

Jaume DE PUIG I OLIVER

CATÀLEG DELS MANUSCRITS
DE LA BIBLIOTECA DIOCESANA DEL SEMINARI DE GIRONA.
I. MANUSCRITS 1-50.

INTRODUCCIÓ

El restabliment a Girona d'estudis universitaris i la constitució formal de la Universitat de Girona a finals del segle XX ha estat un fet transcendent en la vida de la ciutat. Fa poc, a principis del segle XXI, s'ha produït un altre fet que tindrà conseqüències semblants: la reunió i la gestió en un mateix edifici dels arxius i de les biblioteques eclesiàstiques gironines: Arxiu de la Catedral, Arxiu Diocesà, Arxiu de Sant Feliu, Arxius Parroquials, Biblioteca de la Catedral, Biblioteca de Sant Feliu, Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona. La nostra afirmació, només aparentment parcial, no és el fruit de cap engegament. És la conseqüència d'haver pogut constatar que la documentació eclesiàstica gironina és el fil que guia, acompanya i molt sovint aclareix la trajectòria històrica de les comarques que formen un bisbat més que mil·lenari. Durant segles aquesta documentació ha estat conservada en establiments independents i descoordinats. La decisió d'aplegar-la sota un mateix sostre i una mateixa direcció és un fet que marca diverses fites. Finalment, l'Església gironina adopta *una* política sobre el seu patrimoni documental, *un* criteri de gestió, *una* projecció cap a la societat.

Els quatre arxius eclesiàstics gironins són potents —cal dir-ho?— i la biblioteca diocesana resultant de la juxtaposició de les tres anteriorment esmentades és rica de fons antics; l'accés organitzat a tals fons posa en mans dels investigadors i dels estudiants una massa documental de primer orde, al costat de l'Arxiu Municipal, de l'Arxiu Històric de Girona i de la Biblioteca Carles Rahola de Girona. És per això que els darrers anys la Universitat de Girona i el bisbat van convenir la integració *on line* del catàleg de la BDSG dins el catàleg de la biblioteca de la Universitat, des d'on ara s'hi accedeix amb comoditat i des d'on es difonen tots els seus fons, assenyaladament els d'antiquària. Estem convençuts que, sense l'existència de la Universitat de Girona, la reunió de tots els arxius i biblioteques eclesiàstiques en un mateix centre no hauria estat mai plantejada ni viable.

A finals del segle XX, els dos arxius eclesiàstics fonamentals, el de la Catedral i el diocesà, van tenir dos arxivers de visió ampla: Gabriel Roura Guïbes i Josep Maria Marquès Planagumà. Ells dos van inserir les institucions que regentaven en el corrent del treball de recerca que la Universitat impulsà a Girona, de forma mai abans no vista a la ciutat. La reorganització dels serveis arxivístics i bibliotecaris diocesans posterior a la tasca i a la mort paral·lela

dels dos arxivers ha estat el resultat del treball que tots dos van acomplir en condicions no sempre fàcils ni favorables.

Avui es publica un dels instruments de treball essencials en tot complexe arxivístic i bibliotecari: un catàleg de manuscrits. A la ciutat de Girona n'hi ha uns set-cents. Un centenar i mig llarg són a la Biblioteca Carles Rahola de Girona, i provenen de la Desamortització. Són relativament pocs, perquè una part dels que s'havien d'haver conservat a Girona mateix es van dispersar en direccions diverses. A més, a mitjan segle XIX, una cinquantena foren robats de la Catedral i ara són, per ignomínia gironina, a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona. Foren robats purament i simple, quan la clau de l'arxiu i biblioteca de la Seu era en poder del Govern civil de Girona, en virtut d'un abús de poder i d'unes trafiques inqualificables.

Els arxius i biblioteques eclesiàstiques de Girona custodien cap a sis-cents mss. Convenia treure'ls de l'ostracisme. Comparada amb els dipòsits de manuscrits de la Seu i de Sant Feliu de Girona, la biblioteca del Seminari és pobra en manuscrits medievals, encara que la *Biblia peregrina* del segle XIV, ms. 1, el ms. 2, del segle XII, i la traducció en català del *Regiment de prínceps* de Gil Colonna, ms. 10 (any 1407), són d'un valor específic indubtable. Cal esmentar la romanalla jueva de primer orde, ms. 5, una *mezuzà* del segle XV trobada el 1886 *in situ*, al cor del call jueu? El plat fort del fons del Seminari el constitueix una sèrie de manuscrits moderns interessants per a la història de la cultura catalana postmedieval. En aquest mateix volum es fan remarcar un grup de manuscrits provinents d'Itàlia (mss. 6-7, 12, 20), interessants per als Borja i per a la guerra de Successió, el ms. que conté les *Relaciones* d'Antonio Pérez i altre material contrari als àustries (ms. 13), el recull de privilegis reials del segle XV (ms. 11), la biografia del príncep de Viana de Joan Vallespinosa, encara fins fa ben poc considerada perduda (ms. 14), el llibre autògraf de Jeroni Pujades on va recollir i transcriure diverses inscripcions antigues (ms. 16) i el ms. de les *Decisiones Senatus 1498-1700* (ms. 28), obra de Josep de Pastor i Mora, que hem pogut posar en relació amb altres manuscrits conservats a Catalunya. Reputem també interessant la darrera part del ms. 19, on hi ha reunit un conjunt documental sobre el col·loqui de Worms (1557) entre protestants i catòlics, que bé valdrà la pena d'estudiar amb detall, perquè no fóra estrany que contingués algun inèdit. Condemnats a veure la història de la Reforma de lluny, constatar que a Girona hi ha còpia pràcticament coetània d'un document signat per F. Melancthon, no deixa de fer una certa impressió. El món postmedieval català tot just comença a ésser explorat, i no ho diem perquè no hi hagi abundància de treballs de qualitat sobre el període, sinó perquè la documentació que aquell món va produir és immensa i sortosament ha arribat fins a nosaltres amb força integritat. En aquestes condicions, calen treballades ingents per a explorar-la.

És comprensible que faci mandra ficar-se en un món que els prejudicis rebuts pintaven amb tonalitats poc atractives. De la vida cultural del Barroc

gironí s'han explorat alguns episodis sorollosos. Falta veure amb detall si darrera el soroll hi havia alguna cosa més que la simple capacitat de produir-lo. I cal esbrinar, a través de documentació creuada, les carreres i els anants i vinents dels intel·lectuals catalans d'aquella època d'un Estudi i d'una càtedra a una altra, abans de la concentració forçosa a Cervera decretada pel primer Borbó.

Conceptuem que ha estat un error no donar importància als mss. catalans moderns. Encara no s'ha dreçat un catàleg definitiu dels manuscrits dels avellanenses i mentrestant hi ha hagut cremes, pèrdues, destruccions i, per sort també, ara mateix hi ha hagut el descobriment sensacional en un carcanyol d'església d'una maleta amb material nou i preciós d'aquella procedència, forçosament ignorat de tothom.¹

1. Cf. Paul FREEDMAN i Flocel SABATÉ, *Jaume Caresmar i les fonts històriques de l'Església catalana*, dins «Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona», LI (2007-2008), 13-38. Els autors donen notícia de la troballa en un sostre fals de l'església de Vilanova de la Sal d'un bagul ple de documents de Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes, amagat allí pels canonges de Bellpuig l'any 1835. Ara han estat catalogats a Balaguer i se'n ha fet càrrec l'Arxiu Comarcal de la Noguera. La majoria dels documents són dels segles XVIII i XIX, però s'hi van trobar 77 pergamins anteriors al 1300 —el més antic del 1057—, manuscrits i papers de Daniel Finestres, 14 llibres d'estatuts i litúrgia dels canonges premonstratesos i cinc grans llibres manuscrits de Jaume Caresmar, amb còpies de documents a partir del segle XII, formant el cartoral de l'abadia de Bellpuig, acabat el 1752. Esbossada la trajectòria i les ambicions intel·lectuals de Caresmar, començant pels seus discursos a l'Acadèmia, i esmentant tot seguit el programa grandios de publicació de fonts per a la història de Catalunya concebut i començat per Caresmar, Pascual i Martí, Freedman i Sabaté toquen després el tema de la bibliografia de Jaume Caresmar, començada per Vega i de Sentmenat i Josep Martí, qüestió espinosa de la història literària catalana. Primer, perquè l'obra de Caresmar sembla que en gran part no fou completada. Després perquè durant els segles XIX i XX els manuscrits de Caresmar s'han dispersat, amb anants i vinents càotics, gairebé inintel·ligibles, i alguns que havien romàs a Catalunya foren cremats o malmesos, quan el 1936 van ésser amagats en condicions infames. És molt difícil fer casar avui els escrits no publicats de Caresmar que es coneixen amb els catàlegs de les seves obres dreçats arran de la seva mort. Com és natural, cal valorar molt positivament la troballa del bagul amb els nous volums del savi historiador, sobretot tenint en compte les destruccions documentals que ha patit aquest país el segle XIX i el XX. Així, tot i que l'obra ambiciosa dels premonstratesos no arribà a bon port, tot i que una part d'aquesta obra es va perdre i el que n'ha quedat es troba dispers, Freedman i Sabaté auguren que ja seria hora que hom dediqués temps i diners a fer un catàleg —tant de bo que fos el definitiu— de l'obra de l'escola de Bellpuig. [En un altre orde de coses, els autors de l'article assenyalen una panoràmica fosca pel que fa a la conservació i al coneixement d'arxius monàstics catalans, i afirmen que l'ADG té registres arxivístics monàstics que esperen ésser desempaquetats des de 1835. Tant de bo fos veritat, però no ho és. I es pot comprovar en la publicació de Josep Maria MARQUÈS, *Arxiu Diocesà de Girona. Guia-Inventari*, Girona 1998, pp. 108-127, on hi consta detallada la documentació recollida a l'ADG i a disposició dels investigadors referent als monestirs d'Amer, Roses, Banyoles, Bell-lloc de Peralada, Sant Pere de Besalú, Sant Quize de Colera, Sant Llorenç de Sous, Sant Salvador de Breda, Cervià, Sant Daniel, Sant Feliu de Guíxols, Sant Miquel de Fluvià, Sant Tomàs de Fluvià, Sant Pere de Galligants, Santa Maria de Cadins, col·legiata de Santa Maria de Besalú, col·legiata de Vilabertran, convents de les Caputxines, dels Franciscans, dels Domi-

No creiem pas que l'edició de catàlegs de manuscrits i la indexació de la documentació moderna dels arxius catalans faci canviar les tesis rebudes sobre les relacions entre Il·lustració i cultura catòlica, sobre el caràcter més aviat passiu de les universitats catalanes autòctones en la recepció de la ciència moderna i sobre el caràcter anquilosat de la pedagogia tradicional catalana del Renaixement ençà. Això no obstant, seria prematur avançar ara un judici definitiu sobre tals qüestions. Els lliuraments successius d'aquest catàleg aportaran dades que permetran documentar la influència, l'entrada o el rebuig de les idees científiques noves en els diversos establiments pedagògics catalans. Això no serà sempre fàcil per raons que esmentarem més avall.

Esperem que amb aquest catàleg la documentació moderna dels altres arxius gironins —i possiblement no només gironins— rebí un reforç suplementari; l'abundància de personatges que s'hi recull demana el seguiment dels currículums corresponents en la documentació arxivística conservada a Girona i a d'altres bandes. A part d'escriure llibres i llibretes, els intel·lectuals moderns compraven, venien, testaven i feien altres negocis en el món civil i en l'eclésiàstic. A vegades sembla que als catalans ens faci una certa por o siguem afectats de timidesa a l'hora de conèixer *tot* el que es pot conèixer de Catalunya. En canvi, els espais poc coneguts o mal explorats d'una història col·lectiva constitueixen l'ocasió perfecta perquè neixi el prejudici, forma clàssica, per bé que dissimulada, de la ignorància. I encara hi ha un enemic pitjor: la poca apetència de saber —o la inapetència de saber-ho tot— porta de manera inexorable a l'afebliment de la memòria, i, a la llarga, a la desertització col·lectiva. A Catalunya això va passar amb el famós capítol de la *Decadència*. Quan es va començar d'explorar aquest domini, la famosa Decadència, que ho explicava tot i no explicava res, es va anar dissipant. Aquell constructe mental traïa més un estat d'ànim col·lectiu de mandra que no pas una realitat objectiva. Quan Jordi Rubió i Antoni Comas van publicar els seus treballs sobre la literatura catalana del segle XVIII, de seguida es va veure la trampa. Hi havia una muntanya de materials que esperaven l'atenció

nicans i del Carme de Girona, comunitats de capellans de Sant Vicenç de Besalú i Castelló d'Empúries, priorats de Santa Maria de Lladó i Jonqueres de Maià de Montcal, mercedaris de Castelló d'Empúries, servites d'Empúries, santuari del Collell; i encara documentació referent a diverses confraries. Una altra notícia que donen tot passant sobre la desaparició dels fons literaris i arxivístics de Sant Domènec de Girona tampoc no és del tot certa; una part, certament petita, va anar a parar a l'Arxiu Municipal de Girona, on hi ha un fons de documentació eclesiàstica salvat de la Desamortització; i dels onze volums manuscrits de l'obra completa de Nicolau Eimeric, dipositada en aquell convent, vistos per Villanueva i pels autors de *l'Espanya Sagrada*, se'n conserva un volum a la Biblioteca March de Ciutat de Mallorca, donat a conèixer per J. Perarnau i Espelt a «Revista Catalana de Teologia», IV (1979), 79-100, i nou volums a la Biblioteca Capitular y Colombina de Sevilla, donats a conèixer a «ATCA», 17 (1998), 295-378}.

dels estudiosos. D'aleshores ençà s'ha fet molt de camí en l'àmbit literari, en el jurídic, en l'històric, en l'econòmic, en el de l'erudició. Gosem esperar que el catàleg que avui veu la llum contribueixi modestament a desfer el que encara queda d'aquelles boires decadents i de la mandra secular mortífera que les gronxava.

Aquests anys inicials del segle XXI s'acaba de celebrar el centenari de la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans, de la Biblioteca de Catalunya i de la Mancomunitat. Aquestes tres institucions són la proa d'un vaixell que fou posat en moviment per una societat competent, inquieta i creativa, que creia en ella mateixa, i que va vèncer una muntanya de rèmores, assenyaladament de rèmores intrínseques i nostrades. Els catalans de la segona meitat del segle XX no vam tenir més remei que creure *amb bones raons* —les aportades per l'Institut, la Biblioteca, el Museu, la Mancomunitat i la Generalitat— en nosaltres mateixos. El catàleg que el lector té a les seves mans es vol afegir a la corrua d'instruments de treball creats de l'any 1906 ençà per tal de fer més ric l'estudi de la nostra manera d'ésser.

El catàleg dels mss. de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona obrirà algunes finestres sobre les vetustes universitats de Catalunya, on professaren alguns dels escriptors que tindran rúbrica en les pàgines vinents. També s'hi faran presents els juristes que pensaven, compilaven, escrivien i publicaven a redós del gran arbre de la Reial Audiència de Barcelona. El món jurídic i el món universitari foren vasos comunicants, i es van trobar en un sentit molt pràctic arran de terra: Els bescantats *apunts de classe* que constitueixen el gruix dels manuscrits que aquí seran descrits, són molt lluny d'ésser uns tals *apunts*. Són obres no elaborades pels estudiants des de baix, esgratinyant quaderns informes, sinó elaborades des de dalt, pels professors que impartien els cursos, i, de forma semblant a l'antiga *pècia*, publicats amb uns criteris formals de pulcritud, mètode, llengua, recursos estilístics i decoratius que tendeixen a la uniformitat i, de retruc, confereixen a aquest grup de mss. el seu aspecte original inconfusible. No avançarem en aquest pròleg el que només podrà ésser exposat de forma clara quan tots els *apunts de classe* hagin estat censats. Però sí que invitem el lector benèvol a rebutjar tot d'una la idea que les universitats catalanes antigues eren establiments sense suc ni bruc. És ben bé el contrari.

Aquelles universitats municipals no van funcionar gairebé mai en condicions favorables, a causa de les guerres, les invasions endèmiques, i el desori social —el temps de Perot lo Lladre, de la Inquisició, dels virreis castellans—; tot això no obstant, van fer un esforç per a subratllar llur personalitat en l'esfera de les competències docents. Desconeixem aquell món universitari, certament no massa brillant. Però caldria pensar que d'aquelles universitats —i dels col·legis episcopals i dels jesuïtes— en van sortir les classes dirigents del país, els juristes, els jutges de l'Audiència, els acadèmics, els metges, els científics i els polítics: Fontanella, Olibà, Peguera, etc. Tot just molt recent-

ment aquest món ha començat d'ésser explorat i pel que s'ha pogut veure fins avui val a dir que és un món que promet.²

L'estudi dels mss. del Seminari de Girona permetrà també d'aclarir, en part, la història d'aquest establiment eclesiàstic. Ara ja ningú no recorda que durant els segles XVIII i XIX a Girona només eren obertes al públic la biblioteca del Seminari Episcopal i la del convent dels dominicans. El bisbe Baltasar de Bastero i Lladó,³ de Girona, i Benet Panyelles, monjo de Sant Feliu de Guíxols i prelat de Mallorca, prenen un relleu extraordinari en aquesta història, i és a redós de llur personalitat que hi van fer cap gairebé tots els mss. de procedència italiana i madrilenya que hi ha recondits. Però Jeroni Pujades també hi ocupa un lloc honorable, per tal com alguns dels mss. descrits ací foren seus. Dels manuscrits de l'obra de Pujades n'hi hauria per dir quelcom semblant al que s'ha dit més amunt sobre els dels avellanenses; ara bé, la bibliografia sobre Pujades s'ha animat darrerament i sembla que no arrossega les rèmores gairebé consubstancials amb la bibliografia dels premonstratesos il·lustrats.

La nostra edició

En la descripció dels mss. hem seguit un esquema que ja vam detallar fa anys.⁴ Hi hem introduït un canvi. La immensa majoria dels mss. del catàleg són inèdits, i la majoria són d'època moderna i no literaris, de manera que fins avui han suscitat poca curiositat. Són, diem-ho clar, rigorosament desconeguts. És per això que ens hem extenuat intentant de donar el més fidelment possible el contingut de cada ms. Quan un ms. porta l'índex o els índexs elaborat/s pel mateix autor, el/s reproduïm al peu de la lletra. Quan el ms. no és indexat, detallem el seu contingut de la manera més objectiva que ha semblat convenient en cada cas. Això ha obligat a afegir l'ítem *Contingut* a la part de la descripció consagrada al «Contingut literari», no previst en l'esquema de descripció de manuscrits que apliquem.

Hem procurat identificar els personatges, assenyaladament els gironins, que apareixen en els manuscrits, col·laborant així en els esforços actualment en curs per aclarir punts de la història de la ciutat i bisbat. Amb dues precisions:

2. Entre una gran quantitat de treballs publicats i en curs, remarcariem l'oportunitat de les obres de Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya*, Barcelona, Fundació Noguera 2006; i d'Eduard MARTÍ FRAGA, *La classe dirigent catalana. Els membres de la conferència dels tres comuns i del braç militar (1697-1714)*, Barcelona, Fundació Noguera 2009, on hi ha nòmines de personal que passa desapercbut habitualment i injusta.

3. Bisbe des del 21 de juny del 1729 fins al 2 de març del 1745, quan renuncià. Cf. PONTICH, *Episcopologi*, fol. 127r-134v; DBA, I, 240.

4. Cf. «ATCA», 17 (1998), 295-298. Quan el lector constati que ometem algun ítem d'aquell esquema, és pregat d'entendre que l'ítem o els ítems omesos no tenen aplicació en aquell cas.

a) Hem procurat identificar els noms que són citats fugisserament en íncipits i èxplicits, sobretot els noms d'autors de llibres, i els noms de personatges secundaris. b) No hem fet el mateix amb els personatges catalans i alguns castellans que ja han estat objecte d'atenció biobibliogràfica suficient i que es poden considerar poc o molt coneguts. Esperem que els resultats siguin jutjats amb benevolència. Algunes fonts biobibliogràfiques, per exemple el DBI, encara són en curs de publicació; d'altres no les hem tingudes a l'abast. Per tant, queda feina i queden llacunes.

No es podria passar per alt el fet que l'exhumació de materials moderns causa sorpreses falagueres, com s'ha constatat quan han estat el oferts al públic els resultats de les recerques referents al Tribunal de Contrafacció de Catalunya, una institució perfectament desconeguda fins que Eva Serra i els seus col·laboradors l'ha tret de les tenebres, l'existència i el funcionament de la qual farà canviar alguna tesi sobre el coronament del sistema pactista català.⁵ Per tant, ens hem limitat a identificar de forma sumària els personatges socialment rellevants —i encara no tots— que treuran el cap en les pàgines vinents, conscients que som lluny d'una exploració exhaustiva de les fonts documentals susceptibles d'ésser posades en joc.

Una de les sorpreses que causa l'estudi dels manuscrits catalans moderns és l'abundància relativa de filigranes no repertoriades, que van apareixent amb regularitat. És força evident que els repertoris *ad hoc* a disposició de l'estudiós són limitats. Per això hom en trobarà moltes sense documentar en el nostre catàleg. Creiem que la senyalització de filigranes fins ara no repertoriades, que fan costat a d'altres filigranes repertoriades i documentades en papers molt semblants, si no idèntics, orientarà l'estudiós del futur per a establir repertoris cada cop més complets i ambiciosos d'aquests elements essencials per a situar la materialitat dels manuscrits en el seu punt cronològic precís.

La puntuació dels textos reproduïts és nostra, bo i respectant la literalitat dels textos originals i subratllant amb l'aposició «(sic)» les lliçons ambíguas, confusionàries o aberrants del criteri gramatical actual.

En detallar el contingut d'alguns manuscrits, molts ítems apareixen entre claudàtors. Es fa ús d'aquest recurs *quam* l'ítem és suplert, en tot o en part, per causa d'omissió del copista, o quan es presenta confós amb la resta del text i no, com és habitual, destacat amb una cal·ligrafia diferent de la resta del text.

5. Cf. Josep CAPDEFERRO i PLA – Eva SERRA i PUIG, *El Tribunal de Contrafaccions de Catalunya i la seva activitat (1702-1713)*, (Textos Jurídics Catalans | Sentències 2), Barcelona, Parlament de Catalunya – Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia 2015, 269 p.; *Casos davant del Tribunal de Contrafaccions de Catalunya (1702-1713)*, (Textos Jurídics Catalans | Sentències 3), Barcelona, Parlament de Catalunya – Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia 2015, 693 p.

Agraïments

Aquest volum no s'hauria pogut escriure sense la col·laboració activa i inestimable del personal de l'Arxiu Diocesà de Girona: El seu director, mn. Joan Naspleda, els arxivers Albert Serrat i Torrent i Joan Villar, i la bibliotecària Anna Bancells. Així mateix cal agrair la feina bàsica de Marta Lleopart Xifre. Devem a la deferència i a la professionalitat de la senyora Anna Gudayol, del departament de manuscrits de la BC, el coneixement de manuscrits relacionats amb alguns que tindran rúbrica en aquest catàleg. A Joan Ferrer devem les transcripcions dels textos hebreus del ms 5 i del ms. 10. I entre els molts que han encoratjat el projecte, ens plau esmentar especialment Joaquim M. Puigvert i Solà, vicerector estat de la Universitat de Girona, que ha fet possible la coedició del volum amb la Universitat de Girona.

SIGLES

- A = ADG, *Processos de patronats de beneficis*.
 ACA = Arxiu de la Corona d'Aragó, Barcelona
 ACG = Arxiu Capitular de Girona
 ADG = Arxiu Diocesà de Girona
 AGUILAR PIÑAL = FRANCISCO AGUILAR PIÑAL, *Bibliografía de Autores Españoles del siglo XVIII*, 10 vols., Madrid, CSIC 1981-2001.
 AGUILÓ = MARIANO AGUILÓ I FUSTÉR, *Catálogo de obras en Lengua Catalana impresas desde 1714 hasta 1860*, Madrid 1923, 1077 p.
 AHMB = Arxiu Històric Municipal de Barcelona
 AIEE = «Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos», 1977ss.
 AIEG = «Anales del Instituto de Estudios Gerundenses / Annals de l'Institut d'Estudis Gironins», 1946ss., LVII vols. publicats.
 ALAND = KURT ALAND, *Synopsis quattuor Evangeliorum locis parallelis evangeliorum apocryphorum et patrum adhibitis. Editio secunda*, Stuttgart, Württembergische Bibelanstalt 1964, 590 p.
 AST = «Analecta Sacra Tarraconensia», 1925ss.
 ATCA = «Arxiu de Textos Catalans Antics». Anuari, Barcelona, I. E. C., 31 vols.
 BBC = «Butlletí de la Biblioteca de Catalunya», 1914-1932, 1981-1984.
 BC = Biblioteca de Catalunya
 BDSG = Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona
 BERGER = S. BERGER, *Les Préfaces joints aux livres de la Bible dans les manuscrits de la Vulgate*, dins «Académie des Inscriptions et Belles Lettres, I. série, tome XI, 2. partie», (1902).
 BERGER HV = S. BERGER, *Histoire de la Vulgate pendant les premiers siècles du Moyen Age*, Paris, Librairie Hachette 1893, 443 p.
 BEV = Biblioteca Episcopal de Vic
 BNF = Biblioteca Nacional de França (París)

- BNM = Biblioteca Nacional de Madrid
- BRIQUET = Ch. M. BRIQUET, *Les filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600*, 4 vols., Leipzig 1923.
- BROCÀ = G. M. DE BROCÀ, *Historia del Derecho de Cataluña, especialmente del civil y exposición de las instituciones del derecho civil del mismo territorio en relación con el código civil de España y la jurisprudencia*, Barcelona, Herederos de Juan Gili, Editores, 1918, 883 p.; reeditat amb una presentació de Salvador DE BROCÀ I TELLA, una introducció d'Encarna ROCA I TRIAS i un apèndix bibliogràfic complementari d'Antoni MIRAMBELL I ABANCÓ dins la col·lecció «Textos Jurídics Catalans. Escriptors I/1», Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia 1985, 955 p.
- BS [Pii XI, Pii XII, Pauli VI, Ioannis Pauli II] = *Biblia Sacra iuxta latinam vulgatam versionem ad codicum fidem iussu..., cura et studio monachorum sancti Benedicti commissionis pontificiae a Pio PP. XI institutae sodalium, praeside Adriano GASQUET S. R. E. Cardinale*, Romae, Typis polyglottis vaticanis MDCCCXXXVI-MDCCCXCV, 18 vols.
- BUB = Biblioteca Universitària de Barcelona
- CASTELLVÍ = FRANCISCO DE CASTELLVÍ, *Narraciones históricas*, vols. I-IV, Madrid 1997-1999, 722, 688, 872 i 835 p.
- CCSL = «Corpus christianorum. Series Latina», Turnholt, Brepols 1954-1965, 176 vols. publicats.
- CORSSEN = P. CORSSSEN, *Monarchianische Prologen zu den vier Evangelien*, Leipzig 1896.
- D = ADG, *Manuels de col·lacions de beneficis*.
- DBA = *Diccionari Biogràfic*, vols. I-IV, Barcelona, Albertí editor 1966-1970.
- DBI = *Dizionario Biografico degli Italiani*, 76 vols. publicats.
- DDC = *Dictionnaire de Droit Canonique*, 7 vols., París, 1935-1965.
- DEER = *Diccionario enciclopédico de la época de la Reforma*, Barcelona, Herder 2005, 639 p.
- DHEC = *Diccionari d'Història Eclesiàstica de Catalunya*, 3 vols., Barcelona, Generalitat de Catalunya-Editorial Claret 1998-2001.
- DHEE = *Diccionario de Historia Eclesiàstica de España*, 4 vols. + I Suppl., Madrid, CSIC 1972-1987.
- DS = *Dictionnaire de Spiritualité*, 16 vols. + 1 vol. de taules, París 1937-1995.
- DTC = *Dictionnaire de Théologie Catholique*, París 1903-1951, 15 vols. + 2 vols. de taules.
- DU PIN = Louis Ellies DU PIN, *Bibliothèque des auteurs separez de la communion de l'église romaine du XVI et du XVII siecle*, t. I-1, I-2, II-1, II-2, París, André Pralard MDCCXVIII-MDCCXIX.
- EdP = *Enciclopedia dei Papi*, Istitvto della Enciclopedia Italiana, 3 vols, Roma 2000, 746, 717, 743 p.
- EKL = *Evangelisches Kirchenlexikon*, 4 vols., Göttingen 1956-1961.
- EUBEL = Conrad EUBEL, *Hierarchia Catholica Medii et Recentioris Aevi*, I-VIII vols., Münster – Pàdua 1898-1978.

- EUC = «Estudis Universitaris Catalans», 1907-1936, 1979-1984.
- FRIEDBERG = Aemilius FRIEDBERG, *Corpus Iuris Canonici*, I i II, Graz 1959, 1468 i 1340 cols.
- FUSTER = Justo Pastor FUSTER, *Biblioteca Valenciana*, 2 vols., València 1827-1830.
- G = ADG, *Notularum*.
- GEC = *Gran Enciclopèdia Catalana*,² 24 vols., Barcelona 1986-1989, + 5 vols. de Supl.
- GLORIEUX = Palémon GLORIEUX, *Répertoire des maîtres en théologie de Paris au XIIIe siècle*, Paris, Vrin 1933, I-II vols.
- LABBÉ = Philippe LABBÉ – Gabriel COSSART, *Sacrosancta Concilia ad regiam editionem exacta*, XXI vols., Venècia 1728-1733.
- Ll = ADG, *Registrum Litterarum*.
- MARQUÈS = JOSEP M. MARQUÈS, *Impresos gironins de la biblioteca del Seminari diocesà (1502-1936)* (Col·lecció Francisc Monsalvatje 2), Girona 1987, 225 p.
- MARTÍ = Ramon MARTÍ, *Col·lecció Diplomàtica de la Seu de Girona (817-1000)*, Barcelona, Fundació Noguera (Diplomatari, 13), 1997, 605 p.
- MIRAMBELL = Enric MIRAMBELL I BELLOC, *Història de la impremta a la ciutat de Girona*, Girona, Ajuntament de Girona – Institut d'Estudis Gironins – Diputació de Girona 1988, 203 p. + 31 làm.
- P = ADG, *Visites Pastorals*.
- PÁEZ RÍOS = Elena PÁEZ RÍOS, *Repertorio de Grabados Españoles en la Biblioteca Nacional*, I-IV vols., Madrid 1981-1985.
- PALAU = Antonio PALAU DULCET, *Manual del Librero Hispanoamericano*, 27 vols., Barcelona-Oxford 1948-1977, + 7 vols. d'Índices, Barcelona-Oxford 1981-1987.
- PL = *Patrologia Latina*, 217 vols., + 4 vols. d'Índices, + 4 vols. de *Supplementum*, París 1879-1967.
- PONTICH = Sulpici PONTICH, *Episcopologi eo Serie dels srs. Bisbes de Gerona desde la expulsió dels moros que volen uns fos 778 y altres 785: en què se continuaran los bisbes segons lo ordre que portan nostres Synodals Gerundenses, però las notícias seran totas tretas y existents en la Iglesia Cathedral y notarías que son vistas*, ACG, ms. 105, f. 3r-134v.
- PONTICH, *Series* = Sulpici PONTICH, *Serie dels prebendats que per temps son estats de la santa Iglesia de Gerona per abecedari*, ACG, ms. 105, f. 135r-405r.
- Préfaces* = Dom DE BRUYNE, *Préfaces de la Bible Latine*, Namur 1920.
- RÀFOLS = J. F. RÀFOLS, *Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña desde la época romana hasta nuestros días*, I-III vols., Barcelona 1951-1954.
- RAH = Real Academia de la Historia.
- RB = F. STEGMÜLLER, *Repertorium Biblicum Medii Aevi*, vols. I-XI, Madrid 1040-1980.
- RH = Ulysse CHEVALIER, *Repertorium Hymnologicum. Catalogue des chants, hymnes, proses, séquences, tropes en usage dans l'Église Latine depuis les origines jusqu'à nos jours*, 6 vols., Louvain 1897 – Bruxelles 1920.

- RMC = Eulàlia DURAN et al., *Repertori de Manuscrits Catalans (1474-1620)*, vols. I, II.I, II.II, III i IV; (1620-1714), Barcelona, IEC 1998-2008.
- Sommaires = Dom DE BRUYNE, *Sommaires, divisions et rubriques de la Bible latine*, Namur 1914.
- TORRES AMAT = Fèlix TORRES AMAT, *Diccionario crítico de los escritores catalanes*, Barcelona, Imprenta de J. Verdaguer 1836, 719 p.
- TRE = *Theologische Realenzyklopädie*, 36 vols., Walter der Gruyter, Berlin – New York 1977-2004, + *Register zu Band 1-17*, 1990; *Register zu Band 1-27*, 1998; *Abkürzungsverzeichnis*, 1976.
- VALLS I SUBIRÀ = Oriol VALLS I SUBIRÀ, *El papel y sus filigranas en Cataluña (Monumenta cartae papyraceae historiam illustrantia, XII, J. S. G. SIMONS editor), volume I Text, volume II Watermarks*, Amsterdam MCMLXX, 476 + mapes, i 288 planxes respectivament.
- VALLS I SUBIRÀ I = Oriol VALLS I SUBIRÀ, *La historia del papel en España. I. Siglos X-XIV*, Madrid 1978, 303 p.
- VALLS I SUBIRÀ II = Oriol VALLS I SUBIRÀ, *La historia del papel en España, II. Siglos XV-XVI*, Madrid 1980, 276 p.
- VALLS I SUBIRÀ III = Oriol VALLS I SUBIRÀ, *La historia del papel en España, III. Siglos XVII-XIX*, Madrid 1982, 335 p.
- VD 16, I = *Verzeichnis der im deutschem Sprachbereich erschienenen Drucke des XVI. Jahrhunderts. I Abteilung, Band 1-22*, Stuttgart, Anton Hiersemann 1983-1995.
- VD 16, II = *Verzeichnis der im deutschem Sprachbereich erschienenen Drucke des XVI. Jahrhunderts. II Abteilung, Band 1-2*, Stuttgart, Anton Hiersemann 1997.
- VD 16, III = *Verzeichnis der im deutschem Sprachbereich erschienenen Drucke des XVI. Jahrhunderts. III Abteilung*, Stuttgart, Anton Hiersemann 2000.
- V. I. D. = Vtriusque Iuris Doctor.
- VILA = Federico VILA I BARTROLÍ, *Reseña histórica, científica y literaria de la Universidad de Cervera*, 1923; reeditada amb un pròleg de Miquel BATLLORI dins la col·lecció «Biblioteca de Cervera i la Segarra», Tàrraga 1981, 405.
- VILLANUEVA = Jaime VILLANUEVA, *Viage Literario a las Iglesias de España*, XXII vols. Els vols. XII-XIV, corresponents a Girona, editats a Madrid, 1850-1851.
- WORDSWORTH = Iohannes WORDSWORTH – Henrico Iuliano WHITE, *Novum Testamentum Domini nostri Iesu Christi latine secundum editionem sancti Hieronymi. Pars Prior – Quattuor Evangelia*, Oxonii, e Typographeo Clarendoniano M DCCC LXXXIX – M DCCC XCVIII, 779 p.; *Pars Secunda – Epistulae Paulinae*, Oxonii, e Typographeo Clarendoniano M DCCCC XIII – M DCCCC XLI, 765 p.; *Pars Tertia - Actus Apostolorum – Epistulae Canonicae Apocalypsis Iohannis*, Oxonii, e Typographeo Clarendoniano M DCCCC LIV, 596 p.
- ZARCO = Fr. Julián ZARCO CUEVAS, *Catálogo de los manuscritos Catalanes, Valencianos, Gallegos y Portugueses de la Biblioteca de El Escorial*, Madrid 1932, 164 p.

DESCRIPCIÓ DEL MANUSCRITS

1

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 252 x 400 x 110.

b) Material: Post recoberta de pell marron, que es perllonga a les contratapes.

c) Indicacions escrites: La primera contratapa és recoberta per un foli de pergamí enganxat a la fusta pel cantó pèl. Aquest pergamí és el primer foli d'un antic plec de 3 x 2, ara reduït a no-res, perquè els folis [2-3] de la primera meitat del plec han estat retallats i només subsisteixen en forma de talons, amb la particularitat que la segona meitat del plec és formada *a)* per un fragment de foli doblegat sobre ell mateix, no pas més gran que els altres dos talons, el qual s'esmuny, segons sembla, cap a l'interior del llom, i *b)* per un testimoni de taló del qual només en resta una ínfima part al marge superior. No hi ha cap fonament per a pensar que els folis tallats continguessin elements decoratius cobejables, com és ara una genealogia de Crist o una pàgina de títol amb miniatures, però la hipòtesi tampoc no es pot descartar del tot.

La contratapa II té una disposició diferent, perquè només s'hi veu una tira de pergamí de 80 x 390, enganxada a la part esquerra de la contratapa, amb retalls de reforços enganxats a la contratapa, sobre la tira de pergamí.

Al cantó carn del foli enganxat a la contratapa I, s'hi veuen restes esvaïdes del contacte que el foli ha tingut amb la tinta del primer foli actual del manuscrit. Altrament hi ha elements escrits més interessants:

α) Dalt de tot de la contratapa, en tinta i lletra cal·ligràfica del segle XX: «Excmus. ac Rvdms. D. D. Josephus Cartañá et Inglés, Praesul Dioecesis Gerundensis, hanc Bibliam Sacram, propriis sumptibus acquisitam, Bibliothecae Seminarii munificentissime donavit die XVI Octobris anni Domini MCMXLV».

β) Més avall, manícules en tinta, una de les quals assenyala uns mots escrits en gòtica cursiva del segle XV: «ridere cine re cignum | stulticiest (*sic*)».

γ) Immediatament a sota: «A XVIII de ffabrer M^o CCCC^oLXII^o pres possession micer | Johan mergarit del bisbat de Gerona | (*al man:*) A III de Abril dit any me ordoni a preuere | Lo primer de Maig de dit any digui missa nouella | (*al man:*) lo primer dia». Malhauradament en els registres d'ordenacions de l'Arxiu Diocesà de Girona no s'han conservat els de l'any 1472, i així no es pot aventurar cap conjectura sobre l'autor de la nota i possible possessor del ms.

δ) Al marge inferior, escrit a l'inrevés, en lletra gòtica cursiva del segle XIV: «[És] del molt Reuerent mossen fr[ancesch] | carbonel conestabla dels merchaders». Aquesta inscripció, malhauradament escapçada al començament i al final de la primera línia, podria tenir relació amb el nom d'un mercader gironí conegut, Francesc Carbonell, fill de Bonanat Carbonell, mort després de 1341.⁶ El pare, Bonanat Carbonell, mort després de 1329, havia estat nomenat procurador de la casa dels franciscans de Girona per fra Francesc de Vilagrassa, guardià dels franciscans de Barcelona,⁷ i havia actuat com a tal procurador i síndic.⁸ Caldrà retenir aquestes dades, perquè la nota del mercader Carbonell podrà donar pistes per a saber d'on procedeix el manuscrit.

d) Elements decoratius: Quatre rectangles formats per bordons i mitges canyes, en degradació, i alternant amb sanefes. Al rectangle interior, florons als quatre angles i decoració interior de figures trapezoidals i romboïdals. Al bell mig, floró voltat de flors de lis.

2. Llom de la mateixa pell, molt fatigat.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures. Els plec s són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant cinc dobles nervis interns, que en treuen altres tants d'externs, formant sis seccions exteriors.

b) Descripció de les seccions: 1) desapareguda la pell en aquest sector; 2) teixell de paper molt enfosquit enganxat, amb inscripció del segle XVI: «Biblia Sacra | Peregrina»;⁹ 3)-5) buides; 6) etiqueta rectangular de paper blanc enganxada, amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms | 1».

3. Altres elements.

b) Tancadors: N'hi havia dos de pell; n'han subsistit les bases clavades a la tapa I i els dos gafets de metall de la tapa II.

c) Cobertes (folres) de pergamí reutilitzat.

d) Talls amb restes de pintura jaspiada.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavís de la mateixa pell, desapareguts els inferiors.

4. Conclusió. Data: Segle XIV, refeta o retocada el s. XVI.

6. Cf. Josep FERNÁNDEZ I TRABAL, *Una família catalana medieval. Els Bell-lloc de Girona 1267-1533*, Girona, Ajuntament de Girona-PAM 1995, 46.

7. El nomenament és del 20 de febrer del 1308: ADG, PA, General i vària 38 (n. 7193).

8. El 30 de març del 1308 ven i garanteix d'evicció a Arnau Adroer 290 sous de cens que el convent rep sobre la possessió de Camós: ADG, PA, Camós 263-264 (m. 1773-1774). El 6 de setembre del 1308 ven al mateix Adroer, paborde de la Pia Almoïna, les prestacions que aquest havia de fer als frares per un total de 280 sous anyals a causa de llegats per preu de 6.000 sous: ADG, PA, General i vària 37 (n. 7192).

9. Cf. infra, IV, 12.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.
2. Matèria: Pergamí.
4. Folis: 418.
5. Dimensions: 250 x 380 x 95.
6. Plecs:
 - 1) Plec coix de 6/5 , folis 1-11, amb reclam: «Interea locutus».
 - 2) Plec de 6 x 2, folis 12-23, amb reclam: «coccoque bis tincto».
 - 3) Plec de 6 x 2, folis 24-35, amb reclam: «-bis de nationibus».
 - 4) Plec de 6 x 2, folis 36-47, amb reclam: «mari salsissimo».
 - 5) Plec de 6 x 2, folis 48-59, amb reclam: «siccante domino».
 - 6) Plec de 6 x 2, folis 60-71, amb reclam: «-buit ac post-».
 - 7) Plec de 6 x 2, folis 73-83, amb reclam: «-norum dixerunt».
 - 8) Plec de 6 x 2, folis 84-95, amb reclam: «-nus. Tales autem».
 - 9) Plec de 6 x 2, folis 96-107, amb reclam: «quingenta equites».
 - 10) Plec de 6 x 2, folis 108-119, amb reclam: «-ro ei in patrem».
 - 11) Plec de 6 x 2, folis 120-131, amb reclam: «facerent».
 - 12) Plec de 6 x 2, folis 132-143, amb reclam: «dei templum».
 - 13) Plec de 6 x 2, folis 144-155, amb reclam: «Quid ultra».
 - 14) Plec de 6 x 2, folis 156-167, amb reclam: «me de aquis».
 - 15) Plec coix, de 6/5, folis 168-178, amb taló final i reclam: «-sertum in stag-».
 - 16) Plec coix, de 2/3, folis 179-183, sense reclam.
 - 17) Plec de 6 x 2, folis 184-195, amb reclam: «fecit imaginem».
 - 18) Plec de 6 x 2, folis 196-207, amb reclam: «mouebuntur».
 - 19) Plec de 6 x 2, folis 208-219, amb reclam: «emisi in babilonem».
 - 20) Plec de 6 x 2, folis 220-231, amb reclam: «Si occultabitur».
 - 21) Plec de 6 x 2, folis 232-243, amb reclam: «qui relictus».
 - 22) Plec de 6 x 2, folis 244-255, amb reclam: «-minus deus».
 - 23) Plec de 6 x 2, folis 256-267, amb reclam: «-uitates ad».
 - 24) Plec de 6 x 2, folis 268-279, amb reclam: «-re eius».
 - 25) Plec de 6 x 2, folis 280-291, amb reclam: «dicentes».
 - 26) Plec de 2 x 2, folis 292-295, amb reclam: «-ptiores».
 - 27) Plec de 2 x 2, folis 296-299, sense reclam.
 - 28) Plec de 6 x 2, folis 300-311, amb reclam: «ei Postquam».
 - 29) Plec de 6 x 2, folis 312-323, amb reclam: «solam mini-».
 - 30) Plec de 6 x 2, folis 324-335, amb reclam: «manus et».
 - 31) Plec de 6 x 2, folis 336-347, amb reclam: «in eandem».
 - 32) Plec de 6 x 2, folis 348-359, amb reclam: «-cere cum cla-».
 - 33) Plec de 6 x 2, folis 360-371, amb reclam: «Ideoque et alibi».
 - 34) Plec de 6 x 2, folis 372-383, sense reclam.
 - 35) Plec de 6 x 2, folis 384-395, amb reclam: «Debon».
 - 36) Plec de 6 x 2, folis 396-407, amb reclam: «Mechei».
 - 37) Plec coix, de 6/5, folis 408-418, sense reclam.

El foli 166 té un estrip a la seva meitat superior, amb pèrdua de text al recto i al verso. El tros desaparegut del *ra* correspon al final del llibre de Job;

el del *rb* i *vab* correspon a l'inici del llibre dels Salms, dels quals només s'ha perdut íntegrament el primer. *Tituli currentes* dels diversos llibres de la Bíblia des del foli 1 al 165 i des del 184 al 383.

No hi ha pèrdua de text als plecs coixos 15 i 16, que transmeten tots els salms, llevat del primer.

8. Foliació: Hi ha una foliació antiga en tinta sèpia i xifres aràbigues, probablement del segle XVI, que començava a l'actual foli 2, molt escapçada per la cisalla tant pel marge superior com pel marge dret; la primera evidència gràfica apareix a l'actual foli 6, i sembla que dibuixa el cercle inferior d'un «8»; i acaba en el foli «420». Sota aquesta numeració, una altra numeració en llaç i xifres romanes del segle XX, posterior a 1945, és contínua i arriba d'un cap a l'altre del ms., des del foli 1 al 418. D'acord amb aquestes dades, faltarien dos folis inicials al ms.

9. Numeració de plecs: N'han subsistit rastres molt escadussers i del tot fragmentaris; sembla que era alfanumèrica.

11. Forats per a la construcció de la caixa d'escriptura, als extrems de la mateixa, dos a dalt i dos a baix.

12. Sistema de ratllat en tinta sèpia, 1111 2222. Primera línia no escrita.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Folis 1ra-3ra. Fol. 1ra, *inc.*: «*en lletres vermelles i blaves alternades i escapçat*) PROLOGUS (*rúbrica*) Incipit epistola ieronimi presbiteri ad paulinum de omnibus diuine ystorie libris (*fi de rúbrica*). Frater ambrosius tua michi munuscula perferens detulit simul et suauiissimas literas que a principio amicitiarum ...».

Fol. 3ra, *exp.*: «... facile contempnit omnia qui se semper cogitat esse moriturum».

2. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Epistola ad Paulinum de divinae historiae libris, c. 1-8*.

3. Altres manuscrits: Cf. BS [Pii XI], vol. I, 2.

4. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 1; RB, 284.

5. Edició: PL 22, 540-549; *Préfaces*, 1; BS [Pii XI], vol. I, 3-37.

B

1. Folis 3ra-b. Fol. 3ra, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit epystola Jeronimi in pentateucum (*fi de rúbrica*). Desiderii mei desideratas accepi epistolas qui quodam presagio futurorum cum daniele sortitus est nomen...».

Fol. 3vb, *exp.*: «... quo possim eodem spiritu quo scripti sunt libri in latinum eos transferre sermonem».

2. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Epistola in Pentateucum*.

3. Altres manuscrits: Cf. BS [Pii XI], vol. I, 2.

4. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 2; RB, 285.

5. Edició: PL 28, 178-184; *Préfaces*, 7; BS [Pii XI], vol. I, 63-69.

C

1. Folis 3rb-3vb. Fol. 3rb, *inc.*: «De lucis exordio et diuisione tenebrarum a luce et die prima ...».

Fol. 3vb, *exp.*: «... De obitu jacob et sepultura eius in effron et de morte ioseph. (*rúbrica*) Explicit prologus».

2. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Capitula siue tituli aut breues libri Genesis ex textu vulgato desumpta, series A, forma a*.

3. Altres manuscrits: BERGER HV, 345; BS [Pii XI], vol. I, 74.

5. Edició: PL 28, 185-188; *Sommaires*, 51-54; BS [Pii XI], vol. I, 102-110.

D

1a. Folis 3vb-58vb. Fol. 3vb, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit liber geneleos (*fi de rúbrica*). IN PRINCIPIO creauit deus celum et terram. Terra autem erat inanis et uacua et tenebre super faciem abyssi, et spiritus domini ferebatur super aquas ...».

Fol. 16vb, *exp.*: «... mortuus est expletis centum decem uite sue annis. Et conditus aromatibus repositus est in loculo in egypto (*rúbrica*) Explicit liber geneleos».

2a. Identificació de l'autor i obra: *Genesis*.

1b. Fol. 16vb, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit liber hellesmoth qui grece exodus dicitur (*fi de rúbrica*). HEC sunt nomina filiorum israel qui ingressi sunt egyptum cum iacob; singuli cum domibus suis introierunt ...».

Fol. 28vb, *exp.*: «... Nubes quippe domini incubabat per diem tabernaculo et ignis in nocte, uidentibus cunctis populis israel per cunctas mansiones suas. (*rúbrica*) Explicit exodus».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Exodus*.

1c. Fol. 28vb, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit liber leuitici (*fi de rúbrica*). Vocauit autem moysen et locutus est ei dominus de tabernaculo testimonii dicens: Loquere filiis israel et dices ad eos. Homo qui obtulerit ex vobis hostiam deo de pecoribus ...».

Fol. 36vb, *exp.*: «... Si quis mutauerit et quod mutatum est et pro quo mutatum est sanctificabitur domino nec altero commutabitur. Hec sunt precepta que mandauit dominus moysi et ad filios israel in monte synai».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Leuiticus*.

1d. Fol. 36vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber uagedaber qui grece numerus dicitur (*fi de rúbrica*). Locutus est dominus ad moysen in deserto synai in tabernaculo federis prima die mensis secundi anno altero egressionis eorum ex egypto dicens ...».

Fol. 48va, *exp.*: «... dominus per manum moysi ad filios israel in campestribus moab super iordanem contra iericho. (rúbrica) Explicit liber numeri».

2d. Identificació de l'autor i obra: *Numeri*.

1e. Fol. 48va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit adabarim qui deuteronomium prenotatur (*fi de rúbrica*). Hec sunt verba que locutus est moyses ad omnem israel trans iordanem in solitudine campestri contra mare rubrum inter pharan et tophel et laban et aseroth ubi auri est plurimum ... ».

Fol. 58vb, *exp.*: «... omnibus seruis eius uniuersaque terre illius et in cunctam manum robustam magnaue mirabilia que fecit moyses coram vniuerso israel (rúbrica) Explicit liber deuteronomii».

2e. Identificació de l'autor i obra: *Deuteronomium*.

E

1a. Folis 58vb-74ra. Fol. 58vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in libro iosue (*fi de rúbrica*). Tandem finito penthateuco moysi uelut grandi fenore liberati ad ihesum filium naue manum mittimus ...».

Fol. 59ra, *exp.*: «... et nos ad patriam festinantes mortiferos syrenarum cantus surda debeamus aure transire».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in librum Iosue ben Nun*.

3. Altres manuscrits: BS [Pii XI], vol. IV, 2.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER 22: RB 311.

5a. Edició: PL 28, 503-506; *Préfaces*, 22; BS [Pii XI], vol. IV, 3-8.

1b. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber iosue (*fi de rúbrica*). Et factum est post mortem moysi serui dei ut loqueretur dominus ad iosue filium nun ministrum moysi et diceret ei ...».

Fol. 65vb, *exp.*: «... Eleazar quoque filius aaron sacerdotis mortuus est; et sepelierunt eum in galaad fines et filii eius que data est ei in monte effraim. (rúbrica) Explicit liber iosue».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Iosue*.

1c. Fol. 65vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber iudicum (*fi de rúbrica*) Post mortem iosue consuluerunt filii israel dominum dicentes. Quis ascendet ante nos contra chananeum et erit dux belli? Dixitque dominus: Iudas ascendet ...»

Fol. 73ra, *exp.*: «... In diebus illis non erat rex in israel, sed unusquisque quod sibi rectum uidebatur hoc faciebat. (rúbrica) Explicit liber iudicum».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Liber Iudicum*.

1d. Fol. 73ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber ruth (*fi de rúbrica*). In diebus unius iudicis quando iudices preerant facta est fames in terra ...».

Fol. 74ra, *exp.*: «... Booz genuit obez. Obez genuit ysai. Ysai genuit dauid regem (*rúbrica*) Explicit liber ruth».

2d. Identificació de l'autor i obra: *Ruth*.

F

1a. Folis 74ra-112vb. Fol. 74ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in libro regum (*fi de rúbrica*). Viginti et duas literas esse apud hebreos syrorum quoque et chaldeorum lingua testatur...».

Fol. 74va, *exp.*: «... Posui ori meo custodiam dum consisteret peccator aduersum me. Obmutui et humiliatus sum et silui a bonis. (*rúbrica*) Explicit prologus».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus {galeatus} in libros regum {ad Paulam et Eustochium}*.

3a. Altres manuscrits: BS [Pii XII], vol. V, 2.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 30; RB 323.

5a. Edició: PL 28, 591-604; *Préfaces* 24; BS [Pii XII], vol. V, 3-11.

1b. Fol. 74va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber primus regum. Rubrica (*fi de rúbrica*). Fuit uir unus de ramatha in (*sic*) sophim de monte effraim et nomen eius helchana filius ieroboam ...».

Fol. 84va, *exp.*: «... Et tulerunt ossa eorum et sepelierunt in nemore iabes, et ieiunauerunt septem dies (*rúbrica*) Explicit liber regum primus».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Samubel I*.

1c. Fol. 84va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber regum secundus (*fi de rúbrica*). Factum est autem postquam mortuus est saul et dauid reuerteretur a cede amalech et maneret duos dies in sichelech ...».

Fol. 93ra, *exp.*: «... et obtulit holocausta et pacifica. Et repropitiatus est dominus terre et cohibita est plaga ab israel».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Samubel II*.

1d. Fol. 93ra, *inc.*: «Et rex dauid senuerat habebatque etatis plurimos dies. Cumque operiretur uestibus non calefiebat. Dixerunt ergo ei serui sui: Queramus domino deo (*sic*) nostro regi adolescentulam uirginem et stet coram rege ...».

Fol. 103rb, *exp.*: «... Seruiuit quoque baal et adorauit eum et irritauit dominum deum israel iuxta ommia (*sic*) que fecerat pater eius. (*rúbrica*) Explicit tertius liber regum».

2d. Identificació de l'autor i obra: *Malachim I*.

1e. Fol. 103rb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit quartus liber regum. rubrica (*fi de rúbrica*). Preuaricatus est autem moab in israel postquam mortuus est achab. Ceciditque ochozias per cancellos cenaculi sui quod habebat in samaria ...».

Fol. 112rb, *exp.*: «... Annonam quoque constituit ei sine intermissione, que et dabatur ei a rege per singulos dies omnibus diebus uite sue. (rúbrica) explicit».

2e. Identificació de l'autor i obra: *Malachim II*.

G

1a. Folis 112vb-113ra. Fol. 112vb, *inc.*: «(rúbrica) Liber primus paralipomenon prologus in II° libro paralipomenon [*nota marginal*] iste prologus est de secundo libro paralipomenon (*fi de rúbrica*). Evsebius ieronimus domnioni et rogatiano suis in xpo ihesu salutem. Quomodo grecorum ystorias magis intelligunt qui Athenas viderint ...».

Fol. 113ra, *exp.*: «... ob decoris gratiam uel ob spiritus sancti auctoritatem, et in hebreis uoluminibus non legatur (rúbrica) prologus».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in II° libro Verba dierum*.¹⁰

3a. Altres manuscrits: BS [Pii XII], vol. VII, 2.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 37; RB 327.

5a. Edició: PL 29 401-404; *Préfaces* 31; BS [Pii XII], vol. VII, 7-10.

1b . Fol. 113ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prefatio paralipomenon (*fi de rúbrica*). Si Septuaginta interpretum pura et ut ab eis in grecum uersa est editio permaneret ...».

Fol. 113rb, *exp.*: «... sensuumque barbariem apertius et per uersuum cola digererem, michi met ipsi et meis iuxta hismenium canens, si aures surde sunt ceterorum (rúbrica) Explicet prologus».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in I^o libro Verba dierum*.

3b. Altres manuscrits: BS [Pii XII], vol. VII, 2.

4b. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 36; RB 328.

5b. Edició PL 28, 1323-1328; *Préfaces* 30; BS [Pii XII], vol. VII, 3-7.

1c. Fol. 113rb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber I^{us} Paralipomenon (*fi de rúbrica*). Adam, seth, enos, cainan, malaleel, iared, enoch ... ».

Fol. 122ra, *exp.*: «... uniuersique regni eius et fortitudinis et temporum que transierunt sub eo siue in israel siue in cunctis regnis terrarum. [*nota del copista*] Prologum require ante prologum primi libri paralipomenon qui incipit sic: eusebius ieronimus etc. (rúbrica) Explicet prologus».

10. Cf. infra, 1d.

2c. Identificació de l'autor i obra: *Verba dierum I.*

1d. Fol. 122ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit II^{us} liber paralipomenon (*fi de rúbrica*). Confortatus est ergo Salomon filius dauid in regno suo et dominus erat cum eo et magnificauit eum in excelso ...».

Fol. 133rb, *exp.*: «... Quis ex uobis est in omni populo eius? Sit dominus deus suus cum eo, et ascendat».

2d. Identificació de l'autor i obra: *Verba dierum II.*

1e. Foli 133rb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit oratio manasse regis israel (*fi de rúbrica*). Domine deus omnipotens patrum nostrorum abraham, ysaac et iacob ...».

Fol. 133va, *exp.*: «... quoniam te laudat omnis uirtus celorum et tibi est gloria in secula seculorum amen. (rúbrica) Explicit paralipomenon II^{us}».

2e. Identificació de l'autor i obra: *Oratio Manasses.*

H

1a. Foli 133va, *inc.*: «(rúbrica) Prologus in primo libro esdre (*fi de rúbrica*). Vtrum difficilius sit facere quod poscitis an negare necdum statui ...».

Fol. 133vb, *exp.*: «... magis uestra caritate prouocabor ad studium quam illorum detractio et odio deterrebor».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in primo libro Ezrae.*

3a. Altres manuscrits: BS [Pii XII], vol. VIII, 2.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 42; RB 330.

5a. Edició: PL 28, 1401-1406; *Préfaces* 33-34; BS [Pii XII], vol. VIII, 3-7.

1b. Foli 133vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber esdre primus (*fi de rúbrica*). In anno primo cyri regis persarum ut compleretur uerbum domini ex ore ieremie... ».

Fol. 137ra, *inc.*: «... Omnes hii acceperant uxores alienigenas et fuerunt ex eis mulieres qui pepererant filios. (rúbrica) Explicit liber primus».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Liber Ezrae I.*

1c. Fol. 137ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit neemie. Rubrica (*fi de rúbrica*). Verba neemie filii helchie. Et factum est in mense chasleu anno uicesimo et ego eram in susis castro et uenit ad me anani unus de fratribus meis ipse et uiri ex iuda ...».

Fol. 141ra, *inc.*: «... in temporibus constitutis et in primiciis. Memento mei deus meus in bonum. (rúbrica) Explicit neemias»

2c. Identificació de l'autor i obra: *Liber Nehemiae.*

1d. Foli 141ra, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit liber esdre tertius Rubrica (*fi de rúbrica*). Et fecit iosias pascha in iherosolimis domino et immolauit phase quartadecima luna primi mensis statuens sacerdotes ...».

Fol. 146rb, *exp.*: «... Et congregati sunt uniuersi in ierusalem celebrare leticiam secundum testamentum domini dei israel».

2d. Identificació de l'autor i obra: *Liber Ezrae III*.

I

1a. Foli 146rb, *inc.*: «(*rubrica*) Incipit prologus thobie (*fi de rúbrica*). Cromatio et heliodoro episcopis ieronimus presbyter in domino salutem. Mirari non desino ...».

Ib., *exp.*: «... cum gratum uobis didicero me quod iubere estis dignati complesse».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus Tobiae*.

3a. Altres manuscrits: BS [Pii XII], vol. VIII, 154.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 45; RB 332.

5a. Edició: PL 29, 23-26; *Préfaces* 35; BS [Pii XII], vol. VIII, 155-156.

1b. Fol. 146rb, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit liber thobie. Rubrica (*fi de rúbrica*). Thobias ex tribu et ciuitate neptalim qui est in superioribus galilee ...».

Fol. 149rb, *exp.*: «... ita ut accepti essent tam deo quam hominibus et cunctis habitantibus terre. (*rúbrica*) Explicet liber thobie».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Liber Tobiae*.

J

1a. Foli 149rb-149va, *inc.*: «(*rúbrica*) Prologus incipit in libro iudith (*fi de rúbrica*). | Apud hebreos liber iudith inter agyographa legitur cuius auctoritas ad corroboranda illa que in contentionem ueniunt ...».

Ib., *exp.*: «... ab omnibus hominibus uinceret et insuperabilem superaret. (*rúbrica*) Explicet prologus in libro iudith».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in libro Iudith*.

3a. Altres manuscrits: BS [Pii XII], vol. VIII, 214.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 48; RB 3345.

5a. Edició: PL 29, 37-40; *Préfaces* 35; BS [Pii XII], vol. VIII, 213-214.

1b. Foli 149ra, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit liber iudith. Rubrica (*fi de rúbrica*). Arfaxat itaque rex medorum subiugauerat multas gentes imperio suo et ipse edificauit ciuitatem potentissimam quam apellauit egbathanis ...».

Fol. 153va, *exp.*: «... Dies autem uictorie huius festiuitatis ab hebreis in numero dierum sanctorum accipiatur et colitur a iudeis ex illo tempore usque in presentem diem. (*rúbrica*) Explicit».¹¹

2b. Identificació de l'autor i obra: *Liber Iudith*.

K

1a. Foli 153va, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit prologus in libro hester (*fi de rúbrica*). Librum hester uariis translationibus constat esse uiciatum, quem ego de archiuis hebreorum releuans uerbum e uerbo expressius transtuli ...».

Fol. 153vb, *exp.*: «... Nos enim iuxta morem hebreorum ordinem persecui etiam in LXX editione maluimus»

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in libro Hester*.¹²

3a. Altres manuscrits: BS [Pii XII], vol. IX, 2.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 51; RB 341.

5a. Edició: PL 28, 1503-1506; *Préfaces* 36; [Pii XII], vol. IX, 3-4.

1b. Fol. 153vb, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit hester. Rubrica (*fi de rúbrica*) In diebus assueri qui regnauit ab india usque ethiopiam super centum viginti septem prouincias, quando sedit in solio regni sui ...».

Fol. 157va, *exp.*: «... et sic deleantur ut non solum hominibus sed etiam bestiis inuia sit in sempiternum pro exemplo contemptus et inobediencie. (*rúbrica*) Explicit liber hester».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Hester*.

L

1a. Foli 158va, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit primus prologus sancti ieronimi in libro iob (*fi de rúbrica*). Cogor per singulos scripture diuine libros aduersariorum respondere maledictis, qui interpretationem meam reprehensione septuaginta interpretum criminantur ...».

Fol. 158ra, *exp.*: «... et mea iuxta hebreos in latinum meo labore translata est. Eligat unusquisque quid uult et studiosum a se magis quam maliuolum prebet (*rúbrica*) Explicit prologus primus».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in librum Iob*.

3a. Altres manuscrits: BS [Pii XII], vol. IX, 68.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 55; RB 344.

11. El ms. diu «*Incipit*» i segueix, equivocadament, «*Explicit* prologus in libro hester». El corrector es va adonar d'aquesta falta i va expuncuar el mot «*Incipit*». Hem restituit l'ordre correcte de lectura.

12. Porta l'addició assenyalada a PL 28, 1055, nota 2.

5a. Edició: PL 28, 1137-1142; *Préfaces* 38-39; BS [Pii XII], vol. IX, 69-74.

1b. Fol. 158ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit secundus (*fi de rúbrica*). Si aut ficellam iunco texerem aut palmarum folia complicarem ut in sudore uultus mei comederem panem, et uentris opus sollicita mente tractarem, nullus morderet, nemo reprehenderet ...».

Fol. 158rab, *exp.*: «... magis utile quid ex otio meo ecclesiis xpi uenturum ratus quam ex aliorum negotio | (rúbrica) Expliciunt prologi».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Alius prologus iuxta emendationem graecam*.

3b. Altres manuscrits: BS [Pii XII], vol. IX, 68.

4b. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 56; RB 357.

5b. Edició: PL 29, 61-62; *Préfaces* 39; BS [Pii XII], vol. IX, 74-76.

1c. Folis 158rb-[156]ra. Fol. 158rb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber iob (*fi de rúbrica*). Vir erat in terra hus nomine iob. Et erat uir ille simplex et rectus ac timens deum et recedens a malo ...».

Fol. [166]ra, *exp.*: «... Vixit autem iob post flagella hec cen[tum] quadraginta annis et uidit filios suos et filios filiorum suorum usque ad quartam generationem, et mortuus est senex et plenus dierum».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Liber Iob*.

M

1. Folis [166]rb-183rb. Fol. [158]rb, *inc.*: «(initio mutilus) Q[uare fremuerunt gentes et populi meditati sunt] inania? [Astiteru]nt reges terre et principes [conuen]erunt in unum aduersus dominum et aduersus xpm eius ...».

Fol. 183rb, *exp.*: «... Laudate eum in cymbalis bene sonantibus, laudate eum in cymbalis iubilationis, omnis spiritus laudet dominum».

2. Identificació de l'autor i obra: *Psalterium gallicanum* (2-150).

Foli 183v buit.

N

1a. Foli 184ra, *inc.*: «(en lletres vermelles i blaves alternades) PROLOGUS (rúbrica) Incipit prologus sancti ieronimi in parabolis Salomonis. Rubrica (*fi de rúbrica*). CROMATIO et elyodoro ieronimus. Iungat epistola quos iungit sacerdotium, immo carta non diuidat quos xpi nectit amor...».

Ib ., *exp.*: «... que non in tercium uas transfusa coacuerint, sed statim de prelo purissime commendata teste suum saporem seruauerint. (rúbrica) Explicuit prologus».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in parabolas Salomonis*.

- 3a. Altres manuscrits: BS [Pii XII], vol. XI, 2
 4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 129; RB 457.
 5a. Edició: PL 28, 1305-1308; *Préfaces* 118; BS [Pii XII], vol. XI, 3-5.

1b. Folis 184ra-189vb. Fol. 184ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipiunt prouerbia salomonis (*fi de rúbrica*). PARABOLE salomonis filii dauid regis israel ad sciendam sapienciam et disciplinam, ad intelligenda uerba prudentie ...».

Fol. 189vb, *exp.*: «(rúbrica) TAU (*fi de rúbrica*). Date ei de fructu manuum suarum et laudent eam in portis opera eius (*rúbrica*) Expliciu[n]t parabole salomonis».

- 2b. Identificació de l'autor i obra: *Proverbia*.

O

1a. Folis 189vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus sancti Jeronimi presbyteri super ecclesiastes (*fi de rúbrica*). Memini me hoc ferme quinquennio cum adhuc rome essem ...».

Fol. 190ra, *exp.*: «... nec rursus contra conscienciam meam fonte ueritatis omisso opinionum riuiulos consecrarer».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Commentarii in Ecclesiasten, ad Paulam et Eustochium, praefatio*.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 138; RB 462.

5a. Edició: PL 23, 1061-1062; *Préfaces* 120; CCSL, LXXII, 249.

1b. Fol. 190ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber ecclesiastes. Rubrica (*fi de rúbrica*). Verba ecclesiastes filii dauid regis iherusalem. Vanitas uanitatum, dixit ecclesiastes, uanitas uanitatum et omnia uanitas ...».

Fol. 192ra, *exp.*: «Finem loquendi omnes pariter audiamus. Deum time et mandata eius obserua. Hoc est omnis homo. Cuncta que fiunt adducet deus in iudicium pro omni errato, siue bonum siue malum sit».

- 2b. Identificació de l'autor i obra: *Ecclesiastes*.

1c. Fol. 192ra, *inc.*: «(rúbrica) Hic incipiunt cantica canticorum (*fi de rúbrica*). Osculetur me osculo oris sui, quia meliora sunt ubera tua uino ...».

Fol. 193ra, *exp.*: «... Fuge dilecte mi et assimilare capree hynuloque ceruorum super montes aromatum».

- 2c. Identificació de l'autor i obra: *Canticum canticorum*.

P

1a. Folis 193ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus beati Jeronimi in librum sapientie (*fi de rúbrica*). Liber sapientie apud hebreos nusquam est ...».

Ib., *exp.*: «... et passio euidenter exprimitur (*rúbrica*) Explicit prologus (*fi de rúbrica*)».

- 2a. Identificació de l'autor i obra: ISIDORUS, *Etymologiarum liber VI*, II, 30.
 3a. Altres manuscrits: BS [Pauli VI], vol. XII, 2.
 4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 142; RB 468.
 5a. Edició: PL 82, 233 B; *Préfaces* 121; ed. LINDSAY, Oxford Classical Texts, Oxford 1911; BS [Pauli VI], vol. XII, 3.

1b. *Ib., inc.*: «(rúbrica) Incipit liber sapientie (fi de rúbrica). Diligite iustitiam qui iudicatis terram. Sentite de domino in bonitate ...».

Fol. 197rb, *exp.*: «... In omnibus enim domine magnificasti populum tuum et honorasti et non despexisti, in omni tempore et in omni loco assistens eis».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Sapientia*.

Q

1a. Foli 197va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus super ecclesiasticum (fi de rúbrica). Multorum nobis et magnorum per legem et prophetas aliosque qui secuti sunt illos sapientia demonstrata est ...».

Ib., exp.: «... et discere quemdamodum oporteat instituere mores qui secundum legem domini proposuerunt uitam agere».

2a. Identificació de l'autor i obra: *Prologus libri Hiesu filii Sirach*.

1b. Foli 197va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit ecclesiasticus (fi de rúbrica). Omnis sapientia a domino deo est et cum illo fuit semper et est ante eum ...».

Fol. 210ra, *exp.*: «... Operamini opus uestrum ante tempus et dabit uobis mercedem uestram in tempore suo. Amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Liber Hiesu filii Sirach*.

R

1a. Fol. 210ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus libri Ysaie prophete (fi de rúbrica). Nemo cum prophetas uersibus uiderit esse descriptos ...».

Fol. 210rb, *exp.*: «... qui scit me ob hoc in peregrine lingue eruditione sudasse ne iudei de falsitate scripturarum ecclesiis eius diutius insultarent. (rúbrica) Explicet prologus (fi de rúbrica)».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus libri Isaiae prophetae*.

3a. Altres manuscrits: BS [Pauli VI], vol. XIII, 2.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 150; RB 482.

5a. Edició: PL 28, 825 (771)-828 (774); *Préfaces* 123; BS [Pauli VI], vol. XIII, 3-5.

1b. *Ib., inc.*: «(rúbrica) Incipit liber Ysaie prophete (fi de rúbrica). Visio ysaie filii amos quam uidit super iudam et iherusalem in diebus ozie, ioathan, achatz, ezechie regum iuda ...».

Fol. 225ra, *exp.*: «... Vermis eorum non morietur et ignis eorum non extinguetur et erunt usque ad satietatem uisionis omni carni».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Isaias*.

1c. Fol. 225ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber iheremie prophete (*fi de rúbrica*). Verba iheremie filii elchie de sacerdotibus qui fuerunt in anathot in terra beniamim ...».

Fol. 241rb, *exp.*: «... Et comedebat panem coram eo semper cunctis diebus uite sue; et cibaria eius cibaria perpetua dabantur ei a rege babylonis statuta per singulos dies usque ad diem mortis sue cunctis diebus uite eius».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Hieremias*.

1d. Fol. 241rb, *inc.*: «Et factum est postquam in captiuitatem ductus est israel et ierusalem destructa est, sedit iheremias propheta flens et planxit lamentationem hanc in ierusalem et dixit: (rúbrica) Aleph (*fi de rúbrica*) Quomodo sedet sola ciuitas plena populo? Facta est quasi uidua domina gentium, princeps prouinciarum facta est sub tributo ...».

Fol. 242rb, *exp.*: «... Visitabit iniquitatem tuam, filia edom, discooperiet peccata tua. (rúbrica) Expliciunt lamentationes iheremie prophete».

2d. Identificació de l'autor i obra: *Lamentationes*

1e. Fol. 242va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit oratio iheremie (*fi de rúbrica*). Recordare domine quid acciderit nobis, intuere et inspice obprobrium nostrum ...».

Ib., *exp.*: «... Sed proiciens repulisti nos, iratus es contra nos vehementer. (rúbrica) Explicit iheremia (*sic*) propheta».

2e. Identificació de l'autor i obra: *Oratio Hieremiae prophetae*.

S

1a. Foli 242va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in ezechielem prophetam (*fi de rúbrica*). Ezechiel propheta cum ioachim rege iuda captiuus ductus est in babylonem ...».

Ib., *exp.*: «... ut uocentur phagolidori, id est, q, a, s, o, a, y, w, p, w, c,¹³ hoc est inducans (*sic*) se nescias (*sic*)».¹⁴

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in Ezechielem prophetam*.

3a. Altres manuscrits: BS [Pauli VI], vol. XV, 2.

13. Caràcters llatins aproximatiu per tal de donar el grec φαγολιδοροσ/ροι. Damunt cadascuna de les dites lletres llatines n'hi ha una de més petita sobreposada: f o o o o o r o s. Entenem que el copista tenia davant seu un mot grec i no el va comprendre, llevat de la primera i les tres últimes lletres. Les sis [o] sobreposades deuen indicar altres tantes incerteses.

14. La lliçó «inducans se nescias» és una variant rara, no recollida en l'aparat crític de la BS [Pauli VI], vol. XV, 6.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 162; RB 492.

5a. Edició: PL 28, 993(37)-996(40); *Préfaces* 124; BS [Pauli VI], vol. XV, 5-6.

1b. Foli 242vab, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber ezechielis prophete (*fi de rúbrica*). | Et factum est in tricesimo anno, in quarto mense, in quinta mensis, cum essem in medio captiuorum iuxta fluuium chobar aperti sunt celi uidi uisiones dei ...».

Fol. 257ra, *exp.*: «... Per circuitum XVIII milia. Et nomen ciuitatis ex illa die dominus ibidem amen. (rúbrica) Explicit ezechiei propheta».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Hiezechiel*.

T

1a. Foli 257ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus sancti Jeronimi in daniellem prophetam (*fi de rúbrica*). Daniellem prophetam iuxta LXX^a interpretes domini saluatoris ecclesie non legunt, utentes teodotionis editione, et hoc cur acciderit nescio ...».

Foli 257rb, *exp.*: «... Presentium quippe oblatrantium iudiciis non satis moueor, qui in utramque partem aut amore labuntur aut odio. (rúbrica) Explicit prologus».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in Danielelem prophetam*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVI, 3-4.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 166; RB 494.

5a. Edició: PL 28, 1357(1291)-1360(1294); *Préfaces* 125-126; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVI, 5-10.

1b. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit daniel propheta (*fi de rúbrica*). Anno tertio regni ioachim regis iude uenit nabuchodonosor rex babylonis ierusalem et obsedit eam ...».

Foli 263va, *inc.*: «... Et extraxit eum de lacu. Porro illos qui perdicionis eius causa fuerant intromisit et deuorati sunt in momento coram ipso».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Liber Danibelis*.

U

1a. Fol. 263va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in osee (*fi de rúbrica*). Non idem ordo est XII prophetarum apud hebreos qui et apud nos ...».

Fol. 263vb, *exp.*: «... qui ante eos habent titulos prophetauerunt».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in XII Prophetas*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 3-4.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 170; RB 500.

5a. Edició: PL 28,1071-1072; *Préfaces* 135; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 8-9.

1b. Fol. 263vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit secundus prologus (*fi de rúbrica*). Temporibus ozie et ioathe achaz et ezechie regum iuda et ieroboam ...».

Fol. 263vb, *exp.*: «... tam pater eius quam ceteri reges consecrauerunt templum dei purgasse ac purificasse monstratur».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Osee*.

3b. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4b. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 174; RB 507.

5b. Edició: *Préfaces* 136-137; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 17-18.

1c. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber osee prophete (*fi de rúbrica*). Verbum domini quod factum est ad osee filium beeri in diebus ozie, ioathan, achaz, ezechie regum iuda ...».

Fol. 266ra, *exp.*: «... Quia recte uie domini et iusti ambulabunt in eis, preuaricatores uero corruent in eis».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Osee*.

V

1a. Fol. 266ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus sancti Jeronimi in ioel prophetam (*fi de rúbrica*). Sanctus ioel apud hebreos post osee ponitur et sicut ibi sub nomine effraym ...».

Ib., *exp.*: «... Et Isaias Audite celi et auribus percipe terra. (rúbrica) Explicat primus prologus».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Iohel*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 180; RB 511.

5a. Edició: *Préfaces* 137; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 18-19.

1b. Fol. 266ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit secundus (*fi de rúbrica*) Iohel filius fathuel describit terram XII tribuum eruca et bruco, locusta, rubigine uastante consumptam. Et post euersionem prioris populi ...».

Fol. 266rb, *exp.*: «... hoc est quod qui hostium dei et scienciam domini habuerit apertum recte incipit prophetare».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus Iohel ex epistula LIII ad Paulinum et ex scholiis desumptus*.

3b. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 4.

4b. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 179; RB 510.

5b. Edició: *Préfaces* 4; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 9, 14.

1c. Fol. 266rb, *exp.*: «(rúbrica) Incipit liber ioel prophete (*fi de rúbrica*). Verbum domini quod factum est ad iohel filium pathuel. Audite hoc senes et auribus percipite omnes habitatores terre ...».

Fol. 267ra, *exp.*: «... Et mundabo sanguinem eorum quem non mundaue-ram et dominus commorabitur in syon».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Iobel*.

W

1a. Foli 267ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus super amos (*fi de rúbrica*). Ozias rex cum dei religione sollicito emularetur nimio religionis amore prouocatus contra preceptum legis moysi arrepto thuribulo ...».

Fol. 267ra, *exp.*: «... immittendum predixit generalem quoque irreuocabilem dei iram ad eursionem ciuitatum processuram uoluit demonstrare».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Amos*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 184; RB 515.

5a. Edició: *Préfaces* 137; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 20-21.

1b. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Secundus prologus (*fi de rúbrica*). Amos pastor et rusticus et ruborum mores distinguens paucis uerbis explicari non potest».

Fol. 267rb, *exp.*: «... Ascende in montem excelsum qui euangelizas syon, exalta uocem tuam qui euangelizas ierusalem».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Praefatiuncula in Amos ex epistola LIII ad Paulinum desumpta et ex scholiis*.

3b. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 4.

4b. Catàlegs i bibliografia: BERGER 185; RB 512.

5b. Edició: PL 22, 546 (*partim*); *Préfaces* 4; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 9-10 et 14-15.

1c. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Tertius prologus (*fi de rúbrica*). Hic amos propheta non fuit pater ysaie prophete quam quam ille propheta extiterit ...».

Ib., *exp.*: «... Post hec semiuiuus in terram suam euectus post aliquos dies dolore uulneris expirauit sepultusque est cum patribus suis».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Prologus in Amos ex commentariis Hieronymi*.

3c. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4c. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 187; RB 513.

5c. Edició: *Préfaces* 150; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 16.

1d. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit amos propheta (*fi de rúbrica*). Verba amos qui fuit in pastoralibus techue, que uidit super israel in diebus ozie regis iuda et in diebus ieroboam filii ioas regis israel ...».

Fol. 269ra, *exp.*: «... Et plantabo eos super domum suam et non euellam eos ultra de terra sua quam dedi eis, dicit dominus deus tuus».

2d. Identificació de l'autor i obra: *Amos*.

X

1a. Fol. 269ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in abdiam prophetam (*fi de rúbrica*). Iacob patriarcha fratrem habuit esau qui ob ruborem corporis sui edom hebraea lingua appellatus est, quod latine consanguineus dicitur ...».

Fol. 269ra, *exp.*: «... ob causas lectione comprehensas regnum dei in populo Israel significant».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Abdiam*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 519.

5a. Edició: *Préfaces* 138; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 21-22.

1b. Fol. 269ra, *inc.*: «Hebrei hunc dicunt esse qui sub rege samarie achab et impiissima iezabel pauit centum prophetas in speluncis ...».

Ib., *exp.*: «... sic hic seruitute dei cum paulo apostolo nomine gloriatur, quia abdias seruus domini in nostro sonat eloquio».¹⁵

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus ex Commentario in Abdiam*.

3b. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4b. Catàlegs i bibliografia: RB 517.

5b. Edició: PL 25, 1099; *Préfaces* 138; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 22.

1c. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit argumentum (*fi de rúbrica*). Abdias qui interpretatur seruus domini ...».

Ib., *exp.*: «... iacob semper emulum asta percutit spirituali».

2c. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Praefatiuncula in Abdiam (ex Epistola LIII ad Paulinum)*.

3c. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 4.

4c. Catàlegs i bibliografia: RB 516.

5c. Edició: PL 22, 546; *Préfaces* 5; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 10.

1d. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber abdie prophete (*fi de rúbrica*). Visio Abdie. Hec dicit dominus deus ad edom. Auditum audiuiimus a domino et legatum ad gentes misit ...».

15. Encara que ací distingim els dos pròlegs, en el nostre ms. vénen seguits sense solució de continuïtat. BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 21-22, considera aquest fragment com una continuació de l'*Explanatio* anterior.

Fol. 269rb, *exp.*: «... Et ascendent saluatores in montem syon iudicare montem esau. Et erit domino regnum amen».

2d. Identificació de l'autor i obra: *Abdias*.

Y

1a. Folis 269rb-va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in ionam prophetam (*fi de rúbrica*). Ionas columba et dolens filius amathi qui fuit de geth que est in ophir ad gen-|cium preconium mittitur ...».

Fol. 269va, *exp.*: «... qui est in secundo miliario sephorim itinere quo pergitur tyberiadem. (rúbrica) Explicite primus prologus».

2a. Identificació de l'autor i obra: ISIDORUS, *De ortu et obitu patrum*, cap. XLV.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 6.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 521.

5a. Edició: PL 83, 144-145; *Préfaces* 147; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 45.

1b. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit secundus (*fi de rúbrica*) Ionas autem interpretatur columba pulcherrima ...».

Ib., *exp.*: «... ad penitentiam reuocat et sub nomine niniue salutem gentibus nuntiat».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Praefatiuncula in Ionam ex epistola LIII ad Paulinum*.

3b. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 4.

4b. Catàlegs i bibliografia: RB 523.

5b. Edició: PL 22, 546; *Préfaces* 5; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 10.

1c. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber ione prophete (*fi de rúbrica*). Et factum est uerbum domini ad ionam filium amathi dicens. Surge et uade in niniue ciuitatem grandem ...».

Fol. 270ra, *exp.*: «... qui nesciunt quid sit inter dexteram et sinistram suam et iumenta multa?»

2c. Identificació de l'autor i obra: *Ionas*.

Z

1a. Foli 270ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in micheam (*fi de rúbrica*) Temporibus ioathe, achaz et ezechie regum iuda micheam prophetam ad hanc prophetiam spiritu sancto repletum fuisse lectio ipsa demonstrat ...».

Ib., *exp.*: «... uerbis insequentibus captiuitatem et interitum ad futurum denuntiatur».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Michaeam*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 526.

5a. Edició: *Préfaces* 139; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 24-25.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Alius prologus (*fi de rúbrica*). Micheas autem de morasti coheres xpi ...».

Ib., *exp.*: «... quia maxillam percusserit iudicis israel».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Praefatiuncula in Michaeam ex epistola LIII ad Paulinum*.

3b. Altres manuscrits: BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 4.

4b. Catàlegs i bibliografia: RB 525.

5b. Edició: PL 22, 546; *Préfaces* 5; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 10.

1c. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber michee prophete (*fi de rúbrica*) Verbum domini quod factum est ad micheam morastiten in diebus ioathan, achaz, ezechie, regum iuda, quod uidit super samariam et ierusalem ...».

Fol. 271va, *exp.*: «... Dabis ueritatem iacob, misericordiam abraham, que iurasti patribus nostris a diebus antiquis».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Michea*.

A

1a. Foli 271va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit argumentum in naum (*fi de rúbrica*). Naum autem consolator urbis increpat ciuitatem ...».

Ib., *exp.*: «... euangelizantis et annuntiantis pacem».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Praefatiuncula in Naum ex epistola LIII ad Paulinum*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 4.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 527.

5a. Edició: PL 22, 546; *Préfaces* 5; BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 11.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in naum prophetam (*fi de rúbrica*). Naum prophetam ante aduentum regis assyriorum qui populum israel captiuum in suas regiones transtulerat fuisse ...».

Ib., *exp.*: «... ut audirent assyrios quoque a chaldeis esse capiendos sicut in consequentibus libri huius demonstrabitur (*rúbrica*) Explicit prologus».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Naum prophetam*.

3b. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4b. Catàlegs i bibliografia: RB 528.

5b. Edició: *Préfaces* 139-140; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 25-26.

1c. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit naum propheta (*fi de rúbrica*). Onus niniue liber uisionis naum helcesei. Deus emulator et ulciscens dominus ...».

Fol. 272ra, *exp.*: «... Omnes qui audierint auditionem tuam compresserunt manum super te. Quia super quem non transiit malicia tua semper?».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Naum*.

B

1a. Foli 272ra, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit prologus in abacuch propheta (*fi de rúbrica*). Abacuch luctator fortis et rigidus ...».

Ib., *exp.*: «... cornua in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo eius».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Praefatiuncula in Habacuc prophetam ex epistola LIII ad Paulinum*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 4.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 529.

5a. Edició: PL 22, 546; *Préfaces* 5; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 11.

1b. *Ib.*, *inc.*: «(*rúbrica*) Alius prologus (*fi de rúbrica*). Quatuor prophete in XII prophetarum uolumine sunt e quibus tres in principio lemna id est pondus titulum habent, naum abacuch et malaquias ...».

Fol. 272va, *exp.*: «... sic sanctus uir et bellator inuictus ad exercendum se et probandum tribulationem et miseriam inuenire desiderat».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Habacuc prophetam*.

3b. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4b. Catàlegs i bibliografia: RB, 531.

5b. Edició: *Préfaces* 140-141; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 28-31.

1c. *Ib.*, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit abacuch propheta (*fi de rúbrica*). Onus quod uidit abachuc propheta. Vsquequo domine clamabo et non exaudies? ...».

Fol. 273ra, *exp.*: «... Deus dominus fortitudo mea et ponet pedes meos quasi ceruorum. Et super excelsa mea deducet me uictor in psalmis canentem».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Habacuc*.

Γ

1a. Fol. 273rab, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit prologus in sophoniam (*fi de rúbrica*). Tradunt hebrei cuiuscumque prophete pater aut auus ponatur in titulo ipsos quoque prophetas fuisse ...».

Fol. 273rb, *exp.*: «... et ciuitati ierusalem restaurationem tunc temporis retribuendam textu lectionis denuntiauit».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Sophoniam*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 534.

5a. Edició: *Préfaces* 141-142; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 31-33.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit secundus prologus (*fi de rúbrica*) Sophonias speculator et archanorum domini cognitor audit clamorem ...».

Ib., *exp.*: «... dispersi erunt uniuersi qui inuoluti erant argento».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Praefatiuncula in Sophoniam ex epistola LIII ad Paulinum*.

3b. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 4.

4b. Catàlegs i bibliografia: RB 532.

5b. Edició: PL 22, 547; *Préfaces* 142; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 11.

1c. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit sophonias. Rubrica (*fi de rúbrica*). Uerbum domini quod factum est ad sophoniam filium chusi, filii godolie, filii amasie, filii ezechie, in diebus iosie, filii amon, regis iuda ...».

Fol. 274ra, *exp.*: «... cum conuertero captiuitatem uestram coram oculis uestris dicit dominus».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Sophonias*.

Δ

1a. Foli 274ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in aggeum. Rubrica (*fi de rúbrica*). Iheremias propheta ob causam pariurii (*sic*) sedechie regis ut in ystoria secundi libri paralipomenon indicatur ...».

Fol. 274rb, *exp.*: «... reuersionem populi, edificationem templi, renouationem ciuitatis, obseruantiam sacerdotalem et interitum regnorum exterorum significant».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Aggeum*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 5.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 161; RB 538.

5a. Edició: *Préfaces* 142; BS [Ioannis Pauli II], XVII, 33-35.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Alius prologus (*fi de rúbrica*). Aggeus festiuus et letus qui seminauit in lacrimis ut in gaudio meteret ...».

Ib., *exp.*: «... et commouebo omnes gentes et ueniet desideratus cunctis gentibus».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Praefatiuncula in Aggeum ex epistola LIII ad Paulinum*.

3b. Altres manuscrits: BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 4.

4b. Catàlegs i bibliografia: RB 535.

5b. Edició: PL 22, 547; *Préfaces* 5; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 11-12.

1c. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipi liber aggei prophete (*fi de rúbrica*). In anno secundo darii regis persarum in mense sexto in die una mensis factum est uerbum domini in manu aggei prophete ad zorobabel ...».

Fol. 274vb, *exp.*: «... et ponam te quasi signaculum quia elegi te, dicit dominus exercituum».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Aggeus*.

E

1a. Foli 274vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus zacharie prophete (*fi de rúbrica*). Anno secundo darii regis medorum aggeum et zachariam prophetas se lectiones eorumdem declarant. Sed hac de causa aggeus zacharie in ordine prophetarum prelatu uidetur ...».

Fol. 275ra, *exp.*: «... Liberatio eiusdem ac reditus capituitatis de terra chaldeorum per noctem prophetae est reuelata (*rúbrica*) Explicit primus prologus».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Zachariam*.

3a. Altres manuscrits: BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 5

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 539.

5a. Edició: *Préfaces* 143; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 36-37.

1b. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit secundus prologus (*fi de rúbrica*). Zacharias memor domini sui multiplex in prophetia ihesum uestibus sordidis ...».

Ib., *exp.*: «... pauperem regem uaticinatur et predicit sedentem super pullum filium asine subiugalis (*rúbrica*) Explicit secundus prologus».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Praefatiuncula in Zachariam prophetam ex epistola LIII ad Paulinum*.

3. Altres manuscrits: BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 4.

4b. Catàlegs i bibliografia: RB 540.

5b. Edició: PL 42, 547; *Préfaces* 5; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 12.

1c. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber zacharie prophete (*fi de rúbrica*). In mense octauo in anno secundo darii factum est uerbum domini ad zachariam filium barachie, filii abdo, prophetam, dicens Iratus est dominus ...».

Fol. 277va, *exp.*: «... Et uenient omnes immolantes et sument ex eis et coquent in eis. Et non erit mercator ultra in domo domini exercituum in illa die».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Zacharias*.

Z

1a. Fol. 277va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus malachie prophete (*fi de rúbrica*). Deus per moysen populo israeli preceperat sacerdotes tabernaculi sui omni corporali uitio liberos hostias sine uicio uacuas sibi offerre ...».

Ib., *exp.*: «... preuaricationem populi israel obseruandis sacrificiis dei increpationemque in eumdem quod deos alienos coluerunt significant (*rúbrica*) Explicit primus prologus (*fi de rúbrica*)».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Explanatio in Malachiam*.

3. Altres manuscrits: BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 5.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 543.

5a. Edició: *Préfaces* 143-144; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVII, 38-39.

1b. *Ib., inc.*: «(rúbrica) Incipit secundus (fi de rúbrica) Malachias interpretatur angelus domini (fine mutilus)».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Ex prologo Commentariorum in Malachiam prophetam*.

3. Altres manuscrits: BS [Ioannes Pauli II], vol. XVII, 4.

4b. Catàlegs i bibliografia: RB 545.

5b. Edició: PL 25, 1541; *Préfaces* 148; BS [IoannisPauli II], vol. XVII, 15.

1c. Fol. 277vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber malachie prophete (fi de rúbrica). Onus uerbi domini ad israel in manu malachie prophete. Dilexi uos dicit dominus. Et dixistis In quo dilexisti nos? ...».

Fol. 278rb-va, *exp.*: «... Ecce ego mittam uobis helyam prophetam antequam ueniat dies domini magnus et horribilis, et conuertet cor patrum ad filios et cor filiorum ad patres eorum, ne forte ueniam et percutiam | terram anathemate amen».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Malachias*.

H

1a. Fol. 278va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in libro machabeorum (fi de rúbrica). Machabeorum libri duo prenotant prelia inter hebreorum duces gentemque persarum pugnam quoque ...».

Ib., exp.: «... non solum non fleuit, sed et gaudens ortabatur ad gloriam passionis».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Prologus in libros Macchabeorum*.

3. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVIII, 3.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 189; RB 551.

5a. Edició: *Préfaces* 151; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVIII, 5.

1b. *Ib., inc.*: «(rúbrica) Secundus prologus (fi de rúbrica). Machabeorum liber licet non habeatur in canone hebreorum, tamen ab ecclesia inter diuinorum librorum ystorias annumeratur ...».

Ib., exp.: «... Ab hoc antyocho rege seuissimo in antyochia martirii gloria coronati sunt cum matre sua, atque sepulti cum magna ueneratione ibi quiescunt. (rúbrica) Explicuit prologus».

2b. Identificació de l'autor i obra: ISIDORUS, *Prologus in I librum Macchabeorum et argumentum subsequens*.

3. Altres manuscrits: BS [Ioannis Pauli II], vol. XVIII, 3.

4b. Catàlegs i bibliografia: BERGER 190; RB 552.

5b. Edició: *Préfaces* 151; BS [Ioannis Pauli II], vol. XVIII, 5-6.

1c. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber machabeorum. Rubrica (*fi de rúbrica*). Et factum est postquam percussit alexander philippi filius macedo qui processit de terra cethim et percussit darium regem medorum et regnavit loco eius primus in gretiam ...».

Fol. 289ra, *exp.*: «... in libro dierum sacerdocii eius ex quo factus est princeps sacerdotum post patrem suum. (rúbrica) Explicit primus liber».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Liber I Machabeorum*.

1d. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit secundus liber machabeorum (*fi de rúbrica*). Fratribus qui sunt per egyptum iudeis salutem dicunt fratres qui sunt in iherosolimis iudei et qui in regione iudea et pacem bonam...».

Fol. 296rb, *exp.*: «... Sicut enim uinum semper bibere aut semper aquam contrarium est, alterius autem uti delectabile, ita legentibus si semper exactus sit sermo non erit gratus. Hic ergo erit consummatus. (rúbrica) Explicit liber machabeorum».

2d. Identificació de l'autor i obra: *Liber II Machabeorum*.

1a. Fol. 296rb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit argumentum in baruch (*fi de rúbrica*). Liber iste qui baruch nomine prenotatur ...».

Ib., *exp.*: «... quia multa de xpo nouissimisque temporibus indicant».

2a. Identificació de l'autor i obra: *Praefatiuncula in Baruch*.

3a. Altres manuscrits: BS [Pauli VI], vol. XIV, 4.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 491.

5a. Edició: PL 114, 63; *Préfaces* 133; BS [Pauli VI], vol. XIV, 7.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit baruch (*fi de rúbrica*). Et hec uerba libri que scripsit baruch, filius neeri, filii malasie, filii sedechie, in babilonia in anno quinto, in septima die mensis, in tempore quo ceperunt chaldei ierusalem et succenderunt eam igni...».

Fol. 298va, *exp.*: «... Melior est homo iustus qui non habet simulacra. Nam erit longe ab opprobriis. (rúbrica) Explicit liber baruch».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Baruch*.

1a. Fol. 298va, *inc.*: «[P]RIMUM queritur quare post euangelia que supplementum legis sunt et in quibus nobis exempla et precepta uiuendi plenissime digesta sunt, uoluerit apostolus has epistolas ad singulas ecclesias destinare. Hac autem causa factum uidetur, scilicet, ut in inicio nascentis ecclesie ...».

Fol. 299ra, *exp.*: «... Nam et uinctis compassi estis et rapinam bonorum uestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes uos meliorem et manentem (*sic*) habere substantiam. EXPLICIT PREPHATIO».

2a. Identificació de l'autor i obra: [PELAGIUS], *Prologus in epistolas Pauli, a quibusdam Pelagio adscriptus*.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 253; RB 670.

5a. Edició: WORDSWORTH, II, 1-5; *Préfaces* 213a-215a.

1b. *Ib., inc.*: «(*nota al marge en lletra molt petita*) Item argumentum solius epistole ad romanos (*fi de lletra petita*). [R]OMANI SUNT QUI EX iudeis gentibusque crediderunt. Hii superba contentione uolebant se alterutrum superponere. Nam iudei dicebant. Nos sumus populus dei, quos ab inicio dilexit et fuit ...».

Fol. 299rb, *exp.*: «... Presertim cum in eadem lege, ut predictum est, et iudeos et gentes ad fidem xpi uocandos ostendit. Quam ob rem uisissim eos humilians ad pacem et concordiam cohortatur. Explicit argumentum».

2b. Identificació de l'autor i obra: [PELAGIUS], *Argumentum epistolae ad Romanos*.

4b. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 255; RB 674.

5b. Edició: WORDSWORTH, II, 35-38; *Préfaces* 215a-217a.

Fol. 299v buit.

K

1a. Fol. 300ra, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit prologus in matheo (*fi de rúbrica*). Beatissimo pape damaso iheronimus. nouum opus me facere cogis ex uetere ut post exemplaria scripturarum toto orbe dispersa quasi quidam arbiter sedeam ...».

Fol. 300rb, *exp.*: «... Cum itaque canones legeris qui subiecti sunt confusionis errore sublato et similia omnium scies et singulis sua queque restitues».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in IV Evangelia ex epistola ad Damasum papam*.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 195; RB 595.

5a. Edició: PL 29, 557-560; WORDSWORTH, I, 1-3; *Préfaces* 153-154.

1b. *Ib., inc.*: «(*rúbrica*) Secundus prologus (*fi de rúbrica*). In canone primo concordant III^{or}: matheus, marcus, lucas, iohannes ...».

Ib., exp.: «... Opto ut in xpo ualeas et memineris mei papa beatissime».

2b. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Prologus in IV Evangelia ex epistola ad Damasum papam*.

4b. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 195; RB 595.

5b. Edició: PL 29, 560-562; WORDSWORTH, I, 3-4; *Préfaces* 153-154.

1c. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Tercius prologus (*fi de rúbrica*). Matheus ex iudea sicut in ordine primus ponitur ita euangelium in iu-|dea primus scripsit. Cuius uocatio ad dominum ex publicanis ...».

Fol. 300va, *exp.*: «... Nobis enim hoc studium argumenti fuit et fidem facte rei tradere et operantis dei intelligendam diligenter dispositionem querentibus non tacere».

2c. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Prologus {monarchianus} in Mattheum*.

4c. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 199; RB 590.

5c. Edició: WORDSWORTH, I, 15-17; CORSSSEN, 5-7; *Préfaces*, 170-171; ALAND, 538, 547.

1d. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Quartus prologus (*fi de rúbrica*). Sciendum etiam ne quem (*sic*) ignarum ex similitudine ...»

Fol. 300vb, *exp.*: «... id comparatio esse quod solum est. Opto ut in xpo ualeas et memineris mei beatissime papa».

2d. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Argumentum Evangeliorum*.

4d. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 198; RB 601.

5d. Edició: WORDSWORTH, I, 5; *Préfaces* 183.

1e. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit euangelium mathei apostoli (*fi de rúbrica*) Liber generationis ihesu xpi filii dauid, filli abraham ...».

Fol. 311va, *exp.*: «... Et ecce ego uobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi».

2e. Identificació de l'autor i obra: *Evangelium secundum Mattheum*.

Λ

1a. Ib., *inc.*: «Marcus euangelista dei dilectus et petri in baptisate filius atque in diuino sermone discipulus, sacerdocium in israel agens secundum carnem leuita, conuersus ad fidem xpi euuangelium in ytaliam scripsit ...».

Fol. 311vb, *exp.*: «... Dehinc inquisita uolumus agnosci habentes mercedem exortationis, quoniam qui plantat et qui rigat unum sunt qui autem incrementum (*sic*) deus est».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Prologus {monarchianus} in euangelium secundum Marcum*.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 225; RB 607.

5a. Edició: WORDSWORTH, I, 171-173; CORSSSEN, 9-10; *Préfaces*, 171; ALAND, 539, 547.

1b. Ib., *inc.*: «Inicium euangelii ihesu xpi filii dei. Sicut scriptum est in ysaia propheta: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam ...».

Fol. 318va, *exp.*: «... Illi autem profecti predicauerunt ubique domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Evangelium secundum Marcum*.

M

1a. Fol. 318va, *inc.*: «Lucas syrus natione antiocenus arte medicus discipulus apostolorum postea uero paulum secutus usque ad conuersionem eius seruiens domino sine crimine ...».

Fol. 318vb, *exp.*: «... publicam curiositatem nec non tam uolentibus deum uideremur demonstrare quam fastidientibus prodesse».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Prologus {monarchianus} in euangelium secundum Lucam*.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 230; RB 620.

5a. Edició: PL 30, 643-644; WORDSWORTH, I, 269-271; CORSEN, 7-9; *Préfaces* 172; ALAND, 539, 547.

1b. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Alius prologus (fi de rúbrica). Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationes que in nobis complete sunt rerum ...».

Ib., *exp.*: «... ut cognoscas eorum uerborum de quibus eruditus es ueritatem».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Prologus Lucae*.

1c. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit euangelium secundum lucam (fi de rúbrica) Fvit in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam nomine zacharias de uice abie et uxor illius de filiabus aaron et nomen eius helysabeth ...».

Fol. 330ra, *exp.*: «... Et ipsi adorantes regressi sunt in ierusalem cum gaudio magno. Et erant semper in templo laudantes et benedicentes deum».

2c. Identificació de l'autor i obra: *Evangelium secundum Lucam*.

N

1a. Fol. 330ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in euuangelium Iohannis (fi de rúbrica). Hic est iohannes euuangelista unus ex discipulis dei qui uirgo a deo electus est, quem de nuptiis uolentem nubere uocauit deus ...».

Fol. 330rb, *exp.*: «... ut scienti desiderio collocato et querentibus fructus laboris a deo magisterii doctrina seruetur. Amen. (rúbrica) Explicite prologus».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Prologus {monarchianus} in euangelium Iohannis*.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 236; RB 624.

5a. Edició: WORDSWORTH, I, 485-487; CORSEN, 6-7; *Préfaces*, 173; ALAND, 538-539, 548.

1b. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit euuangelium secundum Johannem (fi de rúbrica). In principio erat uerbum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum. Hoc erat in principio apud deum ...».

Fol. 338vb, *exp.*: «... Sunt autem et alia multa que fecit ihesus, que si scribantur per singula nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi sunt libros. (*rúbrica*). Explicit euuangelium Johannis».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Evangelium secundum Iohannem*.

E

1. Fol. 338vb, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit epistola pauli apostoli ad Romanos (*fi de rúbrica*). PAULUS seruus ihesu xpi uocatus apostolus segregatus in euuangelium dei quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis ...».

Fol. 343ra, *inc.*: «... secundum preceptum eterni dei ad obeditionem fidei in cunctis gentibus cogniti si sapienti deo per ihesum xpm. cui honor et gloria in secula seculorum amen».

2. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola ad Romanos*.

O

1a. Fol. 343ra, *inc.*: «(*rúbrica*) Prologus super epistolam primam ad corinthios (*fi de rúbrica*). Corinthii sunt achaici et hii similiter ...».

Ib., *exp.*: «... scribens eis ab epheso per tymotheum discipulum suum».

2a. Identificació de l'autor i obra: *Argumentum in Epistulam ad Corinthios primam*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 685.

5a. Edició: PL 191, 1533; *Préfaces*, 235a; WORDSWORTH, II, 153.

1b. Ib., *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit epistola ad corinthios (*fi de rúbrica*). PAULUS uocatus apostolus ihesu xpi per uoluntatem dei et sostenes frater ecclesie dei que est corinthi, sanctificatis in xpo ihesu, uocatis sanctis cum omnibus qui inuocant nomen domini nostri ihesu xpi ...».

Fol. 347rb, *exp.*: «... Gratia domini nostri ihesu xpi uobiscum. Caritas mea cum omnibus uobis in xpo ihesu domino nostro amen.»

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola I ad Corinthios*.

II

1a. Fol. 347rb, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit argumentum in secunda epistola ad corinthios (*fi de rúbrica*). Post actam penitentiam consolatoriam ...».

Ib., *exp.*: «... Contristat eos quidem, sed emendatos ostendit, scribit a philippis».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Argumentum in Epistulam ad Corinthios secundam*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 699.

5a. Edició: PL 192, 9; *Préfaces*, 235a-236a; WORDSWORTH, II, 279.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit secunda epistola ad corinthios (*fi de rúbrica*). Paulus apostolus ihesu xpi per uoluntatem dei et tymotheus frater ecclesie dei que est corinthi cum omnibus sanctis qui sunt in uniuersa achaia ...».

Fol. 350ra, *exp.*: «... Gratia domini nostri ihesu xpi et caritas dei et communicatio spiritus sancti sit cum omnibus uobis amen (*rúbrica*) Explicet secunda epistola ad corinthios (*fi de rúbrica*)».

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola II ad Corinthios*.

P

1a. Fol. 350ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit argumentum ad galathas (*fi de rúbrica*). Galathe sunt greci ...».

Ib., *exp.*: «... reuocat ad fidem ueritatis scribens eis ab epheso».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Argumentum in Epistulam ad Galathas*.

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 280; RB 707.

5a. Edició: *Préfaces*, 236a; WORDSWORTH, II, 355.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola ad galathas (*fi de rúbrica*). PAULUS apostolus non ab hominibus neque per hominem, sed per ihesum xpm et deum patrem qui suscitauit eum a mortuis ...».

Fol. 351va, *exp.*: «... Gratia domini nostri ihesu xpi cum spiritu uestro fratres amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola ad Galathas*.

Σ

1a. Fol. 351va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit argumentum in epistola ad ephesios (*fi de rúbrica*). Ephesii sunt asiani ...».

Ib., *exp.*: «... ipsos collaudat apostolus scribens eis a roma de carcere».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Argumentum in Epistulam ad Ephesios*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 715.

5a. Edició: *Préfaces* 236a; WORDSWORTH, II, 406.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola ad ephesios (*fi de rúbrica*). Paulus apostolus xpi ihesu per uoluntatem dei sanctis omnibus qui sunt ephesi et fidelibus in xpo ihesu, gratia uobis et pax a deo patre nostro et domino ihesu xpo ...».

Fol. 353ra, *exp.*: «... omnibus qui diligunt dominum ihesum xpm in incorruptionem amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola ad Ephesios*.

T

1a. Fol. 353ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit argumentum ad philippenses (*fi de rúbrica*). Philippenses sunt macedones ...».

Ib., *exp.*: «... scribens eis a roma de carcere per epafroditum».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Argumentum in Epistulam ad Philippenses*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 728.

5a. Edició: PL 192, 221; *Préfaces* 236a; WORDSWORTH, II, 455.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola ad philippenses (*fi de rúbrica*). Paulus et tymotheus seruus ihesu xpi omnibus sanctis in xpo ihesu qui sunt philippis cum episcopis et dyaconibus, gratia uobis et pax a deo patre nostro et domino ihesu xpo ... ».

Fol. 354ra, *exp.*: «... Salutant uos omnes sancti, maxime autem qui de cesaris domo sunt. Gratia domini nostri ihesu xpi cum spiritu sancto amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola ad Philippenses*.

Y

1a. Fol. 353ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola ad colocesenses (*fi de rúbrica*). Paulus apostolus xpi ihesu per uoluntatem dei et timotheus frater hiis qui sunt colosis sanctis et fidelibus fratribus in xpo ihesu, gratia uobis et pax a deo patre nostro et domino nostro ihesu xpo ...».

Fol. 355ra, *exp.*: «... Memores estote uinculorum meorum. Gratia domini nostri ihesu xpi uobiscum amen».

2a. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola ad Colossenses*.

Φ

1a. Fol. 355ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus ad thessalonicenses (*fi de rúbrica*). Thessalonicenses sunt macedones qui in christo ihesu accepto uerbo ueritatis perstiterunt in fide ...».

Ib., *exp.*: « Hos collaudat apostolus scribens eis ab athenis».

2a. Identificació de l'autor i obra: *Argumentum marcioniticum in epistulam ad Thessalonicenses primam*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 747.

5a. Edició: PL 192, 287; *Préfaces* 237a; WORDSWORTH, II, 523.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola ad thessalonicenses (*fi de rúbrica*). Paulus et siluanus et timotheus ecclesie thessalonicensium in deo patre nostro et domino ihesu xpo, gratia uobis et pax ...».

Fol. 355vb, *exp.*: «... Adiuro uos per deum ut legatur epystola hec omnibus sanctis fratribus. Gratia domini nostri ihesu xpi cum omnibus uobis, fratres. amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola I ad Thessalonicenses*.

X

1a. Fol. 355vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit argumentum in secunda epistola ad thessalonicenses (*fi de rúbrica*). Ad thessalonicenses secundam scribit ...».

Ib., *exp.*: «... per timotheum dyachonem et onesimum acolitum».

2a. Identificació de l'autor i obra: *Argumentum in Epistulam ad Thessalonicenses secundam*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 752.

5a. Edició: PL 192, 311; *Préfaces* 237a; WORDSWORTH, II, 555.

1b. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola ad thessalonicenses (*fi de rúbrica*). Paulus et siluanus et tymotheus ecclesie thessalonicensium in deo patre nostro et domino ihesu xpo, gratia uobis et pax a deo patre nostro et domino ihesu xpo ...».

Fol. 356rb, *exp.*: «... quod signum in omni epistola ita scribo. Gratia domini nostri ihesu xpi cum omnibus uobis amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola II ad Thessalonicenses*.

Ψ

1a. Fol. 356rb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in epistola ad timotheum (*fi de rúbrica*). Timotheum instruit et docet ...».

Ib., *exp.*: «... Scribit autem de nicopoli uel scribens a laodicia».

2a. Identificació de l'autor i obra: *Argumentum in Epistulam ad Timotheum primam*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 765.

5a. Edició: PL 192, 325; *Préfaces* 237a; WORDSWORTH, II, 573.

1b. *Ib.*, *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola ad timotheum (*fi de rúbrica*). Paulus apostolus xpi ihesu secundum imperium dei saluatoris nostri et xpi ihesu spei nostre, timotheo dilecto filio in fide ...».

Fol. 357va, *exp.*: «... et oppositiones falsi nominis scientie quam quidam promittentes circa fidem exciderunt. Gratia tecum amen.»

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola I ad Timotheum*.

Ω

1a. Fol. 357va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit argumentum in secunda epistola ad eundem (*fi de rúbrica*). Item timotheo scribit de exortatione ...».

Ib., *exp.*: «... temporibus nouissimis et de sua passione scribit».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Argumentum in Epistulam ad Timotheum secundam*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 772.

5a. Edició: PL 192, 363; *Préfaces* 238a; WORDSWORTH, II, 615.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola secunda ad timotheum (*fi de rúbrica*). Paulus apostolus ihesu xpi per uoluntatem dei secundum promissionem uite que est in xpo ihesu ...».

Fol. 358rb, *exp.*: «... Salutat te eubolus et pudens et linus et claudia et fratres omnes. Dominus noster ihesus xpus cum spiritu tuo. Gratia dei uobiscum amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola II ad Timotheum*.

a

1a. Fol. 358rb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in epistola ad titum (*fi de rúbrica*). Titum comone facit ...».

Ib., *exp.*: «... qui traditionibus iudaicis credunt».

2a. Identificació de l'autor i obra: *Argumentum in epistolam ad Titum*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 780.

5a. Edició: PL 192, 383; *Préfaces* 238a; WORDSWORTH, II, 646.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola ad titum (*fi de rúbrica*) PAULUS seruus dei apostolus ihesu xpi secundum fidem electorum dei et agnitionem ueritatis que secundum pietatem est in spe uite eterne ...».

Fol. 358vb, *inc.*: «... Saluta eos qui nos amant in fide. Gratia dei cum omnibus uobis amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola ad Titum*.

b

1a. Fol. 358vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus ad philemonem (*fi de rúbrica*). Philemoni familiares litteras ...».

Ib., *exp.*: «... de carcere per supra scriptum onesimum».

2a. Identificació de l'autor i obra: *Argumentum marcioniticum in epistulam ad Philemonem*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 783.

5a. Edició: PL 192, 393; WORDSWORTH, II, 668; *Préfaces* 238a.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola ad philemonem (*fi de rúbrica*). PAULUS uinctus xpi et timotheus frater philemoni dilecto et adiutorio nostro ...».

Fol. 359ra, *exp.*: «... marcus, aristarchus, demas, lucas, adiutores mei. Gratia domini nostri ihesu xpi cum spiritu uestro amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: PAULUS, *Epistola ad Philemonem*.

c

1a. Fol. 359ra, *inc.*: «(rúbrica) Incipit argumentum in epistola ad hebreos (*fi de rúbrica*). In primis dicendum est cur apostolus paulus in hac epistola scribendi non seruauit modum suum...».

Ib., *exp.*: «... Cuius sensum et ordinem retinens lucas euuangelista post excessum beati apostoli greco sermone composuit».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANONYMUS, *Argumentum in Epistulam ad Hebraeos*.

4a. Catàlegs i bibliografia: RB 794.

5a. Edició: PL 114, 643; *Préfaces* 253-254; WORDSWORTH, II, 679-680.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola ad hebreos (*fi de rúbrica*). Mvltipharie multisque modis olim deus loquens patribus in prophetis, nouissime diebus istis locutus est nobis in filio ...».

Fol. 362rb, *exp.*: «... Salutant uos fratres de Ytalia. Gratia dei cum omnibus uobis amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Epistola ad Hebraeos*.

d

1a. Fol. 362rb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola beati iacobi apostoli (*fi de rúbrica*). Iacobus dei et domini nostri ihesu xpi seruus, duodecim tribubus qui sunt in dispersione, salutem ...».

Fol. 363rb, *exp.*: «... saluabit animam eius a morte et operit (*sic*) multitudinem peccatorum».

2a. Identificació de l'autor i obra: IACOBI *Epistola*.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola petri prima (*fi de rúbrica*). Petrus apostolus ihesu xpi electis aduenis dispersionis ponti, galathie, capadocie, asie et bythinie, secundum prescienciam dei patris ...».

Fol. 364va, *exp.*: «... et marcus filius meus. Salutate inuicem in osculo sancto. Gratia uobis omnibus qui estis in xpo amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: PETRI *Epistola I*.

1c. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit secunda epistola beati petri apostoli (*fi de rúbrica*). Simon petrus seruus et apostolus ihesu xpi hiis qui coequalem nobiscum sortiti sunt fidem ...».

Fol. 365rb, *exp.*: «... Crescite uero in gratia et cognitione domini nostri ihesu xpi et saluatoris nostri. Ipsi gloria et nunc et in diem eternitatis amen».

2c. Identificació de l'autor i obra: PETRI *Epistola II*.

1d. Fol. 365rb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit corpus epistole Johannis ad parthos (*fi de rúbrica*). Quod fuit ab initio quod audiuius quod uidimus oculis nostris quod perspeximus et manus nostre contrectauerunt de uerbo uite ...».

Fol. 366rb, *exp.*: «... Hic est uerus deus et uita eterna. Filioli, custodite uos a simulacris. amen».

2d. Identificació de l'autor i obra: IOANNIS *Epistola I.*

1e. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola secunda Johannis apostoli (*fi de rúbrica*). Senior electe domine et natis eius quos ego diligo in ueritate, et non ego solus, sed et omnes qui cognouerunt ueritatem ...».

Ib., *exp.*: «... Salutant te filii sororis tue electe. Gratia tecum. amen».

2e. Identificació de l'autor i obra: IOANNIS *Epistola II.*

1f. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola tertia Johannis (*fi de rúbrica*). Senior gaio karissimo quem ego diligo in ueritate ... ».

Fol. 366va, *exp.*: «... et os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta tu amicos nominatim».

2f. Identificació de l'autor i obra: IOANNIS *Epistola III.*

1g. Fol. 366va, *inc.*: «(rúbrica) Incipit epistola iude (*fi de rúbrica*). Iudas ihesu xpi seruus, frater autem iacobi, hiis qui sunt uocati in deo patre dilectis ...».

Fol. 366vb, *exp.*: «... gloria et magnificentia, imperium et potestas ante omnia secula et nunc et in omnia secula amen».

2g. Identificació de l'autor i obra: IUDAE *Epistola.*

e

1a. Fol. 366va, *inc.*: «(rúbrica) Prefatio super actus apostolorum (*fi de rúbrica*). Nvdam quidem et apertam sonare uidetur (*sic*) ystoriam ...».

Ib., *exp.*: «... omnia uerba illius anime languentis esse medicinam».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Praefatio super Actus Apostolorum ex epistola LIII ad Paulinum.*

4a. Catàlegs i bibliografia: BERGER, 249; RB 631.

5a. Edició: PL 22, 548; WORDSWORTH, III, 2-3; *Préfaces* 6.

1b. Ib., *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber actuum apostolorum (*fi de rúbrica*). Primum quidem sermonem feci de omnibus, o theophile, que cepit ihesus facere et docere usque in diem qua precipiens apostolis per spiritum sanctum quos elegit assumptus est ...».

Fol. 377va, *exp.*: «... Mansit autem paulus biennio toto in suo conducto, et suscipiebat omnes qui ingrediebantur ad eum, predicans regnum dei et docens que sunt de domino ihesu xpo cum omni fiducia sine prohibitione amen».

2b. Identificació de l'autor i obra: LUCAS, *Actus Apostolorum*.

f

1. Fol. 377vb, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber apocalipsis Johannis (*fi de rúbrica*). Apocalipsis ihesu xpi quam dedit illi deus palam facere seruis suis que oportet fieri cito, et significauit mittens per angelum suum seruo suo iohanni ...».

Fol. 383ra, *exp.*: «... Dicit qui testimonium perhibet istorum. Etiam uenio cito. Amen. Veni domine ihesu. Gratia domini nostri ihesu xpi cum omnibus uobis amen. (rúbrica) amen deo gracies (*sic*)».

2. Identificació de l'autor i obra: IOANNES, *Apocalypsis*.

g

1. Folis 384r-418v. Fol. 384ra, *inc.*: «(rúbrica) Hic sunt interpretationes nominum hebraycorum incipientium per a (*fi de rúbrica*) ...Aaz apprehendens uel apprehensio. Ad testificans uel testimonium. Adar deprecatur uel deprecatio. Alma uirgo abscondita uel absconsio uirginitatis ...».

Fol. 418vb, *exp.*: «(rúbrica) Hic incipiunt interpretationes nominum hebraycorum incipientium per z ... (*fi de rúbrica*) ... Zabulon: habitaculum, substantia, siue habitaculum eorum, siue habitaculum fortitudinis, aut habitaculum pulchritudinis».

2. Identificació de l'autor i obra: [Pseudo-REMIGIUS ALTISSIODORENSIS] STEPHANUS LANGTON, *Interpretationes hebraicorum nominum*.

4. Catàlegs i bibliografia: GLORIEUX, I, n. 104 *as*, p. 258; RB, 7703, 7708, 7709.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 177 x 283, a dos corondells, de 60/59 línies. Impaginació del foli 2r: 30 + 80 + 17 + 80 + 38 x 32 + 283 + 65.

2. Tipus de ratllat: Dues línies horitzontals i quatre línies verticals de justificació; escriptura de justificació a justificació i de justificació a justificació. UR = 4,7. A partir del foli 3, se situen sota els corondells, a 23 mm. de distància, dues línies paral·leles separades per 4 mm; en els folis adients, dins aquestes dues línies van ubicats els reclams.

3. Tipus de lletra i mans: Escripura gòtica librària d'una mateixa mà, del segle XIV.

4. Reclams horitzontals, tancats dins figures més o menys imaginatives fetes amb tinta vermella i decorades en llur interior amb tinta sèpia, situats sota i entre el segon corondell i l'extrem del marge inferior.

5. Decoració: Caplletres amb semiorla, de colors blau, vermell i malva, amb filigrana plena a l'interior de cada lletra, i antenes que depassen la caixa

d'escriptura, ocupant els marges superior i inferior dels folis. La caplletra inicial ocupa l'espai de 34 línies, n'hi ha que ocupen el de 22 i 18 línies, n'hi ha que ocupen 7-9 línies, i aquestes darreres són les més abundoses. Capitals blaves i vermelles alternades, amb filigrana semiplena i antenes de colors vermell i malva alternats a l'inici de cada capítol; a l'interior dels paràgrafs, majúscules amb tocs de vermell, llevat del llibre dels Salms, fol. 166r-183r, on els diversos versets són marcats amb majúscules vermelles i blaves alternades. Rúbriques. Els ordinals de capítol en tinta vermella i blava combinades. Algunes lletres caudades. A la secció final, dedicada a la interpretació del noms hebreus, gran caplletra inicial amb filigrana plena i antenes, capitals amb filigrana i antenes, lletres blaves i vermelles alternades en l'entrada de cada mot. Rúbriques.

6. Notes, manícules i signes de nota *passim*; algun cop incorporen dibuixos jocosos, com és ara als fol. 5vb, 21va, 22va, 24va, 27rb, 42rab, 51rb, 53va, 54rb-va, 55rb, 64va, 71ra, 88rb, 97ra, 119va, 122rb, 124va, 142va, 143ra, 146vb-147ra, 150va, 156rb, 189va, 190rb, 191rb, 198rb, 202rab, 206va, 276rb-va, 301va, 302ra, 304rb-va, 306rb, 309rb, 311ra, 324rb-va, 325vb, 327ra, 329va, 331rb, 343rb-va, 344ra, 345rab, 346va, 349va, 350rb, 351rb, 358rb, 362rb, 364rab-va, 365va, 376va. Les notes marginals dels folis 257ra i 259ra són per al rubricador. Al foli 236va, nota sobre Jer 38, 2, entorn de la pesta: «nota de fugendo mortalitatibus», repetida al fol. 237v, sobre Jer 42,17, també entorn de la pesta: «nota de fugiendo mortalitatibus ad iram dei», que caldria datar *post* 1348.

9. Copista únic.

10. Revisions i correccions als fol. 4va, 5rb, 19va, 50va, 112va, 120ra, 137vb, 140va, 179rb, 184rb, 255va, 257rb, 276va, 296ra, 311rb, 334ra (de mà posterior, diferent de la del copista), 341va, 342ra, 349rb, 363rab.

12. Notícies històriques: Les notes reportades supra, I, 1, c), indiquen que durant el segle XIV el ms. ja era a Girona i segurament no se'n ha mogut. Si és incert com aparegué a Girona durant el segle XIV, se sap que a mitjana centúria el posseïa un mercader, Bonanat Carbonell, vinculat amb els franciscans gironins; del possessor del segle XV no se'n sap el nom, només la seva condició de prevere; a partir d'aquí tot és fosc; només ha restat notícia de com va arribar a mans del seu darrer possessor durant la primera meitat del segle XX.

A l'ADG, secció Arxiu administratiu de la Biblioteca, es conserva la documentació que explica la presència del manuscrit a l'Arxiu Diocesà. La primera peça d'aquest petit conjunt documental és l'informe elaborat per Albert Vidal, aleshores professor de Sagrada Escripura al Seminari de Girona, que conté quatre apartats: a) una fitxa bibliogràfica: material, estat de conservació, folis, decoració, enquadernació, notes dels folis de guarda; 2) discussió sobre el títol «Biblia Peregrina», conclouent que el text del ms. és del tipus de la «bíblia de París», però més pur; 3) valor artístic, arqueològic i escripturístic del còdex; 4) i un apèndix amb les variants del cap. 1 del llibre de Rut en el ms. respecte de l'edició clementina de la Vulgata. A continuació de l'informe d'Albert

Vidal, signat el dia 11 d'octubre del 1945, hi ha el decret següent del bisbe, escrit a mà:

«Gerona 16 de octubre 1945. | En vista del anterior informe, confirmado | de palabra por el Muy Ilustre Sr. Dr. Don José | Morera, decidimos adquirir el libro por el precio | de cinco mil pesetas, que se pagan en esta | fecha a don José M. Gironella, bajo secreto y docu-|-mento de que responde de la referida canti-|-dad y se compromete a devolverla si alguna | persona reclamara el libro y demostrara que | antes del Movimiento le pertenecia y se lo habian | robado los rojos. | + José, Obispo de Gerona».

En l'angle superior dret del recto del primer foli de l'informe d'Albert Vidal, hi ha la nota de la Secretaria episcopal: «Queda propiedad de la Dió-|-cesis la Biblia Peregrina».

El segon és el document formal de compra-venda del manuscrit. És un paper privat, amb el logo o membret d'una botiga que hi havia al núm. 6 del Carrer Nou de Girona (durant el franquisme també dit carrer Primo de Rivera): «Estudios Arte. | Compra-venta de libros | Laboratorio fotográfico | Grabados y Reproducciones». En el seu recto, el document diu:

«Gerona, 16 de Octubre de 1945. Declaro vender con fecha de hoy al Excmo. y Rvdmo. Sr. Obispo de Gerona una Biblia manuscrita con iniciales miniadas, encuadrada en madera y cuero, que corresponde al parecer al siglo XV, por la cantidad de 5.000 ptas., comprometiéndome a devolver dicha cantidad a dicho Excmo. y Rvdmo. Sr. Obispo, en caso de que en el futuro alguna persona demostrara que el citado libro habia sido de su propiedad y le habia desaparecido por robo, requisa o cualquier procedimiento ilegal. | p. p. | Firmado José Mª Gironella (*signatura*)¹⁶».

En el verso hi ha escrit: «Cedo la Biblia al Seminario y, por consiguiente, en cualquier tiempo, el Seminario podrá reclamar la devolución del precio si el libro resultara reclamado por quien justifique su propiedad. | Gerona 17 de Octubre de 1945. | + José, Obispo de Gerona | (*timbre episcopal del bisbe Cartaña*)».

El document va acompanyat amb el rebut corresponent, signat pel mateix Josep Mª Gironella, el mateix dia 16 d'octubre del 1945. Tot va dins el sobre que «Estudios Arte» va fer arribar al Palau Episcopal, amb el document i la factura. En la cara de davant del sobre, escrit en la mateixa lletra del qui escriu per «Estudios Arte» es llegeix: «Excmo. y Rvdmo. Sr. Obispo | Palacio episcopal | Ciudad». A sobre, de lletra del bisbe Cartaña: «Factura y recibo del libro "Biblia" manuscrito en vitela».

16. És l'escriptor gironí en llengua castellana, autor de la trilogia *Los cipreses creen en Dios*, *Un millón de muertos*, *Ha estallado la paz*, i d'altres llibres i novel·les.

És evident que sobre aquesta operació comercial hi plana la sospita que la propietat del manuscrit podia ésser controvertida. Tant el venedor com el comprador es posen d'acord l'un a tornar el còdex, l'altre els diners, si apareixia un hipotètic propietari legítim. L'any 1945 encara eren calents els records de les incautacions revolucionàries i de les devolucions posteriors. Malgrat els esforços esmerçats pels eclesiàstics l'any 1939 en el restabliment del *statu quo ante*, no totes les peces van acabar lligant: Hi va haver pèrdues irrecuperables i peces sobreres que no encaixaven enlloc. A l'ADG hi ha un document encara no estudiat, on es veu clarament el que s'acaba de dir: Són els «Informes de l'Arxiver Diocesà 1939-1959 i 1962», *olim* S-472/a, fol- 1-11, on es transparenta la complexitat de la situació creada pels fets revolucionaris, el treball que alguns eclesiàstics empresonats van dur a terme en relació amb els fons incautats durant el període 1936-1939, i la situació dels primers mesos de la post-guerra. Cal dir que no hi hem trobat cap notícia pertinent sobre el nostre manuscrit.

L'única dada intrigant és quan i com la Bíblia havia anar a parar a mans de Josep Mª Gironella, que aleshores regentava a Girona un negoci també relacionat amb l'antiquària. Ni el quan ni el com no es poden suposar. Que Gironella acceptés les cauteles del bisbe deu voler que el venedor potser no va poder (o voler) aclarir la procedència del manuscrit, almenys de forma fefaent, davant el bisbe. Cartaïà pensava que aquella Bíblia procedia, de lluny o de prop, d'una incautació o «requisita»? El que és segur és que el manuscrit no procedia de cap dels establiments eclesiàstics en funcions a Girona quan llurs fons bibliogràfics foren incautats el 1936: Catedral, Sant Feliu, Seminari; altrament portaria almenys la signatura de Pere Bohigas, o hauria anat a parar a Can Falló durant la guerra, o hauria estat difícil que hagués arribat precisament a mans de Gironella. Com que Gironella no va deixar dit com li havia arribat, o, si ho va dir, la informació va quedar entre el bisbe i ell, potser no se sabrà mai d'on provenia el ms. Si hi havia un possessor anterior a Gironella o si aquest actuava com a home de palla d'algú que volia romandre en l'ombra, d'on hauria tret la Bíblia aquest hipotètic possessor? Caldria pensar, doncs, en un exemplar que s'hauria desubicat en el moment de la Desamortització i que, finalment, va anar a parar a mans de Josep Mª Gironella. Aleshores és molt probable que, tal com ja era a Girona el segle XIV, no se'n hagi mogut mai. Ens és llegut pensar que la «Bíblia peregrina» podria ésser l'exemplar que Villanueva va veure en el convent de caputxins de Girona?¹⁷ O la Bíblia que hi havia a Sant Feliu de Girona el segle XIV?

En aquest còdex també és intrigant el teixell del llom, que l'identifica com a «Bíblia Peregrina». Què vol dir exactament «peregrina»? Cal remuntar-se al bisbe sant Peregrinus, que S. Berger identificava com l'editor de la recensió hispànica de la Bíblia llatina?¹⁸ Una característica del nostre text coincideix

17. VILLANUEVA XIV 174.

18. Cf. BERGER, HV, 28.

amb les bíblies que deriven de l'edició de Peregrinus: *Actes* ve després de les epístoles canòniques i abans d'*Apocalipsi*. Però no és un detall privatiu d'aquesta recensió, i, per tant, no creiem que s'hagi d'anar tan lluny. L'anàlisi atenta dels elements extrabíblics (pròlegs, sumaris, etc.) i la comparació amb altres bíblies hispanes estudiades durant el segle XX, podrà aportar informacions valuoses sobre la inserció del ms. en el seu temps.

Per contra, la ubicació del pròleg a les epístoles paulines després del conjunt de llibres *Macabeus-Baruc*, final del VT, fa pensar en una errada evident del copista. De fet, els evangelis estan separats del pròleg a les epístoles paulines que els precedeix per una pàgina en blanc, el fol. 299vr, punt de sutura grosser, perquè el ms. mai no atorga un regal tan gran d'espai.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte, llevat de la coberta.
2. Datació: Segle XIV.
3. Origen desconegut.
4. Propietaris i procedència: Francesc Carbonell, mercader gironí del segle XIV. Consta que a mitjan segle XV era a la diòcesi de Girona. Probablement desubicat durant la Desarmortització de 1835 i entrat al comerç, abans del 1945 era propietat de l'escriptor Josep Maria Gironella. Comprat el 16 d'octubre de l'any 1945 i donat a la biblioteca del Seminari de Girona pel bisbe Josep Cartaà i Inglès (1934-1963).

2

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 285 x 420 x 45.
 - b) Material: Post recoberta de pell marron, tot molt esgavellat; la pell manca gairebé del tot a la tapa II.
 - c) Indicacions escrites: Tapa I, a dalt, en tinta negra: «Pujades» (?). Contra-tapa I, a dalt, a línia tirada, en lletra humanística del segle XV: «Jheronimus de (*ratllat*) diuersis tractatibus (*fi de ratllat*) et interpretatione hebraycorum nominum». Contratapa II, a l'angle inferior dret, en llapis, signatura de Pere Bohigas: «Ms. 177 | VI-III-16».
 - d) Elements decoratius: Si n'hi havia, han desaparegut per incúria.
2. Llom suposadament de pell, desaparegut del tot.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: No hi ha relligadura dels plec a la tapa I. Aquesta es mantenia vinculada al cos del volum mitjançant tres tires de pell clavades a les dues tapes amb puntes de ferro i cabota irregular; ara només funciona la central, havent pràcticament desaparegut les altres dues.

b) Descripció de les seccions: A baix, enganxada directament sobre els plec, etiqueta de paper blanc amb la cota actual del ms: «BDSG| Ms | 2».

3. Altres elements:

b) Tancadors desapareguts. Només s'ha conservat la base metàl·lica del gafet inferior de la contratapa II, amb decoració.

c) Cobertes (folres) de pergamí.

d) Talls sense particularitats.

e) Capçalera i capçada desaparegudes.

g) Llavis de la mateixa pell de la coberta, molt malmesa.

h) Cantoneres: És indiscernible si n'hi havia hagut, perquè els quatre angles externs de la post han estat ratats a consciència.

4. Conclusió. Data: Segle XV o XVI.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Pergamí.

4. Folis: 99.

5. Dimensions: 282 x 395 x 30.

6. Plecs:

1) Plec de 4 x 2, folis 1-8, amb reclam: «Anna gratia eius».

2) Plec de 4 x 2, folis 9-16, amb reclam: «pascua eorum».

3) Plec de 4 x 2, folis 17-24, amb reclam: «est et edificauit».

4) Plec de 4 x 2, folis 25-32, amb reclam: «-pothamie».

5) Plec de 4 x 2, folis 33-40, amb reclam: «-tri».

6) Plec de 4 x 2, folis 41-48, amb reclam: «-uandis».

7) Plec de 4 x 2, folis 49-56, amb reclam escapçat.

8) Plec de 4 x 2, folis 57-64, sense reclam.

9) Plec de 4 x 2, folis 65-72, amb reclam escapçat.

10) Plec de 3 x 2, folis 73-78, sense reclam.

11) Plec de 4 x 2, folis 79-86, amb reclam: «ducitur».

12) Plec de 4 x 2, folis 87-94, sense reclam.

13) Plec coix, de 4/1, folis 95, amb un taló final.

Al foli 1r, marge inferior dret, en llapis i xifres aràbigues, signatura antiga del ms.: «Ms | 8».

El foli 51 fou retallat pel seu marge dret, sense pèrdua de text; posteriorment hom hi afegí una tira de pergamí per a uniformar el marge. El foli 54 també fou retallat pel seu marge dret, sense pèrdua de text i sense restauració.

Tituli currentes a tot el manuscrit, començant al verso d'un foli i acabant al recto del següent. Als folis 21r, 39r, 62r i 67r, al costat del *titulus currens*, incipit del tractat que comença en aquell foli.

8. Foliació contínua, a llapis i xifres aràbigues, a l'angle superior dret del recto dels folis, feta l'any 1936 per Pere Bohigas.

9. Numeració de plecs: Se'n veuen rastres als fol. 17r, 25r i 33r, inicials de plec: al marge inferior dret i centrat, hi ha un signe molt semblant a una R, que assenyalava l'inici del quadern. Al fol. 32v, final de plec, angle inferior esquerre, «QVARTUS», esment ordinal que indica el final del plec o quadern i que no trobem enlloc més.

11. Forats rodons, per a definir la caixa d'escriptura, posats als extrems dels marges superior i inferior. Als dos marges, trenta-set incisions per a definir el pautat o línies d'escriptura.

12. Sistema de ratllat a la mina de plom. 1111 2222. Les línies del pautat excedeixen normalment la caixa d'escriptura. Primera línia escrita.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1a. Folis 1r-21r. Fol. 1r, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus in libro hieronimi de interpretatione hebraicorum nominum (*fi de rúbrica*). Philo uir disertissimus iudeorum, originis quoque testimonio, comprobatur edidisse librum ebraicorum nominum eorumque ethimologias iuxta ordinem litterarum e latere copulasse ...».

Ib., *exp.*: «... Vnde accidit ut eadem uocabula que apud illos non similiter scripta sunt nobis uideantur interpretatione uariare. (rúbrica) Explicet prologus (*fi de rúbrica*)».

Fol. 1r, *inc.*: «(rúbrica) INCIPIT LIBER (*fi de rúbrica*). ETHIOPIA: tenebras uel caliginem. Assiriorum dirigentium. Adam homo siue terrenus aut indigena uel terra rubra. Abel luctus siue uanitas uel uapor aut miserabilis ...».

Fol. 18v, *exp.*: «... Rebecca, patientia. Sabbata, requies. Syon, specula. Sina, mandatum siue mensura uel temptatio. Sathan, aduersarius uel preuaricator».

2a. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Liber de nominibus hebraicis*.

5b. Edicions: PL 23, 815-904; CCSL, LXXII, 59-161.

1b. Fol. 18v, *inc.*: «(rúbrica) Nomina regum locorumque de actibus apostolorum (*fi de rúbrica*). Acheldemach ager sanguinis qui hodieque monstratur in elia ad australem plagam montis Sion, et actenus iuxta Judeorum consilium mortuos ignobiles, alios terra tegit, alios sub cliuo putrefacit ...».

Fol. 21r, *exp.*: «... Thessalonica, ciuitas macedonie. Theatrum, locus a spectaculo uocabulum mutuans, quod in eo populus stans desuper atque expectans, ludos scenicos contempletur».

2b. Identificació de l'autor i obra: Pseudo-HIERONYMUS, *Liber nominum locorum de Actibus apostolorum*.

5b. Edició: PL 23, 1358-1366.

II

1. Folis 21r-38r. Fol. 21r, *inc.*: «(rúbrica) Incipit prologus sancti ieronimi in libro questionum ebraicarum (*fi de rúbrica*). Qvi in principiis librorum debebam secuturi operis argumenta proponere cogor prius respondere maledictus (*sic*) terentii quippiam sustinens qui comediarum prologos in defensionem sui scenis dabat ...».

Fol. 21v, *exp.*: «... flocci pendens imagines umbrasque laruarum; quarum nature esse dicitur terrere paruulos et in angulis garrire tenebrosus. (rúbrica) Explicit prologus».

Fol. 21v, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber primus (*fi de rúbrica*). In principio fecit deus celum et terram. Plerique estimant sic ut in altercatione quoque iasonis et papisci scriptum est et tertullianus in libro contra Praxeam disputat ...».

Fol. 38r, *exp.*: «... lupum sanguinarium, lupum uoracem super altaris interpretatione ponentes et spoliolum diuisionem super sacerdotibus qui seruientes altari de altari uiuant (rúbrica) Explicit liber hebraicarum questionum».

2. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS, *Liber hebraicarum questionum in Genesim*.

5. Edició: PL 23, 983-1062; CCSL, LXXII, 1-56.

III

1. Fol. 38r-39r. Fol. 38r, *inc.*: «(rúbrica) Incipit de decem temptationibus (*fi de rúbrica*). Hec sunt uerba que locutus est moyses ad omnem israel in transitu iordanis, in solitudine, in campestri, contra mare rubrum inter pharan et thophel et laban et asseroth et auri abundantiam ...».

Fol. 39r, *exp.*: «... Nosti quid locutus sit deus ad moysen de me et te in cadesbarne. Quadraginta annorum eram quando me misit moyses ad terram considerandam. (rúbrica) Explicit de X temptationibus».

2. Identificació de l'autor i obra: Pseudo-HIERONYMUS, *Decem tentationes populi Israel in deserto*.

5. Edició: PL 23, 1379-1384.

IV

1a. Folis 39r-51r. Fol. 39r, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber beati ieronimi de questionibus REGVM (*fi de rúbrica*). | Fvrit uir unus de ramathaim sophim, de monte ephraim, et nomen eius elcana, filius ieroboam, filii eliu, filii thou, filii suph, ephrateus. Ramathaim interpretatur excelsa duo ...».

Fol. 51r, *exp.*: «... Dedit ergo dauid ornan pro loco siclos auri iustissimi ponderis sexcentos. Intelligendum namque est boues argenti siclis L, aream uero sexcentis aureis emisse. (*rúbrica*) Explicit de libro regum».

2a. Identificació de l'autor i obra: Pseudo-HIERONYMUS, *Quaestiones hebraicae in libros Regum*.

5a. Edició: PL 23, 1391-1428.

1b. Folis 51r-62r. Fol. 51r, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit de paralipomenon (*fi de rúbrica*). In diebus eius, id est, phalec, diuisa est terra, quia in diebus eius facta est turris ubi confusio linguarum facta est ...».

Fol. 62r, *exp.*: «... Josias ut destrueret idola et cultum dei reuocaret. Cyrus ut ruinas templi restauraret. (*rúbrica*) Explicit de questionibus paralipomenon».

2b. Identificació de l'autor i obra: Pseudo-HIERONYMUS, *Quaestiones hebraicae in libros Paralipomenon*.

5b. Edició: PL 23, 1431-1470.

1c. Folis 62r-64r. Fol. 62r, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit canticum debbore (*fi de rúbrica*). Cecinervntque debbora et barach filius abinoem. Barach uir debbore, prophetidis fuisse traditur ...».

Fol. 64r, *exp.*: «... Idcirco lac dedit ut hostis fugiens sibi fidem potioem accomodaret. Et si queritur cur non uinum dederit respondendum est quia dominus (*sic*) rechab uinum non bibunt, sicut habes in ieremia propheta. (*rúbrica*) Explicit canticum debbore».

2c. Identificació de l'autor i obra: Pseudo-HIERONYMUS, *Commentarius in canticum Debborae*.

5c. Edició: PL 23, 1383-1390.

1d. Folis 64r-66v. Fol. 64r, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipiunt lamentationes ieremie (*fi de rúbrica*). ET FACTVM est postquam in captiuitatem ductus est israel et iherusalem deserta est, sedit ieremias flens et planxit lamentationem hanc in iherusalem et dixit. Aleph Quomodo sedet sola ciuitas plena populo? Sicut inter omnia cantica ueteris et noui testamenti primatum tenet canticum quod salomon cecinit...».

Fol. 66v, *exp.*: «... quia illos deplorabat qui ex IIII elementis constantes iram omnipotentis dei contra se excitauerant transgrediendo precepta illius et sequendo uoluptatem carnis».

2d. Identificació de l'autor i obra: Pseudo-HIERONYMUS, *In Lamentationes Jeremiae*.

5d. Edició: PL 25, 787-792.

1e. Folis 66v-67r. Fol. 66v, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit epistola sancti ieronimi ad dardanum (*fi de rúbrica*). Cogor a te ut tibi dardane de aliis generibus

musicorum sicut res docet uel uisione uel auditu breui sermone simpliciter respondeam ...».

Fol. 67r, *exp.*: «... Sumpsit autem maria prophetes soror aaron tymphanum in manu sua. Et est minima sapientia legis ueteris in manu iudeorum».

2e. Identificació de l'autor i obra: Pseudo-HIERONYMUS, *Epistola XXIII ad Dardanum de diversis generibus musicorum, I-IX* (fine mutila).

5e. Edició: PL 30, 219-221.

1f. Folis 67r-82v. Fol. 67r, *inc.*: «(rúbrica) Incipit liber de distancia locorum (fi de rúbrica). EVSEBIVS qui a beato pamphilo martire cognomentum sortitus est primus X ecclesiastice historie libros, primus temporum canones ...».

Fol. 82v, *exp.*: «... Zeb ciuitas ammam hodieque uilla zia ostenditur in xv lapide filadelphie contra occidentem, de qua scripsit iheremias. Zoeph (sic) nomen lapidis, ubi adonias immolauit uictimas iuxta fontem rogelh».

2f. Identificació de l'autor i obra: HIERONYMUS STRIDONIUS [EUSEBIUS], *Liber de situ et nominibus locorum hebraicorum*.

5f. Edició: PL 23, 903-976.

V

1. Folis 82v-99v. Fol. 82v, *inc.*: «(rúbrica) Excerptum de libro bede de temporibus de vi huius seculi etatibus (fi de rúbrica). De sex huius mundi etatibus ac septima uel octaua quietis uiteque celestis et supra in comparatione prime ebdomadis in qua mundus ornatus est aliquanta perstrinximus ...».

Fol. 99v, *exp.*: «... Luithbrandus audiens quod sarraceni depopulata sardinia etiam loca fedarent illa ubi ossa sancti augustini episcopi propter uastationem barbarorum olim translata et honorifice fuerant condita, misit et dato magno precio accepit et transtulit ea in ticinis ibique cum debito tanto patri honore recondidit».

2. Identificació de l'autor i obra: BEDA, *De temporum ratione, cap. LXVI*.

5. Edicions: PL 90, 520-571; CCSL, CXXIII B, 463-535.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 173 x 280, a columna tirada, de 37/37 línies. Impaginació del foli 9r: 30 + 173 + 73 x 36 + 278 + 77.

2. Tipus de ratllat: Dues línies horitzontals i dues línies verticals de justificació; escriptura de justificació a justificació. UR = 7,5.

3. Tipus de lletra i mans: Escripura pre-gòtica d'una mateixa mà.

4. Reclams horitzontals, decantats a la dreta, generalment dins la caixa de justificació. El del foli 86v centrat.

5. Decoració: Caplletra inicial al foli 1r, que ocupa 19 línies d'escriptura. Caplletres als folis 1r, 3r, 21v, 38r, 39v, 51r, 62r, 66v, 67r que ocupen 6-16 línies d'escriptura; són totes de color vermell amb calats blancs. Majúscules

vermelles que ocupen tres línies d'escriptura, algunes vegades amb antenes modestes (fol. 13v, 70v, 82v, 83r, 85r, 89v). Rúbriques. Calderons escrits en la mateixa tinta. Dibuixos de la creu de David al foli 74v; ornamentades les del marge inferior i les que apareixen al fol. 76v-77r.

6. Notes, manícula i signes de nota als fol. 1r, 26r, 28v, 29v, 32rv, 33r, 34v, 40v, 41v, 49v, 56r, 64r-65v, 75rv, 78v, 83r, 93v-96v. Al foli 24v, figures de pneumes sense línies.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» als fol. 1r i 79r.

9. Copista únic, desconegut.

10. Revisions i correccions als folis 2rv, 6v, 7r, 8v, 11r, 12r, 15v-16v, 23r, 24rv, 39r, 41r, 42v, 43v, 57r, 59r, 60v, 63r, 83r.

11. Antigues signatures: *Olim* 8.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Forats de corc *passim*. Ulls als folis 3, 5, 12, 27, 39, 46, 49, 59, 63, 91, 94-96; taques als fol. 16v-17v, 31v, 40-44, 46-48, 71-73, 75-76, 86-87; estrip al foli 28, 41.

2. Datació: La forma de la lletra pre-gòtica, semblant a d'altres escriptures dels anys 1180-1200, suggereix que el ms. ha estat escrit cap al final del segle XII.

3. Origen desconegut.

4. Propietaris i procedència desconeguts. Pujades?

3

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 310 x 440 x 45.

b) Material: Pasta recoberta de pell de color marró.

d) Elements decoratius: Rectangle de tres cantells, a l'interior del qual hi ha dues diagonals en aspa, tot en sec.

2. Llom de la mateixa pell, sense decoració.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són costis entre ells i directament a les tapes mitjançant tres dobles nervis interns, que en treuen altres tants d'externs, formant quatre seccions.

b) Descripció de les seccions: 1)-3) buides; 4) etiqueta de paper quadrat blanc enganxada amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms | 3».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: V + II talons al final. Els primers V folis de guarda són realitat un plec de 2 x 2, amb l'afegit d'un cinquè foli que

forma full amb el foli de folre de la contratapa I. Al final hi ha dos talons inicials d'un possible plec de 2 x 2; el primer d'aquests talons inicials deu tenir la seva continuïtat en un altre taló ara amagat sota el folre de la contratapa; el segon taló inicial es combina amb l'actual foli de folre de la contratapa II. Els folis de guarda inicials porten filigrana «ANTON FERRER», de Capellades, relacionable amb les de VALLS I SUBIRÀ 358 (any 1760) i 360 (any 1809). Totes dues coincideixen en el dibuix amb la nostra; però mentre la primera no duu cap inscripció a sota i la segona duu la inscripció «ANTON FERRER | CAPELLADES», la nostra filigrana duu només la inscripció: «CAPELLADES». Al foli inicial de guarda Ir, cota antiga del ms. en llapis, a l'angle inferior dret: «Ms | 9».

c) Cobertes (folres) del mateix paper que els folis de guarda i de la resta de folis del ms.

d) Talls sense particularitats.

e) Capçalera i capçada desapareguda a dalt i a baix.

g) Llavis de la mateixa pell.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: V + [290] pàgines.

5. Dimensions: 305 x 426 x 30.

6. Plecs:

1) Plec de 5 x 2, pàgines 1-20, sense reclam.

2) Plec de 5 x 2, pàgines 21-40, sense reclam.

3) Plec de 5 x 2, pàgines 41-60, sense reclam.

4) Plec de 5 x 2, pàgines 61-80, sense reclam.

5) Plec de 5 x 2, pàgines 81-100, sense reclam.

6) Plec de 5 x 2, pàgines 101-120, sense reclam.

7) Plec de 5 x 2, pàgines 121-140, sense reclam.

8) Plec de 5 x 2, pàgines 141-160, sense reclam.

9) Plec de 5 x 2, pàgines 161-180, sense reclam.

10) Plec de 5 x 2, pàgines 181-200, sense reclam.

11) Plec de 5 x 2, pàgines 201-220, sense reclam.

12) Plec de 5 x 2, pàgines 221-240, sense reclam.

13) Plec de 5 x 2, pàgines 241-260, sense reclam.

14) Plec de 5 x 2, pàgines 261-280, sense reclam.

15) Plec coix, de 3/5, pàgines 281- 290, 291, 292 [293-298].

Hi ha un salt en la numeració: del «17» passa al «19», anomalia corregida tot seguit iterant el número «20».

El darrer plec és un plec de 2 x 2, que porta enganxat al principi un full solt. Aquest full porta en el seu recto la numeració «281» i en el verso «290». Creiem que aquesta anomalia és deguda a un error del paginador, ja que la pàgina següent, on comença l'índex del volum, segueix la numeració «291». No sembla que hi hagi hagut pèrdua de text.

8. Paginació contemporània de l'escriptura del ms., amb l'error assenyalat.

9. Numeració de plecs: No se'n veu rastre.

10. Filigrana del reliquiari de Francesc Romaní i Soteras, del tipus VALLS I SUBIRÀ 808, 812 i 814, documentades des del 1726 fins al 1831.

11. Forats: N'hi ha deu a cada banda de la caixa d'escriptura per a definir el pautat.

12. Sistema de ratllat a la mina de plom. 1111 2222. Primera línia escrita.

III. CONTINGUT LITERARI

1a. Pàgines 1-[293]. Pàg. 1, *inc.*: «Jesu, dulcis memoria, Dans vera cordis gaudia, Sed super mel et omnia Ejus dulcis praesentia ...».

Pàgina 290, *exp.*: «... Crucem sanctam súbiit, qui inférnum confrégit, accínctus est potentia, surréxit die tértia, allel. (*rúbrica*) Versus U-(*fi de rúbrica*)-t supra».

1b. Pàgina 291-[293]. Pàg. 219, *inc.*: «(*rúbrica*) INDEX HUIUS Libri (*fi de rúbrica*). Foleo (*rúbrica*) F. SS. N-(*fi de rúbrica*)-ominis Jesu 1 ...».

Pàgina [293], *exp.*: «... Commemorationes seu Suffragia Sanctorum 277».

2ab. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Himnari franciscà*.

6ab. Contingut:

Pàg. 1-3: (In Festo Sanctissimi nominis Jesu) Jesu dulcis memoria. RH, I, 9542.

Pàg. 3-5: Jesu, Rex admirabilis. RH, I, 9651.

Pàg. 5-8: Jesu, decus Angelicum. RH, I, 9524.

Pàg. 9-12: (In Festo S. Margaritae de Cortona) Jam satis culpae scelerique diro. RH, I, 9377.

Pàg. 12-15: Pater superni luminis Cum Margaritam respicis. RH, II, 14685.

Pàg. 15-17: Summi Parentis Unice. RH, II, 19722.

Pàg. 17-20: (In festo S. Martinæ) Martinæ celebri plaudite nomini. RH, II, 11186.

Pàg. 20-22: Non illam crucians unquam, non ferae. RH, II, 12117.

Pàg. 23-25: Tu natale solum protege, tu bonae. RH, II, 20665.

Pàg. 25-28: (In Festo F. Catharinae Bononiensis In primis Vesperis) Quae pura scandis aethera. RH, II, 15959.

Pàg. 28-31: Sponso vocante ad asperum. RH, II, 19398.

Pàg. 31-33: Inter sorores optimas. RH, I, 9044.

Pàg. 34-37: (In Festo S. Joseph) Te, Joseph, celebrent agmina. RH, II, 20120.

Pàg. 37-41: Coelitum Joseph decus atque nostrae. RH, I, 3535.

- Pàg. 41-44: Iste quem laeti colimus fideles. RH, I, 9154.
- Pàg. 44-49: (In festo S. Gabrielis Archangeli. In utrisque Vesperis et Laudibus Himnus [*sic*] Mentibus laetis jubilemus omnes. RH, II, 11495-11496.
- Pàg. 49-52: En noctis medium surgite propere. RH, I, 5437.
- Pàg. 53-56: (Festum Septem Dolorum) Stabat Mater dolorosa. RH, II, 19461.
- Pàg. 56-58: Sancta Mater istud agas. RH, II, 18391.
- Pàg. 58-60: Virgo virginum praeclara. RH, II, 21914-21915.
- Pàg. 60-62: (In Festo S. Hemenegildi Martyris ad Matutinum) Regali solio fortis Iberiae Hemenegilde jubar. RH, II, 17095.
- Pàg. 63-65: Nullis te genitor blanditiis trahit. RH, II, 12425.
- Pàg. 65-68: (Oficium S. Raphaelis Archangelis Ad Vesperas) Tibi, Christe splendor Patris. RH, II, 20453.
- Pàg. 68-71: Christe Sanctorum decus Angelorum. RH, I, 2995-3001.
- Pàg. 71-75: (In festo S. Paschalis Baylonis Ad Vesperas) Laeta devote celebret Minorum. RH, II, 9949.
- Pàg. 75-79: Splendor Paternae Gloriam. RH, II, 19348-19357.
- Pàg. 79-83: Quam se Deus mirabilem. RH, II, 16144.
- Pàg. 84-88: (In Festo Sancti Bernardini Senensis) Sidus etruscis rutilans ab oris. RH, II, 18963.
- Pàg. 88-92: Se Deo totum cupiens dicari. RH, II, 18757.
- Pàg. 92-96: (In festo Translationis S. P. N. Francisci) Quae dedit Christus documenta ut audit. RH, II, 15867.
- Pàg. 97-101: Visus in somnis reparare muros. RH, II, 21970.
- Pàg. 101-103: (In Festo S. Venantii M. ad Matutinum) Martyr Dei Venantius. RH, II, 11231.
- Pàg. 103-105: Athleta Christi nobilis. RH, I, 1399-1401.
- Pàg. 106-108: Dum nocte pulsa. RH, I, 4974.
- Pàg. 108-112: (In festo S. Antonii de Padua Ad Vesperas) Clara lux mundo nova nunc refulget. RH, I, 3317.
- Pàg. 113-117: Caelitus plenus rigat hinc ad instar. RH, I, 3543.
- Pàg. 117-122: Perfrui Christo facie peroptans. RH, II, 14839.
- Pàg. 122-123: (In Festo s. Elisabeth Reginae Portuga. Himnus) Domare cordis impetus. RH, I, 4808.
- Pàg. 124-126: Opes decusque regium reliqueras. RH, II, 14157.
- Pàg. 126-129: (In festo S. Bonaventurae Ep. Ad Vesperas) En dies lucet veneranda nobis. RH, I, 5399.
- Pàg. 130-133: Voce laetanti modulis canoris. RH, II, 22058.
- Pàg. 133-137: Qui poli sedem meritis paratam. RH, II, 16477.
- Pàg. 137-139: (In Festo S. Petri ad Vincula Ad Vesperas) Miris modis repente liber ferrea. RH, II, 11599.
- Pàg. 139-142: (In Festo s. Clarae Virginis 2 Ord. Ad Vesperas) Magni Parentis Filiae. RH, II, 10984.
- Pàg. 142-145: O sponsa Christi amabilis. RH, II, 13758.
- Pàg. 146-149: Salve Minorum gloria. RH, II, 18062.
- Pàg. 149-152: (In Festo S. Rosae V. Viterbiensis Ad Vesperas) O flos rosarum pulchrior. RH, II, 12999.
- Pàg. 152-155: Domus paternae in angulo. RH, I, 4838.
- Pàg. 155-159: Reversa mox Viterbium. RH, II, 17381.

- Pàg. 159-164: (In Festo Impressionis Sacrorum Stigmatum in corpore S. P. N. Francisci In primis vesperis Himnus) Stigmatum sacri redeunt honores. RH, II, 19494.
- Pàg. 164-169: Hanc diem laeti celebremus hymnis. RH, I, 7665.
- Pàg. 169-172: (In Festo Sanctorum Angelorum Custodium ad Vesperas) Custodes hominum psallimus Angelos. RH, I, 4162-4163.
- Pàg. 172-175: Aeterne rector siderum. RH, I, 642.
- Pàg. 175-180: (In Solemnitate S. P. N. Francisci trium Ordinum incliti Fundatoris. In primis Vesperis Himnus) En redit patris celebris triumpho. RH, I, 5453.
- Pàg. 180-185: Eja Dux noster Pater atque custos. RH, I, 5287.
- Pàg. 185-188: (In Festo S. Teresiae Virginis In utrisque Vesperis et Laudes [sic]) Regis superni nuntia. RH, II, 17234.
- Pàg. 188-189: Haec est dies qua candidae Instar columbae coelitum. RH, I, 7579.
- Pàg. 189-194: (In Festo S. Petri de Alcantara In utrisque Vesperis) Petre, sol terris oriens Iberis. RH, II, 14870.
- Pàg. 194-198: Petrum parentis optimi Germen canamus inclytum. RH, II, 14880.
- Pàg. 198-201: Hortus Minorum fertilis. RH, I, 8053.
- Pàg. 202-204: (In Festo S. Joannis Cantii) Gentis Polonae gloria. RH, I, 7236-7237.
- Pàg. 204-207: Corpus domas jejuniis. RH, I, 3940-3941.
- Pàg. 207-209: Te deprecante, corporum Lues recedit improbi. RH, II, 20082.
- Pàg. 210-214: (Pro Dominicis per Annum Himnus) Primo die quo Trinitas Beata mundum condidit. RH, II, 15448.
- Pàg. 214-216: Nocte surgentes vigilemus omnes. RH, II, 12034-12036.
- Pàg. 216-218: Verbum supernum prodiens. RH, II, 21390-21402.
- Pàg. 219-223: Ex more docti mystico. RH, I, 5608-5611.
- Pàg. 223-227: Rex sempiternae coelitum. RH, I, 17517.
- Pàg. 227-232: Aeterne rerum conditor. RH, I, 643-649.
- Pàg. 232-234: Ecce jam noctis tenuatur umbra. RH, I, 5129-5130.
- Pàg. 234-237: En clara vox redarguit. RH, I, 5390.
- Pàg. 237-239: O sol salutis intimis Jesu refulge mentibus. RH, II, 137423.
- Pàg. 240-243: Aurora coelum purpurat. RH, I, 1622.
- Pàg. 243-247: (In Festo Corporis Christi Ad Vesperas) Pange lingua gloriosi. RH, II, 14467.
- Pàg. 248-252: Sacris solemnibus juncta sint gaudia. RH, II, 17713.
- Pàg. 253-256: Verbum supernum prodiens. RH, II, 21398.
- Pàg. 256-259: (In Festo Sanctissimi Cordis Jesu Himnus) Quicumque certum quaeritis Rebus levamen asperis. RH, II, 16553.
- Pàg. 260-263: Summi Parentis Filio Patri futuri saeculi. RH, II, 19720.
- Pàg. 263-276: (*rúbrica*) Nocturnum ad Benedictam Antifona (*fi de rúbrica*) Benedicta tu in mulieribus... [*Són pàgines pautades, amb la música per a les antifones de l'ofici de la Concepció de Maria i commemoració de sant Francesc i sant Domènec*].
- Pàg. 277-290: (*rúbrica*) Commemorationes seu Suffragia Sanctorum.

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: 238 x 350, a columna tirada, de 10 línies. Impaginació de la pàg. 9: 30 + 238 + 40 x 38 + 350 + 45.

2. Tipus de ratllat: Dues línies horitzontals i dues línies verticals de justificació, escriptura de justificació a justificació. UR = 3,5

3. Tipus de lletra i mans: Escripura cal·ligràfica de l'alfabet llatí, amb accents gràfics per facilitar el cant, d'una sola i mateixa mà.

5. Decoració: Caplletres inicials de cada himne posades dins un quadrat pintat i a voltes enriquit amb complements decoratius generalment modestos (pàg. 8, 15, 17, 20, 23, 28, 31, 41, 45, 124, 155, 159, 169, 175, 263, 266, 268). Majúscules vermelles per assenyalar l'inici d'estrofa. Rúbriques.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» a les pàg. 1 i 79.

9. Copista desconegut.

11. Antigues signatures: *Olim* 9.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte, llevat de la coberta.

2. Datació: Segle XVIII.

3. Origen franciscà.

4. Propietaris i procedència desconeguts.

4

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 190 x 265 x 75.

b) Material: Post recoberta de pell de color marron, gofrada.

c) Indicacions escrites: Contratapa II, inici de dues oracions en llatí.

d) Elements decoratius: En totes dues tapes, rectangle definit per una sanefa, dins el qual un rombe de dos bordons i mitja canya conté un floró; altres florons més petits decoren per l'exterior els vèrtexs i els cantons del rombe, tot en sec.

2. Llom de la mateixa pell, decorat amb els mateixos florons petits de les tapes.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecés són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis interns que en treuen altres tants d'externs, formant cinc seccions.

b) Descripció de les seccions: 1) falta la pell; 2)-4), florons en sec; 5) pell reparada, amb una etiqueta rectangular de paper blanc enganxada, amb la cota actual del ms: «BDSG | Ms | 4».

3. Altres elements:

- b) Tancadors de metall (4) a totes dues tapes.
- c) Cobertes (folres) de pergamí, groc l'anterior, blanc el posterior.
- d) Talls sense particularitat.
- e) Capçaleres destruïdes, capçada a dalt i a baix.
- g) Llavis ocults.
- h) Cantoneres de llautó que recorren els tres llavis de totes dues tapes, clavades a la post amb puntes ordinàries. El llautó llueix sanefa de punteig.

4. Conclusió. Data: Segle XVI-XVII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Pergamí.

4. Folis: IX + 231 pàgs.

5. Dimensions: 190 x 245 x 40

6. Plecs:

- 1) Plec de 4 x 2, folis [I]-[VIII], sense reclam.
- 2) Plec de 4 x 2, foli [IX]-pàg. 14, sense reclam.
- 3) Plec de 2 x 2, pàgs. 15-22, sense reclam.
- 4) Plec de 2 x 2, pàgs. 23-30, sense reclam.
- 5) Plec de 4 x 2, pàgs. 31-46, sense reclam.
- 6) Plec de 4 x 2, pàgs. 47-62, sense reclam.
- 7) Plec de 4 x 2, pàgs. 63-78, sense reclam.
- 8) Plec de 4 x 2, pàgs. 79-94, sense reclam.
- 9) Plec de 4 x 2, pàgs. 95-110, sense reclam.
- 10) Plec de 4 x 2, pàgs. 111-128, sense reclam.
- 11) Plec de 4 x 2, pàgs. 129-144, sense reclam.
- 12) Plec de 4 x 2, pàgs. 145-160, sense reclam.
- 13) Plec de 4 x 2, pàgs. 161-176, sense reclam.
- 14) Plec de 4 x 2, pàgs. 177-192, sense reclam.
- 15) Plec de 3 x 2, pàgs. 193-204 sense reclam.
- 16) Plec de 3 x 2, pàgs. 204-215, sense reclam.
- 17) Plec coix, de 3/2, pàgs. 216-225, amb taló final.
- 18) Plec coix, de 3/0, pàgs. 226-231.

Al foli Ir, angle inferior dret, escrita en llapis, signatura antiga del ms.: «Ms | 39».

Al plec 10) la numeració passa de sobte del 117 al 120. Al plec 16) hom itera el número de la pàg. 204.

Als plecs, la seqüència és pèl-carn, carn-pèl, pèl-carn, carn-pèl, etc.

8. Foliació: Manca als nou primers folis. Després hi ha una paginació coetània de l'escriptura del ms., en tinta sèpia i xifres aràbigues, posada a l'angle superior dret del recto i a l'esquerre del verso dels folis, molt tocada per la cisalla, amb els errors esmentats suara.

11. Forats rodons, per a marcar els corondells, quatre a dalt i quatre a baix. Incisió del recto al verso.

12. Sistema de ratllat: Les línies que defineixen la caixa d'escriptura són escrites en tinta sèpia. 1111 2222. Les línies d'escriptura són gravades en sec: <<<<>>>> Primera línia no escrita.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1a. Folis I-VIII. Fol. Ir, *inc.*: «19 S. (*rúbrica*) P-(*fi de rúbrica*)-etri de Alcantara Conf. (*rúbrica*) Semid. (*fi de rúbrica*) pag. 221».

Ib., *exp.*: «10 S. (*rúbrica*) E-(*fi de rúbrica*)-ulaliae emeritensis Virg. et m. (*rúbrica*) Semid. (*fi de rúbrica*) pag. 229».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Addicions al calendari, entre les quals figura la de sant Narcís*].

1b. Fol. Iv, *inc.*: «(*rúbrica*) IANVARIVS A (*fi de rúbrica*) 1 (*rúbrica*) Circumcisio Domini (*fi de rúbrica*) duplex 39 ...».

Fol. VIIr, *exp.*: «... (*rúbrica*) A (*fi de rúbrica*) 31 (*rúbrica*) Silvestri Papae et confessoris (*fi de rúbrica*) duplex (*rúbrica*) cum commemoratione (*fi de rúbrica*) Octavarum. 39».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Calendari litúrgic*.

1c. Fol. VIIv, *inc.*: «(*rúbrica*) FESTA MOBILIA (*fi de rúbrica*) Festum (*rúbrica*) Sancti Vincentij Ferrarii (*fi de rúbrica*) celebratur ...».

Ib., *exp.*: «... post Octavam Apostolorum Petri et Pauli (*rúbrica*) folio (*fi de rúbrica*) 178».

2c. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Índex de festes mòbils*].

1d. Fol. VIIIr: «(*rúbrica*) ABSOLUTIONES ET BENEDICIONES dicendae ante Lectiones in Officio novem et trium Lectionum (*fi de rúbrica*). (*rúbrica*) In primo Nocturno et pro II et V Feria Absolutio (*fi de rúbrica*) Exaudi domine Iesu Christe ... ».

Fol. VIIIv, *exp.*: «(*rúbrica*) Si Officium fit de Sancto trium Lectionum. I Benedictio erit (*fi de rúbrica*) 1. Ille nos benedicat etc. 2. Cuius (*rúbrica*) vel (*fi de rúbrica*) Quorum etc. 3. Ad societatem etc».

2d. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Absolutiones et benedictiones dicendae in Officio novem et trium Lectionum*.

B

1. Foli IX-pàg. 22. Fol. IXr, *inc.*: «(rúbrica) ANTE MATUTINUM ET omnes Horas, praeterquam ad Completorium, dicitur secreto (*fi de rúbrica*). Pater noster, qui es in coelis ...».

Pàg. 22, *exp.*: «... Dominus det nobis suam pacem (rúbrica) R. (*fi de rúbrica*) Et vitam aeternam Amen. (rúbrica) Deinde dicitur vna ex praedictis Antiphonis et in fine (*fi de rúbrica*) Divinum auxilium etc».

2. Identificació de l'autor i obra: *Ordinarium officii divini*.

C

1. Pàgs. 22-103. Pàg. 22, *inc.*: «PROPRIVM (rúbrica) DE TEMPORE (*fi de rúbrica*). SABBATHO PRIMO AD-(rúbrica)-VENTVS. AD VESPERAS Capitulum Roma. 3 F-(*fi de rúbrica*)-ratres: Hora est iam nos de somno surgere: nunc enim proprior est nostra salus, quam cum credidimus ...».

Pàg. 103, *exp.*: «(rúbrica) DOMINICA XXIII vltima post Pente. Oratio (*fi de rúbrica*). Excita, quaesumus domine, tuorum fidelium voluntates: ut divini operis fructum propensius exequentes, pietatis tuae remedia maiora percipiant. Per.».

2. Identificació de l'autor i obra: *Proprium de Tempore*.

D

1. Pàgs. 104-175. Pàg. 104, *inc.*: «(rúbrica) PROPRIVM SANCTORVM (*fi de rúbrica*) Die XXIX Novembris. Sancti Saturnini Martiris (rúbrica) Commemoratio. Ad Vesperas Antiphona (*fi de rúbrica*) Iste sanctus (rúbrica) V. (*fi de rúbrica*) Gloria et honore ...».

Pàg. 175, *exp.*: «... concede propitius, ut eius meritis et precibus crucem iugiter feramus, et dignos fructus poenitentiae faciamus. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate etc».

2. Identificació de l'autor i obra: *Proprium sanctorum*.

E

1. Pàgs. 176-203. Pàg. 176, *inc.*: «(rúbrica) FESTA MOBILIA (*fi de rúbrica*) Feria secunda post Dominicam in Albis fit de festo sequenti. (rúbrica) In festo s. Vincentii Ferrarii Confessoris Regni Valentiae Patroni. Ad Vesperas. Capitulum (*fi de rúbrica*). Mihi omnium sanctorum minimo data est gratia haec ...».

Pàg. 203, *exp.*: «... pro tua pietate miserere animae famulae tuae et a contagiis mortalitatis exutam in aeternae salvationis partem restitue. Per Dominum. (rúbrica) V. (*fi de rúbrica*) Requiem aeternam dona eis Domine (rúbrica) R. (*fi de rúbrica*) Et lux perpetua etc. (rúbrica) V. (*fi de rúbrica*) Requiescant in

pace. (rúbrica) R. (fi de rúbrica). Amen». Segueixen dues línies amb pentagrama musical i els mots «(rúbrica) O-(fi de rúbrica)-mne | (rúbrica) E-(fi de rúbrica)-go sum».

2. Identificació de l'autor i obra: *Festa mobilia*.

F

1. Pàgs. 204-231. Pàg. 204, *inc.*: «CAPITVLA (rúbrica) ET ORATIONES SANCTO-(fi de rúbrica)-RVM QUORVM FESTA (rúbrica) EX DECRETO SVNT RE-(fi de rúbrica)-CITANDA (rúbrica) IANVARIVS (fi de rúbrica) Die XIV ianuarii (rúbrica) In festo Sanctissimi nominis Iesu Duplex. (fi de rúbrica) AD VESPERAS. (rúbrica) CAPITULUM. PHILIP. 2. F-(fi de rúbrica)-ratres, Christus humiliavit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem ...».

Pàg. 231, *exp.*: «... Deus, qui beatam Heduvigem a saeculi pompa, ad humilitatem tuae crucis sequelam, toto corde transire docuisti, concede ... (*fine mutilus*)».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Capitula et orationes sanctorum quorum festa ex decreto sunt celebranda*.

A-F

4. Catàlegs i bibliografia: Josep Maria MARQUÈS I PLANAGUMÀ, *Els calendaris litúrgics de Girona*, dins «Miscel·lània Litúrgica Catalana», I (1978), 135-166; Miquel dels S. GROS I PUJOL, *Les tropes d'introït du graduel de Saint-Félix de Gérone (Gérone, Bibl. Sem., ms. 4)*, dins *Recherches nouvelles sur les tropes liturgiques*, Estocolm 1993, 219-229.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura:

A

Folis I-VIII: 150 x 185, a columna tirada, de 39 línies. Impaginació del foli IIr: 18 + 150 + 23 x 10 + 185 + 47.

2. Tipus de ratllat: Tres línies verticals a l'esquerra del foli per a la construcció de les dues columnes on s'encabeixen l'alfabet i la numeració dels dies dels mesos del calendari. UR = 4, 9.

B

1. Caixa d'escriptura: Foli VIIv-Pàg. 231: 173 x 240, a dos corondells, de 25 línies. Impaginació de la pàg. 117: 5 + 173 + 6 x 7 + 230/240 + 9.

2. Tipus de ratllat: Quatre línies horitzontals i sis línies verticals de justificació, escriptura de justificació a justificació i de justificació a justificació. UR = 9,6.

3. Tipus de lletra i mans: Escriptura humanística cal·ligràfica.

5. Decoració: Caplletres de color vermell, no decorades, usades amb profusió. Majúscules negres itàliques i rodones per als encapçalaments, algunes caudades. Itàliques minúscules per altres encapçalaments. Rúbriques.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» al fol Ir i a la pàg. 79.

9. Copistes desconeguts.

11. Antigues signatures: *Olim* 39.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte, llevat de les taques i la brútcia que afecta sobretot les pàgines inicials del ms.

2. Datació: Segle XVI.

3. Origen gironí.

4. Propietaris i procedència. Sant Feliu de Girona?

5

I. ENQUADERNACIÓ

El ms. és guardat en un estoig de cartró recobert de tela de color marron clar, que amida 185 x 250 x 58. En el seu interior l'estoig té la part inferior folrada amb paper de color taronja. Sobre aquest paper hi ha dues bosses de plàstic d'AIRPLUS, unides en una ranura i plenes d'aire, per tal de donar coixí al material que s'hi diposita. El ms. encara ve protegit per una bossa de plàstic d'embalar amb butllofes, apte per a esmortuir cops. Dins l'estoig hi ha també fotocòpia dels dos articles citats infra, en la bibliografia, i una fotografia ampliada del text del ms.

1. Cobertes. Es tracta de dues peces rectangulars de vidre gruixut, subjectades per dues pinces, una a la part superior, l'altra a la inferior, formant camisa o carpeta.

a) Mides de superfície i gruix: 81 x 122 x 3.

b) Material: Vidre.

c) Indicacions escrites: Al vidre posterior, etiqueta quadrada de paper blanc enganxada, amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms 5 | Mezuzà».

4. Conclusió. Data: Segle XX, segona meitat.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.
2. Matèria: Pergamí originàriament enrotllat.
4. Folis: 1.
5. Dimensions: 70 x 108.
11. Forats a la banda dreta del pergamí, rodons, fets del recto cap al verso, per a marcar les línies d'escriptura.
12. Sistema de ratllat en sec. ><. Primera línia no escrita.

III. CONTINGUT LITERARI

- 1a. Línia 1, *inc.*: «שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד».
- Línia 6, *exp.*: «בין עיניך וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך».
- 2a. Identificació de l'autor i obra: Dt 6, 4-9.
- 1bv. Línia 7, *inc.*: «והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי»
- Línia 22, *exp.*: «אשר נשבע יהוה לאבתים לתת להם כימי השמים על»
הארץ»
- 2b. Identificació de l'autor i obra: Dt 11, 13-21.
4. Catàlegs i bibliografia: Enric Claudi GIRBAL, *Una cédula en hebreo denominada Mezuzáh*, dins «Revista de Gerona», (1886), 129-134; Albert VIDAL CRUAÑAS, *Las filacterias y la Mezuzá del Museo Bíblico del Seminario de Gerona*, dins «AIEG», V (1950), 235-236.
5. Edicions: E. C. GIRBAL, *o. c.*, 133.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 65 x 81, de 22/22 línies, a columna tirada.
2. Tipus de ratllat: Dues línies horitzontals i dues línies verticals de justificació; escriptura de justificació a justificació. UR = 3, 7.
3. Tipus de lletra i mans: Escriptura quadrada sense vocals, penjant de les línies d'escriptura.
9. Copista desconegut.
12. Notícies històriques: Fou trobada el març de 1886 arran d'unes obres a la casa del carrer de la Força n. 15, de Girona, àrea de l'antic call jueu fins al 1492; la mezuzà havia estat de Josep de Burgués i de Caramany. Passà després a propietat de Joaquim Bachs, que la donà al Seminari de Girona, amb motiu de la creació del Museu Bíblic, iniciativa del professor de Sagrada Escripura, Albert Vidal i Cruañas, al principi de la segona meitat del segle XX. La raó de la presència de la mezuzà en una casa del call gironí la donen els textos de Dt 6, 9 i 11, 20: "Escriu-les (les paraules dels manaments) als muntants de les portes de casa teva i dels portals de la ciutat". En l'època del judaisme rabínic s'instituí l'ús de la mezuzà (que significa "muntant" de la porta): un

pergamí amb els textos de Dt 6,4-9 i 11,13-21 en 22 línies en una cara i en l'altre només el nom de Déu *Xadai* (Totpoderós), era enrotllat dintre un estoig cilíndric amb una obertura per llegir aquest nom diví, i col·locat al muntant dret de la porta de les cases. En el verso del nostre ms., particularment fosc, no hi hem sabut llegir res.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte.
2. Datació: Segle XV.
3. Origen gironí.
4. Propietaris i procedència: Josep de Burgués i de Caramany, Joaquim Bachs, Seminari de Girona.

6

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 197 x 273 x 60.
 - b) Material: Pasta recoberta de pergamí groc.
2. Llom del mateix pergamí.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant cinc nervis interns que en treuen altres tants d'externs, formant sis seccions.
 - b) Descripció de les seccions: 1)-5) buides; 6) etiqueta quadrada de paper blanc enganxada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 6».
3. Altres elements:
 - c) Cobertes (folres) de paper d'aigües.
 - d) Talls pintats de color negre.
 - e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.
 - f) Queix del mateix pergamí.
 - g) Llavis del mateix pergamí.
4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: 4 fol. + 650 pàg. + 12 fol.
5. Dimensions: 194 x 266 x 43.

6. Plecs:

- 1) Plec coix, de 1/3, folis 1-4, els tres primers en blanc, el quart pàgina de títol.
- 2) Plec de 5 x 2, folis 1-pàg. 20, amb reclam: «-bus».
- 3) Plec de 6 x 2, pàgs. 21-44, amb reclam: «et omnino».
- 4) Plec de 6 x 2, pàgs. 45-68, amb reclam: «primo».
- 5) Plec coix, de 5/6, pàgs. 69-90, amb reclam: «-gione».
- 6) Plec de 6 x 2, pàgs. 91-114, amb reclam: «et».
- 7) Plec de 6 x 2, pàgs. 115-138, amb reclam: «Vidit».
- 8) Plec de 6 x 2, pàgs. 139-162, amb reclam: «ne».
- 9) Plec de 6 x 2, pàgs. 163-186, amb reclam: «rendite».
- 10) Plec coix, de 5/6, pàgs. 187-208, amb reclam: «-sa».
- 11) Plec de 6 x 2, pàgs. 209-232, amb reclam: «-tato».
- 12) Plec de 6 x 2, pàgs. 233-256, amb reclam: «Re».
- 13) Plec de 6 x 2, pàgs. 257-280, amb reclam: «aureorum».
- 14) Plec de 6 x 2, pàgs. 281-304, amb reclam: «-tinent».
- 15) Plec de 6 x 2, pàgs. 305-328, amb reclam: «Carpegna».
- 16) Plec de 6 x 2, pàgs. 329-352, amb reclam: «Lettera».
- 17) Plec de 6 x 2, pàgs. 353-376, amb reclam: «titolo».
- 18) Plec de 6 x 2, pàgs. 377-400, amb reclam: «-tici».
- 19) Plec de 5 x 2, pàgs. 401-420, amb reclam: «bene».
- 20) Plec de 6 x 2, pàgs. 421-444, amb reclam: «Ambas».
- 21) Plec de 6 x 2, pàgs. 445-468, amb reclam: «-me».
- 22) Plec de 6 x 2, pàgs. 469-491, amb reclam: «possa».
- 23) Plec de 5 x 2, pàgs. 492-511, amb reclam: «imperatore».
- 24) Plec de 5 x 2, pàgs. 512-531, amb reclam: «-minata».
- 25) Plec de 5 x 2, pàgs. 532-551, amb reclam: «-tenzione».
- 26) Plec de 5 x 2, pàgs. 552-571, amb reclam: «stiedero».
- 27) Plec de 5 x 2, pàgs. 572-591, amb reclam: «pure».
- 28) Plec de 5 x 2, pàgs. 592-611, amb reclam: «perche».
- 29) Plec de 5 x 2, pàgs. 612-631, amb reclam: «in qua».
- 30) Plec de 6 x 2, pàgs. 632-foli final [II], en blanc.
- 31) Plec de 5 x 2, folis finals [III]-[XII].

Al plec 22), després de la pàg. 484, el paginador es va estrompassar la pàgina següent i d'aquí ve l'anomalia en la numeració.

8. Paginació coetània de l'escriptura del ms., en tinta negra i xifres àrabi-gues, a l'angle superior dret del recto del folis i a l'angle superior esquerre del verso dels folis, amb l'anomalia assenyalada.

10. Filigrana del cercle amb tres muntanyes somades d'ocell d'ales desplegadas a dins i una «P» al costat; damunt el cercle, una gran «F». No la trobem repertoriada.

11. Forats: No se'n veuen.

12. Sistema de ratllat: No n'hi ha. La caixa d'escriptura és definida a partir del marge esquerre per les sis verjures del foli, quedant una setena verjura al marge dret.

III. CONTINGUT LITERARI

1a. Foli IVr, *inc.* del títol: «MEMORIE ISTORICHE | De' fatti piu notabili succeduti negl' | Anni 1708 e 1709. | TRA LE CORTI DI ROMA, VIENNA, E BARCELLONA | REGISTRATE | Dall' Abb. Antonio Fiocca¹⁹ della Città di | Catanzaro, Aiutante di studio dell' Emmo. | Sig. Cardinale BICHI.²⁰ | DEDICATE | Al merito impareggiabile di Monsignor ALBANI²¹ | nipote degnissimo della Santità de nostro Signore | PP. CLEMENTE XI,²² destinato | Nunzio straordinario a' Principi Cattolici, | Coll Indice o' sia ristretto in fine di | tutto il contenuto nell Opera | PARTE PRIMA».

Pàg. 1, *inc.*: «MEMORIE ISTORICHE De fatti più notabili succeduti negl' Anni 1708 e 1709. Due sono, come si va discorrendo, le cause dalle quali hanno riceuuto il fomento le correnti emergenze tra la Santità di Nostro Signore Papa Clemente XI e la Maestà di Guiseppe Primo, Imperatore felicemente regnante²³ ...».

Pàg. 650, *exp.*: «... e da tutti gli altri Signori Cardinali gli è stato augurato il buon viaggio, come pare hanno fatto tuti i Principi, Prelati della Corte con atti di singularissima stima e particolarissime Finezze».

2. Identificació de l'autor i obra: Antonio FIOCCA, *Memorie istoriche de fatti più notabili succeduti negl'anni 1708 e 1709*.

6. Contingut:

Fol. 1: Le correnti emergenze diconsi originate da due motiui. Il primo viene spiegato da una lettera del Sig. Cardinal Grimani.²⁴

Pàg. 11: E magiamente si comproua da una lettera Imperiale à ciascheduno de Sig. Cardinali.

Pàg. 17: E da un diploma in modo di Protesta annesa in detta lettera.

Pàg. 19: In cui viene inserita la sudetta Bolla.

Pàg. 67: Il Sacro collegio si unì per rispondere alla medesima lettera.

Pàg. 69: Prima però fu scritta lettera alli Cardinali assenti e precisamente al Cardinale Grimani.

Pàg. 70: Il medesimo diede pronta risposta.

19. Cf. *infra*, n. 7.

20. Carlo Giacomo Bichi (1639-1718), fill del marquès de Rocca Albegna, fou vice-legat a Bolonya, inquisidor a Malta, abat de Saint-Pierre de Montmajour, prop d'Arles, i jurista reconegut. Amic de Pietro Ottoboni, un cop papa, aquest el creà cardenal (1690). Governà la Romania de 1699 a 1702: EUBEL, V, 17; DBI, 10, 345-346.

21. És Annibale Albani (1682-1751), doctor en quiscun dret i canonge de Sant Pere (1703), mestre de la Cambra (1704), president de la Cambra Apostòlica (1707), nunci apostòlic a Alemanyia entre 1709-1711, cardenal des del 1712 i secretari dels memorialis: Cf. EUBEL, V, 27; CASTELLVÍ, III, 19, 324; DBI 1, 598-600, amb bibliografia.

22. Cf. *EdP*, vol. III, 405-420.

23. Josep I, emperador d'Àustria entre 1705 i 1711.

24. Vincenzo Grimani (1655-1710), abat comandatari de l'abadia cistercenca de Santa Maria a Lucedio (1677), diplomàtic de confiança dels ducs de Savoia i de l'emperador, fou recompensat amb la púrpura el 1697. Partidari a ultrança dels Habsburg i anti-curial, conspirà obertament contra el partit papalí pro-francès: Cf. DBI 59, 658-662; EUBEL, V, 20.

- Pàg. 74: Fu tenuto congresso nel Palazzo del Sig. Cardinale Carpegna²⁵ per concerto della risposta da darsi all'Imperatore.
- Pàg. 82: Discorso fatto per il Congresso sudetto da uno de Cardinali.
- Pàg. 95: Fu stabilita la risposta che fu poi sottoscritta da tre Cardinali Capi d'Ordini.
- Pàg. 105: Breue Pontificio à Leopoldo Imperatore²⁶ enunciato in detta risposta del Sacro Collegio.
- Pàg. 107: Risposta data da Leopoldo al sudetto Breue.
- Pàg. 111: Decreto Imperiale sopra Parma e Piacenza indicato nella medesima risposta.
- Pàg. 113: Lettera Imperiale à Mons. Kauniz²⁷ che dichiara la mente del riferito Diploma.
- Pàg. 118: Perche Carlo 3° 28 pretendea l'uso delle Regalie dal Papa, ordina con dispaccio il sequestro delle Rendite Ecclesiastiche in Napoli e stato di Milano.
- Pàg. 121: Con altro dispaccio ordina la proibizione dell'estrazione di monete.
- Pàg. 124: Con altro simile assicura li Napolitani sopra le pretenzioni nella materia de Beneficii da conferirsi à Paesani.
- Pàg. 126: La Città ringrazia il Rè di questa disposizione.
- Pàg. 128: Il Rè risponde alla città confermandole la Regia intenzione.
- Pàg. 129: Il Gouerno di Milano prontamente eseguisce li sudetti ordini.
- Pàg. 130: Il Gouerno di Napoli rescriue al Rè li motiui accuti nel sospenderlo.
- Pàg. 134: Mostrò dispiacere il Rè in tal sospensione, e però il Vice Rè²⁹ emana Bando sopra l'estrazione di denaro.
- Pàg. 140: Con altro Bando si ordina il sequestro delle Rendite Ecclesiastiche de Rettori assenti.
- Pàg. 144: Il Papa scriue all'Imperatore per tali ordini e S. Maestà Cesarea risponde.
- Pàg. 150: Scriue il Sig. Cardinale Archinto³⁰ al medesimo Rè Carlo Terzo.
- Pàg. 152: Il medesimo risponde a S. Eminenza.

25. És Gaspare Carpegna (1625-1714), doctor en dret civil, abat comandatari de l'abadia de Santa Maria della Vittoria in Marsi, auditor de la Signatura de Justícia, secretari de la Congregació de les Aigues, canonge de Sant Pere, referendari de les dues Signatures i secretari de la Congregació del Bon Govern, auditor de la Rota, consultor del Sant Ofici, datari, arquebisbe de Nicea, bisbe assistent al soli pontifici, creat cardenal el 1670 i cardenal vicari el 1671: Cf. DBI 20, 589-591; EUBEL, V, 7.

26. Per a Leopold I, emperador d'Àustria entre 1654 i 1705, cf. CASTELLVÍ, I, 81-86, 90, 99, 108, 113, 115, 129-130, 148, 151, 155, 168, 186, 190, 200, 203, 226, 254, 289-290, 362, 366, 389, 391, 401-402, 480, 486, 512, 604, 643; II, 260, 480, 492-493; III, 391, 516-517, 610, 761; IV, 563. De fet, si el text es refereix a fets de l'any 1708, no es pot tractar de l'emperador Leopold, ja mort, ans del seu fill Josep, emperador fins al 1711, quan fou succeït pel seu germà, l'arxiduc Carles III.

27. Franz Karl von Kauniz, futur bisbe de Liubliana (1711-1718). Cf. EUBEL, V, 233.

28. Carles d'Àustria, III d'aquest nom a les dues corones d'Aragó i Castella, futur emperador d'Alemanya.

29. És Vincenzo Grimani, virrei de Carles III.

30. És Giuseppe Archinto (1651-1712), milanès, llicenciat en quiscun dret, protonotari apostòlic (1679), referendari a les dues Signatures, vicelegat a Bolonya, arquebisbe i nunci a Firenze (1686), a Venècia (1689) i a Madrid (1695); aquí pesà en la decisió de Carles II a favor

- Pàg. 154: Si scriue al Sig. Cardinale Pignattelli³¹ perche ammonisse parimente il Gouerno di Napoli.
- Pàg. 162: Non vedendosi buon effetto si scriue per Segreteria di Stato circolare à tutti li vescovi del Regno per fare il loro debito.
- Pàg. 164: Risposero li vescoui con intrepidezza e restorno attimoriti l'Economi destinati per l'esazione delle Rendite sequestrate.
- Pàg. 166: Con altra circolare per Segreteria di Stato furono li Vescovi precettati à proceder contro l'Economi.
- Pàg. 170: Vedendosi la costanza de Vescoui furono questi ammoniti con Regia Ortatoria scritta dal Sig. Cardinale Grimani.
- Pàg. 173: Risposta del Vescovo di Sessa³² à detta Ortatoria.
- Pàg. 174: Simile del Vescovo di Minori.³³
- Pàg. 175: Altra del Vescovo di Ruuo.³⁴
- Pàg. 178: Diede parte il Sig. Cardinale Grimani al Papa di detta Ortatoria.
- Pàg. 183: Congregazione d'Immunità tenuta sopra detta Ortatoria.
- Pàg. 184: Artificio de Reggi nell'impedire detto esame de Testimoni e riparo dato da Vescoui.
- Pàg. 186: Per la costanza de medesimi Vescoui fu transmesa da medesimi Reggi altra circolare con maggior calore.
- Pàg. 190: Risposta al Vescouo di Sessa à detta Circolare.
- Pàg. 194: Si munisce Ferrara per oporsi agli Alemanni che si trouano in Comacchio.
- Pàg. 198: Il Comandante di Bonauel comanda in Comacchio con Edicto à nome dell'Imperatore.
- Pàg. 201: E fece iui scolpire un Epitaffio pregiudiziale.
- Pàg. 202: Prima però di prepararsi il Papa nella difesa scriue Breue all'Imperatore.
- Pàg. 206: E benche fosse comparso altro Breue piu risentito fu dichiarato Apocrifo.
- Pàg. 211: Simil breue fu scritto al Duca di Sauoia.³⁵
- Pàg. 213: Risposta del medesimo data al Papa.
- Pàg. 215: Altro Breue fu scritto al detto Duca.
- Pàg. 220: Risposta del medesimo à sua Santità.
- Pàg. 222: Simil Breue fu trasmesso alla Republica di Venezia, dalla quale fu risposto à S. Santità.
- Pàg. 224: Breue scritto alla Republica Heluetica per la leua di tre mila uomini.
- Pàg. 228: Simile scritto alli Cattolici della Vallesia per la leua di altri 1500 uomini.

dels Borbons; arquebisbe de Milà i cardenal (1699): CASTELLVÍ, I, 100; III, 290; DBI 3, 767-768; EUBEL, V, 21.

31. Francesco Pignatelli, cardenal des de 1703 a 1734: Cf. EUBEL, V, 24.

32. Probablement Franciscus Gori: Cf. EUBEL, V, 365

33. Probablement Francesco Morgione: Cf. EUBEL, V, 24.

34. Probablement Bartolommeo Gambadoro: Cf. EUBEL, V, 337.

35. És Vittorio Amedeo II (1654-1732), primer rei de la casa sabauda.

- Pàg. 232: Mancanza di passo impedi detta spedizione di gente. Simil breue fu scritto all'Arciuescouo di Magonza.³⁶
- Pàg. 235: Furono anco scritti consimili ad altri Vescoui e Principi della Germania.
- Pàg. 236: Rispostra data dal Vescouo di Basilea³⁷ alla Santità Sua.
- Pàg. 241: Per non essersi fatto profitto colle preghiere si venne all'efformazione dell'esercito.
- Pàg. 243: Il Principe Ruspoli³⁸ leuò un Regimento à sue spese.
- Pàg. 244: Il Marchese de Cauallieri leuò una Compagnia di soldati à Cauallo anco à sue spese.
- Pàg. 246: Sistema tenuto per le Contribuzioni di Roma.
- Pàg. 247: Gabelle imposte nel vino et altro.
- Pàg. 250: Ordine dato per le contribuzioni nello stato Ecclesiastico.
- Pàg. 254: Fu dato aumento alla moneta a ragione di 8 per 100.
- Pàg. 258: Fu fatto inuito per portarsi argenti alla Zecca.
- Pàg. 261: E fu eretto un Monte nominato Difesa.
- Pàg. 265: Concistorio intimato per li 24 settembre per l'estrazione di medio milione da Castel S. Angelo.
- Pàg. 265: Fu prorrogato per rendersi persuasi i Cardinali della necessità.
- Pàg. 266: A 24 settembre fu poi tenuto e stabilita l'estrazione di mezzo milione.
- Pàg. 269: Decreto Concistoriale per detta estrazione.
- Pàg. 270: Orazione recitata in Concistorio da S. Santità.
- Pàg. 283: Voto di un Cardinale dato per la medesima estrazione.
- Pàg. 288: Monsignore Kaunitz ragguagliando la Corte di Vienna dell'armamento et altre operazioni si faceuano in Roma diede fuori Lettera responsiua del Prencipe di Salm³⁹ sopra l'intenzioni Cesaree.
- Pàg. 291: Et altra del Vicecancelliere Imperiale.
- Pàg. 294: E perche si sapessero ancora li sentimenti di Carolo Terzo scrisse altra lettera il Duca Moles⁴⁰ al Cardinale Corsini.⁴¹

36. Probablement Lothar Franz von Schönborn: Cf. EUBEL, V, 272.

37. Probablement Johann Conrad von Reinach: Cf. EUBEL, V, 115

38. És Francesco Maria Ruspoli, creat poc després príncep de Cerveteri per Climent XI, justament com a recompensa del que ací és narrat.

39. Antiga família noble, de més d'una branca. La branca Obersalm es va extingir el 1475 i foren succèits pels Wild Rheingrafen, comtes de Salm fins que foren elevats a prínceps de l'imperi (1629).

40. Francesco Moles (?-1713), duc de Pareti i duc de Moles, napolità, jutge, col·laborador de Pere Antoni d'Aragó. Carles II el nomenà per al consell d'Itàlia el 1680, ambaixador a Venècia el 1695 i a Viena el 1700, i el féu conseller d'Estat el mateix any. Neutral o pro-francès a la mort de Carles II, es passà als austriacistes quan el govern de Madrid li va retirar la paga d'ambaixador. L'emperador Josep el va nomenar ambaixador extraordinari a Barcelona el 1706, on la seva carrera va tenir alts i baixos fins a la crisi de confiança final, que s'escaigué el 1711. Cf. CASTELLVÍ, I, 118-121, 127, 131, 133-135, 138. 146,152, 226, 480, 513, 643; II, 374, 431, 504, 555; III, 17, 31-32, 147, 186, 240, 305, 307, 328, 338-339, 462; DBI, 75, 329-335.

41. Lorenzo Corsini, creat cardenal el 1706 i elegit papa Climent XII el 1730, per al qual cf. *EdP*, vol. III, 439-446.

- Pàg. 301: E perche li impegno de sequestri andaua crescendo fu trasmesso Breue in modo di Munitorio al Cardinale Grimani e le fu presentata da Alonso, Nunzio di Napoli.
- Pàg. 313: Risposta del medesimo Cardinale data al Papa.
- Pàg. 325: E perche si stimò che offeso con detto Breue scrisse Lettera al Sacro Collegio.
- Pàg. 328: Furono communicate ambedue dette Lettere alli Signori Cardinali.
- Pàg. 330: E ponderati da un virtuoso li luoghi della Sacra Scrittura addotti nella risposta data dal Cardinali Grimani diede fuori un foglio di osseruazioni.
- Pàg. 335: Fu confrontata la risposta data a Gregorio XIII⁴² dal Cardinale di Granuela⁴³ mentre era Vice Re in Napoli in occasione di simil Breue trasmessoli per controuersie Giurisdizionali.
- Pàg. 340: Si vidde altra risposta del Reggente Salernitano per causa delle medesime controuersie.
- Pàg. 344: Il Cardinale Carpegna mandò in giro à Cardinali certi punti per discorrersi in un Congresso da tenersi dopo il concistoro circa detta risposta del Cardinal Grimani.
- Pàg. 348: Fu tenuto il Concistoro à 3 nouembre per risoluere sula lettera sudetta diretta al Sacro Collegio, et il Cardinale Carpegna risponde al Cardinale Grimani.
- Pàg. 353: Replica il Cardinale Grimani al Signor Cardinale Carpegna.
- Pàg. 357: Ristretto di ragioni della Santa Sede sopra Comacchio preparate per la venuta del Marchese di Prié.⁴⁴
- Pàg. 370: Ritorno del corriere da Vienna colla risposta del Signor Cardinale di Sassonia⁴⁵ al Sacro Collegio.
- Pàg. 374: Il Cardinale Carpegna auuisa la riceuuta della sudetta Lettera.
- Pàg. 376: Arriuo in Roma del Maresciale di Tessé.⁴⁶
- Pàg. 378: Hebbe udienda dal Papa dopo di che le fu trasmesso il solito regalo.
- Pàg. 378: Non visitò il Sacro Collegio per mancanza di credenziali, che venute fu assalito dalla podagra.
- Pàg. 379: In tanto si sentí l'Ingresso delle Truppe Alemanne nello Stato della Chiesa con ostilità.
- Pàg. 380: E però fu posto in ordine un atrezzo di Artiglieria da Campagna per fornimento di Mille uomini.
- Pàg. 381: Fu preso da Castel S. Angelo il denaro stabilito.
- Pàg. 382: L'Alemanni richiesero il giuramento da sudditi del Papa in Comacchio, onde partirono le Truppe per lo Stato, ed l'ultimo fu il Regimento Ruspoli.

42. Cf. *ib.*, 180-202.

43. EUBEL, III, 43.

44. Per al marquès de Prié, cf. CASTELLVÍ, I, 485; II, 470, 587.

45. Christianus-Augustus de Saxonia o von Sachsen-Zeitz, convertit del luteranisme quan era jove: EUBEL, V, 25.

46. Monsieur de Froulay, comte de Tessé (1648-1725), mariscal i diplomàtic, el 1708 intentava negociar una lliga italiana antiimperial, sense èxit. Cf. *Biographie Ancienne et Moderne, t. Quarante-cinquième*, París, Michaud 1826, 205-207; CASTELLVÍ, I, 295, 270, 436, 493; II, 22, 24-25, 60, 68, 84-85, 87, 92, 97, 99, 108, 110, 112, 114-115, 117, 235, 238, 266, 275, 278, 350, 401, 426; IV, 45, 718.

- Pàg. 383: Arriuò il Marchese di Prié in Roma à 28 Ottobre con applauso del Popolo.
- Pàg. 384: Si trattenne l'vdiencia per causa del Ceremoniale, ma in fine fu riceuto come Plenipotenziario, e visitò immediatamente il Cardinale Paulucci,⁴⁷ e dopo li parenti del Papa.
- Pàg. 386: Visitò in appresso il Sacro Collegio, e le fu da tutti restituita la visita.
- Pàg. 387: Le Truppe Alemanne entrono à forza d'armi nel Bondeno.
- Pàg. 389: Fu tenuta Congregazione per li Capitoli progettati in Bologna, e prima dell'approuazione si sentirono ostilità.
- Pàg. 393: Rigori straordinarii furono sentiti in Imola contro li Beni della Mensa Vescouale inseguendosi atico il Signor Cardinale Gualtieri.⁴⁸
- Pàg. 395: Ferrara si tenne sempre bloccata.
- Pàg. 396: Per la potenza de soldati tedeschi furono obligati i Papalini al ritorno.
- Pàg. 397: Per la presa di Lilla furono fatte feste da tedeschi ne luoghi acuartierati.
- Pàg. 411: Con tal presa si auanzarono le pretenzioni del Marchese di Prié.
- Pàg. 411: Giache fu concordato che si licenziassero li soldati maggiori d'anni 40 e minori di 20, e fu data licenza alli soldati Francesi.
- Pàg. 412: Per il timore che si aueua in Roma furono custodite con diligenza le Porte di notte e di giorno, ristorate le mura et il Castel Sant Angelo.
- Pàg. 415: E per leuarsi il timore il Papa uscua spesso, fu dichiarato Monsignore Piazza⁴⁹ Nunzio in Vienna, e fu ridotta la moneta nello stato di prima.
- Pàg. 419: Fu trasmesso à Cardinali il dubbio per la ricognizione di Carlo 3°. Alcuni furono affirmatiui altri negatiui.
- Pàg. 421: Voto di un Cardinale doue è fondata la ricognizione.
- Pàg. 442: Il Marescial di Tessé scuopre la pluralità de voti, e scriue lettera risentita al Papa.
- Pàg. 447: E due Vditori di Rota protestano perche non segua la ricognizione.
- Pàg. 449: Perche questa non seguiua il Principe d'Armostat⁵⁰ si portò da Napoli ne confini colle sue Truppe.
- Pàg. 451: Il Papa sentí malamente tal mossa e ne fece le sue doglianze contro del cardinale Grimani.
- Pàg. 453: Viene questo scusato per diuersi motiui.
- Pàg. 455: Principalmente per essersi ottenuto Dispaccio Regio di darsi l'Exequatur alle Bolle de Benefici.

47. Fabrizio Paolucci, bisbe de Ferrara, creat cardenal el 1699, mort el 1726: cf. EUBEL V, 21 CASTELLVÍ, IV, 611, 668.

48. Filippo Antonio Gualtieri, doctor en quiscun dret, en filosofia i en teologia, referendari a la Signatura de Gràcia, governador als Estats Pontificis, vicelegat a Avinyó, bisbe d'Ímola, nunci a França, creat cardenal el 1706, mort el 1728: cf. DBI, 60, 201-206; EUBEL, V, 25.

49. Es tracta de Iulius Piazza, bisbe titular de Nazaret i de Rodes, nunci a Viena a partir del 1709, nomenat bisbe de Faenza el 1710, creat per Climent XI cardenal del títol de San Lorenzo in Panisperna el 16 d'abril del 1714, mort a Faenza el 23 d'abril del 1726: EUBEL, V, 27, 199, 282, 333; CASTELLVÍ, III, 324.

50. No és el príncep Jordi de Darmstad, mort el 1705, ni probablement el príncep Enric, actiu a Catalunya durant el període final de la guerra de Successió, ans un altre príncep del mateix nom.

- Pàg. 461: E per auer abolito una scrittura d'un Anonimo.
- Pàg. 463: Che venne difesa da un Cancelliere di Napoli, e ne trasmesse il libro à tutti li Cardinali e Prelati per la Posta.
- Pàg. 471: La Mossa del Principe d'Armostat per li confini diede gran timore à Roma.
- Pàg. 473: Onde per far uedere l'esorbitanza del Plenipotenziario furono trasmessi à Cardinali certi fogli.
- Pàg. 474: Cioè foglio notato Lettera A, colli punti proposti dal Plenipotenziario e risposte del Cardinale.
- Pàg. 486: Foglio notato B colle repliche del Plenipotenziario e contro repliche dell'Eminentissimo Paulucci.
- Pàg. 496: Foglio C doue veniuano ristrette le dificoltà. Foglio D dell'Articoli nuouamente pretesi.
- Pàg. 511: Publicati questi per Roma fu compatito il Papa et imputato il Plenipotenziario.
- Pàg. 513: Onde fu implorato l'aiuto diuino con una solenne Processione et Indulgenza.
- Pàg. 515: Orazione di S. Gregorio à piè dell'Editto.
- Pàg. 519: Opere ingiunte per acquisto dell'indulgenza e disposizione della Processione.
- Pàg. 520: Fu portata priuatamente nella chiesa della Minerua la diuota Imagine del Saluatore, da doue fu portata processionalmente nella Basilica di S. Pietro coll'interuento di Sua Santità.
- Pàg. 523: Notizie Istoriche sopra detta Imagine.
- Pàg. 537: Fu prorrogata l'Indulgenza e riportata la Sacra Imagine à Santa Maria Maggiore.
- Pàg. 537: Da doue fu fatta altra Processione solenne à S. Gio. Laterano e fu riposta in Sancta Sanctorum.
- Pàg. 547: Furono liberati molti obsessi auanti dalla Sacra Imagine.
- Pàg. 549: Il Maresciale di Tessé supponendo detta Processione per fine politico scriue al Papa.
- Pàg. 557: In questo tempo furono sospese le Congregazioni di Stato.
- Pàg. 558: Giorni dopo uscì voce à 16 Gennaio essersi concordate le materie.
- Pàg. 559: Di che diede parte subito il Marchese di Prié et il Papa mandò un Camarier segreto per far legger li Capitoli ad'ognuno de Cardinali.
- Pàg. 560: E finalmente si diedero fuori in numero di 23.
- Pàg. 567: La pubblicazione di detti Capitoli diede occasione di molta allegria in Roma, e però fu fatto il Carneuale.
- Pàg. 568: E per le molte infermità seguite nella stazione si mosse il Papa à dar fuori Indulto di mangiarsi oua et latticini nella Quaresima.
- Pàg. 570: Festa di S. Gioseppe celebrata dall Marchese di Prié, amareggiata per certo accidente.
- Pàg. 572: Altre feste si erano preparate per la uenuta che si attendeua in Roma del Re Danese.
- Pàg. 577: Furono trasmessi li sopraccennati Capitoli al Campo, e con corriere in Vienna, scriuendo il Papa all'Imperatore di proprio pugno.
- Pàg. 578: Congregazione di 15 Cardinali in Esecuzione del Capitolo Terzo de Concordati.

- Pàg. 579: Essendosi penetrata dall'Ambasciatore Cattolico la promessa ricognizione, diede questo fuori una Protesta.
- Pàg. 586: Come pure il Marescialle di Tessé scrisse lettera di congedo.
- Pàg. 589: Il Senator Caroluel andò informando li 15 Cardinali della Congregazione deputata lasciando loro le ragioni perche aderissero alla ricognoscenza.
- Pàg. 606: Quali considerate furono stimate di molto rilievo, onde fu tenuta la Congregazione colla mancanza di quattro Cardinali destinati, ma niente risoluto.
- Pàg. 608: Mancanza del Cardinale Marescotti⁵¹ apportò qualche ammirazione.
- Pàg. 609: Il Marchese Ruspoli, nipote di detto Signor Cardinale fu creato Principe di Cerueteri.
- Pàg. 610: Fu nuouamente tenuta la Congregazione à 10 Marzo ma niente risoluto.
- Pàg. 611: E però le truppe nel ritorno che faceuano in Piemonte commessero ostilità.
- Pàg. 612: Si aspettaua la ricognizione nel Concistoro tenuto à 15 Aprile, ma seguí in esso la promozione del Cardinale Gozzadine⁵² e di un altro riseruato in petto.
- Pàg. 613: Fu chiamata Congregazione de Teologi per consigliare la ricognizione.
- Pàg. 614: Ritornò il Corriere mandato in Vienna e però fu tenuta di nuouo la Congregazione riferita auanti la Santità di Nostro Signore il 28 Aprile, e si speraua la ricognizione li 6 Maggio.
- Pàg. 616: Peruenuta in Spagna la notizia de concordati fu espulso il Nunzio da quei Regni.
- Pàg. 624: Ne questa ne altra simil notizia mouerono il Papa alla dichiarazione ne tampoco la partenza da Roma dell'Ambasciatore Cattolico e de Cardinali dependenti.
- Pàg. 626: Nemeno la voce sparsa che sarebbero ritornate le Truppe.
- Pàg. 627: Si speraua per certa nel Concistoro de 22 Giugno col riflesso della uoce sparsa di esser conclusa la Pace.
- Pàg. 629: Si udí però in esso la rinuncia al capello del cardinale de Medici⁵³ come per lettera scritta al Papa.
- Pàg. 631: E altra simile ascritta al Sacro Collegio.
- Pàg. 634: Riuscì vana la voce sparsa della Pace.

51. Galeazzo Marescotti, bisbe titular de Corint des del febrer del 1668, nunci extraordinari a Viena el febrer del 1668 i nunci estable a Polònia des d'aquell any fins al 1670, seguidament nunci davant el rei d'Espanya des del 1670 fins al 1675, cardenal des del 1675, bisbe de Tívoli des del setembre del 1679, mort el 1726: EUBEL, V, 9, 173, 380; DBI, 70, 75-78.

52. Creat cardenal per Climent XI el 15 d'abril del 1709, bisbe d'Imola el 1710, llegat a la Romanya el 1713. El 20 d'agost del 1714 fou llegat *a latere* pel casament d'Isabel de Parma amb Felip V: EUBEL, V, 26; CASTELLVÍ, IV, 483.

53. Francesco Maria de' Medici (1660-1711), fill del gran duc Ferran II i de Victòria della Rovere, seguí la carrera eclesiàstica i fou governador de Siena abans d'obtenir la púrpura el 1686. El 1709 renuncià al cardenalat, prèvia dispensa del papa Climent XI, per a contreure matrimoni, degut a la crisi dinàstica medicea per causa de l'esterilitat de Ferran i Joan Gastó. Francesco M. es va casar amb Elionor Gonzaga, de la qual tanmateix no va tenir fills: EUBEL, V, 14; CASTELLVÍ, III, 156; DBI, 73, 52-56.

- Pàg. 635: E maggiormente venne esclusa con essersi dati fuori li Capitoli Preliminari.
- Pàg. 639: Nel Concistoro de 2 Luglio fu dichiarato Cardinale Monsignore San Vitale,⁵⁴ e Nunzio straordinario Monsignore Albani.
- Pàg. 641: Perchè la partenza di Monsignore Albani non seguí subito fu sentita da molti con dispiacere.
- Pàg. 641: Si vidde in tanto copia di Lettera circolare colla quale si proibisce da Filippo V agli Ecclesiastici il commercio colla Corte di Roma.⁵⁵
- Pàg. 648: Fu tenuta Congregazione particolare per l'esame di detta circolare et ordinato ai Vescoui che difendessero l'Immunità.
- Pàg. 648: Concistoro tenuto à 9 Nouembre colla dichiarazione de Legati.
- Pàg. 649: Monsignore Albani nel licenziarsi dal Capitolo di S. Pietro recitò un'erudita Orazione che fu onorata colla presenza di sei Cardinali, onde spera Roma dalla saggia condotta di questo Eccellentissimo Prelato la riunione del Sacerdozio coll'Imperio. FINE.

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: 135 x 225, a columna tirada, de 20 línies. Impaginatció de la pàg. 65: 25 + 135 + 36 x 20 + 225 + 20.
2. Tipus de ratllat: UR = 10, 1.
3. Tipus de lletra i mans: Cursiva italiana del segle XVIII.
4. Reclams de foli a foli, posat a l'extrem dret del verso dels folis.
5. Decoració: No n'hi ha.
7. Timbre de la «Bibliotheca | Seminarii | Gerundensis» al fol. IVr.
9. Copista: Probablement Antonio Fiocca.
10. Revisions i correccions escasses.
11. Antiques signatures: *Olim* 272.
12. Notícies històriques: La documentació de Fiocca s'ha de completar amb la del ms. número 15 d'aquest catàleg, especialment amb les lletres i altres escrits del Card. Alberoni. Cf. infra, n. 7, IV, 12. Altres mss. relacionats amb els de Fiocca són els de la BUB, mss. 322, 443 i 463-466.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte.
2. Datació: Principis del segle XVIII.
3. Origen romà.
4. Propietaris i procedència: Bisbe Bastero.

54. Nascut a Parma el 1660, doctor en quiscun dret, bisbe titular d'Efes el 1703, arquebisbe d'Urbino el 1709, era el cardenal reservat *in pectore* el 15 d'abril del 1709 i declarat el 22 de juliol d'aquell mateix any, morí el 17 de desembre del 1714: EUBEL, V, 26, 196, 399.

55. Cf. CASTELLVÍ, II, 662-663.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 197 x 268 x 66.

b) Material: Pasta recoberta de pergamí groc.

2. Llom del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant cinc nervis interns, que en treuen altres tants d'externs, formant sis seccions.

b) Descripció de les seccions: 1)-5) buides; 6) etiqueta quadrada de paper blanc enganxada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 7».

3. Altres elements.

c) Cobertes (folres) de paper d'aigües.

d) Talls pintats de color negre.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

f) Queix del mateix pergamí.

g) Llavís del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: [4] folis + 850 pàgines + [17] folis.

5. Dimensions: 194 x 266 x 65.

6. Plecs:

1) Bifoli, folis 1-2, en blanc.

2) Bifoli, folis 3-4, amb la pàgina de títol al foli 4r.

3) Plec de 6 x 2, pàgs. 1-24, amb reclam: «et ab eis».

4) Plec de 5 x 2, pàgs. 25-44, amb reclam: «-tores».

5) Plec de 6 x 2, pàgs. 45-68, amb reclam: «al Sig.».

6) Plec de 6 x 2, pàgs. 69-90, amb reclam: «Archiduque».

7) Plec de 6 x 2, pàgs. 91-114, amb reclam: «nel».

8) Plec de 5 x 2, pàgs. 115-134, amb reclam: «vini».

9) Plec de 5 x 2, pàgs. 135-158, amb reclam: «puol».

10) Plec de 6 x 2, pàgs. 159-180, amb reclam: «ha».

11) Plec de 5 x 2, pàgs. 181-200, amb reclam: «la Spagna».

12) Plec de 5 x 2, pàgs. 201-220, amb reclam: «-sore».

13) Plec de 5 x 2, pàgs. 221-239, amb reclam: «di Vostra».

14) Plec de 5 x 2, pàgs. 240-259, amb reclam: «meritato».

- 15) Plec de 6 x 2, pàgs. 260-283, amb reclam: «in Vienna».
- 16) Plec de 6 x 2, pàgs. 284-307, amb reclam: «Transmesse».
- 17) Plec coix, de 5/6, pàgs. 308-329, amb reclam: «formano».
- 18) Plec de 5 x 2, pàgs. 330-349, amb reclam: «al qual».
- 19) Plec de 5 x 2, pàgs. 350-369, amb reclam: «accogliense».
- 20) Plec de 5 x 2, pàgs. 370-389, amb reclam: «Elettori».
- 21) Plec de 6 x 2, pàgs. 390-413, amb reclam: «Sua M.».
- 22) Plec de 4 x 2, pàgs. 414-429, amb reclam: «Roma».
- 23) Plec de 2 x 2, pàgs. 430-440, sense reclam.
- 24) Plec de 6 x 2, pàgs. 441-464, amb reclam: «de Capitoli».
- 25) Plec de 6 x 2, pàgs. 465-468, amb reclam: «tende».
- 26) Plec de 6 x 2, pàgs. 469-512, amb reclam: «-conueniente».
- 27) Plec de 6 x 2, pàgs. 513-536, amb reclam: «uedere».
- 28) Plec de 6 x 2, pàgs. 537-560, amb reclam: «suoi».
- 29) Plec de 6 x 2, pàgs. 561-594, amb reclam: «exemplis».
- 30) Plec de 3 x 2, pàgs. 595-606, amb reclam: «ma».
- 31) Plec de 8 x 2, pàgs. 607-638, amb reclam: «-que».
- 32) Plec de 3 x 2, pàgs. 639-650, amb reclam: «numerandosi».
- 33) Plec de 3 x 2, pàgs. 651-662, sense reclam.
- 34) Plec de 3 x 2, pàgs. 663-674, amb reclam: «-torum».
- 35) Plec de 6 x 2, pàgs. 675-698, amb reclam afollat: «nuncupatis».
- 36) Plec de 6 x 2, pàgs. 699-722, amb reclam afollat: «Epistola».
- 37) Plec de 6 x 2, pàgs. 723-746, amb reclam afollat: «de mandato».
- 38) Plec de 6 x 2, pàgs. 747-770, amb reclam: «-presa».
- 39) Plec de 6 x 2, pàgs. 771-794, amb reclam: «Visoro».
- 40) Plec de 6 x 2, pàgs. 795-818, amb reclam: «-re non».
- 41) Plec de 6 x 2, pàgs. 819-[852], sense reclam.
- 42) Plec de 7 x 7, folis finals 1-14.
- 43) Bifoli en blanc, folis finals 15-16.

Al plec 6) després de la pàgina 77 n'hi ha una de no numerada, i abans de la 78 una altra, d'on prové l'anomalia del recompte de pàgs. en el plec.

Al plec 9), la pàg. 164 és iterada, d'on prové una altra anomalia en el recompte.

Al plec 13), la pàg. 221 és iterada, d'on prové una altra anomalia.

Al plec 17), taló després de la pàg. 317.

Al plec 19), la pàg. 354 és iterada, amb l'anomalia conseqüent.

Al plec 23), la numeració salta de la pàg. 336 a la 440.

Al plec 29), la numeració salta del 579 al 590.

Al plec 35), sota el reclam, hi ha nota de remissió: «uide fo. 723».

Al plec 36), el reclam remet de fet a la pàg. 747.

Al plec 37), el reclam remet de fet a la pàg. 699.

Al plec 41), la numeració salta del 819 al 830, empassant-se la vintena.

8. Foliació coetània de l'escriptura del ms., en tinta i xifres aràbigues, a l'angle superior dret del recto dels folis, amb les anomalies assenyalades i els folis deixats sense numerar al principi i al final del ms.

10. Filigranes: a) Folis sense numerar inicial 2 i final 17, de l'àncora encerclada i somada d'estrella de sis puntes, amb una «P» sobre la punxa esquerra de l'àncora i acabada amb una «F» fora del cercle, que no trobem repertoriada.

b) Foli inicial sense numerar 3, pàgs. 1-[852] i folis finals sense numerar 1-15, filigrana del cercle amb tres muntanyes somades d'ocell d'ales desplegadas a dins, i una «P» al costat; damunt el cercle una gran «F», com la del manuscrit anterior.

12. Sistema de ratllat: No n'hi ha. La caixa d'escriptura és definida a partir del marge esquerre per sis verjures del foli, quedant una setena verjura al marge.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1. Foli inicial sense numerar 3-pàg. 435. Fol. 3r, *inc.* del títol: «MEMORIE ISTORICHE | De' fatti piu notabili succeduti | negl' Anni 1710 e 17011. | TRA LE CORTI DI | ROMA, VIENNA, E BARCELLONA | Registrate dall' Abb. Antonio Fiocca | della Città di Catanzaro, Aiutante di | studio dell' Emmo. | Sig. Cardinale BICHI. | DEDICATE | Al merito impareggiabile di Monsignore | ALBANI Nipote degnissimo della San-|tità di Nostro Signore | PAPA CLEMEN-|TE XI, destinato NUNZIO straordi-|-nario a' Principi Cattolici, con l' | Indice o' sia ristretto in fine | di tutto il contenuto nell' | Opera | PARTE SECONDA».

Pàg. 1, *inc.*: «MEMORIE ISTORICHE De fatti più notabili succeduti negl' Anni 1710 e 1711. In proseguimento delle Memorie Istoriche de fatti più notabili succeduti nel'anno 1708 e fino alli 10 di settembre 1709 tra la corte de Roma, quella di Vienna e Barcellona annotate ...».

Pàg. 435, *exp.*: «... in beneficio della Sancta Sede e dell'Immunità Ecclesiastica hauendolo gia messo in carica con li affari del Governo, con hauerlo dichiarato segretario di Memoriali, sperandosi che debba essere di gran sollievo al gloriosissimo Pontefice, che sempre indefesso, non sua, sed que Jesu Christi sunt querit».

2. Identificació de l'autor i obra: ANTONIO FIOCCA, *Memorie istoriche de fatti più notabili succeduti negl'anni 1710 e 1711 tra le corti di Roma, Vienna e Barcellona*.

4. Bibliografia: M. LANDAU, *Geschichte Kaiser Karls VI als Königs von Spanien*, Stuttgart 1889, 615; L. von PASTOR, *Historia de los Papas*, t. 33, Barcelona 1958, 67; H. KRAMER, *Habsburg und Rom in den Jahren 1707-1709*, Innsbruck 1936; P. VOLTES BOU, *La jurisdicción eclesiástica durante la dominación del Archiduque Carlos de Austria en Barcelona*, dins «Hispania Sacra», 9 (1956), 11-124;

Iglesia y Estado en el epílogo de la dominación española en Flandes, dins «Hispania Sacra», 10 (1957), 91-118; *Barcelona durante el gobierno del Archiduque Carlos de Austria (1705-1714)*, 2 vols., Barcelona 1963; N. HUBER, *Österreich und der Heilige Stuhl vom Ende des Spanischen Erbfolgekriegs bis zum Tode Papst Klemens XI (1714-1721)*, Graz 1965; J. M. MARQUÈS, *Las instrucciones de la Nunciatura de Barcelona 1710-1713*, Roma 1978 (Publicaciones del Instituto Español de Historia Eclesiástica. Subsidia núm 16), 124 p. D'una manera incomprensible, Josep Maria Marquès, que en els seus anys d'estudiant havia estat bibliotecari del Seminari de Girona, no va tenir a mà l'any 1978 les *Memorie storiche* de Fiocca, que complementen des d'un punt de vista narratiu els documents d'arxiu que exhumava, la importància dels quals per a la història catalana d'aquells anys i per la qüestió de les jurisdiccions al regne de Nàpols no va passar desapercebuda: Cf. la recensió que del treball de J. M. Marquès va fer J. Perarnau dins «ATCA», I (1982), 315-316.

6. Contingut:

Pàg. 1: Si mostra quanto sia seguito dopo la partenza di Monsignore Albani.

Pàg. 2: E benche si fosse licenziato di S. Pietro, trattenne alquanto per riflessioni politiche.

Pàg. 3: E precisamente per l'esame di certe lettere del Re di Polonia.⁵⁶

Pàg. 4: Finalmente partí a 22 novembre con modesto equipaggio.

Pàg. 6: Le fu anche concesso Breue di Visitatore Apostolico nella Polonia.

Pàg. 6: In tanto comparue in Roma Lettera circolare del Re Filippo V diretta ai Vescoui delle Spagne lesiua dell'Immunità Ecclesiastica.

Pàg. 7: E fu effettuata con l'istrallazione del Vescouo Abulense⁵⁷ senza l'Autorità Apostolica.

Pàg. 7: Onde dichiarandosi nullo et inualido ogni atto fu emanato Breue molto pressante.

Pàg. 28: E di vantaggio fu scritto altro Breue circolare istruttiuo e precettiuo alli medessimi Vescoui, perche adempissero al proprio debito.

Pàg. 49: Fu sentita con dispiacere da Ministri Francesi la pubblicazione di detti Breui.

Pàg. 49: Asserendo che il Nunzio sia stato accompagnato dalle guardie per sola sicurezza della sua persona.

Pàg. 50: Si ritirò poi il Nunzio in Auignone usando le medesime facultà di Legato.

Pàg. 50: E prima di partire fece uedere la precisa necessità del Papa sopra la tenuta ricognizione del Re Carlo Terzo.

Pàg. 50: E diede fuori una lunga memoria di quanto era succeduto in Roma.

Pàg. 54: Tornò in tanto il corriere inuiato dalla Corte di Madrid in Parigi, e tutto che auesse portato sentimenti di pace, non furono posti in esecuzione, ma consigliata l'espulsione del Nunzio.

Pàg. 67: E dopo la partenza del medesimo furono commessi altri attentati contro l'immunità e libertà della Chiesa.

56. És August II (1697-1733), elegit amb l'ajut del tsar de Rússia, Pere I.

57. És Baltasar de la Peña y Avilés, per al qual cf. EUBEL, V, 66.

- Pàg. 68: E fu dal Rè scritta circolare agli Vescoui et al Cardinale Portocarrero,⁵⁸ perche si mantenessero saldi nelle Regie insinuazioni.
- Pàg. 69: Li Vescoui però, radunati in assemblea auanti al Cardinale Portocarrero, conchiusero à fauor dell'immunità della Chiesa.
- Pàg. 79: E per essergli in questo mentre peruenuta la circolare Pontificia, maggiormente restorno animati dal proprio zelo.
- Pàg. 85: E dubitando forse di qualche mouimento popolare, scrisse il Rè circolare à tutti li Gouvernatori e Communità sopra le sue Reali intenzioni.
- Pàg. 90: Prima di giungere in Madrid la notizia della ricognizione ne furono commessi i detti rigori.
- Pàg. 91: E per impedirsi in Roma fu publicato un Manifesto ripieno di calunnie contra la S. Sede.
- Pàg. 108: Onde fu immediatamente proibito con pene e rigorose censure.
- Pàg. 108: Fu ubbidito il Breue con esemplar esattezza da Romani.
- Pàg. 109: E fu mandato ancora con circolare à tutti li Ordini perche restasse incederita la memoria delle falsità.
- Pàg. 109: Diede detto Manifesto qualche impulso perche si sollecitasse la Ricognizione.
- Pàg. 111: E fu terminata finalmente à dieci decembre in una Congregazione particolare.
- Pàg. 112: Con esser stata immediatamente approuata dal Papa.
- Pàg. 112: Fu anco detto esser seguita per certa lettera del Rè, colla quale si minacciava in caso contrario il ritorno delle truppe.
- Pàg. 113: Nel Concistoro poi de 15 setembre fu publicato del Papa al S. Collegio la ricognizione.
- Pàg. 115: Seguí senza formalità alcuna, cioè con un picciolo discorso dopo la proposizione d'alcune Chiese.
- Pàg. 116: Restò consolato il Papa per esser seguita precisamente con quiete senza proteste.
- Pàg. 117: Non furono però fatte per allora dimostrazioni di allegrezze.
- Pàg. 117: E se ne vidde un sol segno dopo terminato il Concistoro nel Portone del Contest. Colonna.⁵⁹
- Pàg. 119: Si annunciano li motiui sopra i quali appoggiò il papa la giustizia della Ricognizione.
- Pàg. 126: E per solo effetto di questa fu ueduta copia di un Breue scritto dalla Santità Sua al Rè Carlo Terzo Cattolico delle Spagne.

58. Luis Manuel Fernández de Portocarrero, arquebisbe de Toledo (1677-1709), creat cardenal *in pectore* per Climent IX el 5 d'agost del 1669 i declarat el 29 de novembre següent, per al qual cf. EUBEL, V, 4, 383; CASTELLVÍ, I, 82, 86, 91, 98-99, 105, 117-119, 135, 138, 141, 146-146, 151-153, 172-174, 178, 185, 188, 196, 219, 235, 252, 292, 331-332, 358-359, 365, 374, 387, 408-409, 643-644; II, 20, 149, 220, 403, 597, 600; IV, 484.

59. Es tracta molt probablement de Lorenzo Onofrio Colonna (1637-1689), conestable de Nàpols des del 1641, o del seu fill Filippo, també conestable (1663-1714), per als quals cf. CASTELLVÍ, I, 378; DBI, 27, 352-361.

- Pàg. 127: Monsignore Molines,⁶⁰ Ministro del Rè Filippo, diede segni della sua dispiacenza, ordinando a spagnoli che non comparissero in Dataria.
- Pàg. 129: Ma saputo si l'ecceso fu fatto chiamare dal Papa e dal Cardinale Paulucci, e le furono intimate le censure.
- Pàg. 129: Ne poco doppo assoluto, ma dichiarato sospeso a Diuinis con biglietto del Cardinale Vicario, come parimente sospeso dalle cariche che godeua.
- Pàg. 129: Spedí corriere in Spagna, ragguagliando al suo Principe tutto il seguito.
- Pàg. 130: Fu consolato anco il Popolo, colla riduzione della moneta della gabella imposta sul vino l'anni passati.
- Pàg. 135: E perche il Marchese di Prié no fece per allora dimostrazioni di allegrezza le transferí in congiuntura della festa di S. Carlo.
- Pàg. 150: Auutosi dal Rè la notizia della Ricognizione, ordinò la restituzione del Commercio tra la Corte di Roma e stato di Milano.
- Pàg. 155: E doppo fu restituito simil commercio anco nel Regno di Napoli.
- Pàg. 158: Furono poi leuati in Regno li sequestri per mezzo di Monsignore Albani, giunto in Vienna.
- Pàg. 159: E parimente furono leuati nel Regno di Napoli.
- Pàg. 162: Giunse finalmente in Madrid la uera notizia della Ricognizione.
- Pàg. 163: Con che furono auanzati li rigori della proibizione del commercio colla Corte di Roma.
- Pàg. 163: Si speraua colla Ricognizione si potessene prouedere in Regno le molte chiese vacanti, ma riuscí vana la speranza per le pretenzioni de Napolitani, come si dirà con discorso particolare in fine.
- Pàg. 164: Precorse in tanto voce della pace vniuersale che fu sentita dal Papa con sommo giubilo, ma dà una lunga lettera andata in giro per le Corti, si fece concetto diuerso.
- Pàg. 165: E maggiormente restò verificato dalla licenza che richiesero i Plenipotenziarii del Christianissimo dal Congresso.
- Pàg. 178: Onde ottennero risoluzione di partire.
- Pàg. 191: E tutto che fussero cadute molte Piazze della Francia, pure il Rè stiede sempre costante à ricusar la pace.
- Pàg. 191: E li stesso Filippo V, tutto che fosse partito dalla Corte di Madrid, non uolse mai accordar l'Articoli pregiudiziali.
- Pàg. 197: Ne tampoco vi mostrò inclinazione coll'esser entrato Carlo 3° in Madrid.
- Pàg. 197: Si anuncia la dimora di Carlo 3° in Madrid e quello ch'è successo in quel tempo.
- Pàg. 198: Giunse al Papa la notizia dell'ingresso delle truppe con quanto habbino queste operato contro la Religione.
- Pàg. 201: Dalli esser ritornate in dietro le truppe Alemanne, si risero piu costanti le due Corone à non abbracciar la pace.
- Pàg. 202: Onde prese motiuo il Papa di scriuere paterno e amoreuol Breue al Rè Filippo V sopra le molte lesioni che si inferiuano all'immunità.

60. José Molines, auditor de la Rota i representant oficiós de Felip V a Roma; cf. CASTELLVÍ, I, 353; II, 597.

- Pàg. 210: E S. M. rispose lungamente sopra tutti Capitoli con materie anco estranee.
- Pàg. 241: Restando il Papa intanto sommamente afflitto per non uedersi effettuata la pace, risuolue di andare a prender respiro a Castelgandolfo.
- Pàg. 245: Si descriue il viaggio, la permanenza et esercizi di pietà usati da S. Beatitudine nel tempo del suo diuertimento, col ritorno in Roma.
- Pàg. 252: E prima del ritorno sgrauò il popolo di Castelgandolfo della gabella del macinato.
- Pàg. 252: Essendo anco simil beneficenza nel popolo di Roma sopra il vino romanesco.
- Pàg. 253: Partecipò anco di simili atti di clemenza il Cardinale Paulucci, che fu dichiarato sommo Penitenziere.
- Pàg. 253: Ed il Cardinale Sacripante⁶¹ ancora col canonicato di S Pietro, destinato al di lui nipote.
- Pàg. 254: Ritornato il Papa in Roma continuarono le speranze della pace.
- Pàg. 255: E precisamente glie la fece credere vicina il Cardinale di Buglione,⁶² colla partenza contro la volontà del Rè di Francia.
- Pàg. 259: E si mostra la Regia displicenza dalla lettera scritta à S. Maestà dallo stesso Cardinale.
- Pàg. 263: Apportò sentimento non ordinario al Papa et al Sacro Collegio la risoluzione del Cardinale di Buglione.
- Pàg. 264: Per le molte conseguenze che poteua portar seco la mossa, e per li passi dati dal Rè, diede parte il medesimo Cardinale al S. Collegio della sua mossa, e le fu risposto con termini generali.
- Pàg. 267: Dimorando in tanto Monsignore Albani in Vienna si affaticaua indefessamente per la restituzione di Comacchio, per la quale si premeua ugualmente che alla pace.
- Pàg. 268: Giache dall'Abbate Fontaninio⁶³ fu composta un'erudita e ben lunga scrittura sopra le ragioni della Santa Sede contro la Serenissima Casa Estense.
- Pàg. 269: Si descriuono in ristretto tutti li motiui e ragioni fondamentali, colle dottissime risposte al dedotto della parte contraria.
- Pàg. 283: Furono simili ragioni dibattute in Roma in una congregazione particolare coll'interuento del Ministro Cesareo et Estense.
- Pàg. 284: Anco in Vienna furono esposte da Monsignore Albani.
- Pàg. 284: E benche fusse detto Monsignore partito per Polonia per altri rileuanti affari, lassò ben disposte le materie.

61. Giuseppe Sacripante, creat cardenal el 12 de desembre del 1695, per al qual cf. EUBEL, V, 19.

62. Emmanuel-Théodose de la Tour d'Auvergne (1644-1715), cardenal des del 1669, per al qual cf. *Biographie Universelle Ancienne et Moderne*, t. V, Paris, Michaud 1812, 317-318; EUBEL V, 4.

63. Es tracta de Giusto Fontanini (1666-1736), literat, erudit i filojansenista. L'obra aquí al·ludida és *Il dominio temporale della Sede apostolica sopra la città di Comacchio per lo spazio continuato di dieci secoli*, Roma 1709, que L. A. Muratori va impugnar, entrant en una polèmica que va durar anys, amb rèpliques i dúpliques per ambdues parts. Cf. DBI, 48, 747-752; *EdP*, III, 423.

- Pàg. 284: Diede parte al Capitolo di S. Pietro di quanto aueua operato in Desdra.
- Pàg. 289: E goderono maggiormente sentire quanto si era operato in Desdra dal pieta (*sic*) del Rè Augusto.
- Pàg. 291: Si enunciano breuemente le rriche azzioni di Monsignore Albani in Vienna.
- Pàg. 292: E con tutte le fatiche da esso sostenute non meritò per allora la promozione alla porpora, come veniu comunemente desiderato.
- Pàg. 295: Doppo rimossi li sequestri nel Regno di Napoli, seguì la morte del Cardinale Grimani.
- Pàg. 295: Che auendo mandato corriere in fretta per la benedizione le giunse doppo esser spirato.
- Pàg. 294: E perche le fu data l'assoluzione condizionata, si riconobbe che il Papa l'auca già per incorso nelle censure.
- Pàg. 294: E maggiormente lo fece conoscere da certa lettera riseruata fatta scriuere dalla Santità Sua al Cardinale Pignatelli, che li assitè nella morte.
- Pàg. 294: Si ritrouò doppo morto il Cardinale Grimani un Dispaccio Reale, in cui ueniua destinato Vice Rè ad interim il Contestabile Carlo Borromei.⁶⁴
- Pàg. 295: Onde fu chiamato con corriere spresso, e mettendosi subito in viaggio arriuò a Roma il dì 10 dicembre.
- Pàg. 296: Fu riceuuto nel Palazzo del Principe D. Lucio e complimentato dal fratello del Papa, e doppo pochi giorni partí per Napoli.
- Pàg. 297: Si speraua nel Gouerno di detto Signore che potessero restar terminate le controuersie e con ciò prouedute le molte chiese vacanti in Regno.
- Pàg. 298: E maggiormente credeuasi tutto cio per essersi posto in publico il Signore Marchese di Priè Ambasciatore Cesareo.
- Pàg. 298: Che interuenne nella Capella della Coronazione del Papa, e diede la pace al Contestabile.
- Pàg. 298: E poi fece le visite al S. Collegio.
- Pàg. 299: Trattenne però nell'adempir questa parte di mettersi in publico il Principe di Auellino,⁶⁵ Ambasciatore Cattolico.
- Pàg. 301: Condusse seco il celebre Consiglier Marzacara per le pretenzioni de Regnicoli nelle materie Beneficiali.
- Pàg. 302: E per essersi dati fuori alcuni Libri, de quali si farà particolar discorso, maggiormente restorno li Ministri Pontificii costanti a sostenere la libertà del Papa.
- Pàg. 302: E ciò diede anco a Ministri Regi occasione di usar rigore nella concessione del exequatur.
- Pàg. 303: Non mancò Monsignore Albani d'operare in Vienna perchè si desistesse dall'impegno intrapreso in detta materia beneficiale.
- Pàg. 304: E molto più si affaticaua per la restituzione di Comacchio.

64. Nebot i hereu de Vitaliano Borromeo, militar, per als quals cf. DBI, 13, 76-78.

65. Es tracta probablement de Marino Francesco Maria Caracciolo, fill de Francesco Marino, príncep d'Avellino, i de Geronima di Ettore Pignatelli (1668-1720), filipista primer, després austriacista. Carles III el nomenà ambaixador ordinari prop del papa Climent XI. Cf. CASTELLVÍ, I, 353, 378-379; III, 241; DBI, 19, 426-428.

- Pàg. 305: Ma la morte immatura dell'Imperatore non le fece continuare il negoziato.
- Pàg. 306: Non mancò a Monsignore Albani assistere alla morte di Cesare.
- Pàg. 307: Che fu trasportato solennemente il cadauere nella tomba Reale dell'Augustissima Casa.
- Pàg. 308: Con espresso Monsignore Albani diè notizia al Papa dell'infermità.
- Pàg. 309: Onde sentendo con stupore la nuoua, ordinò publiche orazioni, ma la sera giunse corriere coll'infausta nuoua della morte.
- Pàg. 309: La vedoua Imperatrice da parte al Papa di simil perdita.
- Pàg. 314: E la Santità Sua risponde con Breue di condoglianza.
- Pàg. 319: Furono da maligni criticate molte parole del Breue Pontificio.
- Pàg. 320: Onde fu necessitato un zelante a confonderli colle risposte.
- Pàg. 320: Diede parte il Papa al S. Collegio della morte di Cesare.
- Pàg. 321: Il Marchese di Prié resto inconsolabile con tutta la sua famiglia.
- Pàg. 321: E colla notizia di esser stato destinato Ambasciatore à nomina dell'Imperio, cominciò a darsi pace.
- Pàg. 322: Nelli medesimi giorni giunse altro corriere coll'altra infausta nuoua della morte del Delfino di Francia.
- Pàg. 322: E se ne fecero l'esequie d'ambidue nella Capella Pontificia, secondo lo stile antico.
- Pàg. 324: Seguita la morte dell'Imperatore Guiseppe si pensò all'elezione del successore.
- Pàg. 324: Si enunciano le qualità necessarie à Cesare, e ritrouarsi tutte nell'Augustissima Casa.
- Pàg. 326: Preuedendosi che non si sarebbero ammessi l'elettore della Casa di Bauiera, il Papa trasmesse Breui hortatori agli elettori.
- Pàg. 327: Monsignore Albani à cui andarono diretti vi faticò assai.
- Pàg. 328: Ne tampoco giouarono le proteste degli medesimi esclusi, nell'interposizione di altri Prencipi.
- Pàg. 329: E tutto che si fosse fatto uedere con ragioni molto conuincenti la giustizia che à medesima assisteua.
- Pàg. 330: Stiedero ciò non ostante forti l'altri elettori à non ammetterli.
- Pàg. 336: Onde si diede principio all'elezione colla solita conuocatoria.
- Pàg. 339: Dandosi anco facultà di poter interuenire per mezzo di Procuratore.
- Pàg. 342: Furono dirette le conuocatorie alle residenze de medesimi elettori.
- Pàg. 343: Fu stabilito per luogo la Città di Francoforte, e si enuncia l'origine del medesimo luogo.
- Pàg. 346: Si prescriuono le leggi da osseruarsi da medesimi elettori e da cittadini.
- Pàg. 349: Dandosi principio all'elezione si deuono tener serrate le porte.
- Pàg. 351: Interuenero dunque nell'Adunanza li serenissimi elettori di Boemia, di Treueri, Sassonia, Palatino, Brandemburgo et Annouer.
- Pàg. 352: Si enunciano con distinzione le qualità che deuono concorrere nella Persona dell'Imperatore.
- Pàg. 359: E si passa all'origine del Collegio Elettorale secondo l'opinione de Dottori, enunciando quanti siano stati per il passato, e quanti e quali siano presentemente.
- Pàg. 365: Spiegandosi quali siano interuenuti di persona, e quanti per mezzo de loro Procuratori.

- Pàg. 367: Accertata la disposizione dell'elettori, si parte Carlo Terzo di Barcellona per Genoua, e si porta poi in Milano, descriuendosi il viaggio e la permanenza.
- Pàg. 374: Saputosi l'arriu in Genoua, si parte il Cardinale Imperiale⁶⁶ legato Pontificio da Roma, e si descriue l'ingresso e poi la partenza da Milano.
- Pàg. 377: Seguì pacifica l'elezione in persona di Carlo, e ne mandò il Collegio elettorale l'auuiso in Milano, doue fu riconosciuto prima da Rè e poi da Imperatore.
- Pàg. 379: Se ne mandò in Roma dal Principe d'Auellino con espresso la notizia, ma non se ne fece per allora dimostrazione alcuna.
- Pàg. 381: Perche si attese che si mandasse dal medesimo Imperatore, come già fu mandato à posta il Marchese Roma.
- Pàg. 383: Onde fu tenuto Concistoro e poi Capella Papale con altri segni di pubbliche dimostrazioni.
- Pàg. 385: Fu poi intimata l'incoronazione, onde partí con sollecitudine l'Imperatore da Milano per Francfort.
- Pàg. 386: Si descriue l'ingresso, l'accompagnamento e l'introduzione in Chiesa cola processione.
- Pàg. 389: Furono posti in ordine tutti l'Abbigliamenti Imperiali antichi di Carlo Magno.
- Pàg. 392: Con l'altri apparecchi di un Bue intiero arrostito, con altri preparamenti.
- Pàg. 393: Si descriue la Caulata dell'Imperatore all'andare in chiesa per esser incoronato con tutto il seguito.
- Pàg. 399: Si passa alla funzione fattasi nella Porta della Chiesa e poi nell'altare dall'elettori Ecclesiastici, con tutte l'orazioni recitate e giuramenti fatti.
- Pàg. 408: Descriuendosi l'abiti de quali vien vestito e l'insegne che le uengono date in mano colla corona posta in testa.
- Pàg. 410: E passandosi a quanto si praticò doppo la messa solenne.
- Pàg. 419: Si conchiude la funzione con quanto seguì nel ritorno.
- Pàg. 425: E poi si termina col pranzo solenne, assegnandosi i luoghi della sessione.
- Pàg. 429: La Santità di Nostro Signore fece anco solenne questa funzione in Roma, il giorno apresso de 23 Dicembre colla Promozione di Monsignore Albani tanto desiderata dallo stesso Imperiale.
- Pàg. 433: Si termina con un voto dato nell'atto della Promozione di questo degno soggetto, con cui si supplica vmlissimamente di un benigno compatimento in questa rozza dicitura.

II

1. Pàgs. 441-549. Pàg. 441, *inc.*: «Circa li Libri impressi in Napoli nelle materie de Benefici da conferirsi à Regnicoli. Ha sempre ardentemente desi-

66. Josephus Renatus Imperiali, genovès (1651-1737), creat cardenal per Alexandre VIII el 13 de febrer del 1690, per al qual cf. EUBEL, V, 17; CASTELLVÍ, III, 292; DBI, 62, 305-308.

derato il Popolo e Regno di Napoli, precisamente li primi ordini delle Città Metropoli, che tutti li Benefici Ecclesiastici, siansi residenziali o pure prebende si douessero conferire à Persone Nazionali del medesimo Regno ...».

Pàgs. 548-549, *exp.*: «... Templorum perniciem, rei sacre imminutionem certamque dissolutionem alere uelle uidea-|tur».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Circa li libri impressi in Napoli nelle materie de Benefici da conferirsi a regnicoli*.

4. Bibliografia: H. BENEDICKT, *Das Königreich Neapel unter Karl VI*, Leipzig-Wien 1927, 114; E. PAPA, *La politica ecclesiastica nel Regno di Napoli tra il 1708 e il 1710*, Roma 1956; E. GENCARELLI, *Una fonte per la storia di Napoli durante la guerra di successione di Spagna: I dispacci dei Nunzi pontifici*, dins «Annali della Scuola speciale per Archivisti e Bibliotecari dell'Università di Roma», 2 (1962), 151-182; L. MARINI, *Il mezzogiorno d'Italia di fronte a Vienna e a Roma 1707-1734*, dins «Annuario dell'Istituto storico italiano per l'Età moderna e contemporanea», 5 (1963), 3-69; A. LAURO, *Il giurisdizionalismo pregiannoneo nel regno di Napoli. Problema e bibliografia (1563-1723)*, Roma 1974; J. M. MARQUÈS, *o. c.* supra, p. 32-46.

6. Contingut:

Pàg. 441: Si mostra che li Napolitani abbino desiderato di tempo antico il Priuilegio della collazione de Beneficii à Regnicoli.

Pàg. 443: Et auerne implorato anco adesso la Protezione Reale.

Pàg. 444: Vn virtuoso Anonimo, ma doppo scoperto esser Serafino Riccardi, diede fuori le ragioni di simil pretenzione.

Pàg. 446: Il Canonico Domenico Mayella con suo libro impresso, rispose fondatamente contro il suddetto libro, che mandò per la Posta al Papa et ai Cardinali.

Pàg. 496: S'impegnorono à scriuere contro detto Canonico altri virtuosi Napolitani, cioè Gaetano Argenti, hoggi Reggente, e Costantino Grimaldi,⁶⁷ Consigliere.

Pàg. 499: Si restringe in appresso il Libro compreso dal Consigliere Grimaldi.

III

1. Pàgs. 549-660. Pàg. 549, *inc.*: «Laltro libro fu composto da Costantino Grimaldi celebre Auuocato e poi eleuato in consiglere, e diuiso in due parti colla seguente intitolazione ...».

Pàg. 660, *exp.*: «... là onde sperar si deue, che habbiano a riauadersi di tanti trascorsi, e lassare quella libertá, che fu sempre propria del Vicario di Christo nella Collazione de Beneficii, sicome ha dottamente comprovato l'erudito Monsignore Mayella».

67. Cf. DBI, 59, 490-495. A part d'un escriptor anticurial i antiescolàstic, fou un dels introductors del pensament cartesià a Nàpols. No cal dir que Maiella i Riccardi són igualment escriptors anticurials, dels quals se servia l'emperador Carles III per fer avançar les seves pre-tensions regalistes.

2. Identificació de l'autor i obra: Costantino GRIMALDI, *Considerazioni Teologiche Politiche fatte a pro degli Editti di Sua Maestà Cattolica intorno alle rendite ecclesiastiche del Regno di Napoli. Parte Prima.*

5. Edició: Nàpols 1708-1709.

6. Contingut:

Pàg. 549: E perche Serafino Riccardi restò offeso, compose altro libro in replica del contenuto in quello del riferito Canonico.

Pàg. 569: Et essendo stati questi Libri censurati nella Sacra Congregazione del S. Ufficio, furono con Breve speciale prohibiti.

Pàg. 590: E fu doppo data fuori altra proibizione sopra il libro del Consigliere Argenti.

Pàg. 595: La nobiltà di Napoli mostrò dispiacenza alla sudetta proibizione.

Pàg. 597: E ne fece voto consultiuo pregiudiziale all'immunità.

Pàg. 599: E fu questo approuato dall'altre Piazze della Città.

Pàg. 600: Non fu però posta in esecuzione dal Cardinale Grimani Vice Rè.

Pàg. 603: E perchè il Canonico Maiella restò alquanto amareggiato contro il Riccardo, posto poi in Prelatura diede fuori altro libro in sua difesa.

Pàg. 604: Si porta il ristretto della prima parte di detto libro.

Pàg. 615: E si restringe in appresso la 2ª parte del medesimo.

Pàg. 644: E perche l'impegno de Napolitani andava sempre più crescendo, mandarono Ambasciatori al Rè Carlo Terzo per accalorire la Protezione.

Pàg. 646: Esposizione fatta al Rè da medesimi Ambasciatori.

Pàg. 654: Et altra simile alla Regina.

IV

1. Pàgs. 663-850. Pàg. 663, *inc.*: «Circa le materie della China. E perche potessi dirsi, che nel tempo di Nostro Signore PP. Clemente XI se fussero manegiate tutte le cose di somma importanza, non mancò quella del spinoso affare della China ...»

Pàg. 850, *exp.*: «... di uedere quelle anime redente col prezioso sangue di Christo libere d'ogni pericolo, che puole impedirli l'acquisto della gloria eterna, e potersi con ciò verificare, anco di quell dominio, che fiet unum ovile et unus pastor. FINE».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Circa le materie della Cina.*

6. Contingut:

Pàg. 663: Si mostra il zelo del regnante Pontefice per la saluazione di que Popoli.

Pàg. 663: Al quall'effetto diede parte al Sacro Collegio della spedizione di Monsignore di Tournon⁶⁸ con facultà di Legato a Latere.

Pàg. 665: Fu consagrato per le mani dello stesso Pontefice e poi partì il di 4 Luglio 1702.

68. Charles Thomas Maillard de Tournon (1668-1710), creat cardenal el 1707, per al qual cf. *Biographie Ancienne et Moderne, t. Quarante-sixième*, Paris 1826, 379-381; EUBEL, V, 26; DBI, 67, 539-544.

- Pàg. 666: Arriuò doppo lungo viaggio, e fu accolto benignamente da quell'Imperatore.
- Pàg. 667: Furono in tanto ben dibattute le materie controuerse nella Congregazione di Sant' Ufficio.
- Pàg. 669: Onde furono emanati lunghi e rileuanti Decreti istruttiui, che registrati in diuersi fogli furono dati in stampa e trasmessi al Legato per publicarli secondo meglio stimaua la sua prudenza.
- Pàg. 714: La pubblicazione de suddetti Decreti apportò sommo dispiacere alli PP. Gesuiti, e con cio all'Imperatore, onde cominciorono le persecuzioni contro del Legato Appostolico.
- Pàg. 723: Spiega le sue afflizioni il medesimo Legato in una lunga lettera, scritta a Monsignore Vescouo Cononense,⁶⁹ ch'era Vicario Appostolico nella Cina.
- Pàg. 758: Alla notizia delle Santissime operazioni del suddetto Monsignore di Tournon fu creato Cardinale al primo Agosto 1707.
- Pàg. 759: Esperando il Papa che abbia percio da incorrere miglior fortuna, scrisse Breue all'Imperatore della Cina.
- Pàg. 768: Capitorono in tanto à Roma due inuiati per appellare da riferiti Decreti.
- Pàg. 769: Mostrando le diformità che correuano tra li Decreti emanati in Roma, con quelli publicati dal Legato.
- Pàg. 782: E fanno credere qual sia la uera intenzione dell'Imperatore e l'intelligenza dei loro Riti.
- Pàg. 784: Fu dunque conceduta la nuoua udienza, et esaminati cinque memoriali dell'Inuiati.
- Pàg. 785: Per sostentamento dell proprie opinioni, sono uscite moltissime scritture in stampa, quali si enunciano succintamente.
- Pàg. 789: E l'ultima fu un Apologia del Procuratore del Cardinale di Tournon, in difesa dell'operato da S. E.
- Pàg. 790: Nella quale si uedono impressi molti Decreti et alcuni Breui enunciati antecedentemente.
- Pàg. 791: Come anco una lettera scritta dal Cardinale alli PP. Gesuiti, che si ritrouauano nella Corte di Re kino.
- Pàg. 795: Combattute finalmente nella Congregazione del S. Officio le ragioni, a 25 settembre 1710 emanò Decreto Difinitiuo con il perpetuo silenzio.
- Pàg. 803: E tutto che fosse chiaro il sentimento Pontificio, pure furono udite sinistre interpretazioni.
- Pàg. 804: E per riparo delle medesime fu scritto da Monsignore Assessore del S. Offizio biglietto particolare, e risoluto al Generale dei PP. Gesuiti, ingiongendole l'osseruanza senz'altra dilazione.
- Pàg. 807: Risponde il P. Generale promettendo pronta ubbidienza alli Decreti Appostolici.
- Pàg. 808: Simili biglietti furono scritti dallo stesso Monsignore Assessore alli PP. Generali d'ordine di S. Domenico, S. Agostino e delli Minori Osseruanti, e Riformati di S. Francesco.

69. Segons EUBEL, V, 165, és Charles Maigrot, bisbe titular a partir del 1696 i fins al 1730.

- Pàg. 809: E da tutti li suddetti Padri Generali fu data puntuale risposta con promessa di cieca ubbidienza.
- Pàg. 813: Prima però di giungere la notizia del Decreto nella Cina, peruenne in Roma la nuoua della morte del Cardinale di Tournon seguita in Macao li otto Giugno 1710.
- Pàg. 814: Di che diede parte il Papa al Sacro Collegio con erudita e dolente orazione.
- Pàg. 819: E ne furono fatte l'esequie nella Cappella Papale, col motiuo di esser morto in Legazione.
- Pàg. 830: E ne fu recitata erudita orazione da Monsignore Mayella, Prelato Domestico, onde furono publicate le male sodisfazioni dell'Imperatore contro del detto Legato Postolico per il zelo mostrato nella purità della Religione.
- Pàg. 832: Fu dunque rilegato in Macao ristretto in modo di carcere con tutta la sua famiglia.
- Pàg. 834: In questo esiglio riceuè l'auuiso d'esser stato creato Cardinale, e fu fatta la funzione di darseli la berretta.
- Pàg. 835: Crescendo poi le persecuzioni passò iui da questa à miglior vita, e fu seppellito da Cardinale.
- Pàg. 838: E perche precorse comune la uoce che li PP. Gesuiti non siano stati molto obediendi ai Decreti della Sede Appostolica, determinorono in una Congregazione Generale di spiegare li propri sentimenti al Papa.
- Pàg. 840: Onde il P. Generale con altri principali della Compagnia presentorno alla Santità Sua lungo e specioso Memoriale.
- Pàg. 849: Furono riceuuti con somma clemenza per l'atto dell'esibizione di simil memoriale.
- Pàg. 849: E tutto che ne fussero state criticate da Maligni molte parole come equiuoche, pure si spera cha abbino a partorire li Decreti quel bon effetto che si spera e prega dal zelante Pontefice. FINE.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 135 x 225, a columna tirada, de 20 línies. Impaginació de la pàg. 167: 25 + 135 + 36 x 20 + 225 + 14.
2. Tipus de ratllat: UR = 10, 1.
3. Tipus de lletra i mans: Cursiva italiana del segle XVIII.
4. Reclams de foi a foli, posats a l'extem dret del verso dels folis.
5. Decoració: No n'hi ha.
9. Copista: Probablement Antonio Fiocca.
10. Revisions i correccions escasses.
11. Antigues signatures: *Olim 273*.
12. Notícies històriques: Cf. supra, n. 6, IV, 12. Per algunes de les qüestions tractades en aquest manuscrit, assenyaladament pel que fa a la polèmica sobre els diversos criteris d'evangelització dels xinesos, el respecte dels usos locals i el paper que hi jugaren Maigrot i Tournon, cf. *EdP*, vol. III, 414-420, amb la bibliografia que s'hi indica.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte. Només cal lamentar que el full que conté les pàgines 167-170 estigui després del cos del volum.
2. Datació: Principis del segle XVIII, segona dècada.
3. Origen romà.
4. Propietaris i procedència: Com l'anterior.

8

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 215 x 310 x 20.
 - b) Material: Ànima de pasta, coberta de pergamí esgroguet.
2. Llom ras, del mateix pergamí.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis interns que no en treuen d'externs.
 - b) Descripció de les seccions: A baix, etiqueta de paper blanca rectangular enganxada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 8».
3. Altres elements:
 - c) Cobertes (fòlres) del mateix paper que el de la resta del ms.
 - d) Talls sense particularitats.
 - e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.
 - f) Queix del mateix pergamí.
 - g) Llavis del mateix pergamí.
4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: 183.
5. Dimensions: 205 x 298
6. Plecs:
 - 1) Plec de 5 x 2, folis foli de folre I-8, sense reclam.
 - 2) Plec de 5 x 2, folis 9-18, sense reclam.
 - 3) Plec de 5 x 2, folis 19-28, sense reclam.
 - 4) Plec de 5 x 2, folis 29-38, sense reclam.
 - 5) Plec de 5 x 2, folis 39-48, sense reclam.

- 6) Plec de 5 x 2, folis 49-58, sense reclam.
- 7) Plec de 5 x 2, folis 59-68, sense reclam.
- 8) Plec de 5 x 2, folis 69-78, sense reclam.
- 9) Plec de 5 x 2, folis 79-88, sense reclam.
- 10) Plec de 5 x 2, folis 89-98, sense reclam.
- 11) Plec de 5 x 2, folis 99-108, sense reclam.
- 12) Plec de 4 x 2, folis 109-116, sense reclam.
- 13) Plec de 5 x 2, folis 117-126, sense reclam.
- 14) Plec de 5 x 2, folis 127-136, sense reclam.
- 15) Plec de 5 x 2, folis 137-146, sense reclam.
- 16) Plec de 4 x 2, folis 147-154, sense reclam.
- 17) Plec de 5 x 2, folis 155-164, sense reclam.
- 18) Plec de 5 x 2, folis 165-174, sense reclam.
- 19) Plec coix, de 5/4, folis 175-183.

7. Fragments: Entre els folis 98 i 99, fragment de paper, de 78 x 113, escrit per una sola cara.

8. Foliació del segle XX, contínua, a llapis i en xifres aràbigues, a l'angle superior dret del recto dels folis.

9. Numeració de plecs: No se'n veu rastre.

10. Filigrana «BALMAS», d'un tipus que no trobem repertoriat.

11. Forats: No se'n veuen.

12. Sistema de ratllat: Plegat tabel·liònic de quatre plegatges.

>>>><<<<.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1. Folis 1-78. Fol. 1r, en llapis vermell i lletra del Dr. Tomàs Noguera i Musqueras: «Formulari | Costums de Girona | de | Mieres | copia de | la fi segle XVIII». Més avall, en llapis, signatura antiga: «Ma - 16 | 20». Fol. 1v-8v buits.

Fol. 9r, *inc.*: «Titulus 1us. De Libelli Oblatione. Peticion (1) Presentada por Gregorio Bendrell al magnifico Señor (2). Gregorio Vendrell (3) vecino de la presente ciudad comparece ante V^d y con el mejor modo que en derecho haia lugar (4) dice que Eulalia Vendrell (5) y Moreno, como heredera de Juan Moreno tejedor de lana su Padre ...».

Fol. 78v, *exp.*: «...P[regunta] porque no se puede interponer suplicacion, appellacion, quando de las provisiones interlocutorias se concede? R[espuesta] porque en las criminales es prohibido por constitucion, exceptuada la provision de tormento | Finit (*sic*) coronat Opus».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Formulari jurídic*.

6. Contingut:

Fol. 11r: Titulus 2us. Circa citationem Nota.

- Fol. 12r: Titulus 3us. Reproductio litterarum et de articulando.
- Fol. 14r: De Responcionibus.
- Fol. 14v: De interrogatoriis.
- Fol. 15r: Provisio Judiciii. Gerona, 18 enero de 1764 ... Barcelona 19 Enero 1794.
- Fol. 15v: De testibus et plica. De dilationibus.
- Fol. 16v: De variis articulandi modis.
- Fol. 18r: De probatione privativae scripturae.
- Fol. 19r: Titulus 4us. Comparitio rei. Scheda comparitionis.
- Fol. 20r: De communicatione processus.
- Fol. 20v: Titulus 5us. De exceptionibus quae a reo apponi solent in lictis ingressu.
- Fol. 21r: De exceptione fori declinatoria.
- Fol. 22r: De ex[ce]ptionibus dilatoria et preemptoria.
- Fol. 22v: De exceptione evacuationis.
- Fol. 24r: Titulus 6us. Articuli ex parte rei offerendi.
- Fol. 25v: Titulus 7us. De productione plicae.
- Fol. 26r: Titulus 8us. De publicatione testium et processus denuntiationis.
- Fol. 26v: De processus denuntiatione seu conclusionem causae.
- Fol. 28v: Titulus 9us. De schedulis resolutivis resolutiva actoris.
- Fol. 29r: Resolutio rei.
- Fol. 29v: Titulus 10us. De appellatione et quando interponatur. Barcelona 22 Junio 1793.
- Fol. 31r: Scheda interpositionis appellationis apud Judicem ad quem.
- Fol. 31v: De executione sententiae.
- Fol. 32v: Designa Bonorum.
- Fol. 37v: Specialia quaedam quae inter exequendum accidere solent vel possunt.
- Fol. 38r: De tertio executioni opponenti.
- Fol. 38v: Titulus 11us. De oppositione seu optione dotali.
- Fol. 40r: Titulus 12us. De jure offerendi.
- Fol. 40v: De jure contrahentis.
- Fol. 42v: De executionem (*sic*) ad accionem hypothecariam consequendam.
- Fol. 43r: De liquidationis decreto.
- Fol. 45v: De capitulis ex parte rei.
- Fol. 46v: De scheda resolutiva actoris.
- Fol. 47r: De scheda resolutiva ex parte rei.
- Fol. 47v: Specialia quaedam circa liquidationem seu verius purgationem quae possessorium spectant.
- Fol. 49r: Addita ad titulum de jure contrahentis citam in pagina [...].
- Fol. 50v: Titulus 13us. De variis intendarum actionum modis. Barcelona y diciembre 15 de 1793.
- Fol. 51v: Causa redditionis computorum.
- Fol. 52v: Decretum operarum.
- Fol. 53r: Causa rescisioni (*sic*) alicujus contractus.
- Fol. 55v: De clamor et retroclamor.
- Fol. 56v: De dominibus evacuandis.
- Fol. 59r: De ampara.
- Fol. 60r: Stabilimentum a bajulia. Modus petendi stabilimentum alicujus aque.

- Fol. 60v: De rei indicatione.
 Fol. 62r: De sequestro.
 Fol. 63r: De legitimatione.
 Fol. 64v: De alimentis et quando petuntur principaliter.
 Fol. 65r: De iudicio concursus (*sic*) creditorum.
 Fol. 67v: Schedula qua petitur aliquam causam particularem vertentem coram (*sic*) ordinariis (*sic*) uniri cum iudicio particulari concursus creditorum sic concipitur.
 Fol. 68r: Si Advocatus vult compellere suum clientulum ut sibi solvat salarium.
 Fol. 69r: De tollenda empara sigilli Curiae ecclesiasticae.
 Fol. 69v: Modus petendi aliquem subrogari in manumissorem testamentorum (*sic*).
 Fol. 70r: De interdictis.
 Fol. 71r: De tertii citatione.
 Fol. 71v: De tertio liti se opponenti.
 Fol. 72r: De quibusdam formulis variarum schedularum pro diversitate causarum inter litium moras incidentium. Comparitio facienda et deductio per partem instantem visura in loco questionis.
 Fol. 72v: De miserabilitatis allegatione.
 Fol. 73r: De schedula qua petitur a paupere solemnitates (*sic*) ut pars altera salarium deponat. De modo petendi nomine causae ut suspectum cum testes recipendi sint. De scripturarum adprehensione.
 Fol. 73v: Manualis adprehensio.
 Fol. 74r: De Vnione processus.
 Fol. 74v: De attentatorum revocatione.
 Fol. 75r: De revocatione attentatorum via privilegiata.
 Fol. 75v: De instantiae renuntiatione. De falliti creditoribus consulendo.
 Fol. 76r: Titulus 15us (*sic*). De rescissione sententiae in iudicatum transactae vigore instrumenti de novo reperto.
 Fol. 76v: Bannum quomodo ab intendenti generali petatur.
 Fol. 77v: Formula absolutionis iuramenti.

II

1. Folis 79-88. Fol. 79r, inc.: «Methode de substanciar las causas en la Real Audiencia y demás Tribunales realengos Juicio ordinario. El agente debe presentar su libelo ...».

Fol. 88v, *exp.*: «... P[regunta] la captura procede indistintamente contra qualesquiera personas? R[espuesta] Si, pues aunque de derecho comun las mugeres no pueden ser detenidas cap. *Mulieres de judiciis in 6*, pero esta providencia, si, con atencion empero á la calidad y circunstancias de ellas. Caetera pag. retro».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Método de sustanciar las causas en la Real Audiencia y demás tribunales reales*.

III

1. Folis 99-183. Fol. 99r, *inc.*: «Consuetudines | Et usantie Episcopatus Gerundensis (A) quae (B) hactenus (C) observari consueuerunt veluti Leges Patriae Municipales (D) | Per | Thomam Mieres in Decretis Licenciatum qui dic-|-tae ciuitatis originarius illas recopilauit in ordinem redactae (*sic*) anno Domini 1439. In nomine Domini nostri Jesu Christi, et eius Genitricis Gloriosae Mariae semper Virgini (*sic*), Cum essent quamplures diversaeque consuetudines et vsantiae ... ».

Fol. 154r, *exp.*: «... Feriae Messium de consuetudine Gerundensi incipiunt prima Junii, et durant usque ad Festum Beatae Margaritae, quae est die vigesima Mensis Julii. | Finiunt praedictae consuetudines».

2. Identificació de l'autor i obra: Tomàs MIERES, *Compilatio Consuetudinum et usantiarum Gerundensium*.

3. Altres manuscrits: (A) Arenys de Mar, Arxiu Històric Fidel Fita, ms. 184-I; ms. 194 (Dipòsits).

(B) Barcelona, Biblioteca del Col·legi d'Advocats, ms. 81, fol. 6-16 (*ms. Brocà*).

(C) Barcelona, BC, ms. 706.

(D) Barcelona, Biblioteca del Col·legi d'Advocats, ms. 82 (*olim* 25-2-32).

(E) Escorial, ms. e.II.13.

(F) Peralada, Biblioteca del Palau, ms. 61.

(G) Girona, ACG, ms. 132.

(K) Barcelona, ACA, Manuscrits Diversos, ms. 196.

(L) Girona, ACG, ms. 67.

(M) Girona, ADG, Índexs i repertoris, ms. 1 (*la Molassa*), fol. 252-298.

(P) Girona, Arxiu Municipal, ms. 7.

(R) Girona, ADG, ms. 21.

(S) Girona, ADG, ms. 22.

(T) Girona, ADG, ms. 23.

(U) BUB, ms. 854.

(V) Vilamacolum, ms. de l'arxiu patrimonial de can Geli.

(X) Madrid, BN ms. 6266, (Castelló d'Empúries, 20 març 1435), 24 fols.

(Y) Girona, Còpia fragmentària [«De iuribus castrorum terminatorum Tit. LXVIII»] del segle XVIII: ACG, *Pabordia de Novembre. Documents sobre béns i jurisdicció de Lloret, lligall* «Lloret. Instrumentos de los arriendos de mar y tierra. Doc. copiados», fol. 30r-32v.

(Z) Girona, Biblioteca Carles Rahola, ms. 9/153 (*ms. Botet*).

4. Catàlegs i bibliografia: Manuel VIÑAS I GRAUGÉS, *Consuetudines Gerundenses*, dins «Revista de Gerona», I (1876-1877), 77-78, 269-272, 413-421; *Discurso leído en la Sociedad Económica de Amigos del País de Gerona*, Girona 1881; Joan B. TORROELLA, *Lo Dret civil gironí*, Mataró 1899, 13-19, 31-36, 53-54; E. De HINOJOSA, *El régimen señorial y la cuestión agraria en Cataluña durante la Edad Media*, Madrid 1905, 7ss.; [ed. de Mariano

PESET, Pamplona, Urgoiti Editores 2003, 18-19]; A. CORBELLÀ, *Consuetudines civitatis et diocesis Gerundensis*, dins «EUC», III (1909), 54-64, 149-154, 245-252, 333-343, 450-458, 535-541; BROCA, 321-324; F. VALLS I TABERNER, *Els Usatges i consuetuds de Girona*, dins «Revista de Catalunya», VI (1927), 492-503 [recollit en ID., *Estudis d'Història Jurídica Catalana*, Barcelona 1929, 98-116; en ID., *Obras Selectas*, vol. II, Madrid-Barcelona 1954, 148-161; i dins «AIEG», XVII (1964-1965), 2-13]; *Els antics privilegis de Girona i altres fonts documentals de la compilació consuetudinària gironina de Tomàs Mieres*, dins «EUC», XIII (1928), 171-217 [recollit en ID., *Obras Selectas*, vol. II, 162-168, sense l'apèndix documental; i dins «AIEG», XVII (1964-1965), 120-160]; GALO SÁNCHEZ, [Recensió de l'edició de J. COTS I GORCHS], dins «Anuario de Historia del Derecho Español», VII (1930), 501-504; E. SAGUER OLIVET, *Règim econòmic familiar de Girona i son bisbat, segons els més freqüents pactes matrimonials*, dins «Revista Jurídica de Catalunya», XIII (1907), 473-504, reproduït en fullet solt a Barcelona, pels Fills d'en Jaume Jepús 1908, 32 p.; *Dret comarcal gironí (Conferències sobre varietats comarcals de dret civil català)*, Barcelona 1934, 60-100; J. M. PONS GURI, *Consuetudines Dioecesis Gerundensis*, dins «Nueva Enciclopedia Jurídica Seix», vol. V, Barcelona 1953, 250-257; PELAI NEGRE I PASTELLS, *La Diócesis de Gerona. Su importància històrica*, dins «Revista Jurídica de Catalunya», (1958), 171-173; SANTIAGO SOBREQÜÉS I VIDAL, *Història de la producció del dret català fins al Decret de Nova Planta*, Girona 1981, 43-44.

5. Edicions: a) del text català: GALO SÁNCHEZ, *Costumbres de Gerona, edición preparada por E. de Hinojosa*, Barcelona, Universidad de Barcelona 1926;

b) del text llatí: J. ROVIRA ARMENGOL, *Consuetudines de Gerona*, dins «Anuario de Historia del Derecho Español», V (1928), 450-485; JAUME COTS I GORCHS, *Consuetudines Dioecesis Gerundensis*, Barcelona, Llibreria Casulleras 1929, 204 p.; ANTONI COBOS FAJARDO, *Costums de Girona de Tomàs Mieres. Edició crítica i traducció*, Girona, CGC Edicions 2001, 272 p.;

c) De tots els textos coneguts fins al 1988: JOSEP MARIA PONS GURI, *Les col·leccions de costums de Girona*, Barcelona, Fundació Noguera 1988, 368 p.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 155 x 275, a columna tirada, de 30-38 línies. Impaginatge del foli 10r: 44 + 155 + 6 x 7 + 275 + 10.

2. Tipus de ratllat: Cinc plegats tabel·liònics verticals. El copista ha respectat normalment el marge esquerre, no el dret, on la caixa definida pels plegatges és regularment sobrepassada.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva de finals del segle XVIII.

5. Decoració inexistent.

6. Notes assenyalades en el text amb majúscules posades entre parèntesi i escrites a peu de pàgina, sota una ratlla horitzontal que separa en cada pàgina la zona de text i la de notes.

7. Timbre de la «Bibliotheca Seminarii episcopalis» al fol. 1r; de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» al fol. 9r.

8. Fragment: Conté una nota sobre les *Consuetudines*: «Son las consuetudes escritas del obispado, he visto el privilegio con que fueron extendidos los del *Recognoverunt* á esta Ciudad y lo he de tener yo mirare y luego se lo enviare | Las costumbres no creo hayan sido formalmente aprobadas».

9. Copista únic.

11. Antiques signatures: Cf. supra, III, 1.

12. Notícies històriques: Les dates d'algunes escriptures transcrites en el *Formulari* situen el ms. als últims anys del segle XVIII, 1793 i 1794.

Hom llegeix al foli 89r, inici de les *Consuetudines*, al lloc corresponent a la nota (B): «In aliquibus codicibus haec non habentur. Haec tamen reperi apud codicem Petri Pauli V. I. D. Castilionis Empuriarum». L'exemplar de l'ADG porta el capítol addicional *Feriae messium*, present al ms. dit *la Molassa* del mateix arxiu.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte.
2. Datació: Segle XVIII-XIX.
3. Origen: Bisbat de Girona.
4. Propietaris i procedència: Castelló d'Empúries?, ADG.

9

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes despreses del cos del volum.

a) Mides de superfície i gruix: 197 x 308 x 60.

b) Material: Pasta espanyola, recoberta de pergamí tacat i esgrogueït.

2. Llom ras, del mateix pergamí, enfosquit.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis interns que no en treuen d'externs, però queden marcats al pergamí del llom, formant cinc seccions. Els plecs, a més, són protegits per un full intern de paper que envolta el llom, ara estriat, per sota els nervis.

b) Descripció de les seccions: 1)-3) buides; a cavall entre la 4) i la 5), etiqueta quadrada de paper blanc enganxada, amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms | 9».

3. Altres elements:

b) Tancadors de cordill o de pell, ara desapareguts.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que el de la resta del ms.

- d) Talls sense particularitat.
- e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.
- f) Queix del mateix pergamí.
- g) Llavís del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII (post 1761).

II. COS DEL VOLUM

- 1. Composició material: Manuscrit homogeni.
- 2. Matèria: Paper.
- 4. Folis: XI + 804 pàg.
- 5. Dimensions: 197 x 297 x 50.
- 6. Plects:
 - 1) Plec de 5 x 2, folis I-X, acabat en foli en blanc.
 - 2) Plec coix, de 6/5, folis XI-pàg. 20, sense reclam.
 - 3) Plec coix, de 5/6, pàgs. 21-42, sense reclam.
 - 4) Plec de 4 x 2, pàgs. 43-58, sense reclam.
 - 5) Plec de 6 x 2, pàgs. 59-82, sense reclam.
 - 6) Plec de 4 x 2, pàgs. 83-98, sense reclam.
 - 7) Plec de 6 x 2, pàgs. 99-122, sense reclam.
 - 8) Plec de 4 x 2, pàgs. 123-138, sense reclam.
 - 9) Plec de 6 x 2, pàgs. 139-162, sense reclam.
 - 10) Plec de 4 x 2, pàgs. 163-178, sense reclam.
 - 11) Plec de 6 x 2, pàgs. 179-202, sense reclam.
 - 12) Plec de 4 x 2, pàgs. 203-218, sense reclam.
 - 13) Plec de 6 x 2, pàgs. 219-242, sense reclam.
 - 14) Plec coix de 4/3, pàgs. 243-256, amb taló final i sense reclam.
 - 15) Plec de 6 x 2, pàgs. 257-280, sense reclam.
 - 16) Plec de 4 x 2, pàgs. 281-296, sense reclam.
 - 17) Plec de 6 x 2, pàgs. 297-318, sense reclam.
 - 18) Plec coix, de 5/6, pàgs. 319-340, sense reclam.
 - 19) Plec de 4 x 2, pàgs. 341-356, sense reclam.
 - 20) Plec de 6 x 2, pàgs. 357-380, sense reclam.
 - 21) Plec de 4 x 2, pàgs. 381-396, sense reclam.
 - 22) Plec de 6 x 2, pàgs. 397-420, sense reclam.
 - 23) Plec de 4 x 2, pàgs. 421-436, sense reclam.
 - 24) Plec de 6 x 2, pàgs. 437-460, sense reclam.
 - 25) Plec de 4 x 2, pàgs. 461-476, sense reclam.
 - 26) Plec de 6 x 2, pàgs. 477-500, sense reclam.
 - 27) Plec de 4 x 2, pàgs. 501-516, sense reclam.
 - 28) Plec de 6 x 2, pàgs. 517-540, sense reclam.
 - 29) Plec de 4 x 2, pàgs. 541-556, sense reclam.
 - 30) Plec de 6 x 2, pàgs. 557-580, sense reclam.
 - 31) Plec de 4 x 2, pàgs. 581-596, sense reclam.
 - 32) Plec de 6 x 2, pàgs. 597-620, sense reclam.
 - 33) Plec de 3 x 2, pàgs. 621-632, sense reclam.

- 34) Plec de 6 x 2, pàgs. 633-656, sense reclam.
- 35) Plec de 4 x 2, pàgs. 657-672, sense reclam.
- 36) Plec de 6 x 2, pàgs. 673-696, sense reclam.
- 37) Plec de 4 x 2, pàgs. 697-712.
- 38) Plec de 6 x 2, pàgs. 713-736.
- 39) Plec de 4 x 2, pàgs. 737-752.
- 40) Plec de 6 x 2, pàgs. 753-776.
- 41) Plec de 4 x 2, pàgs. 777-792, sense reclam.
- 42) Plec coix, de 4/2, pàgs. 793-804.

A l'interior de cada epígraf recomença la numeració dels paràgrafs.

Al plec 17) entre les pàgines 310 i 311 hi ha enganxat un fragment no numerat, d'on prové l'anomalia en la numeració del plec.

7. Fragments. a) El fragment que acabem d'esmentar amida 205 x 287 i és escrit només pel recto; conté una addició al text de 24 línies escrites pel mateix copista de tot el volum.

b) Entre les pàgines 320 i 321, fragment solter de paper apaïsat, que amida 212 x 162; en una cara conté una addició al text sobre l'«error calculi» i en l'altra, d'una altra mà, una endreça: «El Sr. Dr. Sauch y Ca-| -sas garde Deu m[olt]s a[ny]s en | Girona»

c) Entre les pàgines 402 i 403, fragment solter de paper, de 148 x 204, escrit per les dues cares; en l'una hi ha una addició al text, en l'altra tres notes.

d) Entre les pàgs. 572 i 573, fragment solter de paper de 74 x 116, escrit per una sola cara, amb una addició al text.

e) Entre les pàgs. 612 i 613, fragment enganxat de paper, de 170 x 152, escrit per les dues cares i conté una addició «de remotione heredis ab administratione».

f) Entre les pàgines 636 i 637, un altre fragment solter, de 157 x 220, filigrana «BR», possiblement relacionable amb les filigranes «BORRULL» (1735-1783), d'un tipus no repertoriat, escrit per una cara amb un text sobre «verba enuntiativa».

8. Paginació coetània de l'escriptura del ms. en tinta negra i xifres àrabi-gues a l'angle superior dret de les pàgines senars i a l'esquerre de les pàgines parelles.

9. Numeració de plecs: No se'n veu rastre.

10. Filigranes: a) Folis I-IX, pàg. 597, 675-689 de la carabel·la amb nom «LLVCIA», del tipus VALLS I SUBIRÀ 574a, documentada el 1760.

b) Fol. X, filigrana de les armes de Girona somades de corona, d'un tipus que no trobem repertoriat.

c) Fol. XII-pàg. 20, 53, 121-125, filigrana «MOR|GA|DES» dins escut, del tipus VALLS I SUBIRÀ 618, que Valls documentada el 1765, i és, per tant, anterior.

d) Pàg. 21-42, 57, 71-79, 91-97, filigrana «ROMANI» dins escut, del tipus VALLS I SUBIRÀ 778, documentada a partir del 1749.

e) Pàg. 51, 59, 111-119, filigrana de les lletres «R V» (Rvmeu), dins escut somat de corona i creu, del tipus VALLS I SUBIRÀ 861, documentada per Valls a partir del 1772 i, per tant, anterior.

f) Pàg. 81, filigrana d'un tipus que no hem trobat repertoriada; és possible relacionar-la amb les de «FLORENSA», de VALLS I SUBIRÀ 414-417, documentades entre 1747 i 1764.

g) Pàg. 131-239, 705-800, filigrana «ALZINA | DE | SVRIA», del tipus VALLS I SUBIRÀ 32, documentada a partir del 1759.

h) Pàg. 241-528, filigrana «FABRICA DE JULIA VIA», del tipus VALLS I SUBIRÀ 1048, documentada per Valls el 1764 i, això no obstant, anterior.

i) Pàg. 539-596, 605-671, filigrana «GERONA», sota escut amb margarita a dins, somat de creu, d'un tipus que no trobem identificat.

j) Pàg. 599-604, filigrana com l'anterior, sense les lletres «GERONA», d'un tipus tampoc no identificat.

11. Forats: No se'n veuen.

12. Sistema de ratllat. Dos plegats tabel·liònics verticals per a definir la caixa d'escriptura. >><<.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Folis II-IX. Fol. Iir, *inc.*: «Index omnium rerum hoccine in libro scriptarum Anno Domini Nostri Jesu Christi 1761. Abbas et Abbatisa p. 308 ...».

Fol. IXv, *exp.*: «... Vectigal p. 689».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Índex alfabètic del contingut del volum*.

B

1. Pàgines 1-693. Pàg. 1, *inc.*: «APOCHA. Apocha una quae plures annos continet non sufficit ad faciendum praesumere solutionem annorum praecedentium (*sic*), sicut non sufficit, si vero creditori facta non sit, sed alii pro eo vel Procuratori ...».

Pàg. 693, *exp.*: «... Familiaris Sancti Officii ad instantiam emptoris pro evictione citatus per judicem saecularem non potest ejus forum declinare. Cortiada⁷⁰ tom. 2, decis. 30. num. 148».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Repertori jurídic}*.

70. Cf. TORRES AMAT, 189; BROCA, 412-413. L'obra citada és *Decissiones Reverendi Cancellarii et Sacri Regii Senatus Cathaloniae sive praxis contentionum iudicialium et competentiarum Regnorum Inclitae Coronae Aragonum super reciproca inter Laicos et Clericos Jurisdictione*, per a les edicions

6. Contingut:

«Index omnium rerum hoccine in Libro scriptarum Anno Domini N. J. C. 1761»,
fol. Iir

- Abbas et Abbatissa, p. 308.
Absens, p. 103.
Acollacio, p. 10.
Actio, p. 107.
Aditio, p. 130.
Administrator, p. 134.
Adscriptitii et Censiti, p. 324.
Aduocatus, p. 137.
Adulterium, p. 108.
Alienatio, p. 16.
Alimenta, p. 5 et p. 426.
Allegatio, p. 128.
Alluvio, p. 324.
Altercata, p. 325.
Alternativa, p. 31.
Amortisatio, p. 39.
Antichresis, p. 325.
Apocha, p. 1.
Apostilla, p. 140
Appellatio, p. 665 et p. 121.
Aqua et Aquaeductus, p. 27.
Archivum, p. 105.
Arma, p. 110.
Arrestatus, p. 109.
Articuli, p. 666 et 97.
Artifices, p. 106.
Attentata, p. 141.
Avocatio, p. 129.
Authent. *Hoc nisi*, p. 107.
Authent. *Minoris*, p. 107.
Authent. *Praeterea*, p. 104.
Authent. *Res quae*, p. 138.
Avus, p. 133.
Axaus, p. 27.
- Baldachinum, p. 9.
Bajulus, p. 100.
Banchum Regium, p. 116.
Barcarum assecutores, p. 230.
Baro, p. 114.
Beneficium, p. 168.
- Bona, p. 111.
Bullae, p. 43.
Bystracta, p. 104.
Beneficium *ne egeat*, vid. Verbum
Maritus, p. 445.
- Cadere, p. 148.
Captura et captus, p. 432.
Clamum, vid. Verbum Retroclamum,
p. 554.
Caducatio, p. 211.
Cambium, p. 254.
Capellania, p. 95.
Castrum, p. 329.
Casus fortuiti, p. 290.
Casus insoliti, p. 159.
Catastrum, p. 348.
Causa de Conferant Relatores, p.
238.
Causa finalis, p. 157.
Causa confratriarum, p. 239.
Cautio, p. 215.
Celebratio, p. 185.
Census et Censualis, p. 224.
Cessio, Cedens, Cessionarius, p. 193.
Citatio, p. 250.
Civitas, p. 416.
Clausula, p. 186.
Clausula *Constituti*, p. 323.
Clericus, p. 172.
Cognitio, p. 231.
Collecta, p. 258.
Commentariensis, p. 153.
Compareant partes, p. 248.
Compensatio, p. 191.
Compromissum, p. 142.
Concilium, p. 416.
Concilium criminale, p. 249.
Conditio, p. 221.
Confessio, p. 205.
Confines, p. 362.

- Confiscatio, p. 61.
 Confratria, sive Collegium, p. 352.
 Conjunctus pro conjuncto, p. 158.
 Consensus, po. 149.
 Conservatores Regularum, p. 148.
 Consolidatio, p. 151.
 Constitutio, p. 178.
 Constitutum, p. 150.
 Consuetudo, p. 255.
 Contentio, p. 155.
 Contractus, p. 217.
 Creditor, p. 88 et 181.
 Crimen, p. 417.
 Cumulatio actionum, p. 152.
 Curiae vulgo Corts, p. 152.
 Custos, p. 328.

 Damnum emergens et lucrum, cf.
 verbum Interesse.
 Damnum, p. 60.
 Datio in solutum, p. 229.
 Debitor, p. 219.
 Decima, p. 289.
 Declaratio, p. 329.
 Decretum, p. 283.
 Delegati Judices et Subdelegati, p.
 285.
 Delictum, p. 281.
 Delirium et Dementia, p. 58.
 Depositum, p. 276.
 Descendentes, p. 418.
 Dictio, p. 286 et 427.
 Didiscita testificata, p. 96.
 Diaetae, p. 667 et 287.
 Dilatio et Dies, p. 669 et 294.
 Distributiones, p. 280.
 Districtus, p. 288.
 Doctores, p. 417.
 Dolus, p. 304.
 Domicilium, p. 293.
 Dominium, p. 264.
 Dominium directum, p. 261.
 Dominus directus, p. 419.
 Domus, p. 291.
 Donatio, p. 266.
 Dos, p. 160.

 Ecclesia, p. 304.

 Edere, p. 258.
 Edificium, p. 330.
 Electio, p. 301.
 Empara, p. 319.
 Emphiteusis et Emphiteuta, p. 44.
 Emptor, p. 315.
 Enuntiativae, p. 309.
 Episcopus, p. 73.
 Equitas, p. 111.
 Equites, p. 317.
 Error calculi, p. 320.
 Es, p. 79.
 Estimatio, p. 81.
 Evacuatio, p. 78.
 Evictio, p. 295.
 Exceptio, p. 326.
 Excommunicatio, p. 84.
 Excussio, p. 85.
 Executio, p. 670 et 310.
 Executor, p. 204.
 Exemplum, p. 248.
 Exilium, p. 76.
 Expensae, p. 321.
 Experts, vide verbum Peritus, p. 507.

 Falcitas (*sic*), p. 430.
 Fatica, p. 337.
 Foemina, p. 360.
 Fideicommissum, p. 330.
 Fidejussor, p. 343.
 Filiatio, p. 358.
 Filius, p. 348.
 Finium Regundorum, p. 359.
 Fiscus, p. 355.
 Flumen, p. 353.
 Fructus, p. 118.
 Fundus dotalis, p. 357.
 Funeris impensae, p. 354.
 Familiaris Sancti Officii, p. 693.
 Furiosus, p. 431.
 Furnus, p. 38.
 Feudum, p. 674.

 Gabella, p. 232.
 Glosa, p. 363.
 Gratia, p. 364.
 Gravamen et gravare, p. 361.
 Gaurentigia obligatio, p. 235.

- Gradus, p. 266.
 Gravatus, p. 105.

 Haereditamentum, p. 373.
 Haereditas, p. 370.
 Haeres, p. 365.
 Homagium, p. 236.
 Hypotheca, p. 371.

 Iactatorum causa, p. 415.
 Identitas, p. 56.
 Immemorialis, p. 395.
 Immunitas, p. 393.
 Indebitum, p. 203.
 Indemnitas, p. 397.
 Indulgentia, p. 396.
 Infantes, p. 388.
 Injuria et Damnum, p. 60.
 Instrumentum, p. 386.
 Interesse, p. 240.
 Inventarium, p. 377.
 Localia, p. 383.
 Iudex et Iudicium, p. 668 et 388.
 Iuramentum, p. 381.
 Iurisdictio, p. 205.
 Ius accrescendi, p. 369.
 Ius ampliacionis, p. 308.
 Ius luendi, p. 394.
 Ius offerendi, p. 312.
 Ius patronatus, p. 392.
 Ius superveniens, p. 370.
 Iracundia, p. 433.
 Ignorantia, p. 435.
 Interdicta, p. 438.

 Laicus, p. 79.
 Laudamentum Curiae, p. 315.
 Laudemium, p. 68.
 Legatum, p. 406.
 Legitima, p. 400.
 Laesio, p. 313.
 Lex, p. 257.
 Lex ab Anastasio Cod. *Mandati*, p. 404.
 Lex *Cum Avus* ff. *de condit. et demonstrat.*, p. 420.
 Lex *Curabit* Cod. *de action. emp.*, p. 426.

 Lex *Foemina* Cod. *de secundis nupt.*, p. 423.
 Lex *fin.* Cod. *de dot. promis.*, p. 421.
 Lex *fin* Cod. *de aedict. D. Adriani tollend.*, p. 425.
 Lex *hac aedictali* Cod. *de secundis nupt.*, p. 49.
 Lex *Hereditamentum* ff. *ad Leg. Falcidiam*, p. 421.
 Lex *quicumque* Cod. *de apochis public.*, p. 422.
 Lex *quintus Mutius* ff. *de donat. inter v.*, p. 423.
 Lex *quoties* Cod. *de rei vindicat.*, p. 418.
 Lex *si unquam* Cod. *de reuocat. donat.*, p. 422.
 Lex 2. Cod. *de recindend. vendit.*, p. 191.
 Lex 6 ff. *de transaction.*, p. 420.
 Lex 16 ff. *De rebus dub.*, p. 419.
 Libellus, p. 275.
 Liber historicus, p. 412.
 Libri, p. 399.
 Licitatio, p. 38.
 Linea, p. 275.
 Liquidatio, p. 405.
 Lis litigare, p. 413.
 Litterae, p. 32.
 Locator et Conductor, p. 144.
 Ludus, p. 230.
 Luitio, p. 398.
 Lex *Diffamari*, C. *de ingen.*, p. 663.

 Mandatum, p. 462.
 Mansus, p. 457.
 Manumissores, p. 470.
 Manutentio, p. 459.
 Marcha, p. 448.
 Maritus, p. 445.
 Mater, p. 450.
 Matrimonium, p. 465.
 Mayoratus, p. 466.
 Medici, p. 464.
 Melioramenta, p. 441.
 Merum Imperium, p. 471.
 Mensura, p. 469.
 Metus, p. 458.

- Miles, p. 439.
 Minor, p. 455.
 Molendinum, p. 467.
 Monachus et Monialis, p. 451.
 Monasterium, p. 461.
 Moneta, p. 462.
 Monopolium, p. 464.
 Mora, p. 468.
 Mors, p. 449.
 Mulier, p. 452.
 Muleta, p. 469.
 Muri, p. 444.
 Mutus, p. 468.
 Mobilia, p. 436.
 Meretrix, p. 664.
 Minae, p. 685.

 Naufragium, p. 472.
 Nauta, p. 482.
 Negligentia, p. 481.
 Negotiatio, p. 476.
 Nepotes, p. 472.
 Nigrum, p. 478.
 Nix, p. 480.
 Nobilitas, p. 480.
 Nomen, p. 481.
 Notarius, p. 476.
 Novale, p. 479.
 Novatio, p. 473.
 Nullitas, p. 482.
 Nundinae, p. 478.
 Nuntiatio, p. 474.

 Obedientia, p. 484.
 Oblatio in subhastatione, p. 483.
 Oblatio realis, p. 484.
 Obligatio, p. 487.
 Oblivio, p. 488.
 Observantia, p. 486.
 Officialis, p. 488.
 Omissum, p. 491.
 Onus, p. 490.
 Opositio mulieris, p. 485.
 Ordinarius, p. 490.
 Orfanus, p. 487.

 Pactum, p. 519.
 Paraphernalis res, p. 521.

 Parochus, Parochiani et Parochia,
 p. 503.
 Portus, p. 531.
 Pascua, p. 511.
 Pater administrator, p. 500.
 Patronus, p. 524.
 Patruus, p. 507.
 Poena, p. 508.
 Pentiones, p. 509.
 Peritus, p. 507.
 Pertinentia, p. 527.
 Pignus, p. 491.
 Pluralitas, p. 535.
 Possessio, p. 512.
 Possessorium, p. 504.
 Postliminium, p. 531.
 Praecarium, p. 528.
 Praeceptum, p. 534.
 Praedium, p. 521.
 Praejudicialis, p. 522.
 Praelegatum, p. 532.
 Praescriptio, p. 492.
 Praesentia partis, p. 530.
 Praesumptio, p. 529.
 Praetium, p. 522.
 Praeventio, p. 533.
 Primogenitura, p. 506.
 Princeps, p. 536.
 Privilegium, p. 523.
 Probatio, p. 530.
 Processus, p. 511.
 Procurator, p. 502.
 Proemium, p. 529.
 Promissio, p. 533.
 Prorogatio, p. 518.
 Protestatio, p. 509.
 Proximitas, p. 526.
 Puteus, p. 526.

 Quadra, p. 537.
 Quadrimestre, p. 538.
 Qualitas, p. 537.
 Quarta Authentica *Praeterea*, p. 537.

 Raptor et Raptus, p. 561.
 Ratificatio, p. 556.
 Receptio, p. 566.
 Recognitio, p. 547.

- Reconventio, p. 557.
 Rector, p. 563.
 Recursus ad Iudices saeculares, p. 560.
 Redimere, p. 551.
 Reductio, p. 553.
 Regalia, p. 562.
 Regulares, p. 558.
 Rei debendi, p. 564.
 Relatum et Referens, p. 549.
 Relaxatio, p. 550.
 Religiosi, p. 539.
 Remissio, p. 551.
 Remissio Mercedis, p. 560.
 Renuntiatio, p. 540.
 Reparatio vel reedificatio Ecclesiarum, p. 562.
 Repetitio, p. 561.
 Repositio, p. 548.
 Representationis jus, p. 559.
 Reservatio, p. 555.
 Responsiones personales, p. 552.
 Restitutio, p. 543.
 Restitutus, p. 550.
 Retentio, p. 564.
 Retroclamum, p. 554.
 Revelare, p. 549.
 Repudiatio haereditatis, p. 437.

 Salarium, p. 667 et 596.
 Scientia, p. 588.
 Scriptura publica, p. 568.
 Scriptura privata, p. 567.
 Scriptura tertii, p. 569.
 Sententia, p. 571.
 Sententia arbitralis, p. 573.
 Septuagenarius, p. 570.
 Sequestrum, p. 578.
 Servitus, p. 584.
 Sigillum, p. 591.
 Simulatio, p. 594.
 Socius et societas, p. 593.
 Solemnitas, p. 580.
 Solutio, p. 577.
 Spolium, p. 595.
 Sponsalium, p. 586.
 Status ultimus, p. 591.
 Statuta, p. 581.

 Stuprum, p. 579.
 Stylus, p. 592.
 Subhastatio, p. 582.
 Subrogatio, p. 598.
 Substitutio, p. 575.
 Successio ab intestato, p. 569.
 Successor, p. 589.
 Supplicatio, p. 583.
 Suspicio, p. 597.
 Syndicus, p. 590.

 Tabba, p. 631.
 Tascha, p. 627.
 Tenuta, p. 605.
 Terminus, p. 630.
 Terrastenentes, p. 626.
 Territorium, p. 626.
 Tertius ex officio in actu visurae, p. 607.
 Tertius possessor, p. 624.
 Testamentum, p. 619.
 Testis, p. 671 et 599.
 Timor, p. 630.
 Titulus, p. 629.
 Traditio, p. 629.
 Transactio, p. 608.
 Transmissio, p. 628.
 Trebellianica, p. 623.
 Tutor, p. 613.

 Valor, p. 632.
 Vassallus, p. 633.
 Venditio, p. 634.
 Verba enuntiativa, p. 637.
 Via publica, p. 639.
 Vidua, p. 640.
 Violaria, p. 644.
 Visura, p. 645.
 Universitas, p. 649.
 Vocatio, p. 651.
 Vsufructuaria, Vsufructuarius, Vsufructus, p. 652.
 Vsumali, p. 655.
 Vsura, p. 655.
 Vsatici, p. 658.
 Vxor, p. 659.
 Vectigal, p. 689.

C

1. Pàgines 777-792. Pàg. 777, inc.: «Abeurador ahont beuen bestias. Aquarium. Abrevadero ...»

Pàg. 792, *exp.*: «... Vanova. Stagulum lintheus. Manta ó cubierta de hilo».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Vocabulari auxiliar català-llatí-castellà*].

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: 133 x 240-245, a columna tirada, de 44-48 línies a pàgina plena. Impaginació de la pàgina 183: 25 + 133 + 37 x 15 + 245 + 37.

2. Tipus de ratllat: Dues línies verticals de justificació; escriptura de justificació a justificació. UR variable.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva del segle XVIII, molt regular i llegidora.

5. Decoració: Els diversos epígrafs de què consta el repertori són executats amb majúscules inicials molt ben fetes, sovint adornades amb traços decoratius, i amb minúscules cal·ligràfiques que ocupen dues línies de text. Al costat i a continuació de gairebé tots els epígrafs, dibuixos de tema vegetal fets a ploma.

6. Notes i signes de nota a les pàgines 65-72, 81, 100, 160, 168, 172, 192, 205, 255, 266, 314, 317, 319, 348, 354, 358, 365, 384, 391, 405, 432, 435, 465, 487-488, 494, 496, 509, 519, 528, 530, 543, 554, 569, 577, 588, 634.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» al fol. Iir i a la pàg. 79.

8. Fragments escrits per la mateixa mà que escriu tot el ms.

9. Copista únic.

10. Revisions i correccions (addicions) a les pàgs. 9, 57, 60-61, 94, 108, 220, 223-224, 227-229, 256, 265, 273, 279, 313, 316-317, 321, 351, 376, 386-388, 398-400, 410-411, 413, 429-430, 433, 435, 440, 447-451, 458, 460, 463-465, 471, 475-477, 480-482, 486-489, 491, 499-500, 508-509, 513, 517, 520-521, 525, 530, 533-534, 537, 539, 542, 546, 552, 557-558, 560-561, 567-568, 570, 575, 577, 581-582, 584, 586-587, 594-597, 599, 602, 612, 618, 622, 624, 632-633, 636, 638-640, 643, 650-651, 658, 661-664, 666, 670-674, 684-693.

11. Antiques signatures: *Olim* 46.

12. Notícies històriques: El fet que el ms. contingui tantes addicions de la mateixa mà, vol dir que foren escrites en moments diferents, a mesura que exigències pràctiques aconsellaven d'introduir-hi les parts afegides. El fragment b) potser posa sobre la pista d'un possible posseïdor. És un sobre de lletra

aprofitat per a introduir un text al ms., i hi consta el nom del destinatari: El «dr. Sauch y Casas».

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Trenc del pergamí a la tapa II.
2. Datació: Any 1761, any de la redacció de l'índex.
3. Origen possiblement gironí.
4. Propietaris i procedència: Saüch i Casas, BDSG.

10

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 216 x 293 x 115.
 - b) Material: Pergamí.
 - c) Indicacions escrites: Contratapa II, angle inferior dret, cota donada l'any 1936 per Pere Bohigas al ms.: «Ms. 180 | VI-I-13».
2. Llom del mateix pergamí, ras.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis interns, que no en treuen d'externs, però queden marcats a la pell del llom. Cinc fragments de pergamí escrits en escriptura gòtica librària han estat aplicats com a reforç i protecció interior del llom; contenen fragments del capítol primer del llibre d'Ezequiel.
 - b) Descripció de les seccions: De dalt a baix, en tinta negra, inscripció de títol: «REGI. DE PRINS. XIM.».
3. Altres elements:
 - a) Folis de protecció i de guarda: II + II, formant sengles bifolis. Foli de guarda inicial Ir, dalt de tot, en tinta: «7»; foli de guarda inicial IIr, al marge dret i en llapis, signatura actual del ms.: «Ms | 7»
 - b) Tancadors de pell; només en resta un fragment.
 - d) Talls sense particularitat.
 - e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.
 - f) Queix del mateix pergamí.
 - g) Llavis del mateix pergamí.
4. Conclusió. Data: Segle XV.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: II + III + 493 + II.
5. Dimensions: 209 x 280 x 112.
6. Plecs:
 - 1) Plec coix, de 4/8, folis III-XIV, amb reclam: «deguda corona».
 - 2) Plec de 8 x 2, folis XV-XXX, amb reclam: «dionis saragossa».
 - 3) Plec de 8 x 2, folis XXXI-XLVI, amb reclam: «couinent».
 - 4) Plec de 8 x 2, folis XLVII-LXII, amb reclam: «com son fetes».
 - 5) Plec de 8 x 2, folis LXIII-LXXXVIII, amb reclam: «audacia laqual».
 - 6) Plec de 8 x 2, folis LXXVIII-XCIII, amb reclam: «nos matex».
 - 7) Plec de 8 x 2, folis XCV-CX, amb reclam: «sien iniuriadors».
 - 8) Plec de 8 x 2, folis CXI-CXXVI, amb reclam: «de perseuerancia».
 - 9) Plec de 8 x 2, folis CXXVII-CXXXII, amb reclam: «de busque donques».
 - 10) Plec de 8 x 2, folis CXXXIII-CLVII, amb reclam: «tots sien ignocens».
 - 11) Plec de 8 x 2, folis CLVIII-CLXXXIII, amb reclam: «damunt es dit los poderosos».
 - 12) Plec de 8 x 2, folis CLXXXIII-CLXXXVIII, amb reclam: «en loch de seruidor o de seruent».
 - 13) Plec de 8 x 2, folis CLXXXX-CCV, amb reclam: «per auant sera manifestat».
 - 14) Plec de 8 x 2, folis CCVI-CCXXI, amb reclam: «que les mullers sien castes».
 - 15) Plec de 8 x 2, folis CCXXII-CCXXXVII, amb reclam: «certenitat del fill».
 - 16) Plec de 8 x 2, folis CCXXXVIII-CCLIII, amb reclam: «dels altres E judicatiu o jutge».
 - 17) Plec de 7 x 2, folis CCLIII-CCLXIX, amb reclam: «en qual manera ells».
 - 18) Plec de 8 x 2, folis CCLXX-CCLXXXV, amb reclam: «quí son segons lo deius».
 - 19) Plec de 8 x 2, folis CCLXXXVI-CCCI, amb reclam: «segons lo filosof pertany se».
 - 20) Plec de 8 x 2, folis CCCII-CCCXVII, amb reclam: «que mesurats los Reys».
 - 21) Plec de 8 x 2, folis CCCXVIII-CCCXXXIII, amb reclam: «que fos semblant».
 - 22) Plec de 8 x 2, folis CCCXXXIII-CCCLI, amb reclam: «e altres artificis basten los».
 - 23) Plec de 8 x 2, folis CCCLII-CCCLXVII, amb reclam: «posat que aytals senyors».
 - 24) Plec de 8 x 2, folis CCCLXVIII-CCCLXXXIII, amb reclam: «corrompen les penses».
 - 25) Plec de 8 x 2, folis CCCLXXXIII-CCCLXXXVII, amb reclam: «voluntat cor en tot pleyt».
 - 26) Plec de 8 x 2, folis CCCLXXXVIII-CCCCXIII, amb reclam: «no senyorege dreturerament».

- 27) Plec de 8 x 2, folis CCCCXIII-CCCCXXIX, amb reclam: «que mes sien tamuts».
- 28) Plec de 8 x 2, folis CCCCXXX-CCCCXXXV, amb reclam: «en aquells caualls».
- 29) Plec de 8 x 2, folis CCCCXXXVII-CCCCLXII, amb reclam: «pus leugera-ment sera trobada».
- 30) Plec de 8 x 2, folis CCCCLXIII-CCCCLXXVIII, amb reclam: «en nostres temps molts».
- 31) Plec de coix, de 8/7, folis 479-493.

Els folis I-II que hom troba a faltar contenien probablement la taula dels capítols de la primera part del llibre primer. La taula dels capítols «de la segona part del primer llibre» és als fol. XXXIXvb-XLIrb. La «de la tercera partide del primer llibre» al fol. CXXVIIrb-vb. La de la «quarte part del primer llibre» als fol. CLIIvb-CLIIIrb. La taula «de la primera part del segon llibre» és als fol. CLXXIIIvb-CLXXVIra. La «de la II part del II llibre» és als fol. CCXXXIvb-CCXXXIIva. La «de la III partida del II llibre» és als fol. CCLXXIVra-CCLXXXrb. La «de la primera part del III llibre» és als fol. CCCXVIIIva-CCCXIXvb. La «de la II partida del III llibre» és als fol. CCCLVra-CCCLVIva. La «de la III part del III llibre» és als fol. CCCXXXva-CCCXXXIvb.

Al plec 10) el foli CXXXXVIII és iterat, d'on prové l'anomalia en el recompte dels folis.

Al plec 16) hi ha un salt en la foliació del CCLX al CCLXIII, d'on prové l'anomalia del recompte dels folis. Els folis que falten ací, CCLXI-CCLXII, es troben més avall. L'anomalia en el desordre dels folis no afecta el text.

Al plec 22) hi ha dos accidents: del foli CCCCXXX hom passa al CCCXXXII, i del CCCXXXVII hom passa al CCCXXXVIII; d'on prové l'excés en el recompte de folis del plec.

Al plec 25), entre el folis CCCLXXX i CCCLXXXI, hi ha intercalats els folis CCLXI-CCLXII que falten al plec 16). Però no hi ha pèrdua ni alteració de text. La sospita que el copista treballava amb paper ja foliat es confirma analitzant el plec 28)

Efectivament, aquest plec de 8 x 2 té una foliació regular en els seus tres primers folis: CCCCXXX-CCCCXXXII. Bo i seguit, vénen un antic foli CCC-CXXXIII convertit en CCCCXXXIII, un antic CCCCXXXV convertit en CCCCXXXIII, un antic CCCCXXXVI convertit en CCCCXXXV, un antic CCCCXXXVII convertit en CCCCXXXVI, un antic CCCCXXXVIII convertit en CCCCXXXVII, un antic CCCCXXXIX convertit en CCCCXXX, el foli CCCCLXVIII, un antic foli CCCCXXXI convertit en CCCCXXX, un antic foli CCCCXXXII convertit en CCCCXXXI, un antic foli CCC-CXXXII convertit en CCCCXXX, un antic foli CCCCXXXIII convertit en CCCCXXXI, un antic foli CCCCXXXIII convertit en CCCCXXXII; per acabar els folis CCCCXXXV i CCCCXXXVI.

Al darrer plec, el número 479 fou posat per Pere Bohigas l'any 1936; el número 493 ha estat afegit per l'autor del catàleg el 25 de novembre del 2010.

Al darrer foli, 493v, dalt de tot, hi ha uns mots escrits en alfabet hebreu. A continuació una quarteta en català:

«ia lignosent al gran munt atenyia
caluari dit, hon deu esser penjat
que de dolor jo fuy per cert torbat
deixar a part la santa companyia».

Entre aquests versos i un altre d'escadusser, es llegeix *al man*:

«Adirim maglonu».

El vers escadusser diu:

«lo pellica vestit de sa natural manta».

Cap al centre de la pàgina i centrat hom llegeix, escrit per la segona mà, en escriptura del segle XVI: «egidiu de regimine principum» Més avall, una xifra: «1 30», qui sap si antiga signatura.

8. Foliació contínua, en rúbrica i xifres romanes, amb les anomalies detectades, que fan pensar que la foliació precedí l'escriptura del volum.

9. Numeració de plects: Ha sucumbit a la cisalla. Se'n veu algun rastre escadusser a l'extrem esquerre del marge inferior, per exemple, als fol. XCVr, CLXXIIIr, CCXXXVIIIr, CCCXVIIIr, CCCXXXIIIr, CCCLXVIIIr.

10. Filigranes: De la muntanya de tres pics encerclada i amb un cercle somat de creu, del tipus BRIQUET 11853, documentada a Fano entre 1378 i 1390, a Pisa entre 1385 i 1397, a Gènova el 1393 i a Palerm sense data.

11. Forats: Quatre perforacions rodones, dues a dalt i dues a baix, fetes des del recto, per a marcar la caixa d'escriptura.

12. Sistema de ratllat a la mina de plom. 1111 2222. Primera línia escrita.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1. Folis III-CCCCLXXXIII. Fol. IIIra, *inc.*: «Coue que la peraula mesura de la peraula en cascuna cosa ...».

Fol. CCCCLXXXIIIva, *exp.*: «...los anemichs la qual cosa tota deuen cer (*sic*) hordonar a ben comu e a la pau dels ciutedans ell merexeran o gayeran

aquella pau eternal en la qual es sobiran rapos lo qual ha promes als seus faels nostro senyor deus qui es beneyt tots los setgles eternalment».

2. Identificació de l'autor i obra: Gil [DE ROMA] COLONNA, *Regiment de prínceps*, traducció en català del *De Regimine principum*, feta per Arnau ESTANYOL.

3. Altres manuscrits: Barcelona, BC, ms. 739, de l'any 1411;⁷¹ San Lorenzo del Escorial, Biblioteca del monestir, ms. R.I.8, de l'any 1430.

4. Catàlegs i bibliografia: F. LAJARD, *Gilles de Rome*, dins «Histoire Littéraire de la France», t. 30, París 1888, 421-566; N. MATTIOLI, *Studio critico sopra Egidio Romano Colonna*, (Antologia Agostiniana, 1), 1896; G. BRUNI, *Le opere di Egidio Romano*, Firenze 1936; *Saggio bibliografico sulle opere stampate di Egidio Romano*, dins «Analecta Augustiniana», XXIV (1961), 331-335; A. RUBIÓ I LLUCH, *Joan I humanista i el primer període de l'humanisme català*, dins «EUC», X (1917-1918), 10; *Documents per l'història de la Cultura Catalana mig-aval*, I, 288; II, LXX; ZARCO 74-76; J. RUBIÓ I BALAGUER, *Història de la Literatura Catalana*, I, 144; C. J. WITTLIN, *La revisió lingüística de l'antiga traducció catalana del De Regimine Principum d'Egidi Romà publicada el 1480 pel mestre Aleix de Barcelona*, dins «Actes del Cinquè Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica (Tampa-St. Agustine 1987)», Barcelona, NACS-PAM 1986, 111-134.

5. Edicions: a) Barcelona, Nicolau Spindeler 1480; b) Barcelona, Joan Luschner 1498.⁷²

En prepara l'edició crítica Andreu PÉREZ MINGORANCE.

II

1. Folis 483v-492r. Fol. 483v, *inc.*: «(rúbrica) Aci començen la explanacio e declaracio dalguns vocables scurs continguts e posats per lo present doctor e dalguns scurament explanats per nos en lo present libre los quals vocables no son vsats ne acostumats comunament en nostro lengatge (*fi de rúbrica*). Tots aquests vocables ...».

Fol. 492v, *exp.*: «... qui en ella novol altre companyia. Complit e acabat aquest libre apellat regiment de princeps, del qual fas laors e gracias infinides a nostro senyor Deus e a madona Sancta Maria, fon explegat a XVI de desembre del any de nostro Senyor M CCCC VII. Finito libro sit gloria Christo. Amen».

2. Identificació de l'autor i obra: Andreu ESTANYOL, *Declaració e explanació d'alguns vocables escurs continguts e posats per lo present doctor e d'alguns escurament explanats per nos en lo present libre*.

71. El ms. havia pertangut a Ferran de Sagarra i de Siscar, i el donà, amb altres mss., llibres, pergamins i documents, a la BC, començant d'ingressar el fons l'any 1919: Cf. «BBC», 5 (1918-1919), 238, 243-244, 250-251, 253-254, 255, 257-258, 262.

72. Cf. AGUILÓ, n. 1883-1884; PALAU, n. 276511 per ambdues edicions; *Biblioteca Nacional. Catálogo general de Incunables en Bibliotecas Españolas*, I, n. 76-77, p. 14.

4. Catàlegs i bibliografia: Modest PRATS I DOMINGO, *Un vocabulari català a la versió del De Regimine Principum de Gil de Roma*, dins «Actes del Sisè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes», Barcelona, PAM 1983, 29-87; reproduït dins Modest PRATS, *Engrunes i retalls. Escrits de llengua i de cultura catalanes*, Girona, CCG Edicions 2009, 33-80.

5. Edició: ID., *ib.*, 58-80.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 136 x 175, a dos corondells, de 19-27 línies constataades. Impaginació del foli CXXVIIr: 30 + 58 + 18 + 60 + 41 x 42 + 175 + 63.

2. Tipus de ratllat: Dues línies horitzontals i quatre línies verticals de justificació; escriptura de justificació a justificació i de justificació a justificació. UR variable.

3. Tipus de lletra i mans: Escriptura cursiva catalana amb característiques gòtico-bastardes. Mans diverses.

4. Reclams horitzontals, a vegades envoltats d'alguna ratlla decorativa.

5. Decoració: Capitals vermelles i blaves alternades, del gruix de tres línies d'escriptura, amb filigranes i antenes malves i vermelles respectivament. Rúbriques. Lletres caudades.

6. Notes marginals i signes de nota als folis XXIIIra, XXXIIra, Manícules als fol. XVIr, XXIIIr, CCCLXXr.

7. Segells i timbres de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» als fol. IIIr, LXXVIIIr.

8. Fragments: Entre la tapa I i el cos del volum hi ha un tros de paper de 209 x 140, del segle XX, escrit per una sola cara a màquina, amb afegits manuscrits: «Política, tens nom femení, podriem parafrasejar. Un tema | que ha interessat el nostre poble, tan amic del pactisme, | des de la Baixa Edat Mitja. | Es llegien originals, com el | “Regiment de la cosa Pública” del nostre Eiximenig, o aques-|-ta traducció del “De regimine principum” de Gil de Roma, | escrita a començament el sl. XIV. [*secunda man, en tinta blava:*] (?) | [*fin secundae man*]. Aquest manuscrit, el més antic en català de la nostra Bi-|-blioteca, data de 1407. De l'obra se'n coneix un altre ms. | català, que es troba a la biblioteca Central de Catalunya [*secunda man en tinta blava:*] n° 739. | [*tertia man en tinta blava, lletra de Modest Prats:*] i un altre a la Biblioteca de l'Escorial [*fin man Modest Prats*] [*secunda man*] ms. R. I. 8 | mes a mes de 2 edicions incunables». El cos mecanografiat del fragment ha pogut ésser escrit per Josep M. Marquès i Planagumà.

9. Copistes: Possiblement un copista jueu ha deixat estampat el seu nom al fol. 493v:

.1 [...] ט'ש ידךאניואן דברקירש

.2 [...] גימני פורמציפנם

1. (...)ts de la teva mà [=en poder teu], en *Joan de Barquers*
2. (...)gimeni... purmassipans
10. Revisions i correccions als fol. *VIvb*, *VIIrb*, *VIIIva*, *IXrab-va*, *XXXII-Ivb*, *XXXIIIrb*, *CCC[X]XXIXva*, *CCCCXXXIra*.
11. Antigues signatures: Cf. supra, II, 6.
12. Notícies històriques: Encarregada la traducció pel comte Jaume d'Urgell devers mitjan segle XIV, no se n'ha identificat cap ms. d'aquella centúria. Ja encetat el segle XV, en el moment de relligar el volum, hom va confondre l'autor de l'obra amb Eximenis, segurament per la semblança del títol amb el del *Regiment de la cosa pública*, segona part del *Dotzè del Cristià*, de Francesc Eiximenis.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació satisfactori. Hi ha un estrip adobat al marge inferior del fol. XIII, un de no adobat al marge superior dret del fol. LXXXIII. Senyals de taca d'humitat al marge superior dels folis CLXXX-CCCLXX. Taques petites de tinta al fol. CCCLXXXIrb.

2. Datació: 1407 desembre 16.
3. Origen català.
4. Propietaris i procedència desconegudes.

I. ENQUADERNACIÓ

La relligadura antiga del ms. és perduda. En aquests moments el ms. és protegit immediatament per un gran full de paper blanc verjurat i sense filigrana, que abraça i protegeix el primer foli, el tall central i el darrer foli; sobre el paper unes tapes solteres de cartró de color gris donen consistència al conjunt; tot plegat es lliga amb un simple cordill. Tractarem aquest material com l'enquadració del ms.

1. Cobertes:

- a) Mides de superfície i gruix: 227 x 300 x 2.
- b) Material: Cartró gris.

2. Llom inexistent.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligatures: Els plec són relligats entre ells mitjançant tres dobles nervis. Una tira de tela protegeix el llom dels plec i els nervis. Sobre la tira de tela hom hi va encolar tires de pergamí per a reforçar el conjunt i donar-li flexibilitat.

b) A baix, etiqueta quadrada de paper blanc enganxat, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 11».

c) Indicacions escrites: L'any 1936, quan Pere Bohigas va incorporar el ms. a la Biblioteca Pública de Girona, en no disposar de tapa ni altre tipus de coberta, va estampar la signatura que aleshores va rebre el manuscrit al verso del darrer foli: «Ms. 181 | VI-I-14».

3. Altres elements:

d) Talls sense particularitats.

e) Capçada a dalt i a baix, en estat precari.

4. Conclusió. Data: Segle XX.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 20-300.

5. Dimensions: 225 x 295 x 70.

6. Plecs:

1) Plec de 5 x 2, folis 20-29, sense reclam.

2) Un foli escadusser, darrer d'un bifoli del qual subsisteix un taló inicial i el fil de cosir, foli 39.

3) Plec de 5 x 2, folis 40-49, amb reclam: «vicarii».

4) Plec de 5 x 2, folis 50-59, amb reclam: «venire».

5) Plec de 5 x 2, folis 60-69, amb reclam: «et posse habeant».

6) Plec de 5 x 2, folis 70-79, amb reclam: «dicis».

7) Plec de 5 x 2, folis 80-89, amb reclam: «palaciolo».

8) Plec de 5 x 2, folis 90-99, amb reclam: «-rit».

9) Plec de 5 x 2, folis 100-109, amb reclam: «facere».

10) Plec de 5 x 2, folis 110-119, amb reclam: «exeant».

11) Plec de 5 x 2, folis 120-129, amb reclam: «habeantur».

12) Plec de 5 x 2, folis 130-139, amb reclam: «et est G».

13) Plec de 5 x 2, folis 140-149, amb reclam: «factus».

14) Plec de 5 x 2, folis 150-159, amb reclam: «habita-» .

15) Plec de 5 x 2, folis 160-169, amb reclam: «-nibus».

16) Plec de 5 x 2, folis 170-179, amb reclam: «de consue-».

17) Plec de 5 x 2, folis 180-189, amb reclam: «et marche».

18) Plec de 5 x 2, folis 190-199, amb reclam: «-gistris».

19) Plec de 5 x 2, folis 200-209, amb reclam: «-rumque».

20) Plec de 5 x 2, folis 210-219, amb reclam: «en rebuig».

21) Plec de 5 x 2, folis 220-229, amb reclam: «-cia».

22) Plec de 5 x 2, folis 230-239, amb reclam: «-ligencius».

23) Plec de 5 x 2, folis 240-253, amb reclam: «que per».

24) Plec de 5 x 2, folis 254-263, amb reclam: «non multis».

25) Plec de 5 x 2, folis 264-273, sense reclam.

26) Plec de 5 x 2, folis 274-283, sense reclam.

27) Plec de 5 x 2, folis 284-293, acabat en blanc.

28) Plec coix, de 5/2, folis 294-300.

Entre el final del plec 1) i el principi del plec 2) la numeració passa del foli 29 al 39, que és en blanc. Hi ha, però, evidència d'haver estat arrabassat més d'un full en aquesta llacuna.

Al plec 23) hi ha un salt del foli 240 al 245, d'on prové l'anomalia en la seqüència dels folis.

Al foli 279 hi ha un salt en la numeració, que passa directament al 290, error esmenat amb una segona numeració.

8. Foliació coetània, en xifres aràbigues, del 21 al [310], amb els errors que s'han pogut constatar. A la pàgina 290, on es produeix el salt ja esmentat, a finals del segle XX Josep Mª Marquès va restituir la numeració correcta afegint-la en lllapis sota l'antiga.

9. Numeració de plecs amb xifres aràbigues i romanes, situada a l'extrem del marge dret del recto del folis de la primera meitat de plec, molt castigada per la cisalla, que l'ha pràcticament absorbit. En alguns folis, com és ara els folis 71-78, les xifres romanes són més entrades i es poden veure perfectament.

10. Filigranes: a) Folis 20-29, 143-149, filigrana del basilisc, del tipus BRIQUET 2635, documentada a Ferrara l'any 1397.

b) Folis 40-49, 102-140, 153-159, del peix, del tipus BRIQUET 12412, documentada a Muret el 1397 i a Siena el 1401.

c) Folis 50-97, 182-186, 190-208, de la destral amb mànec, del tipus BRIQUET 7505, documentada a Tirllemont l'any 1378, a Gènova l'any 1381, a Palerm els anys 1383-1408, a Venècia l'any 1387, a Castro-Noví l'any 1388, a Perusa l'any 1390, a Holanda meridional i a Carpentras l'any 1391, a Ghisteltes l'any 1395, a Frísia el 1396, a Utrecht el 1403, a Siena els anys 1403-1410 i a Pistoia el 1412.

d) Folis 160-181, 189, 220-268, 271-273 del cap d'alicorn, del tipus BRIQUET 15820, documentada a Gènova el 1388 amb una variant similar a Pistoia, documentada el 1399.

e) Folis 212-219, 269, de la flor, del tipus BRIQUET 6687, documentada a Perpinyà l'any 1391, amb variants a Montpeller l'any 1393, a Venècia el 1398 i a Fano el 1402.

f) Folis 274-300, de la campana, del tipus BRIQUET 4034, documentada a Montpeller l'any 1400, a Lucca els anys 1402-1407, i a Fabriano l'any 1418.

11. Forats: Quatre perforacions rodones, dues al marge superior i dues al marge inferior, per definir la cixa d'escriptura.

12. Sistema de ratllat en tinta sèpia i a la mina de plom. 1111 2222. Primera línia trepitjada.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1. Folis 19-29v. Fol. 20r, *inc.*: «(*initio mutilus*) Super modo et forma executionum sententiarum (*interlin*) fo. 40. De alongamento non faciendo nisi in casibus hic ostensis ...».

Fol. 29v, *exp.*: «... Infrascripta capitula fuerunt in vim priuilegiorum concessa per serenissimum dominum Regem Johannem ciuibus barchinone fo. 249 (*fine mutilus*)».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, (*Índex i rúbriques del volum*).

Al fol. 22v, després de la matèria que li tocava anar al foli 135, *inc.*: «(*rúbrica*) Capitula ordinata per dominum Regem petrum super factis logie maris ciuitatis barchinone (*fi de rúbrica*). De acordamentis balistariorum seruiualium et aliorum nauium et aliorum lignorum ...». I al fol. 23v, *exp.*: «... Quod predictae pene non possint exigi absque denunciaçione».

Es tracta d'un índex suplementari de 40 capítols sense indicació del foli on es poden trobar; de fet, no són inclosos en el ms., encara que hom havia previst d'incloure'ls-hi.

II

1. Fol. 40-50. Fol. 40r, *inc.*: «(*rúbrica*) Super modo et forma executionum sententiarum (*fi de rúbrica*). [P]ateat uniuersis Quod nos Petrus dei gratia etc. Digne agere credimus dum curam sollicitudinis Regie erga bonum statum rei publice dirigentes ...».

Fol. 50v, *exp.*: «... Et non contraueniant nec aliquem contrauenire permitant aliqua ratione. In cuius rei testimonium presenti carte nostre vulle plumbee sigillum appendicium iussimus apponendum. Datum barchinone quinto kalendas februarii anno Domini MCCC vicesimo quinto. Subscriptiones».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, (*Primer bloc de privilegis concedits pels reis a Barcelona*).

6. Contingut:

Fol. 40r: Super modo et forma executionum sententiarum.

Fol. 40v: De alongamento non faciendo, nisi in casibus hic ostensis. Declaracio per dominum Regem Jacobum facta super capitulo Judeorum in predicta sententia lata per venerabilem Jacobum de Sancto Clemente, in contentione que erat inter vicarium et baiulum Barchinone.

Fol. 41v: Contra Judeos Cathalonie alienantes suas possessiones sine assensu domini Regis.

Fol. 42r: Item alia super eodem.

Fol. 42v: Rex Jacobus instituit quod deinde aiude neque impositiones alicue concedantur, nisi per modum inferius designatum.

- Fol. 44v: Ne persone ecclesiastice Ciuitatum uel locorum directe uel indirecte aliquid in impositione uel collecta soluere uel contribuere teneantur, nisi ut inferius continetur.
- Fol. 45r: Concedit dominus Rex sibi gratis et non ex debito fuisse dari concessas per prouinciale concilium Terrachone XII mille libras, et ideo non uult quod ex ipsa concessione ecclesiis uel earum libertati periudicium generetur.
- Fol. 45v: Quod sic ut a consilio execucionis non appellatur, ita nec a consilio dato super modo et forma.
- Fol. 46r: Modus et forma procedendi in criminibus.
- Fol. 49v: Quod manuleuta tantum per tempus officialis uel triennii durat.

III

1. Folis 50-57. Fol. 50v, *inc.*: «(rúbrica) Les ordinacions deual scrites han fetes los honrats Consellers de Barchinona ab consell de C jurats, les quals foren publicades per en G. Vendrell corrador publich de la dita Ciutat a V de noembre del any de nostre Senyor mill CCC XC. E eran Consellers aquell ayn en Galceran merquet alias albanell, Micer Johan de Valsecha, en Johan de Galbes, bernat bussot e en johan sa bestida (*fi de rúbrica*). Ara oyats per manament del honrat en Guillem sanct climent ueger de barchinona ...».

Fol. 56v-57r, *exp.*: «... Retenen se empero los dits Consellers e consell de C jurats que si en les dittes ordinacions e bans hauia algunes coses escuras o dubtoses que aquelles puxen declarar corregir esmenar e interpretar aytantes vegades com se volran a lur co-|neguda».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Capítols fets i ordenats pels Consellers de Barcelona amb Consell de Cent jurats, els quals no es practiquen* (1390).

Fol. 51r: Que tots juristes qui vseran en Barchinona hayen los libres açi contenguts (si es legista, los V libres testuals de leys et si es canonista tres libres textuals de canons, ab lo aparat o gloses ordinaris).

Ib.: Que tots juristes qui volran vsar de adjudicatura se haya (*sic*) examinar abans que vs.

Ib.: Que tot jurista apres que sera examinat faça sagrament que no jutgara scientment ne aduocara contra priuilegi.

Fol. 51v: Que no fara pacte de quota litis.

Ib.: Que tot juriste o jutge o aduocat qui hauran reebut tot lo sarari (*sic*) e no deran sentència en lo fet etc., que la part cobra la derrera terça.

Fol. 52r: Que nangun jurista per se ne per interposada persona no gos res prometra a oficial etc., per que li fos comanada alguna causa.

Ib.: Que algun jurista no gos procurar que alguna judicatura sia comanada a altre jurista.

Ib.: Que tot jurista haya dins I mes següent dada sententia en la causa de que sera jutge, ço es apres que haura rebuda la derrera terça.

Ib.: Que tots los juristes qui sien dins la ciutat hayen aço jurat.

[*Segueixen disset capítols més sense rúbrica*].

IV

1a. Fol. 57-59. Fol. 57r, *inc.*: «(rúbrica) Papa Vrbanus instituit vniuersis et singulis abbatibus etc. ne personis tam hominibus quam mulieribus volentes ingredi eorum religionis (*sic*) non dent aliquid (*fi de rúbrica*). Vrbanus episcopus seruus seruorum dei ad perpetuam Rei memoriam. Ne in vinea domini ...».

Fol. 58r, *exp.*: «... nouerit incursum. Datum Rome apud sanctum petrum II nonas mensis aprilis pontificatus nostri anno septimo».

2a. Identificació de l'autor i obra: URBÀ IV, *Builla «Sane ne in vinea domini»* (any 1363).

5a. Edició: FRIEDBERG, II, 1287-1288.

1b. Fol. 58r, *inc.*: «(rúbrica) De forma iuramenti quod reptatus de treugis fractis prestare debet (*fi de rúbrica*). Cum inter nostros milites dubitaretur de forma iuramenti quod reptatus de treugis fractis reptanti fatere consuevit ...».

Fol. 58v, *exp.*: «... qui reptat aliquem ante omnia reptata exprimere teneatur in qua re treuge sint fracte sibi ab illo quem asserit has fregisse».

2b. Identificació de l'autor i obra: *De iuramento prestando a reptato de treugis fractis*.

1c. Fol. 58v, *inc.*: «(rúbrica) Declaracio questionis impuberibus (*sic*) uel alterius ipsam precedentis et de ordinatis (*fi de rúbrica*). Cum ad officium regale pertineat jura condita declarare Et ea que contra equitatem sunt edita in melius reformare ...».

Fol. 59v, *exp.*: «... Quam quidem ad omnes nostros subditos extendi volumus et omnes ad ipsius obseruanciam teneantur. Datum Terrachone, X kalendas nouembris anno Domini M^o ducentesimo LX°».

2c. Identificació de l'autor i obra: JAUME I, *Declaració de la qüestió dels impúbers*.

4c. Catàlegs i bibliografia: Ramon COLL Y RODÉS, *De la successió dels impubers en dret català*, dins «Revista Jurídica de Catalunya», XV (1909), 145-163, 245-258, 303-310, 347-357, 397-408, 447-463, 516-519, 551-555; XVI (1910), 217-227, 270-278, 307-331, 364-382, 417-425.

V

1. Folis 59-116. Fol. 59r, *inc.*: «(rúbrica) De franquitudine maioricarum vniuersitati ciuium barchinone concessa (*fi de rúbrica*). Manifestum sit omnibus Quod nos Jacobus dei gratia Rex aragonum et regni maioricarum Comes barchinone et dominus montispessullani, attendentes multa seruicia atque gracia que vos dilecti et fideles nostri probi homines et ciues et habitatores barchinone fecistis nobis ...».

Fol. 116rv, *exp.*: «... videlicet tenendum per dictum dominum Regem et alterum per dictum talem | procuratorem nomine antedicto. Quod est actum etc.».

2. Identificació de l'autor i obra: *Privilegia et pragmatice sanctiones*.

6. Contingut:

[De priuilegiis et pragmaticis sanctionibus] [*Rúbrica de l'índex*]

Fol. 59r: De franquitudine maioricarum vniuersitati ciuium barchinone concessa.

Fol. 59v: De ordinatione et arbitrato leude de Tamarito per dominum Regem factis.

Fol. 63r: De ordinatione et concessione domorum non faciendarum in riparia maris barchinone.

Fol. 63v: Ne unquam solidum et libra fiant en barchinona.

Fol. 64r: De absolutione et remissione medietatis morabatini siue quantitatis que dabatur pro scuracione portus Portupi Maioricarum.

Fol. 65v: De moneta perpetua de terno.

Fol. 68r: Naues barchinone uel alia ligna pro viatico faciendo aliquid domino Regi uel suis officialibus presentent, et ne aliquis pro alieno tallio pignoretur, etc.

Fol. 69v: De concessione facta consiliariis et vniuersitati barchinone de constituendis et eligendis Consulibus in partibus vltamarinis.

Fol. 70r: De concessione facta vniuersitati Ciuitatis barchinone quod aliquis (*sic*) domini nauium uel extranei mercatores non possint tenere tabulam in barchinona nec merces aliquas nauigiare.

Fol. 70v: De scientia (*sic*) ne ciuius barchinone leudam prestare teneantur de vino apportato per eosdem in barchinona.

Fol. 72r: Qualiter fiat cambium de veteri moneta noua et solucio debitorum.

Fol. 73r: Hoc est translatum questionis ventilate obtenta (*sic*) pro comuni barchinone de leuda farine non danda.

Fol. 73v: De officio batetorie fustaneorum et tintorarii.

Fol. 74v: Quod obseruetur carta franquitudinis pensi et leude de probis hominibus Maioricarum.

Ib.: Vt obseruetur priuilegium concessum ciuitati barchinone super lignis recipiendis.

Fol. 75r: De concessione ne quis pro debito elongetur nisi ratione ostis uel alterius esse, et ut res alicuius debitoris volentis soluere debitum uel inde facere directum suo creditori, misse in domo Episcopi barchinone uel prelati uel canonici eiusdem uel alicuius loci religiosi, quod, facta monitione de ipsis rebus tradendis, si non tradiderint, quod auctoritate propria predictae res abstrahi possent.

Fol. 76r. De relexanda prohibicione de quibusdam mercibus ad partes alienas deferendis.

Fol. 76v: De concessione decime partis dande pro laudimio.

Fol. 77v: De sententia lata super leuda seu ripagio portus seu plagia de planis.

Fol. 79r: Nota qualiter diuidatur decima pars laudimii inter dominos.

Fol. 80r: De libertate leude facta ciuibus barchinone per dominum Regem Alfonso.

Fol. 80v: Quod in Cathalonia non recipiatur aliquid ratione naufragii.

Ib.: Rex Alfonsus ratificauit et confirmauit decimam partem laudimii.

- Fol. 81r: De confirmatione libertatum, priuilegiorum, constitutionum, consuetudinum et vsu[u]m facta Ciuitati barchinone per dominum Regem Jacobum.
- Fol. 81v: Quod omnes jurisperiti teneantur complere et tenere omnes constitutiones et ordinationes.
- Fol. 82r: De notariis super salariis.
- Fol. 83v: De iuramento a notario prestando super dictis salariis.
- Ib.: Ne baiulus det licentiam construendi enuanna uel alia edificia, si visum fuerit damnosum Consiliariis et Juratis barchinone.
- Fol. 84r: Quod carta franchitatis obseruetur in barchinona et regno Valentie et aliis locis terre domini Regis Ciuibus barchinone.
- Fol. 85v: Vt baiulus barchinone desistat a concedendo licentia (*sic*) operandi, cuius pretextu operis vie platee seu loca alia publica dicte Ciuitatis destrui uel restringi contingat.
- Ib.: Vt aduocati vicarie vallensis teneantur iurare quolibet anno prout iurant aduocati Ciuitatis barchinone.
- Fol. 86r: Vt vicarius barchinone substituat vicarium in Vallesio et non dominus Rex nec aliquis alius, et quod vicarius vallesii teneatur assecurare in posse vicarii barchinone.
- Fol. 86v: Vt contra scripturam factam sub pena tertii nulla exceptio admittatur, nisi solucionis et satisfactionis.
- Fol. 87r: Inquisitio facta contra Simonem Ricardi, patronum nauis, eo quod dicebatur quod ipse fregerit treugam que era tinter dominum Regem aragonum et Regem tunicii.
- Fol. 88r: De concessione et confirmatione omnium priuilegiorum, exceptis infrascriptis.
- Fol. 89r: De sententia lata inter Consiliarios et molerios super viciniato (*sic*), collectas et seruicia.
- Fol. 90r: Sententia quod aliquis ciuis barchinone qui viaticum incepit non teneatur litigare cum aliquo quousque venerit de viatico.
- Fol. 91v: Vt vnquam ratione presentis concessionis possit generari aliquod periudicium Ciuitati barchinone.
- Fol. 93r: Intrumentum franquitatis Sardinie et Corsice.
- Fol. 94v: Instrumentum Consulatus Sardinie et Corsice.
- Fol. 95v: Carta concessionis que fuit facta domino Monthis Catheni [super iurisdictionem castrorum et locorum honorum pe]r dominum Ildefonsum.
- Fol. 96r: Declaratio facta per dominum Regem Jacobum super concessione supra proxime scripta quantum ad iurisdictionem Castrorum et locorum honoris Montis Catheni.
- Fol. 96v: Littera executoria [per] dominum Regem missa Galcerando de Mirambello, tunc vicario vallensi, vt in dictis criminibus vtantur iuxta proxime ordinationis continentiam et tenorem. Et fuit sumpta hac littera ex registro vicarii barchinone.
- Fol. 97r: Littera facta per dominum Regem Jacobum antiquum Arnaldo de fossibus super declaratione iurisdictionis tam ciuilis quam criminalis terre domini Gastonis; fuit sumpta ex registro vicarii barchinone.
- Fol. 98r: Papa Vrbanus sancciuit ut ecclesias quas in sarracenorum terris iure belli adquisierint, etc.
- Ib.: Pro testamentis non anulandis.

- Fol. 99r: Rex Jacobus scripsit Raymundo de ponpiano etc., quod omnes mansos, bordas etc. que sunt in terminis quolibet (*sic*) castrorum vt infra emparasset.
- Fol. 100r: Rex Jacobus mandauit poncio Guillemi de villafrancha quod reciperet omnes redditus et prouentus et que de feudis etc., non obstante prescripcione.
- Fol. 101r: Similis littera fuit ex parte domini Regis directa Arnaldo de graualosa, cui minorisse, super feudis que ipse dominus habebat in episcopatu vicenci, et fuit data in Monte pessullano vii idus decembris anno domini M^o CC^o sexagesimo sexto.
- Ib.: Quod quarte partis hereditatis siue quinque sol. pro libra sint legitima de cetero.
- Fol. 101v: Quod nepotes siue *nets* habeant amittere in comptum legitime donationem factam per auum filio tempore nuptiarum uel dotem matri donatam.
- Fol. 102r: De violariis non elongandis ad Ciues barchinone.
- Fol. 102v: Quod notarii teneantur facere capibreuia de sententiis tam judicialibus quam arbitralibus que per eos in formam publicam rediguntur.
- Fol. 103r: Quod in contractu matrimonii vel alias occasione eiusdem occulte nequeant fieri aliquae donationes uel difinitiones ex parte sponsi contra patrem et sponse uel e contra absque consensu parentum.
- Fol. 103v: Quod notarii barchinone claudant instrumenta in quibus interpositum fuerit decretum per Curiam ecclesiasticam in causis ecclesiasticis uel indifferentibus.
- Fol. 104r: Quod capita guayte et sagiones non auferant inculpatis de furto vestes quibus induuntur nec denarios.
- Ib.: Reuocatio sigilli parui.
- Fol. 104v: Determinacio et auinencie facte inter dominum Regem Jacobum et Episcopum barchinone super pias causas siue testamentis.
- Fol. 105v: Quod proditores nullatenus proclamentur.
- Fol. 106r: De comandis non elongandis.
- Fol. 106v: Priuilegium consulum maris barchinone.
- Fol. 107r: Terminum vicarie barchinone et Vallencis.
- Fol. 107v: Si uis scire numerum de Era.
- Fol. 108r: Ordinacio facta per dominum Regem Jacobum quod pro tribus solidis monete de duplenco soluantur duo solidi monete de terno.
- Fol. 109r: Instrumentum cum quo apparet quod Ciues barchinone impune possunt dampnificare extraneo[s] qui ipsos Ciues dampnificauerint, post denunciacionem scilicet de hiis factam vicario barchinone.
- Fol. 110r: Instrumentum in quo apparet quod Ciues barchinone dampnificati per extraneos possunt ipsos dampnificare ex quo vicarius barchinone sit inde certificatus.
- Fol. 110v: Declaracio quo ad iuratos notarie consuratos.
- Fol. 111r: Quod vidue vsufructuarie non teneantur satisdare, nisi sint requisite per illum ad quem pertinet bonorum proprietates.
- Fol. 111v: Quod tutor testamentarius non teneatur satisdare, nisi in casibus a iure statutis.
- Fol. 112r: Quod mulieres viles expellantur a conuicinio bonarum mulierum.
- Fol. 112v: Quod notarius curie vicarii barchinone non teneat aliquem scriptorem extra Curiam.

- Fol. 112v-113r: Translatum confirmationis generalis facte per illustrissimum dominum regem Alfonsum Generali Cathalonie tempore quo | fuit sibi facta fidelitas.
- Fol. 115v: Fforma fidelitatis seruande domino Regi in inicio sui noui domini et succesionis (*sic*) in regnis et terris suis.
- Fol. 116r: Fforma hommagii domino Regi prestandi a feudatariis suis de Cathalonia.

VI

1. Folis 116-124. Fol. 116v, *inc.*: «(*rúbrica*) Forma sacramentalis ordinata in vicaria barchinone et Vallensis (*fi de rúbrica*). In nomine Domini Amen. Cum propter multitudinem et diuersitatem malefactorum furium raubatorum et bannitorum plurima dampna darentur in locis vallessii et lupricati et in vicariis barchinone et vallesii ...».

Fol. 124v, *exp.*: «... o dar escorcoy planerament del dit Castell o locs als dits Capitans axi com dit es. Mandamus igitur etc.».

2. Identificació de l'autor i obra: *Forma sacramentalis ordinata in vicaria Barchinone et Vallensis*.

6. Contingut:

Fol. 116v: Forma sacramentalis ordinata in vicaria barchinone et Vallensis.

Fol. 121v: Littera illustrissimi domini Alfonsi Regis Aragonum etc., qui predictum sacramentale confirmauit ut sequitur.

Fol. 122v: Declaracio sacramentalis.

VII

1. Fol. 125-127. Fol. 125r, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipit opusculum Reuerentissimi ac prudentis viri Ildefonsi felicis recordationis Regis Dei gracia Romanorum ac Castelle de hiis que sunt necessaria ad stabilimentum Castri tempore obsidionis et fortissime guerre et multum ditiue (*fi de rúbrica*). De castro operando non potest omnino tradi regula generalis quoniam opus vnuscuusque castri habet secundum situm loci maxime ordinari ...».

Fol. 127v, *exp.*: «... et quam plura alia ad eas res Castrorum pertinencia preparari et reuocari longa mora esset hec omnia enarrare sed ad presens sufficiant que sunt scripta».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM [*atribuït a ALFONS X DE CASTELLA*], *Opusculum de hiis que sunt necessaria ad stabilimentum castri tempore obsidionis et fortissime guerre*.

3. Altres manuscrits: ACA, ms. Ripoll 38, fol. 121ra-vb.

VIII

1. Folis 127v-135. Fol. 127v, *inc.*: «(*rúbrica*) Computum breue et abreuatum super laudimiis que soluuntur pro honoribus et possessionibus qui et

que venduntur in ciuitate Barchinone et eius ortis seu vineto (*fi de rúbrica*).
 Computum breue et abreuiatum ...».

Fol. 135r, *exp.*: «... et cum litteris rasis et emendatis in XVI linea vbi scribitur *secundum quod* die et anno prefixo».

2. Identificació de l'autor i obra: *Computum breue et abreuiatum super laudimiis que soluuntur pro honoribus et possessionibus qui et que venduntur in ciuitate Barchinone et eius ortis seu vineto*.

6. Contingut:

Fol. 127v-128r: Computum breue et abreuiatum super laudimiis que soluuntur pro honoribus et possessionibus qui et que venduntur in ciuitate Barchinone et eius ortis seu vineto.

Fol. 129v: Vt quicumque electi ad legacionem per consiliarios et Juratos cogantur per vicarium recipi et subire onus ipsius legacionis.

Fol. 130r: Translatum carte hunionis Regnorum Aragonum et Valencie ac comes (*sic*) barchinone.

Fol. 132r: Sententia lata inter Comendatorem sancte anne et ferrarium de ferrarons, emphiteotam suum, quod pro morabatino censuali, licet dicat auro in instrumento emphiteotico, non soluuntur nisi nouem sol. barchinone.

IX

1. Folis 135-141. Fol. 135r, *inc.*: «(*rúbrica*) Memoria leudarum (*fi de rúbrica*). Hoc est translatum sumptum fideliter a quadam memoria leudarum in forma publica impressa et per alphabetum diuisa cuius series talis est. Hec est memoria de leudis que sunt inter dominum Regem et G. de mediona de suis terminis...».

Fol. 141r, *exp.*: «... vbi dicitur et per alphabetum diuisa et emendatis in linea XXVIII vbi dicitur pessad III° idus madii anno Domini M CC LX primo».

2. Identificació de l'autor i obra: *Memoria leudarum que sunt inter dominum regem et G. de Mediona*.

X

1. Folis 141-152v. Fol. 141r, *inc.*: «(*rúbrica*) De priuilegio vendicionis honorum dato in toto comitatu barchinone et de kalendariis regum etc. (*fi de rúbrica*). Anno Domini M^o CC^o X fuit datum priuilegium a domino petro rege in barchinona quod nullus in toto comitatu eiusdem posset honorem qui pro alio tenetur uendere impignorare seu alienare sine consensu domini ipsius honoris».

2. Identificació de l'autor i obra: PERE I, *Pragmatica de prohibita alienatione, impignoratione uel obligatione rei que pro alio tenetur ad censum uel emphiteosim sine consensu domini directi*.

Una nota marginal avisa: «et istud est infra fo. 156», i és cert, perquè ací només hi ha el títol de la pragmàtica.

A partir d'aquí comença sense rúbrica que ho avisi, la còpia de fragments relacionats amb la *Cronica comunia*.

XI

1a. Fol. 141r, *inc.*: «Anno domini DCCCC LXXXV kalendis julii regnante lothario rege ffrancorum fuit obsessa ciuitas barchinone a paganis et fuerunt interfecti D milites cum borrello Comite in vallese in loco qui dicitur Ruuuranus et eorum capita adduxerunt barchinonam et cum fundibulo proiecerunt in platea ante martirum justu et pastoris et et (*sic*) eadem die capta fuit ciuitas».

2a. Identificació de l'autor i obra: *{Nota sobre la presa de Barcelona per Almansur}*. Cf. infra, 1c-3c.

1b. Ib., *inc.*: «Anno domini Mº C, XIII kalendas ffebruarii Capta fuit ciuitas Maioricarum. Anno domini Mº XC VIII, pridie Idus julii feria VIª liberata fuit iherusalem ...».

Fol. 144r, *exp.*: «... Anno Mº C IX XII intus kalendas aprilis incipit domus de cistel».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Cronica comunia*.

3b. Altres manuscrits: AHCB, ms. L-09, fol. 28ra-vb; L-10, fol. xxxiiiiira-xxxvrb.

4b. Catàlegs i bibliografia: Miquel COLL I ALENTORN, *La historiografia de Catalunya en el període primitiu*, dins «Estudis Romànics», III (1951-1952), 37-58; reproduït dins ÍD., *Obres de Miquel Coll i Alentorn. I. Historiografia*, Barcelona, Curial Edicions Catalanes – PAM 1991, 16-17.

1c. Fol. 144r, *inc.*: «(*rúbrica*) Intus librum maiorem Archiui Regii barchinone reperii quandam cedula[m] papiream tenoris sequentis (*sic*) (*fi de rúbrica*). Anno domini DCCCC LXXX V kalendis julii regnante lotoario (*sic*) rege francorum fuit obsessa ciuitas barchinone a paganis et fuerunt interfecti D milites cum borrello in vallense in loco qui dicitur Rouiracius et eorum capita adduxerunt barchinonam et cum fundibulo proiecerunt in platea ante martirum justu et pastoris. et eadem die capta fuit ciuitas».

2c. Identificació de l'autor i obra: *{Liber Feudorum Maior: Nota sobre la presa de Barcelona per Almansur}*.

3c. Altres manuscrits: a) En llatí: AHCB, ms. L-9, fol. 28rb, línies 15-24; ms. L-10, fol. xxxiiiiirb, línies 29-va línia 2.

b) En català: AHMB, ms. L-05, fol. XXXIIIra.

1d. Fol. 144r, *inc.*: «Primo hugo Rex de ffrança a regnar anno domini D CCCC e regna X anys. Item robert fill dell corainca e regna domini DCCCC XC III e regna XXVI anys...».

Fol. 144v, *exp.*: «Item lodouich lo [espai en blanc] anno domini M^o C XXXVI e regna XLIII anys».

2d. Identificació de l'autor i obra: [*Cronologia dels reis francs des d'Hug Capet a Lluís el Jove*].

1e. Ib.: «Après comensas a metre en cartes en barchinona lo canal de la incarnacio de Jhesu christ anno domini M^o C^o LXXX°».

2e. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Nota sobre el canvi en la datació de documents dels anys dels reis francs a l'estil de l'Encarnació*].

1f. Ib.: «Cetubales grece Romane gotice gentes | Hec successiue hispaniam tenerunt | Post Iafet mortem quo ad cenes (*sic*) Julianus | Eam expulsis gotis tradidit agarenis | Relictis paucis in montaneis pre excelsis | Qui post paulisper eandem recupperarunt | excepta tota cathalonia cuius partem | Carolus eripuit a manibus paganorum | Que pars a cumptis dicitur Cathalonia vetus | Quamque dedit Carolus ex tunc comiti barchinone | Qui partis relique vi expulit sarracenororum | Et que a multis dicitur Cathalonia noua».

2f. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Fragment sobre la història de Hispània i la formació de les dues Catalunyaes*].

1g. Ib., *inc.*: «Pipinus incepit regnare DCC XIII° et regnauit annos XXXVII. Carolus magnus incepit regnare DCCLI^o et regnauit annos XLVII ...».

Fol. 145v, *inc.*: «... lodouicus eius filius incepit regnare M CCXXIII et regnauit ann II».

2g. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Cronologia dels reis francs des de Pipí a Lluís VII*].

XII

1. Fol. 145v, *inc.*: «In quodam instrumento quod poncius de ceruaria fecerat Comiti barchinone super dando sibi quoddam Castrum per iniuriam quam sibi fecerat quia sororem suam rapuerat continetur quod ipsum instrumentum fuit factum idus septembris anno domini M^o C XL VIII° Regni lodouici junioris anno XII°».

Fol. 146r, *exp.*: «... anno XVIII Philipi regis Francorum».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Notes de cronologia de tres documents de l'Arxiu Reial*].

XIII

1a. Fol. 146r, *inc.*: «(*rúbrica*) En qual forma la colita del bouatge se deu pagar e leuar (*fi de rúbrica*). [P]rimerament per tal que les gents se per saben de estimar lurs bens deu esser feta la crida quis seguex ...».

1b. Fol. 146v, *inc.*: «(rúbrica) La quantitat quis deu pagar per lo bouatge es aquesta quis segueix (*fi de rúbrica*). [P]rimerament pach perell de bous v sous ...».

1c. Fol. 147r, *inc.*: «(rúbrica) Declaracio facta super honores que debent contribui in collecta bouatici (*fi de rúbrica*). [I]acobus dei gratia Rex Aragonum etc. Noueritis nos quandam declaracionem fecisse ...».

1d. Fol. 147v, *inc.*: «(rúbrica) Littere misse per dominum Regem ratione nouitatis rationabiliter contingentis in personas templariorum (*fi de rúbrica*).⁷³ [I]acobus dei gratia Rex Aragonum etc. ffidelibus suis vniuersis et singulis hominibus de Granyena et de barberano ac vniuersitatibus et hominibus locorum quorumcumque milicie templi ...».

1e. Fol. 149r, *inc.*: «(rúbrica) Quod querela procedat in lite et cause Ciuium per Iudices ciues tractentur (*fi de rúbrica*). [I]n dei nomine notum sit vniuersis quod nos petrus dei gratia Rex Aragonum ...».

1f. Fol. 150r, *inc.*: «(rúbrica) Quod scriptores audiencie ratione laboris nichil ultra salarium habeant processum nisi a uicecancellario eis taxetur (*fi de rúbrica*). [N]os petrus dei gratia Rex aragonum...».

1g. Fol. 150v, *inc.*: «(rúbrica) Quod litigantes in Regia audiencia non soluant aliquid pro sententia nisi eam habeant in publica forma quam habere non compelluntur (*fi de rúbrica*). [N]os petrus dei gratia Rex Aragonum ...».

1h. Fol. 151r, *inc.*: «(rúbrica) Priuilegium quod a ciuibus barchinone quintum galearum non soluatur (*fi de rúbrica*). [H]ec est carta donacionis quam fecit Raymundus Comes barchinone hominibus barchinone. Manifestum est enim Quod ego Raymundus comes barchinone pro comouendo exercitu ad liberandum ispaniarum Ecclesiam ...».

1i. Fol. 151v, *inc.*: «(rúbrica) Quod in tota Cathalonia aliquis non debeat aliquid capere racione naufragii (*fi de rúbrica*). [N]ouerint vniuersi quod cum nobis alfonso dei gratia Regi Aragonum ...».

73. Una crida marginal avisa: «Hic debebat continuari quod est inferius in ii^o foli margine scriptum». Es refereix a la llarga nota que ocupa el marge dret del foli 149r i l'esquerre del 149v. Efectivament, al marge dret del foli 149r, hi ha l'avís següent: «Istud debet poni in precedenti litera». La nota conté la traducció en català de «la confessió del mestre major del temple e de CCL frares daquell orda», que és posada en llatí en el document reial dels folis 147v-149r.

1j. Fol. 152r, *inc.*: «(rúbrica) Intellectus et declaratio processus pacis et treugarum (*fi de rúbrica*). I[n]fans alfonsum Illustrissimi domini Regis Aragonum primogenitus eiusque generalis procurator ...».

Fol. 152v, *exp.*: «... Datum Ceruarie nono kalendas Madii anno domini millesimo CCC^o vicesimo primo. Sigillum».

2a-j. Identificació de l'autor i obra: *{Provisions reials diverses}*.

XIV

1. Folis 153-181v. Fol. 153r, *inc.*: «(rúbrica) Incipit compilacio pramaticarum sanccionum, annotationum et diversarum litterarum declarationum editarum et factarum a serenissimis dominis regis (*sic*) Aragonum (*fi de rúbrica*). [Q]uoniam a serenissimis retro principibus Regibus Aragonum Comitibusque barchinone plures fuerunt edite pramaticae sancciones ...».

Fol. 181v, *exp.*: «... et vos pro inde iusticie (*sic*) preuia puniremus. Datum dertuse VIII° kalendas Nouembris anno domini M^o CCC^o Tricesimo primo. Subscriptio Ja[cobi]».

2. Identificació de l'autor i obra: *Compilatio pragmaticarum sanctionum, annotationum et diversarum litterarum declarationum editarum et factarum a serenissimis dominis regibus Aragonum*.

Les ordinacions de Pere I abasten els folis 156r-157r; les de Jaume I abasten els fol. 157r-163v; les d'Alfons III els fol. 163v-164r i 169-181v; les de Jaume II els fol. 164r-169v. Al foli 163v, nota en rúbrica: «Rex petrus secundi (*sic*) nullas inueni pramaticas sancciones.⁷⁴ Item nec Regis alfonsi secundi».

6. Contingut:

Fol. 156r: Rex Petrus primus de prohibita alienatione, impignoratione uel obligatione rey que pro alio tenetur ad censum uel emphiteosim sine consensu domini directi.

Fol. 157r: Rex Jacobus primus priuilegium baiulie barchinone et locorum eiusdem, ne aliqui vicarii in eis jurisdictionem exerceant nec in hominibus ipsorum, etiam ratione pacis et treuge.

Fol. 157v: Rex Jacobus primus quod nullus officialis ipsius compellat christianum vsure (*sic*) soluere christiano.

Fol. 158r: Rex Jacobus primus quod si alongati de suis debitis bona mobilia habeant de quibus soluere possint ad soluendum compellantur, non obstantibus elongamentis, exceptis bestiis aratoriis, vasis, vinariis, pannis lectorum et vtensilibus domus.

Ib.: Idem Rex Jacobus primus priuilegium concessum nobili Gastoni, domini honoris Montis catheni.

⁷⁴. És estrany que el recull no hagi inclòs el «Recognoverunt proceres», tot i que el privilegi és citat en nota marginal al fol. 101r.

- Fol. 158v: Idem Rex Jacobus primus responsiones ad questiones uel consultationes sibi factas per vicarium Cathalonie et ceteris vicariis ibi constitutis et constituendis.
- Fol. 158v-159r: Vbi respondere tenetur facientes iniuriam | oficialibus Regis, prima questio.
- Fol. 159r: De distringendis debitoribus terre Gastonis domini honoris Montiscatheni, II^a questio.
- Fol. 159v: De raubatoriis et homicidiis terre Gastonis domini Montiscatheni, III questio.
- Ib.: De militibus habitantibus in terra Gastonis domini honoris Montiscatheni, IIII questio.
- Ib.: Idem Rex Jacobus primus respondet ad nouem questiones sic missas per vicarium Rossilionis prout per ordinem subsequuntur.
- Fol. 160r: Prima questio.
- Ib.: Vtrum homines militum *de guerra* sint in pace et treuga.
- Ib.: Vtrum guidagia principis sit in pace et treuga.
- Ib.: Vtrum et quando receptatores bannitorum frangent pacem et treugam.
- Fol. 160v: Quod debita non possunt peti per pacem et treugam, etiam si creditores sint in pace et treuga.
- Fol. 161r: Quod propter verbalem iniuriam uel solam requisicionem non habet locum pax et treuga; secus si iniuria sit illata in corpore uel in rebus.
- Ib.: Quod miles velit firmare et non sit admissus uel firmet in pace et treuga.
- Ib.: Quod nullus etiam qui prius acuydauit potest firmare et intelligere sub pace et treuga.
- Fol. 161v: Vtrum sine querelatore possit peti pena a violatore pacis et treuge.
- Fol. 162r: Idem Rex Jacobus primus declarat clausulam seu capitulum positum in constitutionibus pacis et treuge quod incipit si uero homines Monasteriorum etc.
- Fol. 162v: Idem Rex Jacobus primus Quod vxor pro debito quod maritus debet quod sit de decem sol. uel infra non possit jus firmare ratione sponsalicii sui.
- Fol. 163r: Idem Jacobus primus promittit quod non alongabit aliquem uel aliquos Ciue (*sic*) barchinone de aliquibus comandis quas receperint a quibuscumque personis et sit (*sic*) contra fecerit nullius sit momenti.
- Fol. 163v: Rex Petrus secundi (*sic*) nullas inueni pracmaticas sancciones. Item nec Regis Alfonsi secundi.
- Ib.: Rex Alfonsus II hac (*sic*) edidit pracmaticam quatinus de cetero non contingat aliquos piratos (*sic*) appliare (*sic*) ad aliqua locha iuredictionis domini Regis cum preda, et quod visis presentibus capiantur.
- Ib.: Alfonsus Rex Vt pirate qui a[r]mare voluerint assecurantur.
- Fol. 164r: Rex Jacobus prohibuit ne aliquis de judaysmo vel paganismo ad fidem catholicam conuerso presumat impropere condicionem suam dicendo uel uocando eum *renegat* uel *tornadís*.
- Fol. 164v: Rex Jacobus declarat quod priusquam in aliquo audiatur citatus pro pace et treuga debet personaliter comparere et firmare cum pignoribus.
- Fol. 164r: Quod seruentur banna ordinata per Consiliarios super proibitionem (*sic*) interitus vinearum et aliarum possessionum.
- Fol. 166r: Jacobus Rex instituit vt furche facte fuissent in locis in hac pracmatica specificatis.

- Fol. 166v: Vide limitationem Cathalonie.
- Ib.: Quod algutzirius regius non debet tenere captos ciues barchinone, sed debet eos remittere vicario.
- Fol. 167r: Sagiones non denudent captos.
- Ib.: Quod cuilibet mercatori ciui est permissum extrahere quascumque res a terra preter proibitas per ecclesiam et ordeum et frumentum.
- Fol. 167v: Idem Rex Jacobus secundus. Quod nullus tonsuram deferens clericalem uel se pro clerico gerens possit assumi ad assassorie uel iudicatus officium.
- Fol. 168v: Preconitzacio precedentis ordinationis.
- Ib.: Prouisio Gregorii pape ad instantiam domini Regis Jacobi facta contra clericos coniugatos exercitus et alia seruicia facere denegantes.
- Fol. 169r: Idem Rex Jacobus secundus quod officiales regis non cessent facere exequcionem in bonis maritorum propter resistentiam uel oblationem firme uxorum, ex quo non costet (*sic*) ipsis uxoribus competere jus repetendi dotem uel donacionem propter nuptias, sed, recepta caucione ydonea per creditores, quod restituant, cum apparuerit uxores potius jus habere ipsam faceret (*sic*) exequcionem.
- Fol. 169v: Rex Alfonsus tertius Qualiter et de quibus criminibus vicarius Ceruarie potest facere absoluciones.
- Fol. 170r: Idem Rex Alfonsus tercius de clericis ad publica officia non eligendis, et quod corona adulterina a capite cum rasorio abscindatur, et vt nullus pro rebus pertinentibus ad regiam iurisdictionem spectantibus presumat adire iudicem ecclesiasticum.
- Fol. 171v: Idem Alfonsus tertius de clericis ad publica officia non admittendis.
- Fol. 173v: Idem Rex Alfonsus tercius declarat precedentem ordinationem factam de clericis ad publica officia non admittendis.
- Fol. 173v: Idem Rex Alfonsus III^{us} mandat quod quando uxores proponunt se exequcionibus fiendis in bonis maritorum, quod fiat bonorum extimatio per duos probos homines deputandos per curiam cum iuramento, et deducta quantitate debita uxori fiat in residuo exequcio.
- Fol. 174v: Idem Rex Alfonsus tercius declarat capitulum constitutionis Curie prime barchinone domini Regis Jacobi quod incipit *Item quod aliqua carta judeorum*, quod judeus non possit petere debitum cum carta nisi infra sex annos ipsum debitum fuerit clamatum, et declarat quod sufficiat partem debiti fuisse clamatum infra sex annos.
- Fol. 175r: Idem Rex Alfonsus III^{us} facit prouisionem contra impetrantes comisiones a papa super vsuris.
- Fol. 176r: Idem Rex Alfonsus tercius Quod facta guidatica criminosis reuocentur et quod officiales Regi (*sic*) de cetero non guident aliquem inculpatum de homicidio, violenta rapina, latrocinio aut alio crimine, alioquin propter ea grauitur punirentur.
- Fol. 176v: Idem Rex Alfonsus tercius venditiones et emptiones factas de frumento et aliis bladis irritat et anullat, et prohibet tales contractus de cetero fieri, penas certas contrafacientibus imponendo, vltra penam in iure appositam contra talia comittendo, qui per leges dardinarii nuncupantur.
- Fol. 177r: Idem Rex Alfonsus tercius mandat obseruari precedentem prouisionem uel ordinationem de guidaticis criminosis non concedendis.

- Fol. 177v: Idem Rex Alfonsus tertius mandat quod banniti per aliquem ex suis officialibus in aliis locis sue iurisdictionis non sustineantur, quinyimo banniantur et banniti publicentur, et si reperti fuerint capiantur et capti remittantur.
- Fol. 178v: Idem Rex Alfonsus tertius Quod non fiant difinitiones nec remissiones de criminibus ad merum imperium spectantibus, de quibus sequi debeat pena mortis uel mutilacioni membrorum, nec de crimine incestus.
- Fol. 179v: Preconitzaçio.
- Ib.: Rex Alfonsus III quod aliquis non possit de bausia esse publicatus, nisi in certis casibus, vt in precedenti pramatica.
- Fol. 180r: Rex Alfonsus III^{us} quod si littigantes layci de causis ad forum seculare spectantibus, de quibus tamen prorogatio fieri valeant (*sic*), vnanimiter coram iudice ecclesiastico elegerint litigare, quod ex hoc oficiales sui aliqua molestia inferatur.
- Fol. 180v: Reuocatio prouisionum factarum in perniciem iurisdictionis ecclesiastice.

XV

1. Foli 181v-249r. Fol. 181v, *inc.*: «(*rúbrica*) Incipiunt pramaticae sanctiones et edita (*sic*) domini Regis Petri tertii Et primo de bannitis in aliquo vel in aliquibus locis Regiis in aliis locis Regiis non sustinendis. Et quod oficiales qui aliquem bannuerint aliis officialibus denunciare teneantur (*fi de rúbrica*). [P]etrus, Dei gratia Rex Aragonum Valentie Sardinie et Corsice comesque barchinone dilecto consiliario nostro ferrario de lileto baiulo Cathalonie generali salutem et dilectionem ...».

Fol. 249v, *exp.*: «... Datum dertuse V^a die ffebruarii anno a natiuitate domini M^o CCC^o Septuagesimo. Guillemus de Palou».

2. Identificació de l'autor i obra: *Pragmaticae sanctiones et edicta domini Regis Petri tertii*.

6. Contingut:

- Fol. 181v: Incipiunt pramaticae sanctiones et edita domini Regis Petri tertii. Et primo de bannitis in aliquo uel in aliquibus locis Regiis non sustinendis. Et quod oficiales qui aliquem bannuerint aliis officialibus denunciare teneantur.
- Fol. 182r: Quod vicarius possit facere remissiones de criminibus incestus et aliis moribus pro quibus non imponitur pena mortis ciuilis uel naturalis nec membri mutilacionis, sub certa tamen forma.
- Fol. 182v: Idem Rex Petrus tertius Quod suficit infra primos VI annos fieri clamum per iudeos de debitis eorum, etiam si non fiat infra alios sequentes annos, et quod dicti sex anni incipiunt currere a tempore quo solutio debiti fieri debet, et quod dicti sex anni non currunt si iudeus agere non possit nec intrare audeat propter inamicitiam uel alias locum vbi debitor habitat, uel si libros curie vbi debita sunt scripta habere non possunt.
- Fol. 183v: Idem Rex Petrus III^{us} Quod non currit iudeis tempus VI annorum infra quos debent debita petere, si debitor fuerit alongatus uel debita sint emparata, ymmo tempus elongamenti uel emparamenti debet ex dictis VI annis extimari et deduci.

- Fol. 184rv: Idem Rex Petrus III^{us} ad prelatorum instanciam mandatum obseruari constitutionem pacis et treuge qua cauetur quod si homines ecclesiarum uel monasteriorum inter se dampnum dederint et pro pacibus et treugis uolatis conueniantur remittantur dominis propriis etc.
- Fol. 185r: Dominus Rex Petrus tertius mandat suo generali procuratori Cathalonie quod non permittat fieri guerram prelati, clericis, nec personis ecclesiasticis per quoscumque, Quinimo deseximenta uel defidementa faciat reuocari.
- Fol. 186r: Idem Rex Petrus tertius scribit uniuersis officialibus suis de eodem et per eandem formam per omnia et sub eodem sigillo ut supra.
- Ib.: Idem Rex Petrus tertius Quod curia secularis transsumpta inquisicione in quibus clerici culpabiles de criminibus de curie ecclesiastice suis tamen expensis, cum tamen laycis fuerint publicate.
- Fol. 187r: Idem Rex Petrus tertius Quod personis ecclesiasticis obseruentur priuilegia quibus vsi fuerunt, etiam si per dictum Regem non sint confirmata, dum tamen non sint per vsu contrarium abrogata.
- Ib.: Idem Rex Petrus tertius Littera directa consiliariis, paciariis et iuratis Ciuitatum et locorum Regiorum quod non defendant homines ecclesiarum qui se faciunt habitatores uel uicinos locorum domini Regis uel aliorum contra constitutiones Cathalonie.
- Fol. 188r: Idem Rex Petrus III^{us} de eodem ut supra proximo scribit officialibus Regis.
- Fol. 188v: Idem Rex Petrus III^{us} confirmatiua statuti domini Regis Petri primi de non alienandis bonis emphyteotis nec eorum possessione recipienda sine domini directi consensu.
- Fol. 189r: Idem Rex Petrus III^{us} Quod post lapsum duorum annorum empare ad partis instantiam facte non ualeant nec pene empararum peti possint. Et est localis Ciuitatis et parrochie uici et vicarie ausonie.
- Fol. 189v: Idem Rex Petrus III^{us} Ne marche seu licencie pignorandi per officiales Regis contra alios officiales regis concedantur.
- Fol. 190r: Idem Rex Petrus III^{us} de prohemis (*sic*) initio inquisitionum faciendis.
- Fol. 190v: Idem Rex Petrus III^{us} de quibus criminibus officiales Regi (*sic*) possint facere difinitiones de quibus prohibentur esse penes dictam difinitionem faciendam.
- Fol. 192r: Idem Rex Petrus III^{us} de guidaticis non concedendis personis inculpatis de criminibus hic contentis.
- Fol. 193r: Idem Rex Petrus tertius de annotationibus qualiter fieri debent de bonis inculpatorum de criminibus, Regiis officialibus suis, nisi formam hanc seruauerint, penam imponendo.
- Fol. 194r: Idem Rex Petrus III^{us} de armis, ut Regii officiales ea auferentes inde compositum reddant.
- Fol. 194v: Idem Rex Petrus tertius de sagionibus et eorum numero temperando exercicio siue vsu.
- Fol. 196r: Idem Rex Petrus III^{us} declarat suam precedentem ordinationem per quam prohibuit suos officiales facere difinitionem de certis criminibus et concedit de quibus criminibus et quando crimina non sunt probata possint facere remissiones.
- Fol. 196v: Idem Rex Petrus III^{us} declarat quod ubi etiam tallie fiunt pro rata ualoris bonorum non fiat tallia nec equinacio de libris iurisperitorum.

- Fol. 197r: Quod jurisperiti, notarii seu scriptores et procuratores non audeant patrocinium prestare, scribere uel procurare in negociis fiscalibus contra dominum Regem uel suam jurisdictionem sine baiuli uel vicarii ipsius loci licentia. Que tamen eis concedatur, nisi posset ex causa justissima denegari.
- Fol. 197v: Idem Rex Petrus III^{us} Quia dudum fuerat interdictum officium iudicandi et aduocandi et alia publica officia exercendi tonsuram deferentibus, et postea fuisset quibusdam concessum, ideo dictus dominus Rex concessionem ipsas reuocat et suam primam ordinationem et pramaticam sanctionem mandat obseruari.
- Fol. 198r: Idem Rex Petrus III^{us} Cum dudum per dominum Regem Alfonsum patrem suum esset ordinatum ut clericus non coniugatus non eligeretur ad officium tabellionatus iurisdictionis ordinarie seu assessorie, et declaret ipsam ordinationem obseruari et officium iudicandi et assidendi intelligi | quod per aduocatos collegii barchinone in curiis vicarii et baiuli exercetur.
- Fol. 199r: Quod aliquis qui tonsuram habeat non sit procurator causarum.
- Fol. 199v: Idem Rex Petrus III^{us} quod notarii, quibus etiam concessio Regia est concessum quod possint per substitutos recipi aut confici facere instrumenta seu scripturas publicas, ipsa concessio quam reuocat non vtantur et quod preconizetur quod coram ordinariis auctoritatem substituendi demonstrent et personas et nomina substitutorum.
- Fol. 200r: Idem Rex Petrus III^{us} quod (*seq* notarii quibus etiam concessio *expunct*) inquiratur et procedatur contra receptantes bannitos domini Regis, etiam si merum imperium habeant, et eorum subditos, et etiam contra illos qui bannitis mittunt arma, victualia, pannos uel alia necessaria, licet in locis priuilegiatis existant.
- Fol. 201r: Idem Rex Petrus III^{us} modificat et restringit mandatum et ordinationem in supra proxime littera contenta (*sic*).
- Fol. 201v: Contra officiales Regis qui receptant bannitos et quod in iurisdictione eos commissas (*sic*) preconizari publice faciant cum fuerint requisiti.
- Fol. 202r: Idem Rex Petrus III^{us} Quod remissiones uel gracie que fiunt quibuscumque intelligantur fieri solutis sumptibus, salariis, debitis iudicibus et aliis officialibus, et quod ante satisfactionem minime obseruentur, cum hoc in ipsis gratiis uelit sibi intelligi.
- Fol. 202v: Idem Rex Petrus III^{us} Reuocat concessiones de iurisdictionibus et mero imperio factas ad beneplacitum et etiam factas super eo ne sagiones vicariarum intrent pro exercendo iurisdictionem in aliquibus castris seu locis nobilium, militum vel aliorum, omnes etiam literas de supersedendo in aliquibus iurisdictionibus.
- Fol. 203v : Idem Rex Petrus III^{us} confirmat et mandat obseruari statutum uel pramaticam (*sic*) sanctionem dudum editam per dominum Regem Jacobum primum quando et quibus casis vxores possunt impedire exequiones fiendarum (*sic*) in bonis maritorum ad instanciam creditorum.
- Ib.: Infans Jacobus dicti domini Petri tertii frater et Generalis procurator declarat et mandat quod infra clausuras Castrorum vicarie Ceruarie faciant vicarii de criminibus inquisitiones.
- Fol. 204v: Idem Rex Petrus Quod post lapsum quinquenium manuleute non valeant nisi infra quinquennium manuleutores fuerint requisiti.

- Fol. 205r: Idem Rex Petrus III^{us} mandat constitutiones et statuta per dominum Regem Jacobum primum et eius successores edita ad compescendam judeorum vsurarum voraginem.
- Fol. 206r: Idem Rex Petrus III^{us} Mandat constitutiones et statuta per dominum Regem Jacobum primum et eius successores edita ad compescendam judeorum vsurarum voraginem.
- Fol. 206v: Idem Rex Petrus III^{us} mandat per notarios et scriptores obseruari ordinationes et statuta edita super instrumentis et aliis scripturis recipiendis et scribendis super contractatibus (*sic*) judeorum per dicta statuta prohibitis.
- Fol. 207r: Idem Rex Petrus III^{us} statuit quod sui domestici uel familiares aut etiam procuratores sui non hospitentur per violentiam in hospicis ciuitatum uel villarum, set quod hospitentur in hospiciis stabulariorum, et si ea non sufficiant fiat vt infra sequitur.
- Fol. 207v: Idem Rex Petrus III^{us} Quod portarii qui mittuntur pro compulsionibus uel execucionibus faciendis non recipiant pro salario nisi quinque sol. barchin. pro qualibet die.
- Fol. 208r: Idem Rex Petrus III^{us} Quod officiales Regni Valentie quod non paciatur ab itinerantibus recipi nouam seruitutem quam passagium nominabant.
- Fol. 208v: Idem Rex Petrus III^{us} declarat et mandat officiali vicensis Episcopi quod non det tutores nec procuratores neque in tutelis procuracionibus et translatis instrumentorum autenticandis et decretum nec alia que subiciuntur.
- Fol. 209v: Idem Rex Petrus III^{us} Cum vicarius Ceruarie et etiam baiulis extra suam vicariam constitutis scribendo faceret eis mandata, propter quod ipsi vicarii et baiuli indignati recusabant ea de quibus faciebat mandatum exequi, ideo declarat quod vicarius Ceruarie scribendo dictis officialibus extra suam vicariam constitutis [non] faciat mandamenta, sed tantum eos moneat et requirat; set (*sic*) quo ad baiulos infra suam vicariam constitutos vult stilum ipsius vicarie in suo robore permanere.
- Fol. 210v: Idem Rex Petrus III^{us} ordinasset Cathaloniam regi per Gubernatores qui erant supra vicarios et baiulos, de quibus Gubernatoribus vnus erat Barchinone, alius Ilerde, alius Gerunde, et hoc esse inutile monstraret euentus, pro eo reuocat dicta officia Gubernatorum citra collem de Panicàs, et ordinat quod supra ordinarios nullus sit officialis, nisi procurator Generalis et eius vices gerentes, et eorum assessores teneantur jurare Vsaticos barchinone et constitutiones Cathalonie necnon priuilegia, vsus et consuetudines generales et speciales cuiuslibet loci.
- Fol. 212r: Idem Rex Petrus III^{us} statuit quod difinicio fiat de crimine alicui quod ille qui (*sic*) facta fuerit difinicio uel remissio de crimine habeantur (*sic*) pro confesso quantum ad hoc quod sine alia dilacione dampnum passis uel iniuriatis et ad hoc per capcionem persone compellantur.
- Fol. 212v: Idem Rex Petrus III^{us} mandat suis officialibus quod vnus non sustineat bannitos uel eiectos a pace et treuga per alium sub pena amissionis officii; quod ille officialis qui aliquem bannuerit uel fuerit a pace et treuga eiectus inde certificet ceteros Regios officiales saltem in capitibus vicariorum presidentes, qui ipsos bannire et publicare teneantur et subditis officialibus denunciare, necnon denunciare habentibus Castra et loca cum iurisdictione infra eorum vicarias quod tales sunt a pace et treuga eiecti, quod eis non sustineant, quinyimo eos vident et constitutiones pacis et treuge obseruent contra eos.

- Fol. 214r: Idem Rex Petrus III^{us} ordinat et mandat quod capti per procuratorem Cathalonie quod captos per ipsum non retineat nec stet penes eius algutzirium nisi per duos dies, set eos remittat ad cancellarias comunes, exceptis tantum captis pro maioribus criminibus, et quod dictus algutzirius non recipiat carcclariatum duplicatum illius carcclagii quod recipiunt carcclarii locorum.
- Fol. 214v: Idem Rex Petrus III^{us} mandat suis vniuersis oficialibus quod quilibet eorum per alium oficialem requisitus prestat alteri auxilium super complendis marcharum exequcionibus in bonis que infra districtum eis comissum poterunt inuenire.
- Fol. 215r: Idem Rex Petrus III^{us} mandat suis vniuersis oficialibus quod quilibet eorum requisitus per vicarium uel baiulum barchinone capiat obligatos in posse ipsorum vicarii et baiuli sub pena tertii, et faciat exequcionem contra ipsos obligatos.
- Fol. 215v: Idem Rex Petrus III^{us} comissarii ad Ciuitates et loca Regia non mitantur, exceptis aliquibus certis personis ex certis casibus in litera contentis, et hoc durat usque ad x annos.
- Fol. 216v: Idem Rex Petrus III^{us} Quod procurator Cathalonie et eius procurator teneantur processus qui in aliquibus locis fecerunt scriptoribus Curiarum ordinariorum ipsorum locorum et hoc a dicta presenti usque ad x annos.
- Fol. 217r: Rex Petrus III^{us} ordinauit et prouidit quod quicumque in curia domini Regis post lacionem alicuius sentencie pronunciacionis per dominum Regem uel in persona sua per aliquem ferendam etc., contigerit supplicationem porrigi seu corrigi, non admitatur supplicatio, nisi prius talis suplicans ydoneam prebuerit caucionem.
- Fol. 217v: Idem Rex Petrus Quod scriptores curie domini Regis et vices gerentes Gubernatoris compellantur ad tradendum originalia inquisicionum scriptores (*sic*) Curiarum locorum vbi inquisiti fuerint, eo ut officiales quando tenent tabulam recipi possent.
- Fol. 218r: Quod scriptores domini Regis aut eius vices gerentes non recipiant pro quolibet folio siue carta processu (*sic*) maius salarium quam habent scriptores curie loci in quo dicte inquisiciones fiunt.
- Fol. 218v: Quod manuleuta per lapsum duorum annorum abolita censeatur.
- Fol. 219r: De examinatione notariorum de cetero creandorum.
- Fol. 219v: Fuit publicatum [per] preconem die nonis iulii anno predicto per Ciuitatem barchinone.
- Fol. 220r: Quod Consiliarii barchinone possint eligere et statuere consules in officii mecanicis ipsius Ciuitatis.
- Fol. 220v: Quod vnusquisque qui pecuniam scripserit sub pena tertii facto retroclamo retineatur donec soluerit, non obstante quod cedat uel cedere uelit suis bonis.
- Fol. 221r: Quod iurati notarii non audeant recipere nec conficere instrumenta.
- Fol. 221v : Quod de predictis supersedatur.
- Ib.: Quod dominus Rex nec procurator generalis seu alius oficialis non possint facere comissiones alicui seu aliquibus jureperitis barchinone uel aliis in barchinone de vniuersitate plurium negociorum, nisi quatenus dumtaxat per constitutiones locales barchinone de hoc loquentes est ordinatum.
- Fol. 222v: Sequentes confirmaciones et approbaciones debet facere cathalanis quilibet nouus Rex antequam sibi fiat Sacramentum vel fidelitas ab eisdem.

- Fol. 225r: Idem Rex Petrus III^{us} Quod si aliquis infra x dies post prolationem alicuius sententie late in consistorio regio non supplicauerit, non possit ex post supplicare. Et casu quo lapsis dictis decem diebus supplicauerit, incurrat penam duorum mille florenorum pro qualibet vice etc. Item si a dictis sententiis, vt est dictum, fuerit infra tempus x dierum supplicatum, pars supplicans infra vnum annum prosequi teneantur.
- Fol. 226v: Rex Johannes confirmauit predictam pramaticam sanccionem mandans vniuersis oficialibus quod ipsam seruent ad vnguem.
- Fol. 227r: Quod iuramenta possunt fieri in contractibus censualium et violariorum.
- Fol. 227v: De azemulariis.
- Fol. 229r: Forma citacionis que debet fieri delatis absentibus de criminibus.
- Fol. 230v: Forma autem dicte littere sequitur in hunc modum.
- Fol. 231r: Rey en Pere mana que com alguns homens se vullen alegra de alguns guiatges per ell fets per raho de passar en Serdenya e alguns si acorden freudentment, vol que si no mostren per scriptura publica que haien fet homanatge de passar hi, que aytal guiatge nols valle, si donchs de nouell en poder del seu oficial no fa homanatge de anar en larmada.
- Fol. 231v: Pro pace et treuga guidaticus.
- Fol. 232r: Qualiter debet fieri processus de sono emisso.
- Fol. 234r: Nota qualiter in facto de sono *matent* fuerint dubia sequencia.
- Fol. 234v: Rex Petrus Quod si remisiones uel gratie fuerint quibuscumque, intelligat fieri solutis laboribus procuratori fiscali et aliis laborantibus, dum tamen cepta fuerit inquisicio, et hoc ad cognitionem Cancellarii uel vice cancellarii.
- Fol. 235v: Qualiter super pace et treuga purgetur contumacia et quod antequam eiecti a pace et treuga rediga[n]tur in pace et treuga, restituant dampna illata cum duplo et expensis.
- Fol. 236v: Rex Petrus III^{us} Quod quecumque prouisiones et littere contra processus pacis et treuge emanate a curia Regia reuocentur et quod officiales eis non pareant.
- Fol. 237v: Quod citatus pro pace et treuga potest comparere per procuratorem infra xv dierum spatium, ipso tamen soluente penitentiam in querela contentam simul cum expensis.
- Fol. 238v: Super sustinimento (*sic*) eiectorum a pace et treuga qualiter debet fieri processu[s].
- Fol. 239r: Rex Petrus III^{us} quod nullus tonsuratus vtentes (*sic*) artis mecanice non potest gaudere priuilegio clericali.
- Fol. 245r: Preconitacio facta supra eadem.
- Fol. 246v: Scribit oficialibus minoribus ut facia[n]t publicari quod nullus audeat assumere uindictam ab inimico iniuriantes sub pena prodicionis, nisi prius ipsum monuerit et post monitionem transiuerint decem dies.
- Fol. 247v: Quod non fiat compositio cum criminoso quousque satisfactum fuerit dampnum passo.⁷⁵
- Fol. 248r: De decem diebus qui dantur habitantibus in domibus alienis.

75. Transcrivim la rúbrica de l'índex.

XVI

1. Folis 249-273v. fol. 249r, *inc.*: «(rúbrica) Privilegia concessa civitati Barchinone propter galeas armatas regi Johanni pro passagio Sardinie (*fi de rúbrica*) In die (*sic*) nomine cunctis pateat euidenter ...

Fol. 268r, *exp.*: «... Aymericus de Sintillis et hugo de angularia milites camerlengi».

2. Identificació de l'autor i obra: *Privilegia concessa civitati Barchinone propter galeas armatas regi Johanni pro passagio Sardinie*.

6. Contingut:

Fol. 251r: Quod inquisitio contra ciuem barchinone, si habet fieri per vnum iudicem, quod sit ciuis, si per plures quod sint tot ciues quod alii, et si contrarium fiat, inquisitiones sint nulle et contra facientes penam incurrant.

Fol. 252r: Quod non procedatur ad captionem Ciuis, nisi precedente inquisitione recepta per notarium et dato consilio per iudicem de capiendo, nisi in casibus in responsiua expressis.

Fol. 253r: Quines ne quantes dilacions deuen esser dades al procurador fiscal a prouar contra los delats e de la pena aposade contra lo fisc.

Fol. 254v: Quod solus Rex uel primogenitus possit sibi reseruari causas criminales Ciuium barchinone in recessu, de consilio vicencancellarii uel antiquioris promotoris.

Fol. 255r: Que algutzirs no poden prendre Ciutedans, sino en la forma en lo primer Capítol contengude.

Fol. 255v: Quod in barchinona non utatur ultra quatuor procuratoribus fiscales (*sic*).

Fol. 256r: Quod procuratores fiscales ante quam utantur eorum officio jurent seruare priuilegia barchinone in posse Regis.

Ib.: Que algutzirs ante quam utantur jurent ut supra.

Fol. 256v: Quod pro execucione ciuium non debent dirrui domus, nisi pro pace et treuga et crimum lese magestatis in iure captis.

Fol. 257r: Quod capitanei et patroni nauium uel galearum et aliorum uasorum que armabuntur in barchinone habeant jurisdictionem, nisi sint cum capitano uel almiral.

Fol. 257v: Quod debitores ciuitatis non guidentur et guidatis guidaticum non seruetur.

Ib.: Quod procurator fiscalis juret quod ante quam de denunciatione iudicet, nomen denunciantis iudici nomen denunciantis et contra quem fit denuncia-tio, ut iudex uideat si admitet denunciationem uel denuntiantem in testem.

Fol. 258v: Remissio terciorum penarum.

Ib.: Quod debitores censualium non guidentur.

Fol. 259v: Contra los qui mोगueren lo aualot del call.

Ib.: Que remissions nos pusquen atorgar a caporals de les destruccions del cal.

Fol. 260r: Que los algutzirs no fassen gayte ne tolgen armes sino en barale o per manament en escrits del rey.

Ib.: Que lo gouernador e uicencanceler juren segons lo capítol de Munso.

Fol. 260v: Conferma los priuilegis etc.

- Fol. 261r: De acordatis qui tenentur prestare sacramentum et homagium de sequendo armatam.
 Fol. 262r: Super clericis qui quesunt et firmant justitiam cum persone obligacione qualiter est procedendum, scilicet quod episcopus teneat illos captos.
 Fol. 263r: Pro obseruacione priuilegiorum ville de moya.
 Fol. 265r: Priuilegium notariorum Ciuitatis Barchinone.
 Fol. 268v: Sententia regia quod dominus rex potest redimere iuredictiones alienatas licet non interuenerit instrumentum graciae.
 Fol. 271v: Vt beneficium alicui concessum ipso uiuente alii non concedatur.
 Fol. 273r: Confirmatio priuilegiorum notariorum Barchinone

XVII

Al fol. 274, hi ha la transcripció d'un privilegi de Pere III sobre percepció de rendes de censals i violaris, interrompuda en adonar-se hom que ja havia estat copiat en un altre lloc, segons que diu la nota marginal: «in libro bernardi de ponte | fol. 193».

El fol. 274v és en blanc.

XVIII

1a. Foli 275r, *inc.*: «Nota praemittam super purgacione contumacie fienda. Petrus, Dei gratia rex Aragonum etc., fidei nostro vicario Gerunde uel eius locum tenenti salutem et gratiam. Pro parte francisci tauernerii domicelli fuit nobis humiliter supplicatum ut cum ipse qui publicatus est per nos pro eiecto a pace et treuga...».

Ib., *exp.*: «... per eum fiendam extra ciuitatem eandem recipiatis in eo loco de quo vobis videbitur expedire. Datum barchinone XXVIII^a Nouembris anno a Natiuitate domini M^o CCC^o LXX° tercio. Visa Roma».

2a. Identificació de l'autor i obra: PERE III, [*Lletra al veguer de Girona sobre les condicions segons les quals Francesc Taverner pot deixar d'ésser gitat de pau i treva*].

XIX

1b. Folis 275v-282v. Fol. 275r, *inc.*: «Priuilegium brachio militari concessum in curia barchinone celebrata per Regem Petrum anno M^o CCC LXX° nono. Hoc est translatum bene et fideliter sumptum a quodam publico instrumento huiusmodi tenoris: Nouerint vniuersi quod cum per illustrissimum principem et dominum dominum Petrum dei gratia Regem Aragonum ...».

Fol. 282v, *exp.*: «... et cum supraposito in LXXVI^a linea vbi dicitur capitulum. Et in in (*sic*) LXXI^a vbi legitur *la fi de*, et clausi etc.».

2b. Identificació de l'autor i obra: PERE III, *Priuilegium brachio militari concessum in curia Barchinonae celebrata anno M^o CCC LXX° nono*.

XX

- 1a. Fol. 283r, *inc.*: «Nota de clamo pacis et treuge pro regaliis»
- 1b. Fol. 283v-286r: «Abreuiationes litium».
- 1c. Fol. 286v: «Priuilegium super solutione lezdarum dartuse».
- 1d. Fol. 287r: «Remissiones de eiectis ac guidatica eiektorum a pace et treuga».

XXI

1a. Folis 287v: «Prima etas mundi ffuit a creatione ade vsque ad diluuium et ffluxerunt duo mille CCLXII anni. Secunda etas fuit a tempore diluuii vsque ad abraham et fluxerunt M C LXXIII^{OR} anni. Tercia etas fuita ab abraham usque ad moysen et ffluxerunt CCCC XLV anni. Quarta etas fuit a moyse vsque ad aduentum ihesu christi M DC XXXIX anni. Quinta etas ffuit ab aduentum (*sic*) usque ad diem iudicii a quo tempore iam fluxerunt M CCCC e *sis*».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Nota sobre les cinc edats del món*].

1b. *Ib.*, *inc.*: «Greci sunt condempnati pro cismaticis per ecclesiam dei ex causis sequentibus. Primo quia asserunt mendaciter spiritum sanctum non procedere affilio ...».

Fol. 288v, *exp.*: «... ordinat patriarchas archiepiscopos episcopos presbyteros et clericos pro mero et libero arbitrio».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Trenta-tres raons per les quals els grecs són cismàtics*].

1c. Fol. 298r, *inc.*: «Dicitur quod imperator est dominus tocius mundi ...».

Ib., *exp.*: «... apud papam christi vicarium est vnde non inde causam que qui filii sunt legi (*fine mutilus*)».

2c. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Nota sobre l'emperador i l'imperi universal*].

XXII

1. Fol. 289r, *inc.*: «Maria dey gratia Regina Aragonum ffdeli nostro subuicario pallarensi. Recepit excellentia nostra literam vestram ...».

Ib., *exp.*: «... Datum in villa de vlldecona XXX iunii anno M^o CCCC^o xxx^o. De ffunes».

2. Identificació de l'autor i obra: *Lletra de la reina Maria al veguer del Pallars, del 30 de juny del 1430.*

XXIII

1. Folis 289v-292v. Fol. 289v, *inc.*: «Priuilegium siue pracmatica iudicis appellationum ...».

Fol. 290, *exp.*: «Datum Barchinone decima nona die febroarii anno a natiuitate domini M^o CCC^o Septuagesimo tercio Regnique nostri XXXVIII°. Visa Roma».

2. Identificació de l'autor i obra: *{Disposicions de Pere III sobre apel·lacions i abreviació de litigis}*.

XXIV

1c. Fol. 290v, *inc.*: «(al man) de consulatui (sic) maris (fin al man). In christi nomine pateat euidenter quod nos Martinus dei gratia Rex Aragonum ...»

Fol. 292v, *exp.*: «... iussimus comuniri. Datum barchinone XXII die aprilis anno a natiuitate domini M^o CCCC IX° Regnique nostri XIII°».

2b. Identificació de l'autor i obra: *{Pragmàtica de Martí I sobre el Consolat de Mar}*.

Foli 293 en blanc.

XXV

1. Folis 294-300v. Fol. 294r, *inc.*: «Nos Petrus, Dei gratia rex ... ».

Fol. 300v, *exp.*: «... ac bonum statum dicti sacramentalis et deffentione (sic) omnium et ...» [*fine mutilus*].

2. Identificació de l'autor i obra: *{Pragmàtiques de Pere III i Joan I sobre el sacramental}*.

I-XXV

3. Altres manuscrits: Barcelona, Arxiu Històric Municipal, mss. L-08, L-09 i L-10.

S'hi ha de relacionar també amb la part de privilegis i altres disposicions reials dels mss. Barcelona, BC, ms. 485.

4. Catàlegs i bibliografia: Jaume DE PUIG I OLIVER, *Fragments annalístics del ms. 11 de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona*, dins «AIEG», LII (2011) (= Miscel·lània d'homenatge a Gabriel Roura Güibas), 161-205.

5. Edició: ID., *ib.*, edita la *Cronica comunia* continguda als fol. 141r-144r; la *Nota annalística amb elements llegendaris de la presa de Barcelona per Almansur (a. 985)*, i la *Cronologia dels reis de França des d'Hug Capet fins a Lluís el Jove i*

nota sobre el canvi de datació acordat en concili provincial Tarraconense l'any 1180, del fol. 144rv; el *Fragment sobre la història d'Hispania i la formació de les dues Catalunyaes*, del fol. 144v; la *Cronologia dels reis de França des de Pipí fins a Lluís VII*, dels fol. 144v-145v; i tres *Notes de cronologia de tres documents, un d'ells de l'Arxiu Reial*, dels fol. 145v-146r.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 130 x 190, a columna tirada, de 26-30 línies constataades. Impaginació del foli 150r: 38 + 135 + 50 x 45 + 190 + 60.

2. Tipus de ratllat: Dues línies horitzontals i dues línies verticals de justificació; escriptura de justificació a justificació. UR variable.

3. Tipus de lletra i mans: a) Folis 20-29, 4, escriptura gòtica cursiva amb influències de la bastarda;

b) folis 40-274, escriptura gòtica cursiva amb influències de la bastarda, d'una altra mà, que escriu amb mòdul més gran;

c) folis 275r, escriptura cursiva gòtico-bastarda;

d) folis 275v-279r, 286v-287r, escriptura bastarda, de transició cap a la humanística;

e) folis 279r-282v, escriptura gòtico-bastarda;

f) folis 283r, escriptura gòtico-bastarda d'una altra mà;

g) folis 283v-286r, escriptura bastarda cal·ligràfica;

h) folis 287v-289r, humanística amb trets de gòtico-bastarda;

i) folis 289r, 290v-292v, escriptura cursiva humanística;

j) folis 294r-300v, escriptura cursiva humanística d'una altra mà.

4. Reclams horitzontals i centrats.

5. Decoració: Inicials de capítol previstes i no realitzades, segurament molt simples, perquè no haurien ocupat l'espai de dues línies. Rúbriques de mà diferent, escrites en lletra gòtico-humanística, fins al fol. 249r. Dibuixos en tinta sèpia als folis 20v-29r.

6. Notes, manícula i signes de nota *passim*, de moltes mans. Algunes notes marginals són personals i de la mateixa mà: Fol. 40v: «hic uide que habeo in constitutionibus meis fo. 124»; fol. 45v: «hoc habeo in constitutionibus fol. 109 et de hoc supra fo. 40»; fol. 58v: «quod habeo in libro constitutionum fo. 108»; fol. 58v: «hanc declarationem habeo in libro constitutionum fol. 34»; fol. 86r: «quod habeo in li. Constitutionum fo. 108»; fol. 86v: «hec fuit confirmata per infantem alfonssum ut habeo in constitutionibus fo. 202»; fol. 129r: «hanc credo consideracionem habuerunt leuatores bulle cere qui faciunt soluere iurs (?) de iure». Anotacions llargues als folis 97v, 107v, 149rv, 225v, 226r, 230v 236v. Al marge inferior de molts folis hi ha anotat en tinta negra i lletra petita el text de les rúbriques que el rubricador havia d'intercalar en els espais reservats *ad hoc*. Moltes d'aquestes notes han sucumbit a l'acció de la cisalla.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» als folis 20r, 79r.

9. Copistes: Deu.

10. Revisions i correccions: Grans addicions als fol. 146r, 226r; menors al fol. 184r.

12. Notícies històriques: El volum té dues parts diferenciades. La primera abasta des del foli 20 al 273. El foli 273 és final de plec i no duu reclam, perquè aquí s'acabava originàriament el recull. Aquesta part és molt uniforme des del punt de vista de l'execució formal. A partir del foli 274, inicial d'un altre plec, comença una mena d'apèndix on hom hi va anar afegint privilegis i pragmàtiques del segle XIV, més els fragments sobre les edats del món i els errors del grecs, la pragmàtica de l'Humà sobre el Consolat de Mar de l'any 1409, una lletra de la reina Maria, esposa del Magnànim, del 1430, i els capítols sobre el sacramental dels reis Pere III i Joan I, copiats molt probablement a finals del segle XV o a principis del segle XVI. La primera part fou començada de copiar a les acaballes del segle XIV o a principis del segle XV, segurament abans del compromís de Casp, car no hi ha cap document dels Trastàmara. La segona part o apèndix es va anar escrivint fins a les acaballes del segle XV.

El volum ha estat utilitzat i anotat per juristes diversos, i el fet inclina a pensar que la compilació es formà com un instrument pràctic al servei dels professionals del dret. No és un document emanat de l'autoritat reial ni de la municipal, sinó que nasqué per iniciativa dels qui practicaven els negocis jurídics: advocats, jutges, procuradors i jurisconsults de tota mena.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació molt precari, degut a la manca de cobertes, i a una taca d'humiditat que afecta el marge superior de tots els folis.

2. Datació: Segle XV, post 1406.

3. Origen probablement barceloní.

4. Propietaris i procedència: No seria gens desassenyat suposar que el ms. formava part del fons del bisbe Bastero.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes: Només s'ha conservat la tapa II de la coberta primitiva. La tapa I ha estat substituïda per una tapa independent de cartró gris.

a) Mides de superfície i gruix: Tapa I: 219 x 301. Tapa II: 217 x 300

b) Material: Post recoberta de mitja pell.

c) Indicacions escrites: Contratapa II, a l'angle inferior dret, signatura de Pere Bohigas: «Ms 182 | VI-I-15».

La contratapa II porta enganxats dos reforços de pergami. El primer, situat al final de la primera meitat de la contratapa, amida 80 x 52; el segon, situat

a començament de la segona meitat de la contratapa, amida 75 x 54. Són escrits en llatí per les dues cares, amb una escriptura librària que no remunta el segle XIV. Els dos reforços superiors demostren que formaven part d'una obra escrita almenys a dues columnes, amidant l'intercolumni visible uns 13 mm. El reforç inferior és del tot il·legible pel *recto* i mal llegible pel *verso*; és un fragment de la part superior d'un foli, amb el marge superior amidant 50 mm; sobre l'intercolumni de 13 mm. hi ha escrita una «L» en rúbrica, la qua cosa acaba de convèncer que ambdós fragments provenen d'un ms. escrit a dues columnes. Algunes paraules que es deixen llegir amb claredat fan entendre que es tractava d'un còdex jurídic.

d) Elements decoratius: Faixes de rombes marcats amb bordons i mitges canyes.

2. Llom de la mateixa pell, conservada només la part inferior.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s són cosits entre ells mitjançant tres dobles nervis interns, que en treien altres tants d'externs, formant quatre seccions exteriors.

b) Descripció de les seccions: 1)-2) desaparegudes; 3) buida; 4) etiqueta de paper blanc quadrada, amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms | 12».

3. Altres elements:

b) Tancadors: Es conserven els dos gafets de ferro de la tapa II.

c) Cobertes (folres) de paper.

d) Talls sense particularitat.

e) Capçaleres destruïdes; capçada a dalt i a baix.

4. Conclusió. Data: Segle XVI.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 582.

5. Dimensions: 210 x 285.

6. Plecs:

1) Plec de 8 x 2, folis 1-16, amb rastres de reclam guillotinat.

2) Plec de 11 x 2, folis 17-37, amb reclam: «era ninguno».

3) Plec de 8 x 2, folis 38-53, sense reclam.

4) Plec de 8 x 2, folis 54-69, amb restes de reclam.

5) Plec coix, de 9/8, folis 70-86, amb reclam: «Roma».

6) Plec coix, de 8/7, folis 87-101, amb rastres de reclam guillotinat.

7) Plec de 8 x 2, folis 102-117, amb restes de reclam guillotinat.

8) Plec de 8 x 2, folis 118-133, sense reclam.

9) Plec de 8 x 2, folis 134-149, amb restes de reclam guillotinat.

10) Plec de 8 x 2, folis 150-165, amb restes de reclam guillotinat.

- 11) Plec de 8 x 2, folis 166-181, amb restes de reclam guillotinat.
- 12) Plec de 8 x 2, folis 182-200, sense reclam. Entre els folis 183 i 187 hi ha interecalat un plec coix, de 3/0, amb taló final, folis 184-186.
- 13) Plec de 8 x 2, folis 201-216, amb restes de reclam guillotinat.
- 14) Plec de 8 x 2, folis 217-232, amb reclam: «Siempre Capitol».
- 15) Plec de 8 x 2, folis 233-247, amb rastres de reclam guillotinat.
- 16) Plec de 8 x 2, folis 248-263, amb rastres de reclam guillotinat.
- 17) Plec de 8 x 2, folis 264-279, amb reclam: «ya fecho».
- 18) Plec de 8 x 2, folis 280-295, amb restes de reclam guillotinat.
- 19) Plec de 8 x 2, folis 296-311, amb restes de reclam guillotinat.
- 20) Plec de 8 x 2, folis 312-327, sense reclam.
- 21) Plec de 8 x 2, folis 328-343, sense reclam.
- 22) Plec de 8 x 2, folis 344-361, sense reclam.
- 23) Plec de 5 x 2, folis 362-371, sense reclam.
- 24) Plec de 9 x 2, folis 372-389, sense reclam.
- 25) Plec de 8 x 2, folis 390-405, sense reclam.
- 26) Plec de 9 x 2, folis 406-423, sense reclam.
- 27) Plec de 7 x 2, folis 424-437, sense reclam.
- 28) Plec de 9 x 2, folis 438-455, sense reclam.
- 29) Plec de 7 x 2, folis 456-469, sense reclam.
- 30) Plec de 9 x 2, folis 470-487, sense reclam.
- 31) Plec de 7 x 2, folis 488-501, amb rastres de reclam guillotinat.
- 32) Plec de 8 x 2, folis 502-517, sense reclam.
- 33) Plec de 8 x 2, folis 518-533, sense reclam.
- 34) Plec de 8 x 2, folis 534-549, sense reclam.
- 35) Plec de 8 x 2, folis 550-565, amb rastres de reclam guillotinat.
- 36) Plec de 8 x 2, folis 566-582.

A la part superior i inferior del cos del volum, sengles reforços de pergamí, que amiden 75 x 55, lligats a les capçades pel fil de cosir que, eixint del plecs i travessant els sobredits reforços, es capdellen a les dues capçades. Hi és visible un calderó vermell. L'escriptura del *recto* és molt esvaïda; la del *verso* es podrà llegir quan el ms. sigui restaurat. En tot tenen el mateix aspecte que els dos reforços anteriors, ara enganxats a la contratapa II.

Dels folis 1-6 només se'n conserva la meitat de l'esquerra, amb pèrdua de text.

En el plec 2) hi ha el foli 32 bis.

En el plec 3) el foli 38 és després del plec.

Al plec 6) el foli 87 conté aquesta nota al verso: «cindatur ista folea quia superius fuit continuata». El text ha estat efectivament ratllat.

Al plec 6) són despresos els dos primers i el darrer foli.

Al plec 7) el darrer foli és després.

Al plec 8) el primer i el darrer folis són despresos.

Al plec 15) hi el foli 35 bis.

Al plec 22) el foliador ha fet un salt des del foli 347 al 350, sense que hi hagi pèrdua de text.

Al plec 36) el foliador fa un salt del foli 574 al 576.

El text és dividit en capítols encapçalats per rúbriques, que Pere Bohigas va numerar amb llaipsis i xifres aràbigues, de 1 a 376.

El foli 367 és en blanc, sense que s'hagi produït pèrdua de text.

Als folis 6-7, que han perdut més d'un terç de la seva extensió per l'extrem dret, dalt de tot, hi ha restes d'una inscripció en tinta, possible nota de propietat, escrita en lletra diferent de la del mss. El fet que la nota hagi estat escrita sobre els dos folis com si fos un de sol, a causa de la pèrdua esmentada, vol dir que l'estat precari dels deu primers folis del ms. tal com es presenta avui ja es donava el segle XVII. Conjecturalment la inscripció es pot llegir «Li g[...]ni pu[...]». Cf. infra V, 4.

Al fol. 1r, angle inferior esquerre, signatura actual en llaipsis: «Ms | 12».

8. Foliació contínua, feta pel sr. Pere Bohigas l'any 1936, en llaipsis i xifres aràbigues, situada a l'angle superior dret del recto dels folis, amb les anomalies assenyalades. Per sobre d'aquesta, seguida per nosaltres, n'hi ha una altra, probablement de la mateixa mà, discontinua, potser feta a corre-cuita, que sovint només numera per desenes i arriba fins al número 636, evidentment irreal.

9. Numeració de plecs: No se'n veu rastre.

10. Filigranes: a) Folis 1-16, 85, 93, 104-116, 120-183, 191-200, 213-216, 223-224, 233-310, 373-582, de la flor, del tipus BRIQUET 6443, documentada a Roma el 1498, a Nàpols entre 1502 i 1507, a Roma entre 1502 i 1518 i a Florència el 1517.

b) Folis 17-79 (molt clara al foli 32bis i als 35ss), 87-92, 94-101, 117, filigrana de l'arbre posat dins escut, no igual, però semblant a BRIQUET 772, documentada a Roma el 1490.

c) Folis 186-187, 205-208, 221-222, 229-232, possiblement unes tenalles envoltades d'un cercle, que no trobem repertoriada.

d) Folis 312-371 de les balances encerclades (cf. fol. 367, exempta), semblant al tipus BRIQUET 2475, documentada a Palerm entre 1481 i 1482, amb variants similars a Arnoldstein del 1534 i a Graz del 1538.

11. Forats: No se'n veuen.

12. Sistema de ratllat. Tres plegats tabel·liònics verticals; el primer i el tercer defineixen la caixa d'escriptura; el central s'ubica el centre de la pàgina, sense conseqüències per a l'escriptura. >>><<<.

III. CONTINGUT LITERARI

1. Folis 1-582. Fol. 1r, *inc.*: «Accidentes que por [... .. Ale-]xandro papa Sexto [... ..]miento de su pontificado [... ..] como a morbo pestifero [... ..] y empues toda la Cristian [... ..]».

Fol. 582v, *exp.*: «... por non caher en aquel crimen de Lesa maiestas en el qual tantos hombres caporales militares ciudadanos e otros de honra no hauia mucho cayeron e fueron decapitados muertos e Sentenciados por su notorio crimen e maldat. El dia que [...] del Sabado a xxiiii^o del mes de Julio de Mil cinientos e d[... ..]s (*fine mutilus*)».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM ARAGONÈS, *Accidentes del Pontificado de Alexandro VI*.

3. Altres manuscrits: Desconeguts.

4. Catàlegs i bibliografia: Carles DE BOLÓS I VAYREDA, *Un manuscrito inédito del siglo XVI*, dins «AIEG», I (1946), 125-135.

5. Edicions: DE BOLÓS, *o.c.*, 129-131, edita els cc. 4 i 11.

6. Contingut:

Fol. 1r: E primeramente como posa [... ..] de la destruction del Rey de [... ..]

Fol. 2v: Como posa la glo-[... ..]-llosa de los Reyes Daragon [... ..] affectados e fauorables e qui [... ..] ocion e obediencia fizieron por [... ..].

Fol. 6v: [...]sa que papa Inocencio faze donacion a [... .. fra]ancisqueto cibo⁷⁶ de la Baronia, y como fue ap[... ..]el Collegio de los Cardinales, y empues como [... ..] marauillosas al papa, y como muere [... ..] fue electo en Pontiffice Borgia⁷⁷ vicecancel-[lario] fue nombrado Alexander Sextus.

Fol. 9r: Como posa la coronacion e assumption desti Alexandro con la fiesta, que le fue fecha, fue buena cosa.

Fol. 10v: Como posa los vicios naturales e otros ahun adiecticios, con las virtudes de papa Alexandro, todo bueno.

Fol. 12v: Como muchas potentades ytaliquas dieron la obediencia a papa Alexandro, e como quiso abolir la donacion de Inocencio⁷⁸ e como Verginio Vrsino⁷⁹ pretendio seyer suya, y le fauorescio grandemente el Rey de Napoles,⁸⁰ de donde vino todo el mal principal al preffato Rey.

76. Fill natural del qui fou papa Innocenci VIII (1484-1492), nascut ca. 1449 i mort el 1518, es casà amb Magdalena de Mèdicis, filla de Llorenç el Magnífic. Cf. DBI, 25, 243-245.

77. Roderic de Borja, papa Alexandre VI (1492-1503), per al qual cf. DBI, 2, 196-204; *EdP*, III, 13-22.

78. Innocenci VIII (1484-1492), per al qual cf. DBI, 62, 450-460; *EdP*, III, 1-13.

79. Gentile Virgineo Orsini d'Aragona, senyor de Bracciano, capità i intrigant, al servei de Nàpols (1478-1479), després en contra (1482), més tard a favor (1485-86) i contra Carles VIII de França (1494) després a favor d'ell i contra Nàpols, on, empresonat a Atella, fou mort a instàncies d'Alexandre VI. Cf. 79, 721-729.

80. Ferran/Ferrante I, fill natural d'Alfons el Magnànim, rei de Nàpols des del 1458 fins al 1494. Cf. DBI, 46, 174-189.

- Fol. 13v: Como posa grande odio entrel Duque de Calabria⁸¹ contra sus cunyados de Milan, y como el papa faze breues al Rey de Frantia⁸² por su venida en la ytalia.
- Fol. 14v: Como Alexandro declara guerra contra el Rey, y como su Sanctedat quiso quitar la fortaleza de Ostia al summo penitenciario.⁸³
- Fol. 16v: Como el Santo Senyor Alexandro el papa publicamente dentro el palacio apostolico, casa matrimonialmente a su fixa⁸⁴ con el Senyor de Pesaro,⁸⁵ baronh ytalico, fue notable fiesta, pocho honesta para la Ecclesia.
- Fol. 18v: Como el papa no quiso recibir Censo del realme, antes mando poner bulla contra el Rey dando lo por ynimigo rebelle. Empues entre ellos fue fecha concordia.
- Fol. 20r: Como vino embaxada por el Rey Despanya,⁸⁶ y presto la obediencia al papa, fue buena cosa.
- Fol. 21v: Como muere el Rey de Napoles, y empues fue assumpto en Rey don Alfonso⁸⁷ so fixo, con otras buenas cosas.
- Fol. 23r: Como el Rey don Alfonso con mucho amor scribe al Cardinal ad Vincula,⁸⁸ y quanto iratamente e con pocha temperancia le responde.
- Fol. 24r: Como manda el papa su fixo al realme, a donde casa con dona Real media.⁸⁹
- Fol. 24v: Como los Embaxadores de Francia quisieron audiencia del papa y fueles denegada, y como partio de Roma llegado para coronar al Rey nueuo y como el Cardinal ad Vincula fuyo de Ostia, y quanto trabajo su Sanctedat por hauer la fortaleza.
- Fol. 26r: Como vino en Roma nueua Embaxada de Francia, y las nouidades que se siguieron en florencia, y el grande odio que los de Milan mostraron contra el Rey y el Regno.
- Fol. 26v: Como el papa mando artelleria e gente darmas contra la fortaleza de Ostia.
- Fol. 28v: Como lemprador⁹⁰ mouido por la fe cristiana mando Embaxador al papa y Su Sanctedat con los Cardinales de tres cosas que demandaua por deffender el cristianismos no le concedieron sino las dos.

81. Alfons d'Aragó, fill del rei Ferrante i d'Isabel de Chiaromonte, futur rei de Nàpols (1494-1495), duc de Calàbria, casat amb Ippolita Maria Sforza, filla de Francesc Sforza, de Milà. Cf. DBI, 2, 331-332.

82. Carles VIII (1483-1498).

83. És el cardenal Giuliano della Rovere, futur papa Juli II, per al qual cf. EUBEL, II, 17; *EdP*, III, 31-42.

84. Lucrecia Borja (1480-1519), filla d'Alexandre VI, per a la qual cf. DBI, 66, 375-380.

85. Giovanni Sforza, duc de Pèsaro i comte de Cotignola, segon marit de Lucrecia, del 1493 al 1497.

86. Ferran II d'Aragó, V de Castella.

87. Alfons II de Nàpols (1494-1495), esmentat supra, nota 81.

88. Giuliano della Rovere, supra, nota 83.

89. Al·ludeix al matrimoni entre Jofré Borgia i Sança d'Aragó, filla natural d'Alfons II de Nàpols. En l'avinentesa d'aquestes noces, fou creat el principat de Squillace.

90. Maximilià I (1493-1519), consogre dels reis Catòlics i avi de Carles I.

- Fol. 29v: Como el legado apostolico coronó al Rey, y como la embajada de Francia explica por su Rey y como el papa la interrompe.
- Fol. 31r: Como lEmbaxada de venestia se fue de la missa papal, y como ostia tomo acordio con Su Sanctedat.
- Fol. 32r: Como en corte huuo muchas reuoluciones y non se fizieron las prophesiones de corpore Christi.
- Fol. 32v: Como secretamente entro en Roma hun Castellano [... ..] por su Rey [... ..].
- Fol. 32bis v: Como el papa fue a Ostia y el Rey como apresono algunos Caualleros de titulo, y como por mar fue su Sanctedat a la Ciueta, y voluiendose para Roma Vergineo le hizo grande recibimiento.
- Fol. 33r: Como lostol de mar del Rey fue a Lihorna y las gentes ytaliquas compeçauan a luzir encima los Campos.
- Fol. 34r: Como el papa recibio grande presente del Rey, y como fue comde stable del Realme quiso fazer insulto en Roma, e otras buenas cosas.
- Fol. 36r: Como el vicecancellor⁹¹ fuyo de Roma y hizo dar muerte a algunos foranos, y como dos Cardinales fueron alterados del Celebro.
- Fol. 37r: Como el sobrino del Rey mandando su Magestad dexo su patrimonio y se hizo ecclesiastico, y empues como los grandes merxantes dentro la ciudat de Narnia comittieron grande scaramuça; morieron algunos; con otras cosas empues notables.
- Fol. 38r: Como fueron fechas vistas publicamente entrel papa y el Rey de Napoles marauillosamente [... ..].
- Fol. 41v: Como el papa fue reducto en Roma, y mandando el Rey, su fixo el Duque de Calabria partio para Thoscana, y las gentes Darmas de la Ligua⁹² como se aiustaron con el, e otras cosas buenas.
- Fol. 42v: Como el papa era mucho offendido, y como el Capitan Real huuo batalla y fue vencedor contra Franceses, y como la fortaleza de Ostia fue vendida. La culpa se dio al papa.
- Fol. 44v: Como fue fecho Leguado para el emperador y como el turquo⁹³ fue saquado del Castillo y puesto dentro el palatio appostolico, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 46r: Como por algunos reçelos el papa puso guarda a Capitolio, y como el Capitan Real huuo batalla con franceses, y como de Napoles vino Capitan por seruir al papa e no hizo nada, y como el otro Real Capitan del mar tomo carauana de genoeses, y como entro grande Ostol de mar en socorro de Ostia, con otras cosas buenas.
- Fol. 47v: Como muere por forma entuxegado el verdadero Duque de Milan el Jouen,⁹⁴ con otras cosas notables.
- Fol. 48r: Como trabaja el papa en reduzir al Sr. Vicecancellor [... ..].

91. És el cardenal Ascanio Sforza, per al qual cf. EUBEL, II, 20.

92. Lliga del 31 de març del 1495, entre papat, imperi, Espanya, Milà i Venècia contra Carles VIII de França.

93. És Djem, germà petit del soldà Bajacè II, ostatge primer del gran mestre de Rodes (1482), després del papa Innocenci VIII (1489) i d'Alexandre VI.

94. Gian Galeazzo Sforza (1469-1494), nebot de Ludovico Sforza, *il Moro*. Cf. infra, nota 97.

- Fol. 50r: Como Vergineo Capitan por el Rey de Napoles no faze la guerra, y mandando su Magestad fizo la via de Thoscana, y como celadamente con otros Capitanes se confedero con el Rey de Frantia; esto fue contra la fealdat de su Rey, con otras cosas notables Rey de Frantia, y como el preffato Rey quiso destruyr al Senyor de Pumbli, y como le fueron cerradas las puertas de Sesena al Duque Real⁹⁵ y las muertes que dentro fueron fechas.
- Fol. 52r: Como los dos Capitanes turbaron al Real duque [... ..].
- Fo. 53v: Como de Perosa entro gente darmas en Roma, y como ell Rey [... ..].
- Fol. 54v: Como passando la gente darmas francesa entro en Sena, y como Piero de Medicis⁹⁶ puso en manos del Rey de Francia muchas tierras de florentines, y como fuyo de florentia.
- Fol. 55v: Como el rey de Frantia mando cartas al papa mucho superbas, y como su Sanctedat puso en el Castillo cosas insignes con las reliquias, y como el Rey francés con los suyos fazia muchas crueldades en matar, y como el prefeto tomo el tributo del turquo que venia a su Sanctedat, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 57v: Como fue ingrata florentia y como el Rey de Francia entro en florentia, y como el Senyor Ludouico⁹⁷ se aparto y con quanto arte del Rey de Francia.
- Fol. 59r: Como florentines en nombre del Rey fazen patentes a las ciudades e tierras ytalianas.
- Fol. 59v: La patente es la siguiente.
- Fol. 62r: Como gente darmas francesa entra en Aquapendente, y como se quisieron dar muchas culpas al papa.
- Fol. 62v: Como la gente que vino a Ostia por mar vino fata Roma, y como el Rey mando moneda en Roma por fazer gente darmas, y como la bella Julia⁹⁸ vaso papal fue tornada y reschatada, con otras cosas buenas.
- Fol. 63v: Como un malo Romanescho en fauor del Rey de Francia trebaxo en comouer al populo contra el papa, y la offiarta que fue fecha al papa, todo bueno.
- Fol. 65v: Como los franceses andaron encima el lugar de Petillano, y como los de la ciudat de Uiterbo con grande rebellion echaron a la gente del papa su Senyor por fauorescer a los franceses.
- Fol. 67r: Como el papa y Embaxador del Rey Despanya desempacharon cartas al preffato Rey, dandole auisamiento de la venida de los franceses, con otras cosas marauillosas.
- Fol. 68r: Como fueron dadas en Roma muchas famas.
- Fol. 68v: Como el Rey de francia faze demanda a los florentines y la respuesta a el fecha mucho animosamente.

95. Ferrandino (1467-1496), fill d'Alfons II de Nàpols, rei de 1495 a 1496. Cf. DBI, 46, 189-194.

96. Fill de Llorenç el Magnífic, per al qual cf. DBI, 73, 158-161.

97. Ludovico Maria Sforza, dit el Moro, per al qual cf. DBI, 66, 436-444.

98. Júlia Farnese, germana del cardenal Farnese, amant de Roderic de Borja-Alexandre VI.

- Fol. 70v: Como el Rey de francia entra en Luqua, a donde se huuo con los suyos mucho desordenadamente, con otras turpes e malas cosas, y como le fue resistido.
- Fol. 71v: Como el papa aiusto congregacion de todas gentes y narro piadosamente las turpitudes de los Franceses, con la conclusion que resulto.
- Fol. 73r: Como el vicescanner con Embaxadores Franceses parten de Ostia y entraron en Roma por dar principio en la concordia, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 74r: Como los franceses toman Lugares de la ecclesia y del Vergineo Vrsino mas por grado que por fuerça, y como el papa manda Embaxada al Rey frances por la concordia, y como el Rey entro en Sena y faze demanda por componer la y como el duque Real se retrahe, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 75v: Como el papa apresono a su vicescanner e a Colupnas,⁹⁹ con otros Cardinales, con otras cosas mucho para notar las.
- Fol. 77v: Como por reposar algunos tumultos el papa faze entrar en Roma al duque Capitan Real, con otras cosas notables.
- Fol. 78r: Como el papa por reposar al populo faze caualgar al duque Real, con otras cosas notables.
- Fol. 78v: Como los de Viterbio recibieron con palma e oliuera al Rey de francia, y como empues fueron tratados y empues como occorrieron al papa y la agra respuesta que hauieron muy mucho notable.
- Fol. 80v: Como vso de algunas simulaciones el papa, y como el Rey de Napoles mando moneda a su fixo, y como el Rey de francia tomo a la ciudat de Sutri y cruelmente fizo matar a la gente.
- Fol. 81r: Como los Romanos en presencia del papa se reuocaron de la promesa que li fizieron y como fueron licenciados los Cardinales e Colupnas tomados por su Sanctedat.
- Fol. 82r: Como el Rey de Napoles manda a su fixo que se vaya, y como el Duque Real dio strenas a las regiones de Roma por amansar las, con otras cosas notables.
- Fol. 83r: Como por parte de los franceses fue dada vna carta al Duque Real, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 83v: Como los vassallos vrsinos dan entrada al Rey de Francia, y como mando cartas al papa; echase de Roma al Duque Real y la respuesta que le fue mandada, todo bien notable.
- Fol. 84v: Como el duque Real parte de Roma la via del Realme, con otro mucho notable.
- Fol. 85r: Como muchos romanos se dolieron del Duque Real e como lo magnificauan; pone sus virtudes de su persona marauillosamente.
- Fol. 85v: Como en Napoles vino Embaxada del turquo y como hombres del lugar de froxolon mataron al Obispo gobernador de Campania con otros oficiales del papa.
- Fol. 86v: Como los franceses se echaron en Roma y no seruaron la concordia fecha por su Rey, con otras cosas para notar.

⁹⁹ Es refereix molt probablement a Fabrizio i Prospero Colonna, per als quals cf. DBI, 27, 288-293 i 416-426.

- Fol. 89r: Como los franceses seruauan pocha verdat e mala fe, y como se includieron en el Castillo muchos Cardinales, y como entro en Roma el Rey de francia con otras cosas bien para notar las.
- Fol. 91r: Como deseauan los franceses hauer debate contral Castello a donde staua el papa, y los sachos con robos e omicidios que fizieron en Roma.
- Fol. 91v: Como cayo parte del Castillo y como algunos Cardinales rebelles fazian conuenticulos con el Rey de francia y como empues muchos tractos fue fecha concordia con otras cosas mucho marauillosas, para bien contemplarlas.
- Fol. 95v: Como empues los Cardinales delante el Rey de francia ellos con ellos se increpaban brutissimamente y como empues se apartaron de Roma, y como prepuso el Rey de Francia dar la obediencia al papa e la prouision quey fue fecha.
- Fol. 96v: Como el rey con quanto recelo va a palacio por veyer se con el papa, y su Sanctedat por complazer le de continent fizo hun Cardinal frances, con otras cosas marauillosas.
- Fol. 98r: Como fue prestada la obediencia por el Rey de francia al papa, y como algunos Cardinales recusauan comparecer en esti acto, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 101r: Como mandando el papa fueron arboradas banderas por deuocion del glorioso Sancto y fizo el officio sollempe y fue mostrado el vulto sancto, y fue dada en publico la benediction acostumbrada.
- Fol. 101v: Como el Duque Real huuo entro el Regno batalla con los franceses, y fue vençedor, y como el capitan de mar tomo carauana del Rey de francia, y como el Rey don alfonso quiso dar muerte a su yerno fixo del papa,¹⁰⁰ con otras cosas mucho marauillosas.
- Fol. 104r: Como el Rey don Alfonso renuncia el regno a su fixo el duque,¹⁰¹ y lo fizo caualgar con corona en testa como a Rey, y como se va del Regno, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 105v: Como los de Roma quisieron poner discordia entrel papa y el rey de francia, y como su Sanctedat fue a Pauluslo y el Rey lo acompanyo, y mando partir la artelleria contral Realme.
- Fol. 106v: Como por fuerça quito el Rey de francia al papa el turquo,¹⁰² y por fuerça le dio tierras maritimas de la ecclesia e hun Legado, y como llegaron Embaxadores Despanya y el que concorrieron, remetiendo los a belitre por dar les respuesta, y como el Legado le fuyo, con otras cosas grandes.
- Fol. 109r: Como sutamente el papa mandaua el Carruage paral Legado, y como fue tomado, y como fueron Embaxadores a Belitre paral Rey, y como voluieron mucho descontentos.
- Fol. 111v: Como describe la persona del Rey de francia, con los vicios y de sus gentes, con otras cosas bien notables.
- Fol. 112v: Como narra el rompimiento de la Concordia fecha entre los reyes Despanya y de francia, y por que se rompe, y faze mucho a notar.

100. Cf. supra, nota 89.

101. Cf. supra, nota 95.

102. Cf. supra, nota 93. Djem morí al campament del rei francès.

- Fol. 114v: Como el Rey nuevo de Napoles pone en Libertat a los presoneros Senyores de titulo, fue el primero acto de su regimiento, para mucho comendar lo.
- Fol. 115r: Como muestra la seuidat grande de la gente francesa, y como da laude a Sant Jerma, y el Rey se retruxo a Capua.
- Fol. 116r: Como el papa faze alguna demonstration en vengar su injuria.
- Fol. 117r: Como la ciudat de Laquila y empues todo el Regno comittieron rebellion con traycion, y alçaron bandera de f. f.; esti apellido tomaron los Senyores de titulo del infido Regno.
- Fol. 118r: Como huuo desseo el Rey hauer batalla contra franceses, y como empues se perdieron las ciudades de Capua, Vetsa con napoles, y fueron fugitivos los Reales Aragoneses por mar, todo piedoso puesto.
- Fol. 123r: Como atractaron pecunia hauieron los Castillos el Nueuo y del Louo, y la torre del thesoro, con otros de Napoles.
- Fol. 124v: Como el rey de Francia mando hun misso a Ystria al infante principe Daltamura¹⁰³ por hauer fabla con el, y la desonesta demanda que fizo, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 126r: Como el Rey de francia non quiere seruar la fe a los grandes e otros del Reyno, y como por moneda el Capitan traydor le da la fortaleza de Gayeta, todo forze mucho a notar.
- Fol. 127r: Como el Rey de francia manda Embaxador al papa por hauer la Corona con la Inuestidura del Reyno y los contrarios que le fueron fechos y como fue repellido.
- Fol. 128v: Como posa el grande y publico robo de la Ciudad e Castillo de Napoles y como se mouio en Roma Insulto, con otras cosas para bien notar las.
- Fol. 129v: Como los Embaxadores Despanya, pues hauieron negociado por su Rey se ueluen de Roma y como mataron al Baronchello del papa.
- Ib.: Como Embaxador de Venescia Suplica al Rey de francia se aparexe contra el Turcho. La respuesta que le fue fecha mucho desordenada y como se publico Ligua en Ytalia con otras cosas mucho marauillosas.
- Fol. 131v: Como la gente de Milan se aparto del Rey de francia y como el Rey mando por el Cardinal Sant Denis.¹⁰⁴
- Fol. 133r: Como muestra las rapinas del Rey de francia con los suyos con algunas illusiones romaneschas.
- Fol. 135r: Como recita caso seguido en Napoles a causa dun frances diablo.
- Fol. 135v: Como el Rey de francia demanda Libero passo por Roma, y como el Rey don fernando¹⁰⁵ boluio en el Reyno y tomo la Ciudat de Rijols, con otras cosas buenas.
- Fol. 137r: Como huuo subuencion el papa de los Cardinales y como vino Embaxada del rey de francia a papa, con otras nouidades pro notables.
- Fol. 138r: Como el papa fue ausiado de la grande maldat tractada por los Neapolitanos traydores contra el Rey don Alfonso e su fixo sus senyores.

103. Cf. infra, nota 130.

104. Jean de la Grolaie, abat de Saint-Denis, creat cardenal per Alexandre VI el 20 de setembre del 1493, mort el 1499, per al qual cf. EUBEL, II, 23.

105. Cf. supra, nota 86.

- Fol. 140v: Como recita el papa a los Cardinales los agraviuos recebidos del Rey de francia, y como le fue respuesto con poca reuerencia, y como con entender del rey quisieron furtar la Ciudad de Tiboli, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 142r: Como el rey de francia apresono a Vergineo Vrsino e al Conde petillano,¹⁰⁶ con otras cosas mucho notables.
- Fol. 143v: Como el rey de francia quiso veyer la imatgen del Rey don Alfonso; era puesta del viuio y la fuerza que y puso y las parabras (*sic*) que dixo, mucho para notarlas.
- Fol. 144v: Como el rey de francia quito las Capitancias a muchos Yspanos, y como Roma vino en grande periglo, y los sachos con muertes que fueron fechas, todo para mucho notar.
- Fol. 146r: Como desseauan los romanos schandalo paral papa y las cartas que fueron tomadas, y como dio auiamiento a los Embaxadores franceses, y las parabras que les dixo y con quanto reçelo se fueron; y como el papa prepuso andar se fuydo de Roma.
- Fol. 149r: Como el papa fuyio con grande gente con los Cardinales, y como los romanos se redian del caso, y como ellos andaron al rey de francia, y como daua a sacho a las tierras, con otros males e muertes Inniormissimos.
- Fol. 151v: Como el rey fuyendo de Napoles entro en Roma con toda su gente. Los robos que perpetraron con sacandalos e muertes, y como truxo bien guardados a los grandes merxantes.
- Fol. 152v: Como el rey de francia se va de Roma y el mal fin que huuo crudelissimamente.
- Fol. 154r: Como en Batalla campal los Capitanes Reales Aragoneses tomaron al Capitan pariente del rey de francia mucho animosamente.
- Fol. 154v: Como seyendo en via el rey de francia saqueaua las tierras de la ecclesia e otras tierras, mucho para notar su crueldat.
- Fol. 155v: Como de la Insula grande passo socorro a Rijols paral Rey de Napoles, y como de Genoa fueron echados muchos potentes.
- Fol. 156v: Como el rey de francia mando boluer al papa algunas tierras, y como el Duque de Milan dio a sacho a la ciudad de Rezio, y como Nouara de Milan se declaro por el rey de francia.
- Fol. 157v: Como Lembaxador Despaya requeria a los Embaxadores de la Ligua apretassen con Linimigo, y como por parte del rey de francia fueron Embaxadores a Florencia e no acabaron nada, y los robos que fizieron por la via, con otras cosas assaz de memoria
- Fol. 159r: Como sallieron algunos Zuyzeros de Napoles fingiendo seyer desdenyados, y fueron a Iscla, y como fue entendido el arte.
- Fol. 160r: Como el papa fue auisado dela presa de Rijols, con otras buenas cosas mucho notables.
- Fol. 161r: Como narra la muerte dun Ciudadano romano que quiso sembrar a otros del suyo sangre.
- Fol. 163r: Como el Rey Aragonese vencio en Campo al Capitan del rey de francia.

106. Branca de la família Orsini. Aquí és el comte Niccolò Orsini (1442-1510).

- Fol. 163v: Como pone el crudelissimo e impiissimo insulto e la turpitud e inhumanidad y el grande robo nephandissimo de Gayeta; mucho faze a notar para cristianos.
- Fol. 165rv: Como de la fuyda del papa a Perosa y del boluer a roma y de la recepcion dignissima posa muy bien.
- Fol. 167v: Como posa la mala jornada seguida al Rey Aragonés a Seminatat, la perdicion de las gentes y la animosidad grande del Capitan Yspano.¹⁰⁷
- Fol. 169v: Como los franceses quieren seuissimamente comprimir Los Neapolitanos, y como el Rey don ferrando animosamente e mucho gloriosa recobro la ciudad de Napoles, Linsulto que recibieron los franceses, con otras cosas marauillosas dignas de mucha memoria.
- Fol. 173r: Como miserablemente toma exilio el rey de francia de Ytalia, con tanta verguença e animos suyos e de sus gentes; es para mucho notar.
- Fol. 179r: Como venescianos trebaxauan yrritar al papa e a otras potestades ytaliqas y al Rey Despanya contra el Duque de Milan.
- Fol. 181r: Como el papa mando socorro al preffato Rey para fazer la nueva conquista del Regno, y como los franceses del Castillo nuevo hauieron pelea con la Ciudad y el danyo que recibieron.
- Fol. 182r: Como Jocosamente pone la Leuidat del obispo valençiano.¹⁰⁸
- Fol. 183r: Como el Rey don ferrando manda Embaxador que tenga su lugar en Roma, con la recepcion que le fue fecha y los breues quel papa manda al rey de francia que pose las armas.
- Fol. 187v: Como fue mucho notado el papa de la impertinente musicha y como el Capitan de Venescia faze grande preda dentro de francia, con otras cosas notables.
- Fol. 189r: Como el buen cauallero toma la ciudad de terranoua rebelle y las muertes que se fizieron y los que dexo andar libros.
- Fol. 190r: Como la Magestad del Rey preposa en las Cortes Daragon y demanda gente contra francia, y dio la demanda en scriptos muy buena.
- Fol. 193r: Como mataron al Marques de la peschara¹⁰⁹ y el enoxo terrible quel Rey tomo desta muerte.
- Fol. 194r: Como entra en roma Embaxada por parte del Rey de Portugal¹¹⁰ por dar la obediencia; quanto magnifica cosa fue.
- Fol. 195v: Como de Nouara salle gente darmas por tomar batalla e por robar vitualla, y la gente del campo se acerquo a la C. y como fue tomada vna fusta que venia por dar vitualla al Castillo nuevo, y los que enforçaron.
- Fol. 196v: Como los de la Ciudad de Pisa dieron grande anymo a la gente del campo de florençia.
- Fol. 197r: Como Despanya arribo en Cicilia grande ostol en valencia del Rey de Napoles y como el Conde Capitan por el Rey de Napoles huuo batalla contra franceses y fue vencedor, y el grande Capitan Despanya esforçadamente opprimia a Calabresos con varias cosas mucho notables.

107. Gonzalo Fernández de Córdoba.

108. Cèsar Borgia, per al qual cf. DBI, 12, 696-708.

109. Alfonso d'Àvalos, fill d'Iñigo d'Àvalos, comte de Monteodorisio, i d'Antonella d'Aquino, per al qual cf. DBI, 4, 612.

110. Manuel I (1495-1521).

- Fol. 199r: Como lempedor¹¹¹ dio muerte a muchos de sus vasallos a hun Capitan del Rey de francia y como esti rey quiso hauer vistas con el Capitan de Venescia.
- Fol. 200r: Como fue hauida grande pelea contra francesos del Castillo nuevo y el danyo que reportaron.
- Fol. 200v: Como fue fecha treugua entrel rey de francia y el Duque de milan, y la demanda desonesta que faze el Rey.
- Fol. 201r: Como lartelleria del Rey excellente fizo grande danyo en las fustas francesas.
- Ib.: Como se mouieron ciertos enganyosos tratos entrel Rey de francia y el Duque de Milan con otras cosas para notar.
- Fol. 202r: Como los del Castillo nuevo fizieron cierta concordia con la Magestad del Rey por la fambre que tenian.
- Fol. 203v: Como hun Capitan frances destrosso al Capitan del Rey don ferrando.
- Ib.: Como vino en grande periculo el Rey de perder se por aquel mal caso de traycion de puente yeboli, con otras cosas marauillosas mucho notables
- Fol. 208v: Como el rey de francia sacho de Nouara al Duque Dorlaenchs¹¹² con la gente de guerra e puso dentro gente nueua y como Libero de la presion a Vergineo Vrsino y los robos y males que empues dio, y como el papa le mando Embaxadores y Los menosprecio.
- Fol. 209v: Como huuo batalla en mar entre Naues del Rey de Napoles con Naues francesas, con las muertes que se fizieron, con otras cosas bien notables.
- Fol. 210v: Como fueron fechas vistas e concordias entrel rey de francia y el Duque de Milan y como Larmada de Venescia vino en Napoles, truxo buen socorro y como los del Castillo nuevo mandaron auisamiento al rey de francia de la concordia tomada, con otras buenas cosas.
- Fol. 211r: Como el grande Capitan Despanya tomo en marauillosa batalla a tres Condes ytalianos, y como el Rey huuo batalla contra sus traydores, todo bueno e marauilloso, con otras cosas.
- Fol. 213v: Como los françesos del Castillo nuevo contra el Juramento Los principales con otros mucho se fueron del Castillo ylla mala fé que seruaron con muchas otras cosas buenas.
- Fol. 214v: Como con fuerça darmas la Magestat del Rey tomo a la C. de Noxera, y como fueron tomados la muxer, fixos y hermano del Conde traydor.
- Fol. 215v: Como Fabricio huuo pelea contra gentes de Laquilla y fue vençedor. A otra parte don Cesar Real¹¹³ vencio en la pulla a gentes francesas. Diolos a tallo y como boluieron los qui fueron al rey de francia por dias qui le daron auiso de la Concordia del Castillo, con otras cosas marauillosas.
- Fol. 216r: Como el rey combatio la ciudadella del Castillo y quanto animosamente La entro y las muertes quey fizo, con otras cosas de grande animo.
- Fol. 217r: Como lermano daquel don Julian por don Cesar Capitan Real fue tomado y con los suiyoys todos en Campo fueron degollados, y empues esti Juliano seruo mala al Infante Real, todo marauillosamente puesto.

111. Cf. supra, nota 90.

112. Lluís, duc d'Orleans, cosí i successor de Carles VIII, rei de França del 1498 al 1514, pretendent del ducat de Milà, encerclat a Novara per Ludovico il Moro.

113. Germà de Frederic, el malaventurat rei de Nàpols.

- Fol. 218v: Como en roma fizo terribles frios con grandes nieues y el flumen sallio de su alueo natural; es mucho notable.
- Fol. 219r: Como don Alfonso Rey muere en la Ciudad de Mecina en Sicilia, con sus laudes, puesto assaz piedosamente e digna.
- Fol. 220v: Como fue hauido el trihumpho del desseado Castillo nueuo de Napoles, buena e marauillosa cosa para mucho notar Lo.
- Fol. 222r: Como la naue Cathalana da nueua del robo de gayeta, que fue por naues françesas traydo en francia, todo mucho para notar la crueldat.
- Fol. 222v: Como fue grande la batalla mucho ensangrentada que guanyaron los Capitanes Aragoneses al Conde traydor en la Calabria, con otras cosas para notar.
- Fol. 224v: Como los Desquillaig touieron tracto por matar al Cardenal y Capitan Yspano y empues quantos fueron esquartados, y el Real don Cesar tomo a Taranto y dio a tallo a todos los franceses, con otras cosas bien notables seguidas empues en tierra de Lauor.
- Fol. 225v: Como malamente venescianos se ocuparon a fahença, y como los principales Capitanes franceses de Salerno desfizieron a Anthonello Sabelo y lo quisieron matar, con otras buenas cosas.
- Fol. 226v: Como muestra la causa quel papa manda bando que ninguno toquasse sueldo contral Realme y ningun harmero hosasse vender armas; y los Reales tomaron a los franceses vna gruessa naue vituallada; y como su Magestad puso en preson a muchos Anjohinos y como los de utre dieron grande danyo a la oppinion francesa, con otras cosas marauillosas mucho para notar.
- Fol. 228r: Como el papa con la Ligua mando Embaxada al Vergineo Vrsino y le manda y requiere no fuesse contral Realme, y la respuesta vil que fizo y el danyo grande que vino al Rey y al Regno, con otras cosas mucho para notar las.
- Fol. 230v: Como en Napoles diron crido francia francia, y como los Anjohinos tomados fueron confinados a Lipari, y como el Castillo de Loua se dio al Rey y como Vilamarí¹¹⁴ corrio fustas cargadas, vitualla con mucha gente, con otras buenas cosas.
- Fol. 231v: Como en Sessa quisieron matar al Real Infante e a toda voluntat Aragonesa, y quantos fueron esquartados; y como florentines con tracto enganyoso cobraron el puerto de Lihorna, y como el Conde Capitan tomo dos naues vitualladas que sallieron de Salerno, con otras cosas muy mucho notables.
- Fol. 232v: Como Benaunto en el Realme se quiso alçar, y como el Rey da en manos del populo al fixo del Conde traydor, con otras cosas de schandalo bien para notar.
- Fol. 233v: Como el Rey mucho necessitado empenyora las Ciudades del Realme, y como los franceses de offuri venieron por dar animo ala Ciudad de Sessa, y como el Real Infante con su gente los tallo de pieças.
- Fol. 235r: Como passa gente Ciciliana en el Realme, con otras buenas cosas.

114. Bernat de Vilamarí, almirall (s. XV-1512), fill del primer Bernat de Vilamarí, almirall (s. XV – 1463), per als quals cf. DBA, IV, 465-466.

- Fol. 235v: Como fue hauida marauillosa batalla a Rosano entre Capitanes de voluntat Aragonesa con otros Capitanes franceses y la victoria grande hauida por los Aragoneses, todo con grande Laude faze mucho a notar.
- Fol. 237r: Como algunos Capitanes nauigando por dar lengua al rey de francia la fusta dio de trauers a Ciuetavexa, y la prouision quel papa fizo por hauer Lespolio.
- Fol. 237v: Como narra cosas muy mucho cruels e piedosas e mayormente para ecclesiasticos.
- Fol. 238r: Como fue tomado por combate Petramolara, el baron con otros fueron dados a tallo.
- Fol. 240r: Como anelaua la Ciudat de benauento a seyer françesa, de los que tomaron saquearon las casas, bien para notar.
- Fol. 241r: Como entro en Roma el marques de Mantua¹¹⁵ capitan por Venescia, por seruir al Rey, con las honras quel papa le dio.
- Fol. 243r: Como los françeses queriendo collir las Duanas de las peccoras en la pulla recibieron grande danyo que les dio aquel Real don Cesar, y como el Marques Capitan faze su via paral Realme.
- Fol. 244r: Como venescianos por poner en mas necessidat al Rey detenian a su gente y como el Embaxador del Rey protestaua delantel embaxador de Venescia, y de continente partio otro nombre de gentes darmas.
- Fol. 245r: Como recibieron gran danyo Cathalanes y la prouision que y fizo Caller en contrario, y el principe de Salerno¹¹⁶ fue mal tractado por el noble don Joan de Ceruelló,¹¹⁷ y como el grande Capitan ysmano tomando el Castillo de Diano fizo enforchar mucha gente francesa; son cosas dignas para bien notar las.
- Fol. 245v: Como el Rey faze via para la pulla sobre las Duanas y tomo el lugar de Siuera; el Real don Cesar dio un mal encuentro a Vergineo, todo mucho bueno para bien notar el caso.
- Fol. 247r: Como la grande Ligua faze grande gente y como florentines fueron perdedores duna batalla, y como en la Calabria el grande Capitan tomo la C. de Triqualcho con otros Castillos, y las gandes muertes que les dio, todo para bien notar.
- Fol. 248r: Como la uoluntat françesa por roma echo malas famas contra el Rey, y empues se supo como fue vencedor y el danyo que dio a Vergineo.
- Fol. 248v: Como los franceses malamente fizieron degollar a las gentes dun Castillo que se les dio, y como el grande Capitan ysmano en batalla tomo al Conde de millito,¹¹⁸ marauilloso rebelle, con otras cosas bien para notar.
- Fol. 249r: Como gente darmas del grande Rey entraron en francia delante Narbona y ninguno les contradixo; y como fallandose su alteza en tortosa arribo Embaxada con enganyo de francia, con la respuesta fue enuiada, con otras cosas bien para notar.
- Fol. 250r: Como el papa mando al turquo hun missio, y empues buelue La respuesta, y como fue alla bien strenado, fue muy buena cosa e honesta demanda.

115. Joan Francesc II (1484-1519).

116. Cf. infra, nota 145.

117. Cf. DBA, I, 554.

118. Feu de Roger de Llúria, Mileto, a la Calàbria, passà als Sanseverino. L'al·ludit és Carlo Sanseverino, comte de Mileto.

- Fol. 250v: Como el grande Capitan yspano en el passo del Lugar de Morano ha grande pugna contra françeses e Calabresos, y empues se le daron muchas tierras e Castillos; fue mucho notable e marauilloso caso.
- Fol. 252r: Como zuçeros de la Magestat del Rey por cupa dellos recibieron el vltimo danyo; y alli con armas morio el traydor Conde y hun Capitan françes; fue el caso a Siuera; describe los Laudes del Conde liati, que es bueno.
- Fol. 253r: Como fue requerido Monpenser¹¹⁹ a andarse en francia, promittiendo acompañarlo el Marques Capitan de Venescia, y con simulaciones françesas no fizo nada.
- Fol. 253v: Como narra dos muertes de grandes Senyores por ambicion de la Senyoria, con otras cosas mucho para notarlas.
- Fol. 254r: Como fata hombres bestiales se quisieron ynimichar contra la Magestat del Rey, La destrossa que les dio y como su Magestat huuo grande pelea con gente darmas francesa y como fue vençedor; y el mal arte que venescianos seruauan al Rey, con otras cosas assaz marauillosas para notar.
- Fol. 256v: Como fue grande la Secunda rebellion de los Senyores Calabresos, y como el grande Capitan y el noble don Joan de ceruello resistian marauillosamente, y como Los de florencia apresonaron a muchos Ciudadinos sospechos, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 257r: Como el Marques Capitan por cobrar su simulado yerro tomo algunos Castillos y a los de Montalbi; a todos fizo degollar, con otras cosas marauillosas.
- Fol. 257v: Como se pusieron famas contra el Conceio de Venescia de los partidos que mouian al rey de francia, y como Vergineo apartado de la cara del Rey fazia buenas cosas en su oppinion y presumio con otros soccorrer a Gayeta, y como el Rey los turbaua.
- Fol. 258v: Como el rey de francia manda missos a genoa que le aparexen aquel vilatge, y como hauieron corta respuesta; y como larmada del Rey del mar se puso en el puerto de Gayeta y como por tierra se aparexo el sitio contra gayeta.
- Fol. 259r: Como el fixo del papa don Joffre con su muxer, aquella dona Sancha real media, entran en roma y la grandissima recepcion que les fue fecha, bien marauillosamente para notar.
- Fol. 261r: Como el grande Capitan yspano tomo el burgo de Lahino con tantos Senyores Calabresos con otros Castillos, y la fiesta que fizo, todo en Laude del Capitan.
- Fol. 263r: Como la gente de Venescia, colorando su error, destruyo la baronia de farfa, y como el Real Infante tomo al bastardo de Lihon, y como babtizaron los françeses al Vergineo de traytes, etc., con la respuesta con la grande scharamuça, todo para notar.
- Fol. 264r: Como el Duque dorbino¹²⁰ fue fecho ganfanoniere dela ecclesia, y como el Capitan frances riquissimo de los robos y aquel Karlot fueron degollados por Capitanes Aragoneses Reales, con otras cosas mucho notables.

119. Gilbert de Borbó, comte de Montpensier (1443-1496).

120. Guidubaldo de Montefeltro (1472-1508), casat amb Isabel de Gonzaga. Cf. DBI, 76, 59-60.

- Fol. 265v: Como muere tallado con sentencia el Gato de la C. de Biterbio, por sus excessos e males que fazia.
- Fol. 266v: Como el Señor de Camarino¹²¹ da grande danyo al Marques de bitondo,¹²² y como un otro seductor populi de Tiboli con otro soezo grande bara de Viterbio fueron degollados como a traydores, y como la Magestat del rey fizo saquear a frainyeto, y como el principe de Salerno fue mucho perdedor; todo para bien notar.
- Fol. 268r: Como la Magestad del Rey con mucha misericordia recepto al lugar de Siuera; Bonalbecho se dio; y como algunos de caballo se passaron con el Rey; y como la gente darmas de Venecia no queria andar al Realme, pues no los pagauan, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 270v: Como describe las costumbres de las gentes del Realme, y como su Magestad toma la reguarda a los ynimigos fugitiuos y las muertes que les dio, con otras marauillosas cosas.
- Fol. 272r: Como la gente ytalicha contradixo mucho al Consejo de la Reyna, y como empuexes el grande Capitan Yspano huuo pelea por passos en la Calabria con el principe de Besinyana¹²³ y el conde de Mellito; fue vencedor marauillosamente; y como morio el Conde, y como el principe fuyo. Apixi se dio al Rey, el Duque dorbino fue juncto en la bento, con grande orden puesto.
- Fol. 274v: Como el Señor de Camarino dio otro grande danyo al marques de bitondo, y el mal arte que los Asculanos le touieron.
- Fol. 275r: Como los ynimigos fueron inclusos en Atella y como el grande Capitan Yspano fue reçebido con grande amor; y con quanto mal arte andauan Venescianos y la cancellerosa respuesta que les fizo el Rey; y como fue tomada la vitualla; todo mucho complido e bueno para mucho notar.
- Fol. 277r: Como los de portoueneris tomaron hun Capitan frances que mucho rico se boluia en francia; y como menaut¹²⁴ fizo enforchar a algunos de la fortaleza, con otras cosas assaz buenas.
- Fol. 278r: Como el grande Capitan quito a los ynimigos de Atella los molinos con lagua, y como hauieron scharamuça contra el grande Capitan por lagua con los molinos, e quanto danyo les seguio.
- Fol. 279r: Como el visorey frances quiso dar socorro a los de Attella, y como fue repellido; y como hun camarero del Rey Le fuyo e dio auiso a los de Attella y las prouisiones que dentro fizieron.
- Fol. 280r: Como el esforcado Capitan frances con los principes de Salerno e de Besinyana venia por dar socorro a Attella, y como el noble don Joan de Ceruello, mandando su Magestat, ferio en ellos, huuo en su laude grande pelea; grande caso fue.
- Fol. 280v: Como el Cardenal Yspano fue eleto por su Santidat e todo el Colegio por Llegado por andar a recibir al Emperador.
- Fol. 281r: Como los de Atella, auisados que les venia grande socorro, grande flota, sallieron, y el Marques tomo muchos dellos con la vitualla; y como el grande

121. Rodolfo (IV) Varano.

122. Andrea Matteo Acquaviva.

123. Bernardino Sanseverino.

124. Manaut Guerri, biscaí, a sou del rei de França.

- Capitan Yspano tomo el Monasterio; y como los ytaliquos Lo quisieron ynimichar; todo bueno e con grande complimiento, para mucho notar Lo.
- Fol. 284v: Como los del Campo Real tomaron de los de Atella a muchos, y como el grande Capitan tomo el çaguero molino; y como los de Attella sacharon muchos partidos y fueron les denegados, con otras cosas notables.
- Fol. 285v: Como por Embaxador de Attella fue suplicada su Magestat a tomar concordia, y como con grande inuidia los de la conducta venesciana mathauan de noches a gentes del grande Capitan; todo se fazia por poner en trebaxo al Rey.
- Fol. 287r: Como a la Magestat del Rey plugo scuchar concordia por reposar los males de su Campo, y como los italichos quisieron saltar a los Yspanos y como se deffendieron, y el Rey como acudio y los reposo; y como los de Attella por seruar la concordia dieron rehenas, todo bueno.
- Fol. 288v: Como se publico en Roma Ligua nueua, y como Julio Vrsino se andaua con gente darmas a Laquila, y como villanos le dieron destrossa.
- Fol. 289r: Como tracta la concordia de Attella, y que se tiene a seruar por las partes.
- Fol. 290r: Como se andaua con liçençia del Rey B. Albiana con sus gentes riquo de los robos; y don Cesar aquel Real passo en la Calabria por la nueua rebellion.
- Fol. 291r: Como describe Los Laudes del Vergineo Vrsino amplamente.
- Fol. 292v: Como por la nueua Ligua publicada el papa va a populo y fazed officio sollempe y da indulgencia; y empues hizo fiesta mundana; y como el Capitan Albini hizo rebellar a Cossensa, y como sallieron los de Attella por fazer gracias a su Magestat de la concordia, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 294r: Como el noble don Dimas tomo armada de mar a los franceses, y como el grande Capitan Yspano, Jacobo comte y el Cardenal Daragon¹²⁵ fueron encontra la Calabria, con otras cosas muy mucho notables.
- Fol. 294v: Como gentes del armamiento del mar se desaffiaron y sallieron por acuchillar se, y como los de Gayeta sallieron e tomaron muchas bestias y se departieron; y como les fueron de çagua y como matharon a muchos y comieron los figados en reparo de sus injurias.
- Fol. 295r: Como el Duque de gandia,¹²⁶ otro fixo del papa, entro en Roma veniendo de valencia, y la grande reception que le fue fecha, con otras cosas a ponerlas en Croniquas.
- Fol. 297v: Como las Reynas andaron a Scaffa por veyer sallir a los ynimigos con los traydores del Reyno; alli acudieron muchos con las llaues, y el Conde de Conça, y prestaron la obediencia, nueua bien para notar.
- Fol. 298v: Como passando el Comptador del Rey Despanya enta Roma en el bosque le mataron gente, y fue muy mal tractado e robado.
- Fol. 299r: Como el grande merxante traydor fablo con el Capitan Despanya y la respuesta que huuo; y como los de Montelehone se rebellaron e quisieron matar al Cardenal Daragon, Las muertes que le dieron; y como el grande

125. Lluís d'Aragó, familiar del rei de Nàpols, Alfons II, creat cardenal per Alexandre VI el maig del 1494, per al qual cf. EUBEL, II, 24 i DBI, 3, 690-701.

126. Joan de Borja (1476-1497), segon fill d'Alexandre VI, per al qual cf. DBI, 12, 717-719.

- Capitan recobro la ciutat de Triqualicho con otros Castillos su[...] secunda rebellança; todo fue bien puesto.
- Fol. 300v: Como el Capitan Albini y don Julian suplicaron fuessen comprehensos en la concordia y como Salerno por combate se dio a su Magestat, y como don Joan de Ceruello fizo algunas muertes en la bastida de la fortaleza, y empues se dio a su Magestat.
- Fol. 301v: Como se daua grande cargo al Conde de Trauento, y por desencilpar se mando hun acto publico al Embaxador Despanya de su diligencia.
- Fol. 302r: Como se puso en los franceses morbo y como el Rey fizo demanda a Monpenser le fiziesse boluer a Gayeta y como lo recusó; y como le fue denunciado que seria returado de buena guerra, y como el papa demandaua al Rey al Vergineo y como le fue denegado; y como muchos franceses se embarcharon, y como monpenser e Vergineo fueron traydos a Yscla, todo bueno a notar.
- Fol. 304r: Como joan iorda e B. Albiana fueron desbalichados y mandados prisioneros a Napoles, y las causas por que, bien para notar.
- Fol. 305r: Como fue desonesta demanda en la forma como se querian reduzir Los principes de Salerno e de Besinyana; y como entro en Gayeta hun galeon con vitualla; deuia se el cargo dello al Conde Capitan del mar.
- Fol. 306r: Como N. S. Dios humilio la grande Superbia de Laquila, y como fue con fuerça reducta en la obediencia de la Magestat; es para mucho notar segunt su superbia.
- Fol. 307v: Como el obispo de Sesena, auditor de la Camera, y el Cardenal Vrsino¹²⁷ fueron priuados, con otras cosas assaz notables.
- Fol. 308r: Como lemprador entra en la Senyoria de Milan y que Senyores le prestaron obediencia, y la gente darmas que truxo; y como todos los Caualleros del Realme prestaron la obediencia; y como con Seguro vino a fabla el Principe de Salerno y la desonesta demanda que fizo, con otras cosas muy buenas para notar las.
- Fol. 310r: Como su Magestat compeço a enfermar, y como los de Gayeta dieron armamiento a la armada francesa y como en pussol de morbo morieron muchos franceses.
- Fol. 311v: Como Pontano fue reputado por grande traydor, con otras cosas bien para notar las.
- Fol. 312r: Como posa la pena de la noble dama y los remedios que demandaua, y quanto quedo descontenta.
- Fol. 313v: Como en Milan fue fecho grande recibimiento al Legado y como fue visitado lemprador y el recibimiento que le fue fecho con los razonamientos, todo bueno.
- Fol. 314v: Como el Duque fixo del Dios terreno jugo a canyas e vino a primo de sachar loxo al padre; y como el papa corre hun cauallo y quanto fue loado, con otras cosas notables.
- Fol. 315v: Como el Marques de Mantua, Capitan de venescianos, con su gente se va del Realme.

127. Joan Baptista de Ursinis, creat cardenal per Sixt IV el 15 de novembre del 1483, per al qual cf. EUBEL, II, 20.

- Fol. 316r: Como el grande Emperador apressado fue a Genoa, y huuo a su mano el Castelletto y el fin por que.
- Fol. 316v: Como el fischo del papa da principio a processar e inquirar contral prefeto por las rebelliones, males e offensas que fazia contra su Santidat e la Sede appostolica.
- Fol. 319v: Como la gente del papa se aparto del Realme y se vnio en las tierras de la ecclesia, y como los Romanos causaron malos pensamientos y como suplicaron al papa y la respuesta que a ellos fue dada.
- Fol. 320v: Como el principe de Salerno y el Capitan albini se fortifficaron en Gallipoli, y como los Reales reduxieron a Taranto; La fortaleza no; y como el Capitan Albini se reduxo dentro Napoles; y los tractos que los Cardenales Sabelo¹²⁸ e Colupna¹²⁹ touieron.
- Fol. 321v: Como se hauia mala sperança de la dolencia del Rey, y como el papa deseo el Regno para su fixo el Duque.
- Fol. 322v: Como en Napoles quisieron matar al Capitan Albini, y como empues fue cierta la nueua quel Rey don ferrando dentro de Napoles morio y quanto dolor dexo.
- Fol. 324v: Como fue apartado el Sitio de Gayeta y el Infante Illustrissimo fue reducto en Napoles; y como fue assumpto en Rey, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 326r: Como principiando nueuo regimiento el Excellente Rey don Frederico¹³⁰ mando publicar edicto assegurando generalment a todo hombre y las prouisiones que fizo y los grados con honras que dio al principe de Salerno,¹³¹ y como puso en libertad a muchos Senyores de titulo que stauan apresonados, con otras cosas mucho notables e buenas.
- Fol. 326v: Como Lemperador vino a Pisa [... ..].
- Fol. 328v: Como en la Camera real se fizo grande caso y empues la punicion que resulto; y como el papa prouocado mando partir gente darmas contra tierras Vrsinas.
- Fol. 329v: Como fueron dadas las banderas de Capitan general de la ecclesia al Duque de gandia, y como fue affixa en las puertas de Sant Pedro bulla contra casa Vrsina, con otras cosas marauillosas muy buenas e mucho loables.
- Fol. 330v: Como el Rey don Frederico [fue encima] Gayeta y como le continuo el combate [... ..] de Vrsinos fue tomado [... ..] y como lemprador [... ..] con otras cosas bien [para notar].
- Fol. 331v: Como los vrsinos robaron a viandantes, y como el Cardenal Valencia y el principe su hermano [... ..] y como morio en baya mosse [Monpenser].

128. Joan de Sabellis, creat cardenal per Sixt IV el 15 de maig del 1480, per al qual cf. EUBEL, II, 20.

129. Giovanni Colonna, creat cardenal el 15 de novembre del 1483, per al qual cf. EUBEL, II, 20 i DBI, 27, 342-345.

130. Frederic II de Nàpols (1451-1504), fill de Ferran I; succeí el seu nebot Ferran II i regnà de 1496 a 1501, quan Ferran II d'Aragó i Lluís XII es repartiren el regne de Nàpols. Abans de regnar era titulat príncep d'Altamura a causa del seu (segon) matrimoni amb Isabella del Balzo. Cf. DBI, 45, 668-682.

131. Cf. infra, nota 145.

- Fol. 332v: Como [... ..] con otras fustas [... ..] tallo a los del [... ..] mucho notables.
- Fol. 334r: Como fustas de larmada del Emperador perescieron y empues Gayeta absolutamente se dio al Rey, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 335r: Como el papa mandaua encima carretas fustas de mar a Triuinyano por Lagua con gente de Cauallo e de pie, y como fueron desbaratados e muertos por Vrsinos, con mucha desonra del papa.
- Fol. 335v: Como el grande Capitan Yspano dio sacho al lugar de Auleti del Realme, y empues fue que [... ..] con mas de CCC hombres [... ..] la Ysola de Vrsinos se [... ..].
- Fol. 337v: Como fue puesto Campo encima Braxano y como los del Lugar con cierto arte se pusieron dentro artelleria del campo y enclauaron vna bombarde de las gruessas.
- Fol. 338r: Como la Ligua se reuoco del prometido al Emperador y como su Magestat dexo el Campo y se retrayo a pauia y se fue a la C. de Como, y por hun Lago a su Senyoria del Imperio, con otras cosas notables.
- Fol. 340r: Como fue quitado el Campo de Braxano con mucha desonra del papa, e fu (*sic*) hauida batalla Campal a Canapina y empus (*sic*) fecha concordia entrel papa e Vrsinos con la composicion, todo puesto complidamente e con buen orden.
- Fol. 343v: Como el Lugar Dalbito en el Realme del prefeto fue saqueado por el grande Capitan, y como el de Milan ferio en gentes del Cardinal ad vincula¹³² y las muertes seguidas; y como el papa mando hun misso por su scusa a ostia y como les fue respuesto, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 345r: Como se causo grande judicamiento en la ecclesia de populo por las [... ..] y como fue dada Sentencia [... ..].
- Fol. 346v: Como el grande Capitan Yspano vino mandando el papa en las tierras de la ecclesia, y como empues dias huuu el triumpho complido dela fortaleza de Ostia, con la entrada de Roma mucho acabadamente e con todo orden, para bien notar e bueno.
- Fol. 356bis v: Como el papa dio Consistorialment el officio del prefetado a su fixo don Joffre principe desquillaig, y como su Santidat reuoco todas prometenças de dar sueldo a gentes darmas.
- Fol. 357r: Como posa marauillosamente el casamiento del fixo primogenito del Senyor Rey Daragon¹³³ con fixa del Emperador¹³⁴ y el recibimiento della, con las fiestas de las Bodas: Los arreos de los Castellanos mucho complidamente; y como el prefato Rey caso su fixa¹³⁵ con el Duque de Borgonya,¹³⁶ buena cosa e mucho notable.
- Fol. 360v: Como los de Pontecorbo cerraron las puertas al grande Capitan Yspano y como por fuerça los entro y como fizo saquear muchas casas [... ..].
- Fol. 361v: Como fueron fechos cambios de los presoneros y como el baron karulo de FFaugo se rebello y como su Magestat Lo subiuzgo; y como don Cesar Real

132. Cf. supra, nota 83.

133. Joan, el fill dels Reis Catòlics.

134. Margarida d'Àustria, filla de Maximilià I.

135. Joana la Boja, filla dels Reis Catòlics.

136. Felip el Bell, fill de Maximilià I.

- tomo el Monte de Sant Miquel y como mato a los franceses con los rebelles, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 362v: Como el [grande Capitan Yspano].
- Fol. 364r: Como fue grande el desorden en los eclesiasticos de Roma y cruel e brutissimo fetor en los papalistas, y como a grandes passos corria dona Simona por todo.
- Fol. 366r: Como el Senyor de Pesaro yerno del papa se apparto de su muxer,¹³⁷ y como se le truxo las joyas; y como ella se puso en hun monasterio, con otras cosas mucho notables.
- Fol. 368r: Como el papa huuo del Rey grandes Seniorias para su fixo el Duque de gandia, con otras cosas mucho para notar.
- Fol. 369r: Como morio don Enrique¹³⁸ capitan de Perpinyan, y como los castellanos fueron echados de Rossellon; y como en consistorio por su Santidat e los Cardenales fue fecho legado para coronar al Rey don frederico, con otras cosas buenas.
- Fol. 370r: Como en viterbio fueron saqueadas tantas casas, y mucho crudelissimamente fueron muertas tantas gentes, mucho para contemplar Lo.
- Fol. 371r: Como turpissimamente e mucho desolada muere sinse humanitat ninguna el duque Capitan de la ecclesia;¹³⁹ note se por todo con las grandes famas e sospechas.
- Fol. 375r: Como los Vrsino en la c. de Thodi degollaron a muchos y como fue ordinado en Consistorio fuessen fechas gentes darmas, con designacion de los Capitanes.
- Fol. 375v: Como el Legado Yspano se reduxo en Roma, y como el otro Legado fixo del papa parte de roma, va al Realme por la Coronacion, con grande aparato mundano.
- Fol. 376v: Como su Santidat manda partir de Roma al principe desquillaix con su Real muxer, y como fueron accompanyados de muchos marauillosamente.
- Fol. 377r: Como fecha la coronation del Rey don frederico el Cardenal Legado se reduxo en Roma, y como se demostro vna latente rebellion; y como su Magestat quiso hauer las tierras de los rebelles, y como su Magestat se puso en Campo; es atto mucho para notar.
- Fol. 378r: Como los Cardenales a qui fue comesa la refformacion de la Corte refferrescen al papa, y como su Santidat no quiere obtemperar nada.

137. Gioanni Sforza, marit de Lucrecia Borja, va jugar brut entre el papa i Carles VIII. Alexandre VI el crida a Roma el 1497, d'on va fugir per por que els Borja el matessin. Aleshores el papa va anul·lar el seu matrimoni per causa de no consumació (19 de desembre del 1497; va concloure el procés el seu oncle, el cardenal Ascanio Sforza). Lucrecia va fer temporades al convent de Sant Sixt.

138. Enrique Enríquez de Guzmán, capità general dels Comtats, que tingué desavinences amb el governador del Rosselló, Lluís d'Oms, a causa dels excessos dels soldats castellans; en una topada violenta entre soldats i paisans encesos d'ira, morí el capità castellà (1496), reemplaçat l'any sobre per Sanç de Castella. Cf. Antoni ROVIRA I VIRGILI, *Història de Catalunya*, vol. VII, Barcelona 1934, 179.

139. La nit del 14 al 15 de juny del 1497 Joan Borja, duc de Gandia, fou trobat mort al Tíber, després d'una festa a casa de la seva mare Vanozza, on també hi havia Cèsar Borja. No se'n va donar explicacions ni hi va haver culpables.

- Fol. 378v: Como dentro la ciudat de Florencia fue descubierta cierta coniuuration dampnatissima, y las muertes con exequiones e confiscaciones que se sigieron, muy mucho para notar.
- Fol. 380v: Como algunos pelados fidalgos de Castiella entran en Roma, y como se tractaua por tradir a Ostia, y como fue informado hun neophito de prima tiseria.
- Fol. 381v: Como por varias e falsas spediciones fechas en persona del papa fue apregonado su Secretario y fue priuado de su Prelatura e otros beneficios ecclesiasticos.
- Fol. 382v: Como los Senyores de titulo nueuos rebelles se retrahen en las tierras del principe de Salerno, y como el papa pone treugua entre Colpuneses e Vrsinos; y empues estos Vrsinos como fazen grande caualgada en tierras de Colupneses, fue les mucho danyo.
- Fol. 383r: Como el Rey por combate toma a la ciudat de Salerno, y empues se le dio la fortaleza, y como rayo del cielo faze grandes danyos; mucho es todo para bien notar Lo.
- Fol. 384r: Como posa la muerte del principe Real,¹⁴⁰ fixo primogenito de la Magestat del Senyor Rey Daragon, con otras cosas, mucho dolorosamente; con todo cumplimiento para notar e contemplar lo todo; con las exequias, cosa mucho digna.
- Fol. 386v: Como se declararon infestos nueuos rebelles el principe de Salerno y los condes de Conza y de Capacho, y como esti de conza fue exule desnaturado del Regno, y como aquel de capacho se reduxo en la obediencia, y como arraso la Sala, Castillo del Conde.
- Fol. 389v: Como el grande Duque de Bauibara¹⁴¹ entro en Roma y el grande recibimiento con otros assenyalados honores que le fueron dados.
- Fol. 390v: Como el principe de Salerno, con la muxer e fixos exules como a traydores fueron echados del Regno, para mucho notar, mayormente para militares.
- Fol. 391r: Como grandemente cayo nieue en roma; y el papa fizo maravillosamente caza delante el palatio appostolico.
- Fol. 3491v: Como fue muerte desolada la de perot puiol, para mucho contemplarla.
- Fol. 392v: Como strologos prenostichauan que en breue hauria a morir el papa, y quanto su Santidat los scarnescio.
- Fol. 393r: Como vino en Napoles Embaxada del turquo por demandar el cadauer de su hermano, con las promisiones que fazia al Rey; e como por muerte daquell Xarles fue assumpto ludouico¹⁴² en Rey de francia; y como fue apregonado por suspecto de la fe santa el obispo de Calahorra castellano,¹⁴³ toto bien para notar.

140. El príncep Joan, casat amb Margarita d'Àustria.

141. Albert II el Savi, duc de Baviera (1465-1508).

142. Lluís XII (1498-1515).

143. Pedro de Aranda, clergue de la cambra apostòlica i vicetresorer papal, bisbe de Calahorra des del 1477; fou acusat de marrania i heretgia, amb el seu fill natural Alfonso Solares de Aranda, protonotari, secretari i escriptor papal de Perusa; foren degradats i empresonats. Cf. EUBEL, II, 127.

- Fol. 393v: Como dentro Florencia con Sentencia publica cremaron a frayres obseruantes¹⁴⁴ y las muertes que por ellos y en otra manera se seguieron en la ciudat, todo mucho cumplido.
- Fol. 395v: Como el papa huuo desseo fazer del mundo a su fixo Cardenal, y como caso otra vuelta a dona Lucrecia su fixa con don alfonso Real medio,¹⁴⁵ a mucho comendar los para Cronichas; faze mucho a notar para todo hombre.
- Fol. 400r: Como se causo batalla Campal entre Colupneses e Vrsinos y como empues se concordaron y se fizieron casamientos y las fiesas grandes; todo en desonra del papa, con otras cosas marauillosas, faze mucho a notar.
- Fol. 404r: Como gente darmas e otra de pie fizo muestra delantel papa y como arribaron fuydos de portugal conuersos e jodios, y empues como se reconciliaron del judaytzar; y como sententialiter sine misericordia fue priuado y empues degradado el obispo castellano amplamente puesto.
- Fol. 406v: Como por muerte del primogenito y empues de la princesa, el ninyo fue jurado, y como sinse dar conclusion a la Corte Real Daragon su Magestat se fue a Castiella; y quanto quedo desdenyado en Regno, para mucho notar e comendar esto a cruel acto.
- Fol. 417v: Como por dar razon a algunos bestiales qui maldizen las libertades Daragon posa todos los Reyes fasta esta edat e tiempo, con los grandes serui-cios a ellos prestados e fechos. De donde merescieron guanyar e possedir libertades e viuir con aquellas gloriosamente por buena conseruacion de la fidelidad de su Rey e buena perpetuydad de su Regno.
- Fol. 431r: Como florentines fizieron muchas prouisiones de guerra contra pisa, y como los venescianos tomaron el Castillo de Casentino de Florencia; y como empues florentines tomaron flota de gente darmas a Venescianos, con otras cosas buenas.
- Fol. 433r: Como entraron de noches embaxadores de los reyes Daragon y de Castiella y empues lasstruento que hauieron con el papa; y como morio aquel principe de Salerno, con otras cosas mucho buenas.
- Fol. 434v: Como fue prestada la obediencia por parte de la duquessa de Bretanya¹⁴⁶ al pontifice.
- Fol. 435r: Como el turquo rompe la paz a Venescianos y como faze terrible clase por mar y por semexante venescianos; y como se concordaron Venescia y Florencia; y como larmada del turquo tallo a pieças la gente de dos galeas venescianas, con otras cosas buenas.

144. Girolamo Savonarola i els seus companys, executats després del corresponent judici de la Inquisició.

145. Alfons d'Aragó, príncep de Salern i duc de Bisceglie a partir del seu matrimoni amb Lucrècia Borja, celebrat el 21 de juliol del 1498. El juny del 1500 Alfons fou agredit prop de Sant Pere per uns desconeguts, que el van deixar mig mort; refet per la seva dona i protegit pel papa, fou escanyat a la seva habitació del Vaticà el 18 d'agost per Miquelot Corella, capità de Cèsar Borja.

146. Anna de Bretanya, vídua de Carles VIII, que Lluís XII pretenia. Declarat nul el matrimoni anterior de Lluís amb Joana de Valois, el rei de França va estrènyer aliança amb els Borja casant Cèsar amb Carlota d'Albret, germana del rei de Navarra.

- Fol. 437r: Como el Cardenal de Valencia se aparto del gremio de los Cardenales y empues como a fixo del Dios terreno matrimoni[... ..] con los honores e grados a el dados¹⁴⁷ [... ..] mucho notar e bien contemplar las.
- Fol. 448v: Como de don Cesar del dios terreno fixo se dio fama que mato a su hermano el Duque de Gandia, con tres causas euidentes quey dauan.
- Fol. 449v: Como el papa desseaua el Realme para su fixo narra al consistorio el aduenimiento de los gallos con muchos colores y como le fue contradicho; y como colupnesen fazen gente por deffenderse, con otras cosas buenas.
- Fol. 452v: Como el grande maestro de Rodas manda Embaxada al Rey de Napoles e demanda le ayuda, y la respuesta rigorosa; y como larmada del turquo da a sachos los [... ..] con otras cosas [...].
- Fol. 454v: Como Schano vicecanciller de roma por recelo se aparto, y como su Santidat manda su Capitan encima de Nexa, a donde fue tomado; y como su Santidat quiso apresonar a consanguineos del Schano, con otras cosas entrachadas.
- Fol. 456r: Como Schano vicecanciller por mar se va para su hermano el duque con mucha gente, y como muere metre gafet obispo de perusa,¹⁴⁸ con otras cosas desti muerto puestas en su buen laude.
- Fol. 457r: Como fuyo don Alfonso yerno del papa,¹⁴⁹ y como su Santidat da exilio a su hermana quanto vituperosamente y con quanta honra faze andar a su fixa a la rocha despoleta como a gobernadora, con el titulo miragloso que le da.
- Fol. 459r: Como larmada fecha en Marsella vino acirqua Meçina por furtarla y se fue; e pusose con armada de Venescia contra larmada del Turquo; e como un Abbat fue inculpado que seuria en el tracto.
- Fol. 460r: Como el papa preposa cosas que schandalitzan la mayor parte de los Cardenales, y como ladrones de mar robaron en el puerto assegurado por la ecclesia a los mercantes, con otras cosas.
- Fol. 460v: Como seguio mala jornada a la C. de Florencia, qui queria captiuar a Pisa.
- Fol. 461v: Como capitanes de francia mandando el rey entran en Lombardia [... ..].
- Fol. 464v: Como con arte fue fecho Legado y partio de roma y como fue liberado el Capitan del papa [... ..] de la [... ..] C. de Nepe; y como [... ..].
- Fol. 466r: Como echaua la nueua Ligua falsas famas, y como larmada de mar del turquo fizo grande danyo e dio con larmada de Venescia, y como los turquos tomaron la C. de Lepanto de venescianos, con otras cosas assaz notables.
- Fol. 467r: Como Lembaxador de Napoles increpa al papa presentes los Cardenales promitiendoles [... ..].
- Fol. 470v: Como con la grande industria del papa fizo reduzir de Napoles a su yerno con su muxer, y como el gobernador de Bolonya faze presente a su San-

147. Cèsar Borja va depositar la púrpura el 17 d'agost del 1498. Enviat pel papa a França, el 1499 es casava amb Carlota d'Albret, germana del rei de Navarra, i Lluís XII el feia duc del Valentinois. Per això sempre traïguà el sobrenom «Valentino».

148. Francesco Ciacceta (Gazetta), bisbe de Perusa entre 1492 i 1498. Cf. EUBEL, II, 237.

149. Alfons va deixar Lucrècia, prenys de sis mesos, per por de la nova aliança que Cèsar Borja ordia amb Lluís XII. El papa va fer la seva filla governadora de Foligno i Spoleto.

- tidat de moneda, y quanto gratuyto fue al papa, y como empues mando otro presente al rey de francia e non lo quiso aceptar; todo para notar.
- Fol. 472r: Como florentines por auisamientos de los Capitanes francesos sentenciaron e dieron muerte a su Capitan Vitello.
- Fol. 472v: Como el Capitan de ventura de simiente Real animosamente dio grandes danyos a venescianos.
- Fol. 473v: Como el rey de francia fue recebido con mucha honra e pompa dentro la C. de Milan, y en breues dias dio a publico robo el Castillo e fortaleza de la C., y tracto con mucha tirania e imposiciones nueuas a los nuevos vassallos; e como se fue; con otras cosas mucho notables e buenas.
- Fol. 475v: Como por mandado del Pontifice fueron reduzidos en roma la princesa su nuera y empues su fixa con sus maridos; e como esta noble su fixa parturio en roma¹⁵⁰ y la grande e marauillosa fiesta que mando fazer del baptismo de la creatura, con otras cosas mucho marauillosas.
- Fol. 480r: Como quiso el papa opprimir al Rey y como su Magestat quiso concordia, y como conosco con quanto enganyo andauan contra su Magestat el papa y el Rey de francia, con otras cosas mucho para notar las.
- Fol. 482r: Como lemprador toma concordia con sus vassallos tractando la estos de Esforçia con su peccunia, y las grandes muertes que fueron fechas de los del Imperio en la valltiran, con otras cosas para notar.
- Fol. 483r: Como el Rey por su segurdad puso gentes darmas en frontera contral papa y empues la buena concordia tomada entrel Emperador con los mayores de Alamanya y el fin por que, con otras cosas buenas.
- Fol. 484v: Como los armamentos [... ..] del turquo por el tiempo aspero se retrayeron, y como el fixo del papa mandando su Santidad [... ..] los stados ytaliquos.
- Fol. 486r: Como muchos anjohinos, malos neapolitanos e otros del realme tractan nueua conspiracion e rebellion contra su Rey, peor de la primera; y como el Rey sintio el tracto tomo e sentencio a muchos dellos en muchas maneras e formas.
- Fol. 487v: Como muere desastradamente don Joan de Ceruello, e como colupneses fazen gente por deffender se, mucho extenso puesto, con otras cosas para mucho notar las.
- Fol. 491r: Como Cesar, el capitan fixo del papa, dando combates e con tractos huuo los stados de Ymola e de Forli; las muertes e danyos que se fizieron y como fuyo de roma el Cardenal Sanct George.¹⁵¹
- Fol. 496r: Como el grande vicario teniala vna por la mano e apetescia la otra; e como vino piadosa nueua en roma de tantos muertos en mar e otros en tierra; e como vino por mar Embaxada del turquo, e como venescianos opprimieron a sus vassallos, y el turquo como tomo la C. de Catharo con los danyos.
- Fol. 498r: Como los vassallos del duquado de Milan del mal tratamiento frances se reduxieron en obediencia del Duque [... ..] y le dieron la entrada en la Senyoria [... ..] con otras cosas mucho notables.

150. Lucrècia Borja infantà a Roma el seu fill Roderic el primer de novembre del 1499.

151. Rafael Riario, creat cardenal per Sixt IV el 15 de maig del 1480, mort el 9 de juliol del 1521, per al qual cf. EUBEL, II, 19.

- Fol. 502r: Como los presidentes de la Camera apostolica con Licencia del pontifice vendieron la baronia de Salmoneta a dona Lucrecia su fixa,¹⁵² y como los Reyes de Leuante opressos del turquo, mandan Embaxada al papa demandando socorro, con otras cosas buenas.
- Fol. 504r: Como por mandato del papa entra en roma su fixo el Cesar y la pomposa recepcion que Le fue fecha; y empues pone la fiesta del Nagon tanto solempne, y como el papa dio la rosa a su fixo y fizo lo Capitan general con Lofficio de gonfanonero, con las Jochalias,¹⁵³ todo puesto por mucho notar los.
- Fol. 508r: Como los grandes de Ytalia subuenian en peccunia al Duque de Milan, y el sitio que el Duque puso encima Nouara; y como el papa descao a la Reyna de Vngaria,¹⁵⁴ y como su Santidat dio las tierras de la ecclesia a su fixo don Cesar,¹⁵⁵ con otras cosas que fueron no de Sanctimonia.
- Fol. 510v: Como el duque Ludouico Esforcia con grande maldat por los suyos cometida fue tomado en campo y puesto en manos de sus ynimigos; y empues como fue tomado Schano su hermano con otra grande traycion, para mucho notar las.
- Fol. 513r: Como da prosa del dolor de las presiones de los dos hermanos, con otras cosas accusatorias del viuir dellos.
- Foll. 515v: Como Venescianos malamente dan Schanio en manos de su ynimigo el françes, y como andauan por occuparse los stados de Ferrara y de Mantua; y como el rey de francia trebaxo por fazer degradar al vicescancer de la Corte romana, con otras cosas malas.
- Fol. 518r: Como fuye del carcer hun Cauallero animoso e valiente; y reprehendido el papa Lo manda decapitar y empues con varias supplicaciones Le perdono, y como fue premiado, mucho notable caso.
- Fol. 519r: Como la Dama Inmperial mal fortunada¹⁵⁶ se va Despanya y buelue en Alamanya.
- Fol. 519v: Como el papa huuo piadosas nueuas del danyo dado a xpianos, y empues como su Santidat manda por sus solacios fazer fiesta.
- Fol. 520v: Como el papa recibe el censo del Realme y los contrarios quey fazian los francesos.
- Fol. 521r: Como auienen dos casos mucho notables y de grande schandalo en la persona del papa, que fue marauilla como de aquellos no morio.
- Fol. 522v: Como el sitio de Pisa en grande desonra e danyo de florentines fue quitado, y la prouision grande que pisanos fizieron y como la C. fue Liberada y las crueldades que los franc. fazen en Mila, todo mucho para notar.
- Fol. 524v: Como malamente mataron en Roma a don alfonso aquel Real Illustre yerno del papa e nieto del Rey de Napoles.¹⁵⁷

152. Sermonetta i Nepi eren possessions confiscades als Caetani.

153. El triomf de Cèsar Borja es va escaure el 26 de març del 1500, any del jubileu.

154. Beatriu d'Aragó, germana del rei de Nàpols Ferran II, primer esposa del rei Maties Corví i després del seu successor, Ladislau VI Jagel-ló, rei de Bohèmia (1490-1516). L'anul·lació del matrimoni fou efectiva el 3 d'abril del 1500.

155. Al·lusió a les campanyes de Cèsar Borja pel control efectiu de la Romania.

156. És la vídua del príncep Joan d'Aragó-Castella. Cf. supra, notes 133 i 134.

157. Cf. supra, nota 145.

- Fol. 527r: Como Lembaxador de Venescia falsamente oraua delante el papa, con la respuesta Pontifical de los crimines, Latrocinios et tiranias de Venescia, mucho para notar.
- Fol. 529v: Como entra embaxador del Rey de Francia, y como fueron puestas las banderas de la Ligua a vista de todo hombre, menaçando a los Caualleros del Romanya; y como hun condestable Yspano se passo con los ynimigos, con otras cosas.
- Fol. 531v: Como dona Lucrecia mandando su padre el papa, parte de roma a la C. de Nepe delicadamente e bien acompanyada.
- Fol. 523r: Como Los turquos guanyaron la ciudat de Modo con la corona de Venescia, y las grandes muertes que se fizieron de cada parte.
- Fol. 534r: Como assecurando el papa y el Rey fue fecha tregua entre Colupneses e Vrsinos; y como parte la artelleria de roma contra las tierras de romanya de los ytaliquos.
- Fol. 535r: Como el papa creo nuevos Cardenales por tochar peccunia.
- Fol. 536v: Como los moros de granata se rebellan y empues campalmente fueron subiuizados; y como parte armada Despanya para Leuante y plego en cicilia; y como muere el fixo del Rey de Portugal.¹⁵⁸
- Fol. 542r: Como mandando el papa parte el Capitan general con su gente darmas contra los caualleros de Romanya, y el robo que daua su gente; y pone el grande insulto de la C. de Biterbio, y como se dieron los stados de Rimini y de Pesaro; y empues fue puesto el campo encima la ciudat de fahençã.
- Fol. 545: Como el papa faze Legado para las partes de xpianos e como parten de roma, dan su via; y como el rey de francia no quiso aceptar la Legacion; y como fue creado Legado natural en francia.
- Foll. 546v: Como el papa ha nueua que es partido el Capitan del mar Despanya con su armada para cicilia contra el turquo; y los barones del realme se rebellan contra su Rey y las tirannias que faze el vicario del papa.
- Fol. 548r: Como la fixa del papa buelue en roma y la exclamation que lacrimando faze a su Santidat con la respuesta; y como faze cartas al rey, el qual denego complazer le de los fixos que demandaua.
- Fol. 549r: Como posa la Secunda rebellion de los moros de granata, con las muertes en ellos fechas.
- Fol. 550r: Como la Reyna de Vngaria fue echada del Regno y empus (*sic*) recebida por el Rey de Napoles su hermano.
- Fol. 550v: Como se mandan las Bullas de la Cruçiata al Rey de spanya, e como el papa posa Decima triplicada encima los officios de Corte y manda fazer grileas; y como el rey de francia recusa en persona andar contra infideles; y como el Capitan Despanya de Leuante vino en Cicilia, con otras buenas cosas.
- Fol. 554r: Como el rey de francia mira las ciudades de Ytalia por hauer el thesoro, e tira por hauer el Seniorio del realme e de la grande Insula; e como posa tributo forçado encima las ciudades ytaliquas.
- Fol. 555v: Como Florencia mira su interesso, y siente conjuracion como se tracta, y el desastro seguido en ciudadinos de florencia.

158. Alfons, fill primogènit del rei Alfons V de Portugal, promès l'any 1479 amb Isabel, la filla gran dels Reis Catòlics.

- Fol. 556r: Como franceses echaron parabras venenosas, y el papa come faze gente; y como el exercito de la ecclesia [...] açechar a fahença, a donde se siguieron muchas muertes.
- Fol. 557r: Como posa los Cuernos del noble baron, e como fue diuulgado al papa y la beffa que dello se fizo.
- Fol. 557v: Como entraron Embaxadores de Vngaria e de Polonia e quanto solicitaron por hauer del papa audiencia publica consistorial, e nuncha vino el dia.
- Fol. 558v: Come terremoto faze grande demostracion con danyo, e como el papa manda venir delante de si Los Embaxadores; e como increpa al Rey de Napoles con la respuesta fecha animosamente.
- Fol. 560v: Como el papa pone gabella nueva encima las bullas y como muere el Soldan,¹⁵⁹ con la batalla que empues se siguio; y como Los françeses fazen nouidades en Modena y como fueron tractados.
- Fol. 561r: Como el Capitan de la ecclesia con grandes muertes toma la C. de fahença y las alegrias que el papa mando fazer; las grandes muertes en Bolonya y dalli los terribles schandalos con muertes e danyos vergonçosos que venieron a las tierras de florentines y a las tierras del baron de pumblino; y como el Capitan se reduce con lexercito y los françeses la via de Roma, extensamente puesto.
- Fol. 566r: Como el papa guia e assecura a malos e crimosos hombres, y como mandando el se le presentan las clauas de los stados de Colupna e de Sabelos y de los Castillos de Sublacho.
- Fol. 567v: Como el Rey de Napoles manda dar en presion a algunos Caualleros de titulo con otros por notoria traycion que le tractauan.
- Fol. 568r: Como se denuncia al papa e Cardinales la Aliança entre los reyes de francia e de Spanya, e como con algunas causas increpan al rey de Napoles e los terribles danyos que se mueuen contra el y como se comienza a publicar la particion del Realme.
- Fol. 570r: Como el papa troba grande Spulla daquel Schano Esforcia, vicecancellor de la Corte romana y se la toma; y como el fixo del papa trebaxa que las fortalezas vengan en manos de franceses, y como las prouide de gente por reçelo de su fixo.
- Fol. 571r: Como el exercito de Francia se acerca a roma y el Capitan como entra en roma con recibimiento y laposento como e quiento Le fue dado; y la prouision que los Romanos fazen abundantemente al exercito.
- Fol. 572r: Como en roma se causo insulto de los franceses con romanos y el por que, con las muertes que se fizieron con grande scandalo; y empues como passa el exercito la via del realme con toda la artelleria.
- Fol. 573r: Como en roma se publica la Ligua de los reyes de la qual vino la principal discusion al rey de Napoles; e como los de Sant German como a traydores trahen las clauas al Capitan de los franceses, con el crido que dauan de francia, y como el rey los manda matar; e como el Capitan frances se pone en via contra el Realme.

159. Bajacet II (1481-1512).

- Fol. 573v: Como el Rey de Napoles offresce dar el regno al rey de Spanya, e como los franceses tomaron via para el realme y la moneda que se le manda en cicilia al capitan despanya, con las exclamaciones de los Siculos.
- Fol. 575v: Como la Condessa por fuerça por ella e sus fixos renuncia e fue liberada de la presion.
- Fol. 576v: Como el Vrsino ha mal encuentro de los de Colupna en las partes de Laquila, y las muertes que alli se fizieron.
- Fol. 577v: Como los franceses principiando entrar en el Realme han mal ingreso, con assaz danyos.
- Fol. 578v: Como el papa por fortifficar el Campo frances manda gente darmas e a sus fixos, y empues pone Los danyos de los franceses.
- Fol. 579v: Como el rey vso de varias Sentencias en los de Capua por la traytion que tractauan; y como empues fue hauida batalla entre los Reales contra los franceses y fueron vencedores los Reales.
- Fol. 580v: Como los moros de la Affriqua con classe maritimo vienen por valer al Senyor de pumblino.
- Fol. 581r: Como fue dado a presion el Senyor de fahença contra la fe a el promesa, y empues como se fizo batalla entre los reales e los franceses, e grandemente fueron vençedores los Reales.
- Fol. 581v: Como por mandado del Rey se da muerte turpissima al mal conde por notoria traytion; y en turquia fizo fazer otra cruel muerte con Sententia insolita a su Embaxador.
- Fol. 582r: Como los traydores de Capua fizieron el tracto con el emado fue perdiçion del Rey e de su stado, y ellos fueron tallados e muertos, todos dados a sacho e robo publico con las muxeres e creaturas en mucha [...] dellos por notoria traycion que fizieron fueron bien [...].

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escritura: 108 x 195, a columna tirada, de 32-35 línies constataades. Impaginació del foli 224r: 50 + 108 + 55 x 28 + 195 + 65.
2. Tipus de ratllat: A part dels tres plegats tabel·liònics verticals, no es veuen línies de justificació horitzontals. UR variable.
3. Tipus de lletra i mans: Lletra cursiva humanística del segle XVI, amb influències de la bastarda.
4. Reclams horitzontals, posats fora de la caixa d'escritura, vora a tocar l'extrem dret del foli.
5. Decoració: La primera paraula de cada capítol és escrita en tinta molt carregada d'òxid i en lletra gòtica cal·ligràfica d'una altura de 4-6 línies de l'escritura normal. Rúbriques, molt esvaïdes.
6. Notes: Manícules i altres signes de nota més aviat escadusseres.
7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» als folis 1r i 79r.
9. Copista únic, tintes i plomes diverses.
10. Revisions i correccions: No se'n veuen.
12. Notícies històriques: El llibre, de text que el seu autor anomena "aragonès", és compost de capítols breus, de 3-4 pàgines cada un, que són

introduïts per una rúbrica de resum i han estat numerats a llapis al marge. Els primers narren el conclave i coronació d'Alexandre VI (1492). Acaba mútil en el capítol 376, que narra la mort del comte de Nicastro (1501).

Si la nostra lectura de la inscripció esmentada supra, II, 6, al final, és correcta, el llibre hauria pogut pertànyer a Jeroni Pujades, com altres de la BDSG que seran oportunament assenyalats. En tot cas, ha d'ésser posat en relació amb el ms. 9/101 de la Biblioteca de Girona, *Vita del duca Valentino, detto il Tirano de Roma, e di Alessandro VI, suo padre, descritta da Tomasso Tomassi*.¹⁶⁰

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació precari. Els folis 1-10 necessiten reparació urgent.
2. Datació: Segle XVI.
3. Origen: El ms. sembla haver estat escrit des d'Itàlia estant per un aragonès.
4. Propietaris i procedència: Carles DE BOLÓS, *o. c.*, 135, observava: «El manuscrito en cuestión es posible que proceda de algun antiguo convento como tantos otros; pero también podría haber pertenecido al fondo de viejos documentos que poseyó el cronista casi gerundense don Jerónimo Pujades. En la misma Biblioteca [del Seminario] hay otros manuscritos que llevan su nombre y señalan de una manera indubitable esta procedencia. El volumen de que nos ocupamos no lleva indicación alguna, pero en el margen superior de los folios segundo y tercero, que son de los más deteriorados, hay escrita una palabra ilegible cuyos caracteres se asemejan bastante a los en que estan escritas las indicaciones de los otros libros de Pujades a que nos hemos referido. Pero eso es un indicio tan débil que no puede formularse a base del mismo ninguna conclusión satisfactoria. Por todo lo cual nos parece que, mientras no aparezcan nuevos datos, el manuscrito ha de ser considerado como de procedencia desconocida como desconocido es su autor».

160. Segons Eduardo GONZÁLEZ HURTEBISE, *Apuntes para la historia del monasterio de San Feliu de Guixols. Fray Benito Pañelles y Escardó Abad de dicha casa.- Obispo de Mallorca (1670-1743)*, Girona, Imp. de P. Puigblanquer 1900, p. 27-28, aquest manuscrit sobre Cèsar Borja i Alexandre VI era propietat el 1743 del bisbe Pañelles. Aquest prelat, per al qual cf. la nota 162, havia fet donació *inter vivos* de tots els seus béns al monestir de Sant Feliu de Guíxols. Però no havent estat aprovada pel papa la donació i per altres ardis jurídic, el monestir guixolenc va haver de sostenir un plet enutjós amb el subcol·lector de la Reverenda Càmera Apostòlica, plet acabat amb una avinença perjudicial per al monestir. A part d'una quantitat de diners, els monjos es van quedar una part de l'aixovar i dels llibres del prelat difunt, entre els quals la *Vita del duca Valentino*.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

- a) Mides de superfície i gruix: 225 x 320 x 20.
- b) Material: Pergamí de color groc.
- c) Indicacions escrites: Contratapa II, angle inferior dret, signatura que va donar al ms. Pere Bohigas l'any 1936: «Ms. 183 | VI-II-13».

2. Llom ras, del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis interns que no en treuen d'externs.

b) Descripció de les seccions: Cap al mig del llom, de dalt a baix, escrit en tinta sèpia: «Manuscriptos»; a baix, etiqueta quadrada, de paper blanc, amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms | 13».

3. Altres elements:

- b) Tancadors: Hi ha restes de dos tancadors de tires de pergamí.
- c) Cobertes (folres) del mateix paper que el del ms.
- d) Talls sense particularitats.
- e) Capçalera i capçada: Capçalera a dalt, destruïda la de baix, capçada a dalt i a baix.
- f) Queix del mateix pergamí.
- g) Llavís del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 162.

5. Dimensions: 215 x 315 x 17.

6. Plecs:

- 1) Plec de 3 x 2, folis 1-6, amb reclam: «se ha».
- 2) Plec de 2 x 2, folis 7-10, amb reclam: «auisadmelo».
- 3) Plec de 5 x 2, folis 11-20, amb reclam: «mis-».
- 4) Plec de 5 x 2, folis 21-30, amb reclam: «en».
- 5) Plec de 5 x 2, folis 31-40, amb reclam: «di-».
- 6) Plec de 5 x 2, folis 41-50, amb reclam: «ambiar».
- 7) Plec de 5 x 2, folis 51-60, amb reclam: «que».
- 8) Plec de 5 x 2, folis 61-70, amb reclam: «me».
- 9) Plec de 5 x 2, folis 71-80, amb reclam: «de-».

- 10) Plec de 3 x 2, folis 81-86, amb reclam: «Señores».
- 11) Plec coix, de 3/1, folis 87-87⁴, sense reclam.
- 12) Plec de 3 x 2, folis 88-93, sense reclam.
- 13) Plec de 3 x 2, folis 94-99, sense reclam.
- 14) Plec de 2 x 2, folis 100-103, sense reclam.
- 15) Plec de 3 x 2, folis 104-109, sense reclam.
- 16) Plec de 3 x 2, folis 110-115, sense reclam.
- 17) Plec de 3 x 2, folis 116-121, sense reclam.
- 18) Plec de 3 x 2, folis 122-127, sense reclam.
- 19) Plec de 3 x 2, folis 129-134, sense reclam.
- 20) Plec de 3 x 2, folis 136-141, amb reclam: «Texto».
- 21) Plec de 3 x 2, folis 142-147, sense reclam.
- 22) Plec de 3/2, folis 148-152, amb reclam: «Al Exmo Sr».
- 23) Plec de 3 x 2, folis 153-158, sense reclam.
- 24) Plec de 2 x 2, folis 159-162.

Al plec 11) hi ha tres folis en blanc i sense numerar, d'on prové l'anomalia en la foliació del plec.

Entre els plecs 19) i 20), el foliador s'ha estrompassat el foli 135.

Al fol. 2r, en llapis, signatura actual del ms.: «Ms | 13».

8. Foliació contínua, en tinta i xifres aràbigues, al marge superior dret del recto dels folis, amb les anomalies assenyalades.

9. Numeració de plecs: No se'n veu rastre.

10. Filigranes: a) Foli 1, de l'escut somat de creu amb lleó vergant dins el camper, i dos cercles inferiors sota l'escut; dins el primer un ferro irregular i a sota una «O»; dins el segon cercle un ferro semblant al núm 2, que es troba en filigranes modernes italianes; aquesta filigrana no l'hem trobada repertoriada.

b) Folis 3-50, 61-65, 68, 77, 79, 84 dels tres cercles amb corona reial i sengles basiliscs al costat del primer cercle, amb la creu heràldica de Gènova dins el primer, «CDS» dins el segon i «B» al tercer, del tipus VALLS I SUBIRÀ III, n. 29, filigrana procedent d'Itàlia, datada el 1693.

c) Folis 51-60, 66, 80, del creixent amb dos cercles i les lletres «G M» dins el segon, semblant, no igual, a la de VALLS I SUBIRÀ 1383, documentada a Olot l'any 1628.

d) Folis 75, 92-148, 153-158, dels tres cercles, amb la creu dins el primer, «QQ» o ulleres dins el segon i 8 dins el tercer.

e) Folis 150, 159-162, dels tres cercles, amb creu dins el primer, «BL» dins el segon, un cor dins el tercer i una «I» a sota.¹⁶¹

12. Sistema de ratllat: Plegat tabel·liònic doble, per a definir els marges dret i esquerre de la caixa d'escriptura. El plegatge de l'esquerra presenta relleu, <<<<; el de la dreta solc, >>>>.

161. Cf. infra la nota posada sota l'enumeració de les filigranes del ms. 15.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1. Foli 1v, *inc.*: «Relacion de Antonio Perez etc, pag. 1 | Batalla contra Juan de Ulloa etc. pag. 88 | Desafio del capitan D. Diego de Monsalve pag. 89 | Proceso contra el Obispo de Zamora don Antonio de Acuña, pag. 36 | Historia del Rey Felipe segundo, pag. 124 | Muchas de las cosas que se tratan en este Libro ma nuescrito | pertenecen á los asuntos de los comuneros».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Índex del volum*].

II

1. Folis 2-87. Fol. 2r, *inc.*: «RELACIONES DE ANTONIO PEREZ SECRETARIO DE ESTADO QUE FUE DE EL REY DE ESPAÑA D. PHELIPPE SEGUNDO DE ESTE NOMBRE. [*Ex-libris*: Reverendissimi Pañelles]¹⁶² Impreso en París con Priuilegio de el Rey Christianissimo M. D. X. C. VIII. [*fol. 2v*] Contienen estas Relaciones de Antonio Perez ... [*fol. 3r*] Al Rey Christianissimo Henrrico Quarto mi Señor. Sire. El pintor que deja uer sus obras a todas luces no desea engañar...»

Fol. 87r, *exp.*: «... Señores, los mis curiosos con quien hablo, confesemos que no ay agua limpia, en el trato humano. Y que Omnis homo, mendax etc. Et Malitia uita hominis. Y que quando mas uerdad tratamos, alli esta escondida el arte».

2. Identificació de l'autor i obra: Antonio PÉREZ, *Relaciones*, traducció de l'edició de París 1598 o d'alguna de les seves reimpressions (PALAU 219034-219037).

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 1157; Biblioteca del Palacio Real, ms. II/1937; París, BNF, ms. esp. 86/91; Simancas, Estado, leg. 363; València, BUV, mss. 1770-1771.

4. Catàlegs i bibliografia: AZCONA, *Un libelle d'Antonio Pérez imprimé à Pau en 1591*, dins «Bulletin de la Société des Sciences, Lettres et Arts de Pau», XLIV (1921), 20; Gregorio MARAÑÓN, *Dos procesos de Castilla contra Antonio Pérez*, dins «Boletín de la Real Academia de la Historia», CXVIII (1946), 219-346; CXIX (1946), 195-266; CXX (1947), 171-230, 507-603; *Una relación inédita de Antonio Pérez*, dins «Boletín de la Real Academia de la Historia», CXXV (1949), 15-50. Cf. José SIMÓN DÍAZ, *Manual de Bibliografía de la Literatura Española*, Madrid, Editorial Gredos 1980, p. 429-430, n. 11251-11260.

162. És Benet Pañelles i Escardó (1670-1743), monjo (1689) i abat de Sant Feliu de Guíxols (1705-1717), abat general de la Congregació Vallisoletana (1717-1730), abat del monestir de Montserrat de Madrid (1727), amic d'Alberoni i Patiño, i bisbe filipista de Mallorca (1730-1743), per al qual cf. DHEE, III, 1879, amb la bibliografia indicada.

5. Edicions: Cf. Palau 219032-219040.

6. Contingut:

Fol. 3r: Al Rey Christianissimo Henrico Quarto mi Señor.

Fol. 3v: A Nuestro Santissimo Padre y al Sacro Colegio Antonio Perez Muy humilde Sieruo.

Fol. 5r: Antonio Perez a todos Los que Leyeren.

Fol. 7r: La pluma Arrojada a los curiosos.

Fol. 8v: Relacion sumaria de las prisiones y persecuciones de Antonio Perez Secretario de Estado que fue de el Rey Catholico Don Phelipe Segundo de este nombre, con particularidades, y copias de papeles nunca Vistos y Dignos de serlo.

Fol. 55r: Relacion de lo svcedido en Zaragoza de Aragon a 24 de Septiembre del Año 1591 por la libertat de Antonio Perez y de sus fueros y Justicia.

Fol. 66r: Antonio Perez a todos.

Fol. 66v: El Memorial que Antonio Perez presentó de el hecho de su Causa En el Juicio de el Tribunal de Justicia que llaman de Aragon llamado a el de su Rey como parte diuidido en tres partes. Primera Parte.

Fol. 74v: Segunda parte.

Fol. 79v: Tercera parte.

Fol. 85v: Antonio Perez a los Curiosos.

III

1. Folis 88-89. Fol. 88r, *inc.*: «Capitulo de la Batalla que Vencieron la Gente de Zamora contra Joan de Vilhoa que llamaron el Trasquilado y Lope de Abendaño Alcaide de Castronuño que llaman de Val de la Gallina. Despues que el Rei don Fernando el 5º de Castilla que lamaron el catholicio ganó la Batalla que tubo con D. Alonso el 5º Rei de Portugal entre Toro y Zamora ...».

Fol. 89r, *exp.*: «... Pusieran su Memoria en otra Sonanera en ella y assi se Manifiesta su Antigüedad».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Batalla contra Juan de Ulloa*].

IV

1. Folis 89-96. Fol. 89r, *inc.*: «Desafío del Capitan Diego de Monsalve Cauallero de la orden de Calatraua, Maestre de Campo y gouernador que fue de Turin con Diego de Mazariegos de Guadalajara. El Año de Mill quatrocientos y nobenta y nueve la ciudad de Zamora dio la mitad de officios a los Caualleros hijos de algo de la dicha ciudad en esta Manera ...».

Fol. 95v, *exp.*: «... hic iacet Pontius de Cabrera strenuissimus in armis qui obiit era millesima C.C. V II, que es año del S. mil ciento y sesenta y nueve».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Desafío del capitán Diego de Monsalve con Diego de Mazariegos*].

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 2341, fol. 234r.

V

1. Folis 96-124. Fol. 96r, *inc.*: «Proceso, causa y sentencia echa y executada en la persona de D. Antonio de Acuña obispo de Zamora en la villa y fortaleza de Simancas. Por el alcalde Ronquillo. Y testamento de dicho obispo. En la villa de Simancas ...».

Fol. 124r, *exp.*: «... o de entredicho ô de otra cualquiera cosa, que toque al dicho negocio directe ô indirectamente prendan a las postas que las tregeren y tomen las dichas bullas, breues y rescriptos, que vos los traygan, y no se consienta que se presenten, ni publiquen, ni fagan ningun auto acerca deste negocio. Dada en la Ciudad de Burgos a 22 de Mayo de 1508. Yo el Rey».

2. Identificació de l'autor i obra: *Proceso y sentencia de Don Antonio de Acuña, obispo de Zamora*.¹⁶³

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 1214; ms. 2578, fol. 136r.

4. Catàlegs i bibliografia: Benito SÁNCHEZ ALFONSO, *Fuentes de la historia española e hispanoamericana*, Madrid 1927-19446, t. II, n. 5007, p. 64; F. ARRANZ VELARDE, *Don Antonio de Acuña y las Comunidades de Castilla*, Madrid 1967, 120 p.; Alfonso María GUILIARTE, *El obispo Acuña. Historia de un comunero*, Ediciones Ambito 1983; Angel SANTOS VAQUERO, *Carlos I, los comuneros y la leyenda de D. Antonio de Acuña*, Toledo 2001, 24 p.; José DE CASTRO LORENZO, *Don Antonio de Acuña y su época*, Valladolid, Diputación de Valladolid 2007, 116 p.

5. Edició: M. S. V., *Causa formada en 1526 a D. Antonio de Acuña*, Valladolid, Imprenta de D. M. Aparicio 1849, 72 p.

VI

1. Folis 124-130. Fol. 124r, *inc.* : «Historia escondida en el Ultimo pliego de las mas secretas acciones de la Vida Del Rey Phelipe segundo. Siendo moço el principe Don Carlos corriendo tras vna muchacha cayo de vna escalera, y del golpe le dio vna Aplopegia ...».

Fol. 130v, *exp.*: «... El disimulaba las ofensas, que no queria castigar, y hacia como que no las sauia, que en tales ocasiones el sumo sauer es hacerse desentendido»

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIMO, *Historia escondida de Felipe Segundo*.

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 1762, fol. 415r-455r; ms. 2501, fol. 177r-205v; ms. 2605, fol. 1r-61r; ms. 4400, fol. 154; ms. 4475; ms. 6049, fol. 1r-52v; ms. 6259, fol. 101r-132v; ms. 7280; ms. 8045, fol. 1r-79r; ms. 9304, fol. 1r-38r; ms. 10775, fol. 182r-270v; ms. 10851, fol. 191r-253v; ms. 10856, fol. 98r-144v; ms. 10898, fol. 112r-168v; ms. 10915; ms. 11009,

¹⁶³. Antonio Osorio de Acuña (1453-1526), per al qual cf. EUBEL, III, 360; DHEE, I, 7-8.

fol. 59-132; ms. 11041, fol. 123r-218v; ms. 11075, fol. 44v-85v; ms. 11082; ms. 11260/27; ms. 12193, fol. 1-75; ms. 12347, fol. 110-161r; ms. 13686, fol. 3-87; ms. 14246, fol. 123r-218v; ms. 18240, fol. 100-107bis; ms. 19775, fol. 182r-270v; ms. 19851, fol. 191r-253v; ms. 21037, fol. 2-70v; Madrid, RAH, ms. 143, fol. 1-72 i 73-96 (la segona, còpia incompleta); París, BNF, ms. esp. 273 (1).

5. Edició: *Vida interior del Rey don Felipe II. Atribuïda comúnmente al Abad de San Real y por algunos al célebre español Antonio Pérez, su secretario de Estado*, Madrid 1788.

VII

1. Folis 130v-138v. Fol. 130v, *inc.*: «Articulos concertados provisionalmente â 15 de diziembre de 1616 entre los embajadores extraordinarios y Plenipotenciarios de España de vna parte; y los Embajadores extraordinarios y Plenipotenciarios de los estados generales de las Prouincias Vnidas del Pays Baxo de la otra parte para ser insertos en el tratado que se hiciere en Munster. Capitulo 1°. Primeramente el dicho S. Rey declara y reconoce que los dichos estados generales de los Payses Baxos Vnidos y sus prouincias respectivamente con todos sus payses asosiados, villas y tierras que les pertenenen son libres y soberanos estados».

Fol. 138b, *exp.*: «... y que tenemos esta declaracion como inserta en los sobredichos Articulos concertados y firmados con los dichos Sres. Embaxadores y Pleni Potenciarios Del Rey de España, y del mismo Valor como los dichos Articulos. Fecha en Munster â 8 de Henero de 1617. Bartolt de Gent. Joan de Mantenesse. Adrian Panter. Joan de Zmeyt. Francisco Doma Doma (*sic*). G. Ripperda. Adrian Clant».

2. Identificació de l'autor i obra: [*Articles provisionals del Tractat de Müinster*].

VIII

1. Foli 139r, *inc.* : «Aucto de la Fee celebrado en la Ciudad de Valladolid año de 1559. Sauado 30 de Abril del año de 1559 se dio vn pregon General por mandato de los Sres. Inquisidores ...».

Fol. 139v, *exp.*: «... Doña Francisca de Miranda Vezina de valladolid, Monja en Belen, quemada. Embiaron a la Carcel de Corte al Marques de Poza; Don Pedro Sarmiento, y a Juan de Vlloa, comendador de San Juan, con que dio fin el Aucto».

2. Identificació de l'autor i obra: *Auto de fe de Valladolid, 1559*.

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 947, fol. 175-189; ms. 954, fol. 14; ms. 2031, fol. 9r; ms. 2058, fol. 230r; ms. 10343, fol. 222rv; ms. 10475, fol. 221r-223v; ms. 11077, fol. 1-11; ms. 11207, fol. 77r-90r; ms. 12970, fol. 1-11; ms. 20476, fol. 111r-112v

IX

1. Fol. 140r, *inc.*: «Carta Real que uino por la Estafeta del Cielo Y no se puso en la lista por ser de las apartadas. Texto. Artaxerxes Rey grande des de la India a Ethiopia de los Duques y Principes que en ciento y treinta y siete prouincias obedecen a nuestras Ordenes como vasallos dice salud ...».

Fol. 142r, *exp.*: «... Lo qual juzgo necessario para que se conociese auia sido engañado de Aman, Y no complice con el. Sea fiesta en todos los Reynos la muerte de aquel, cuya uida fue trabajo de todos los Reynos. Deus iudicium tuum regi da, et iustitiam tuam filio Regis».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Carta real que vino por la estafeta del cielo*.

X

1. Fol. 142r, *inc.*: «Copia de cartas que el Sr. Arzobispo de Seuilla escriuió a su Magestad y a D. Juan de Gongora en el punto de las sisas. He recibido la de V. Señoria de 19 del pasado, Y quanto a los debitos atrasados de los Eclesiasticos dice V. S. que no es el animo de su Magestad inquietarlos demasiado ...».

Fol. 146r, *exp.*: «... Y tambien abrê cumplido con la obligacion que tengo al seruicio de V. Magestad con las consideraciones de esta Carta y la inmediata precedente. Guarde N. S. a V. Magestad muchos años como le supplan estas Iglesias. Seuilla y Junio 6 de 1656».

2. Identificació de l'autor i obra: Pedro DE TAPIA,¹⁶⁴ [*Quatre lletres a Juan de Góngora i al rei*].

XI

1. Fol. 146r, *inc.*: «Parezer del Padre Maestro fr. Melchor Cano sobre el Estado que tenían las cossas y diferencias de su Magestad con el Papa Paulo 4º. El estado de las Cosas de la Iglesia, los agrauios que en estos Reynos en lo ecclesiastico se reciuen y la necesidad que ay de remedio y reformation ...».

Fol. 152v, *exp.*: «... y de a V. M. Gracia y fauor Espiritu y consejo para que remedie, teniendo a Dios de su parte, los males, Infortunios, trabajos y peligros En que la Iglesia esta».

2. Identificació de l'autor i obra: MELCHOR CANO, *Parecer sobre el estado de las cosas de la Iglesia y diferencias de su Magestad con el Papa Paulo IV*.

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 455, fol. 79ss; ms. 773, fol. 220ss; ms. 2490, fol. 55v-67v; ms. 3928, fol. 50-62; ms. 5521; ms. 6209, fol. 1-62; ms. 6371, fol. 66-77v; ms. 6440, fol. 117-130; ms. 6732, fol. 138-146v; ms. 7669, fol. 1-37; ms. 9390, fol. 66-72v; ms. 9959, fol. 74-84v; ms. 10329, fol. 260-

164. Arquebisbe de Sevilla (1653-1658): EUBEL, IV, 204; DHEE, IV, 2522.

270v; ms. 10436, fol. 49r-70v; ms. 10819/22, fol. 8r-25r; ms. 11031, fol. 35r-44r; ms. 11043; ms. 12054, fol. 187-198; ms. 12946/150; ms. 12968, fol. 1-22; ms. 13298, fol. 146-165; ms. 13328, fol. 41-83; ms. 17513, fol. 183-226; ms. 17841, fol. 19r-35v; ms. 18635/17; ms. 19011; ms. 20951/17; Madrid, RAH ms. 101, fol. 56v-57r (*olim* ms. 14-5-3); Salamanca, BU, ms. 1713, fol. 30r-32v.

4. Catàlegs i bibliografia: J. M. GUARDIA, *Étude sur la consultation de Melchior Cano à Philippe II (1555)*, dins Antonio PÉREZ, *L'art de gouverner*, París, Henri Plon 1867.

5. Edicions: a) Melchor CANO, *Parecer sobre las diferencias que hubo entre Paulo IV ... y el Emperador Carlos V, primero de las Españas*, 1736 (PALAU 42335); b) Conde de Campomanes, *Juicio imparcial*, 1769; c) LLORENTE, *Colección diplomática*, 1822; L. USOZ Y RÍO, *Colección de Reformistas*, tomo XX; d) A. FERRER DEL RÍO, dins *Biblioteca Rivadeneyra*, t. 59, Madrid 1867, 198-203.

XII

1. Foli 153r, *inc.*: «Al Exmo Sor D. Gaspar de Guzman conde de Oliuares, Duque de San Lucar La mayor. Quien creyera S^{or} que auiendo tan pocos dias que escriui a V. E. Dandole las buenas Pasquas con el deuido reconocimiento de mi obligacion aora con la misma no pueda faltar a significarle (en Estado tan diferente) mi sentimiento ...».

Fol. 156r, *exp.*: «... pues tendra en remuneracion la bienaventuranza; y por el mundo terreno el Reyno Celestial, y por vna uida caduca y transitoria, la feliz eterna, que dios de a VE. como deseo para el Mundo. De Febrero 2 de 1643. Menor criado de VE. R. N. O. Zc. A.».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Lletra al comte-duc d'Olivares}*.

XIII

1. Foli 156r, *inc.*: «Memorial contra el Conde Duque. S^{or}. Auiendo Reconocido V. M. (Dios le g.) el amor de sus vasallos y con la separacion del conde Duque ...».

Fol. 158v, *exp.*: «... Esto dice el mas humilde de los Vassallos de V. M. y que ha seruido muchos años con atencion y limpieza, y que quando se trate de estas materias boluera por sus razones como Virgilio por sus versos».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Memorial contra el comte-duc}*.

5. Edició: PALAU 161820?

XIV

1. Fol. 158v, *inc.*: «Troba indigna del Te Deum Laudamus al Principe de Orange Rei intruso de Inglaterra. Te Gulielmum damnamus, te hereticum confitemur. Te Errorum Patrem omnis Ecclesia detestatur ...».

Ib., *exp.*: «... in te Guilielme sperantes confundantur in eternum».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Troba indigna del Te Deum Laudamus al Príncipe de Orange*.

XV

1. Fol. 159r, *inc.*: «Copia de el papel que dio a Su Magestad el Duque de Medina Sidonia en 21 de septiembre de 1641 y lo que Su Magestad respondió. Señor. Sin auer sido necesaria ninguna fuerza, ni aduertencia de lo que contra mi se ha imaginado ...».

Fol. 161r, *exp.*: «... y para que conste en todo tiempo ser esta la Verdad lo signè y firmè en los dichos dias mes y año. Don Gaspar de Guzman. En testimonio de Verdad. Jeronimo de Villanueva».

2. Identificació de l'autor i obra: Duc de MEDINA SIDONIA, *{Lletra al rei i decret de resposta de part del rei, amb transcripció d'una lletra del comte-duc d'Olivares}*.

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 954, fol. 145; ms. 5801, fol. 108-124v; ms. 7968, fol. 252v-259r; ms. 8180, fol. 16-23r; ms. 8512, fol. 264v-267r; ms. 9394, fol. 453-456v; ms. 10129, fol. 559r-567; ms. 10939, fol. 174v-186r; ms. 10994, fol. 75r-90r; ms. 11031, fol. 333r-348r; ms. 12979, fol. 559-567; ms. 18634/69.

XVI

1. Fol. 161r, *inc.*: «Epitafio de vna muger que fue casada tres veces y a todos tres maridos puso los cuernos, y luego la azotaron y murio de Bubas, y la enterraron en vna sepultura, donde auian poco antes enterrado vn astrologo, y por la competencia decia ella auia de ser la primera por los doze signos del cielo en que fundaua el Astrologo.

Aqui estoy pasajero, en competencia mas perito en la confusa ciencia, si el alza al sol figuras yo muchas a las sombras y mas â oscuras. Hize el papel de Virgo muchas veces, nadaron en mi Aquario varios peces. Del Geminis retrato passè lo mas del tiempo, en cuyo trato a tres maridos (de quien fui tesoro) conuerti en Arias, Capricornio y Toro. Si el peso dice Libra en muchos pesos sisè la caña a quien Royô mis huesos. Y fui (con aspecto fiero) Venenoso Escorpion al sin dinero. Leon de todas presas que asi despacho humildes como gruesas. Y en infausto suceso y aduersario pareci en lo caualllo Sagitario. Y puso en lo mejor destes engaños Galico Cancer termino a mis años».

Fol. 161v buit.

XVII

1. Fol. 162r, *inc.*: «Vidi in quodam libello manuscripto tesseram quamdam numeralem ex numeris litteris nominis Ludouici XIII correspondentibus confectam vel melius confictam ...».

Ib., *exp.*: «... 1692».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Acròstics sobre el nom de Lluís XIV, amb els epítets afegits de «rex impivs», «rex maivs», rex maivs viuet», en lloança del dit rei}*.

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 5558 (1).

XVIII

1a. Fol. 162v, *inc.*: «Distichus a quodam Gallo suo Regi Ludouico XIII dictus ...».

Ib., «Vrbi par domus haec, Vrbs Orbis neutra triumphis | et belli et pacis par Ludouice juris».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Dístic en lloança de Lluís XIV}*.

1b. Ib., *inc.*: «Cuiusdam Burgundi Glossema. Par Vati verssus (*sic*) quia bis mentitur, Uterque ...».

Ib., *exp.*: «... et belli et pacis par Ludouice tuis».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Glossema cuiusdam Burgundi*.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 150 x 260, a columna tirada, de 35-60 línies constatades. Impaginació del foli 10r: 30 + 150 + 35 x 23 + 260 + 30.

2. Tipus de ratllat: Dues línies verticals de justificació; escriptura de justificació a justificació.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva del segle XVII, de diverses mans: a) fol. 1-14, 34v-36r, 42r-43v, 65r-67v, 75r-76v, 82v-87r; b) fol. 14v-34v, 36v-42r, 44r-64v, 67v-74r, 76v-82v; c) fol. 88r-93v; d) 94r-97v, 99r-103v, 116r-120v, 143r-152v; e) fol. 97v-98r; f) 104r-109v, 114v-115v; g) fol. 110r-114v; h) fol. 121r-142v; i) fol. 153r-158v; j) fol. 159r-161r; k) fol. 162.

4. Reclams horitzontals, de foli a foli, a l'extrem dret del marge inferior dret, sota el marge dret de la caixa d'escriptura.

6. Notes als folis 6r-19r, 21r, 23r, 25r-28r, 30v-32v, 35r-42r, 45r-52r, 54r, 56r-61v, 63r, 67r-80v, 82v-86v, 97r-101r, 103r-112v, 114r-122v, 140r-142v, 153r-155v

7. Timbre del «Seminario Episcopal de la Diocesis de Gerona» al foli 2r; de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» al fol. 79r.

9. Copistes: Onze.

10. Revisions i correccions: No se'n veuen.

11. Antigues signatures: Cf. supra, I, 1, c).

12. Notícies històriques: Els textos que reporta el ms. tenen en comú que han estat recopilats per i per a algú de punts de vista catalans i pro francesos. Ni els Àustries, ni el comte-duc no en surten ben parats, contrastant amb el

bon tracte dispensat a la figura de Lluís XIV. El darrer detall fa pensar que el recull fou orientat per un català de l'obediència francesa en temps posteriors al 1659.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte, gràcies a la qualitat del paper.
2. Datació: Segle XVII.
3. Origen catalano-francès.
4. Propietaris i procedència: No en consten d'anteriors a Benet Pañelles i Escardó (cf. supra, III, II, 1), que el va poder adquirir a Madrid entre 1730 i 1735.

14

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes.
 - a) Mides de superfície i gruix: 225 x 318 x 35.
 - b) Material: Pergamí enfosquit, amb trencs.
 - c) Indicacions escrites: Tapa I, dalt de tot, en tinta sèpia: «Pujades | 10». Contratapa II, a baix, en llapis, signatura donada el 1936 per Pere Bohigas: «Ms. 184 | VI-I-16».
2. Llom del mateix pergamí, fatigat.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de rellegadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis interns de pell, que en treuen altres tants d'externs, formant cinc seccions.
 - b) Descripció de les seccions: 1) i 5) traç de tinta decoratiu; 2)-4), de baix a dalt, inscripció de títol en la mateixa tinta: «POBLET | PRINCEP DON | KARLES».
3. Altres elements:
 - b) Tancadors de cinta de pergamí. Només s'ha conservat un tros de la cinta superior.
 - c) Cobertes (folres) del mateix paper que la resta del manuscrit.
 - d) Talls fatigats.
 - e) Capçaleres fatigades.
 - g) Llavis del mateix pergamí, trencats
4. Conclusió. Data: Segle XVII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani i factici.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: 204.
5. Dimensions: 217 x 315 x 33.
6. Plecs:
 - 1) Plec de 5 x 2, folis 1-10, buits i sense reclam.
 - 2) Un foli escadusser, pàgina de títol, foli 11.
 - 3) Plec de 12 x 2, folis 12-35, sense reclam.
 - 4) Plec de 12 x 2, folis 36-59, sense reclam.
 - 5) Plec de 12 x 2, folis 60-83, sense reclam.
 - 6) Plec de 12 x 2, folis 84-107, sense reclam.
 - 7) Plec de 12 x 2, folis 108-131, sense reclam.
 - 8) Plec de 3 x 2, folis 132-137, amb reclam: «imitar a sus».
 - 9) Plec de 3 x 2, folis 138-143, amb reclam: «y catorze».
 - 10) Plec de 3 x 2, folis 144-149, amb reclam: «verdad».
 - 11) Plec de 3 x 2, folis 150-155, amb reclam: «le acompanyauan».
 - 12) Plec de 3 x 2, folis 156-161, amb reclam: «tanta».
 - 13) Plec coix, de 3/5, folis 162-166, amb reclam: «Luis».
 - 14) Plec de 4 x 2, folis 167-174, amb reclam: «todos».
 - 15) Plec de 2 x 2, folis 175-178, amb reclam: «hizieronse».
 - 16) Plec de 4 x 2, folis 179-186, amb reclam: «populi».
 - 17) Plec de 2 x 2, folis 187-190, amb reclam: «mas voces».
 - 18) Plec de 4 x 2, folis 191-198, amb reclam: «uolutabis».
 - 19) Plec coix, de 2/4, folis 199-204.

El manuscrit es compon de tres parts ben diferenciades: Els folis 1-11 foren afegits al principi del ms. com a plec en funció de folis de guarda (fol. 1-10) i pàgina de títol (fol. 11), respectivament. Els folis 12-131 [plecs 3)-7)] i els folis 132-199 [plecs 8)-19)] contenen dues obres literàries diverses.

7. Fragments. Entre els folis 131 i 132 hi ha un quaternió de paper, amb un foli solter intercalat al bell mig del plec; amida 160 x 220 i els folis són escrits per totes dues cares, llevat del darrer foli, en blanc.

8. Foliació. Hi ha una foliació de Pere Bohigas, que comença a l'actual foli 12 (1) i arriba fins a l'actual foli 130 (118, perquè itera el seu foli 43); és en llapis, en xifres aràbigues, i és posada a la part inferior del marge dret, al costat de la caixa d'escriptura. Hi ha, a més, la foliació que li hem donat el dia 18 de gener del 2011, contínua, en llapis i xifres aràbigues, a l'angle superior dret del recto dels folis.

9. Numeració de plecs. N'hi ha rastres al principi de l'actual plec 4), foli 36 («secundus»), de l'actual plec 5), foli 60 («tertius»), de l'actual plec 6), foli 84 («6»), de l'actual plec 7), foli 108 («5»)

10. Filigranes: a) Fol. 1-11, 192-204, de la creu posada dins oval acabat en punxa, amb les lletres «GBL» al capdavall; no l'hem sabut identificar.

b) folis 12-131, de la creu posada dins oval somat de (?), amb dues lletres «C» amb trompa; no l'hem identificada.

c) folis 132-190, de l'estela de set puntes, del tipus BRIQUET 6052, documentada a Perpinyà el 1589.

12. Sistema de ratllat: Plegatges tabel·liònics per a definir la caixa d'escriptura i els corondells.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1. Folis 11-130. Fol. 11r, pàg de títol: «[*man J. Pujades*] LAS NOTAS O | Fragmentos del | ARCHIU REAL DE | POBLET | Copiats dels que trague lo Pare fra | Marti Marquina,¹⁶⁵ Monjo del | Monastir de S^a Maria de | Poblet | Mori lo pare fra Marti Marquina a 16. | de Abril 1586. apres de esser | estat Archiuer quoranta añs | Requiescat in pace | Amen».

Fol. 12r, *inc.*: «Lo infant don henrich duch de sogorb y compte de Ampurias dexa en son testament a poblet apres obte del duch don alonso son fill y hereu vna creu de or en la qual ha del lignum crucis ...».

Fol. 130v, *exp.*: «... cessarent sciens id comes supradictus deuotione accensus extraxit monasterium anno domini 1159».

2. Identificació de l'autor i obra: Martí MARQUINA, [*Extractes de l'arxiu reial de Poblet*].

6. Contingut:

1. Fol. 12r: «Lo infant henrich duch de sogorb y compte de Ampurias lexa en son testament a poblet apres obte del duch don alonso ...»: [*Diverses anotacions cronístiques (segles XI-XVI)*]. Cf. RMC, IV, 81].

2. Fol. 17v: Index contentorum in hoc libello.

3. Fol. 18r: Sacado de la coronica del Rey don Pedro de Aragon (IV) segon fray Gauberto¹⁶⁶ lo scriue.

4. Fol. 20r: Reyes de Aragon y de Nauarra juntamente.

5. Fol. 21r: Reyes de Nauarra.

6. Fol. 21v: Los Reyes christianos son.

7. Fol. 22v: Ex authenticis scripturis.

8. Fol. 24v: Ad templum Joanni Penyani doctoris egregii ac medici Populeteni epitaphium. | Tamaritus fauebat.

9. Fol. 25r: Status antiquus monasterii Populeti («Vn llibret de lletra prou bona scrit en pregami y cubert de posts engrutades y de aluda blanca es vengut en

¹⁶⁵. Monjo de Poblet, † ca. 1536, primer historiador de monestir, per al qual cf. TORRES AMAT, 378; DHEC, II, 559.

¹⁶⁶. Fabricio Gauberto de Vagad, historiador aragonés, autor de la *Crónica de Aragón*, Saragossa, P. Hurus 1499.

- males mans, lo qual ad verbum es del tenor subsequens») [*segueix còpia d'una consuetud del segle XV*].
10. Fol. 37v: Miraculum a beato Stephano Prothomartire in Galcerandum de Pinos gestum.
 11. Fol. 39r. Granate ad Pedes catholicorum Regum.
 12. Fol. 40r: Epigrama domini Regis fernandi in Populeto sepulti.
 13. Fol. 40v: Carmina in laudem huius domus Populeti ab eximio longeque obseruando in Christo Patre egregioque magistro dominico Porta, artium et Sacre Pagine celeberrimo professore atque Populeti 41° felicissimo abbate.
 14. Fol. 41r: Carmina in laudem grangie vulgariter Mitjana.
 15. Fol. 41v: Epytaphion ad tumulum illustrissime domine Beatricis infantisse vxoris quondam illustrissimi domini henrici infantis Aragonie et Sicilie mestre de Sanctiago. | Regi dum coronatur hec sequentia dantur.
 16. Fol. 42r: [*Notes en llatí sobre els Cardona, el miracle de les mosques de sant Narcís, etc.*] Epitafio de Ramon folch Conde Cardona enterrado en Poblet con corona. | Verba quarumdam Sibillarum.
 17. Fol. 42v: De origine Regum Sicilie [*Notes sobre el trasllat a Poblet de les despulles de Martí I i Violant de Bar*].
 18. Fol. 43v: De origine Comitum Barcinone ac aliorum nobilium (*sic*) Prouincie Cathalonie.
 19. Fol. 44r: Institutio Dignitatum Cathalonie per Carolum Magnum Imperatorem facta.
 20. Fol. 44v: Epigramma Sepulchri Regis catholici et Helisabeth Regine apud Granatam. | Superscriptio epistolarum Alfonsi Aragonum Regis huius nominis quinti ad Presbiterum Joannem Indorum.
 21. Fol. 45r: [*Nota sobre l'expulsió dels moriscs dels anys 1610 i 1611*]. | Historia de la translatio del bras de sancta Tecla en Tarragona.
 22. Fol. 54v: [*Notes cronístiques*].
 23. Fol. 55r: De pitanciis conuentui assignatis quas debet facere pitanciarius et alii officiales.
 24. Fol. 57r: [*Notes cronístiques dels anys 1352, 1469 i 1579*].
 25. Fol. 57v: De primis Aragonie Regibus compendium.
 26. Fol. 60r: De Comitibus Barcinone quedam excerpta.
 27. Fol. 62r: De Comitibus Vrgelli compendium.
 28. Fol. 63v: Ex quadam chronica figuris potius quam verbis loquente.
 29. Fol. 64r: De osse brachii sancti Roberti [*i altres notes diverses*].
 30. Fol. 65r: Ex libro qui faciculus (*sic*) temporis inscribitur legi sanctum Benedictum decuisse circa annos domini 514.
 31. Fol. 77v: Senan.
 32. Fol. 78r: Mestre Pere Antoni Beuter valentia Teolech.
 33. Fol. 81r: [*Notes sobre vida pobletana*].
 34. Fol. 82v: Nonnulla notatu digna.
 35. Fol. 85r: Sancta Columbina.
 36. Fol. 85v: Versus ad sanctam Columbinam
 37. Fol. 86r: Caperons de donats (furt).
 38. Fol. 86v: Epitaphium ad tumulum Martini Regis Sicilie primogeniti Martini Regis Aragonum.
 39. Fol. 87r: De la historia que feu lo Rey en Jaume de Arago.

40. Fol. 88v: Carmina in obitum alfonsi ab Aragonia primogeniti alfonsi ducis Sugurbii et Cardone lo qual mori en Arbeca a xxiii de janer del any 1550. | [*Lletres a diversos abats de Poblet i altres notícies pobletanes*].
41. Fol. 91v: [Joan MARTINEZ DE MENGUCHO, abat de Poblet,¹⁶⁷ *Lletra a l'abat Castells de l'any 1429*].
42. Fol. 93v: La venguda del Rey en Poblet (1498).
43. Fol. 94v: [*Notes de vida pobletana, d'òbits i d'enterraments reials i d'altres personatges de la noblesa*].
44. Fol. 98v: Brevis memoria successionis abbatum Populeti.
45. Fol. 100v: Ex libris Sancti Michaelis Coixanensis, olim Sancti Andrea (*sic*) de Exalata.
46. Fol. 101r. De hun memorial Antich.
47. Fol. 102r: Ex quaterno pergameneo qui est en lo cal[a]ix dels capbreus vells al archiu. | Subsidi dels vassalls de Poblet promes per ells al abbat fra Miquel Roure¹⁶⁸ lany 1436 graciosament.
48. Fol. 103v: Anglasola. Epitaphium ad sepulcrum huius in Monte albo interempti, i *altres notes*.
49. Fol. 104r: Aço es estat tralladat de hun cuern qui es en la sacristia lany 1562.
50. Fol. 105v: Epitahium sepulcro domine eremite sororis Jacobi vltimi Vrgellen-sis Comititis. | Hostal de Poblet. [*Notes cronístiques*].
51. Fol. 106v: Ex fasciculo temporum.
52. Fol. 108r: [*Diverses notes sobre pactes i vots de nobles, i activitats eclesiàstiques pobletanes*].
53. Fol. 110v: Donacion del monte de Poblet hecha por el rey moro traduzida de arabico en castellano trasladada de arabico por Joan Botaller qui fue gran alfaqui en Castella en temps del rey catholich e apres fue buen cristiano en cathalunya baptizat en tortosa e fillol de boteller.
54. Fol. 111r: Otra traduzion fecha por don fernando infante de Granada en el anyo 1493. [*Altres notes*].
55. Fol. 112r: Isti fuerunt abbates huius domus Populeti.
56. Fol. 114v: Reges Aragonum et comites barcinonis. [*Notes sobre campanes i la inundació de l'any 1617*].
57. Fol. 120v: De quibusdam aliis in ecclesia Populeti sepultis.
58. Fol. 127v: Epistola Imperatoris Constantini generalis ad omnes episcopos quam inter decreta Patrum Isidorus collocavit.
59. Fol. 129v: [*Notes de vida pobletana*].

3. Altres manuscrits relacionats: Vilanova i la Geltrú, Biblioteca Museu Balaguer, ms. 24.

4. Catàlegs i bibliografia: RMC, IV, 81-93; Joaquim GUITERT I FONTSE-RÉ, en la *Col·lecció de manuscrits inèdits de monjos del Reial Monestir de Santa Maria de Poblet. Manuscrit nº 1, atribuït als PP. Martí Marquina i Jaume Fines-*

167. Abat entre 1413 i 1443, actiu durant la darrera etapa del Cisma a favor del papa Martí V.

168. Abat entre 1435 i 1437, com es llegeix al nostre manuscrit, fol. 99v.

tres. Barcelona, Impremta Altés 1947, 9-13, dóna notícia del ms. 24 de la biblioteca Museu Balaguer, amb el qual el nostre té molts contactes.

5. Edicions: GUITERT, *ib.*, p. 28-29, edita el n. 53; p. 29-30, edita el n. 12; p. 66-73, edita el n. 10; p. 76-80, edita el n. 42. El mateix GUITERT, al fascicle *Manuscrit nº 4. Primer dels quaderns del Pare Jaume Fortuny. Historia de Poblet*, Barcelona, Impremta Altés 1948, 38-39, edita el n. 13. Al fascicle *Manuscrit nº 7. Tercer dels quaderns del P. Jaume Fortuny. Abadiologi, Sepultures Reials i Noblesa. Vida de fra Marginet. Varons il·lustres de Poblet*, Barcelona, Impremta Altés 1949, 38, edita el n. 8

Una versió en català del n. 10 és publicada per GUITERT, *ib.*, 66-73.

II

1a. Folis 132-199. Fol. 132r, títol: «Historia del principe don Carlos hijo del Rey don Joan Secundo de Aragon. Sacada de los escritos de Fray Joan Vinyoles, su limosnero y Confessor. Trata en ella la decendencia de los condes de Barcelona y la de los Reyes de Aragon y Nauarra, hasta el Rey don Joan Segundo, la vida y muerte y los grandes Milagros del dicho Principe. | Conpuesta por el R. P. Fray Joan Vallespinosa Monje del sagrado orden de Cistell, del Monasterio Poblete. | Jhs».

Fol. 133r, *inc.*: «Dicho Autor al Bendito Principe. Por entrar en un abismo | don Carlos de tu lohor | para alcançarme fauor | creo bastaras tu mismo...»; *ib.*, *exp.*: «... Alcança alomenos de aquel | que tanto te dio de si, | que assi te imite yo a ti | como tu imitaste a el». *Ib.*, *inc.*: «El mismo Autor al dicho Bendito Principe. No le leuanta el honor | ni el deshonor le entriste...»; *ib.*, *exp.*: «... y en hazer o desahzer | con solo dios se compassa».

2a. Identificació de l'autor i obra: *{Versos proemials de l'autor}*.

1b. Fol. 133ra, *inc.*: «Prologo al lector. Quatro titulos principales (Benignissimo lector) me an mouido a emprender cosa para mi entendimiento casi imposible...».

Fol. 134ra, *exp.*: «... paraque si eres sabio, me reprendas, si xpiano, que te ceues (*sic*): si curioso, que lo mires: si historiador, que me ajudes: si malo, que me persiguas: si amigo, que me auises: y si nescio que calles. Vale».

2b. Identificació de l'autor i obra: *{Pròleg}*.

1c. Fol. 134rb, *inc.*: «Historia del principe Don Carlos hijo del Rey don Joan Segundo de Aragon y de dona Blanca. Cap. I en que se trata el principio de los Condes de Barcelona. No quiero tomar el agua de muy lexos, por no conturbar a los que no an muy leydo muchas historias...».

Fol. 199, *exp.*: «... que quiero mas ser corregido de vn sabio solo, que de todos los nescios juntos, mas con todo esto a toda correction le submeto: mayormente al de la Santa Madre Iglesia».

2c. Identificació de l'autor i obra: Joan VALLESPINOSA,¹⁶⁹ *Historia del Príncipe don Carlos*,¹⁷⁰ *hijo del rey don Joan Segundo de Aragon*.¹⁷¹

Malgrat que la sèrie dels capítols és contínua, una nota adverteix en català al fol. 148rb: «Asi faltan xexanta capítols que per no tenir temps los ha dexats de escriure (*al man:*) lo autor y perço faltan en lo copiar».

3. Altres manuscrits desconeguts.¹⁷²

4. Catàlegs i bibliografia: Rafael TORRENT ORRI, *La crónica de Jeroni Pujades*, dins «Anales del Instituto de Estudios Ampurdaneses» (1962), 53-99; RMC (1474-1620) IV, 87-93; Francesc FELIU, *Catàleg dels manuscrits filològics d'Antonio de Bastero*, Barcelona, IEC 2000, 243.

6. Contingut:

Fol. 134ra: Cap. I en que se trata el principio de los Condes de Barcelona.

Fol. 134vb: Capítol 2 que trata del primero Conde que fue don Vuifredo, y del 2º y del 3º que fue don Miron.

Fol. 135vb: Capítol Tercero que trata de (*sic*) quarto Conde de Barcelona y de quinto y sexto.

Fol. 136va: Capítol 4º que trata del septimo y octauo y nono Condes de Barcelona.

Fol. 137rb: Capítol quinto que trata del Decimo [y] Vndecimo Condes de Barcelona.

Fol. 138ra: Capítol sexto que trata el principio y origen de los Reyes de Aragon y de Nauarra.

Fol. 139vb: Capítol septimo que trata del segundo y Tercero y Quarto Reyes de Nauarra y del principio de los Condes de Aragon y como se juntaron Aragon y Nauarra.

Fol. 139rb: Capítol octauo qua trata del quinto y sexto y septimo Reyes de Nauarra y Aragon.

Fol. 140ra: Capítol nono que trata del octauo y nono y decimo Reyes de Nauarra y Aragon, y de la diuision de los dichos Reynos.

Fol. 140rb: Capítol decimo que trata del Vndecimo y duodecimo Reyes de Aragon y de las Armas que hazen los reyes de Aragon.

169. Joan Vallespinosa (ca. 1580-1638?), monjo de Poblet, arxiver i notari, per al qual cf. TORRES AMAT, 636; DHEC, III, 626.

170. Carles de Viana (1421-1461), fill de Joan d'Aragó i Blanca de Navarra, reis de Navarra, per al qual Cf. DBA, I, 464-467 i l'o. c. en la nota següent, *ib.*

171. Joan II d'Aragó (1458-1479), per al qual Cf. J. VICENS I VIVES, *Els Trastàmars (segle XV)*, Barcelona, Editorial Vicens i Vives 1061, 148-198.

172. El DHEC, l. c., dóna com a perduda una *Vida y milagros de don Carlos*, sense precisar de quin Carles es tracta. Segur que l'obra donada per perduda és aquesta. Cal advertir, d'altra banda que la *Vida del Príncipe de Viana Don Carlos*, publicada per L. GUITERT I FONTSERÉ a *Col·lecció de manuscrits inèdits de monjos del Reial Monestir de Santa Maria de Poblet. Manuscrit nº 3. Vida del Príncep de Viana original del pare Josep Queral i Noet*, Mas Catalonia, La Selva del Camp 1948, 95 p., provinent d'una còpia del P. Jaume Fortuny guardada ara a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, l'original de la qual —segons Guitert— fou escrita el 1706 i ara es guarda a l'Archi-vo Nacional de Madrid, no té res a veure amb el text de Vallespinosa ni es pot relacionar amb els «xexanta capítols que per no tenir temps los ha dexats de escriure», esmentats suara.

- Fol. 141va: Capit (*sic*) vndecimo que trata del Treçero (*sic*) y Catorseno Reyes de Aragon, y de la Vnion y ajuntamiento Felissimo (*sic*) del Reyno de Aragon con el Condado de Barcelona.
- Fol. 142rb: Cap. 12 del principe don Raymundo Berenguer.
- Fol. 142vb: Cap. 13 de don Idelfonso (*sic*) primero Rey de Aragon y Conde de Barcelona.
- Fol. 143rb: Cap. 14 de don Pedro el Catolico Segundo Rey de Aragon y Conde de Barcelona.
- Fol. 144ra: Cap. 15 que trata del Rey don Jayme de buena memoria llamado el Conquistador.
- Fol. 144vb: Cap. 16 que trata del Rey don Pedro llamado de los franceses y del Rey don Alonso el Franco.
- Fol. 145rb: Cap. 17 que trata de don Jayme hijo de don Pedro y hermano de don Alonso todos Reyes de Aragon.
- Fol. 145vb: Cap. 18 que trata de don Alonso el piadoso y de don Pedro del punyalete Reyes de Aragon.
- Fol. 146rb: Cap. 19 que trata de don Joan y de don Martin Reyes de Aragon.
- Fol. 146vb: Cap. 20 de como el Reyno hizo jueses para que eligiessen Rey y como fue electo don Fernando hijo de don Joan Rey de Castilla de sus costumbres y hechos.
- Fol. 147rb: Cap. 21 que trata del Magnanimo y sapientissimo don Alonso Rey de aragon y de Napoles.
- Fol. 147vb: Cap. 22 que trata del Rey don Joan el Segundo y de su muger doña blanca, padres del principe don Carlos.
- Fol. 148va: Capitol 23 que trata de la ocasion que tuvieron los pueblos para levantarse contra el Rey y como principio la guerra.
- Fol. 149ra: Cap. 24 de la respuesta que el bendito Principe hizo a los embaxadores de Lussa y de como profetizo lo que auia de ser de don Ferrando.
- Fol. 149va: Cap. 25 de como passo la guerra adelante y de la embaxada que el Rey don Joan embio al dicho Bendito Principe.
- Fol. 150rb: Cap. 26 Del sentimiento que hizo el Bendito Principe por la embaxa (*sic*) que su padre le embio, y de la respuesta que dio a los embaxadores.
- Fol. 150vb: Capitol 27 de lo que hizo el Rey despues de la respuesta del bendito Principe su hijo y de la batalla que tuuo con el Rey don Henrique que venia por fauorescer al Principe y no pudo por ser vencido.
- Fol. 151va: Cap. 238 de las batallas que tuuieron el rey y el Príncipe, y como fue vencido y preso el Principe.
- Fol. 151vb: Cap. 29 de como voluieron otra vez a la guerra, y como el Principe dexo el Reyno y se fue a Napoles.
- Fol. 153ra: Cap. 30 de lo que passo en este tiempo en Nauarra.
- Fol. 153va: Cap. 31 que trata de lo que passo en Napoles y de como el Principe se fue a Sicilia.
- Fol. 154vb: Cap. 32 de las fiestas que hizieron los sicilianos al Bendito principe, y como quisieron hazerle Rey y el no quiso antes tomo la possession por su padre.
- Fol. 155rb: Cap. 33 de como quedo el Principe en Sicilia aguardando la respuesta de su padre.
- Fol. 156ra: Cap. 34 de como subyector a Serdenya y despues se uino a Salou y despues a Mallorca.

- Fol. 156vb: Cap. 35 de la venida del Beato Principe a Cathalunya y del recibimiento y fiestas que se le hizo.
- Fol. 157va: Cap. 36 de como fue jurado por sucesor y heredero llegalitimo del Principado y de las fiestas que se hizieron.
- Fol. 159rb: Cap. 37 de los loores y cosas excelentes de la muy noble ciudad de Barcelona.
- Fol. 159rb: Cap. 38 de como acusaron falsamente al Bendito Principe, insitando al Rey le castigase.
- Fol. 160ra: Cap. 39 va prosiguiendo en la misma falsa sospecha.
- Fol. 160vb: Cap. 40 de como el Principe Beato fue a Lerida y de lo que passo.
- Fol. 161ra: Cap. 41 Del razonamiento que el Rey hizo a su hijo antes de mandar poner a la carcel.
- Fol. 162rb: Cap. 42 De como el rey prendio al Bendito principe y de lo que el Principe hizo.
- Fol. 162vb: Cap. 43 De la oration que el Bendito principe hizo el mismo dia que su padre el Rey le prendio.
- Fol. 163va: Cap. [44] de como prendio el Rey a don Joan de Beamonte por causa del Principe, y como fue lleuado el Bendito Principe presso a Mirauete y despues a la Alfaria (*sic*) de Çaragoça, y de alli al Castillo de Morella.
- Fol. 164vb: Cap. 45 de lo que hizo la Tierra quando entendieron que el Beato Principe estaua preso, y sobre todo lo que hizo Barcelona.
- Fol. 165rb: Cap. 46 De como hizieron su embaxada al Rey y de la habla y razonamiento de don Pedro Vrrea, Arçabispo (*sic*) de Tarragona.
- Fol. 165vb: Cap. 47 de la respuesta que el Rey dio a los embaxadores.
- Fol. 166vb: Cap. 48 de lo que determino Barcelona vista la respuesta del Rey, y como eligieron la vienteçetena (*sic*) que llaman.
- Fol. 167va: Cap. 49 De como voluio el Rey a Lerida y de la Embaxada que le hizieron y de los dos Embaxadores que el Rey embio.
- Fol. 168ra: Cap. 50 de lo que determinaron en el concejo que fue pedir socorro al Rey de Castilla y a los valentianos en sierta manera, y como embiaron vltimamente Embaxadores al Rey.
- Fol. 168va: Cap. 51 De la embaxada vltima y lo que hablo el Abat de Ager.
- Fol. 169rb: Cap. 52 de la respuesta que el Rey dio a los Embaxadores y les despio (*sic*).
- Fol. 169vb: Cap. 53 de como algunos nobles quisieron tomar a la persona Real, y como el Rey fue auissado.
- Fol. 170rb: Cap. 54 Del parescer de don Pedro Vrrea y del contrario que dio [el] Rey no queriendo seguir lo del concejo.
- Fol. 171ra: Cap. 55 de como hizo el Rey y como entraron a media noche los enemigos suyos al Palatio y no le hallaron.
- Fol. 171va: Cap. 56 de como se fue el Rey a Çaragoça y los Embaxadores a Barcelona, y como vino la Reyna por lugarteniente del marido en Cataluña.
- Fol. 172ra: Cap. 57 de como el Bendito Principe se molestaua en la carcel, quando supo lo que passaua.
- Fol. 173ra: Cap. 58 de lo que hizo Barcelona, y como fue tomado don Galceran de Requesens, y como quebranto el Rey la Capitulacion que la Reyna su muger auia firmada.
- Fol. 173va: Cap. 59 de como la Reyna huyo de Barcelona a Gerona, y como la quisieron tomar y no podieron, y se fue a Çaragoça.

- Fol. 173vb: Cap. 60 De las guerras que en todo el Reyno y Señorío se aparejauan y como lo supo todo el Rey.
- Fol. 174rb: Cap. 61 de como determino el Rey con todo el conçejo de sacar el Bendito Principe de la carcel, y como por negociar lo mejor embio dos embaxadores a Barcelona.
- Fol. 175ra: Cap. 62 de lo que negociaron los Embaxadores, y como se supo la Nueva que el Rey librau a Principe.
- Fol. 175va: Cap. 63 de como voluieron los Embaxadores con la respuesta al Rey y como Barcelona embio quatro Embaxadores a dar las gratias a la Reyna de lo que hizo el Rey don Joan, y como supo la nueva el Principe.
- Fol. 175vb: Cap. 64 de como la Reyna fue a Morella y saco al Principe con los demas, y como lo supo barcellona y lo que en ella passo.
- Fol. 176va: Cap. 65 De como entraron en Tortosa y la Reyna entrago al Bendito principe a los embaxadores de Barcelona.
- Fol. 177ra: Cap. 66 De como llego a Vilafranca y despues a Barcelona y de la Entrada que le hizieron.
- Fol. 177vb: Cap. 67 que va prosiguiendo la Entrada y grandissimas fiestas que la Rica Barcelona hizo a su Bendito Principe.
- Fol. 178rb: Cap. 68 de lo que determino el Principado despues de auer Recebido al Bendito Principe.
- Fol. 178vb: Cap. 69 de como embiaron las Capitulaciones a la reyna para que las firmasse.
- Fol. 179va: Cap. 70 De como el Principe embio embaxadores a la Reyna, y como firmo las Capitulaciones.
- Fol. 180ra: Cap. 71 De las Capitulaciones que firmo al Principado de Catalunya la reyna donya Joana como a procuratriz y tutora y lugarteniente del dicho Principado por su marido el Rey don Joan.
- Fol. 181va: Cap. 72 De como fue jurado el Bendito Principe por lugarteniente yrreucable.
- Fol. 182ra: Cap. 73 de como el Bendito Principe escriuio a su Padre, y de lo que algunos le aconsejaron.
- Fol. 182vb: Cap. 74 De como el Bendito pusso su estado en forma, y en cosas que se ocupaua, y de sus virtudes algo se toca en el.
- Fol. 183vb: Cap. 75 De como fue a visitar la Reyna secretamente, y como le persuadian se cassasse, y el Principe no lo quiso hazer.
- Fol. 184rb: Cap. 76 de como enfermo el Bendito Principe, y vino don Joan de Beamonte.
- Fol. 184vb: Cap. 77 de como recebio el Bendito Principe los santissimos sacramentos de penitencia y Eucaristia, y despusso y ordeno su Alma.
- Fol. 185vb: Cap. 78 del perdon que pido en ausencia a su Padre delante testigos, y como hizo testamento.
- Fol. 186va: Cap. 79 Va prosiguiendo en la fermedad del Bendito Principe, en algo tocando a sus Virtudes.
- Fol. 187rb: Cap. 80 de vna platica espiritual que hizo despues de auer recebida la Santa Vnion (*sic*).
- Fol. 188ra: Cap. 81 Del transito del Bendito Principe.
- Fol. 188va: Cap. 82 Del sentimiento grandissimo que hizo la Tierra por la muerte del Bendito Principe.

- Fol. 189ra: Cap. 83 de los innumerables milagros que obro Dios por la intercession deste Bendito principe en el Palacio do acabo sus dias.
- Fol. 189vb: Cap. 84 Va prosiguiendo en la misma materia de los milagros.
- Fol. 190rb: Cap. 85 en el qual se trata como determinaron lleuar el cuerpo alla Seo, y el orden que tuuieron.
- Fol. 191ra: Cap. 86 De las obsequias que li hizieron en la Seo de Barcelona.
- Fol. 191vb: Cap. 87 de las obsequias y recibimiento que le hizieron desde Ygolada hasta ponerle do esta hoy en dia
- Fol. 193rb: Cap. [88] de lugar honradissimo que tiene por sepultura.
- Fol. 193vb: Cap. [89] Como meritamente quizo elegir sepultura en Poblete.
- Fol. 194rb: Cap. [90] De la entereza de su Bendita Carne, y de como esta el braço.
- Fol. 195ra: Cap. [91] en que se prueua como es milagroso esta entero.
- Fol. 196ra: Cap. [92] Como cura todas las enfermedades.
- Fol. 197va: Cap. [93] De que no solo en la vida amo la limpiesa de Consciencia, pero aun hoy la ama, como en sus milagros claramente paresce.
- Fol. 198ra: Cap. Vltimo de una satisfacion que haze el mismo Autor.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escritura: a) Folis 1-130: 143 x 285, a columna tirada, de 37-44 línies en pàgina plena. Impaginació del foli 84r: 20 + 143 + 50 x 15 + 285 + 18.

b) Folis 132-199: 183 x 270, a dos corondells, de 34-36 línies constatades. Impaginació del foli 150r: 25 + 80 + 20 + 80 + 3 x 15 + 270 + 25.

2. Tipus de ratllat: Línies verticals del plegat tabel·liònic.

3. Tipus de lletra i mans: Escriptura cursiva del segle XVII, fonamentalment de dues mans: a) fol. 1-130; b) fol. 132-199.

4. Reclams horitzontals.

6. Notes marginals, poques, del mateix copista, que ordinàriament fan referència a la matèria del paràgraf.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» al fol. 91r.

8. Fragments. El fragment esmentat més amunt amida 160 x 223, i és constituït per un plec de 2 x 2 sense cosir, amb un foli solter intercalat al mig del plec. El binió es escrit per tots els folis llevat del darrer, en blanc. L'escriuen dues mans diferents i conté: «Hec ex annalibus fr. Gabrielis Fores¹⁷³ postea abbatis abbreviata in epilogo operis». Són escrits on es fa memòria dels sants i dels monjos notables de Poblet, pels estudis o pels càrrecs que van obtenir dins i fora del monestir.

9. Copistes: Dos.

11. Antigues signatures: Cf. supra, I, 1, c).

12. Notícies històriques: El manuscrit conté parts escrites per Jeroni Puja-des. Arriba a la BDSG formant part del grup de llibres del bisbe Bastero. Per

173. Abat de Poblet des del 1545 al 1546: DBA, II, 254.

a la compilació d'extractes de l'arxiu cde Poblet, cf. RMC, IV, 88-89; per a la biografia de Carles de Viana del monjo Vallespinosa, cf. RMC, IV, 90-93

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació precari.
2. Datació: Segle XVII.
3. Origen pobletà.
4. Propietaris i procedència: Monestir de Poblet, Jeroni Pujades (Cf. I, 1, c), bisbe Bastero, BDSG.

15

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

- a) Mides de superfície i gruix: 227 x 333 x 60
- b) Material: Coberta de pergamí groc pigallat.

2. Llom ras del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis interns, que no en treuen d'externs i no formen seccions.

b) Descripció de sectors: Al mig, escrit amb tinta fosca: «Manuscritos». A baix etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 15».

3. Altres elements

a) Folis de protecció i de guarda: IX al principi, de paper, amb filigrana italiana dels tres cercles, del tipus VALLS I SUBIRÀ 1393, documentada a Besalú el 1737; amb el folre de la contratapa I formen plec de 5 x 2. Foli de guarda inicial Ir, a dalt de tot: «Ad Vsum Patris Palmes 1739». A baix, al marge dret, cota del manuscrit: «Ms | 15».

b) Tancadors de tires de pell, complets.

c) Cobertes (folres): Al principi del mateix paper que els folis de guarda, al final del mateix paper que la resta del manuscrit, a baix de tot a la dreta, signatura de Pere Bohigas: « Ms 185 | VI-II-14».

d) Talls sense peculiaritats.

e) Capçalera sense capçada.

g) Llavís del mateix pergamí amb un trenc a la part superior de la tapa I.

4. Conclusió. Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Ms. miscel·lani i factici.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: IX + 542 pàg.
5. Dimensions: 213 x 311 x 58.
6. Plecs:
 - 1) Plec de 5 x 2, folis 1-10.
 - 2) Plec de 7 x 2, folis 11-24.
 - 3) Plec de 6 x 2, folis 25-36.
 - 4) Bifoli, folis 37-38.
 - 5) Bifoli, folis 39-40.
 - 6) Bifoli, folis 41-42.
 - 7) Bifoli, folis 43-44.
 - 8) Bifoli, folis 45-46.
 - 9) Bifoli, folis 47-48.
 - 10) Bifoli, folis 49-50.
 - 11) Bifoli, folis 51-52.
 - 12) Bifoli, folis [65]-66.
 - 13) Plec coix, de 4/5, folis 67-75.
 - 14) Plec de 4 x 2, folis 76-83.
 - 15) Plec de 3 x 2, folis 84-89.
 - 16) Plec de 2 x 2, folis 90-93.
 - 17) Plec coix de 1/2, folis 94-97.
 - 18) Plec de 3 x 2, folis 98-103.
 - 19) Plec coix de 5/4, folis 104-132.
 - 20) Bifoli, folis 133-134.
 - 21) Bifoli, folis 135-136.
 - 22) Plec de 5 x 2, folis 137-146.
 - 23) Bifoli, folis 147-148.
 - 24) Plec coix de 2/1, folis 149-151, amb taló al començament de la segona meitat de plec.
 - 25) Bifoli, folis 152-153, amb reclam: «suposicion».
 - 26) Bifoli, folis 154-155,
 - 27) Bifoli, folis 156-157, amb reclam: «No obstante».
 - 28) Bifoli, folis 158-159, amb reclam: «sus».
 - 29) Bifoli, foli 160-161, amb reclam: «supuesto».
 - 30) Bifoli, folis, 162-163, amb reclam: «-copum».
 - 31) Bifoli, folis, 164-165, amb reclam: «-mentina».
 - 32) Bifoli, folis 166-167.
 - 33) Plec de 3 x 2, folis 168-171ter.
 - 34) Plec de 3 x 2, folis 172-177.
 - 35) Bifoli, folis 178-179.
 - 36) Bifoli, folis 180-181.
 - 37) Plec de 3 x 2, folis 182-187.
 - 38) Plec de 3 x 2, folis 188-193.
 - 39) Bifoli, folis 194-195.
 - 40) Bifoli, folis 196-197.

- 41) Bifoli, folis 198-199.
- 42) Bifoli, folis 200-201.
- 43) Bifoli, folis 202-203.
- 44) Bifoli, folis 204-205.
- 45) Plec coix de 1/2, folis 206-208.
- 46) Plec de 2 x 2, folis 209-212.
- 47) Bifoli, folis 213-214.
- 48) Bifoli, folis 215-216.
- 49) Plec de 4 x 2, folis 217-224.
- 50) Plec de 5 x 2, folis 225-234.
- 51) Plec de 2 x 2, folis 235-238.
- 52) Bifoli, folis 239-240.
- 53) Bifoli, folis 241-242.
- 54) Plec de 2 x 2, folis 243-246.
- 55) Bifoli, folis 247-248.
- 56) Plec de 2 x 2, folis 249-252.
- 57) Plec de 5 x 2, folis 253-262.
- 58) Plec de 5 x 2, folis 263-272.
- 59) Plec de 4 x 2, folis 273-280.
- 60) Plec coix de 6/5, folis 281-291.
- 61) Plec de 5 x 2, folis 292-301.
- 62) Plec coix de 4/3, folis 302-308.
- 63) Plec de 4 x 2, folis 309-316.
- 64) Plec de 2 x 2, folis 317-320.
- 65) Plec de 3 x 2, folis 321-326.
- 66) Plec de 8/6, folis 327-340
- 67) Bifoli, folis 341-342.
- 68) Bifoli, folis 343-344.
- 69) Bifoli, folis 345-346.
- 70) Bifoli, folis 347-348.
- 71) Bifoli, folis 349-350.
- 72) Bifoli, folis 351-352.
- 73) Bifoli, folis 353-354.
- 74) Bifoli, folis 355-356.
- 75) Bifoli, folis 357-358.
- 76) Bifoli, folis 359-360.
- 77) Bifoli, folis 361-362.
- 78) Bifoli, folis 363-364.
- 79) Bifoli, folis 365-366.
- 80) Bifoli, folis 367-368.
- 81) Bifoli, folis 369-370.
- 82) Bifoli, folis 371-372.
- 83) Bifoli, folis 373-374.
- 84) Bifoli, folis 375-376.
- 85) Bifoli, folis 377-378.
- 87) Bifoli, folis 379-380.
- 88) Bifoli, folis 381-382.
- 89) Bifoli, folis 383-384.

- 90) Bifoli, folis, 385-386.
- 91) Bifoli, folis 387-388.
- 92) Bifoli, folis 389-390.
- 93) Bifoli, folis 391-392.
- 94) Bifoli, folis 393-394.
- 95) Bifoli, folis 395-396.
- 96) Bifoli, folis 397-398.
- 97) Bifoli, folis 399-400.
- 98) Bifoli, folis 401-402.
- 99) Bifoli, folis 403-404.
- 100) Bifoli, folis 405-406.
- 101) Bifoli, folis 407-408.
- 102) Bifoli, folis 409-410.
- 103) Bifoli, folis 411-412.
- 104) Bifoli, folis 413-414.
- 105) Plec de 2 x 2, folis 415-418.
- 106) Plec de 6 x 2, folis 419-430.
- 107) Plec de 2 x 2, folis 431-434.
- 108) Plec de 4 x 2, folis 435-442.
- 109) Plec de 4 x 2, folis 443-450.
- 110) Plec de 3 x 2, folis 451-456.
- 111) Plec de 3 x 2, folis 457-462.
- 112) Plec de 2 x 2, folis 463-466.
- 113) Bifoli, folis 467-468.
- 114) Plec de 2 x 2, folis 469-472.
- 115) Bifoli, folis 473-474.
- 116) Plec de 2 x 2, folis 475-478.
- 117) Plec de 5 x 2, folis 479-488.
- 118) Plec de 2 x 2, folis 489-492.
- 119) Bifoli, folis 493-494.
- 120) Bifoli, folis 495-496.
- 121) Foli solter, foli 497, que treu taló enrere, entre els folis 492 i 493.
- 122) Bifoli, folis 498-499.
- 123) Bifoli, folis 450-451.
- 124) Bifoli, folis 502-503.
- 125) Bifoli, folis 504-505.
- 126) Bifoli, folis 506-507.
- 127) Bifoli, folis 508-509.
- 128) Bifoli, folis 510-511.
- 129) Bifoli, folis 512-513.
- 130) Bifoli, folis 514-515.
- 131) Bifoli, folis 516-517.
- 132) Plec de 2 x 2, folis 518-521.
- 133) Plec de 2 x 2, folis 522-525.
- 134) Plec de 2 x 2, folis 526-529.
- 135) Plec de 2 x 2, folis 530- 533.
- 136) Plec de 2 x 2, folis 534-537.
- 137) Plec de 3 x 2, folis 538-folre de la contratapa II.

Entre els plec 11) i 12) manquen els folis 53-64, que haurien format un plec de 6 x 2.

Al plec 11) el foli 94 es dobla, perquè porta al verso el n. 95.

Al plec 12) hi ha un salt de numeració del foli 109 al 130.

7. Fragments: a) Entre la tapa I i el cos del volum, fragment de paper escrit per les dues cares.

b) Entre els folis 31 i 32, fragment de paper ratllat, escrit per una cara.

c) Entre els folis 133 i 134, fragment de paper enganxat, escrit per una cara.

8. Foliació en tinta sèpia i en xifres aràbigues, coetània de la relligadura del manuscrit, a l'angle superior dret del rectó dels folis, contínua des del foli 1 al 176. Del foli 177 endavant, foliació en llapis, moderna.

9. Numeració de plec: Del foli 37 al 52, cada bifoli té numeració numèrica, posada al seu primer foli, en xifres aràbigues.

10. Filigranes: a) Fol. 1-24, dels tres cercles somats de creu, amb un creixent a l'interior del primer, uns signes que semblen les lletres «G A/C» dins el segon i una «V» a l'interior del tercer.

b) Folis 25-52, del tres cercles somats de creu, amb un creixent a l'interior del primer, les lletres «G B/B» a l'interior del segon i les lletres «I S» a l'interior del tercer. Al foli 303, variant idèntica amb les lletres «GMB» dins el segon cercle.

c) Folis [65]-66, del raïm, amb contramarca.

d) Folis 67-70, dels tres cercles somats de corona, amb creu grega dins el primer cercle i basilisc a cada costat, les inicials «B V» dins el segon i una mena de «p» dins el tercer. Als folis 306-326, variant idèntica amb les lletres «C O / A» dins el segon cercle.

e) Folis 71-74, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, les inicials «GI» dins el segon cercle, i buit el tercer.

f) Folis 76-82, 451-456, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle, les inicials «E R» dins el segon i un gran «3» dins el tercer.

g) Folis 84-132, 465-466, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer, les inicials «GDG» dins el segon i un gran «3» dins el tercer.

h) Foli 134, dels tres cercles somats de creu, amb sengles majúscules a l'interior de cadascun.

i) Foli 136, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, les inicials «GBC» dins el segon i el tercer buit.

j) Folis 137-146, 188-200, 210, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, amb les inicials «C O / A» dins el segon i una mena de «4» girat a l'inrevés en el tercer.

k) Foli 148, dels tres cercles somats de creu, amb un creixent dins el primer, una «R» dins el segon i el tercer buit.

l) Folis 149, 437, 504, 507-510, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, les inicials «F B» dins el segon i la inicial «I» dins el tercer.

m) Foli 150, dels tres cercles somats de creu, amb creixent dins el primer, les lletres «G G / A» dins el segon i «BC» dins el tercer.

n) Foli 152, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, les lletres «GAM» dins el segon i una mena de gran «3» dins el tercer.

o) Folis 155-167, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, les lletres «S P / D A» dins el segon i una «I» dins el tercer. Als folis 281-289, 294 variant idèntica, amb les lletres «QR» aglutinades sota el tercer cercle. Als folis 500, 513-515, variant similar, amb les lletres «L B» dins el tercer cercle. Als folis 291, 295-300, variant similar, amb un «2» dins el tercer cercle

p) Folis 168-171ter, dels tres cercles somats de creu, amb creixent dins el primer, lletra «M» dins el segon i lletres «T R» aglutinades dins el tercer, relacionable amb el tipus VALLS I SUBIRÀ 1388, documentada a Cardedeu el 1700. Al foli 419, variant similar, amb una «I» sospesa sota el tercer cercle.

q) Folis 172-176, dels tres cercles somats de creu, amb creixent i estrella de sis puntes dins el primer, dibuix com el de VALLS I SUBIRÀ 1393 dins el segon i una mena d'ypylon dins el tercer.

r) Foli 178, 327-330, dels tres cercles somats de creu, amb creixent dins el primer, les lletres «A / CC» donat-se l'esquena { X } dins el segon i dibuix d'una mena de cor dins el tercer.

s) Foli 181, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basilisc a cada costat, les lletres «S P / D A» dins el segon, estrella de set puntes (o margarita) i lletres «LB» dins el tercer i un ganxo a sota en forma de «3».

t) Folis 183-187, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer i basilisc a cada costat, les lletres «S P» dins el segon i la lletra «I» dins el tercer.

u) Folis 202-208, 213 dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, les lletres «d s / b» dins el segon i dibuix d'un cor dins el tercer. Als folis 341-414, variant similar amb les lletres «A / CC {*donant-se l'esquena*}» dins el segon cercle.

v) Folis 215-241, 253-280, 332, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, les lletres «S P» dins el segon i un «2» dins el tercer.

w) Foli 245, 333, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, les lletres «S P» dins el segon i estrella de sis puntes dins el tercer.

x) Foli 247, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, dibuix dins el segon i les lletres majúscules «I S» dins el tercer.

y) Folis 249-252, dels tres cercles somats de creu, amb creixent dins el primer, anagrama «IHS» somat de creu en el segon, i les lletres «B P» en el tercer.

z) Folis 336-340, dels tres cercles somats de creu, amb creixent dins el primer, cadeneta dins el segon i les lletres «C C [*donant-se l'esquena*] / B»; sota el tercer cercle, una «A» penjada. Semblant, no igual, a la de VALLS I SUBIRÀ 1392, documentada a Olot el 1735.

aa) Foli 415, dels tres cercles somats de corona, amb una creu dins el primer cercle, les lletres «GAD» dins el segon i una «c» girada dins el tercer.

bb) Folis 420, 425-428, dels tres cercles buits somats de creu petita.

cc) Folis 421-424, 429, filigrana del nom «CARNÉ», del tipus VALLS I SUBIRÀ 190, documentada a Capellades i Barcelona l'any 1801.

dd) Folis 431-434, filigrana dels tres cercles somats de creu, amb una creu dins el primer cercle, el qual incorpora com unes aletes de margarita, dues per banda; els altres dos cercles buits.

ee) Foli 441, filigrana dels tres cercles somats de corona, amb creu dins el primer i basiliscs a banda i banda, lletres «C B» dins el segon i mena de número «2» dins el tercer.

ff) Foli 442, filigrana dels tres cercles somats de corona, amb creu dins el primer i basiliscs a banda i banda, lletres «BP» dins el segon i lletra «A» girada dins el tercer.

gg) Folis 443-449, filigrana dels tres cercles somats de corona, amb creu dins el primer i basilisc a cada costat, dues rodones enllaçades dins el segon i número «3» dins el tercer.

hh) Folis 458-461, filigrana dels tres cercles somats de creu, amb creu dins el primer, les lletres «C C» dins el segon i un cor dins el tercer.

ii) Foli 462, filigrana dels tres cercles somats de corona, amb creu dins el primer, lletres «B C» dins el segon i sembla buit el tercer.

jj) Folis 468-471, filigrana dels tres cercles somats de creu, semblant a VALLS I SUBIRÀ 1393, documentada el 1737.

kk) Folis 480-486, filigrana dels tres cercles somats de corona, amb una creu dins el primer i basiliscs a cada costat, les lletres «E R» dins el segon i una «I» dins el tercer.

ll) Folis 489-492, dels tres cercles somats de creu, incerta la inscripció del primer i tercer cercles i amb les lletres «G [...] B» en el segon.

mm) Folis 493-494, filigrana dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, lletra «T» dins el segon i lletra «C» dins el tercer.

nn) Folis 495-496, filigrana dels tres cercles somats de creu, amb creixent dins el primer, lletres «CC [*donant-se l'esquena*] / P» dins el segon, i lletres «I S» dins el tercer.

oo) Folí 499, filigrana dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basilisc a cada costat, lletres «E B» dins el segon i buit el tercer.

pp) Folis 520-533, filigrana dels tres cercles somats de corona amb creu llatina dins el primer cercle i basilisc a cada costat, lletres «C B» dins el segon i una mena de gran «2» dins el tercer.

qq) Folis 535-537, filigrana dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer, lletres «C E» dins el segon i lletra «D» dins el tercer.

rr) Folis 539-540, filigrana dels tres cercles somats de creu, amb creixent dins el primer, lletres «G B | B» dins el segon i lletres «I S» dins el tercer.

Com es veu, no hem pogut identificar amb exactitud la majoria d'aquestes filigranes. Tant poden ésser italianes com franceses. La diversitat de lletres que les acompanyen demostra, segons Briquet, que la marca dels tres cercles era apreciada i emprada en molins diversos.

12. Sistemes de ratllat: Plegats tabel·liònics i plegatges de lletra. Els tabel·liònics defineixen el marge on comença l'escriptura, els altres en són independents.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1. Folis 1-24. Fol. 1r, *inc.*: «Copia de carta escripta por el Exmo. Sr. Conde de Aguilar, señor de los Cameros, a Don Gonzalo de la Fuente. Muy Señor mio, Respecto ala natural ingenuidad que professo ... ».

Fol. 24v, *exp.*: «... terminos en el Campo de San Juan».

2. Identificació de l'autor i obra: [*Lletres entre el comte d'Aguilar, Gonzalo de la Fuente, i Fernando de Herrera sobre delmes de l'encomienda de Manzanares de l'orde de Calatrava, any 1522*].

II

1. Folis 25-52. Fol. 25r, *inc.*: «Reflexiones â un papel llamado Estado de la Monarchia de España, y medio para su exaltación. En todo este papel se deja ver por mas que se dissimule vn perpetuo artificio y engaño, que amagando a dezir mucho, no dize nada: ofreciendo medios faziles y prontos, ninguno declara ...».

Fol. 52r, *exp.*: «... la grey que contanto dolor de sus Hijos fue separada y dominada del enemigo comun manteniendo tantos años en captividad los sacrosantos lugares donde se hobró nuestra Redempción».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Reflexiones a un papel llamado «Estado de la Monarquía en España y medio para su exaltación»*.

III

Folis 65v-66r: Planisferi, amb indicació d'itinerari marítim: «derrota de Magallan».

IV

1. Folis 67-69. Fol. 67r, *inc.*: «No puedo omitir a más de lo expresado el dezir a V. Excelencia que quando el Rey nuestro Señor no pueda dirimir ni desazer el Matrimonio Espiritual que contraxo el Señor Don fray Angel con la Iglesia su Esposa ...».

Fol. 69v: «... fecho En esta Ciudad de Antequera Valle de Oaxaca En veinte y quatro dias del mes de Octubre de mill setecientos y treze años. Nicolas Carrion Notario Publico. Bartolome Ramirez Notario de Gouierno. Antonio Enríquez Notario de visita.»

2. Identificació de l'autor i obra: [*Lletres i altres documents referents a fra Manuel de Mimbela*,¹⁷⁴ *bisbe electe d'Oaxaca, i la seva renúncia a la diòcesi de Panamá, a. 1713*].

V

1. Folis 70-73. Fol. 70r, *inc.*: «Eminentissime et collendissime Princeps, vestri que senatus fidei Patres gravissimi zelum Dei habentes et secundum scientiam, quorum ope ac remigio tuta Petri navis, secura ad littora tendit ...».

Fol. 73r, *exp.*: «... Vos facietis iuditium primatui Romani Pontificis, honori Regis, immunitati Episcopalis dignitatis in Mimbelaie actibus iniuriam patientibus. Fr. Ang. Episcopus Antequerae».

Fol. 74r, *inc.*: «Copia de los Capítulos de las Cartas de Onze de octubre de setecientos y nueue y diez y siete del mismo mes y año ...».

Ib., *exp.*: «... para que a los pies de VM y de Su Santidad me exhonere del infructuoso cuydado que tengo de ellas».

2. Identificació de l'autor i obra: Fra Àngel MALDONADO, bisbe d'Antequera,¹⁷⁵ [*Al·legacions sobre la renúncia anterior, original, i còpies d'extractes sobre el mateix assumpte*].

Foli 75 en blanc.

174. Cf. EUBEL, V, 214; PALAU 170107-179109.

175. Cf. EUBEL, V, 88.

VI

1. Folis 76-82. Fol. 76r, *inc.*: «Ha llegado a esta uniuersidad vna Noticia tan assegurada que ni toda la admiracion con que es oida se atreue a disputar su certidumbre ...».

Fol. 82r, *exp.*: «... Me sinite atque auferte metus: ego foedera faxo prima manu: (?) iam debent haec mihi sacra. Virg. 12. Aeneid. Maestro Fr. Manuel Navarro».

2. Identificació de l'autor i obra: Fra Manuel NAVARRO, OSB, [*Sobre les càtedres de la universitat de Salamanca*].

Foli 83, blanc.

VII

1. Folis 84-132 i 151. Fol. 84r, *inc.*: «Defensa Censoria de el libro de la Vida Interior de el venerable é Ilmo. Señor D. Juan de Palafox y Mendoza: en que se satisfacen los Reparos echos por autor ignorado, en vn papel impresso que intitula Indiçe del dicho Libro de la Vida Interior ...».

Fol. 132v, *exp.*: «... tenga el mismo sentido que la contiene esta exposició [fol. 151r, signat:] Fray Manuel Navarro».

2. Identificació de l'autor i obra: Manuel NAVARRO, *Defensa Censoria del libro de la vida Interior del venerable Juan de Palafox y Mendoza*.¹⁷⁶

VIII

1. Folis 133-134. Fol. 133r, *inc.*: «Copia de carta del Ilmo. P. Rubinet, confesor del Rei catholico escripta a la serenissima Reina de la gran Bretaña, exortandola a la religion Catholica. Serenissima Señora: Hauiendo sido V. Magestad no solamente el iris de paz sino el sol que disipo las tinieblas que nos embarazaban amirarle delejos ...».

Fol. 134v, *exp.*: «... vuestra mas benigna Respuesta para que aquellos a quien reconoçemos vnidos en vn mesmo espiritu, veamos abraçados en la Pro-testa de vna misma Religion».

2. Identificació de l'autor i obra: P. RUBINET, [*Lletra a la reina d'Anglaterra exhortant-la a abraçar el catolicisme*].

IX

1. Folis 135r, *inc.*: « Jamdiu, religiosissimi atque omnibus titulis venerandi mihi Patres, proposueram animo ad vos scribere ... »

¹⁷⁶. Cf. DS, XX, cols. 73-81; DHEE, III, 1862. Per a la *Vida interior*, cf. PALAU 209798-209812-ii.

Fol. 135v, *exp.*: «... et universum Benedictinum ordinem splendoribus late diffusis illustrem redditis, atque totius Ecclesiae bono, et nostrum gloria inestimabilibus monumentis locupletatis. Valete. Salmanticae X Kalendas Junii Anno M DCC XI».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Endreça als professors de Salamanca d'un «Liber de Trinitate», un «Prolegomenon de philosophia spirituum» i unes «Disputationes theologicae de Angelis»*].

Foli 136 buit.

X

1. Folis 137-146. Fol. 137r, *inc.*: «Copia de la carta de un sacerdote que salió de la Compañía al P. Ministro de Jerez de la frontera ... ».

Fol. 146r, *exp.*: «... reciba esto con la Caridad que se lo escriuo, pues no pueden da ñarle (*sic*) mis auisos, que son de amigo, y pueden aprouechar desengaños. El Señor Cuia Gloria pretendemos se la dé a Vuestra Paternidad a medidas de mi buen deseo Como se lo pido, y a Vuestra Paternidad que le ruegue por mi».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Copia de la carta de un sacerdote que salió de la Compañía al P. Ministro de Jerez de la Frontera*.

XI

1. Folis 147-148. Fol. 147r, *inc.*: «Señor. | Yo, el infraescrito fr. Melchor de Fanon, definidor de la Religion de San Benito ante V. A., parezco y delato en toda forma vn Papel manuscrito de diez pliegos que presento, el qual tambien anda impreso sin nombre de Author cuió titulo es *Espejo clarissimo*¹⁷⁷ y *concluye Exaltacion de la Fee catholica ...*».

Fol. 148r, *exp.*: «... Por todos Estos motivos y por otros muchos que V. A. facilmente podrá reconocer, suplico a V. A. lo mande con toda brevedad reconocer, para obviar los Escandalos que se reconocen. Madrid y junio 26 de 1717».

2. Identificació de l'autor i obra (títol del dors, fol. 148v): Fr. Melchor DE FANÓN, *Suplica a la Inquisicion para que se mande recoger un papel que se escriuio en Galicia contra nosotros (= els monjos benedictins)*.

177. No hem pogut identificar aquesta obra. En tot cas, el títol suggereix una contraposició intencionada amb l'obra del franciscà Pedro DE LA ASUMPCION, *Clarissimo Espejo en que se miran copiadas las luzes de santidad del sol de Occidente San Benito. Vida prodigiosa del venerable padre Fr. Sebastian de Naxera, conocido por el apellido de Villoslada, monge profeso del monasterio de Nuestra Señora de Valvanera y el abad primero del Real de Sant Martin de Madrid*, Valladolid 1746.

XII

1. Folis 149-150. Fol. 149r, *inc.*: «Ilustrísimo Señor | Porque tengo presente que V. Illustrisima (*sic*) me escriuio quando se digno mober a mi precioso desengaño y aprouechamiento con su santo y discreto papel de las pobrezas y prouidencias, me atreuo a escribir este, que ni siendo solo curiosidad de mi sumo aprecio ni deseando aun serle censura ...».

Fol. 149v, *exp.*: «... su apacible disimulo de lo molesto que soi en mis vistas me haze serlo tambien en mis papeles. Nuestro Señor guarde Su Illustrisima persona».

Fol. 150r, *endreça*: «(*al man*) Rmo. P. Maestro. Porque no salgan los colores del rostro de quien envio ese papel, se escusa el leerlo en la presencia de V. Rma., y no ia a la muy estimable curiosidad, sino a la juiciosa Censura de V. Rma. se apela para su correccion, porque se puede asegurar y aun jurar, que ni aun se a buuelto a leer, ni a corregir despues que se escrivio currente calamo, y sin intento de que lo viesen ojos tan doctos como los de V. Rma. | Rmo. P. (*ratllat*: Maestro) Manuel Navarro»

Fol. 151r, título de l'endreça: «En su santa gracia los mas años que deseo le suplico y le mando des | de este Colegio de S. Ildefonso y Viernes 27 de febrero | Ilustrísimo Señor | F[ie]l S[ervidor] de V. Illustrisima su mas fauorecido | y rendido capellan y sieruo | P. Manuel Nauarro».

2. Identificació de l'autor i obra: Manuel NAVARRO, [*Dos escrits a destinatari eclesiàstic no indicat*].

XIII

1. Folis 152-167. Fol. 152r, *inc.*: «Consulta en pleito entre el obispo de Urgel y archipreste de Ager. En vista de los papeles escritos a fauor de la Jurisdiccion quassi episcopal de el Archipreste Agerense en todo su territorio, y otro contra dicha Jurisdiccion, pretendiendola para la Santa Iglesia de la Seo de Vrgel y para su dignidad el Sr. Obispo de dicha Iglesia, siento estar bien fundada la resolucion del Dr. Lazaro Romeo a la consulta echa por el Archipreste ...».

Fol 167v, *exp.*: «... Es mi sentir. Saluo etc. en este Real Monasterio de Ntra. Sra. De Monserrate de Madrid, a 12 de agosto de 1702».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Dictamen a favor de la jurisdicció quasi episcopal de l'arxiprest d'Àger*].

XIV

1. Folis 168-171. Fol. 168r: «Manifiesto jurídico sobre el Procedimiento en una Causa de Regulares. | En vno de los dias de septiembre passado deste presente año de mill Setecientos y diez y ocho ...».

Fol.171v, *exp.*: «... De donde consta con quan poco fundamento y con quan mucha ignoranzia dizen, los que lo dizen, que procedí como no debiera contra la Querella, contra la razon y mouido de Passion alguna».

2. Identificació de l'autor i obra: [José PÉREZ ? Manuel DE LOMBRAÑA († 1739)?], abat de Sahagún, *Manifiesto jurídico sobre el Procedimiento en una Causa de Regulares*.

Folis 171bis-171ter buits. Al verso del 171ter, cap a l'extrem dret i escrit en vertical: «Procedimiento en Causa de | Regulares», títol dorsal de tot el conjunt quan es guardava plegat en tres plecs.

XV

1. Folis 172-177. Fol. 172r, *inc.*: «Mi señora Da. Catalina Muñoz de Otalora en el testamento cerrado que hizo en Madrit en el año de 1614, debajo de cuja disposicion murio en dicha villa ...».

Fol. 177, *exp.*: «... Esto siento. Salvo etc. Valladolid, y Marzo veinte y siete de mill septecientos y catorze. Don Miguel Antonio Garcia de Jalon cathedratico de Sexto».

2. Identificació de l'autor i obra: Miguel Antonio GARCÍA DE JALÓN,¹⁷⁸ [*Dictamen sobre la capellania fundada per Catalina Muñoz de Otalora i l'adaptació de les càrregues al valor real de la moneda*].

XVI

1. Folis 178-179. Fol. 178r, *inc.*: «Decreto de su Magestad que bajó a Consejo de Estado. Asegurar que las coronas de España y de Francia no adornen vnas mismas sienas ha sido vno de los principales motivos ponderados dela Guerra que hasta aqui afligen (*sic*) a Europa...».

Fol. 179r: «... en dezirme lo que se le ofreziere asi por lo que vrge la breuedad como por auer escripto al Rey mi Abuelo, le embiare un proyecto de la mia. Madrid 5 de Jullio de 1712. | A Don Manuel de Badillo».

2. Identificació de l'autor i obra: FELIP V, [*Decret sobre la renúncia dels prínceps francesos a qualsevol dret de successió a la corona d'Espanya*].¹⁷⁹

3. Altres manuscrits: BNM, ms. 10129, fol. 282r-285v.

178. Advocat de Valladolid del segle XVIII. Cf. PALAU 99152-99159.

179. La decisió es complementava amb una ordre reial del mateix Felip V, en la qual renunciava als drets que pogués tenir a la Corona de França: Cf. BUB, ms. 322, fol. 80v-90r; BNM, ms. 10129, fol. 282r-285v; 12026, fol. 13r-14r; PALAU 87384.

XVII

1. Folis 180-181. Fol. 180r, *inc.*: «El marqués de Mançera dice que auiendo buelto a reconocer el extracto que V. Magestad se siruio de hacer leer a los Ministros del Consejo de Estado el dia dos del Corriente ...».

Fol. 181r, *exp.*: «... hauiendose retirado enttero el exercito de los Portugueses del sittio de Badajos, y estando tan disminuidas nuestras Armas defensiuas que es quanto puede representar a V. Magestad».

2. Identificació de l'autor i obra: *Voto en el Consejo de Estado del Marquès de Manzera*¹⁸⁰ *sobre la pérdida de Barcelona el año 1705.*

XVIII

1. Folis 182-186. Fol. 182r, *inc.*: «Copia de carta que el embajador de Alemania que residia en la Corte de España escriuió al emperador Rodulfo segundo su amo en 10 de henero de el año de 1606, satisfaciendo a lo que le mando auisase con la persona de su confianza que le escriiuo el estado que tenia el Gouierno de la priuanza de el duque de Lerma. | Clementisimo Cesar | y Señor | Porque v. M. Cesarea embio a su Aiuda de Camara Julio Huser... ».

Fol. 186r, *exp.*: «... en la buelta de Julio Huser, persona de conocido silencio, para que V. M. Cesarea tenga cierta noticia de el estado de las cosas de acà, y pueda con lo que adelante fuere mas auisado, mejor gouernarse. De Valladolid a 10 de henero de 1606. Señor. de v. M. Cesarea Catholica y Real Magestad su mas humildissimo y fiel Criado. El Conde de Franckeburg (*sic*)».

2. Identificació de l'autor i obra: Comte de FRANKENBURG, *Copia de carta que el embajador de Alemania que residia en la Corte de España escriuió al emperador Rodulfo segundo su amo en 10 de henero de el año de 1606, satisfaciendo a lo que le mando auisase con la persona de su confianza que le escriiuo el estado que tenia el Gouierno de la priuanza de el duque de Lerma.*

Fol. 187 buit

XIX

1. Folis 188-195. Fol. 188r, *inc.*: «Papel que salió en Madrid el año de 1706 sobre el mayor poder y fuerza de la Francia, respecto del de todos los aliados. | En nuestra conversacion de la Semana precedente se ofrecio ponderar los grandes esfuerzos que los dos enemigos de las dos Coronas de españa y Francia estan disponiendo para la Ventura Campaña ...».

Fol. 195v, *exp.*: «... Auiendo expresado hasta aqui lo que siento, para estar mas que cierto, de los triunfos que han de lograr los dos Reyes contra sus

180. Antonio Sebastián de Toledo (+ 13 febrer 1715), partidari del duc de Baviera.

enemigos, reciuire a particular fauor qualquiera objecion quese haga amis proposiciones por el desenganyo que pretendo ganar, si acaso fuere errado mi discurso».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIMO, *Papel que salió en Madrid el año de 1706 sobre el mayor poder y fuerza de la Francia, respecto del de todos los aliados*.

5. Edició: PALAU 211715.

XX

1. Folis 196-197. Fol. 196r, *inc.*: «Carta del Sr. Rey Philipe 5º escrita toda de su Puño al Rey Christianismio a su abuelo al otro dia del que levanto el sitio de Barcelona en el Maio de 1706. | con el mas Viuo dolor escriuo esta a v. magestad oy pues es para noticiarle el lebantamiento del sitio de Barcelona ...».

Fol. 197r, *exp.*: «... Posdata. Como aqui no tengo persona de confianza que lleuar conmigo para las tropas, he dado horden al duque de Noalles para queme siga, y quando yo entre en España le boluere a ymbiar a donde v. M. juzgare convenir».

2. Identificació de l'autor i obra: FELIP V, [*Lletra a Luís XIV del maig de 1706*].

XXI

1. Folis 198-199. Fol. 198r, *inc.*: «Copia de carta escrita por los grandes de España al rey Christianisimo des de Valladolid el mes de Septiembre de 1710. | Señor. | Por los mouimientos de las armas enemigas encaminadas a Madrid resoluo el rey Nuestro Señor salir de aquella Corte antes de aguardar la forzosa Vltima necesidad...».

Fol. 199r, *exp.*: «... y porque nada mas permite la breuedad dela salida deste expreso Zesamos rogando a Nuestro Señor te guarde. Fecha Valladolid Septiembre 19 de 1710. Esta carta se firmo en la misma forma que la antecedente».

2. Identificació de l'autor i obra: *Copia de carta escrita por los grandes de España al rey Christianisimo des de Valladolid el mes de Septiembre de 1710*.

3. Altres manuscrits: BNM, ms. 10907, fol. 1-4.

5. Edició: CASTELLVÍ, III, 188-189, amb diferències al final.

XXII

1. Foli 200r, *inc.*: «Copia de Carta del Rey Christianisimo en respuesta a los grandes de españa, traducida del idioma frances al castellano. Carisimos y bien amados primos ...».

Ib., *exp.*: «...por lo que pedimos a Dios os tenga carisimos y bien amados Primos en su santisima gracia. Versailles 1º de octubre de 1710. | Luis | Colbert».

2. Identificació de l'autor i obra: LLUÍS XIV, *Copia de Carta del Rey Christianisimo en respuesta a los Grandes de España, traducida del idioma francés al castellano*.

3. Altres manuscrits: BNM, ms. 10907, fol. 5r-6v.

5. Edició: CASTELLVÍ, III, 190.

XXIII

1. Fol. 201r, *inc.*: «Copia de Carta del Duque de Alba a los Grandes. | Amigos y Señores míos. Luego que recibí el extraordinario que me despachasteis el día 19 de septiembre pasé a Versailles aunque me allaba muy incomodado por no diferirme de momento la honra de poner en manos de S. M. Christianisima vna carta que sera de todas las naciones admirada ...».

Fol. 201v. *exp.*: «... Vuestro amigo y seruidor el Duque de Alba. A Monseñores mis señores y amigos».

2. Identificació de l'autor i obra: Duc d'ALBA, *Copia de Carta del Duque de Alba a los Grandes, octubre 1710*.¹⁸¹

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 10712, fol. 344-347; ms. 10907, fol. 6v-9; ms. 11010, fol. 35rv; ms. 11046, fol. 370-372.

5. Edició: CASTELLVÍ, III, 191.

XXIV

1. Folis 202-208. Fol. 202r, *inc.*: «Copia de vn papel francés que se allo entre otros reservados dela Reyna nuestra senyora que este en el Cielo. | Madama. | Las mujeres que nacen en tan alta y esclarecida esfera como vos deuen ymitar a los planetas que no tienen mouimientos sin operacion ni aspecto sin influencia ...».

Fol. 208r. *exp.*: «... y no os temen que en los coracones flacos se yntroduce (*sic*) con facilidad las sospechas y que no son menester fuerzas para vna crueldad».

2. Identificació de l'autor i obra: *Copia de un papel francés que se halló entre otros reservados de la Reina*.

3. Altres manuscrits: Barcelona, BUB, ms. 465, fol. 263-276; BNM, ms. 18055, fol. 63r-68v. Cf. BU de Santiago de Compostela, ms. 228.

181. Cf. text de la lletra dels grans al duc d'Alba, antecedent de la resposta, dins BNM, ms. 10907, fol. 4r-5r, i CASTELLVÍ, III, 190.

XXV

1. Folis 209-212. Fol. 209r, *inc.*: «Consulta al rey Nuestro Señor don Phelipe quinto de la Junta formada por su orden sobre la dependiencia del Maestro fray Froylan Diaz confessor que fue del señor Carlos segundo ...».

Fol. 212v, *exp.*: «... semejantes impresiones y desconfianzas. Este es nuestro parecer. V. M. resoluera lo que fuere seruido. Madrid y Abril 26 de 1705».

2. Identificació de l'autor i obra: *Consulta al rey don Felipe V de la Junta formada por su orden sobre la dependiencia del ministro señor fray Froilan Diaz, confesor que fue de Carlos II.*

XXVI

1. Fol. 214r, *inc.*: «Señor. | El Abbad y Monasterio de la villa de San Felio de Guixols de la orden de san Benito del Principado de Cathaluña ...».

Fol. 214v, *exp.*: «... considerando el Abbad y Monasterio que del terreno que ocupan las referidas ruinas, propio del dicho Monasterio se puede sacar algun Vtil, recurre a la Real justificacion de V. Magestad, suplicando a V. Magestad se digne concederle el permiso de reintegrarse en el dominio directo y allodial del terreno que ocupan oy las ruinas de dichos fossos, y murallas, y poder vtilizar del fabricando casas o concediendo en Emphytheusim que lo reziuira a singular gracia de V. Magestad».

2. Identificació de l'autor i obra: [*Petició del monestir de Sant Feliu de Guíxols al rei de poder disposar del terreny ocupat per les ruïnes de les fosses i fortificacions circumdants*].

XXVII

1. Folis 217-238. Fol. 217r, *inc.*: «Don Phelipe por la gracia de Dios etc. Sea notorio a todos los presentes, ausentes y futuros como hallandome ya en la hedad de 40 años...».

Fol. 238v, *exp.*: «... en presencia de los quales lo firmo su Alteza, de su propia mano, ante mi Don Joseph De Grimaldo Consejero y secretario de Estado, y notario destos Reynos. Yo el Principe. Ante mi don Josphe de Grimaldo».

2. Identificació de l'autor i obra: FELIP V, [*Escriptura d'abdicació, del 15 de gener del 1724*].

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 5866, fol. 64v-65r; ms. 6657, fol. 116r-127r; ms. 8280, fol. 107v-135r; ms. 17744, fol. 82-87; Madrid, Biblioteca Lázaro Galdiano, ms. 415, p. 256-306; Barcelona, BUB, ms. 322, fol. 179.

5. Edició: *Copia de carta que escriuio al rey D. Luis I el rey D. Phelipe V, su padre, en S. Ildefonso a 14 de enero de 1724. Con el motivo de la renuncia que avia hecho en su magestad de esta Monarquía de España*, Barcelona, por Joseph Teixidó Año 1724, 3 fol.

XXVIII

1. Folis 239-240. Fol. 239, *inc.*: «Sobre la residencia de los abades en sus Monasterios se deuen tomar prouidencias imponiendo graues penas a los que no residen y haziendo manifestas las que incluye el derecho ...».

Fol. 240, *exp.*: «... â donde fuere necesaria ô por medio del General ô de Comisarios nombrados por su Reverendisima».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Sobre la residencia de los abades en sus Monasterios*.

XXIX

1. Folis 241-242. Fol. 241r, *inc.*: «Al punto del n. 12 digo que para facilitar el curso de artes todos los años y las dos Cathedras, que todo sin duda es conuenientisimo, puede regentar las Cathedras de artes, que sola ha de seruir a estudiantes ...».

Fol. 242, *exp.*: «... y sera mas vtil mandar à los lectores, que abreuien las questiones, y cuyden mas de la extension que de la intension».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Sobre les càtedres de Salamanca*].

XXX

1. Folis 243-246. Fol. 243, *inc.*: «Consulta de el Ilmo. Sr. Dn. Andrés de Orueta i Barasorda,¹⁸² obispo de Vall[...] ...».

Fol. 246, *exp.*: «... Ruego a Dios guarde a V. S. los muchos años que deseo. Diziembre Treinta de mill Setecientos Treze».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Consulta sobre col·legis tridentins, 1713*].

XXXI

1. Foli 247r, *inc.*: «Santissimo Padre. | El duque de Vzeda Embajador de S. M. Ca. â V. Santidad con el maior respeto, veneracion a la sagrada persona y dignidad de v. Santidad le representa haber entendido que v. Beatitud aya prometido de reconocer à Serenisimo Archiduque Don Carlos de austria con el caracter de Rey in genere, y atributos que le corresponden, ô como Rey Catholico, ô de España ...».

Fol. 247v, *exp.*: «... La qual dicha Protesta fue notificada en 26 de enero de 1709 por Don Joseph Garzia del Pino Secretario de la Nazion Casa, y Hospital de Santiago de los Españoles en roma en presencia del Illustrisimo Señor don

182. Bisbe de Valladolid des del 1708 al 1716: EUBEL, V, 403.

Joseph Molines, y dos Testigos en el Palazio Appostolico de San Pedro donde actualmente reside su Santidad».

2. Identificació de l'autor i obra: Duc d'UCEDA, ambaixador prop de la Santa Seu, *Protesta al papa pel reconeixement de l'arxiduc com a rei d'Espanya*, 26 de gener del 1709.¹⁸³

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 7178, fol. 334-338v; ms. 10712, fol. 312-317; ms. 11010, fol. 19rv; ms. 13159; ms. 18213, fol. 133r-136v; ms. 19712, fol. 312-317.

Fol. 248 buit.

XXXII

1. Folis 249-252. Fol. 249r, *inc.*: «Eminentísimo y Reverendísimo señor mio. Haiendose publicado en toda la Europa que con nuevo vigor y nuevas circunstancias se prosigue mi prozesso llego tamuien esta notizia a este angulo del mundo donde me hallo ...».

Fol 252v, *exp.*: «..No pongo fecha, porque es escusado, sauiendo v. Ilustrísima en donde me allo, y seria exponerme a que se publicase mi criterio, y haziendo a v. Ilustrísima, vmildísimo reuerencia, señor. De V. Ilustrísima humildísimo, deuotísimo y obligadísimo sieruo. Julio Cardenal Alberoni».¹⁸⁴

2. Identificació de l'autor i obra: Card. ALBERONI, [*Lletra a un altre cardenal, sense data*].

XXXIII

1. Folis 253-269r. Fol. 253r, *inc.*: «Eminentísimo y Reverendísimo Señor. | Realmente yo desearia de poder antes de aora presentar delante de V. Emi-nencia las notorias angustias entre las quales estoy constituido...».

Fol. 269r, *exp.*: «...Sestri de leuante 20 de Marzo de 1720. Deuotísimo seruidor Julio Cardenal Alberoni».

2. Identificació de l'autor i obra: Card. ALBERONI, *Tramesa al cardenal Sacripanti de còpia de la lletra tramesa per ell al cardenal Paolucci, abril del 1720; còpia de dues lletres del duc de Populi al rei (a. 1717); còpia de la lletra del comte Alberoni al duc de Populi i resposta d'aquest (a. 1717), còpia de la lletra del duc de Populi al rei (a. 1717), còpia de la lletra del marquès de Grimaldo¹⁸⁵ al duc de Populi (a. 1717), còpia de la lletra del P. Dubanton (Daubenton), confessor del rei, al duc de Populi i resposta d'aquest (a. 1717), còpia de lletra del duc de Populi al comte Alberoni (a. 1717), còpia de la lletra del Cardenal Paolucci al Cardenal Alberoni*

183. Cf. supra, p. 91-92.

184. Creat cardenal per Climent XI el 15 de març del 1717: EUBEL, V, 30-31; DBI, 1, 662-668.

185. José Gutiérrez de Solórzano.

(gener 1720) i resposta d'aquest (febrer 1720), còpia de lletra del Cardenal Alberoni al Cardenal Gastaldi,¹⁸⁶ degà del Sacre Col·legi (març 1720).

3. Altres manuscrits: Cf. Madrid, BN, ms. 6657, fol. 1-32; ms. 7139, fol. 68r-115r; Barcelona, BUB, ms. 322, fol. 150-160; ms. 465, fol. 215-219; ms. 466, fol. 1-37, 69-132.

XXXIV

1. Folis 269r-280r. Fol. 269r, *inc.*: «Eminentísimo y Reverendísimo Sr. mio estimadísimo. Me ha sido combeniente escriuir de nuevo una Cartta (*sic*) al sr. Cardenal Pauluchi del tenor siguiente ...».

Fol. 280r, *exp.*: «... y quantas se vieren correr sin queio las aia escrito a v. Eminencia se deberan mirar como apocrifas y como imbenziones dignas de menosprecio. Hasta mi protestazion desseo que sea publica attodo el mundo. Maio 19 de 1720. De Vuestra Eminencia mui Humilde y mui deuoto seruidor Verdadero Julio Cardenal Alueroni».

2. Identificació de l'autor i obra: Card. ALBERONI, [*Lletres al cardenal Sacripanti del 1 de maig del 1720*].

3. Altres manuscrits: BNM, ms. 6657, fol. 33-65v.

XXXV

1. Folis 282-301v. Fol. 282, *inc.*: «Memorial que dio D. Francisco de Mendoza i Bobadilla, cardenal arzobispo,¹⁸⁷ al rey don Phelipe segundo, de algunos linages de España».

Fol. 301v, *exp.*: «...descendientes de Don Alonso y Don Pedro, pero don Pedro vino de otra, y de los de Castro llamados de la Guerra; y esto han tenido siempre por verdad los antiguos».

2. Identificació de l'autor i obra: FRANCISCO DE MENDOZA Y BOBADILLA, *Memorial al rey don Felipe II de algunos linajes de España* (= *Tizón de España*).

3. Altres manuscrits:

Lisboa, BN, ms. 1440; ms. F. G. 1192; ms. 9149¹;

Londres, BL, ms. Egerton 554, fol. 1-20; ms. Egerton 360, fol. 125-153; ms. Egerton 469, 476;

Madrid RAH, ms. 9-3454/18;

Madrid, Biblioteca Municipal ms. 556, pàgs. 137-184;

Madrid, BN, ms. 1443, fol. 18-21; ms. 3071; ms. 3140-42; ms. 3239; ms. 3274; ms. 3440, fol. 342r-384v; ms. 3471, fol. 116-138; ms. 3991, fol. 178r-200v; ms. 6014, fol. 245-287; ms. 7061; ms. 7068, fol. 440r-502r; ms. 7139, fol. 1r-22r; ms. 9453; ms. 10588, fol. 33r-124r; ms. 10903, fol. 122r-198r [sego-

186. Gerolamo Gastaldi, bisbe de Benevento, creat cardenal el 17 de juliol del 1673, mort el 8 d'abril del 1685: EUBEL, V, 8, 118.

187. Bisbe de Còria (1533-1537), i de Burgos (1537-1550), fou creat cardenal per Pau III: Cf. EUBEL, III, 31, 157, 176.

na part]; ms. 10903, fol. 202v-205r [índex]; ms. 11047, fol. 285-318v; ms. 11206, fol. 81v-89r; ms. 11268/33; ms. 11458; ms. 11465; ms. 11706; ms. 12934/10; ms. 12941/55; ms. 13836, fol. 253r-267v; ms. 17937; ms. 18063 (en francès); ms. 18180, fol. 146r-174v; ms. 18310, fol. 247-279; ms. 18452, fol. 1r-3v; ms. 18549, fol. 1-10, 32-30, 31-85; ms. 18579/15; ms. 18657/31; ms. 19321, fol. 227r-267v.

Madrid, Biblioteca Lázaro Galdiano, ms. 44, p. 245-354; ms. 268, fol. 20r-40r; Monserrat, Biblioteca de l'Abadia, ms. 88 (1); ms. 383 (3); ms. 668; ms. 1158, fol. 262 ss.

París, BNF, ms. esp. 377; ms. esp. 423, fol. 350r-369r i 370r-389v; ms. esp. 424, fol. 338-359;

Salamanca, BU, ms. 2767, fol. 1r-27v;

San Lorenzo del Escorial, Biblioteca del monestir, ms. cast. I. III. 32. (1) i (3);

Santiago de Compostela, BU, ms. 375;

Sevilla, Biblioteca Universitaria, ms. 333-92; ms. 331-203 (2);

Sevilla, Biblioteca Capitular y Colombina, ms. 85-4-3;

Toledo, Biblioteca Pública, ms. 462;

Valladolid, Biblioteca de Santa Cruz, ms. 317;

Viena, BN, ms. 5880⁴, fol. 177r-197r.

4. Catàlegs i bibliografia: R. FOULCHÉ-DELBOSC, *El «Tizón de España»*, dins «Revue Hispanique», VII (1900), 246-247; José SIMÓN DÍAZ, *Bibliografía de la Literatura Hispánica*, IX, 718; XIV, 623-627.

5. Edicions amb el nom de *Tizón de la nobleza de España*: Gibraltar 1821; Madrid 1827, 1844, 1848, 1849, 1871; Cuenca 1852; Sevilla 1854; Madrid 1871; Barcelona 1880. Cf. PALAU 163879-163884.

Fol. 302 buit.

XXXVI

1. Foli 303, *inc.*: «Sentencia de Antonio Pérez, dada por el santo tribunal de la Inquisición. Certifico y doi fe yo, Pedro Perez de san Vicente, secretario de la Inquisicion de Aragon, que en el Palacio Real de la Aljaferia de Zaragoza, a diez y seis dias del mes de Junio deeste presente año de mil seiscientos y quince, estando en su Audiencia de la tarde los srs. Inquisidores...».

Ib., *exp.*: «... en el Palacio Real de la dicha Aljaferia de Zaragoza, â diez y nueve dias del mes de Junio de mil seiscientos y quince años. Don Pedro Perez de San Vicente, secretario de la Inquisicion de Aragon».

2. Identificació de l'autor i obra: {*Sentència absolutòria pòstuma d'Antonio Pérez, donada pel tribunal de la Inquisició d'Aragó el 9 de juny del 1615*}.

3. Altres manuscrits: Barcelona, BUB, ms. 1009, fol. 134v-135;

Madrid, BN, ms. 1762, fol. 121; ms. 2341, fol. 219v; ms. 7175, fol. 113r-117r; París, BNF, ms. esp. 91, fol. 181-643; Salamanca, BU, ms. 429, fol. 47r-49r.

5. Edició: B. J. GALLARDO – D. M. R. ZARCO DEL VALLE – D. J. SANCHO RAYÓN, *Ensayo de una Biblioteca Española de libros raros y curiosos*, t. III, Madrid 1888, 1158-1159; PALAU 219073.

XXXVII

1. Folis 304-306. Fol. 304, *inc.*: «Copia de carta que el Duque de Alva, siendo Virrey de Napoles, escribió a la Santidad de Paulo 4º sobre los agravios que hazía a España. He receuido el breue que me trujo Dominico del Meno, y he entendido del lo que de parte de s. Santidad me ha dicho â Voca ...».

Fol. 306, *exp.*: «... se debe esperar y haran en esto el fruto, que al seruicio de Dios y al bien publico conuine, no me alargo mas. Fecha De Napoles 21 de Agosto de 1556».

2. Identificació de l'autor i obra: Duc d'ALBA, *Carta al papa Paulo IV sobre los agravios que hacía a España, 1556*.

3. Altres manuscrits: San Lorenzo del Escorial, biblioteca del Monestir, ms. cast. V. II. 4, fol. 467; Madrid, BN, ms. 954, fol. 9v; ms. 977, fol. 127r; ms. 1429, fol. 28r; ms. 1750, fol. 402r; ms. 2341, fol. 99r; ms. 4013, fol. 113v-116v; ms. 9175, fol. 165-166v; ms. 9393, fol. 8-9v; ms. 9442, fol. 37-39; ms. 10300, fol. 3-22; ms. 10436, fol. 103r-118r; ms. 10857, fol. 188v-193v; ms. 11008, fol. 1-17; ms. 11023, fol. 86r-97v; ms. 11087, fol. 192-198; ms. 13198, fol. 96v-101r; ms. 13298, fol. 19-27; París, BNF, ms. esp. 161 (1).

5. Edició: Juan Antonio DE VERA Y FIGUEROA, *Resultas de la vida de don Fernando Álvarez de Toledo, tercero duque de Alba*, 1643, 46 p.; *Papiers d'État du Cardinal Granvele*, t. IV, París 1843, 666-675.

Folis 307-308 buits.

XXXVIII

1. Folis 309-314. Fol. 309, *inc.*: «Copia de carta que el Rei D. Fernando el Catholico, Rey de España, escriuió al conde de Riuagorza, Virrey de Nápoles, sobre la conserbación de la jurizdición en respuesta de Cartas del Conde, su fecha de 6. de Maio del mismo año ...».

Fol. 314v, *exp.*: «... en un libro que escriuo, con este titulo *Mundo caduco*».

2. Identificació de l'autor i obra: Lupercio Leonardo DE ARGENSOLA,¹⁸⁸ *Comento de la carta del Rey don Fernando el Catholico a Don Baltbasar de Zuniga*.

3. Altres manuscrits: Lisboa, mss. Ajuda, 50-V-25, fol. 107v-108r;

Londres, BL, ms. Egerton 534, fol. 317; ms. Additions 18289, fol. 305;

Madrid RAH, ms. Salazar 9-1.044, fol. 72-75; ms. Salazar 9-1.060, fol. 248-250;

188. Malgrat l'atribució a Argensola, l'obra és adscrita avui a Francisco de Quevedo.

Madrid BN, ms. 1323, fol. 5-8; ms. 1763, fol. 255-260; ms. 3202, fol. 72-82; ms. 3207, pàgs. 97-100; ms. 5972, fol. 134r-138v; ms. 6043, fol. 188-200; ms. 7370, fol. 177r-179v; ms. 8512, fol. 102r-107v; ms. 8755, fol. 167r-177r; ms. 10767, fol. 79r-89r; ms. 11036, fol. 150v-164v; ms. 11031, fol. 19r-24r; ms. 13298, fol. 38r-46bisv; ms. 13458, fol. 17-26; ms. 17635, fol. 332-338; ms. 18171, fol. 91-100; ms. 18635/12, fol. 2-3; ms. 19834, fol. 90r-96r;

Madrid, Biblioteca Lázaro Galdiano, ms. 273, p. 119-132;

Roma, BAV, ms. Barb. lat. 2648, fol. 68r-72v;

Salamanca, Biblioteca Universitaria, ms. 337, fol. 96r-98v; ms. 2067, fol. 140r-143r;

Valladolid, Biblioteca de Santa Cruz, ms. 48, fol. 96-99.

XXXIX

1. Foli 315. Fol. 315r, *inc.*:

«Dos desuarios de la Verdad: en los años de 1613 hasta 20: Aunque me admira que tenga permission para andar impresa esta Respuesta de Phelipe Rey de Francia al Papa Bonifacio, por estar en Auferio y ser tan ponderada su demasia en esta razon, las he querido juntar; por que se vea que el Rei Catholico escriuio con templanza, ô que no fue el primer Rey que tocandole en la Jurisdiccion, y soberania, azorò el estilo y enfurecio la nota:

Epistolae notauilissimae quas refert Stephanus Auferius in repetitione ad Clement. I de off. ordinarii, cap. 21° ad principium.

Bulla Bonifacii 8. ad Philipum Phebeum Regem francorum. Bonifacius Episcopus Seruus seruorum Dei, Philipo francorum Regi. Deum time et mandata eius obserua, scire te volumus quod in spiritualibus et temporalibus nobis subes, beneficiorum et prebendarum ad te collatio nulla spectat, et si aliquarum vacantium custodiam habebas, fructus eorum, sic decernimus, et quantum de facto proceserint, reuocamus; aliud credentes hereticos reprobamus. Dat. Lateranens., nonas Decembris Pontificatus nostri anno 1.

Responsum Regis francorum.

Philippus Dei gratia Francorum Rex, Bonifatio 8° se gerenti pro summo Pontifice, salutem modicam, tolle, nullam. Sciat tua maxima fatuitas in temporalibus non alicui nos subesse, aliquarum prouinciarum et prebendarum ad nos iure regio prouisiones pertinere et fructus eorum, vacatione durante, nostros facere; collationes autem faciendas fore validas et illarum vigore posesores contra omnes viriliter nos tueri. Secus | autem credentes, fatuos et dementes reputamus. Datum etc.».

2. Identificació de l'autor i oba: Lupercio Leonardo DE ARGENSOLA, [*Còpia de dues lletres falses, una suposadament de Bonifaci VIII i la resposta suposada del rei Felip de França*].

3. Altres manuscrits: Madrid, RAH, ms. 102, fol. 11v-12r; Madrid, BN, ms. 10712, fol. 260-261; ms. 11010, fol. 23r.

Foli 316 buit.

XL

1. Folis 317-319. Fol. 317, *inc.*: «Relación de la prisión y muerte del Príncipe D. Carlos, hijo vnico del Rey Phelipe 2º escrita por autor desapasionado y de aquellos tiempos. Dizen vnos que queriendo el Principe tomar devajo de su proteccion a los flamencos oprimidos de las inhumanidades y violencias del Duque de Alba, fue preso y muerto por horden del rey su Padre...».

Fol. 319v, *exp.*: «...mas la Seueridad de las cosas del Padre, no daba lugar a tratar con mas blandura los atreuimientos de tan mal hijo».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Relación de la prisión y muerte del príncipe don Carlos, hijo único del rey Felipe II.*

Fol. 320 buit.

XLI

1. Folis 321-325. Fol. 321. *Inc.*: «Consulta del Consejo de Castilla sobre la prisión de Dn. Bernardo Patiño y de la que la Reina Madre mandó al Marqués de Salinas hiciese de la Persona de don Juan de Austria, y la fuga que este ejecuto desde Consuegra â Aragon. Señora. En el Consejo se auisto con Real Decreto de V. M. del 25 de este del tenor siguiente. Auiendome referido â voca un Capitan las noticias yndividuales ...».

Fol. 325v, *exp.*: «... la guiara â su entera Quietud de V. Magestad y a su maior seruicio. Ottubre 29 de 1668».

2. Identificació de l'autor i obra: *Consulta del Consejo de Castilla sobre la prisión de Dn. Bernardo Patiño y de la que la Reina Madre mandó al Marqués de Salinas hiciese de la persona de don Juan de Austria, y la fuga que este ejecutó desde Consuegra a Aragon (29 octubre 1668).*

Fol. 326 buit.

XLII

1. Folis 327-330. Fol. 237r, *inc.*: «Carta escripta a un amigo, Respuesta de otra en que le pregunta si sabe el motibo de âver salido de España el cardenal Alberoni, y que le diga su sentir en este punto. Amigo mi Retiro pudiera ser disculpa de su curiosidad y su amistad mas poderosa para no precusarme a la obligacion de dezir verdades en tiempo que la Nouedad del Asunto abre la puerta a dictámenes opuestos ...»..

Fol. 330v, *exp.*: «... se quede con toda salud y gusto como desseo Peña de franzia a 12 de octubre de 1719. Y Besa La mano su sieruo y Amigo fr. Lazaro de Espera en Dios».

2. Identificació de l'autor i obra: Fra Lázaro DE ESPERA EN DIOS, *Carta a un amigo sobre el motivo de haber salido de España el cardenal Alberoni* (12 octubre 1719).

XLIII

1. Folis 331-332. Fol. 331r, *inc.*: «Justificaciones que dize tiene promptas el Cardenal Alueroni, traducidas de Italiano en Español. Al primer Capitulo. Del delito de haber faltado a la promesa hecha a su Santidad del socorro contra turcos, y despues de haber hecho la guerra a Principes christianos ...».

Fol. 332r, *exp.*: «...y habiendo referido el emisario que no tenia ninguna subsistencia fue luego llamado».

2. Identificació de l'autor i obra: Cardenal ALBERONI, *Justificaciones*.

XLIV

1. Folis 333-340. Fol. 333r, *inc.*: «Eminentissimo y Reverendissimo Señor. Ciertamente que a mi mas que a V. Eminencia debe ocasionar reparo la empresa de mi Justificacion, pues yo, que satisfecho de mi recto obrar, no creia por lo mismo ser combatido de otros, que de los poco noticiosos del mundo con sus vanas voces, habia determinado el no hazer caso de su desprecio ...».

Fol. 340r, *exp.*: «... Perdone v. Eminencia la dilatada molestia que le he dado, y con animo benigno admita la respetuosa confianza que en v. Eminencia sobre todo le dedico, y le beso humildemente la mano».

2. Identificació de l'autor i obra: Cardenal ALBERONI, *Memorial a un cardenal*.

XLV

1. Folis 341-344. Fol. 341r, *inc.*: «Papel que se ha supuesto ser del sr. Marqués de Manzera. Quando los tudescos triunfantes en la Lombardia pasaron sus armas â Napoles, con la noticia de âuer V. M. publicado su perdida en el Gauinete ...».

Fol. 344r, *exp.*: «... que lo ruego a la Diuina Guarde a la R. P. de V. M. como la christiandad ha menester. Madrid, 28 de Abril de 1709. El Marques de Manzera».

2. Identificació de l'autor i obra: Marqués de MANZERA, [*Memorial a Felip V* (28 d'abril del 1709)].

XLVI

1. Folis 345-348. Fol. 345r, *inc.*: «Manifiesto del conde de la Roca respondiendolo aloque dizen deel en la Caída del Conde Duque de Olibares. Y que pregunto a su Capellan si aquella ostia con que le comulgaba cada dia era

consagrada ô no. Salio en Abril de 1622. Oy llego a mi mano un papel que dize ser estampado en Ybrea este año de 1622 Cuyo titulo es la Caída deel Conde de Ôlibares ên el año de 1623. Y en las ultimas ojas deel se leen las Palabras siguientes ...»

Fol. 348v, *exp.*: «...ha sido en la de mi memoria de que Tambien me aparto quanto puedo. en Milan a 16 de Abril de 1622 años. El conde de las Rocas. Aunque este papel no es de el casso de Antonio Perez, se traslado por estar en vnion con el».

2. Identificació de l'autor i obra: Juan Antonio DE VERA ZÚÑIGA, Comte DE LAS ROCAS, *Manifiesto sobre la caída del conde-duque de Olivares* (1644).

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 7371, fol. 154-162v; ms. 7968, fol. 95r-147r; ms. 9163, fol. 188r-195v; ms. 10858, fol. 414r-422r; ms. 11331, fol. 43-52; ms. 13685, fol. 193r-199v.

XLVII

1. Folis 349-414. Fol. 349r, *inc.*: «Processo de Antonio Pérez, secretario de Estado deel rey Phelipe segundo y todo lo que passo en la fuga de su prission en Aragon àsta su segunda sentencia por el Santo Tribunal de inquisicion de âquel Reyno. Con el manifiesto deel Conde de la Roca sobre el Conde Duque. Este proceso se fulmino contra el siendo secretario de Estado y deel despacho vniuersal de don Phelipe Segundo...».

Fol. 414v, *exp.*: «...si no es que Ya de muy aduertido y Reparado le tenga como dizen olvidado. Dios guarde la Ilustrisima Persona de V. Se. Como desseo. Don balthasar Alamos de Varientos».

2. Identificació de l'autor i obra: *Processo de Antonio Pérez, secretario de estado de el rey Felipe II, [amb una lletra de Fernando de Albia a Baltasar Alamos de Barrientos]*.¹⁸⁹

3. Altres manuscrits: a) *Procés d' A. P.*: Cf. Madrid, BN 6035, fol. 95r-101r; ms. 6552; ms. 10582; ms. 10732; ms. 10749; ms. 10856, fol. 1r-97r; ms. 10915; ms. 12193, fol. 76-198; ms. 12193, fol. 76-198; ms. 13202; ms. 13686, fol. 89-263; ms. 18550/5; ms. 22988/4; París, BNF, mss. esp. 88-90; ms. esp. 273, fol. 158-184, 198v-202; Valladolid, Biblioteca de Santa Cruz, ms. 407, fol. 1-185v.

b) *Manifiesto*: Madrid, BN, ms. 9163, fol. 188r-195v; ms. 10858, fol. 414r-422r; Valladolid, Biblioteca de Santa Cruz, ms. 407, fol. 186r-194r.

4. Catàlegs i bibliografia: J. A. LLORENTE, *Histoire critique de l'Inquisition d'Espagne*, t. III; MIGNET, *Antonio Pérez et Philippe II*, Paris 1854; Salvador

189. Amic d'Antonio Pérez, empresonat com ell: Cf. BN, ms. 10343 fol. 233r-236v; ms. 10732, fol. 109r-114v, ms. 10733, fol. 133-138; ms. 10749, fol. 197r-206r; ms. 10818; ms. 13177, fol. 75-79; ms. 18191, fol. 38r-42v: «Memorial que dió a Felipe 2º don Baltasar Alamos de Barrientos, estando preso en la cárcel de Corte de esta villa, por la amistad que tuvo este con Antonio Pérez».

BERMÚDEZ DE CASTRO *Antonio Pérez, secretario de Estado del rey Felipe II*, Madrid 1841; PIDAL, Marqués de, *Historia de las alteraciones de Aragón en el reinado de Felipe II*, 3 vols., Madrid 1862-1863; *Colección de documentos inéditos para la historia de España*, t. XII; B. SÁNCHEZ ALONSO, *Historia de la historiografía española*, Madrid 1941-1944, t. II, n. 6059, p. 193.

5. Edició: Segons Alfred MOREL-FATIO, p. 28, el procés fou publicat en *Proceso criminal que se fulminó contra Antonio Pérez*, Madrid 1788, p. 230, i pel marquès de PIDAL, *Historia de las alteraciones del reyno de Aragon en el reinado de Felipe II*, en l'edició francesa de París 1867, tom I, p. 410 ss.

Fol. 415 buit.

XLVIII

1a. Folis 416-418. Fol. 416ra, *inc.*: «Diuus Bernardus. Lib. I de precepto. Et quoniam verus obediens mandatum non procrastinat, sed statim parat manus operi ...».

Fol. 418va, *exp.*: «... Plini L. 7 ep. 57: Cogito quam sit magnum dare aliquid in manibus hominum, nec persuadere mihi possum non et cum multis et saepe tractandum, quod placere et semper et omnibus cupias».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Cent frases antològiques d'autors clàssics llatins*].

1b. Fol. 416rb, *inc.*: «Señor mio al punto que Reciuí su papel de V. merced obedeciendo su mandato le comense a leer, Y con tanto gusto que sin dejarle de la mano le pase todo ...».

Fol.418vb, *exp.*: «... Y temeroso de que lo mal diferido y prolixo de este papel no canse a V. merced ceso aquí. Rogando a nuestro Señor le de muchos años de vida para que la enplee en cosas grandes».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Lletra a personatge no indicat*].

XLIX

1. Folis 419-429. Fol. 419r, *inc.*: «Respuesta aun papel que salió sin firma en el pleito de San Juan de Corias con el Rmo. P. General de San Benito | *Fol. 419v buit. Fol. 420r* | Respuesta â un papel que salio de mano y sin firma, cuyo assumpto fue inmpugnar otro impreso, que avia salido por la parte de los Monges de Coria: en el qual justificavan asi el aver apelado ellos de vna sentencia del Padre General de San Benito ...».

Fol. 429r, *exp.*: «... si ven que los impiden con ruido, y demostraciones tan grandes, este recurso que la mesma congregacion les dan dentro, para su defensa y desagrauió. | *Fol. 429v* | Pleyto de Valles (*al man al incaust*) digo de Corias».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Respuesta a un papel que salio sin firma en el pleito de Sant Juan de Corias con el Rvm. P. General de San Benito*.

Fol. 430 buit.

L

1. Folis 431-433. Fol. 431r, *inc.*: «Hauiendo llegado a mis manos un memorial que por parte de un individuo hijo del Monasterio de Santo Domingo de Silos se puso en manos del Rey Nuestro Señor ...».

Fol. 433v, *exp.*: «... los quales no son fáciles de penetrar, ni yo los expreso, porque nolos alcanzo, ni soy hixo de aquella casa para sauerlos: todo lo qual certifico y juro si fuere necesario en este Real Monasterio de San Millan».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Resposta als punts d'un memorial lliurat al rei pels monjos de Sant Domingo de Silos*].

Foli 434 buit.

LI

1. Foli 435r, *inc.*: «Hauiendo la Religion congregada en su capitulo General dado toda su comission complida...».

Fol 435v, *exp.*: «... Certifico ser esto lo acordado Por el Santo Definitorio y lo firmo en San Benito el Mayor de Valladolid a quatro dias del Mes de Mayo del Año de mill settecientos y nueue dias. Ante mi P. Claudio Estevanez.

2. Identificació de l'autor i obra: [*Acta del capítol general benedictí del 9 de maig del 1709 per a satisfer les peticions del monestir de Silos*].

LII

1. Foli 436r, *inc.*: «Señor. La Noticia que v. M. se ha seruido darnos por su Real carta, leida en nuestro claustro pleno el dia 11 deeste ...».

Fol. 436v, *exp.*: «... De nuestro claustro pleno de la Vniuersidad de Salamanca y febrero 13 de 1704. B. L. R. p. de V. Magestad sus mas rendidos y vmildes vasallos».

2. Identificació de l'autor i obra: [*Lletra de la Universitat de Salamanca a Felip V del 13 de febrer del 1704*].

LIII

1. Foli 437r, *inc.*: «Padre Nuestro y muy [...]. Pareceme muy bien que V. P. se aya ido a divertir los melancolicos humores que consigo traen las continuas tareas de los estudios, que no ha de ser todo estar atado a las amarras de la cathedra ...».

Fol. 437v, *exp.*: «... N. P. Abbad del Monasterio de Salamanca mi dueño y señor».

2. Identificació de l'autor i obra: Fr. Luís ALVAREZ, [*Lletra a l'abat del monestir de Salamanca del 31 de juliol del 1699*].

LIV

1. Folis 443-448. Fol. 443, *inc.*: «El colegio de S. Vicente de Salamanca posehe una casa que hace frente con su Portada a la de la Iglesia de S. Vicente...».

Fol. 448, *exp.*: «... Pero assi esto, como lo demas, se sujeta en todo y por todo con veneracion e Ingenuidad al dictamen y disposicion del Excmo. Sr. Cardenal de Aguirre, para que o lo admita, o lo desprecie conforme le pareciere merecerlo el Assumpto. M^o fray Manuel Nauarro».

2. Identificació de l'autor i obra: M. NAVARRO, [*Paper sobre el col·legi de San Vicente de Salamanca*].

LV

1. Folis 451-456. Fol. 451, *inc.*: «Siendo cierto que las Cathedras de Prima y Vísperas perpetuas que tiene la Religion en la Vniuersidad de Salamanca La ilustran mucho por su calidad, y la aliuian no poco de los precisos gastos que hubiera de hacer en graduar sujetos...».

Fol. 456, *exp.*: «...conque puede la Religion ocurrir a sus inconvenientes, se puede esperar, que produzcan todo el fruto, y Vtilidad, ygual a su honor que de su fundacion nos prometimos».

2. Identificació de l'autor i obra: M. NAVARRO, [*Dictamen acerca de las cátedras de Salamanca y sobre los ejercicios de estudios de el colegio de San Vicente y sus colegiales*].

LVI

1a. Folis 457-462. Fol. 457r, *inc.*: «Dictamen del M. Navarro acerca de las cathedras de Salamanca y sobre los ejercicios de estudios de el colegio de San Vicente y sus colegiales. Siendo cierto que las Cathedras de Prima y Vísperas perpetuas que tiene la Religion en la Vniuersidad de Salamanca, la ilustran mucho por su calidad y la alivian no poco de los precisos gastos que hubiera de hacer en graduar sujetos ...».

Fol. 460v, *exp.*: «... con que puede la Religion ocurrir a sus inconvenientes, se puede esperar que produzcan todo el fruto, y vtilidad igual a su honor, que de su fundacion nos prometimos ».

2a. Identificació de l'autor i obra: [*És un segon exemplar de la peça anterior*].

1b. Folis 460v-462r. Fol. 460v, *inc.*: «Condiziones en que se fundaron las dos Cathedras de Prima y Visperas de la Religion en la Vniuersidad de

Salamanca, y segun ellas sin añadir ni quitar nada se hizo la Escripura entre la Religion y la Vniuersidad. Y el Rey las admitio en su real Patronato, que todo consta de la Cedula de su Magestad, que es como sigue. EL REY. Rector y Claustro de la Vniuersidad de Salamanca, ya sabéis ...».

Fol. 462r, *exp.*: «... Esto es lo que entonces se resolvió; y despues no me consta que el Rmo. Royo consultase al Señor Cardenal. Con que la materia esta en estado de podersele dar oy el que ha de tener siempre. Es quanto se ofrece sobre este punto dezir a V. Paternidad».

2b. Identificació de l'autor i obra: *{Reial Cèdula per la qual el rei admet en el seu Patronat les càtedres de Prima i Vespres fundades a Salamanca per la religió dels benedictins}*.

Foli 463 buit.

LVII

1. Folis 464-466. Fol. 464, *inc.*: «S. Mio: Executando lo que su Magestad se sirue de Mandarme, He visto los Memoriales que en nombre de la Vniuersidad de Salamanca y de la Religion de San Benito sean puesto en las Reales manos de su Magestad sobre las Cathedras que esta pretende sele concedan en ella, y la consulta del consexo de 25 del passado sobre la misma materia, con los demas papeles que la acompañan...».

Fol. 466, *exp.*: «...Por cuyo motiuo es mi obligacion, y dictamen, decir a su Magestad que no es obligado ni deue remitir este negocio a Justicia».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *[Al·legacions sobre l'afer de les càtedres de Salamanca reclamades pels benedictins]*.

LVIII

1. Folis 467-468. Fol. 467r, *inc.*: «Rmo. P. General. No dudando que se hallara V. reverencia noticioso de quanto han obrado sus súbditos los Reverendos Padres Maestros de este Colegio de Salamanca contra la Religion de N. P. San Benito en la pretension que ha tenido de que se le funden sus Cathedras de Prima y Vísperas ...».

Fol. 468v, *ex.*: «... quedamos a la obdiencia de v. Reverencia cuya persona guarde dios los mas años que deseamos y Le pedimos de este Nuestro Colegio de s. Vicente de la ciudad de Salamanca a 13 de diziembre de 1692».

Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *[Memorial al P. General O. P. sobre el col·legi de San Vicente de Salamanca, 1692]*.

LIX

1. Folis 469-471. Fol. 469r, *inc.*: «Señor. En Decreto de veinte y tres de febrero de este año se sirve Vuestra Magestad deçir. Por parte de la Religion

de S. Benito seme a dado el Memorial incluso como de la resolucion tomada de que se pida nueuo informe a la Vniversidad de Salamanca sobre la pretension que tiene de fundar en ella sus Cathedras ...».

Fol. 471r, *exp.*: «... V. Mgd. En vista de todo, y de lo que ya tiene consultado el consejo çerca de esta pretension, resolvera lo que fuere mas de su Real agrado pues depende unicamente esta graçia del soberano arbitrio de V. mgd.».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Consell al rei sobre l'afer de les càtedres de Salamanca*].

Foli 472 buit.

LX

1a. Folis 473-477. Fol. 473r, *inc.*: «Ser ardua la materia de esta propuesta, y como tal pedir la pausada reflexion y madura deliberacion ...».

Fol. 474, *exp.*: «... dijese no tener por reparables los inconbenientes para imposibilitar dicha graçia».

2a. Identificació de l'autor i obra: Dr. D. Joseph DE LA SERNA, Cantoral, Cauallero de la Orden de Calatrava y Catedrático de Prima de Leyes, [*Vot sobre l'afer de les càtedres de Salamanca*].

1b. Fol. 475r, *inc.*: «En el claustro de la fundazion de las cathedras de la compañía de jesus se confirio luego que entraron si hauia de votar ...».

Fol 475v, *exp.*: «... dezimos que en este particular venimos con mucho gusto en que se haga assí».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Vot sobre l'afer de les càtedres de Salamanca*].

1c. Folis 476-477. Fol. 476, *inc.*: «Dixo que los Señores del Real Consejo en el decreto que se ha leido ...».

Fol. 477, *exp.*: «... quien debe dar las gracias al Sr. Cardenal y su religion, por la ocasion que he dado de manifestar su gratitud y rendimiento [*al man*] Voto de [*seq* D. Andres *cancell*] el Dr. D. Andres Garcia Samaniego Cathedratico de Prima de Canones».

2c. Identificació de l'autor i obra: Dr. D. Andrés GARCÍA SAMANIEGO, Cathedratico de Prima de Canones, [*Vot sobre l'afer de les càtedres de Salamanca*].

LXI

1. Folis 479-517. Fol. 479, *inc.*: «Señor. En el Consejo se han visto dos decretos de su Magestad ...».

Fol. 517v, *exp.*: «... para que V. M. tome el expediente mas conveniente al bien publico, Servicio de Dios y de V. M. que assi lo esperamos de tan justo y piadoso Principe. La vniversidad de Salamanca. La Vniversidad de Alcala».

Fol. 486v, *exp.*: «... en lo que llebaba dicho».

2. Identificació de l'autor i obra: [*El Consell al rei, sobre la universitat i l'afer de les càtedres de Salamanca, Fragment sobre el col·legi de San Vicente, Memorials i correspondència del P. Manuel Navarro, Dictàmens de diversos i fragmentaris contraris a la fundació de les càtedres demanades pels benedictins*].

Folis 478, 487-488 buits.

LXII

1. Folis 489r-492v. Fol. 489r, *inc.*: «Quae fuit durum pati meminisse dulce est. Sen. in Her. furen. Fue en Salamanca celebre y bien notoria en toda España y aun no ignorada fuera de ella ...».

Fol. 492v, *exp.*: «... meritos del ingenio suponiendo tan fea culpa y enorme delito al suceso para que pareciese achacoso el entendimiento. Tan primero se fixo el M^o Roio en aquel animo y proposito ... (*fine mutilus*)».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Estado del Colegio de San Vicente y motivos que tubo para pretender estas Cábhedras*.

LXIII

1. Folis 493-494. Fol. 493r, *inc.*: «Iussus a Regio ac supremo Castelle senatu calculum mee approbationis adiicere ...».

Fol. 494v, *exp.*: «... Sanctum Iudicium nostrum est et de Iudicio testimonium dico in hoc Benedictinorum Salmantino Collegio s. Vincentio sacrum die 13 septembris Anno 1705. V^r frater Emmanuel Navarro Primarius Theologiae».

2. Identificació de l'autor i obra: Manuel NAVARRO, [*Opinió sobre el llibre del mestre Miguel Pérez «Tractatus theologico-biblicus»*].¹⁹⁰

LXIV

1. Foli 495rv. Fol. 495r, *inc.*: «Señor. El dia 16 de el presente fuimos llamados los Maestros de la facultad de Sagrada Theologia alha Junta de esta Vniuersidad de Salamanca por cedula de nuestro Decano ...»

Fol. 495v, *exp.*: «... todos los indiuiduos de nuestra facultad queremos obedecer asegurados que V. A. la atenderà man teniendo la en su decoro y

190. AGUILAR PIÑAL, VI, 344-346, n. 2388.

preeminencias como hasta aora se ha conseruado en ellas por su estimacion y patrozinio. Dios guarde a V. A.».

2. Identificació de l'autor i obra: ELS MESTRES DE TEOLOGIA DE SALAMANCA, [*Lletra al Rei post 1786*].

Fol. 496 buit.

LXV

1. Fol. 497r, *inc.*: «Eminentissime et Colendissime Domine. Que ad me delatae sunt ...».

Ib., exp.: «... quodque votis omnibus faustissimum iam auguratus sum orbi christiano. Datum Salmantice die 28 Augusti 1709. Eminentissime domine Eminentie Tue obseruantissimus. F. Emmanuel Nauarro. Eminentissimo domino meo cardinali Paulutio».

2. Identificació de l'autor i obra: MANUEL NAVARRO, [*Lletra al cardenal Paolucci del 28 d'Agost del 1709*].

Fol. 497v buit.

LXVI

1. Folis 498r-517r. Fol. 498r, *inc.*: «(*initio mutilus*) cum olim cl 2. num. 9 de priuilegiis Guido Papa questione 360. Y pues estas fundaciones se impiden con sola la contradiccion del Parrocho de la Parrochia que alega el perjuicio ...».

Fol. 517r, *exp.*: «... remitiendo el examen de todo al Consexo de Justicia para que V. M. tome el expediente mas conveniente al bien publico, Servicio de Dios y de V. M. que assi lo esperamos de tan justo y piadoso Principe. La Universidad de Salamanca. La Universidad de Alcala».

2. Identificació de l'autor i obra: UNIVERSITATS DE SALAMANCA I ALCALÀ, [*Memorial al rei sobre la fundació universitària que volen fer els Jesuïtes*].

6. Contingut:

Fol. 498r: Que se debe examinar si puede Vuestra Magestad en buen gobierno y conciencia consentir esta fundacion con tanta casta.

Fol. 500v: Que esta fundacion implica segun Las Doctrinas De los mismos Padres de la Compañia y forma que Proponen.

Fol. 506r: Que no es conveniente que esta Vniversidad o estudios se funde, ni en Religion particular, y menos en la Corte.

Fol. 507r: En quanto al peligro de esta fundacion hecha en vn colegio particular.

Fol. 512: Daños del Reyno y Vniversidades por la fundacion destas nuevas Escuelas que se pretenden fundar.

Fol. 513v: Ponderanse los fundamentos y razones de los Padres de la Compañia y respondese a ellos.

El memorial té 130 punts numerats, i el ms. comença al bell mig del núm. 20.

LXVII

1. Folis 518–536v. Fol. 518, *inc.*: «Reflexiones políticas y morales hechas sobre la historia de Asuero Artaxerxes Longimano, rey de Persia. Escrivíalas D. Lorenzo de las Llamosas, estando preso de orden de Su Magestad en la real carçel de Valladolid. Empezola a 18 de juliol de 1704. Capitulo 1. Exordio necesario de la obra. Emprendemos el asunto de esta obra con todo aquel temor y reuerencia que pide nuestra ignorancia ...».

Fol. 536v, *exp.*: «...que fuesen eficaces al buen logro de su ya obstinada reueldia. Combocados todos y llegada la hora de ... (*fine mutilus*)».

2. Identificació de l'autor i obra: LORENZO DE LAS LLAMOSAS, *Reflexiones políticas y morales hechas sobre la historia de Asuero Artaxerxes Longimano, rey de Persia*.

3. Altres manuscrits: Madrid, BN, ms. 9989; Biblioteca Lázaro Galdiano, ms. 159.

4. Catàlegs i bibliografia: F. AGUILAR PIÑAL, *Bibliografía de autores Españoles del siglo XVIII*, t. V, n. 2000, p. 294.

Folis 537-542 buits.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura de mides i línies variables.

2. Tipus de ratllat: Hi ha diversos plegas tabel·liònics en un, en dos i en tres plec, els quals sovint defineixen marges de la caixa d'escriptura.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva del segle XVIII, de moltes mans.

4. Reclams. Els folis 457-462 i 498-517 tenen numeració particular (2-7 i 9-47 respectivament) i reclams de foli a foli.

7. Timbre del «Seminario | Episcopal | de la | Diocesis | de | Gerona» al foli 1r; de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» al fol. 79r.

8. Fragments: Es poden considerar tals els folis 134 (153 x 109) i 473-478 (155 x 215). Dels tres fragments que hem esmentat supra, II, 7, el que presenta més interès és el primer. És de paper, amida 205 x 296, és escrit per ambdues cares i porta els senyals inconfusibles d'haver estat plegat com una missiva: té dos plec horitzontals i dos de verticals, amb una osca al centre del marge esquerre i, al centre del marge dret, el fragment regular de paper que correspon al que falta al sector de l'osca, per on la carta fou oberta. En el seu recto hi ha l'adreça: «Al P. fray Joseph de Santa Maria | Guarde dios muchos años Religioso | en el Real monasterio de | Cataluña | Barcelona | Gerona | San Feliu de Guixols». Al verso hi ha un índex dels folis 1-133 del volum, escrit per una mà que sembla del segle XVIII.

9. Copistes diversos.

11. Antigues signatures: Cf. supra, I, 3, c).

12. Notícies històriques: És probable que el ms. hagi estat remès al monjo Josep de Santa Maria, del monestir de Sant Feliu de Guíxols, per l'interès que hi podia tenir a causa de l'afer de les càtedres de Salamanca. El P. Palmés, propietari del ms. l'any 1734, no sabem qui és. Pel que fa al primer, no és temerari suposar que fos el «fray Joseph de Santa Maria ... Religioso | en el Real monasterio de ... San Feliu de Guixols», al qual va dirigit l'índex parcial o sumari del volum contingut al fragment que acabem d'esmentar.

La inscripció del llom reportada més amunt, «Manuscritos», fa pensar que el ms. té el mateix origen, la mateixa formació material i la mateixa provenença dels mss. 13 i 19. Per tant, per bé que no hi hem sabut trobar cap ex-libris del monjo i bisbe Pañelles, el més probable és que aquest prelat l'hagi comprat també a Madrid quan es va vendre la llibreria i arxiu Gallo.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació acceptable.
2. Datació: Segle XVII-XVIII.
3. Origen castellà.
4. Propietaris i procedència: Monestir de Sant Feliu de Guíxols, P. Palmés el 1739.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 215 x 308 x 30.

b) Material: Ànima de cartró, coberta de pergamí de color groc en part descolorit en part enfosquit, tacat, malmès a l'angle superior dret i a l'angle inferior esquerre de la tapa I.

2. Llom del mateix pergamí, més enfosquit, desaparegut a la zona dels nervis.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis interns, que en treuen d'externs i formen cinc seccions.

b) Descripció de les seccions: 1) buida; 2) INSCRIP; 3) ANTI-; 4) – que GO-; 5) damunt etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 16». Sota l'etiqueta s'endevina l'acabament de la inscripció del llom: -[TOLAUNIAE]; 6) signatura de la biblioteca de Jeroni Pujades: «70».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: II folis de guarda inicials. Foli de guarda inicial Ir, a baix, al marge dret, cota del manuscrit: «Ms | 16».

b) Tancadors: n'hi havia dos de pell, en queden restes.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que els folis de guarda i de la resta dels folis del ms. Al folre de la contratapa II, a l'angle inferior dret, cota de Pere Bohigas, escrita en llapis: «Ms 186| VI-I-17».

d) Talls sense peculiaritats.

e) Capçaleres desaparegudes, capçada a dal i a baix.

g) Llavis del mateix pergamí amb cantons trencats.

4. Conclusió. Data: Segle XVII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani. El copista va començar a copiar textos a partir de la tapa I i el mateix copista en va començar a copiar d'altres a partir de la tapa II, de manera que ara el manuscrit es pot començar a llegir pels dos caps.

2. Matèria: Paper

4. Folis: III + [A] 1-40 + I + [B] 1-78.

5. Dimensions: 212 x 303 x 24.

6. Plecs:

[A]

1) Bifoli coix, foli de guarda inicial I, amb taló final.

2) Bifoli coix, foli de guarda inicial II, amb cinc talons a la primera meitat de plec i dos a la segona.

3) Plec coix de 1/4, folis 1-5, amb 2 talons a la primera meitat del plec.

4) Plec de 4 x 2, folis 6-13, amb reclam «M. S. P. Memorie sue»

5) Plec coix de 4/3, folis 14-20.

6) Plec coix de 4/5, folis 21-29, amb reclam «P.LICI-»

7) Plec coix de 3/4, folis 30-36.

[B]

1) Plec de 3 x 2, folis 1²-5².

2) Plec de 5 x 2, folis 6²-15².

3) Plec de 3 x 2, folis 16²-21².

4) Plec de 5 x 2, folis 22²-31².

5) Plec de 3 x 2, folis 32²-37².

6) Plec coix de 5/4, folis 38²-45².

7) Plec de 4 x 2, folis 46²-53².

8) Plec coix de 4/3, folis 54²-60².

9) Plec de 3 x 2, folis 61²-66².

10) Plec de 4 x 2, folis 67²-74².

11) Plec de 4 x 2 folis 75²-37¹.

7. Fragments: N'hi ha 6 de mides diferents entre les pàg. 43-44. Contenen la transcripció de diverses làpides romanes amb indicacions sobre els llocs i els anys on foren trobades.

a) Fragment de paper, de 310 x 60, plegat en forma de bifoli i escrit per totes les seves cares. *Inc.*: «L. LICINIO SECUNDO ...». *Exp.*: «... ibi citatus in canone Ne quis, 22, q. 2».

b) Fragment de paper, de 317 x 220, plegat en forma de bifoli, escrit només per la primera cara. *Inc.*: «L. PEDANIO...». *Exp.*: «BARCINONESIVM».

c) Fragment de paper, de 160 x 107, escrit per una sola cara. *Inc.*: «MARIVS...». *Exp.*: «... terme de Argentona».

d) Fragment de paper, de 155 x 214, escrit per una sola cara. *Inc.*: «Al carrer de santa Anna ...». *Exp.*: «...L.D.D.D».

e) Fragment de paper, de 147 x 208, escrit per una sola cara. *Inc.*: «Tarracone ...». *Exp.*: «... PECUNIAPOSVIT».

f) Fragment de paper, de 194 x 252, escrit per totes dues cares. *Inc.*: «Morales en las antiquitats en lo . 13 . modo ...». *Exp.*: «... treinta años a la cifra».

8. Foliació moderna, feta el dia 7 de febrer de 2011, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis. Com s'ha vist, distingim dues numeracions, perquè el manuscrit és començat pel seu principi i pel seu final; la primera meitat arriba fins al foli 40, la segona meitat fins al foli 78. Els folis i l'escriptura de la segona numeració són posats a l'inrevés.

9. Numeració de plec: No n'hi ha.

10. Filigrana de la creu llatina dins escut en forma de fulla, amb lletra «m» al capdamunt i lletres «n g» enllaçades al capdavant. No la trobem reportada.

11. Forats: No se'n veuen.

12. Sistemes de ratllat: Plegat tabel·liònic de tres plec. Del foli 1 al 38, dues ratlles verticals i una d'horitzontal a la mina de plom.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1a. Fol. 1^r, *inc.*: «INSCRIPTIONES SACCRO SANCTAE: ANTIQVITATIS: CATHALONIE A VARIIS SCRIPTORIBVS EXCERPTE ET PARTIM PROPRIO LABORE ACQUISITE ET VOLVMINE HOC CONGESTE. Per Hieronimum Pujadas Decretorum Doctorem Barcinone ac in Regio Senatu PrinciPatus Cathalonie Causarum Patronum ...».

2a. Identificació de l'autor i obra: *{Títol}*.

1b. Fol. 2^{1r}, *inc.*: «LECTORI SALUTEM EX APIANO ET BARTHOLOMAEO AMANTIO. Ut veterum monumenta non ubique integre conscripta legere possis...».

Ib., *exp.*: «... insumpsimus te boni aquiue (*sic*) consulturum. Vale».

2b. Identificació de l'autor i obra: {*Dedicatòria*}.

1c. Folis 2¹-20¹. Fol. 2^{1r}, *inc.*: «ABBREVIATIONES VETUSTORUM MONUMENTORUM IN ORDINEM ALPHABETICUM DIGESTE...».

Fol. 20^{1r}, *exp.*: «...I S[*espai*] Iudicium solvi FINIS».

2c. Identificació de l'autor i obra: Jeroni PUJADES, *Abbreviationes vetustorum monumentorum in ordinem alphabeticum digeste*.

1d. Fol. 21^{1r}, *inc.*: «Cardinalis Cesar Baronius¹⁹¹ Vol. 10. Annalium occasione tumuli inscriptionis Joannis Nepesini Episcopi sequentia refert ...».

Fol. 20^{1v}, *exp.*: «... Tu autem cum curriculo annorum, confer concurrentiam personarum ad tollendam omnem dubietatem».

2d. Identificació de l'autor i obra: {*Nota sobre una inscripció dels Annales de Baronio, vol. X*}.

1e. Folis 26¹-33¹. Fol. 26^{1r}, *inc.*: «EXPLICITO MODO LEGENDI ABBREVIATIONES TRADUNT prae-fati auctores, inter alia consulto a me pretermis-sa tanquam ex-tera mei instituli (*sic*) que secuntur ab isdem ex CHIRIACO ANCONITANO¹⁹² DEPROMPTE ...».

Fol. 33^{1v}, *exp.*: «... Hec et non plura â prae-fatis auctoribus ex KIRIACO referuntur».

2e. Identificació de l'autor i obra: Jeroni PUJADES, {*Inscripcions de Tarragona, Les Borges i Vinaixa, Barcelona i Isona*}.

1f. Folis 34¹-38¹. Fol. 34^{1r}, *inc.*: «EX ANTONIO BEVTERIO¹⁹³ PARTE PRIMA, CAPITULO 15, ET FLORIANO DO CAMPO¹⁹⁴ LIBRO 4, CAPITULO 41 IN CHRONICIS HISPANIARUM...».

Fol. 38^{1r}, *exp.*: «... Alia que dictus comes congesit [*ratllat*: sunt] jam sunt».

2f. Identificació de l'autor i obra: Jeroni PUJADES, {*Inscripcions de Blanes, Barcelona (inscripció d'Ataülf) i Tarragona*}.

1g. Folis 44^{2v}-44^{2r}. Fol. 44^{2v}, *inc.*: «PROPIO LABORE PARCTAE barcinone In domibus Archidiaconi mayoris ...».

191. Per al cardenal Cesare Baronio, cf. DBI, 6, 470-478.

192. És Ciriaco Pizzicollì (1391-1452), mercader, humanista, col·leccionista i epigrafista, que va deixar sis volums de *Commentarii*, on havia recollir molt material epigràfic grec i llatí, volums desapareguts en l'incendi de la biblioteca Alessandro e Costanzo Sforza, a Pesaro, on es guardaven. N'han quedat alguns quaderns autògrafs i còpies tretes per amics.

193. FUSTER, I, 93.

194. Florián de Ocampo (Zamora 1593-Còrdova 1590), deixeble de Nebrija, autor de *Los cinco libros primeros de la Cronica general de España*, obra continuada per Ambrosio de Morales, per a les edicions de la qual cf. PALAU 198378-198389.

Fol. 44^{2r}, *exp.*: «... SOLO SVO ET FECERVNT».

2g. Identificació de l'autor i obra: Jeroni PUJADES, [*Inscripcions de Ca l'Ardiaca de Barcelona*].

4. Catàlegs i bibliografia: R. TORRENT ORRI, *La crònica de J. Pujades*, dins «AIEE» 1962, p. 95-96; G. FABRE, M. MAYER, I. RODÀ, *Inscriptions romaines de Catalogne*, vols. I-V, París, Diffusion de Boccard 1984-2002, 249 + LXVIII pl., 175 + LVII pl., 221 + LVIII pl., 422 + CXXXVII pl., 248 + XCI pl.; RMC, IV, 93-95

II

1. Folis 1²-77. Fol. 1^{2r}, *inc.*: «VARIARUM ADNOTATIONVM VTRIVSQUE IURIS TAM P[UBLICI] QVAM C[IVILIS] LIBER AVREVS. PER ORDINEM ALPHABETICVM A HIERONIMO PUJADES VTRIVSQUE IURIS DOCTORE ANNO DOMINI 1589 ILERDE IN COLLEGIO CONCEPCIONIS BEATE MARIE EDITVS ».

Fol. 2^{2r}, *inc.*: «A. Acusatio, et quibus prohibeatur ... ».

Fol. 77r, *exp.*: «... et lingua est eis abcindenda et resecanda can. Delatori, 5, q. 6»

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni PUJADES, [*Inici de repertori jurídic*].

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 164 x 257, a columna tirada, de 21-26 línies. Impaginació del foli 4r: 24 + 164 + 19 x 20 + 257 + 28.

2. Tipus de ratllat: No n'hi ha. UR variable

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva humanística de final del segle XVI. Lletra d'una sola mà.

4. Reclams: Fol. 2¹ al 33¹ reclams de foli a foli.

5. Decoració: Fol. 1^{1r}, escut de Jeroni Pujades. Al fol. 34^{1r}, al costat de la inscripció d'Ataülf, escut heràldic: Escartellé: tres faixes de gules, corona, dos lleons rampants i llengués. El text de les abreviacions i de les inscripcions és donat en caràcters de lletra romana majúscula, imitant els caràcters epigràfics.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de| Girona», al foli 1r.

6. Notes marginals que assenyalen la ubicació de les inscripcions o els reculls d'on les pren l'autor. Algunes d'aquestes notes van signades amb les inicials del nom de Pujades: «H. P.».

8. Fragments: a) Inscripcions trobades a Barcelona, sota Sant Francesc, i al carrer dels Banyes Nous; inscripció trobada a Sant Julià d'Altura.

b) Inscripció de Luci Pedani.

c) Inscripció d'Argentona.

d) Inscripció de casa Torroja, al carrer de Santa Anna de Barcelona.

e) Inscripció de Tarragona.
 f) Abreviacions lapidàries desenvolupades per Morales en les *Antiguedades*¹⁹⁵ i per fra Antonio Yepes a la *Coronica Benedictina*.¹⁹⁶

9. Copista: Jeroni Pujades.

11. Antigues signatures: Cf. I, 2, b); 3, c).

12. Notícies històriques: Autògraf de Jeroni Pujades. El volum havia de servir al seu propietari per a confeccionar un diccionari jurídic; sota algunes de les lletres de l'alfabet previstes hom arribà a escriure-hi algun concepte, quedant el projecte afollat.

Des del punt de vista de l'epigrafia, el treball de Pujades recollit en els folis inicials d'aquest manuscrit ha passat desapercebut, potser perquè en gran part és de segona mà. Els fragments mereixerien un estudi més detallat, car semblen respondre a un treball de camp efectuat *in situ*. Seria impropri d'un catàleg entrar ara en la troca complexa de la transmissió, la pèrdua i la falsificació d'inscripcions antigues.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Oxidació notable, amb forats produïts per la corrosió de la tinta.

2. Datació: Segles XVI-XVII.

3. Origen barceloní.

4. Propietaris i procedència: Jeroni Pujades, bisbe Bastero, Seminari de Girona.

17

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 212 x 304 x 42.

b) Material: Ànima de cartró recoberta de pell marron força esquinçada.

2. Llom de la mateixa pell.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant cinc nervis interns que en treuen altres tants d'externs formant sis seccions.

b) Descripció de les seccions: 1)-5) ferros daurats; sobre els nervis externs, serpentí daurat; 6) damunt ferro daurat, etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 17».

195. Cf. PALAU 198382.

196. Cf. PALAU 377805.

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: I + I , que formen bifoli amb el folre de les contratapetes. Al recto del foli de guarda final, a baix, al marge dret, cota del manuscrit posada per Pere Bohigas el 1936: «Ms 187 | VI-I-18».

c) Cobertes (folres) de paper d'aigües.

d) Talls pintats de color vermell.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix. La capçalera inferior força malmesa.

g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segona meitat del segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: paper.

4. Folis: I + 304 + I.

5. Dimensions: 208 x 295 x 39.

6. Plecs:

1) Plec de 4 x 2, folis 1-8.

2) Plec de 3 x 2, folis 9-14.

3) Plec de 6 x 2, folis 15-26.

4) Plec de 3 x 2, folis 27-32.

5) Plec coix de 6/5, folis 33-43, amb taló.

6) Plec de 2 x 2, folis 44-47.

7) Plec de 4 x 2, folis 48-55.

8) Plec de 2 x 2, folis 56-59.

9) Plec coix 5/6, folis 60-70.

10) Plec de 2 x 2, folis 71-74.

11) Plec de 6 x 2, folis 75-86.

12) Plec de 2 x 2, folis 87-90.

13) Plec de 6 x 2, folis 91-102.

14) Plec de 2 x 2, folis 103-106.

15) Plec coix de 5/6, folis 107-117, amb taló.

16) Plec de 2 x 2, folis 118-121.

17) Plec de 6 x 2, folis 122-133.

18) Plec de 2 x 2, folis 134-137.

19) Plec de 6 x 2, folis 138-149.

20) Plec de 2 x 2, folis 150-153.

21) Plec de 6 x 2, folis 154-165.

22) Plec de 2 x 2, folis de 166-169.

23) Plec de 6 x 2, folis de 170-181.

24) Plec coix de 3/4, folis 182-188, amb taló final.

25) Plec de 4 x 2, folis 189-196.

26) Plec de 4 x 2, folis 197-204.

27) Plec de 3 x 2, folis 205-210.

28) Plec de 4 x 2, folis 211-218.

- 29) Plec de 4 x 2, folis 219-226.
- 30) Plec de 4 x 2, folis 227-234.
- 31) Plec de 4 x 2, folis 235-242.
- 32) Plec de 4 x 2, folis 243-250.
- 33) Plec de 4 x 2, folis 251-258.
- 34) Plec de 4 x 2, folis 259-266.
- 35) Plec de 4 x 2, folis 267-274.
- 36) Plec de 4 x 2, folis 275-282.
- 37) Plec de 4 x 2, folis 283-290.
- 38) Plec de 4 x 2, folis 291-298.
- 39) Plec de 4 x 2, folis 299-305.

8. Foliació moderna i contínua, feta el dia 10 de febrer de 2011, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

9. Numeració de plecs: No n'hi ha.

10. Filigrana de «JAUME ESTEVE», de Capellades, del tipus VALLS I SUBIRÀ 325, documentada a Olot els anys 1751-1754.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Folis 1-2 buits. Folis 3-298. Fol. 3r, *inc.*: «VTILIDAD Y NECESIDAD DEL ESTADO, DE SEMINARIOS ECLESIASTICOS EN TODO OBISPADO. Instrucciones Especulativas, i Practicas para su mejor gobierno en lo Espiritual, y Económico, Por el Doctor Don Francisco González Presidente del Real Seminario de San Carlos Borromeo de la Ciudad de Zaragoza, Misionero Apostolico, Calificador del Santo Tribunal de la Inquisicion y Examinador Sinodal del Arzobispado y Obispados, de Huesca, Lerida, y Jáca. | fol 4r | PROLOGO. Siempre fue la experiencia Maestra de los aciertos; èsta demas de quarenta años de residencia, y exercicio en el Seminario eclesiastico ...».

Fol. 298v, *exp.*: «... en premio tendran lo que â Todos dice San Pedro: pascite qui in vobis est gregem Dei providentes non cohactè, sed espontaneè secundum Deum. neque dominantes in Cleris, sed forma facti gregis ex animo, et cum apparuerit Princeps Pastórum, percipietis innarcesibilem (*sic*) gloriae corónam. Epistola 1. Capitulo 5.».

2. Identificació de l'autor i l'obra: Francisco GONZÁLEZ, *Utilidad y necesidad del estado de seminarios eclesiásticos en todo obispado*.

B

1. Folis 299-302. Fol. 299r, *inc.*: «ÍNDICE DE LO CONTENIDO EN ESTA OBRA. Discurso preliminar ...».

Fol 302v, *exp.*: «... Titulo quarto, Lista de Libros para formár las dichas Platicas, y Conferencias, 579.».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ID., {*Índex*}.
6. Contingut:
- Prologo, fol. 4r.
- Discurso Peliminár (*sic*), fol. 8r.
- Tratádo Priméro. Establecimiento y orden del seminario, fol. 34r.
- Titulo Primero, del Presidente y Directóres del Seminario, fol. 35r.
- Titulo Segundo, de los Domesticos y sirvientes del seminario, fol. 39v.
- Titulo Tercero, del Sacristán, fol. 44v.
- Titulo Quarto, del Portéro, fol. 50r.
- Titulo Quinto, del Vice-Portéro, fol. 53r.
- Titulo Sexto, del Dispenséro, fol. 54v.
- Titulo Septimo, del Rifitoléro, fol. 57r.
- Titulo Octavo, del Cocinéro, y su Aiudante, fol. 59v.
- Titulo Nono, del Aposentadór, fol. 62r.
- Titulo Decimo, del sirviente Procuradór, fol. 65r.
- Titulo Undecimo, del Sirviente de los directóres, fol. 66v.
- Tratádo Segundo de los Ordenandos, fol. 68r.
- Titulo Primero, Avisos generales â los Ordenandos, fol. 69v.
- Titulo Segundo, Funciones de los Exercicios rigurosos, fol. 72r.
- Titulo Tercero, Distribucion de la honras para las Funciones referidas, fol. 79r.
- Titulo Quarto, Asuntos de las Platicas que se hacen en los diez dias de los primeros Exercicios rigurosos, fol. 81r.
- Titulo Quinto, Asuntos de las Conferencias que se hacen en los diez dias de los primeros Exercicios rigurosos, fol. 87r.
- Titulo Sexto, Asuntos de las Platicas que se hacen en los diez dias de los Exercicios rigurosos, inmediatos â los Ordenes, fol. 93v.
- Titulo Septimo, Asuntos de las Comferencias (*sic*) que se hacen en los diez dias de los Exercicios rigurosos inmediatos â los Ordenes, fol. 100r.
- Titulo Octávo, Funciones de los Exercicios menos rigurosos, fol. 108r.
- Titulo Nono, Distribucion de la horas para las Funciones referidas, fol. 115v.
- Titulo Decimo, Puntos del examen particular por la mañana para antes de Comér, fol. 117r.
- Titulo Undecimo, Puntos del examen de todo el dia, para antes de Cenár, fol. 118r.
- Titulo Duodecim, Advertencias necesarias para practicár las funciones de la Disciplina y Santo Rosario, fol. 119r.
- Titulo Decimo Tercio, Libros que deberán tener los Ordenandos para su uso, fol. 123r.
- Titulo Decimo Quarto, Arreglo de Vida que deben observár los ordenandos en saliendo del Seminario, fol. 124r.
- Titulo Decimo Quinto de quanta importancia sea, que los Ilustrisimos Preládos hagan observar la Bula de Inocencio XIII. *Apostolici Ministerii*, fol. 126v.
- Tratádo Tercéro, de los curas, fol. 129r.
- Titulo Primero, Asuntos de las Conferencias que se hacen â los Curas electos conformes â su ministerio, fol. 130r.
- Titulo Segundo, Instrucciones particulares para el desempeño del ministerio de Cura, fol. 140r.
- Titulo Tercéro, Lista de los Libros para más instruccion de los Curas, fol. 179r.

- Titulo Quarto, Idéa practica para que en todas las Diocesis tengan los Señores Ilustrisimos Curas idoneos para su Ministério, fol. 185r.
- Tratádo Quarto, de los Exercicios que se dán en el Seminário al Clero congregádo por el Preládo, fol. 189r.
- Titulo Primero, Methodo para dár los Exercicios al Clero, fol. 190r.
- Titulo Segundo, Asuntos, y orden de las Platicas que se hacen al Clero, fol. 191r.
- Titulo Tercero, Asuntos de las Conferencias que se hacen â los Sacerdotes por la mañana, fol. 205r.
- Titulo Quarto, Providencias para dár los Exercicios al Clero en el retiro de un Santuario, fol. 225v.
- Titulo Quinto, Methodo que deben observar los Directóres en estos Exercicios, fol. 229r.
- Titulo Sexto, Providencias para dár los Exercicios al Clero en lugar abierto, fol. 231r.
- Titulo Septimo, Methodo que deben observár los Directóres en estos Exercicios, fol. 233v.
- Titulo Octávo, De la necesidad de darse estos Exercicios de três en três años lo más tarde, fol. 240r.
- Titulo Nono, Autores para formár las Platicas, y Conferencias propuestas para Ordenandos, Curas, y Sacerdótes, fol. 242v.
- Apendix, Necesidad de Seminário Eclesiastico para los Eclesiasticos Corrigendos, fol. 246r.
- Tratádo Quinto, de los Exercicios â los Seculares, fol. 250r
- Titulo Primero, Providencias para la Convocatória, fol. 251r.
- Titulo Segundo, Methodo para dár los Exercicios cerrádos â los Seculáres, fol. 252v.
- Titulo Tercero, Methodo de dár los Exercicios abiertos â los Seculáres, fol. 257r.
- Titulo Quarto, Platicas que se hacen â los Seculáres en los Exercicios cerrádos, ô abiertos, fol. 260v.
- Titulo Quinto, Conferencias â los Seculares, fol. 264r.
- Tratádo Sexto, de las Misiones, fol. 266r.
- Titulo Primero, Providencias previas â la Missión, y Methodo que se observa, fol. 266v.
- Titulo Segundo, Asuntos de las Platicas para la Missión, fol. 271r.
- Titulo Tercero, Lista de Libros para formár las idéas propuestas, fol. 279r.
- Titulo Quarto, avisos al Doctrinéro, fol. 279v.
- Tratádo Septimo, de los Exercicios â Religiosas, fol. 281r.
- Titulo Primero, Methodo para dárlos, fol. 281v
- Titulo Segundo, Asuntos de las Platicas â Religiosas, fol. 284r.
- Titulo Tercéro, Asuntos de las Conferencias que se hacen â las Religiosas, fol. 291r.
- Titulo Quarto, Lista de Libros para formár las dichas Platicas y Conferencias, fol. 297v.

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: 145 x 255, a columna tirada, de 18-19 línies. Impaginació del foli 4r: 20 + 145 + 45 x 20 + 255 + 28.
2. Tipus de ratllat: No n'hi ha. UR = 14, 1 i 13, 4.
3. Tipus de lletra i mans: Escriitura cursiva de la segona meitat del segle XVIII, d'una sola mà.
5. Decoració: La pàgina de títol i les pàgines inicials de capítols i paràgrafs porten majúscules cal·ligràfiques, executades en tinta més forta que l'habitual del manuscrit.
6. Notes marginals d'una altra mà als folis 5v-7r, 8r-10r, 11r, 10v, 13v-14r, 15v, 19r-21r, 26v-28r, 175v.
7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona», al foli 3r i al 47r.
9. Copista desconegut.
11. Antigues signatures: Cf. supra, I, 3, a).
12. Notícies històriques: Forma part del grup de manuscrits del bisbe Bastero.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Pelada a la tapa I.
2. Datació: Segle XVIII.
3. Origen aragonès.
4. Propietaris i procedència: Bisbe Bastero, BDSG.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 30 x 335 x 45.
 - b) Material: Pergamí enfosquit.
 - c) Indicacions escrites: Contratapa II, signatura donada per Pere Bohigas al ms. durant el 1936: «Ms. 188 | VI-II-15».
2. Llom ras, del mateix pergamí.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant cinc nervis interns que no en treuen d'externs.
 - b) Descripció de les seccions. A dalt, en tinta sèpia i escriptura coetània del ms.: «Discepta-|tiones Be-|-neficiales». A baix, etiqueta quadrada de paper blanc enganxada, amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms | 18».

3. Altres elements:

- b) Tancadors: Han desaparegut.
- c) Cobertes (folres) del mateix paper que la resta del ms.
- d) Talls sense particularitats.
- e) Capçalera a dalt i a baix.
- g) Llavís del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani i factici.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 303 folis manuscrits + XXIX folis impresos.

5. Dimensions: 217 x 310 x 40.

6. Plecs:

- 1) Plec coix, de 1/2, folis 1-3.
- 2) Plec de 4 x 2, folis 4-11.
- 3) Plec de 3 x 2, folis 12-17.
- 4) Plec de 8 x 2, folis 18-33.
- 5) Plec de 16 x 2, folis 34-65.
- 6) Plec de 9 x 2, folis 66-83.
- 7) Plec de 6 x 2, folis 84-95.
- 8) Plec de 11 x 2, folis 96-117.
- 9) Plec de 9 x 2, folis 118-135.
- 10) Plec de 14 x 2, folis 136-163.
- 11) Plec de 3 x 2, folis 164-169.
- 12) Bifoli, folis 170-171.
- 13) Bifoli, folis 172-173.
- 14) Bifoli, folis 174-175.
- 15) Plec coix, de 1/2, folis 176-178, amb taló inicial.
- 16) Plec de 5 x 2, folis 179-188.
- 17) Plec de 3 x 2, folis 189-194.
- 18) Bifoli, folis 195-196.
- 19) Bifoli, folis 197-198.
- 20) Bifoli, folis 199-200.
- 21) Bifoli, folis 201-202.
- 22) Plec de 2 x 2, folis 203-206.
- 23) Bifoli, folis 207-208.
- 24) Plec de 6 x 2, folis 209-220.
- 25) Plec de 6 x 2, folis 221-232.
- 26) Plec de 6 x 2, folis 233-244.
- 27) Plec de 7 x 2, folis 245-258.
- 28) Plec de 5 x 2, folis 259-268.
- 29) Plec de 6 x 2, folis 269-280.
- 30) Plec de 6 x 2, folis 281-292.

31) Plec coix, de 6/5, folis 293-303.7. Fragments: a) En el plec 8), entre els folis 97 i 98, hi ha intercalat un imprès, format per un plec de 2 x 2, de les mateixes mides que la resta dels folis, numerat I-IV.

b) En el plec 9), entre els folis 126 i 127, hi ha intercalat un altre imprès, format per un plec de 2 x 2, de la mateixa mida que l'anterior, numerat V-VIII.

c) Després del plec 10), hi ha intercalat un altre imprès, que amida 200 x 300 i forma plec de 3 x 2, numerat IX-XIV.

d) A continuació, hi ha intercalat un altre imprès, que amida 203 x 296 i forma plec de 5 x 2, numerat XV-XXIV.

8. Foliació acabada el 19 d'abril del 2011, contínua, en llaips i xifres aràbigues, a l'angle superior dret del recto dels folis manuscrits; els impresos intercalats duen numeració correlativa en xifres romanes.

9. Numeració de plects començant al quart (foli 18ss.) i arribant fins al desè, en tinta i xifres aràbigues, posada a l'angle superior esquerre del primer foli de plec (1-7).

10. Filigrana de la creu dins escut o fulla, del tipus VALLS I SUBIRÀ 1488, documentada a Olot el 1506 i el 1531, a Capellades el 1557, filigrana abundant des del s. XVI al XVIII i originada a Catalunya.

12. Sistema de ratllat en forma de plegats tabel·lionics, generalment tres.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1a. Folis 3r-4r. Fol. 3r, *inc.*: «Clausula verificato prius coram ordinario loci iure patronatus ...».

Fol. 4r, *exp.*: «... ad Regiam Cancell. glos. 16, n. 19 et sequent. Vivan. De iure patronatus p^o 2. lib. 5. cap 2. n. 96».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Diverses notes jurídiques sobre el dret de patronat en causes beneficials*].

II

1a. Fol. 4v, *inc.*: «Arbor ...». Ib., *exp.*: «... son Pare del dit llorens casá ab la dita Mancía».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Arbre genealògic de la família Colom, de Mont-ras, patrona del benefici fundat a Sant Iscle d'Empordà per Pere Colom, 197 prevere, el 6 de juny del 1582*].

197. L'escriptura de fundació del benefici, del dia 6 de juny del 1582, s'ha conservat: ADG, G-78, fol. 159v-162r. Aquest mateix dia Pere Colom dotava el benefici dels sants Pere i Jaume, de Mont-ras, G-78, fol. 162v-165r, i fundava una causapia per donzelles del mas Colom, de Mont-ras, a maridar, G-78, fol. 166r-170r; D-8, fol. 247r-262r. També s'ha conservat l'època

1b. Folis 5r-11r. Fol. 5r, *inc.*: «Jesus. Maria. Joseph. Pro Reverendo Laurentio Perals,¹⁹⁸ et Colom presbytero et Beneficiario Ecclesiae parochialis villae Turricele de Monte Garino Gerundensis Diocesis, contra Reverendum Martinum Roig¹⁹⁹ presbyterum et Beneficiatum Ecclesiae parochialis Villae de

de 50 lliures per drets de notaria dels beneficis fundats, del 3 de juliol del 1582, D-241, fol. 78r. Qui era Pere Colom? A l'ADG hi ha dos Pere Colom, segurament oncle i nebot, en barreja en els mateixos documents. L'oncle, clergue i fundador del benefici i de la causapia, el 17 de novembre del 1554 permutava el diaconil de Sant Gregori amb Pere Cases, canonge de Sant Feliu de Girona i obtentor del benefici de Sant Pere del Mercadal, ADG, G-73, fol. 291r. És prevere de Sant Iscle d'Empordà, on segurament havia arribat el març del 1556 en permutar el diaconil de Sant Gregori (altra vegada, i això fa pensar que el diaconil era un personat) amb la sagristia de Sant Iscle, obtinguda per Miquel Safont Cella, ADG, G-74, fol. 115r. Des de Sant Iscle, el 1577 feia patrimoni a favor de Pere Colom, el nebot suposat, clergue de Mont-ras, D-238, fol. 158r. El 1588 el vicari general conferia el benefici acabat d'instituir per Pere Colom sènior a Pere Colom júnior, clergue de Mont-ras, D-241, fol. 77r. A finals de maig del 1588, concretament el 28, s'esdevenen actes indicatius de la mort de Pere Colom sènior i de l'execució de les seves voluntats: Ponç Bonet dota efectivament la causapia fundada per Pere Colom a favor del mas Colom, G-83, fol. 30r-38r, i el benefici dels sants Pere i Jaume a l'església parroquial de Mont-ras, de béns del dit Colom, G-83, fol. 38v-45r. Encontinent el 29 de maig de 1588 el vicari general confereix a Pere Colom —júnior— el benefici de sant Pere de Mont-ras, D-241, fol. 49v, i és ratificat pel vicari general al benefici de Sant Iscle el 10 de juny següent, D-244, fol. 52r. Encara el 12 de maig del 1591, hom consigna uns censals de la marmessoria de Pere Colom, prevere, al benefici de santa Maria de Sant Iscle d'Empordà, G-85, fol. 110r. La primera declaració de la causapia fundada per Pere Colom que coneixem, a favor d'Antiga Betlem, casada amb Bernat Valls, pagès de Vilaromà, és del 30 d'octubre del 1597, G-93, fol. 112r. L'any 1609 era administrada per Vicenç Carreras, àlies Marquès, de Palafrugell, D-262, fol. 136v. Se sap que el Pere Colom júnior era mort el 1611, perquè aquell any Ponç Colom, pagès de Mont-ras, presentava Pere Coderch i Colom al benefici de Sant Iscle, D-264, fol. 55r. Aquest benefici queda en mans dels Colom de Mont-ras: D-284, fol. 145v; D-287, fol. 83r; A-126, fol. 145r.

198. Com diu l'explicit de l'al·legació, la sentència del litigi fou favorable a Llorenç Perals, i el vicari general li conferia el benefici de Santa Maria de Sant Iscle d'Empordà aquell mateix any 1705, ADG, D-359, fol. 91v. El 1735 Llorenç Perals, titular del benefici diaconil de Torroella de Montgrí, el permutava amb el de Sant Joan, del mateix Torroella, i un personat fundat per Isidre Hugas, l'altre actor de la permuta, D-359, fol. 124r. Perals consta mort el 1749, quan hom presentava al benefici de Sant Joan de Torroella de Montgrí, vacant per la seva mort, D-403, fol. 60r.

199. Martí Roig i Colom devia ésser parent de Llorenç Perals i Colom, i ambdós havien de tenir vinculació familiar amb els Colom de Mont-ras. El 1696, essent clergue de Palafrugell, instava la col·lació del benefici de santa Maria l'Antiga, de Peratallada, vacant per òbit, ADG, D-351, fol. 111v. El 1699 fundava un personat dotat amb 300 lliures, D-353, fol. 198r, i el permutava immediatament amb Josep Ribera, rector de Torrent, a canvi del benefici de santa Maria l'Antiga, de Pals, D-353, fol. 199r, que el 1700 renunciava, D-354, fol. 184v. L'any 1707 és titular del benefici de santa Maria l'Antiga, de Pals, D-361, fol. 53r, i el permuta amb un personat que tenia Josep Piferrer, clergue de Calonge, D-361, fol. 88r. El 1711 el vicari general li conferia el benefici de santa Maria, de Fontanilles, D-365, fol. 80v. Aquell mateix any permutava el seu benefici de sant Ponç, de Cruïlles, amb Salvador Romaguera, obtentor del benefici de santa Elena de la Seu, D-365, fol. 133r. El 1712 Martí Roig preparava el seu darrer assalt: augmentava amb 875 lliures el personat que tenia fundat, D-366, fol. 122v, i el permutava amb Joan Pla, prevere de Palafrugell, obtentor del benefici de la Trinitat i santa

Pals etiam huius Diocesis Gerundensis. Referente Illustrissimo et Admodum Reverendo Domino Josepho Gallart,²⁰⁰ I. C. et D. D. Doctore meritissimo, V[icario] G[enerali] et Officiali, Judice huius causae ...».

Fol. 11r, *exp.*: «... Ex quibus omnibus in favorem dicti Laurentii declarandum venit, et ita speratur, salvo semper. Dat. Gerundae die 18 Martii anni 1705. Dominicus Miró²⁰¹ V. I. D. Obtinui pro dicto Perals et Colom sententia lata die 20 dicti mensis et anni. Scriba C. E. Francisco Serradell».²⁰²

Maria, de Palafrugell, D- 366, fol. 123v. Havent-se quedat sense benefici personat, aviat n'adquiria un altre, permutant el seu benefici de sant Domènec i sant Bernardí, de Pals, amb un personat d'Ignasi Moret, D-366, fol. 142r. L'afició als personats és una constant en la vida de Martí Roig. Una notícia del 1713 permet saber que el vicari general autoritzava la traslació del personat fundat per Martí Roig, llegat per Josep Ribera, rector de Torrent, a favor de Jaume Riera, clergue de Lladó, D-367, fol. 186r. Al cap de dos anys, el 1715, Martí Roig es fa càrrec de la tutoria dels fills d'Antoni Gallart i Hereu, pagès de Pals, D-369, fol. 62v. El mateix any cedia el benefici de santa Maria, de Fontanilles, a Jaume Massaguer, a canvi d'un personat fundat per Masseguer, D-369, fol. 250r. La darrera notícia coneguda sobre Martí Roig és que l'any 1734 cedia el personat fundat per Ignasi Moret, de 600 lliures, a Domènec Roig, clergue i possible parent, D- 388, fol. 169v.

200. Hi ha un Josep Gallart, originari de Perpinyà, on havia fundat un personat dotat amb 20 dobles d'or, que l'any 1668 permutava aquest benefici amb Gaspar Dotart, capellà de Santa Maria del Palau de Barcelona i obtentor del benefici de Sant Joan de Perpinyà, ADG, D-323, fol. 156r-157v. Hi ha també un Josep Gallart, clergue de Tremp i vicari general del bisbe de Girona, que el 1703 fa procures a Domènec de Castells, donzell, a Joan Gallart, metge de Tremp, D-357, fol. 28r, i a Francesc de Valls, cambrer del monestir de Sant Pere de Camprodon, D-357, fol. 83r. Siguin o no idèntics els dos personatges, Josep Gallart és documentat com a vicari general de Girona des del 1703, on intervé en qüestions beneficials diocesanes, D-357, fol. 128v, i en d'altres de la diòcesi d'Urgell, D-358, fol. 168v, G-144, fol. 216v. Rector de Vilablareix el 1705, D-359, fol. 165r i 174r, l'any 1706 permuta aquesta rectoria amb Fermí Pons, prevere d'Arbúcies i titular d'un personat de 4.950 lliures, D-360, fol. 40r. Ràpidament extingeix aquest personat i en funda un altre a l'església de Valldeflors, de Tremp, dotat amb els censals del primer, D-360, fol. 230r. Potser per tal de controlar aquesta operació i les seves conseqüències, el 1706 mateix fa procura a Joan Antoni Areny, ardiaca major d'Urgell, D-360, fol. 229r. Aquesta procura també pot tenir relació amb el fet que el 1708 Josep Gallart obté el benefici de santa Brígida de Mur, D-362, fol. 203v. Com a vicari general de Girona, el 1707 taxava el nombre de residents de la comunitat de preveres de Castelló d'Empúries, que tenia una renda de 3.000 lliures anyals, en 25: 18 beneficiats, 2 rectors, 4 domers i un xantre, D-12, fol. 326r-327r, estructura que es va mantenir fins a la Desamortització i que es va reflectir en l'armari esplèndid del s. XVIII de la sagristia, on hom pot comptar encara avui vint-i-cinc calaixos, un per a cada clergue. El 1709 rep del papa el benefici de la sagristia de Figueres i n'encarrega la procura a Josep Anglada, domer de Figueres, D-363, fol. 48v i 91v. L'any 1710 permuta aquest darrer benefici amb un personat fundat per Francesc Garrofa, D-364, fol. 46v. La darrera notícia sobre Josep Gallart és la més significativa: L'any 1711 el bisbe Miquel Joan de Taverner i Rubí el destituïa del càrrec de vicari general, a causa d'haver estat partidari de l'Arxiduc, D-365, fol. 5v.

201. Si el procés s'esdevenia essent vicari general Josep Gallart, era anterior a l'any 1711; en aquest cas, el Domènec Miró que hi intervenia no podia ésser el canonge esmentat per PONTICH, *Series*, fol. 300r, i proufament documentat a l'ADG a partir del 1715: ADG, D-369, fol. 172r-173; D-375, fol. 24v, etc.

202. El 1707 és clergue de Girona i el vicari general li confereix el benefici de sant Pere de Cassà de la Selva, vacant per òbit del titular anterior, ADG, D-361, fol. 141r. Era escrivà de

2b. Identificació de l'autor i obra: Domènec MIRÓ, [*Al·legacions jurídiques a favor del dret de Llorenç Peral i Colom al benefici fundat per Pere Colom a Sant Iscle d'Empordà*].

Fol. 11v en blanc.

1c. Folis 12r-15. Fol. 12r, *inc.*: «J. M. J. Cum diuo Narciso ...».

Fol. 15r, *exp.*: «... Ita vt diffamatio requiritur quando sit apud bonos et viros gravatos ne aliquid ... (*fine mutilus*)».

2c. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Pro Reverendo Martino Roig et Colom Presbytero contra Reverendum Laurentium Paralls Presbyterum (esborranys)*.

Folis 15v-17v buits.

III

1. Folis 18r-24r. Fol. 18r. *inc.*: «Argumentum. Beneficium, cuius sunt patroni Reverendus Claviger Ecclesiae de Vidreras, et tres operarii dictae Ecclesiae, praesentatum Reverendo Francesch²⁰³ a dicto Reverendo Clavigero et Operario Majori an sit ei adjudicandum amoto (*seq alio cancell*) praesentato ab aliis duobus operariis dictae Ecclesiae de Vidreras».

Fol. 24r, *exp.*: «... stante statuto vel consuetudine quod beneficia dentur certo generi personarum illis et non aliis sunt danda et conferenda, Barthola in vot. lib. 2, vot. 33, n. 9. Dr. Geroni Fontdevila».²⁰⁴

la Cúria el 1710, D-364, fol. 203v.

203. El 1669 Francesc Salvador és domer de Maçanet de la Selva, i Antoni Vallmanya, obrer, el presenta per al benefici de sant Sebastià de Maçanet, vacant per òbit, ADG, D-324, fol. 66r. El 1672 són executades lletres papals que confereixen la rectoria de Palamós a Francesc Salvador, clergue de Lloret, G-133, fol. 221v. L'any següent, com a rector de Palamós, fa la professió de fe preceptiva, D-328, fol. 122r.

204. És possible que sigui el jurista de Girona esmentat com a tal el 1683, quan substitueix Joan Pla en la procura d'Isidre Fontdevila, clergue, ADG, D-338, fol. 52 bis; però la notícia no és segura. Hi ha, efectivament, dos Jeroni Fontdevila, pare i fill. L'any 1718 el Jeroni Fontdevila pare fa patrimoni a favor del seu fill, vidu i clergue, de 20 lliures sobre el mas Boïls de Riudellots de la Selva, D-372, fol. 208r. Si el Jeroni Fontdevila fill és el personatge que intentem documentar, aleshores probablement es tractaria d'un vidu posteriorment incardinat. En tot cas el 1702 és nomenat jutge de les baronies episcopals, D-356, fol. 109v, subrogant-se a Miquel Falcó en el càrrec de jutge de les baronies de Bàscara, Crespià i Dosquers, D-356, fol. 110r, i fiscal de la Cúria, G-144, fol. 6v, càrrec que encara ostentarà el 1705, D-359, fol. 187r. El 1711 se subroga a Miquel Serralta, de la Bisbal, com a jutge en les baronies de la mitra, D-365, fol. 23v. El 1721 el vicari general el nomena advocat fiscal, D-375, fol. 64r, i el bisbe jutge de les baronies, D-375, fol. 74v, subrogant-se a Concordi Llaudés, jurista de Besalú, D-375, fol. 91r, i a Pere Saüc, jurista de la Bisbal, D-375, fol. 102v. El 1724 Jeroni Fontdevila és prevere i hom el presenta al benefici dels sants Isidre i Miquel, de Blanes, D-378, fol. 138r. El 1729 torna a ésser nomenat advocat fiscal de la Cúria i de la mensa episcopal i jutge de les

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, [*Al·legacions a favor del dret de Francesc Salvador a obtenir un benefici de Vidreres*].

IV

1a. Folis 24r-29. Fol. 24r, *inc.*: «Pro Capella²⁰⁵ contra Barnés.²⁰⁶ Argumentum. Vocato a fundatore beneficii est ei adjudicandum in casu vacationis, praecipue si ei est praesentatum idem Beneficium ...».

Fol. 29v, *exp.*: «...Ex quibus salvo. Doctor Hjeronimus Fontdevila. Obtinui pro dicto Capella».

2a. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, *Pro D. Hyeronimo Capellà contra D. Michaellem Barnés (sobre un benefici de Torroella de Montgrí)*.

1b. Folis 30-31. Fol. 30r, *inc.*: «Pro Doctore Hjeronimo Capellà contra Reverendum Michaellem Bernés Addisio ad immediatum juris discurssum (*sic*). Dubium noviter susceptum an teneat praesentatio facta de dicto Doctore Capella ...».

Fol. 31v, *exp.*: «... Sed imo potius illum magis confirmare. Et ita».

2b. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, [*Addició al discurs precedent*].

3b. Altres manuscrits: BUB, ms. 771, fol. 260-265. Cf. també fol. 49 i 98.

V

1. Folis 32r-36v. Fol. 32r, *inc.*: «Argumentum. In institutione Beneficii in qua reperitur dispositum praesentari deberi consanguineum fundatoris, illum videlicet qui sit eidem proximior in gradu parentelae parentum suorum vel alterius ipsorum, si aliqui fuerint, in casu vacationis, consanguineo fundatoris seu proximiori est de jure conferendum beneficium, etsi non praesentato a patrono ...».

baronies, on se subroga a diversos: D-380, fol. 240r; D-381, fol. 6r; D-382, fol. 82r; D-383, fol. 52v, 55v, 56r.

205. Ja a finals del segle XVII el benefici de Torroella de Montgrí havia estat controvertit entre Jeroni Capellà i Miquel Barnés. Al mateix temps que Narcís Monràs i Bernés, pagès de Cervià, on radiquen els Barnés, presentava el 1687 Miquel Barnés, prevere de Cervià per al benefici de Torroella de Montgrí vacant per òbit de Salvi Busquets, el vicari general de Girona conferia l'any 1688 en virtut de sentència a Jeroni Capellà, clergue de Torroella de Montgrí, el benefici instat per Barnés, ADG, D-342, fol. 215r; D-343, fol. 119v. El litigi devia ésser el guanyat per Fontdevila, perquè més endavant Jeroni Capellà segueix gaudint el benefici de Torroella fins a la seva mort (1731), sense que això li impedís d'anar darrera altres beneficis: D-363, fol. 43v, 75v; D-376, fol. 88v; D-385, fol. 222v.

206. Per a Miquel Barnés o Bernés, cf. nota anterior.

Fol. 36v, *exp.*: «... Ex quibus salvo. Doctor Hjeronimus Fontdevila. Obtinuit pro dicto Michaelle²⁰⁷ sententia lata die 28 Junii 1681 Sebastia Xambó».²⁰⁸

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, *Pro Rdo. Michaelle Estanyol Batlle contra Joannem Negrell*²⁰⁹ (*sobre un benefici de Fontanilles*).

3. Altres manuscrits: BUB, ms. 771, fol. 258-259.

VI

1. Folis 37r-43r. Fol. 37r, *inc.*: «Argumentum. Fundator alicuius Beneficii qui ad jus patronatus passivum ipssius vocat consanguineos suos cum qualitate quod presentandus in casu vacationis sit aetatis 14 annorum, an in casu presentationis requiratur quod consanguineus presentatus habeat annos 14 completos vel suff[ici]at quod habeat annos 13 completos, et annum 14 inceptum ...».

Fol. 43r, *exp.*: «.. Et ita salvo. Doctor Hjeronijmus Fontdevila».

207. Els Estanyol i Batlle són de Cruïlles. Miquel Estanyol i Batlle és fill de Joan Puig Estanyol i Batlle, el qual l'any 1660 el presentava per al benefici de sant Ponç, de Cruïlles, vacant per matrimoni del seu germà Antoni Estanyol Batlle, ADG, D-315, fol. 146r. Més endavant, el 1672, Miquel Estanyol ha reunit prou diners per a fundar un personat, que li és formalment conferit pel vicari general, D-327, fol. 61v. Aquell mateix any Miquel Estanyol permuta el seu personat per la rectoria de Castell d'Empordà, per a la qual és declarat hàbil, amb Josep Solà, el qual permuta de seguida amb Joan Clausells, obtentor de la claveria de la Bisbal: D-327, fol. 62r, 63v; D-328, fol. 97r. El 1676 Estanyol permutarà la rectoria de Castell d'Empordà pel benefici personat fundat per Josep Gomis, bo i augmentant-lo amb 625 lliures, D-331, fol. 112r, 113v, i permutant-lo amb Felicià Soler per la sagristia de Sant Feliu de Boada, d'on ja no es mourà mes, D-336, fol. 86v. Acumulà el benefici de santa Maria, de Fontanilles, conferit el 1681 pel vicari general en virtut de sentència, D-336, fol. 167v, que suposem que és l'obtinguda per Jeroni Fontdevila. L'any 1685 fou presentat per Joan Ribot i de Vinyals i obtingué el benefici de sant Vicenç, de Fontclara, D-340, fol. 94v. El 1696 consta mort, perquè hom procedia a proveir aquest darrer benefici, D-351, fol. 115r.

208. Només trobem documentat com a notari de la Cúria l'any 1674 un Francesc Xambó: ADG, D-329, fol. 214v.

209. S'ha conservat el document amb el qual Joan Negrell i Hereu, clergue de Cruïlles, instava la col·lació del benefici de santa Maria, de Fontanilles, controvertit amb Miquel Estanyol, vacant per òbit de Salvi Estanyol Batlle, D-336, fol. 110r. Posteriorment el 1687 Joan Negrell fundà un personat de 625 lliures i el permutà amb la rectoria de Cruïlles, D-342, fol. 147r i 149r, on també l'any 1695 acumulà el benefici diaconil, D-351, fol. 74v. El 1699 permutà la rectoria de Cruïlles amb un personat fundat per Miquel Esteve, D-353, fol. 184r. En data incerta, en tot cas després del 1696, obtingué el benefici de santa Maria, de Fontanilles, car l'any 1711 vacava a causa de la seva mort, D- 365, fol. 57v.

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, *Pro Baudilio Carós*²¹⁰ {en causa amb Narcís Rosselló}.²¹¹

3. Altres manuscrits: BUB, ms. 771, fol. 268-271, 342-344, 386-390.

VII

1. Folis 43r-47r. Fol. 43r, *inc.*: «Argumentum. Patronus post elapsum terminum edicti obtenti et publicati per primo presentatum, an possit alium praesentare. Et edicti termino elapso non admititur tertii comparentis oppositio, nec etiam post reproductionem dictarum literatum edicti ...».

Fol. 47r, *exp.*: «... Et ita salvo. Dr. Hjeronijmus Fontdevila. Obtinuit pro dicto Texidor sententia lata 25 septembris 1684. Scriba Xifra.».

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, [Josep Teixidor²¹² en causa amb Joan Solés,²¹³ pel benefici de Santa Cristina de Corçà, 1684].

3. Altres manuscrits: BUB, ms. 771, fol. 4-5.

210. Baldiri Carós instava el 1693 la col·lació del benefici de sant Esteve, de la Seu, vacant, al qual havia estat presentat per Jaume Busquets, moliner de Riudellots de la Selva, D-348, fol. 183v, sense èxit. El 1696 era rector de Sant Andreu Salou, D-350, fol. 135r. Poc abans o poc després, prenia possessió de la rectoria de Sadernes, G-142, fol. 72v, acte no transcrit. El 1698 permutava la rectoria de Sadernes amb Jaume Güell, obtentor d'un personat, D-352, fol. 146v. Carós augmentava de seguida el personat amb 600 lliures, apujant-lo així a 1.800, i el permutava amb Galceran Nató, rector de Sant Andreu Salou, D-352, fol. 148r i 149r. Carós era mort el 1728, puix que l'abat de Sant Pere de Galligants conferia la rectoria de Sant Andreu, vacant per òbit del titular, a un altre, D-382, fol. 32r.

211. L'any 1693 el vicari general conferia a Narcís Rosselló en virtut de sentència el benefici de sant Esteve, de la Seu, D-348, fol. 232r. El 1699 Narcís Roselló, canonge, era mort i el benefici passava a Joan Rosselló, presentat per Joan Rovira, D-353, fol. 181v.

212. L'any 1669 Josep Teixidor és un clergue de Jafre que funda un personat dotat amb 160 lliures, D-324, fol. 258r, i el permuta amb el benefici diaconil de Rupjà de Jeroni Camps, rector de Saus, D-324, fol. 259v. El 1671, essent ja prevere de Jafre, funda un altre personat dotat amb 98 dobles d'or i el permuta amb la sagristia de Rupjà, en mans d'Antoni Carbó, D-326, fol. 205r i 207r. El 1679 Teixidor permuta el seu diaconil de Rupjà amb Isidre Quintana, que ha fundat un personat, D-334, fol. 122r, i tres anys més tard, el 1682, permuta la sagristia de Rupjà amb Joan Mas, detentor d'un personat que acaba d'augmentar, D-337, fol. 179v. No consta com el 1683 Teixidor era clergue de Sant Lloreç de les Arenes; aleshores Jaume Ros Llogaia, pagès de Sant Jordi Desvalls i de Garrigoles, de can Ros de les Olives, el presentava per al benefici de la seva parroquial, D-338, fol. 55r. La sentència en virtut de la qual el vicari general conferia a Teixidor el benefici de santa Cristina de Corçà es conserva a l'ADG, D-339, fol. 136v. El 1695 els confreres de sant Esteve de Rupjà el presentaven per al benefici de sant Esteve segon, de Rupjà, vacant per òbit del titular, D-351, fol. 47. L'any següent instava i aconseguia la col·lació del benefici de sant Antoni de Cadaqués, al qual el presentava Joan Bruquera, pagès de la Bisbal, D-351, fol. 263r. Consta mort el 1699, deixant vacants els beneficis de Cadaqués i Corçà, D-353, fol. 211r i 242r.

213. Hi ha més d'un Joan Solés, només un en relació amb Corçà, d'on és clergue abans del 1686. És plausible que el 1684 plegés per obtenir el benefici de santa Cristina; més tard, l'ardiaca major li conferia la sagristia de Torroella, D-341, fol. 87v, després d'haver perdut el plet amb Josep Teixidor.

VIII

1a. Folis 47v-54r. Fol. 47v, *inc.*: «Argumentum. Praesentatus in aliquo beneficio ab existente in quasi possessione praesentandi est in illo instituendus. Jus Patronatus alicuius Beneficii relictum heredi alicuius loci seu Mansi dicitur annexum tali manso seu loco, et spectat eius possessoribus. Jus Patronatus passivum alicuius Beneficii relictum decedentibus proximioribus talis mansi seu domus est illis conferendum in casu vacationis si habent qualitates ...».

Fol. 54r, *exp.*: «... Ex quibus omnibus in favorem dicti Corsellas declarandum venit salvo semper. Doctor Hjeronimus Fontdevila».

2a. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, [*Llorenç Corsellas*²¹⁴ *contra Pau*²¹⁵ *i Antoni Camps*,²¹⁶ *pel benefici de Santa Maria de les Preses*].

3a. Altres manuscrits: BUB, ms. 771, fol. 247-257.

1b. Folis 54r-58r. Fol. 54r, *inc.*: «Additio ad immediatum juris discursum pro dicto Reverendo Laurentio Corsellas».

Fol. 58r, *exp.*: «...5. Llorens Corsellas oppositor».

2b. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, [*Addició al discurs precedent*].

214. Llorenç Corsellas va perdre el plet, i per això en la documentació de l'ADG que hi fa referència no hi surt per res el benefici de les Preses. Se sap que era d'Olot i que devers el 1669 havia fundat un personat dotat amb 500 lliures, que permutava amb Jaume Masmitjà per la rectoria del Torn, d'on prenia possessió el 1669: D-324, fol. 127r, 128v i 285v. El personat que havia fundat i permutat es traslladava l'any 1678, en virtut de llegat de Jaume Masmitjà i amb confirmació del vicari general, a favor de Baldiri Camps, nebot del vicari, D-330, fol. 235r. Corsellas mantenia la rectoria del Torn el 1679, quan feia procura a un notari de Girona, D-334, fol.94r.

215. El 1666 és clergue d'Olot i insta la col·lació del benefici de santa Maria, de les Preses, D-321, fol. 122r, no se sap amb quin resultat. Des del 1681 és canonge de Santa Maria de Besalú, i des d'allí insta la col·lació del benefici de santa Maria, de l'església del Tura d'Olot, que el vicari general li confereix en virtut de sentència, D-336, fol. 42v i 106r. El 1684 obté de manera semblant el benefici dels sants Simon i Judes, de Sant Esteve d'Olot, D-339, fol. 162v i 203v. El 1686 consta mort, perquè hom procedia a proveir aquests beneficis, D-341, fol. 105v i 146v.

216. Hi ha un Antoni Camps, botiguer d'Olot, que el 1684 presentava al benefici dels sants Simon i Judes Pau Camps, fill, oncle o d'alguna manera parent seu, D-339, fol. 162v. Un altre Antoni Camps és clergue; aquest rep del vicari general i en virtut de sentència el benefici de santa Maria, de les Preses, a la mort de Baldiri Camps, sobrevinguda el 1685, D-340, fol. 209r. El 1688 Camps permuta el benefici amb un personat que havia fundat Jacint Coromina, D-343, fol. 45v. Acumulà també el benefici dels sants Prim, Felicià i Teresa, de Sant Esteve d'Olot, fins al 1692, data aproximada de la seva mort i certa de la provisió d'aquest darrer benefici per òbit del titular anterior, D-347, fol. 14r.

IX

1. Folis 58v-64r. Fol. 58v, *inc.*: «Pro Michaelle Quintana²¹⁷ contra Joannem Gay.²¹⁸ Argumentum. Demonstratur impossibilitas decendentiae seu filiationis et aequivocatio Antonii Camps adversarii. Patronatus alicuius beneficii relictus heredi alicuius Domus seu Mansi an dicatur annexus manso taliter quod dominus Domus qui pro tempore erit sit patronus ipsius semper vel dicatur hereditarius hoc est proprius illius qui tempore foundationis erat dominus illius mansi seu domus ...».

Fol. 64r, *exp.*: «...Salvo. Doctor Hjeronimus Fontdevila. Obtinuit pro dicto Quintana».

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, [*Miquel Quintana contra Joan Gay*].

3. Altres manuscrits: BUB , ms. 771, fol. 328-331.

X

1. Folis 64v-74r. Fol. 64v, *inc.*: «Pro Hjeronimo Dalmau²¹⁹ clerico. Factum. Raymundus de Mansionem et Petrus de Rideblanca de anno 1375

217. Atès que l'activitat de Jeroni Fontdevila es documenta des del 1683 al 1729, els dos Miquel Quintana documentats a l'ADG s'avenen malament amb el del nostre ms. Hi ha un Miquel Quintana, clergue d'Oristà i de Barcelona, que pren possessió de beneficis gironis el 1671, D-326, fol. 359r; G-133, fol. 163v. Un altre Miquel Quintana, escolar de Vilopriu, insta col·lacions els anys 1732 i 1743, D-386, fol. 15r; D-397, fol. 47r.

218. El Joan Gay documentat a l'ADG resigna, pledeja i permuta beneficis els anys 1673-1675, D-328, fol. 227r, 228v; D-330, fol. 177v. Des del 1678 resideix a Roma, D-333, fol. 50v; G-136, fol. 122r. No sembla, doncs, que hagi pogut coincidir amb Fontdevila.

219. Jeroni Dalmau és presentat al benefici de sant Isidre, de la Cellera, per Anna Perarnau el 1689, i torna a ésser-hi presentat el 1693, aquesta vegada per Segimon Casadevall, Perarnau i Masó, D-344, fol. 16v; D-348, fol. 161v. L'ADG conserva la instància de Jeroni Dalmau i el document de col·lació en virtut de sentència del benefici de santa Margarida i del Roser de la Seu, al qual també era presentat per Segimon Casadevall, de l'any 1693: D-348, fol. 168v i 198v. La carrera posterior de Dalmau és coneguda en relació amb altres beneficis i personats. El 1703 permuta la doma de Batet per un personat d'Onofre Prat que puja a 1.800 lliures, D-357, fol. 270v. El 1704 s'ha apoderat d'un personat fundat per Baldiri Puigdevall, i se sap perquè Dalmau signa a Baldiri Puigdevall rebut de 100 lliures a lluïció d'un censal i agnicció de bona fe, D-358, fol. 45. Al mateix temps permuta amb Narcís Costa un personat de 700 lliures, fundat per Costa, a canvi del benefici de Santa Margarida de la Seu, D-358, 121r. Seguidament Dalmau augmenta el personat amb 650 lliures i el prorroga a una vida, D-358, fol. 122r, 123r, bo i permutant tots dos personats aquell mateix any 1704 amb Josep Molas per la doma de Sant Gregori, D-358, fol. 124r. Dalmau posseïa també el benefici de les Onze Mil Verges, d'Amer, i aquell any 1704 el permutava amb Pere Dalmau pel benefici de santa Elena de la Seu, D-358, fol. 156r. Continua éssent domer de Sant Gregori fins al 1714. El 26 de març d'aquell any demanava i obtenia llicència de sepultura a la parroquial de la Cellera, U-273, fol. 170r, on no devia trigar massa a fer cap, car la doma de Sant Gregori lluita titular nou el 14 de maig del mateix any, G-146, fol. 229.

fundarunt beneficium Beatae Margaritae Sedis Gerundae vacans nunch per obitum...».

Fol. 74r, *exp.*: «... non ex Facto antecessoris Sed ex dispositione fundatorum competit haec vicitudo (*sic*). N. Burgués²²⁰ V. G. et Officialis».

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, *Pro Hyeronimo Dalmau, clerico {pel benefici de Santa Margarida de la Seu}*, 1693.

3. Altres manuscrits: BUB, ms. 771, fol. 104-106.

220. Narcís Burgués, probablement de can Burgués d'Estanyol, és documentat a l'ADG des del 1649, quan era un simple clergue d'Estanyol i ja instava la canongia que havia deixat vacant Alfons Çaonomina, obtenint-la i procedint a la confessió de fe preceptiva davant el Capítol, D-304, fol. 70r, 105v. L'any 1650 hi ha un ball de permutes entre Narcís Burgués, Simó Garrofa i Jaume Burgués, també canonge de la Seu, els quals mouen diverses peces: Simó Garrofa cedeix a Narcís Burgués un personat i aquest el permuta amb el benefici de sant Tomàs de la confraria de la Seu, que posseïa Jaume Burgués; el vicari general confereix el benefici dels sants Iu i Honorat, del Mercadal, a Narcís Burgués i aquest el cedeix a Jaume Burgués a canvi de la capellania de Pineda; a Simó Garrofa, Narcís Burgués li cedeix el benefici del claustre de la Seu que havia fundat Ponç Traver: D-305, fol. 203v, 205r, 206v, 267rv, 307r. Al cap de sis anys Burgués resignarà el benefici de sant Tomàs, amb consentiment dels pabordes de la confraria de Santa Maria de la Seu, i el permutarà amb Francesc Blanquer a canvi de la doma simple de l'Armentera, D-311, fol. 54v. Aquell mateix any 1656, en esdevenir la Seu vacant, el Capítol nomenava vicaris generals Narcís Cassart, Narcís Burgués i Salvi Estanyol i Batlle, D-311, fol. 128r. La vicaria general no fou obstacle perquè Burgués acumulés altres beneficis, assenyaladament el dels sants Iu i Honorat, del Mercadal: D-312, fol. 25r, 26v; D-314, fol. 116v. Tampoc no és estrany que essent vicari general i després, quan ho tornà a ésser el 1662-1663 i el 1684, acceptés i atorgués procures diverses: D-316, fol. 174v; D-317, fol. 10r, 133v, 148v; D-320, fol. 62v; D-325, fol. 1v; D-327, fol. 233v; D-328, fol. 46v, 88r; D-332, fol. 162r; D-336, fol. 1v; G-129, fol. 287r. Essent canonge ocupà les pabordies d'agost, de Castelló i de febrer, i en qualitat de tal va consentir a resignacions de beneficis, D-317, fol. 148v; D-320, fol. 28v; D-326, fol. 277r; D-327, fol. 289r; D-329, fol. 25v; D-330, fol. 52v i 108bisv. Va administrar el Ferial i les capellanies de la Seu, D-327, fol. 289r; D-334, fol. 213v. Conferí beneficis, D-307, fol. 174r, i va seguir permutant-ne, resignant-ne i acumulant-ne: el de santa Anna, d'Argelaguer, D-312, fol. 25r; D-326, fol. 277r; el de sant Cristòfol, de Girona, D-312, fol. 26v; el personat fundat per Miquel Catà, D-323, fol. 186r; el de Salvador Castellà, D-327, fol. 101v. Durant el seu segon vicariat general va tenir desavinences amb el cardenal Ginetti; aquest ordenà al bisbe la destitució de Burgués, però en un segon moment se'n va desdir, G-130, fol. 162v. En aquella avinentesa, Narcís Cassart, que havia estat vicari amb ell el 1656, va donar testimoni dels càrrecs coberts per Narcís Burgués, D-318, fol. 85r. El 1680 el monestir de Sant Feliu de Guíxols va nomenar-lo jutge conservador, G-136, fol. 224r. Encara el 1682 s'interessava pel benefici de les Puel·les, car s'han conservat les lletres inhibidores de la Cúria romana a favor de Narcís Burgués, G-137, fol. 196v. Morí el 1702. Cf. PONTICH, *Serjes*, fol. 171v.

XI

1. Folis 74v-84v. Fol. 74v, *inc.*: «Jesus. Maria Joseph. Pro doctore Joanne Salvany²²¹ contra Jacobum Ciurana y Dedeu²²² Argumentum. Vocatus a fundatore Beneficii ad jus Patronatus passivum ipsius habetur tanquam presentatus in casu vacationis. Presentatus non qualificatus in concursu (*sic*) qualificati etiam absque praesentatione se oponentis non venit atendum nec instituentus in beneficio. Fundator alicuius beneficii qui relinquit jus patronatus passivum ipsius (*sic*) personae de genere suo ex parte patris, in casu vacationis qui habet jus patronatus activum ipsius debet praesentare personam quae habeat dictam qualitatem, rejecta non atenta qualibet alia presentatione per ipsum facta in concursu alicuius qui sit de genere fundatoris ex parte patris ...».

Fol. 84v, *exp.*: «... Narcisus de Burgués V. G. et Officialis».

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, *Pro Dre. Joanne Salvany contra Jacobum Ciurana y Dedeu*.

3. Altres manuscrits: Cf. BUB, ms. 771, fol. 2-3, que conté un al·legat de la part altra.

221. Joan Salvany seria un clergue amb estudis de dret, que la documentació de l'ADG presenta des del 1678 fent de procurador d'altres clergues, de pagesos i de senyors: D-333, fol. 33r, 127r; D-335, fol. 166v; D-337, fol. 180v; D-339, fol. 199r. El 1686 obté el benefici de sant Miquel de Vilamarí, D-341, fol. 159r, i el 1687, en virtut de sentència, el dels sants Miquel i Dalmau, de Blanes, fundat per Bernat Boades com es dirà més avall, D-342, fol. 161v. Salvany, però, actuava a Roma en causes processals; se sap perquè el 1690 cobrava 18 dobles d'or per gestions menades a Roma, D-345, fol. 94r. El 1694 el bisbe li conferia la rectoria de Castell d'Aro, D-349, fol. 195r; D-350, fol. 1r. El conflicte que va tenir amb Jaume Ciurana i Dedeu devia ésser a propòsit del benefici de Blanes; ho fa pensar el fet que el 1699 Salvany i Ciurana es posessin d'acord a permutar aquell benefici de Salvany amb un personat de Ciurana, D-353, fol. 67r. Anys abans, el 1693, s'havien posat d'acord sobre la provisió papal d'aquell benefici, G-141, fol. 188v. Al cap d'un temps, el 1706 Llorenç Barril, de Palau Sacosta, el presentava per un benefici de Palau, D-360, fol. 123r, i el 1709 consentia a la resignació i permuta que en feia amb Josep Perals, a canvi d'un personat, D-363, fol. 207v. El 1720 permutava la rectoria de Castell d'Aro amb Vicenç Maimó, per un personat de 3.525 lliures, D-374, fol. 61v, segurament per retirar-se. Era mort el 1721, puix que aquest any hom instava la col·lació del benefici de sant Miquel, de Vilamarí, que havia estat seu, D-375, fol. 163v. El 1722 els seus marmessors havien fundat el benefici de Sant Joan, a la capella homònima de Sant Feliu de Guíxols, benefici que era proveït a presentació de Joan Salvany i Calderó, de Cornellà [de Terri], D-376, fol. 13v. L'aparició d'aquest patró de benefici fa recordar dues coses: que en el document de col·lació de la rectoria de Castell d'Aro Joan Salvany és anomenat «prevere de Cornellà»; i que a Cornellà encara hi ha can Salvany.

222. Jaume Ciurana i Dedeu, clergue de Riudellots de la Selva, aspira el 1686 al benefici del Roser, de Caldes, D-341, fol. 110v, 112r. L'any 1687 es feia presentar al benefici dels sants Miquel i Dalmau, de Blanes, per Joan Pau Boades, de Salitja, descendent de la família del fundador del benefici, D-342, fol. 25r. Al cap de deu anys és titular de la doma simple d'Ullastret i la permuta amb un personat fundat per Genís Comes, D-351, fol. 318v. El 1699 detreu 350 lliures d'aquest personat per a fundar-ne un altre i permutar-lo pel benefici dels sants Miquel i Dalmau, de Blanes, que obtenia Joan Salvany, com hem vist, D-353, fol. 64v i 67r. El 1724 encara era viu i vivia a Blanes, on nomenava procurador, D-368, fol. 172r.

XII

1. Folis 84v-85v. Fol. 84v, *inc.*: «Pro Petro Joanne Ros,²²³ Canonico Sancti Felicis Gerundae. Argumentum. An Petrus Joannes Ros, provisu gratia Apostolica praepositura de Tordera, sit immitendus in possessionem absque eo quod teneatur cavere porsionariis in moneta specifica argenti ...».

Fol. 85v, *exp.*: «...nec vocatione adhibita procedendum venit. Et ita. Doctor Hjeronimus Fontdevila. Obtinui pro dicto Canonico Ros provisione facta die 23 Junii 1681».

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, *Pro Petro Joanne Ros, canonico Sti. Felicis Gerunde (sobre dret a prendre possessió de la pabordia de Tordera), 1681*.

XIII

1. Folis 86-91. Fol. 86r, *inc.*: «Pro Francisco Serran²²⁴ presbytero contra Sebastianum Sabater.²²⁵ Argumentum. Ex quibus aliquod Beneficium dicatur sacerdotale, taliter quod non possit praesentari non existenti actualiter sacerdoti, vel in aetate quod possit intra annum ad sacrum presbyteratus ordinem promoveri ...».

Fol. 91v, *exp.*: «... Et ita fieri et declarari speratur. Salvo. Gerundae 26 May 1708».

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, *Pro Francisco Serran contra Sebastianum Sabater (pel benefici dels sants Pere i Llúcia de Blanes), 1708*.

223. El 1681 hom executa les lletres papals que confereixen la pabordia de Tordera, de Sant Feliu de Girona, a Pere Joan Ros, G-137, fol. 139v. Aleshores devia sorgir el conflicte [mínim] que es reflecteix en el nostre ms., símptoma d'un filar molt prim en matèria jurídica. La seva vida prou llarga és més aviat pacífica. El 1696 permuta un benefici sots-diaconil de la seva església amb un personat de Joan Moret, D-351, fol. 186r. El 1701 consenteix a la resignació d'aquest benefici per part de Bernat Castells, D-355, fol. 47v. El 1717 passa comptes d'una tutoria amb Francesc Verdalet, de Girona, D-371, fol. 59r. Fa procures i consenteix a resignacions de beneficis, D-378, fol. 5v; D-381, fol. 149r. El 1728 és rellevat per causa de vellesa del càrrec de vicari general de l'església de Sant Feliu de Girona, D-382, fol. 59v. Encara viurà un grapatet d'anys. El 1729 fa procura a un clergue, D-378, fol. 5v, i el 1731 intervé, mitjançant procurador, en la marmessoria de Pere Albareda, canonge de Sant Feliu, D-385, fol. 75r. Va morir entre aquesta data i el 27 d'abril del 1732, quan el bisbe, el vicari general i Isidre Ros, també canonge de Sant Feliu de Girona, i marmessor, es van fer càrrec dels seus llegats, G-153, fol. 310r; D-389, fol. 54v, 55v.

224. A l'ADG hi ha documentat un Francesc Serrà o Serra, clergue de Barcelona i beneficiat a Santa Maria de Castelló des del 1708, mort el 1726, D-362, fol. 124r, 269v; D-380, fol. 66v. No és el del nostre ms. Aquest seria un Francesc Serra, clergue de Blanes, que l'any 1696 instava la col·lació del benefici personat fundat per Francesc Cassà, al qual havia estat presentat per Marc Romà i Roura, negociant de Blanes, D-350, fol. 152r.

225. Sebastià Sabater també és un clergue de Blanes; ja instava la col·lació del benefici controvertit amb Francesc Serra el 1707, D-361, fol. 300v. El 1760 encara n'era titular, D-414, fol. 204v.

XIV

1. Folis 92-97r. Fol. 92r, *inc.*: «Pro Illustrissimo Antonio Quintana²²⁶ contra Reverendum Joannem Gispert.²²⁷ Argumentum. Presentatus a vero Patro, vel ad minus ab existente in quasi pocsessione praesentandi, debet institui in Beneficio, praemaxime si presentatus est qualificatus qualitatibus petitis a fundatore in presentandis ...».

Fol. 97r, *exp.*: «...Per tot lo que y altrament spera esta part conseguir en son favor la institucio del dit Benefici. Salvo semper. Doctor Petrus Paullus Mallol.²²⁸ Obtinuit in favorem dictus Quintana sententia lata die 8. Octobris 1708. Scriba Francisco Lagrifa».²²⁹

2. Identificació de l'autor i obra: Pere Pau MALLOL, *Pro Antonio Quintana contra Joannem Gispert. 1708 (amb la sentència del vicari general Francesc de Puig,²³⁰ impresa).*

226. El document de col·lació en virtut de sentència a Antoni Quintana, canonge de la Seu, és a l'ADG, D-362, fol. 220v. El benefici en qüestió és de sant Quirze, de Viladamat.

227. Els dos o tres Joan Gispert documentats a l'ADG no allarguen llurs activitats més enllà de l'any 1700. Ha resultat impossible esbrinar quin dels tres podria ésser el del nostre ms.

228. El 1711 el bisbe nomenava Pere Pau Mallol vicari general, D-365, fol. 124r, nomenament reiterat un any després, D-369, fol. 90r. El 1714 lletres papals li conferien una canongia de la Seu, G-147, fol. 9r. Aquell mateix any el bisbe el facultava per a privar els eclesiàstics de llurs beneficis, mitjançant procés, D-368, fol. 39v, mesura que s'adiu al context de política agressiva menada per Felip V a l'esguard de la clerecia gironina, tal com es dedueix infra, n. XLV-XLVI i IV, 12. El 1729, en Seu vacant, fou nomenat vicari general amb altres, protestant el Capítol, D-383, fol. 19r; G-152, fol. 114r; G-156, fol. 144r. El 18 de febrer de l'any 1756 el nomenament es va repetir, G- 159, fol. 68v-77. Morí el 1763. Cf. PONTICH, *Series*, fol. 299v.

229. Francesc Lagrifa té una llarga carrera des del 1682 fins al 1731 com a escrivà de la Cúria, D-337, fol. 181v; D-341, fol. 135r; D-353, fol. 230r; D-365, fol. 213r; D-374, fol. 64r; d'on serà escrivà major el 1721, D-375, fol. 171r; D-380, fol. 239r; D-383, fol. 51r. El 1690, el 1693 i el 1712 el governador de les baronies del bisbe li arrenda els censos amortitzats per la mitra per 250 lliures, D-345, fol. 193v; D-348, fol. 176r, D-374, fol. 3v. Del 1691 al 1731 rep diverses procures, D-346, fol. 254r; D-350, fol. 106r; D-351, fol. 329v; D-354, fol. 74r; D-367, fol. 56v; D-374, fol. 10v; D-375, fol. 171r (del bisbe). L'any 1701 els canonges comissaris de l'obra de la façana de la catedral li signen rebut de 41 lliures per ingressos de nuvis a la casa de les núvies, D-355, fol. 11r. L'any 1703 el bisbe li confereix el benefici de santa Elena, de la Seu, D-357, fol. 122r, que el mateix any permuta amb el benefici de santa Maria de Vilamacolum, en mans del rector del Mercadal, D-357, fol. 122v, i el torna a recuperar el 1715, D-369, fol. 311r, per a permutar-lo immediatament amb Francesc Lagrifa júnior, clergue, al qual havia cedit el benefici de Vilamacolum, D-369, fol. 311v. El 1717 els cònsols de la universitat de Sant Llorenç de la Muga el presenten al benefici de santa Anna del lloc, D-371, fol. 6r, A-44, fol. 15r. El 1731 fundarà un personat dotat amb 742 lliures, augmentant-lo de seguida amb 500 més, i el cedeix a Pere Lagrifa, D-385, fol. 89v, 178v. Morí devers 1731: aquest any hom procedeix a proveir el benefici de santa Anna, de Sant Llorenç de la Muga, vacant per òbit de Francesc Lagrifa, D-385, fol. 222r.

230. Francesc de Puig, molt probablement barceloní, es presenta a Girona el 1683, procedent d'Elna, i els examinadors sinodals el declaren hàbil per a tota mena de beneficis, D-338, fol. 190r. El 13 de desembre del 1684, procedent de Tarragona, pren possessió de la coadjutoria

Cf. infra, fragment a).

XV

1a. Folis 98r-109v. Fol. 98r, *inc.*: «Argumentum. Proximitas in materia beneficiali respectu cuius sit attendenda, an fundatoris beneficii an Patroni illud praesentantis, seu illius ultimi obtentoris. Idempritas (*sic*) alicuius personae ex quo probetur, et an in antiquis probet unica enunciativa ...».

Fol. 109v, *exp.*: «... decidendum fore speratur salva semper. Gerundae 15 septembris 1695. Doctor Petrus Ignacius Deu.²³¹ Obtinuit in favorem huius memorialis sententia lata per Illustrem D. Narcisum de Burgues, canonicum et V. G. et Officiale Episcopatus Gerundae».

de la sagristia segona de la Seu, G-138, fol. 171r. Des del 1686 és sagristà segon de la Seu i exerceix les funcions pròpies del càrrec, D-341, fol. 176v; D-346, fol. 292r; D-348, fol. 209v; D-353, fol. 144v; D-362, fol. 11r. El 1687 organitza un tripijoc benefici alucratiu: Dóna el dret de patronat del benefici dels sants Andreu i Restitut, de la Seu, al seu germà, Rafael de Puig, jurista, i aquest el presenta a ell al dit benefici, vacant per òbit del titular: D-342, fol. 4v-5r. El 1668 el permuta amb un personat, D-343, fol. 22r, i n'aplica els fruits a la sacristia, amb reserves per a dues germanes que té al convent de Montsió de Barcelona, D-343, fol. 145r. El 1699 el bisbe el nomena vicari general, D-353, fol. 225v. Com a tal, el 1704 torna al domer de Palautordera un calze d'aquella parròquia que havia estat furatat i trobat a Arbúcies, D-358, fol. 47r. El 1707, en plena guerra de Successió, rep ordre reial de l'Axiduc de cedir als caputxins per a fer-hi convent la casa de l'ardiaca de la Selva, Narcís Camps, que ha anat a Madrid amb els partidaris de Felip V, G-145, fol. 48r. El 1708 permuta el benefici de sant Joan o de l'Aiguaderia amb un personat de Pere Joan Borràs, D-362, fol. 291r. Durant el seu vicariat general exercí la procura del dit Borràs i la de Marià Sahonès, notari de Barcelona, D-363, fol. 49r i 90r. El 1714, al·legant motius de salut, renuncià al càrrec de vicari general, encara que es pot suposar raonablement que la renúncia tingué motivacions o almenys circumstàncies de color polític, D-368, fol. 133v. Un personat que havia fundat fou conferit el 1716 a Francesc Salamó, clergue de la Bisbal, D-370, fol. 280v. Havia rebut per concessió papal el dret de percebre una pensió anyal de 200 lliures sobre els fruits de l'abadia de Camprodon; el 1717 en signava rebut de 40, el 1718 i el 1719 de 180, D-372, fol. 74r, D-372, fol. 61v; D-373, fol. 68v. El 1719 augmentava el personat de la permuta del 1668 amb 250 lliures i el cedia a Francesc Salamó, de la Bisbal, D-373, fol. 126v-127r. El 1723 presentava Jeroni de Puig i Montclar, clergue de Barcelona resident a Girona, per al benefici dels sants Andreu i Restitut, de la Seu, vacant per òbit, D-377, fol. 233r. Jeroni de Puig no era l'únic parent que Francesc tenia a Girona; el 1725 presentava Josep Gelcèn i de Puig, rector de Salt, per al benefici dels sants Andreu i Restitut, vacant per òbit de Jeroni de Puig, D-379, fol. 30v. Al seu torn, Josep Gelcèn resignava el sobredit benefici, consentint-hi Francesc de Puig, D-379, fol. 63r. És de l'any 1726 un procés de concòrdia entre el Capítol de la Seu i Francesc de Puig, sagristà segon. Morí el 1727. Cf. PONTICH, *Series*, fol. 332v.

231. Pere Ignasi Deu és un jurista de Girona que el 1679, amb el vicari general, ha d'arbitrar en la qüestió d'un llegat i causapia fundada per Jaume Ravell, que puja a 360 lliures, en causa entre els protectors de la comunitat de preveres de Palamós i l'administrador de la causapia, Joan Ravell, pagès de Sant Feliu de Guíxols, amb sentència, D-334, fol. 86r; G-136, fol. 141. El 1694 presenta dos candidats al benefici de sant Sebastià de la Seu, D-349, fol. 212v, 222v.

2. Identificació de l'autor i obra: Pere Ignasi DEU, *Pro Michaelle Ginesta*,²³² *canonico de Vilabertran, contra Michaellem Comas et Romaguera*,²³³ *Josephum Teixidor*²³⁴ *et Salvatorem Romaguera*²³⁵ {*pel benefici de Sant Llorenç de la Bisbal*}.

XVI

1. Folis 110r-111v. Fol. 110r, *inc.*: «Argumentum. Proximitas in materia Beneficiali in casu vacationis benefici (*sic*) an attendatur et reguletur respectu ipsius fundatoris vel ultimi pocessoris, seu patroni de tempore existendi, seu qui fuit de tempore vacationis ...».

Fol. 111v, *exp.*: «...quare illi beneficium esse conferendum et adjudicandum. Salvo semper. Doctor et canonicus Guitart».

2. Identificació de l'autor i obra: Dr. Jeroni GUITART,²³⁶ *Pro Josepho Teixidor contra Michaellem Ginesta, canonicum ecclesiae de Vilabertran*.

232. El 1684 Miquel Ginesta instava la col·lació del benefici porcioner de Santa Maria de Vilabertran, vacant per òbit de Joan Salvany; el capítol de la Col·legiata l'hi havia presentat, D-339, fol. 142r.

233. Miquel Comas i Romaguera té un peu a Vulpellac-la Bisbal, d'on prové la seva família, i un altre a Barcelona. El 1686 és rector de Ripollet i funda un personat dotat amb 400 lliures que li serveix per a permutar-lo immediatament amb el benefici de santa Maria l'Antiga, de la Bisbal: D-341, fol. 131r, 207r-208r. El 1690 resigna aquest benefici, D-345, fol. 224r, i el 1695 entre ell, aleshores dit prevere de Vulpellac, Josep Comas del Brugar, ciutadà honorat de Barcelona, natural de la Bisbal, i la seva esposa Margarida Castelló i Comas, paguen 1.400 lliures i doten el benefici dels Dolors amb 200 lliures, D-15 fol. 331r-342r. El 1700 obtenia el benefici de santa Cecília, de Vulpellac, D-354, fol. 188r, que el 1708, bo i residint a Barcelona, permutava amb un personat d'Ignasi Filoia, D-362, fol. 55v. No hi ha més notícies segures, llevat d'una del 1730: Francesc Comas del Brugar, marmessor de Miquel Comas, beneficiat de Santa Maria del Mar, de Barcelona, augmentava una causapia fundada per Miquel Comas a Barcelona el 1678 amb censals de valor de 1.800 lliures, procedents d'un personat fundat per Fèlix Padrós a Vic, a favor dels descendents de la casa Comas de Vulpellac, D-383, fol. 41r.

234. Cf. supra, nota 212.

235. Salvador Romaguera, clergue i jurista, és actiu des del 1691, quan rep dispensa per a poder tractar causes criminals, G-141, fol. 47r. El 1710 extingia tres personats, fundats respectivament per Jeroni Pujol el 1702, Josep Casamitjana el 1705 a Vic, i per ell mateix a Vic el 1707, i funda un benefici a l'ermita dels Àngels, de Sant Martí Vell, intitulat a santa Maria, dotat amb 4.075 lliures, D-364, fol. 325r. El 1711 obté el benefici de santa Elena, de la Seu, conferit pel cabiscol, i el permuta amb el benefici de Sant Ponç, de Cruïlles, a Pals, D-365, fol. 132r i 133r, que l'any 1718 permutarà amb el benefici de sant Epifani, de la Seu, D-372, fol. 60v. Romaguera fou filipista declarat o de conveniència, perquè el 7 de novembre del 1716 rebia testimonial de penalitats passades per fidelitat a Felip V, U-274, fol. 88v. El 1730 és presentat i obté el benefici de santa Cristina, de Corçà, D-384, fol. 271r. Consta mort el 1739, quan hom procedeix a proveir el seus beneficis de Corçà i dels Àngels, D-393, fol. 56v, 59v.

236. Canonge des del 1692, exerceix procures, D-347, fol. 161r. Pretengué els beneficis de santa Teresa, de Tordera, de santa Caterina, d'Espasens, i de sant Miquel, de Siurana, als quals fou presentat per patrons parents, i els obtingué, D-351, fol. 32r, 299r; D-353, fol. 89v. El 1696 rebé confirmació del vicari general del trasllat a favor seu d'un personat llegat per Pere Quintana, canonge de la Seu, destinat després de la seva mort a dotar el benefici del Roser, de Pals, D-351, fol. 299r. El 1699 el fiscal de la Cúria li trameté requisitòria, G-143, fol. 56v.

XVII

1. Folis 111v-116r. Fol. 111v, *inc.*: «Pro Calixto Ferrer²³⁷ clerico contra Franciscum Roca Sitjar y Montaner,²³⁸ clericum, et dominum Joannem Llu-nell,²³⁹ presbyterum. Argumentum. Beneficium debet conferri qualificato et praesentato a vero patrono, seu ab existenti in quasi pocsessione praesentandi. Transactio an possit fieri super jure patronatus gentilicio, seu familiari, in prae-judicium vocatorum ad illud, taliter quod ipsi vocati sint stricti transactione facta per suos antecessores ...».

Fol. 116r, *exp.*: «... Et sic sentit. Salvo semper. Gerundae anno 1708. I. Doctor Domingo Mir.²⁴⁰ Fuit decisum contra hanc partem sententia lata die 19 Octobris 1709. Scriba Francisco Lagrifa».

2. Identificació de l'autor i obra: Domingo MIRÓ, *Pro Calixto Ferrer contra Francesch Fausto Roca, Sitjar y Montaner, i Joan Llu-nell, prevere, 1708.*

XVIII

1. Folis 116v-121r. Fol. 116v, *inc.*: «Pro Joanne Negra²⁴¹ contra Salvi Puig²⁴² clericum. Argumentum. Identitas alicuius personae, ex quo probetur, an destruatur ex pluralitate nominum et cognominum, dummodo non varietur in uno illorum. An aliqua qualitas adjecta a fundatore in parte dispositiva juris patronatus passi habito respectu repetita habito respectu ad alias perso-

Consta mort el 1706, perquè hom proveïa els seus beneficis d'Espasens i de Siurana. Cf. PONTICH, *Series*, fol. 258r.

237. El conflicte era a propòsit del benefici de sant Jaume, de Verges, al qual Calixte Ferrer havia estat presentat per Esteve Negre, pagès de la Tallada, D-362, fol. 184r. Perdut el plet, el vicari general li conferia el 1710 en virtut de sentència el benefici de sant Quirze, a Verges mateix, D-364, fol. 190r. Havia estat jutge subrogat de les baronies episcopals, perquè el 1728 Jeroni Fontdevila, subrogador, revocava la subrogació, D-382, fol. 82r.

238. Francesc Faust Roca, Sitjar i Montaner guanyà el plet a Calixte Ferrer i l'any 1709 el vicari general li conferia en virtut de sentència el benefici de sant Jaume de Verges, D-363, fol. 241v.

239. El 1676 és rector de Cabanelles, D-331, fol. 151r. El 1700, essent clergue d'Arenys de Mar, pretén i obté el benefici vacant de sant Joan Degollaci, de Foixà, D-354, fol. 147v. El 1709, sempre clergue d'Arenys, l'abadessa de Sant Daniel li confereix la rectoria del lloc, D-363, fol. 94v. El mateix any permuta el benefici de Foixà amb un personat, D-363, fol. 179v. El 1716 resigna la rectoria de Sant Daniel, D-370, fol. 5r, que permuta amb Josep Guixeres per un personat de 1.680 lliures, D-370, fol. 18v.

240. És Domènec Miró, per al qual cf. supra, nota 201.

241. Ja el 1703 Joan Negre, clergue de Llançà, instava la col·lació del benefici vacant del Roser, de Garriguella, que aleshores no obtingué, car el guanyà Jaume Cervera, D-357, fol. 42v. El 1709 hi tornà i guanyà el benefici amb plet i sentència, executada pel vicari general, D-363, fol. 72r i 199r. El 1733 era mort, puix que hom procedia a proveir dit benefici, D-387, fol. 229r.

242. A l'ADG hi ha dades sobre un Salvi Puig, clergue d'Anglès i fundador d'un personat, que no ultrapassen l'any 1676, per la qual cosa no el podríem identificar amb el del nostre ms.

nas comprehensas in ipsa dispositione, licet non expresse adjecta quantum ad istas ...».

Fol. 121r, *exp.*: «... Et ita. Salvo. I. Hieronymus Fontdevila V. I. D. Obtinuit in huius partis favorem sententia lata die 27 Julii 1709. Scriba Francisco Lagrifa».

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, *Pro Joanne Negra contra Salvi Puig, 1709*.

3. Altres manuscrits: Cf. BUB, ms. 771, fol. 233-236, on hi ha la «descendència de Joan Negra» i la causa de Fontdevila en català.

XIX

1. Folis 121v-126v. Fol. 121v, *inc.*: «Gerundensis Beneficii. Pro Reverendo Doctore Joanne Gruart²⁴³ contra Reverendum Franciscum Corney.²⁴⁴ Argumentum. An maior septem annorum, minor vero 14 possit praesentare beneficium, et an in casu quo praesentat indignum seu inhabilem illa inhabilitate quae provenit a lege fundatoris privetur pro illa vice a jure praesentandi sicut caeteri patroni, si fecit praesentationem de inhabili scienter, et hoc an procedat absque beneficio restitutionis quamvis simus intra quadrimestre statutum patronis laicis ad praesentandum. Enumerantur aliquae circumstantiae ex quibus debetur gratificatio insignito cum illis in casu possit habere locum ...».

Fol. 126v, *exp.*: «... seu eligentis. Lambartin in jure patronatus parte I. lib 2. qu. 1. art. 12. n. 49».

2. Identificació de l'autor i obra: Domènec MIRÓ, *Pro Joanne Gruart contra Franciscum Corney {pel benefici segon de Sant Llorenç de la Bisbal}, (amb la sentència del vicari general Gallart, impresa)*.

XX

1. Folis 127r-128r. Fol. 127r, *inc.*: «En la causa de la claveria de Calonge se troba una desisio exemplar sobre esta mateixa materia del dret de presentar ...».

Fol. 128r, *exp.*: «... Riccius in *Prax. rerum forensium Ecclesiasticarum*, resolut. 143. n. 1».

243. Joan Gruart, clergue de Cassà de la Selva, l'any 1702 funda un personat dotat amb 1.800 lliures, D-356, fol. 78v, del qual el 1703 Jacint Mitjà detreu 1.100 lliures per fundar-ne un altre, D-357, fol. 221r. El 1709 guanyava el benefici de sant Llorenç, de la Bisbal, controvertit amb Francesc Corney, i aleshores ja era canonge de Vilabertran, D-363, fol. 195v; D-365, fol. 84v. Ja devia ésser mort el 1716, quan el vicari general conferia un personat posseït per Gruart al clergue Llorenç Gelabert, D-370, fol. 105v.

244. Un any abans de pledejar amb Joan Gruart, el 1708, els examinadors sinodals declaraven Francesc Corney, clergue de Corçà, hàbil per a la rectoria de Fontclara, D-362, fol. 275r. Aquell mateix any fundava un personat de 1.250 lliures i el permutava amb la rectoria de Fontclara, D-362, fol. 175r; D-363, fol. 12v; D-440, fol. 718r.

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Diverses anotacions jurídiques sobre el dret de presentació*].

XXI

1. Folis 128v-134r. Fol. 128v, *inc.*: «Pro Joanne Payet²⁴⁵ clerico contra Mariannum Marti²⁴⁶ presbyterum. Argumentum. Beneficium Ecclesiasticum ex quibus inducatur esse actu Sacerdotale ex lege fundatoris, taliter quod actuale Sacerdotium requiratur de tempore praesentationis quin sufficiat habituale, hoc est quod praesentandus sit in aetate quod possit infra annum ad sacerdotium promoveri ...».

Fol. 134r, *exp.*: «... aptitudine. Salvo semper saniori iudicio Romae. Franciscus Fares,²⁴⁷ V. I. D. De Collegio Patronorum Causarum S. P. Apostolici».

2. Identificació de l'autor i obra: Francesc FARES, *Pro Joanne Payet contra Marianum Martí*.

XXII

1. Folis 134v-137r. Fol. 134v, *inc.*: «Pro Calixto Ferrer clerico contra Franciscum Puig²⁴⁸ clericum. Argumentum. An pendente lite super institutione,

245. A l'ADG hi ha documentat un Joan Payet, prevere resident a Sant Mer (Sant Esteve de Guialbes), que el 1742 obtenia el benefici de sant Andreu, de Sant Andreu del Terri, presentat per Jeroni Mitjà, pagès del lloc, D-396, fol. 150r. També havia obtingut el de santa Maria l'Antiga, de Vilamalla, que el 1747, amb l'anterior, quedava vacant per òbit de Payet, D-401, fol. 13v, 23r.

246. El 1708 Marià Martí fundava un personat de 1.200 lliures i el permutava amb la doma simple de Corçà, D-362, fol. 4r i 26v. El 1711 el vicari general li conferia en virtut de sentència el benefici de sant Miquel, de la Seu, D-365, fol. 203r, que el 1722 permutava amb un personat fundat per Salvador Banyes, D-376, fol. 105v. El 1729 optava al benefici de santa Maria, d'Ultramort, que obtenia el 1730, D-383, fol. 217r; A-57, fol. 7r. El 1734 permutava la doma simple de Corçà amb un personat fundat per Josep Feliu i Coll, D-388, fol. 238r. El 1740 renunciava el benefici de santa Maria l'Antiga, d'Ultramort, D-394, fol. 18r.

247. De Francesc Fares i Pau, clergue d'Avinyonet, se sap que obtingué el benefici de sant Miquel, de Figueres, al qual havia estat presentat per Lúcia Pau, àlias Giró, Fares i Pujades, d'Avinyonet, D-347, fol. 237v. Era mort el 1751, havent deixat vacant aquest benefici, D-405, fol. 26v.

248. Potser hi ha tres clergues coetanis d'aquest nom. Hi ha un Francesc Puig, clergue de Sant Vicenç de Besalú, que el 1701 permuta el seu benefici de santa Maria de Gràcia, de Sant Vicenç, amb un altre benefici de la mateixa església i un personat de Rafael Gayolà, D-355, fol. 183v. L'any següent el sacristà de Sant Vicenç de Besalú consenteix a la resignació del benefici de Francesc Puig, que el permuta amb un altre personat, de Joan Pujol, D-356, fol. 204r. El 1708, si no és la mateixa persona, un clergue homònim de Camprodon, mitjançant permuta de personat amb Miquel Seguí, obté el benefici de sant Miquel, de Santa Maria de Castelló, D-362, fol. 250v. El 1717 el vicari general confereix el benefici de sant Epifani, de la Seu, a Francesc Puig, clergue de Torroella de Montgrí, D-371, fol. 170r, que Puig permuta encontinent amb el benefici dels sants Nazari i Cels, de Serra, D-371, fol. 170v. Francesc Puig detreu el 1732 d'un personat 595 lliures per fundar-ne un altre, D-386, fol. 29r, i el permuta amb la doma simple

altero ex litigantibus descendente seu renunciante, possit admitti novus oppositor in loco istius, vel sit Beneficium conferendum alteri ex litigantibus, seu uni etsi solo remanenti. Et de restitutionis beneficio in hac materia beneficiali, an possit implorari per litigantes super institutione ...».

Fol. 137r, *exp.*: «...et in collectan. super consil. trident. cess. 24. de reformatione cap. 18. n. 13 et 14 ibi occurrente ».

2. Identificació de l'autor i obra: Domènec MIRÓ, *Pro Calixto Ferrer contra Franciscum Puig*.

XXIII

1. Folis 137v-141v. Fol. 137v, *inc.*: «Pro Isidro Vincencio Miró²⁴⁹ contra Franciscum Ribera.²⁵⁰ Argumentum. Tractatur quid requiratur ad hoc ut Beneficium Ecclesiasticum sit actu Sacerdotale ex dispositione hominis, taliter quod debeat praesentari et conferri actu sacerdoti ...».

Fol. 141v, *exp.*: «... venit idem Beneficium adjudicandum Isidro Vincencio Miró praesbytero, et sic sperat et sentit salvo. I. Dominicus Miró V. I. D. Causa vertitur in Curia Ecclesiastica Gerundensi Scriba Josepho Gilart²⁵¹ anno 1712 et fuit decisum esse actu sacerdotale».

de Cornellà, D-386, fol. 33r. Consta mort el 1747, quan es proveeix el benefici de sant Miquel, de Santa Maria de Castelló, D-401, fol. 128v.

249. A l'ADG hi ha documentat un Vicenç Miró, clergue de Navata, que el 1707 funda un personat dotat amb 1.000 lliures, i el permuta amb la rectoria de Vilamacolum, D-361, fol. 222v i 246r. El 1708 permuta la rectoria de Vilamacolum amb un personat fundat per Francesc Xavier Simon, D-362, fol. 111v; ràpidament Miró en detreu 300 lliures per a fundar-ne un altre, D-362, fol. 113r, i el permuta amb el benefici de la clau de Sant Genís de Palafolls, D-362, fol. 115r. El 1709 permuta aquest benefici amb un personat de Joan Puigvert i Oliu, D-363, fol. 254r. El 1710 l'augmenta amb un altre personat seu de 300 lliures i amb 1.040 lliures més, i el permuta amb la doma de Vilanant, D-364, fol. 259r, D-365, fol. 88r. L'any 1715 Miró permuta la doma de Vilanant amb la sacristia de Cabanes i un personat fundat per Bernat Puntonet, D-369, fol. 243r. El 1735 Vicenç Miró és mort, car el vicari general confirma la traslació del personat fundat per Puntonet i llegat per Miró a un seu nebot, clergue de Llers, i el bisbe confereix a un altre la sagristia de Cabanes, D-389, fol. 107r i 271r. Aquest clergue empordanès creiem que és diferent del Vicenç Miró, fill de Jaume Miró, doctor en medicina de Girona, que el 1711 fa patrimoni de 70 lliures al seu fill, D-365, fol. 89r, i al qual el vicari general confereix el benefici de santa Maria de les Puel·les segon, de Girona, D-365, fol. 88r. El 1713 el mateix vicari el proveeix amb el benefici del Sant Sepulcre o de les cinc Plagues, de Sant Feliu de Girona, D-367, fol. 134r, al mateix temps que renuncia al de santa Maria de les Puel·les, D-367, fol. 279r. Era mort el 1744, quan ja es proveïa el benefici de les cinc Plagues, D-398, fol. 47r.

250. Francesc Ribera és un clergue de Barcelona que el 1712 obté el benefici dels sants Pere i Pau, de la Seu, A-39, fol. 11r; D-366, fol. 17v. El 1715 pretenia el de la Mare de Déu i de sant Baldiri, de la mateixa Seu, també pretès per Ignasi Sala; arribaren a una concòrdia renunciant Ribera a la seva pretensió i rebent de Sala un personat de 600 lliures, D-369, fol. 180v, 183v, 216r.

251. Josep Gilart és un clergue de la Bisbal que el 1695 pretén el benefici de sant Gabriel i sant Rafael, de la Seu, al qual ha estat presentat per Louis de Vendôme, virrei de Catalunya,

2. Identificació de l'autor i obra: Domènec MIRÓ, *Pro Isidoro Vincencio Miró contra Franciscum Ribera*, 1712.

XXIV

1. Folis 142r-145v. Fol. 142r, *inc.*: «Pro Petro Estiu²⁵² clerico contra alios oppositores. Factum enarratur per numeros sequentes ...».

Fol. 145v, *exp.*: «... non obstante ultimo statu pro libertate beneficij, et sic fuit expletum, cum ordinarius seu Dominus Episcopus consenserit ad hoc».

2. Identificació de l'autor i obra: Francesc ROMAGUERA²⁵³ i Domènec MIRÓ, [*Per Pere Estiu, clergue de Tordera, contra diferents oposants*].

D-351, fol. 52v. El 1699 pretén el de santa Maria, de Castelló, fundat per n'Estagalella, D-353, fol. 172v, que no li fou conferit pel vicari general fins al 1708, D-362, fol. 161v, renunciant-lo aquest mateix any, D-362, fol. 269r. El 1704 instava la col·lació del benefici de santa Elena, del Mercadal, D-358, fol. 191r, que acabà obtenint. El vicari general li conferia també el de sant Miquel, de Viladasens, l'any 1708, D-362, fol. 206r. El 1709 permuta el benefici de sant Andreu, de Santa Maria de Castelló, amb un personat de Josep Ferrussola, D-363, fol. 69v. Entre 1700 i 1716, exerceix diverses procures, D-354, fol. 186v; D-355, fol. 166r; D-358, fol. 173r; D-360, fol. 263r; D-370, fol. 76r. El 1710 el vicari el nomenava notari de la Cúria, la qual cosa significa que tenia una certa formació jurídica, aspecte que la documentació anterior no deixava endevinar, D-364, fol. 340v, D-365, fol. 153v; G-146, fol. 110r. El 1711 resignava el benefici dels sants Gabriel i Rafael, de la Seu, D-365, fol. 80r. Aquell mateix any intervenia en la marmessoria de Montserrat Orench, que havia disposat la fundació d'un benefici dels sants Isidre i Antoni de Pàdua a l'església parroquial de Blanes; constatant que les disposicions del fundador eren contràries al dret, Gilart orientà la fundació d'un benefici de santa Maria a l'altar de Santa Elena de la Seu dotat amb 1.000 lliures, D-365, fol. 171r. El 1713 permutava el benefici del Mercadal amb un personat de Pius Amalric, D-367, fol. 198r. L'any 1715 augmenta el personat de Ferrussola amb un altre fundat per Miquel Llaudés el 1663, i l'extingeix, D-369, fol. 44r; a més aquell any el vicari general li conferia el personat fundat per Feliu Benages el 1672, D-369, fol. 69v, i el claver de la Seu el presentava per al benefici de sant Gregori, de la mateixa Seu, D-369, fol. 166v; al seu torn ell permutava el benefici dels sants Gabriel i Rafael amb un personat de Francesc Ifern, D-369, fol. 184v, que immediatament permutà, afegint-hi el de Ferrussola, amb el benefici de santa Maria i sant Baldiri, de la Seu, D-369, fol. 184v. L'any 1716 renuncia el benefici de Viladasens, D-370, fol. 211v, i emprèn una ofensiva formal sobre el benefici de sant Gregori, de la Seu, pledejat per Antoni Camps, fent procura a Josep Arquer, canonge de la Seu, resident a Roma, G-147, fol. 188r. El 1717 obtingué les lletres papals que li conferien el benefici cobejat, del qual prenia possessió, G-148, fol. 150r, 155r. El 1721 el vicari general el nomenava escrivà de la Cúria, D-375, fol. 64r. Moria entre aquest any i el 1723, perquè hom procedia a proveir de titular nou el benefici de santa Maria i sant Baldiri, de la Seu, D-377, fol. 44v. L'any 1726 els seus marmessors fundaven misses a la Seu, dotades amb el personat de Pius Amalric, de valor de 480 lliures, D-380, fol. 200v.

252. De Pere Estiu s'ha conservat a l'ADG el document pel qual el vicari general li conferia l'any 1690, en virtut de sentència, el benefici de sant Miquel, de Tordera, D-345, fol. 115v, i la instància de Pere Thió, beneficiat de Sant Feliu de Girona, de l'any 1698, de col·lació del mateix benefici, vacant per òbit de Pere Estiu, Pas i Cura, al qual Thió ha estat presentat per Mariàngela Font, Pas, Terrades i Cura, de Tordera, D-352, fol. 5r.

253. Francesc Romaguera fou nomenat pel bisbe procurador de la bisbalia el 1657, D-312, fol. 69v, i és germà i procurador de Miquel Romaguera, abat de Sant Feliu de Guíxols, D-341, fol. 88v.

XXV

1. Folis 145v-150v. Fol. 145v, *inc.*: «Pro Raymundo Vilar²⁵⁴ Praesbyterum. Argumentum. Patronus praesentans contra formam foundationis privatam jure praesentandi et fit devolutio ad ordinarium. Et quando dicatur expleta praesentatio seu nominatio quae fieri debet per aliud Collegium quod componitur ex pluribus corporibus in unum junctis ...».

Fol. 150v, *exp.*: «... Et ita pro veritate Romae».

2. Identificació de l'autor i obra: Vitus Angelus CAVALLETTI, *Pro Raimundo Vilar {sobre el benefici de Sant Daniel de Calonge}*.

XXVI

1. Folis 150v-152v. Fol. 150v, *inc.*: «Pro Mariano Martí Praesbytero. Argumentum. Beneficium debitum certo generi personarum cum vocatione praesbiterorum seu clericorum, an clericis praeferantur qualificati qui sint actu praesbiteri, ita ut patronus teneatur istos praesentare ...».

Fol. 152v, *exp.*: «...Et ita sentio pro veritate salvo semper Romae».

2. Identificació de l'autor i obra: Joannes Andreas RINALDUS, *Pro Mariano Martí contra Joannem Payet {sobre el benefici de Sant Miquel fundat a la seu de Girona per Pere Ribas}*.²⁵⁵

XXVII

1. Folis 153r-155v. Fol. 153r, *inc.*: «Sobra la dificultat si en lo temps de 25 anys es algun prevera, ó sacerdot habitu se deu reparar que fins a tenir ordras menors no se pot dir tal ...».

Fol. 155v, *exp.*: «... post hunc tractatum in decis. Rot. des. 5. n. 3 et 4».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Diverses anotacions jurídiques sobre matèria benefical, inclosa una nota «Pro iure patronatus beneficii Stigmatum Christi in ecclesia Sancti Felicis Gerundae fundati»*].

Folis 156-163 en blanc.

254. El 1705 Ramon Vilar, clergue de Calonge, funda un personat dotat amb 200 lliures i l'augmenta amb 675, permutant-lo amb la capellania major curada de Sant Miquel de Fluvià, D-359, fol. 28v, 48r i 117v. El 1707 Vilar permuta la rectoria de Sant Miquel amb la sagristia de Sant Sadurní, D-361, fol. 102r. L'any 1711 el vicari general confereix a Ramon Vilar, en virtut de sentència, el benefici de sant Daniel, de Calonge, D-365, fol. 237v, que el 1714 permutarà amb un personat fundat per Josep Bajandas, posseït per Narcís Lloret, D-368, fol. 115r. Era mort el 1757, car aquest any hom proveïa la sagristia de Sant Sadurní, D-411, fol. 210v.

255. Pere Ribas és presentat l'any 1718 per Salvi Ribas, propietari del mas Ribas, de Campdorà, a un benefici del claustre de la Seu, fundat per Miquel Ribas, A-45, fol. 157r.

XXVIII

1. Folis 164r-169v. Fol. 164r, *inc.*: «Est certum apud theologos et iuristas hanc conditionem posse apponere fundatorem iuris patronatus in limine foundationis quod de linea vel descendens aut consanguineus habeat ad illud praesentari ...».

Fol. 169v, *exp.*: «... Addo quod fundator quando mandat ut praesentetur aliquis de linea solet exprimere, vt sit proximior, vt in decisione 241. caualer. Et aduertit de Leon. quaest. 4. prax. 6. num. 149».

2. Identificació de l'autor i obra: J. B. LUCA,²⁵⁶ *De fideicomisso, disceptatio* 30, n. 11. (?)

XXIX

1. Folis 170r-171v. Fol. 170r, *inc.*: «Instrucció per lo Procurador Fiscal de la Curia Ecclesiastica de Gerona, per la Causa que contra ell ha introduhit per via de appellació lo Procurador de Mosen Baldiri Rexach Beneficiat de Palafrugell en la Curia Metropolitana de Tarragona ...».

Fol. 171v, *exp.*: «... havent ab est fonament reuocat la Rota la Sentencia del V. G. de Gerona que proferi contra lo dit Rexach».

2. Identificació de l'autor i obra: *Instrucció per al procurador fiscal de la cúria eclesiàstica de Girona per la causa que contra ell ha introduït per via d'apel·lació el procurador de mossèn Baldiri Reixach, beneficiat de Palafrugell*,²⁵⁷ en la cúria metropolitana de Tarragona, any 1712.

256. És Joan Baptista de Lucca, creat cardenal per Innocenci XI el 1 de setembre del 1681: EUBEL, V, 11; DBI, 38, 340-347.

257. Salomó MARQUÈS i Albert ROSSICH van aclarir fa anys que aquest Baldiri Reixach és persona diferent del pedagog homònim (1703-1781): cf. *Instruccions per a l'ensenyança de minyons, tom II, a cura de ...*, Girona, Col·legi Universitari de Girona 1981, xxxiii-xxxiv; Josep RIERA i BERGA, *El testament de Mn. Baldiri Reixach, rector d'Ollers*, dins «Quaderns del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles», desembre 1979; ID., *Id.*, dins «Revista de Banyoles», 585 (2ª quinzena de febrer del 1981), 6-9. No s'ha investigat la possible relació familiar entre el Baldiri Reixach pedagog i l'altre, tasca enutjosa, atesa la gran quantitat de clergues de cognom Reixach, sense comptar amb els laics que duen aquest nom al bisbat de Girona durant el segle XVIII. El Baldiri Reixach del nostre ms. és un clergue de Palafrugell a qui el vicari general confereix l'any 1688 el benefici de Santa Elena, que permuta amb un benefici d'Antoni Vilanova, beneficiat a la Real de Perpinyà i obtentor del benefici de santa Maria l'Antiga, de Peralada, D-343, fol. 10v i 11r; és beneficiat a Palafrugell entre 1704 i 1732, segons els registres de visites pastorals de l'ADG, P-112, fol. 266, i P-114, fol. 144. El 1714 renunciava el benefici de santa Maria l'Antiga, de Palafrugell, D-368, fol. 69r, però hom no li acceptava la resigna, fins que l'obtingué del bisbe, G-146, fol. 219r. Amb tot, els patrons del benefici insistiren a presentar Baldiri Reixach, el qual finalment l'acceptà i en prengué possessió el 13 de març del 1716, G-146, fol. 220v; G-147, fol. 130v. Morí el 3 de febrer del 1738.

XXX

1. Folis 172r-173r. Fol. 172r, *inc.*: « R. P. D. Benincasa. Gerundensis beneficium Merc. 24 januarii 1691. Sacerdos Bernardus de Buadas²⁵⁸ in Testamento ab illo condito usque de anno 1444 fundavit Beneficium simplex sanctorum Michaelis et Dalmacii in Ecclesia Parrochiali de Blanes sub expressa reseruatione iuris patronatus actiui ad fauorem Possessoris mansi de Buadas ...».

Fol. 172r, *exp.*: «... Et ita sepius auditis partibus causa mature discussa et omnibus dominis suffragantibus decisum fuit».

2. Identificació de l'autor i obra: [BENINCASA], *{Sobre dret de patronat del mas Boades de Salitja al benefici dels sants Miquel i Dalmau de Blanes}*.

XXXI

1. Folis 174r-175v. Fol. 174r, *inc.*: «Gerunden. Capellaniae. 1. De anno 1333 admodum R. Dominus frater Bernardus, Abbas Monasterii Sancti Stephani Balneolarum²⁵⁹ Gerunden. cum consensu totius Conuentus seu Capituli Monasterii ejusdem instituit unum Sacerdotem seu Capellaniam ...».

Fol. 175v, *exp.*: «... non intendit derogare priori nisi quatenus ista esset invalida. Quare sic censeo salvo semper etc. Casanoves canonicus Illerdensis».

2. Identificació de l'autor i obra: CASANOVES, canonge de Lleida, *{Allegacions per al plet Padró-Roca entorn del benefici de sant Martí del monestir de Banyoles}*.

Cf. infra, fragment c).

258. Deixant de banda ací la polèmica i la bibliografia sobre Bernat Boades com a no autor del *Libre de Feys d'armes de Catalunya*, ens limitarem a assenyalar tres documents de l'ADG sobre la seva persona, tots tres del 1444: El testament en el qual institueix el benefici dels sants Miquel i Dalmau a la parroquial de Blanes, D-5, fol. 69r-73r; la primera col·lació de la rectoria de Blanes després de la mort de Boades, D-192, fol. 10r; la provisió del benefici dels sants Macari, Abdon i Senén, de Fornells, fundat per Arnau Guerau, sagristà de Vilavenut, que havia obtingut Bernat Boades, i que el 31 de març del 1444 Joan Ferrer, clergue de Riudellots de la Selva, de 15 anys, insta del bisbe, a presentació del propietari del mas Guerau, de Fornells, D-192, fol. 2v-22r.

259. És l'abat Bernat de Vallespirans (1300-1333).

XXXII

1. Folis 176r-178r. Fol. 176r, *inc.*: «Gerundensis Beneficii. Praepositi et Confratres Confraternitatis erectae sub inuocatione Sancti Bartholomei in Capella sita infra limites Parochialis Ecclesie Sancti Gregorii Gerundensis diocesis, fundarunt ab anno 1403 perpetuum simplex beneficium ...».

Fol. 178r, *exp.*: «... Et ita etc. Saluo etc. Julius Tomis,²⁶⁰ I. C.».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Sobre provisió del benefici de Sant Bartomeu de Segalars, parròquia de Sant Gregori}*.

Folis 178v-179v en blanc.

XXXIII

1. Folis 180r-187v. Fol. 180r, *inc.*: «Per Francisco Fausto Rocha Sitjar y Montaner Clergue y lo Reverent Joan Llundell Prevere contra Calixto Ferrer Clergue. Lo arbre que Calixto Ferrer ha format per prouar esser descendent de Ermesendis Bordila muller de Bernat Ferrer²⁶¹ y germana del fundador falta en molts graus ...».

Fol. 187v, *exp.*: «... segons la matexa fundacio a algu qui no sie del linatge y tinga la edat. Et ita saluo. Fontdevila I. Doctor».

2. Identificació de l'autor i obra: Jeroni FONTDEVILA, *{Per Francesc Faust Roca, Sitjar i Montaner, clergue i Joan Llundell, contra Calixte Ferrer}*.

Fol. 188 en blanc.

XXXIV

1. Folis 189r-194r. Fol. 189r, *inc.*: «Jesus Maria Joseph cum Divis Tutelaribus Pro Reverendo Josepho Gelabert²⁶² presbitero loci Sancti Laurentii de la

260. Lliçó ambígua, que també pot ésser llegida com «Bonus» i «Comes». No ha estat identificat el personatge a l'ADG.

261. No troberm documentats a l'ADG ni Ermessenda Bordils ni el mullerat Bernat Ferrer.

262. Hi ha dos clergues de nom Josep Gelabert, un dels quals mor el 1693, l'altre el 1717. Creiem que el darrer és del nostre ms. El primer Josep Gelabert, rector de Sant Llorenç de la Muga, possible fill d'un homònim pareire de Sant Llorenç, l'any 1663 insta la col·lació del benefici de santa Anna, del lloc, al qual ha estat presentat per la universitat de Sant Llorenç, D-318, fol. 163v. Molt probablement el 1666 va fundar un personat que el vicari general li conferia a ell mateix i que ell permutava immediatament amb el benefici de sant Ponç, de Sant Llorenç de la Muga, D-321, fol. 190rv. El 1668 funda un personat dotat amb 200 lliures de plata, que permuta de seguida amb la doma de Sant Llorenç de la Muga, D-323, fol. 216v, 218r. El 1672 permutava el benefici de sant Ponç, de Sant Llorenç, amb el de santa Elena, de la Seu, D-327, fol. 204. No se'n sap res més fins al cap de 10 anys, el 1682, quan cedeix 95 lliures de censals, fruit de certes lluïcions al seu benefici de santa Anna, de Sant Llorenç, D-337, fol. 204v.

Muga contra Reverendum Michaellem Blanchat²⁶³ presbiterum ejusdem Loci.
Sub examine Illustris et admodum Reverendi Domini Francisci Ferrer²⁶⁴ V. I.

El 1689 permuta la doma de Sant Llorenç amb Pere Cortada, obtentor d'un personat i de la rectoria dels Horts, D-344, fol. 101r, rectoria que l'any següent permuta amb un altre personat, fundat per Pere Joan Agustí, D-345, fol. 55v. El 1691 compra un censal de 300 lliures a Josep Tocavent, ferrer d'Horta, a Barcelona, D-346, fol. 253v. El 1692 el vicari general li confereix dos personats, D-347, fol. 74v. Morí el 1693, D-348, fol. 86r, 103v. El segon Josep Gelabert és identificable a partir del 1696; és dit antic domer de Sant Llorenç de la Muga i permuta el benefici del Corpus d'aquest lloc amb Josep Gelabert i Auger, clergue de Sant Llorenç de la Muga, obtentor del benefici dels sants Joan i Bernat, de Crespià, D-351, fol. 267r. Gelabert havia obtingut el benefici del Corpus amb lletres papals, G-142, fol. 204r. Aquest segon Josep Gelabert també fou titular del benefici de santa Anna, de Sant Llorenç, que havia obtingut el primer, puix que, a la seva mort, escaiguda el 1717, hom procedia a proveir-los tots dos, D-370, fol. 203r, D-371, fol. 6r. Fou versemblantment sebollit a la parroquial de Sant Llorenç de la Muga, on tenia llicència episcopal de sepultura, U-272, fol. 33r.

263. L'any 1685 Miquel Blancat, clergue de Maçanet de Cabrenys, pretén el benefici de les Onze Mil Verges, de Navata, que va obtenir, D-340, fol. 135v. El 1696 discuteix el benefici del Corpus, de Sant Llorenç de la Muga, a Josep Gelabert, sense èxit, D-351, fol. 208v. El 1701 permuta el benefici de la Consolació, de Maçanet, amb Josep Cortada, obtentor d'un personat, D-355, fol. 8r. El 1714 és mort i Josep Cortada, beneficiat de Maçanet i marmessor de Blancat, prevere de Navata, funda misses a Maçanet, dotades amb 10 dobles d'or i 13 lliures de plata, D-368, fol. 162r.

264. Marc Antoni Ferrer, d'Arenys de Mar, Francesc Ferrer, canonge de Lleida, Amadeu Ferrer, canonge de Girona, i el nostre Francesc Ferrer, també arenyenc, són parents en diversos graus dins una família que controla el benefici de santa Caterina, d'Arenys: D-299, fol. 96rv; D-323, fol. 142r. El Francesc Ferrer del nostre ms. és clergue d'Arenys de Mar, i el 1671 és confirmat en el benefici diaconil d'Arenys, D-326, fol. 95r. El 1673 és titular del benefici del Roser, d'Arenys, i el permuta amb un personat fundat per Miquel Lligada, D-328, fol. 238r. El 1674 ja és canonge de Girona i obté el benefici dels sants Joan i Antoni, d'Arenys, al qual ha estat presentat per Fèlix Ferrer (pare, germà, cosí?), D-329, fol. 225r. Entre 1676 i 1677 renuncia aquest darrer benefici en mans de Mònica Corçà i Serinyana (muller de Fèlix Ferrer?) i el permuta amb el benefici de santa Elena, de la Seu, D-331, fol. 282v; D-332, fol. 97r. L'any 1680 el bisbe el nomena vicari general del gremi dels canonges, D-335, fol. 14v, G-136, fol. 229v. El 1681 és procurador del Francesc Ferrer cabiscol de Lleida, i permuta el benefici de santa Caterina, d'Arenys de Mar, amb el benefici de santa Elena, de la Seu, D-336, fol. 169r. El 1682 dóna relíquies de sant Alexandre al beneficiat de la capella de la Pietat d'Arenys de Mar, D-337, fol. 293v. El 1685 un altre dels vicaris generals li confereix un personat fundat per Pere Fàbrega, D-340, fol. 50r. Aquell mateix any el bisbe li signava rebut de 61 rituals diocesans de la darrera impressió (Barcelona, Lacavalleria 1676; PALAU, nota al n° 269625), D-340, fol. 213r, i l'any sobre el nomenava vicari general amb Narcís de Burgués i Pere Barril, D-341, fol. 128v. No per això es desinteressava dels seus interessos d'Arenys de Mar. El 1687 és presentat al benefici de la Pietat per Fèlix Ferrer, que finalment obté amb execució de lletres papals, D-342, fol. 115r; G-139, fol. 188r i 191r. Cristòfol Cabirol, clergue d'Arenys de Mar, dissentí de la provisió i va fer citar Ferrer al tribunal romà de la Signatura, la qual cosa obligà Ferrer a fer procura a Francesc Dorca, canonge i tresorer de la Seu, per a pledejar a Roma, G-140, fol. 127v, 129v. Finalment Ferrer va perdre el plet i es va veure obligat a resignar el benefici de la Pietat a Roma, i no va trobar millor procurador que el Cristòfol Cabirol que havia instigada l'actuació, G-140, fol. 240v. El 1688 és procurador del bisbe de Vic, D-343, fol. 130v, i el 1695, essent encara vicari general i segrestador de l'ardiaconat de Besalú, fa procura a Francesc Codina, rector de Sant Miquel de Campmajor, D-351, fol. 60v. El 1698 obté la doma simple de Sant Pere Pescador, conferida pel procurador

D., canonici Sanctae Ecclesiae Gerundae ac V. G. et Officialis hujus diocesis Gerundensis ...».

Fol. 194r, *exp.*: «... dum negocium sapienti comandatur. Et sic senso salva semper meliori censura. Guitart».

2. Identificació de l'autor i obra: J. GUITART, *Pro Josepho Gelabert contra Michaellem Blanchat {pel benefici del Corpus de Sant Llorenç de la Muga}*.

Foli 195v en blanc.

XXXV

1. Folis 195r-196v. Fol. 195r, *inc.*: «Jesus Maria Joseph. Pro Reverendo Emmanuele Oller²⁶⁵ presbytero et sacrista Ecclesie Parochialis loci de Monrras presentis diocesis Gerunde contra Reverendum Joannem Sicars²⁶⁶ V. I. D. et

del Capítol, i l'any següent la permuta amb un personat fundat per Joan Coll, D-352, fol. 50v; D-353, fol. 2v. Com a compensació, el 14 de mars del 1692 lletres papals li conferien el benefici dels sants Prim, Felicià i Teresa, d'Olot, controlat pel cenobi de Besalú, G-141, fol. 78r, i més tard el de sant Miquel, de Sant Esteve de Banyoles, G-142, fol. 91r. És evident que al final de la seva carrera va tenir bones relacions amb els benedictins. El 1701 Narcís de Burgués i Francesc Ferrer havien de donar testimoni que tots els cabals dipositats a la caixa de la Croada, de la Seu, havien estat aplicats a la Croada, D-355, fol. 143v. La darrera notícia sobre Francesc Ferrer és el seu nomenament (o ratificació) com a vicari general de l'any 1704, D-358, fol. 80v. Morí el 1705. Cf. PONTICH, *Series*, fol. 240v.

265. L'any 1700 Manuel Oller, clergue de Torrent, funda un personat dotat amb 700 lliures, que l'any següent permuta amb la sagristia de Mont-ras, prèvia declaració d'habilitat dels examinadors sinodals, D-354, fol. 161v, 181r; D-355, fol. 2v. El 1705 instava la col·lació del benefici de Santa Elisabet de Palamós, vacant per òbit de Joan Gorgoll, al qual havia estat presentat per Francesc Font i Pasqual, i el vicari general li conferia en virtut de sentència, D-359, fol. 40r i 92r. El 1707 permutava la sagristia de Mont-ras amb un personat de Marià Tauler, D-361, fol. 150v.

266. El 1679 Joan Sicars, prevere, és beneficiari de la traslació d'uns personats que li llega Joan Font, prevere, amb confirmació del vicari general, D-334, fol. 27v. El 1685 permuta el benefici de santa Anna, de Palamós, amb un personat fundat per Domènec Assols, D-340, fol. 90r. No se'n sap res més fins al 1695, quan ja és beneficiat de la Seu: Ha de donar testimoni de les circumstàncies de l'enterrament d'un soldat estranger mort al convent dels dominicans de Girona, D-351, fol. 34v. El 1698 permuta el benefici de santa Magdalena, de la Seu, amb un personat fundat per Salvi Reixach, D-352, fol. 16v. Al cap de tres anys, el 1702, permuta el seu benefici de sant Vicenç, de la Seu, que té unit el dels Quatre Evangelistes, amb Pere Albareda, personatge expert en matèria de personats, obtentor d'un personat de 1.100 lliures, D-356, fol. 222r. El 1706, després d'haver perdut el plet pel benefici de santa Elisabet, de Palamós, el vicari general li confereix el benefici de santa Maria del Puig, de Calonge, D-360, fol. 120v. Però el 1709 apareix com a obtentor del benefici de santa Elisabet, guat des del 1705, i en acte de permutar-lo amb un personat de Joan Mascort, D-363, fol. 262r. Consta mort el 1714, perquè Bernat Terme, marmessor seu, signava rebuts de pensions de personats de Sicars, i el col·legi de dignitats de la Seu definia els seus comptes en tant que procurador estat del dit col·legi, D-368, fol. 161v; D-369, fol. 156v.

Monserratum Margarit²⁶⁷ presbyterum et sacristam Ecclesie Parochialis Sancti Martini loci de Calonge. Sub Examine (*seq* Litteratissimi *cancell*) Illustris et admodum Reverendi D. Josephi Gallart, V. I. D., Vicarii Generalis meritisimi ...».

Fol. 196v, *exp.*: «... et ideo non requirunt audiendi».

2. Identificació de l'autor i obra: J. GUITART, *Pro Emanuele Oller contra Joannem Sicars* {*pel benefici de Santa Isabel de Palamós*}.

267. Gairebé tota la documentació que coneixem sobre Montserrat Margarit és anterior al plet del 1705 pel benefici de Santa Maria de Palamós, i va des del 1663 al 1669. El 1663 és dit clergue de Calonge, el vicari general li confereix el benefici de santa Elena, de la Seu, que permuta amb el de sant Martí, de Calonge, cedint-li Antoni Jofre, clergue, un personat, la traslació del qual el vicari general confirma, D-138, fol. 90r, 95v, 103v. L'any 1667 els examinadors sinodals el declaren hàbil per a la sagristia de Calonge, que el papa li acaba de conferir, D-322, fol. 129r, habilitació reiterada el 1669, D-324, fol. 159v. La provisió papal del 1667 originà plet o almenys dilació, perquè Margarit no feia la professió de fe preceptiva per a pendre possessió de la sacristia de Calonge fins al 1669, després de la segona habilitació sinodal, D-324, fol. 198v, i hi ha nota d'aquell any de l'execució de les lletres papals que li conferien la sacristia, G-132, fol. 115r. Aquell mateix any 1669 prometia pagar 400 lliures a Joan de Semir, donzell de la Vall d'Aro, preu d'un censal que aquest havia venut a Joan Foret, oncle de Margarit, D-324, fol. 199v; i permutava el benefici de sant Martí, de Peralada, amb el benefici de santa Elena, de la Seu, del qual havia estat titular el 1663 només per a procedir a una permuta, D-324, fol. 253v. Al cap de deu anys, el 1679, insta i obté el benefici de santa Elisabet, de Palamós, vacant per òbit de Joan Font, prevere, D-334, fol. 12r, al mateix temps que el vicari general li confirma la traslació d'un personat llegat pel mateix Joan Font, i que Margarit permuta el benefici de Palamós amb Joan Gorgoll, per un personat fundat per aquest, D-334, fol. 22r i 58v. El 1684 prorrogava per una vida el personat fundat per Joan Gorgoll, i el cedia a Joan Agustí Font, prevere de Calonge, D-339, fol. 184r i 185r. L'any 1690 torna a ésser actiu en matèria benefical: Permuta el benefici de santa Elena, de la Seu, amb el benefici de sant Joan, de l'hospital de Calonge, que obtenia un homònim Montserrat Margarit, probable nebot, al qual el vicari general confirmava el benefici de la Seu: D-345, fol. 87r i 88r. Aquest segon Montserrat Margarit, el 1684 havia instat i obtingut el benefici de sant Joan, de l'hospital de Calonge, D-339, fol. 52v. El 1698 el Montserrat Margarit, oncle, encara posseïa la sacristia de Calonge, i el vicari general li confirmava la traslació d'un personat que li llegava Joan Marturià, D-352, fol. 201v. El 1709 permutava la sagristia de Calonge amb el seu nebot, dit en el document de permuta Francesc Montserrat Margarit, a canvi d'un personat que aquest posseïa, D-363, fol. 128v.

XXXVI

1. Folis 197r-199r. Fol. 197r, *inc.*: «Jesus Maria Joseph. Pro Francisco Ventós²⁶⁸ Presbytero Villae Oloti contra Raphaellem Feu y Puigrubi²⁶⁹ de Caralto ...».

Fol. 199r, *exp.*: «... Ex quibus omnibus in favorem dicti Reverendi Francisci Ventós concludendum censeo Saluo etc.».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Pro Francisco Ventós contra Raphaellem Feu*.

Fol. 200 en blanc.

XXXVII

1. Folis 201r-202r. Fol. 201r, *inc.*: «Vista la clausula del Dret Patronat dels Beneficis fundats per Sagimon Solà,²⁷⁰ com també las aduertencias y Dubtes proposats en lo paper adjunt ...».

268. Francesc Ventós és clergue, membre de la família Ventós de Sant Cristòfol les Fonts, que controla el benefici de sant Francesc, de sant Esteve d'Olot, al qual era presentat el 1694 per Francesca Ventós, D-349, fol. 217r. L'any 1700 obtenia el benefici de les santes Bàrbara i Magdalena, de Castellfollit, D-354, fol. 22v, i el 1701 gruava sense èxit el dels sants Segimon, Cosme i Damià, de Sant Esteve d'Olot, vacant per òbit d'Isidre Ventós, al qual el presentava Joan Ventós i Papagalls, de Santa Maria de Finestres, D-355, fol. 22v. El 1703 era obtentor del benefici de sant Francesc segon, de Sant Esteve d'Olot, i el permutava amb un personat de Jacint Mitjà, prevere natural d'Olot, D-357, fol. 224r. El 1711 Joan Ventós i Papagalls el presentava al benefici de sant Francesc, de Sant Esteve d'Olot, que obtenia, A-38, fol. 208r; G-146, fol. 21r. Aquell any permutava el benefici del Santíssim, d'Olot, amb un personat de Julià Gelencas, sagristà de la Cellera, D-365, fol. 154r. No se'n sap res més fins al 1730, quan permuta el benefici de les santes Bàrbara i Magdalena, de Castellfollit, amb un homònim clergue Francesc Ventós, probable nebot, detentor del benefici de sant Epifani, de la Seu, D-384, fol. 1v, 2r. Del 1731 hi ha notícia que cedeix el personat fundat per Jacint Mitjà a Francesc Ventós, clergue resident a Girona, que reputeu ésser nebot seu, D-385, fol. 111v. Era mort el 1741, quan el nebot Francesc Ventós instava i obtenia la col·lació del benefici dels sants Segimon, Cosme i Damià, de Sant Esteve d'Olot, vacant per òbit de Francesc Ventós, prevere major de dies —no se sap quan l'havia obtingut—, al qual el presentava Esteve Ventós i Papagalls, pagès de Sant Cristòfol les Fonts, propietari del mas Ventós de Finestres, D-395, fol. 54v, A-62, fol. 82r. L'oncle havia llegat al nebot el personat de Julià Gelencas, traslació que el vicari general autoritzava el 1741, D-395, fol. 73r. El nebot, a més, succeïa l'oncle en el benefici de sant Francesc, de Sant Esteve d'Olot, amb tota naturalitat, el 1743, A-64, fol. 436r.

269. Rafael Feu i Puigrubí va obtenir en virtut de sentència el benefici, que li fou conferit pel vicari general el 1791, D-355, fol. 42v

270. Segimon Solà fundà el benefici de santa Maria i sant Josep a la capella nova del claustre de la Seu i un altre a invocació de sant Segimon a Sant Feliu de Pallerols, G-116, fol. 165r-171r.

Fol. 202r, *exp.*: «... inter Christophorum Puig ex una, ac simon et fabrega ex alia referente Mallol. Scriba vilalba²⁷¹ die 14 decembris 1713».

2. Identificació de l'autor i obra: Iu CASSANY, [*Al·legacions sobre el dret de patronat dels beneficis fundats per Segimon Solà, en causa de Cristòfol Puig contra Simó i Fàbrega. Vic, 1708*].²⁷²

Fol. 202v en blanc.

XXXVIII

1. Folis 203r-206v. Fol. 203r, *inc.*: «Dubium. An et cui spectet ducere verbum in obsequio prestando per capitulum ecclesiae Gerundensis domino Regi, absente vel impedito episcopo ...».

Fol. 206v, *exp.*: «... et contra Capitulum juxta tradita a Gracian. discep. 210. n. 55. et sequent. et ita speratur salvo semper etc.».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Dubium. An et cui spectet ducere verbum in obsequio prestando per capitulum ecclesiae Gerundensis domino Regi, absente vel impedito episcopo* {1710}.

XXXIX

1. Folis 207r-208v. Fol. 207r, *inc.*: «Jesus Maria Joseph. En lo fet consultat per part de Pere Coromina pages del lloch de Santa Pau y Casilda Sitjar y Fexes,²⁷³ (*in marg*) natural y habitant del lloch de Crexenturri (*fi de marge*), Viuda relicta del quondam Anthoni Fexes,²⁷⁴ en y sobre si la dispensacio Apostolica per aquells obtinguda per a contractar matrimoni, no obstant la afinitat in tertio gradu ...».

Fol. 208v, *exp.*: «... Y axi ho sentan saluo semper etc. en barcelona, y setembre 12 de 1696. Debadloc. Dr. Francisco Ameller».

271. Francesc Vilalba és documentat com escrivà de la Cúria des del 1716 al 1729: D-370, fol. 42v; D-375, fol. 64r; D-380, fol. 239r; D-383, fol. 51r. El 1717 és procurador de Francesc Verdalet, clergue de Girona, D-371, fol. 135r. El 1722, com a marmessor subrogat de Pere Sanç, mercader de Sant Feliu de Guíxols, que el segle XV havia fundat el benefici dels sants Joan i Antoni a la parroquial de Sant Feliu, cedia al benefici un censal de 7.000 sous fundat per la universitat de Sant Feliu en data no precisada, D-376, fol. 29v. Déu n'hi do quant de temps podia durar una marmessoria! El mateix any era administrador de la causapia Civila, D-376, fol. 157v. El 1727 era fiscal subrogat a la Cúria, D-381, fol. 195r.

272. Iu Cassany, Cristòfol Puig i Simó i Fàbrega són probablement vigatans; per això no els trobem documentats a l'ADG.

273. El document de dispensa és a l'ADG, *Dispenses matrimoniales, Impediments*, referència 1421.

274. No documentat per ara a l'ADG.

2. Identificació de l'autor i obra: Francesc AMELLER, *{Informe sobre la dispensa papal per al matrimoni entre Pere Coromina, de Santa Pau, i Casilda Sitjar i Feixes, 1696}*.

Fol. 209 en blanc.

XL

1. Folis 210r-213r. Fol. 210r, *inc.*: «Gerundensis Canonicatus. Pro Reverendissimo Petro Paulo Mallol contra Assertum nominatum a Canonico Turnario Capituli Gerundensis ...».

Fol. 213r, *exp.*: «... pro qua iterum obsequentissime supplicamus. Quare etc. J. Antonius Gerardus.²⁷⁵ Decisum fuit in favorem Dicti Mallol coram R. P. D. Lancetta lunae 25 junii 1714».

2. Identificació de l'autor i obra: J. Antoni GERARD, *Pro Petro Paulo Mallol contra assertum nominatum a canonico Turnario capituli Gerundensis*.

XLI

1. Folis 213v-214r. Fol. 213v, *inc.*: «Tarraconensis Canonicatus. Vener. 21 Februarij 1681 coram R. P. D. Emerio ...».

Fol. 214, *exp.*: «... non obstante coram Reverendissimo Bourlemont».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Sobre execució de lletres papals de provisió d'una canongia a Tarragona}*.

Fol. 214v en blanc.

XLII

1. Folis 215r-217v. Fol. 215r, *inc.*: «Gerundensis de Vilabertran Canonicatus. Religiosus viuens extra Claustra si est ejectus a religione ...».

Fol. 217v, *exp.*: «... Gayol. ad req. 8. cansel. Glos. 15. § 1. n. 60. 61. et 81».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *[Notes diverses sobre intervencions del papa en qüestions beneficials]*.

XLIII

1. Folis 218r-221r. Fol. 218r, *inc.*: «Gerundensis Irregularitatis. Responsum pro Veritate. Oppugnata Gerunda per exercitum confederatum Hispaniarum Regi Filipo Quinto, quamvis ciuitas congruenti Militum praesidio

275. No documentat per ara a l'ADG.

muniretur, cives aliique connationales advenae, ac insimul Scholares tam laici quam clerici arma ultro ac libenti animo praesinxerunt (*sic*) ...».

Fol. 221r, *exp.*: «... sic a beneficii et ordinum asequitione, omnino verius est solam difamationem de facto criminis aut impedimenti deficere, ne scandalum Populo praebetur ut pluries iudicavit Rota (19). Quare. Quaestio de irregularitate in occidente ad propriam defensionem Julius Capon. tom. 3 discep. for. discep. 185».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Responsum pro veritate in quaestione de irregularitate in occidente ad propriam defensionem*.

4. Catàlegs i bibliografia: Jaume DE PUIG I OLIVER, *Notes sobre la repressió filipista a la diòcesi de Girona*, dins «AIEG», LV (2014), 347-392.

5. Edició: ID, *ib.*, 387-391.

Fol. 221v en blanc.

XLIV

1. Folis 222r-223r. Fol. 222r, *inc.*: «La Qualitat de algun Benefici Ecclesiastich per a poderse immutar, ço es de Sacerdotal ferse Clerical ...».

Fol. 223r, *exp.*: «... rosa de execut. lit. Apost. parte 1. cap. 6. n. 95, 104 et 112 et n. 5».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Notes de dret benefical*].²⁷⁶

Fol. 223v en blanc.

XLV

1. Folis 224r-226r. Fol. 224r, *inc.*: «Disputationes de beneficio jure devolutionis ab uno patrono ad alium praesentato, super praesentatione, seu posse Procuratoris ad praesentandum, et de qualitate residentiae praecisae, seu causativae. Gerundensis de Banyolas Beneficii ...».

Fol. 226, *exp.*: «... Et de distinctione si beneficium est fundatum in Ecclesia Simplici, ubi non datur Chori interventio, vel potius in ecclesia ubi residetur in choro, Fragnan. in cap. ut Abbates n. 88, et 105, de aetate et qualitate».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Disputationes de beneficio jure devolutionis ab uno patrono ad alium praesentato, super praesentatione, seu posse procuratoris ad praesentandum, et de qualitate residentiae praecisae, seu causativae*.

276. Al marge del fol. 222r, hom llegeix: «Estas doctrinas y Proposiciones quedan aprobadas ex voto et juicio en lo proces que sobra la execucion de ciertas lletras Apostolicas se trova actitat penes lo Dr. Narcis Nalda, prevere y Regint lo Vicariat Ecclesiastich entre parts de Antoni Camps clergue qui produhi las ditas lletras Apostolicas, y lo Reverent Joseph Gilart prevere opositat a la execucion del any 1715 y de 1716, ahont se trovan la Sentencia y los vots en que esta fundada».

XLVI

1. Foli 227r, *inc.*: «Illustris et admodum Reverende Domine. Vacante per obitum etc. Ecclesia parrochiali etc. previo concursu ad normam S. C. Tridentini vel alias *narra* provisu extitit ab ordinario etc. in concursu aprobatus ...».

Fol. 227v, *exp.*: «... et ut a lite recedatur disposuerit et ordinaverit Deum Optimum maximum pro incolumitate V. R. deprecantes. Altissimus etc».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Esborrany per a sollicitar que un benefici proveït papalment amb motiu de «jus devolutum» per haver privat el rei al bisbe l'exercici de la seva jurisdicció, sigui transformat pel bisbe en personat i així en pugui disposar el beneficiat*].

4. Catàlegs i bibliografia: Jaume DE PUIG I OLIVER, *Notes sobre la repressió filipista a la diòcesi de Girona*, dins «AIEG», LV (2014), 347-392.

5. Edició: ID., *ib.*, 391-392.

Folis 228-303 en blanc.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura variable. És constant una caixa de 125 x 245, a columna tirada, de nombre de línies molt variables. Impaginació del fol. 18r: 43 + 125 + 40 x 33 + 245 + 33.

2. Tipus de ratllat: Tres plecs tabel·liònics verticals. En alguns folis del principi s'hi distingeixen algunes línies verticals traçades a punta seca: <<>>.

3. Tipus de lletra i mans: Cursives derivades de la humanística, des de finals del segle XVI fins a principis del segle XVIII.

7. Tímbrs de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» al fol. 3r

8. Fragments impresos: a) «SENTENTIA BENEFICIALIS | LATA IN CURIA ECCLESIASTICA | Gerundae | *Die 8. Octobris 1708* | PER | ILLUSTRUM ET ADMODUM REVERENDUM | D. D. FRANCISCUM DE PUIG | V. J. D. CANONICUM, ET SACRISTAM | Secundum almae Sedis Gerundae, meritissimum | Vic. Gen. et Offic. Episcopatus | Gerundensis | IN FAVOREM | ILLUSTRIS ET ADMODUM REVERENDI | ANTONII QUINTANA | V. J. D. ET CANONICI DICTAE | Almae Sedis | CONTRA | REVERENDUM JOANNEM GISPERT | Presbyterum, et beneficiatum Parochialis Ecclesiae | Beatae Mariae Castilionis Empuriarum | *In Actis Francisci Lagrifa* | Gerundae: Ex Typ. Francisci Oliva Bibliop.» [1708-1709].

b) «EXEMPLARIS | SENTENTIA PROVISIONALIS | LATA 20. JULII 1709 | PER | ILLUSTRUM ET ADMODUM REVERENDUM DOMINUM | JOSEPHUM GALLART | PRESBYTERUM SACRORVM CANONVM ET JVRIS | Civilis Doctorem, Sacristam Curatum Parochialis | Ecclesiae villae Figueriarum | (*ratllat*) CAPELLANUM HONORIS S. | C. M. domini Nostri CAROLI III Hispaniarum Regis | (quem Deus incolumem servet) [*fi de ratllat*] | necnon Dioecesis. | IN

CAUSA | GERVNDENSIS BENEFICII SECVNDI, SVB | invocatione SS. Laurentii Martyris, et Antonii Con-|fessoris parochialis Ecclesiae villae Episcopalis | IN FAVOREM | R. JOANNIS GRVART PRESBYTERI | Sacrorum Canonum Doctoris et Canonici Ecclesiae | Collegiatae Beatae mariae de Vilabertran | CONTRA | R. FRANCISCVM CORNEY PRESBYTERUM ET RECTO-|rem Ecclesiae Parochialis Oppidi de Fontclara. | *actuário Francisco Lagrifa Scrib. Maj. C. E. G. | Gerundae: Ex Typ. Francisci Oliva Bibliop.*».

c) «SENTENTIA LATA | Die 28 Martii 1713. | PER ILLUSTREM ET AD-|MODUM REVERENDUM PETRUM PAULUM | Mallol Clericum V. G. et Off. Pro Illustrissimo, et | Reverendissimo D. D. Michaële Joanne de | Taverner, et Rubi²⁷⁷ Epis. Gerun. | IN CAUSA GERUNDEN (*sic*) BENE-|FICIJ IN ECCLESIA MONACHALI VILLAE | Balneolarum Fundati vertente in curia Ecclesiastica Gerunden. | IN FAVOREM | DOCTORIS JOANNIS | PADRÓ ET SERRALS²⁷⁸ PRAESBYTERI VILLAE | Aquelatae Dioecs. Vicen. | CONTRA | HIERONYMUM ROCHA²⁷⁹ | PRAESBYTERUM VILLAE BALNEOLARUM | *Scriba Franciscus Vilalba. | GERVNDAE. | ex Typ. GABRIELLIS Brò Bibliop. Anno 1713*» {*pel benefici de Sant Martí del monestir de Sant Esteve de Banyoles*}. *Girona, Gabriel Bró, 1713*].

d) «AD MAJOREM DEI GLORIAM. |PRO | IURE DEVOLUTO | Nominandi et praesentandi ad | Canonicatum et praebendam | Ecclesiae Helenensis. | IN Favorem Illustris et Admodum R. JOSEPHI | SELVA,²⁸⁰ ejusdem Ecclesiae | Canonici Regiique Senatoris. JURIS PONTIFICII ALLEGATIONES». PERPINIANI, *Typis Viduae FRANCISCI VIGE, 1711, 20 pp.*

9. Copistes diversos.

11. Antiques signatures: Cf. I, 1, c).

12. Notícies històriques: La correspondència entre les dades que forneix el ms. sobre persones, accions jurídiques, dates i resultats amb les que hem extret de l'ADG referents a les mateixes persones, accions jurídiques, dates i resultats, indica que el ms. fou compilat a Girona, segurament amb la finalitat

277. Bisbe des del 1699 al 1726. Cf. PONTICH, *Episcopologi*, fol. 115-124; DHEC, III, 511, amb la bibliografia que s'hi cita.

278. El 1716 l'escrivà de la Cúria Francesc Vilalba signava rebut a Joan Padró i Serrals, prevere d'Igualada, de 30 lliures de despeses processals, D-370, fol. 42v.

279. El 1698 Jeroni Roca, clergue de Banyoles, fundava un personat dotat amb 500 lliures, i el permutava amb el benefici de sant Joan, de la Seu, que obtenia Miquel Vila, D-352, fol. 19v, 21r. Immediatament en fundava un altre dotat amb 150 lliures i el permutava amb el benefici de la Mare de Déu de l'Escala, de Sant Esteve de Banyoles, de Miquel Pujades i Andreu, D-352, fol. 32r i 34r. El 1711 gruà endebades el benefici de sant Martí, de Sant Esteve de Banyoles, vacant per òbit de Miquel Vila, al qual havia estat presentat per Josep Descatllar, monjo de Sant Pere de Galligants, administrador de l'abat de Banyoles, D-365, fol. 116r. El 1723 permutava el benefici de santa Maria de l'Escala amb un personat de Josep Puig de la Bellacasa, D-377, fol. 208r.

280. A l'ADG consta que el 1670 Josep Selva permutava el personat que havia fundat amb Pere Camp, canonge de la Real, de Perpinyà, obtentor del benefici dels sants Julià i Basilissa, de Vinçà, D-325, fol. 310v.

de confeccionar un repertori d'arguments jurídics útils en els plets beneficials. El ms. revela el seu sentit pràctic rellevant si es té en compte que el(s) seu(s) compilador(s) coneixia(en) perfectament els resultats de cadascuna de les causes. El fet que avui sigui possible procedir a establir la correspondència entre el ms. i els fets històrics per mitjans arxivístics, diu quelcom sobre la riquesa documental de l'ADG, i ho deixem a la ponderació particular del lector.

Els paràgrafs XLIII-XLVI són interessants per a documentar les conseqüències de la desfeta del 1714 en l'àmbit eclesiàstic.²⁸¹ Privant el bisbe d'exercir la seva jurisdicció i declarant irregulars els qui havien pres part en actes armats hostils, Felip V esdevenia l'amo absolut del clergat gironí. El ms. documenta les solucions que van trobar els clergues per a desactivar la maniobra reial: la provisió de beneficis fou remesa a Roma, en virtut del *ius devolutum*, i el bisbe, si no podia conferir beneficis, sí que podia transformar qualsevol benefici proveït per Roma en personat,²⁸² de manera que el beneficiari podia actuar lliurement en el gaudi del benifet, sense que el rei pogués controlar cap moment del procés. Caldria aprofundir la qüestió, per tal de veure quina fou la causa real que mogué el rei borbònic a suprimir els personats a mitjan segle XVIII.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: La tapa I i els tres primers folis s'aguanten per un fil al primer nervi. El paper és de qualitat mitjana i és en bon estat de conservació.
2. Datació: Segle XVII-XVIII.
3. Origen gironí.
4. Propietaris i procedència: ADG.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 233 x 332 x 65.
 - b) Material: Pergamí brut.

281. Sobre la qüestió, Cf. el nostre treball *Notes sobre la repressió felipista a la diòcesi de Girona*, dins «AIEG», LIV (2014), 347-392.

282. Sobre els beneficis personats a la diòcesi de Girona, Cf. Josep M. MARQUÈS I PLANAGUMÀ, *Els personats i permutes de beneficis al bisbat de Girona (s. XVI-XVIII)*, dins «AIEG», 40 (1998), 99-130.

c) Indicacions escrites: Contratapa II, a l'extrem dret, en llapis, signatures donades al ms. l'any 1936 per Pere Bohigas: «Ms. 189 | VI-II-16», «Ms. 189 | VI-II-16».

2. Llom ras, del mateix pergamí, escrit d'esquerra a dreta i de dalt a baix, en tinta sèpia, amb un índex resumit del contingut del volum: «Pap. sob. la conversion de [los] | moriscos de Valencia | Cartas de Gregorio Gallo desde Trento | sobre el Concilio | Ereccion del Obispado de Orihuela | Facultates concesse Nuntio | Gobierno de la Orden de Santiago de Leon | Parecer del Emperador sobre el Concilio | Papel de [Communionem sub utraque] laicis et de coniugio Cleric. | Rentas y gasto de Santa Clara de Salamanca | Cartas Reales, Bulas y consultas pro Anno | Jubilei | Cartas de Antonio de Leyva al Emperador | Oficios con el papa Clemente VII | Carta de Aretino a Francisco Rey de Francia | Papel sobre el Expurgatorio del Concilio | Letra sobre Proposicion de los freiles de Alcantara | Reformatio in capite et in membris Ecclesie | Consulta sobre celebrar el Concilio | Perjuicios de la [cu]ria de Roma | [...] y Decreta reformationis | Consulta del Maestro Gallo sobre el Concilio | Advertimiento por los Moriscos de Valencia | Instrucciones sobre los nuevos cristianos | D. Diego de [Mendoza] dixo s[...] | Respuesta del Papa | Cartas sobre los Moriscos | Carta de respuesta [...] | Cartas para el honorable [...] | Cartas y papeles del Obi[spado de Orihuela] | | Colloquium August. et Ratisponen. Theologos | cum [...] ...». Sobre els epígrafs del centre del llom, escrit *al man* de dalt a baix: «Manuescritos», amb la mateixa lletra del llom dels mss. 13 i 15.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón relligats entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis interns que no en treuen d'externs.

b) Descripció de les seccions: A baix, etiqueta quadrada, de paper blanc, amb la cota actual del manuscrit: «BDSG | Ms | 19».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: I + I. Foli de guarda Ir, a baix, cap a l'extrem dret, cota actual del ms: «Ms | 19».

b) Tancadors de cinta de pergamí, dels quals només queden els forats a la contratapa I, un fragment de cinta a la mateixa contratapa i els forats de la contratapa II, ocupats encara per un manyoc de cinta.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que els folis de guarda.

d) Talls sense particularitat.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix, fatigades les de baix.

g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani i factici.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: I + 400 + I.

5. Dimensions: 222 x 317 x 60.

6. Plecs irregulars, de mal discernir, a causa d'un cosit molt atapeït. En general són conjunts formats per sèries de bifolis cosits seguit l'un de l'altre, amb folis tallats quan eren sobrers; cada conjunt correspon a les peces diverses aplegades en el ms., i per això al final de cada peça hi sol haver un títol que en defineix el contingut.

Entre els folis 253 i 254 hi ha el foli 328¹. Entre els folis 331 i 332 hi ha el foli 386¹.

8. Foliació en tinta a l'angle superior dret del recto dels folis. Una primera numeració, ara taxxada, era contínua i anava del 1 al 478. Una segona foliació, en la qual és notable el salt que hi ha del fol. 259 al 300, omet els folis no escrits i folia el bifoli que formen moltes lletres i documents com si es tractés d'un únic foli, encara que en el verso del segon hi figurin l'adreça, altres anotacions i restes de segells de cera; distingim aquests folis no numerats bisant-los; afegim superíndexs quan els folis són repetits.

10. Filigranes: a) Fol. de g. inicial i final, dels tres cercles, amb creu llatina somada de corona dins el primer i amb dos basiliscs al costat, les lletres «E R» dins el segon i un signe com el «2» o la «S» dins el tercer cercle.

b) Folis 1-2, 15-23, 29-37, 118-126, 136, 164, 211-221, 227 bis-241, 301, 310, 346, de la creu llatina dins un oval, amb les lletres «ARA» al capdavant, amb altres lletres i àdhuc sense lletres, d'un tipus semblant al de VALLS I SUBIRÀ II, 87, documentada el 1567.

c) Folis 3-11, 39-42, 75 bis-76, 143-148, 162, 245-246 bis, 312 bis-315 bis, 324 bis, 328 bis, 333, 338-341 bis, del pelegrí dins cercle, amb les lletres «M – I, B – I, B – R, R – D» a sota, que hom pot posar en relació amb els tipus BRIQUET 7582-7607, filigranes totes de la segona meitat del segle XVI, algunes molt a tocar del segle XVII.

d) Fol. 24-27, de la serp coronada, del tipus VALLS I SUBIRÀ 1761, documentada a Vic el 1410.

e) Folis 43, de l'home dins cercle, amb les lletres «ARA» a sota, semblant al tipus BRIQUET 7583, documentada a Gènova el entre 1583 i 1586.

f) Folis 44-52, 196-200, 322, de la mà amb el dit gros separat i els altres quatre junts, somada amb margarita de sis pètals, semblant al tipus BRIQUET 11245, documentada a Tours el 1548.

g) Folis 53-66, de les claus somada de creu de Malta, del tipus BRIQUET 3828, documentada al Tirol entre els anys 1555-1558.

h) Folis 67-73, 139-141, del capell, del tipus BRIQUET 3415, documentada a Laibach l'any 1530.

i) Fol. 74, de l'àngel dins cercle, del tipus BRIQUET 674, documentada a Salerno l'any 1568.

j) Fol. 77, 345 bis, de la flor de lis dins doble cercle, del tipus BRIQUET 7125, documentada a Vicenza el 1577.

k) Fol. 79 bis, 96-110², 114, 149-161, 196, 224-226, 395-396, de la mà somada d'estel de cinc puntes, del tipus VALLS I SUBIRÀ II, 182, documentada a Madrid el 1541.

l) Fol. 78-92 bis, 336, 347 de l'home dins cercle amb les lletres «CGR» a sota, semblant al tipus BRIQUET 7593, documentada a Draguignan el 1561.

m) Fol. 93-95, filigrana indiscernible.

n) Fol. 111-113, 115-117, de la mà somada d'estel de cinc puntes, d'un tipus que no trobem repertoriat.

o) Fol. 117², de la doble àliga, d'un tipus que no trobem repertoriat.

p) Fol. 130-132, 231, de la serp, relacionable amb els tipus BRIQUET 13694-13696, documentades a Milà els anys 1579, 1590, 1590-1600 i 1530.

q) Fol. 133-136, filigrana indiscernible.

r) Fol. 136², d'una altra mà somada d'estel de cinc puntes, semblant a BRIQUET 11285, documentada a Montauban el 1572 .

s) Fol. 142, del cercle amb creixent, somat de creu, amb les lletres «S P» a dins, d'un tipus que no trobem repertoriat.

t) Fol. fol. 146, dels tres cercles, tots tres somats de creu i amb creixent, amb lletres dins el segon, semblant als tipus BRIQUET 3258 i 3261, la primera de Likhatscheff, n. 3963, la segona documentada a València el 1555.

u) Fol. 168-175, de l'àncora encerclada, somada d'estela de sis puntes i amb una lletra «B» al capdavant i fora del cercle, del tipus BRIQUET 502, documentada a Vicenza el 1520, amb variants similars a Arnold-Stein de l'any 1530 i a Villach dels anys 1533-1534.

v) Fol. 176-181, de l'àncora sense encerclar, somada de creu de Malta, d'un tipus que no trobem repertoriat.

w) Fol. 183-191, del gos, d'un tipus que no trobem repertoriat.

x) Fol. 192-195, 342-343, filigrana indiscernible.

y) Fol. 201, 251, de la flor de lis encerclada, del tipus BRIQUET 7102, documentada a Roma els anys 1550-1551.

z) Fol. 205, d'unes possibles balances.

α) Fol. 208, d'una altra mà, amb el dit gros separat i els altres quatre dits junts, somada d'estela de cinc puntes, semblant als tipus BRIQUET 11269 i 11270, documentades a Clermont-Ferrand el 1595 i a Carcassona el 1593.

β) Fol. 247-250, 300, 321, 327, 335 bis, de la serp coronada, del tipus VALLS I SUBIRÀ II, 239, documentada el 1543.

γ) Fol. 328¹, 318 bis, de les armes amb banda acompanyada de dues esteles, una al cap, l'altra en punta, del tipus BRIQUET 1008, documentada a Munic el 1533, amb variants similars a Linz els anys 1531-1538, a Munic i a Ingolstadt el 1535, a Praga els anys 1535-1575, a Innsbruck els anys 1538-1579, a

Gratz entre 1538 i 1581, a Pressburg els anys 1538-1586, a Augsburg entre 1540 i 1563, a Nuremberg el 1542, a Nordlingen i Pforzheim l'any 1545, a Hochstädt el 1546, a Viena els anys 1546-1566, a Pest i altres llocs d'Hongria entre 1546 i 1589, a Millstatt el 1547, a Olmütz el 1550; a Wiener-Neusatdt els anys 1560-1580, a Laibach els anys 1563-1570, a Villach els anys 1564-1580, a Issni el 1565, a Someregg el 1570, a Gösting el 1572, a Neudenstein el 1575, a Colnitz el 1575, a Bruck-an-der Murg el 1578, a Glaneck el 1584 i a Praga el 1603.

δ) Fol. 254, del boc, d'un tipus que no trobem repertoriat .

ε) Fol. 256 bis, 317, de la doble àliga amb corona, del tipus BRIQUET 249, documentada a Augsburg el 1559, amb una variant similar documentada a Memmingen el 1563.

ζ) Fol. 258, 309, de l'àncora encerclada, del tipus BRIQUET, 485, documentada a Pàdua el 1547, amb una variant similar a Palerm del 1553.

η) Fol. 303-305, d'una altra mà somada de margarida de quatre pètals, semblant al tipus BRIQUET 11428, documentada a Namur el 1530.

θ) Fol. 306, de les dues claus encerclades i somades d'una «R», que no trobem repertoriada.

ι) Fol. 323, de l'escut barrat en diagonal, relacionable amb BRIQUET 977 i 978, filigranes documentades a Hongria el 1540 i a Augsburg el 1544 la primera, i a Basilea i a Dresda el 1543, i a Pforzheim el 1550 la segona.

κ) Fol. 325 bis, 330, 348 bis de la creu dins òval, amb lletres a banda i banda del pal inferior de la creu, semblant a VALLS I SUBIRÀ II, 85, documentada el 1562.

λ) Fol. 386¹, dels creixents, disposats 1, 3, 1, carregats sobre creu grega i inscrits dins un cercle somat d'estela de sis puntes, relacionables amb els tipus BRIQUET 5376 i 5377, documentats aquests darrers respectivament a Nàpols, Salern i Fabriano entre 1567 i 1573, i a Nàpols els anys 1577 i 1593.

μ) Fol. 332, de la mà amb el dit gros separat i els altres quatre tancats, somada de tija i margarida de sis pètals, del tipus BRIQUET 11305, documentada a Espanya el 1562.

ν) Fol. 351 bis, 398 bis, de les armes d'un besant en abisme, somat de creu de dos travessers, que no trobem repertoriada.

ξ) Fol. 353, de creu grega posada dins cercle, semblant al tipus BRIQUET 5472, documentada a Parma entre 1560 i 1590.

ο) Fol. 3543 bis, de la lletra «R» encerclada, del tipus BRIQUET 8975, documentada a Praga el 1573.

π) Fol. 354-393, de la lletra «P» somada d'escut amb bola somada amb creu arquebisbal, del tipus BRIQUET 8823-8830, de la segona meitat del segle XVI.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1a. Foli 1r, *inc.*: «S C. R. Magestad. He recibido la carta de V. Magestad ...». Fol. 1v, *exp.*: «... a su Magestad en 20 de septiembre 1560».

2a. Identificació de l'autor i obra: [*Còpia de lletra al rei, escrita pel bisbe d'Oriola des de Villena el 20 de setembre del 1560*].

1b. Foli 2r, *inc.*: «S. C. R. Magestad. [*Ex-libris*: Reverendissimi Pañelles] La carta de V. Magestad de 25 de hebrero recibí en onze de Abril y vsando de la liçençia ...». Foli sense numerar, verso, *exp.*: «... copia de lo que scribio el obispo mi señor desu mano al Rey nuestro señor en 21 de Abril de 1573».

2b. Identificació de l'autor i obra: [*Còpia de lletra del bisbe d'Oriola²⁸³ a Felip II, del 21 d'abril del 1573*].

1c. Foli 3, *inc.*: «Muy Amados y Magnificos senyores ...». Foli sense numerar, *exp.*: «copia de lo que se scribio a los vicarios generales de Orihuela en 5 de Agosto de 1573».

2c. Identificació de l'autor i obra: [*Còpia de lletra del bisbe d'Oriola als vicaris generals de la diòcesi el 5 d'Agost del 1573*].

1d. Foli 4, *inc.*: «Acabada la Junta que aqui en Valencia se hizo el año de 6 8 ...». Fol. 11v, *exp.*: «... Los Vasalos de vuesta Magestad de valencia 28 de septiembre 1573».

2d. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Sobre l'edicte publicat donant gràcia als moriscs i lletra al rei sobre el mateix afer des de València, el 28 setembre 1573*].

1e. Foli 12, *inc.*: «Con mayor brevedad de tiempo quisieramos auer respondido a los advertimientos que V. Magestad nos mando embiar sobre la reformaçion e instruccion de los nuevos Christianos des te Reyno ...». Fol. 23r, *exp.*: «... reciba V. Magestad en seruicio nuestra voluntad si el trabajo de nuestra Junta no yguala a lo que devia ser».

2e. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Sobre instrucció de moriscs convertits*].

1f. Foli 24r, *inc.*: «Muy Magnifico Senyor ...». Ib., *exp.*: «... al obispo de tortosa y al virrey».

2f. Identificació de l'autor i obra: [*Lletra sense signatura, data ni destinada-ri*].

283. Cf. infra, IV, 12.

1g. Foli 25r, *inc.*: «S. C. R. Magestad. En cumplimiento de lo que v. Magestad fue seruido mandar, emos (*sic*) comenzado aplaticar en la reduction eynstruction de los nuevamente conuertidos deste reyno ...». Fol. sense numerar, *exp.*: «... Copia de la carta que scribió la congregación de los Perlados a Su Magestad sobre la erection de las Rectorias».

2g. Identificació de l'autor i obra: {*Còpia de la lletra dels Prelats al rei sobre erecció de rectories per a la instrucció dels moriscs*}.

1h. Foli 28, *inc.*: «Aqui van algunas cosas apuntadas que parece que se deuen poner tras lo que esta escrito en los aduertimientos o en la carta como mejor pareçiere ...».

Fol. 37, *exp.*: «Respuesta de los advertimientos que vinieron de Madrid sobre el negocio de los moriscos».

2h. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, {*Resposta als advertiments vinguts de Madrid sobre la qüestió dels moriscs*}.

[Folis 211-218. *Esborrany del mateix text en lletra encadenada, infra 10A*].

1i. Fol. 38r, *inc.*: «El horden que mandamos que tengan el cura y rector de la yglesia de Sant Juan desta villa dElche de los nuevamente convertidos de moros ...». Fol sense numerar, *exp.*: «... hordenaciones del obispo decarthagena para el cura y Rector dela Iglesia de Sant Juan de los nueuamente convertidos».

2i. Identificació de l'autor i obra: {*Ordinacions del bisbe de Cartagena per al rector de l'església de Sant Joan dels conversos*}.

1j. Fol. 40r, *inc.*: «Memorial de lo que en particular se offreçe al obispo de Orihuela en su diocesis çerca del negocio de los nuevamente convertidos ...». Foli sense numerar, *exp.*: «Copia de un memorial que scribio el obispo mi señor a su Magestad en 13 de Agosto de 1573 tocante a las Rectorias».

2j. Identificació de l'autor i obra: GREGORIO GALLO, {*Memorial a Felip II pertocant a les rectories*}.

1k. Foli 43r, *inc.*: «Copia de un capitulo de la carta que el obispo de Orihuela mi señor escriuio a su Magestad estando en Valencia en Vltimo de deziembre 1567 ...». Foli 43v, *exp.*: «... que son mas christianos de cumplimiento y de palabra que de coraçon etc.».

2k. Identificació de l'autor i obra: {*Còpia d'un capítol de la carta del bisbe d'Oriola al rei del 31 de desembre del 1567*}.

1l. Foli 44, *inc.*: «Este es un traslado bien y fielmente sacado de la congregacion que se hizo en la ciudad de toledo ...». Fol. sense numerar, *exp.*: «Copia de la congregaçion que se hizo en toledo por mandado del emperador en el año de 1539 sobre lo que toca a los nuebos conuertidos de granada».

2l. Identificació de l'autor i obra: *{Congregació de la Inquisició sobre moriscs. Toledo, 4 febrer 1539}*.

1m. Foli 49r, *inc.*: «Illustre marques tio muy caro y muy Amado primo ...». Fol. 50r, *exp.*: «... con la voluntad de dios y nuestra dada en Toledo el 21 de Septiembre 1525. Yo el Rei. Vrries Secretario».

2m. Identificació de l'autor i obra: *{Una lletra de la reina Joana la Boja i tres lletres de Carles I al marquès de Eliche sobre conversió dels moriscs, 21 de setembre 1525}*.

1n. Foli 51r, *inc.*: «La Reyna. Presidente e oydores de la nuestra audiencia e chancilleria que reside en la ciudad de Granada ...». Fol. sense numerar, *exp.*: «Copia de la congregaçion de la Capilla Real de Granada hecha por mandado del emperador en el Año de xxvi dirigida al Arçobispo. Y tambien dela carta de la serenissima (*ratllat*: Reyna nuestra Señora) (*interlin*: Emperatriz al Arçobispo de Granada escrita en el año de xxx sobre diuersas cosas tocantes a los nuevos conuertidos».

2n. Identificació de l'autor i obra: *{La reina emperadriu a l'Audiència de Granada sobre conversos, 22 febrer 1530, i l'emperador a Pedro de Alba,²⁸⁴ arquebisbe electe de Granada, sobre el mateix, s.d.}*.

II

1a. Foli 53r, *inc.*: «Muy Magnifico Señor. Con el correo que de aqui partio el mes pasado escreui a V. m. largo ...».

Fol 55r, *exp.*: «... Guarde nuestro Señor la muy magnifica persona de V. m. con el acrecentamiento que a su seruicio mas conuiene. De Trento. A 21 de Julio 1563. Besa las manos de V. m. su sieruo. Fr. Juan Gallo».

2a. Identificació de l'autor i obra: *{F. Juan Gallo a Gregorio Gallo, mestrescola de Salamanca, Trento, 21 juliol 1563}*.

5a. Edició: José M. COLL, *Cartas inéditas del maestro Fr. Juan Gallo, O.P., teólogo del concilio de Trento*, dins «AIEG», 17 (1964-65), 93-98.

1b. Foli 56r, *inc.*: «Muy Magnifico Señor. De Milan escreuí a v. m. por mano de Nicolas Çid thesorero Antes de mi partida vn dia ...».

Foli 58r, *exp.*: «... Guarde nuestro Señor la muy magnifica persona de V. m. en su seruicio como yo deseo. De Trento. A 10 de Septiembre 1562. Besa las manos de V. m. su sieruo. Fr. Juan Gallo».

2b. Identificació de l'autor i obra: *{Del mateix al mateix, Trento, 10 setembre 1562}*.

284. No hi ha cap arquebisbe de Granada d'aquest nom durant el segle XVI, de manera que l'elecció de Pedro de Alba no arribà a bona fi.

5b. Edició: José M. COLL, *Cartas inéditas del maestro Fr. Juan Gallo, O.P., teólogo del concilio de Trento*, dins «AIEG», 17 (1964-65), 86-89.

1c. Folis 59-60. Fol. 59r, *inc.*: «Estandose las cosas tractando por su ordinario camino en las deputaciones echas pareçia que podria haber dilacion ansi sobre la doctrina de indulgentiis y de lo demas ...»

Fol. 60r, *exp.*: «... los procuradores quitan el diffiniens. Entiendese que se llevaran todas a Roma para que las firme su Santidad y despues todos los cardenales. Deinde finis».

2c. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [fol. 60v:] *Relación de lo que passó en el fin del santo concilio de Trento*.

1d. Folis 61-64. Fol. 61r, *inc.*: «Iste solum tres doctrinae quae sequuntur fuerunt a patribus deputatis conceptae, ut a Patribus in concilio Tridentino examinarentur et approbarentur, scilicet de imaginibus, purgatorio et indulgentiis ...».

Fol. 64v, *exp.*: «... ut contra haec poenis adhibitibus diligenter inuigilent curentque ecclesiasticam doctrinam pure atque incorrupte verbo et opere populo comendari. Finis».

2d. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Doctrina de indulgentiis, imaginibus et de Purgatorio que non sunt patribus exhibita sed tantum a deputatis compositis*.

1e. Folis 65-73. Fol. 65r, *inc.*: «Muy Magnifico Señor. La vltima que a v. m. escriui fue con cartas del secretario Gaztelu despues ni antes no he recebido carta de v. md. y agora que la quaresma ha pasado ...».

Fol. 66v, *exp.*: «... Y por la prisa no puedo responder ni embio mas. Guarde Nuestro S. la muy magnifica persona de V. m. en su servicio. De Trento a 2 de mayo 1563. Besa las manos de V. m. su siervo. fr. Juan Gallo».

2e. Identificació de l'autor i obra: *Lletres de fr. Juan Gallo a Gregorio Gallo, mestrescola de Salamanca, des de Trento, 2 maig 1563*.

5e. Edició: José M. COLL, *Cartas inéditas del maestro Fr. Juan Gallo, O.P., teólogo del concilio de Trento*, dins «AIEG», 17 (1964-65), 90-93.

1f. Folis 67r-70v. Fol. 67r, *inc.*: «Muy magnifico señor: La de v. m. de 29 julio reçebi en 10 de septiembre con otras muchas que con ella venian ...».

Fol. 70v, *exp.*: «... antes no hubiere alguna cosa que fuerce a tomar nuevo consejo- Guarde nuestro Señor la muy magnifica persona de V. m. en su servicio con el acrecentamiento que yo deseo. De Trento, a 2 de octubre 1563. Besa las manos de V. m. su siervo Fr. Juan Gallo».

2f. Identificació de l'autor i obra: *Lletres de fr. Juan Gallo a Gregorio Gallo, mestrescola de Salamanca, des de Trento, 12 d'octubre de 1563*.

5f. Edició: José M. COLL, *Cartas inéditas del maestro Fr. Juan Gallo, O.P., teólogo del concilio de Trento*, dins «AIEG», 17 (1964-65), 98-105.

1g. Fol. 71-73. Fol. 71r. *inc.*: «Muy magnifico señor. La de v. merced de 29 de julio...».

Fol. 73v, *exp.*: «... Suplicando a nuestro Señor Guarde la muy magnifica persona de v. m. en su seruicio con el acrecentamiento que yo deseo. De Trento a 30 de Setiembre 1563. Besa las manos de v.m. su sieruo. Fr. Juan Gallo».

2g. Identificació de l'autor i obra: *{Lletres de fr. Juan Gallo a Gregorio Gallo, mestrescola de Salamanca, des de Trento, 30 de setembre de 1563, rebuda el 26 de novembre}*.

III

1a. Fol. 74r, *inc.*: «Muy Illustrisimo y reverendisimo señor. Este correo lleva las bulas de vuestra senyoria para lo qual a sido bien menester la diligencia y cuydado quel cardenal Pacheco²⁸⁵ ha puesto ...».

Fol. 74v, *exp.*: «... Roma 1566 | de don Francisco Sarmiento de 30 de Nouiembre | recibida a 1 de enero. | al muy llustre y reverendisimo señor obispo de Oriuela del | magnifico etc. Misenor ...».

2a. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra de Francisco Sarmiento²⁸⁶ al bisbe d'Oriola des de Roma, 30 de novembre del 1566, sobre butlles}*.

1b. Fol. 75, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo señor. Bien puede v. s. creher que con su carta Resceby ...».

Fol. 75v, *exp.*: «... Al muy Illustre y Reverendisimo Señor el señor obispo de oriuela».

2b. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra del duc de Gandia²⁸⁷ al bisbe d'Oriola, des de Gandia, 23 setembre 1566, desenganyant-lo de les capacitats d'un músic}*.

1c. Folis 76-77. Fol. 76r, *inc.*: «Memoria para el muy Illustrisimo Señor obispo de oriuela mi señor. El por quien se suplica es francisco ortiz valenciano ...».

Fol. 77v, *exp.*: «... Roma 1566 | De Lope rodriguez gallo de 2 de diciembre | Recibida a 1 de enero | *(ratllat)* Al muy Illustre y reverendisimo señor | al muy Illustre y reverendisimo señor mi señor | obispo de origuela en corte | sententia del Illustre señor | Fernan Lopez del Campo del | consejo de su magestad en Corte».

2c. Identificació de l'autor i obra: *{Dues lletres de Lope Rodríguez Gallo al bisbe d'Oriola, Roma, 2 desembre 1565. Memoria a favor de Francisco Ortiz i sobre el pagament de les butlles}*.

285. Francisco Pacheco, arquebisbe de Burgos (1567-1579), creat cardenal per Pius IV el 26 de febrer del 1561, mort el 23 d'agost del 1579.

286. És possible que sigui Francisco Sarmiento de Mendoza, bisbe d'Astorga des del 1555 al 1574: EUBEL, III, 135

287. Francesc, duc de Gandia i primer marquès de Llombai, mort el 1572, casat amb Alienor de Castro.

1d. Fol. 78r, *inc.*: «Muy magnifico y muy Reverendo señor. Vuestra merced me ha mandado que como escriuano que he sido desta Corte le diesse aviso que Capellanias o beneficios vaccan a disposicion de su Señoria Reverendissima ...».

Fol. 78v, *exp.*: «... bessa las manos de v. m. su muy creido secretario Pero consessa notario etc. Memoria de mi Conesa secretario desta corte sobre lo que vaco»

2d. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra de Pere Conesa, secretari, al bisbe sobre provisió de beneficis vacants}*.

1e. Fol. 79r, *inc.*: «Por cumplir lo que v. m. me ha mandado tuue atreuiamiento de hazer el memorial siguiente. Primeramente el official y vicario general que v. s. a de tener en su tribunal conuiene que no sea natural ... ».

Fol. 79v, *exp.*: «... para el obispo mi señor del Pauorde».

2e. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra del Pabordre al bisbe d'Oriola, sense lloc ni data, pintant-li les circumstàncies personals que haurien de concòrrer en el vicari general, en el visitador, en el personal de l'escrivania i les relacions que hauria d'establir amb el Capítol}*.

1f. Folis 80-83. Fol. 80r, *inc.*: «Memoria de la casa de Horiuela que alli labro el obispo de Cartagena. La dicha casa esta en la calle mayor de horiuela frontero de la Iglesia mayor de la dicha ciudad ...».

Fol. 83rv, *exp.*: «... y la disimulacion de no solo cobrar y esto es todo lo que del obispado he podido fasta oy saber | Memoria de lo que sepa sobre lo que mando el señor mio fray Juan Gallo en horiuela».

1f. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Nota de los aposentos de la casa que labró en Horibuela el obispo de Cartagena*.

1g. Folis 84-85. Fol. 84r, *inc.*: «Memorial de lo que pretiende el chantre de Origuela acerca de la mudança que quieren se ha de su silla el Pauordre. Primo que la Pauordria es la mas principal dignidad post pontificalem ...».

Fol. 84v, *exp.*: «... y estar a la derecha del Perlado y hazerle todo seruicio y ministerio. El chantre de orihuela».

2g. Identificació de l'autor i obra: XANTRE D'ORIOLA, *Memorial de lo que pretiende el chantre de Origuela acerca de la mudança que quieren se ha de su silla el Pauordre* [amb dibuix de la distribució de les cadires del cor al fol. 85r].

1h. Folis 86-88. Fol. 86r, *inc.*: «Memorial de lo que he sabido en Horihuela tocante al nuevo obispado de la dicha ciudad. La ciudad de horiuela tiene tres yglesias parrochiales las quales estan todas dentro de la ciudad ...».

Fol. 88v, *exp.*: «... Nota de los aposentos de la casa que labró en Horihuela el obispo de Cartagena».

2h. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Memorial de lo que he sabido en Horibuela tocante al nuevo obispado de la dicha ciudad*.

1i. Foli 89r, *inc.*: «Admodum magnificus et multum Reverendus dominus michael ciprianus legum doctor ac capellanus sue maiestatis pro admodum Illustrissimo et Reverendissimo domino domino don Gregorio Gallo dei et apostolice Sedis gracia episcopo oriolensi ...».

Fol. 89v, *exp.*: «Copia de lo que se proueyo para que el pabordre y chantre entren en el choro por 50 dias suspendiendo otro mandato»

2i. Identificació de l'autor i obra: Miquel CEBRIÀ, *{Llicència perquè el pabordre i el chantre entrin al cor de la catedral d'Oriola durant 50 dies}*.

1j. Foli 90-91. Fol. 90r, *inc.*: «Illustrisimo y reverendisimo señor: el señor doctor yuanez llego a esta Ciudad a los XXIII del presente con los poderes de v. senyoria Illustrissima para tomar la posesion deste obispado, la qual se le dio ...».

Fol. 91rv, *exp.*: «... besa pies y manos su servidor y capellan el chantre de orihuela | Al Illustrisimo y Reverendisimo mi señor don Gregorio Gallo, obispo de Oriuela y del consejo de su Magestad mi señor. | Orihuela 1566. Del Chantre de orihuela de 26 de Março. Recibida a 2 de Abril. Trata de la diferencia de silla del choro entre el y el Chantre».

2j. Identificació de l'autor i obra: XANTRE D'ORIOLA, *{Sobre la presa de possessió del bisbat i sobre la diferència entre la cadira del xantre i la del Pabordre}*.

1k. Foli 92r, *inc.*: «Muy Illustre y Excelentisimo Señor. Llegamos a esta ciudad el doctor yuanez i yo a los 22 del presente en la noche y el dia siguiente por la mañana se tomo la posesion del obispado ...».

Fol. 92v, *exp.*: «Al muy Illustre y reverendisimo señor don gregorio gallo obispo de horiuela del Consejo de su magestad. Madrid. | Orihuela de 1566. Del Pabordre de Orihuela. Dia 27 de Março. Recibida a 2 de Abril. Trata de la diferencia de la silla entre el y el chantre».

2k. Identificació de l'autor i obra: PABORDRE D'ORIOLA: *{Lletra del pabordre d'Oriola a Gregorio Gallo, bisbe, 27 març 1566, sobre la diferència entre la cadira del pabordre i la del xantre}*.

1l. Folis 93-95. Fol. 95r, *inc.*: «Facultates concessae Reverendisimo domino Nuntio comittendi quascumque causas beneficiales et ecclesiasticas et prophanas ...».

Fol. 95v, *exp.*: «... Absuelue de symonia y toma seis ducados y nueue Reales 6. 9».

2l. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Facultates concessae Rmo. D. Nuntio, Taxae per nuntios in Regis Hispaniarum eiusque officiales percipi solitae, Lo que se expide ultra de las facultades es esto.*

IV. MISCEL·LÀNIA

1a. Foli 96r, *inc.*: «Memoria de lo que toca a la buena governacion Ecclesiastica de la provincia De León de la orden de Santiago ...».

Fol. 96v, *exp.*: «Pareçer sobre que resida el prior de Sant marcos en la prouincia de leon. | (*al man*) Orden de Santiago».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Memoria de lo que toca a la buena gobernación eclesiástica de la provincia de León de la Orden de Santiago*.

1b. Folis 97-110. Fol. 97r, *inc.*: «Sacra Cesarea Maiestas Dominus meus clementissimus intellexit a Reverendo domino episcopo Warmiensi, Sanctissimi D. N. etc. Sancte Sedis Apostolice ad Maiestatem suam Cesaream destinato Nuntio, quid consilii aceperit Sanctitas eius de generali Christiano Concilio prima Oportunitate celebrando ...».

Fol. 100v, *exp.*: «Memorial a su Magestas (*sic*) in materia Concilii anno 1560».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Memorial a Carles V sobre el Concili, 1560*].

1c. Folis 111-114. Fol. 111r, *inc.*: «Memoria de las religiosas que el convento de Sta. Clara de la ciudad de Salamanca al presente tiene...».

Fol. 114v, *exp.*: «... Y mas se halla por orden de las sacristanas que se gasta en la yglesia cada vn año en çera y lumbre del santissimo sacramento y adereços de hornamentos quarenta mill maravedis. xLU | Del conuento de santa Clara».

2c. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Memòria de despeses del convent de religioses de santa Clara de Salamanca*].

1d. Folis 115-116. Fol. 115r, *inc.*: «Relacion de la rrenta quel m^o de Santi Spiritus tiene con los gastos y salarios forçosos que paga y otras cosas como parece se uera ...».

Fol. 116rv, *exp.*: «... Demas desto ay diez esiete doncellas seglares de seruiçio atento que debo regentar por ser viejas y enfermas no ay aprovechamiento».

2d. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Rendes del monestir de l'Esperit Sant*].

1e. Foli 117r, *inc.*: «Muy magnifico y muy Reverendo señor. Dos cartas de v. m. rescibi de quinze de henero a xxvii del y con ellas gran contentamiento porque tenia deseado saber de su salud y todo lo demas queme haze merced de avisarme ...».

Fol. 117v, *exp.*: «... Augusta 1559 | y del conde de Luna de | postremo de Henero | Recibida en 6 de Hebrero».

2e. Identificació de l'autor i obra: Comte de LUNA, [*Lletra al mestre Gallo, des d'Augsburg (Augusta), 31 gener 1559*].

1f. Foli 118-126. Fol. 118r, *inc.*: «El Rey (*al man*) a la vuelta dela imposicion que El rey de francia echo a las yglesias (*prima man*) sobre el campo que

don antonio enriquez de Nauarra pidio contra don Pedro de Nauarra ...». Fol. 118v: «el Rey. (*al man*) sobre la imposición que echo el Rey de francia a las yglesias de su Reyno ...». Fol. 120r: «El Rey (*al man*) Sobre la reformation delas ordenes de san benito y san bernardo ...». Fol. 120v: «El principe (*al man*) Sobre la vacatura dela encomienda de sanct Anton ...». Fol. 121r: «El Rey (*al man*) diuersos negocios». Fol. 123fr: «El Rey (*al man*) Pidese dispensacion para que el licenciado Gasca pueda proceder en lo ciuil y criminal en el Reyno de Valencia ...». Fol. 124r: «Serenisimo Principe (*al man*) de las treguas con el Rey de francia ...».

Fol. 126v, *exp.*: «... lo qual a pocos oy o ley en este mismo lugar».

2f. Identificació de l'autor i obra: {*Còpies de sis cartes de Carles V a Diego Hurtado de Mendoza, ambaixador a Venècia i Roma, 1540-49 i d'una de Mendoza al príncep Felip*}.

1g. Foli 127-128. Fol. 127r, *inc.*: «Por este breue declara su Sanctidad que la Bulla de la sancta Cruzada no esta suspendida por este año del Jubileo çentesimo y que se puede publicar, preicar, y ganar en todos los Reynos y señorios desu Magestad, y en las Indias e Prouincias del mar Oceano, para donde fue concedida ...».

Fol 128v, *exp.*: «Nichoalus marty notarius apostolicus et regius et scriba curie ecclesiastice Alicantis. | Cedula desu magestad sobre bula de Cruzada».

2g. Identificació de l'autor i obra: GREGORI XIII,²⁸⁸ {*Breu sobre la validesa de la butlla de Croada durant el jubileu de 1574*}.

1h. Fol. 129ra. Fol. 129r, *inc.*: «Literae S. D. N. D. Gregorii Papae XIII suspensionis omnium indulgentiarum plenarium ad beneplacitum causa proximo anni Jubilei. GREGORIUS Episcopus ...».

Fol. 129v, *exp.*: «... Nicholaus marti auctoritatibus regia et apostolica notarius et curie ecclesiastice [] Alicantis scriba».

2h. Identificació de l'autor i obra: GREGORI XIII, {*Butlla sobre suspensió d'indulgències per causa del Jubileu vinent*}.

1i. Folis 130-132. Foli 130r, *inc.*: «Sacratissima Cesarea Magestad Recibi las cartas de vuestra Magestad fechas en Barcelona a VI y X de junio ...».

Fol. 132v, *exp.*: «De Antonio de Leyva a II de julio 29».

2i. Identificació de l'autor i obra: {*Carta xifrada d'Antonio de Leyva a Carles V, 2 juliol 1529, amb el desxifrat als folis 146-147, iterats, que vénen després del foli 149*}.

1j. Folis 133-136. Fol. 133r, *inc.*: «Mui Magnifico y Excelentissimo Señor. Dos cartas recibi juntamente de V. Excelencia de los XVI de este abril en las

288. Cf. *EaP*, III, 180-202.

quales responde a mi consulta y en fin me dise que no embargante ninguna de aquella cosas que me scriue no rompa con el papa ...».

Fol. 136v, *exp.*: «... que no sara peligro si no salutifero para el i para toda su posteridad y si manyana me dan audiencia como spero yo le passare otra Carrera | [*fol. sense numerar després del foli 136*] Roma miser mai».

2j. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra no signada a personatge no indicat del temps de Carles I}*.

1k. Folis 137-138. Fol. 137r, *inc.*: «Al Rey Francisco. Pedro Aretino. Vuestra magestad a entendido la Religiosa, optima y terrible deliberacion fecha por la obligacion y costumbre de los Religiosos optimos y terribles veneçianos ...»

Fol. 138r, *exp.*: «... concluyendo que la Raçon que le parezca tener con los hombres es un tuerto que se haze a Cristo. De Veneçia a 19 de setiembre 1537. [*fol. 138v*] Carta embiada al Rey de França por vn veneçiano».

2k. Identificació de l'autor i obra: Pietro ARETINO,²⁸⁹ *{Lletra a Francesc I, rei de França, traduïda en castellà}*.

1l. Folis 139-142. Fol. 139r, *inc.*: «Sacra Cesarea Catholica Magestad. A los XXI deste abril scriui a Vuestra Magestad por vn gentilhombre que de Napoles venia despachado de mi llegada aqui en Roma y de todo lo demas que en aquella hora se offresçia ...».

Fol. 142r, *exp.*: «... besa los pyes y manos de vuestra s. c. c. magestad | Daelferiz».

2l. Identificació de l'autor i obra: *{Carta en part xifrada de Pérez a Carles I, Roma, 28 abril 1533, amb el desxifrat al fol. 142r}*.

1m. Folis 143-149. Fol. 143r, *inc.*: «A quatro años que estoy fuera de Vniuersidad a donde suelen venir libros nueuos y imprimir se otros y esto me puede desculpar de no dar Relacion de muchos libros que en este tiempo avran salido aluz y no venido a mis manos ...».

Fol. 149v, *exp.*: «... Deuese mandar que todos los Doctores en Theologia o publicos lectores de ella y predicadores seglares tengan el catalogo que se imprimiere y que en cada conuento de religiosos aya vno y que qualquier Perlado o visitador le lleue consigo a la visita de su diocesis».

2m. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Informe sobre confecció d'un índex de llibres prohibits}*.

1n. Folis 148²-161. Fol. 148², *inc.*: «Memoria de lo que se puede proponer a un letrado por que de su parecer en conciencia sobre este negoçio de la comunidad del conuento de alcantara. Primeramente se a de saber el hecho

289. Cf. DBI, 4, 89-104.

como vinieron los frailes de Alcantara a esta manera de viuir antigua que tienen ...».

Fol. 161v, *exp.*: «... y prudentes no se deuen en tan poco tiempo tornar a reuocar, pues aunque no estuiera hecho ay muchas razones de gran fuerça para persuadir que conuenia hacello de nueuo. Esto es lo que saluo mejor parecer siento en este negoçio».

2n. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Dues memòries sobre les reformes del convent d'Alcàntara}*.

1o. Foli 162r, *inc.*: «In constituendo lectore sacre scripture aut magistro ...».

Fol. 162v, *exp.*: «... coram notario Episcopi procedatur etc. ses. 25, cap. 6».

2o. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Notes de jurisprudència sobre el concili de Trento}*.

1p. Folis 163-164. Fol. 163r, *inc.*: «El Rey. Concierto con Barbarrosa. Diuersos negocios. Don Diego de Mendoza del nuestro consejo y nuestro Embajador en Venecia. Despues que vltimamente os escreuimos de Valencianos ...».

Fol.164r, *exp.*: «... Despues de escripta esta venimos a Gante y quedamos en ella con toda Pacificaçion. Yo el Rey. Dia que supra».

2p. Identificació de l'autor i obra: *{Carles V a Diego de Mendoza, Terramonda, 13 febrer 1540}*.

1q. Folis 165-[165²]. Fol. 165r, *inc.*: «Sacratissima Cesarea Magestad. Anoche escribí y ymbie a V. Magestad el Capitan Sarria dal qual haura entendido ...».

Fol. [165²]v, *exp.*: «... A la Sacratissima Cesarea Magestad | A su Magestad de antonio de Leyva xx de setiembre 1529».

2q. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra d'Antonio de Leyva a Carles V, Campana, 20 setembre 1529}*.

1r. Folis 166-175. Fol. 166r, *inc.*: «Reformatione digna in Capite et in membris in christiana republica sequentia indicantur | in prelatiis ...».

Fol. 175v, *exp.*: «... Episcopi titulares non creentur, vilescit enim episcopalis dignitas ipsique cum continua laborent inedia inhonestis dant operam questionibus».

2r. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{De Reformatione in capite et in membris in christiana republica}*.

1s. Folis 176-181. Fol. 176r, *inc.*: «Cumplido lo que vuestra magestad tiene mandado en lo que toca a la celebracion del concilio se ha pensado y

comunicado con toda diligencia con las personas de doctrina y consciencia ...».

Fol. 181v, *exp.*: «... y no lo que conuerria al bien de la iglesia como sea hecho en lo que en trento se ha tractado hallandose ellos sienpre superyores de todos».

2s. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Informe al rei sobre el concili de Trento}*.

1t. Folis 182-191. Fol. 182r, *inc.*: «Muchas cosas son en que estos reynos Reciuen agrauio e de que los fieles christianos dello estan escandalizados ...»

Fol. 191v, *exp.*: «... traese a la memoria a V. M. para que sobre ellos se acuerde como fue respondido a estos Reynos e sobretodo se haga lo que fuere seruicio de dios y de V. M.».

2t. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Informe sobre abusos en l'àmbit eclesiàstic que cal corregir}*.

1u. Folis 192-195. Fol. 192r, *inc.*: «Quanta oporteat uti moderatione in concedendo calicis usu, ut Caesaris orator expetit ...».

Fol. 195, *exp.*: «... haec est vox christiani populi cui sua sanctitas clementer intendere dignetur».

2u. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Informe a Pius IV sobre la inconveniència de concedir la comunió sota les dues espècies a la nació germànica i necessitat d'una definició papal sobre la matèria}*.

1v. Folis 196-200. Fol. 196r, *inc.*: «Decretum super reformatione publicatum in sessione habita XI octobris 1551».

Fol. 200r, *exp.*: «... una cum sacrificio misse agendum et tractandum etiam esse de sacramento ordinis et prosequendam esse materiam de reformatione».

2v. Identificació de l'autor i obra: CONCILI DE TRENTO, *Decretum super reformatione publicatum in sessione habita XI octobris 1551*.

5. Edició: LABBÉ, vol. XXI, col. 86-89; *Canones et Decreta sacrosancti oecumenici Concilii Tridentini sub Paulo III, Julio III et Pio IV pontificibus maximis*, Torí, P. Marietti 1913, 93-102.

1w. Folis 201-202. Fol. 201r, *inc.*: «Copia reformationis per summarium».

Fol. 202r, *exp.*: «... Dispensationes dentur gratis et raro et pro urgenti Causa. Pro delicto tamen commisso possit quis mulctari».

2w. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Copia de la reformacion uenida de Trento por sumario por que aca se viesse y se inbiase a proponer en la sesion de 15 de setiembre* (fol. 202v).

1x. Folis 203-206. Fol. 203r, *inc.*: «Mirando con mas particular attention el proçeso que las cosas aqui han tenido hasta agora hy (*sic*) el estado en que al presente estan y tomando de aqui coniectura del suççeso ...».

Fol. 204r, *exp.*: «... de aqui salen leyes o limitaciones para los que las suelen poner y quitar como agora en buena razon se vee ser imposible en el suççeso el tiempo lo mostrara | [fol. 204v] Copia del discurso | [fol. 205r] «Mirando con mas particular attention el proçeso que las cosas aqui han tenido hasta agora hy el estado en que al presente estan y tomando de aqui coniectura del suççeso ...».

[fol. 206v] Al muy magnifico señor maestro gallo | [*restes de segell*]].

2x. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, {*Informe sobre el concili de Trento, amb dues còpies: fol. 203-204 i fol. 205-206*}.

1y. Folis 207-208. Fol. 207r, *inc.*: «Al maestro gallo. Julius episcopus seruus seruorum dei et ad futuram rei memoriam. cum ad tollenda religionis nostre desidia quae in Germania longo tempore non sine totius christiani orbis perturbatione et scandalo vigerunt ...».

Fol. 208v, *exp.*: «...Datum Rome apud Sanctum Petrum anno incarnationis dominice Millesimo quingentesimo quinquagesimo decimo octauo kalendas Decembris pontificatus nostri anno primo. (*al man*) Concordat cum originali | Jacobus Gratianus | Apostolica et Regia Notarius».

2y. Identificació de l'autor i obra: JULI III, *Còpia autenticada de la butlla «Cum ad tollenda» (1550 desembre 1), que convoca sessió del concili a Trento*.

5y. Edició: MANSI, vol. 33, Graz 1961, cols. 69-70.

1z. Folis 209-210. Fol. 209r, *inc.*: «Sobre los dos negoçios que mas principales se han ofreçido va aqui aparte la razon que me ha pareçido dar ...».

Fol. 210v, *exp.*: «... ya que el negoçio esta tam adelante se vea que en todo ay tam pia intencion del bien vniuersal que por ningun particular respecto se dexa de seguir. | Para el muy magnifico señor Maestro gallo maestrescuela de salamanca».

2z. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, {*Memorial a Gregorio Gallo, sobre pastoral dels bisbes envers els moriscs*}.²⁹⁰

1α. Folis 219-221. Fol. 219r, *inc.*: « Aquí van algunas cossas apuntadas que parece que se deuen poner tras lo que esta escrito en los aduertimientos ...».

Fol. 221, *exp.*: «... que assi se deue proveer por su Magestad y por el inquisidor general y los ministros a quien tocare».

2α. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, {*Instruccions sobre capteniment dels i amb els moriscs, complementàries de l'escrit anterior*} , supra, 1h.

290. Cf. supra, ad fol. 28-31.

1β. Folis 222-243. Fol. 222r, *inc.*: «Instruction y doctrina para los christianos nuevos conuertidos de Moros. Primeramente que todos ellos hombres y mugeres reçiban los santos sacramentos del baptismo, penitencia y confirmacion a los tiempos y en la edad y con las çeremonias que manda la sancta iglesia ...».

Fol. 243r, *exp.*: «... siete constituciones la mayor parte dellas se an tomado del concilio diocesano deste Arzobispado de Valencia añadiendoles algunas cosas que conuenian ala reformation destos nuevos christianos».

2β. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Instruction y doctrina para los christianos nuevos conuertidos de moros del reino de Valencia*.

[Comencen al foli 222r i queden interrompudes al foli 226v; segueix el foli 227rv amb notes sobre el text anterior, i reprenen al foli 228r.]

1γ. Folis 244-246. Fol. 244r, *inc.*: «Segun el christiano zelo y gran vigilancia y cuidado con que su Sanctidad gouierna las ovejas de que dios le hizo su vicario... ».

Fol. 246v, *exo.*: «... se procurasse de su Sanctidad algun fauor spiritual de algunos Jubileos para que se sacase limosna para obra tan necesaria y de que tanto seruicio a de resultar a nuestro señor. | [fol. 246^v] Sobre las rectorias de los lugares de moriscos».

2γ. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Súplica al papa entorn de les rectories de moriscs al regne de València, especialment al bisbat d'Oriola*].

1δ. Folis 247-250. Fol. 247r, *inc.*: «Lo que yo don Diego de Mendoça dixé al papa de Palabra en consistorio a los 14 de deziembre 1547 en preferencia delos Embaxadores delos principes etc. ...».

Fol. 250r, *exp.*: «... me daría Respuesta en el primer consistorio con asistencia de todos los Embaxadores que se hallauan presentes y de los notarios a los quales amonestaua que no hiziesen auto Ninguno de lo que hauia passado hasta que se diese la Respuesta. | [fol.250] Lo que don diego hablo a su Sanctidad en consistorio».

2δ. Identificació de l'autor i obra: DIEGO DE MENDOZA, [*Informe sobre el que va expressar en consistori el 14 de desembre del 1547 sobre la conveniència de reprendre el Concili a Trento*].

1ε. Folis 251-252. Fol. 251r, *inc.*: «Hauiendo el senor don diego hecho grande instancia a su santidad para que le mandase dar una respuesta sobre lo del concilio ...».

Fol. 252v, *exp.*: «... por acetar la dicha respuesta y recibirla y con esto hecho su debido acatamiento y reuerencia se despidio y saliose. | Lo que se respondió a 22 diciembre en la congregacion».

2ε. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Resposta donada a Diego de Mendoza en la congregació del 22 de desembre del 1547*].

1ζ. Foli 253r, *inc.*: «Muy magnifico muy Reverendo señor. Yo tengo escritas muchas cartas a su magestad dandole cuenta larga ...».

Fol. 253v, «... de Viena y de março a xxviii 1560. | a seruiçio de vuestra merced | El conde de luna. | [*fol (següent) 328 (!)*] Al muy magnifico y muy reverendo el señor maestro astrescuola (*sic*) de Salamanca».

2ζ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra del comte de Luna al maestro Gallo, Viena, 28 març 1560*}.

1η. Folis 254-255. Fol. 254r, *inc.* : «Muy magnifico y muy Reverendo señor. A la de vuestra paternidad de 16 deste reçibi y a buena razon el mesmo dia abria vuestra paternidad de recibir otra mia ...».

Fol. 254v, *exp.*. «... besa las manos de vuestra paternidad su capellan el maestro gallo. | [*fol. 255^{2v}*] Al muy magnifico y muy reverendo señor e padre mio el padre fray Bernardo confesor de su magestad en Arras (*al man*) sobre el negocio del confesor de la Reyna de Bohemia».

2η. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra del mestre Gallo al P. Bernardo, confesor del rei que es troba a Arras, sobre el confesor de la reina de Bobèmia, Spa, 25 setembre, sense indicació d'any*}.

1θ. Foli 256r, *inc.*: «Muy Illustre señor. Yo quisiera mucho que se ofreciera otra ocasion para que V. S. entendiera lo que le desseo serbir antes que la necesidad metraxesse a suplicar ...».

Fol. 256v, *exp.*: «... De Oriuela a 21 de octubre 1567».

2θ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletres del comte de Fuentes al bisbe d'Oriola i resposta d'aquest, 26 setembre 1567*}.

1ι. Folis 257-258. Fol. 257r, *inc.*: «Señor. Bien a parezido que ...».

Fol. 258^{2v}, *exp.*: «... 1559. Vienna y de doña Catalina Laso de 9 de julio. Recibida en 15 del dicho».

2ι. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra de Catalina Laso al mestre Gallo, 9 juliol 1559*}.

1κ. Foli 259-300 (*Error de numeració: només són dos folis*). Fol. 259r, *inc.*: «Muy illustre señor. Aunque no aya sido romero ...».

Fol. 300v, *exp.*: «... Don Pedro de Deça. Arcipreste de granada cosas de moriscos. Al muy Illustre Obispo de Oriuela».

2κ. Pedro DE DEÇA, {*Al bisbe d'Oriola sobre moriscs*}.

1λ. Foli 301-302. Fol. 301r, *inc.*: «S. C. R. M. Don Pedro de Deça Presidente de V. Magestad en la chancilleria de granada digo que Recebi las prouisiones y la çedula de V. M. del tenor siguiente ...».

Fol. 302r, *exp.*: «... y ay esperança que muchas haran lo mismo ansi por tapar los Rostros de que se huelgan los moriscos Como porque ellas estan muy

contentas dever que se les haze mas honra con traer habito castellano y porque todos les dizen que les esta mejor».

2λ. Pedro DE DEZA, [*Certificació al rei Carles I sobre mesures preses a propòsit dels moriscs*].

1μ. Folis 303-305. Fol. 303r, *inc.*: «Muy magnifico y Doctissimo señor. Muy creçida merçed me hizo con sus cartas de 10 y de veynte y dos con los memoriales de lo que se hizo en francafort ...».

Fol. 305^v, *exp.*: «... 1557 San Quintin de fr. Bernardo de fresneda de 8 de septiembre Recibida en 17 de octubre».

2μ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra de fra Bernardo de Fresneda*²⁹¹ al mestre Gallo, San Quintín 8 setembre 1557}.

1ν. Folis 306-308. Fol. 306r, *inc.*: «Muy magnifico y mi reverendo señor. Dos cartas de Vuestra Señoria recibi ...».

Fol. 308v, *exp.*: «... Al muy magnifico y muy reverendo maestro gallo. Ratisbona del conde de luna de 27 de Deziembre. Recibida en 4 de Henero 1559.

2ν. Identificació de l'autor i obra: {*El conde de Luna al maestro Gallo, Ratisbona, 27 desembre 1558*}.

1ξ. Foli 309r *inc.*: «Muy magnifico y muy Reverendo señor. El conde de luna me mostro vna carta de v. m. y junto con ella me dixo la buena voluntad que auia siempre conocido ...».

Fol. 309^v, *exp.*: «... Al muy magnifico y muy Reverendo señor el maestro gallo my señor |1559 Vienna de don francisco laso 9 de julio. Recibida en 15 del dicho».

2ξ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra de Francisco Laso al mestre Gallo, 9 juliol 1559*}.

10. Folis 310-312. Fol. 310r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo Señor. Con pedro Conesa hemos receuido la carta de V^a S^a de 2 del presente junta mente con la Relacion de los delictos que Resultan contra Ysael Viues ...».

Fol. 312^v, *exp.*: «... Al Muy Illustre y Reverendissimo señor obispo de la sancta iglesia de origuela del Consejo Magestad. Inquisicion orihuela. | Murcia 586 de la inquisicion de Murcia de 8 de agosto recibida a 9 del mysmo».

20. Identificació de l'autor i obra: {*Tres lletres dels inquisidors de Múrcia Diego González, del Soto Calderón i del Poço al bisbe d'Oriola, la primera en dues còpies, any 1586*}.

291. Bisbe de Conca (1555-1562), de Còrdova (1562-1571), i de Saragossa (1571-1577), [EUBEL, III, 159, 190 i 194], possessor dels dos mss. de trasllats de documents pontificis continguts als mss. 621-622 de la BNM, i autoritzats per ell amb signatura i segell.

1π. Folis 313-315. Fol. 313r, *inc.*: «Arrabal de Elche. Docientas y noventa casas. No pagan primiçias».

Fol. 315r, *exp.*: «... Suman estas tres partidas 58423. [fol. 315^{2v}] Valor de los diezmos de elche, Azpe y creuillante».

2π. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Notes i comptes sobre delmes d'Elx, Crevillent i Asp*].

1ρ. Folis 316-317. Fo9l. 316r, *inc.*: «Muy magnifico my Reverendo señor. Despues desto ...».

Fol. 317r, *exp.*: «... de augusta a VIII de Junio 1559. A seruicio de v. Señoria. El conde de luna. | Augusta del conde de luna de 8 Recibida a 22 de Junio».

2ρ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra del comte de Luna al mestre Gallo, Augsburg 8 de juny del 1559*}.

1σ. Foli 318r, *inc.*: «Muy magnifico y muy reverendo señor. A x deste recebi vna carta de v. m. en respuesta de tres o quatro que yo escrito ...».

Fol. 318^{2v}, *exp.*: «...1559 Vienna de don Francisco Laso de 17 de mayo. Recibida en primero de junio».

2σ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra de Francisco Laso al mestre Gallo, Viena, 17 de maig 1559*}.

1ς. Folis 319-320. Fol. 319r, *inc.*: «S. C. R. M. En los negocios que son comunes a todas la yglesias de este Reyno me Remitto a lo que en nombre de todos los Prelados de esta congregaçion se escriue a V. Magestad y assi solo tratate en esta de lo que particularmente toca a la yglesia de orihuela en que ay specialidad diferente de las otras ...».

Fol. 320v, *exp.*: «... embiando al consejo de Aragon las minutas del fauor y despachos que sera menester. De Valencia 20 de enero de 1568. (*al man*) del obispo mi señor a su Magestad sobre el negocio de los moriscos».

2ς. Identificació de l'autor i obra: {*Memorial del bisbe d'Oriola al rei sobre moriscs, València, 20 gener 1568*}.

1τ. Foli 321r, *inc.*: «Illustrissime et Reverendissime Domine. Harum litterarum quarum nunc copiam mitto responsum hactenus non accepi ...».

Ib., *exp.*: «... vt seruet diu in sue ecclesie vtilitatem. Ex regia curia Hanonia secunda die augusti 1558. | [fol següent 371 (!) *al man*] littere ad illustrissimum cardinalem Augustanum».

2τ. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Carta llatina al cardenal d'Augsburg, Hanonia, 2 agost 1558*].

1υ. Foli 322r, *inc.*: «El capitulo particular que en 9 de mayo se escribio al conde de luna ...».

Ib., *exp.*: «... y el Rey no puede sino servir se muy encarecida mente de v. s. (*al man*) El turco enemigo necesidad de Catholicos vezindad saxonia mas a proposito de bohemia».

2v. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *El capítulo particular que en 9 de mayo se escribió al conde de Luna*.

1φ. Foli 323r, *inc.*: «Muy magnifico señor. Vna carta de vuestra señoría reçibi a los seis del presente hecha de quinze de octubre ...».

Fol. 322v, *exp.*: «... a seruiçio de v. Señoría el conde de luna. | [fol. 323^{2v} *al man*] Praga del conde de luna de 14 de diziembre Recibida en 7 de enero de 1559 (*al man*) Al muy magnifico y my reverendo señor el señor gallo».

2φ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra del comte de Luna al mestre Gallo, Praga, 14 desembre 1558*}.

1χ. Foli 324r, *inc.*: «Muy illustre y Reverendissimo Señor. La carta de v. s. y venida del señor Doctor Yuanez nos ha dado tanto gozo y alegría ...».

Fol. 324v, *exp.*: «... Bessan las manos a v. s. sus humildes subditos El Chantre de orihuela El canonigo Rocca De mandamiento del Paborde y Cabil-do de la santa yglesia de Orihuela Joseph Minguez Secretario | [fol. 324^{2v}] Al muy Illustre y reverendissimo Señor don Gregorio Gallo, obispo de Orihuela y del consejo de su Magestad».

2χ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra a Gregorio Gallo, bisbe d'Oriola, del Capítol de la seva seu, 27 març 1566*}.

1ψ. Foli 325r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo señor. La carta de v. s. ...».

Ib., *exp.*: «... como por nos sus servidores se desea de alicante a 20 de agosto 1566. de v. s. servidores (?) pedro de franquis | [fol. 325^{2v}] Al muy Illustre y Reverendisimo Señor obispo de origuela del Consejo de su Magestad y my señor | origuela».

2ψ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra de Pedro de Franquis al bisbe d'Oriola, 20 agost 1566*}.

1ω. Foli 326r, *inc.*: «Muy magnifico y muy reverendo Señor. Respondiendo a lo que Vuestra merced nos a dicho que le avisasemos ...».

Ib ., *exp.*: «... mas vn pectoral y tunicela y lo de mas que bastare hasta trezientos escudos. | [fol. 326^{2v}] memoria de lo que dize el cabildo o parrochia que proueeran para los actos pontificales».

2ω. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM [CAPÍTOL D'ORIOLA], [*Informe sobre ornamentos que seran necessaris per als actes pontificals*].

1A. Foli 327r, *inc.*: «Muy Illustre y reverendisimo señor. Yo he procurado esta tarde informarme de la persona que v. s. me mando digo del doctor Juannes ...».

Ib., *exp.*: «... besa las manos a v. s. el Paborde de origuela. [fol. 327v] al muy Illustre y reverendisimo señor el obispo de origuela my señor».

2A. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra del paborde d'Oriola al bisbe}*.

1B. Foli 328r, *inc.*: «Illustre y reverendisimo señor. Jhesus vera salus et vita nostra. Como la institucion y creacion desta yglesia a sido por inspiracion divina ...».

Ib., *exp.*: «... como sus servidores deseamos de oriola 27 marz. 1566. De vuestra S. R. menor capellan fr. Jacobus gauarda. | Al Muy Illustre y reverendisimo el Señor obispo de orihuela mi señor. | Orihuela 1566 de fray jacobo gauarda de 27 de Março. Recibida a 2 de Abril».

2B. Identificació de l'autor i obra: FRA JAUME GAVARDÀ, *{Lletra al bisbe d'Oriola, del 27 març 1566}*.

1Γ. Folis 329–330. Fol. 329r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo señor. Las de v. s. triplicadas he recibido la segunda fue la primera y ayer rescebi la primera e la tercera ...».

Fol. 330v, *exp.*: «... Besa las manos de v. s. Reverendisima su criatura diego de Madina. | [fol. 330²v] Alicante 1566 de diego de medina de 12 de agosto. Recibida en 13 del mismo. | al muy Illustre e reverendisimo señor obispo de horihuela del consejo de su magestad my señor en su mano propia».

2Γ. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra de Diego de Medina al bisbe d'Oriola, Alacant, 12 agost 1566}*.

1Δ. Foli 331r, *inc.*: «Muy Illustre y reverendisimo señor. He dexado de escreuir a v. s. hasta ahora por que del negotio del qual le hauia de escreuir no pudiera escreuir sino trabajos ...».

Ib., *exp.*: «... besa las muy Illustres y Reverendisimas manos de v. s. su servidor Francisco Despuche. | [fol. 331²v] Roma 1566 De Francisco Espuche de 24 de Nouiembre. Recibida a 1 de enero. | Al muy Illustre y reverendisimo señor señor de oriuela en corte de su magestad».

2Δ. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra de Francisco Espuche al bisbe d'Oriola, Roma, 24 novembre 1565}*.

1E. Foli 332r, *inc.*: «Muy Illustre señor. Yo me dado toda la prisa posible aespedit estas bulas que embio con el presente correo ...».

Fol. 332v, *exp.*: «... besa las manos de v. s. F. cardinalis pacheco de (?)».

2E. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra del cardenal Pacheco²⁹² al bisbe d'Oriola, Roma, 2 desembre 1565}*.

292. Cf. supra, nota 285.

1Z. Fol. 333r, *inc.*: «Muy Illustre y reverendisimo señor. Yo me detube en helche medio dia por hablar alli al gobernador sobre la prision de vn hombre de burgos parale dar fauor...».

Ib, exp.: «... besa las manos de v. s. Reverendisima su criado diego de medina. | El correo lleua las alforjas en que traxe los dineros dense a cuyos son de casa y v. s. le mande pagar los (?) de su trabajo. | [fol. 333^{2v}] al muy Illustre e Reverendisimo señor obispo de horihuela del consejo de su magestad mi señor».

2Z. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra de Diego de Medina al bisbe d'Oriola, Alacant 30 de juliol del 1566*}.

1Θ. Fol. 334r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo señor. Con alonso lopez recebi el dinero que gasto...».

Fol. 334v, *exp.*: «... de v. s. Reverendisima servidor El dean Roca. | [fol. 334^{2v}] al muy Illustre y Reverendo señor obispo de orihuela mi señor. | Valencia 1566. Del dean Roca de 18 de jullio. Recibida a 23 del mismo».

2Θ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra del degà Roca al bisbe d'Oriola, de València, 18 de juliol del 1566*}.

1I. Fol. 335r, *inc.*: «El distrito que tiene el partido de Orihuela es lo siguiente. Tiene la ciudad de Orihuela mil y quinientos vezinos ...».

Fol. 335v, *exp.*: «... Si v. s. manda que haga diligencia alguna en saber que les responden lo hare. | [fol. 335^{2v}] Al muy Illustre y Reverendisimo señor mi señor don Gregorio gallo electo obispo de origuela mi señor. | Avisos que Juan Lopez enbio dela yglesia de origuela en III de junio 1564».

2I. Identificació de l'autor i obra: JUAN LÓPEZ, {*Avisos de la iglesia de Orihuela*}.

1K. Fol. 336r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo señor. Por el señor doctor Yuanec Recebimos la de v. s. Reverendisima la qual a dado tanto contentamiento a esta ciudad ...».

Fol. 336v, *exp.*: «... Besan las manos a v. s. Reverendisima sus seruidores Los justicia y jurados de la Ciudad de Orihuela. | [fol. 336^{2v}] Al muy Illustre y Reverendisimo señor don Grigorio Gallo obispo de Orihuela del consejo de su magestad. | Origuela 1566. De la Juzticia y ciudad de Origuela de 26 de Março. Recibida a 2 de Abril».

2K. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra del Justicia i dels jurats d'Oriola al bisbe, 26 març 1566*}.

1A. Folis 337-340. Fol. 337r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo Señor. Yo llegue aquí Viernes á xxii del presente y aunque en el camino supe que aqui se aparalauan para hazerme gran recibimiento y fiesta...».

Fol. 340v, *exp.*: «Muy cierto seruidor que sus manos besa El Doctor Yuañes. | [fol. 340^{2v}] Al muy Illustre y Reverendisimo señor don gregorio

gallo mi señor obispo de orihuela del consejo de su magestad en Corte. | Oriuela 1566 Del doctor Yuanez de 28 de Março. Recibida a 2 de Abril. Da cuenta de como se tomó la posesion y otros puntos y responde a lo mas substancial del memorial que lleuo».

2Λ. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra del doctor Iváñez al bisbe d'Oriola sobre la presa de possessió del bisbat i altres assumptes, 28 març 1566}*.

1M. Foli 341r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo Señor. Dezir a v. s. Excelentissima el regosijo que esta Ciudad a recebido ...».

Ib., exp.: «... muy cierto seruidor que sus manos besa. Ysidro Conesa notario. | *[fol. 341^{2v}]* Al muy Illustre y Reverendisimo Señor el Señor don grigorio gallo obispo de origuela y del consejo de su magestad mi señor. | Orihuela 1566. De Ysidro Conesa notario de 27 de Março. Recibida a 2 de Abril».

2M. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra de Ysidro Conesa, notari, al bisbe d'Oriola, 27 març 1566}*.

1N. Folis 342-344. Fol. 342r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo Señor. En 17 y en 27 del presente he scripto a v. s. Reverendissima dando quenta y la dare por esta por parte del cabildo de murzia...».

Fol. 344r, *exp.*: «... besa las Reverendisimas manos de v. s. Lope Rodriguez gallo. | *[fol. 344^v]* Al muy Illustre y Reverendisimo señor don gregorio gallo obispo de origuela y del consejo de su magestad mi señor. | Roma 1565. De Lope Rodriguez gallo de 30 de Agosto. Recibida a 25 de septiembre».

2N. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra de Lope Rodríguez Gallo al bisbe d'Oriola, Roma, 30 agost 1565}*.

1Ξ. Fol. 345r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo Señor. Esta solo es dar auiso que a v. s. Reverendissima lleuaa el portador las bulas...».

Ib., exp.: «... besa las Reverendisimas manos de v. s. Lope Rodriguez Gallo. | *[fol. 344^{2v}]* Al muy Illustre y Reverendisimo señor mi señor el obispo de Oriuela y del consejo de su magestad en Corte y en su [...] Muy Illustre señor fernan lopez del campo mi señor en Corte. | Roma 1566 de lope Rodriguez gallo de 1 de deziembre. Recebida a 1 de Enero».

2Ξ. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra de Lope Rodríguez Gallo al bisbe d'Oriola, 1 desembre 1566}*.

1O. Foli 346r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo señor. Con deseo stoy de saber de la salud de v. s. porque temo los calores de la tierra...».

Ib., exp.: «... muy sierto serbidor que sus manos besa de Miguel Vich. | *[fol. següent (409!)^v]* Al muy Illustre y Reverendisimo señor el s. obispo de Oriuela ettc. mi señor. | Valencia 1566. De don Miguel Vich de 17 de Agosto. Recibida a 24 del mismo».

2O. Identificació de l'autor i obra: *{Lletra de Miguel Vich al bisbe d'Oriola, València 17 agost 1566}*.

1III. Foli 347r, *inc.*: «Illustrisimo y Reverendisimo señor. No podre encarecer a v. s. lo mucho que he holgado con la possision que por v. s. se ha tomado deste obispado...».

Ib, *exp.*: «... besa las manos de v. s. Reverendisima su servidor Honorat Togores. | [fol 347^{2v}] Al Illustrisimo y Reverendisimo señor don gregorio gallo obispo de orihuela del consejo de su magestad mi señor en Corte. | Origuela 1566. De Honorato Togores de 27 de Março. Recibida a 2 de Abril».

2II. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra d'Honorat Togores al bisbe d'Oriola, 27 març 1566*}.

1P. Foli 348r, *inc.*: «Muy Illustre y Reverendisimo Señor. Luego como Reçebi la de v. s. con el portador desta puse por obra lo que v. s. por ella me manda y el tesorero de la cruzada esta en lorca...».

Ib, *exp.*: «... besa a v. s. las manos su mas seruidor Jeronimo Brizeño de Mendoza. | Al muy Illustre y Reverendisimo señor Gregorio gallo obispo de Origuela y del consejo de su magestad etc. mi señor. | Murcia 1566. De Hieronymo Brizeño de 24 de Agosto. Recibida a 25 del mismo».

2P. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra de Jerónimo Brizeño al bisbe d'Oriola*}.

1Σ. Folis 349-350. Fol. 349r, *inc.*: «S. C C. Magestad. Hasta agora con mejor esperanza que alguno de nosotros fuera el que a vuestra magestad diera rrelacion çierta aboca del susçeso de castil nouo...».

Fol. 350r, *exp.*: «... y el Reino del çielo para sienpre de castilnouo del canal del mar negro primero de março 1540 años. humildes vasallos y menores criados de v. magestad que sus pies besamos. | [fol. 350v] 1540 Luis de haro Primero de março. | A la s. c. c. magestad del emperador nuestro señor | Castil nouo».

2Σ. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra de Luis de Haro a l'emperador, Castilnouo del canal del Mar Negro, 1 març 1540*}.

V. DOCUMENTS SOBRE EL COL·LOQUI DE WORMS (1557)²⁹³

1a. Foli 351r, *inc.*: «Sacrae Romanorum et Cesaree Regie Magestatis Domini nostri clementissimi substitutus Presidens Princeps et Dominus meus

293. No ha estat possible de consultar les sèries «Reichstagsakten», «Monumenta Reformationis» i «Monumenta Reformationis Catholicae Germaniam spectantia». El col·loqui havia estat previst pel Reichstag d'Augsburg del 1555 i s'havia de celebrar a Regensburg el 1556, però finalment se celebrà a Worms des de l'onze de setembre al 8 d'octubre del 1557. La delegació catòlica era portada per Michael Helling (DEER 261-262), Johann Gropper (DEER 244-254) i Pere Canisi (DEER 89-91); la protestant per Philipp Melanchthon (DEER 380-383), Johannes Gropper i Erhard Schnepf (DEER 505-506).

gratiosus²⁹⁴ deputatis Dominorum Assessorum et Auditorum Augustanae Confessionis ad nouissimam ipsorum propositionem beneuole ac clementer significat ...».

Ib., *exp.*: «... Eaque propter amice et benigne petit ut Domini deputati consyderato omni rerum statu hac resolutione contenti esse, eamque ceteris etiam ipsorum consortibus declarare et promouere uelint».

2a. Identificació de l'autor i obra: *{Inibició del delegat de l'emperador a l'esguard dels treballs dels partidaris de la «Confessio Augustana» duts a terme a Francfurt el juny del 1557}*.

1b. Folis 352-353. Fol. 352r, *inc.*: «Reverende sincere nobis dilecte. Accipimus binas litteras D. T. alteras Bruxellis decima septima Aprilis, alteras uero ex Curia Regia Hanoniae secunda die Augusti datas ...».

Fol. 353v, *exp.*: «... in multa tempora Reipublicae Christi conseruet. Dilingae. Reverende D. V. vestri frater Amantissimus Otho Cardinalis Augustanus.²⁹⁵ | *[fol. 353^{2v}]* Ex dilinga a Eminentissimo Cardinali Augustano 20 septembris. | Reverendo ac magnifico tanquam fratri amatissimo Domino Gregorio Gallo sacrae Theologiae Doctori Excellenti. In curia serenissimi Regis Catholici».

2b. Identificació de l'autor i obra: *[Lletra del cardenal Otto Truchsess a Gregorio Gallo, Dilinga, 20 setembre 1557, dia de la suspensió del col·loqui de Worms]*.

1c. Folis 354-357. Fol. 354r, *inc.*: «ARTICULI PER THEOLOGOS hic congregatos super quatuor punctis seu membris propositionis ipsis factae et compositi ...».

Fol. 357r, *exp.*: «... Subscripserunt Joannes Marpach D.²⁹⁶ | M. Joannes Stall²⁹⁷ | Jacobus Andree D.²⁹⁸ | M. Michael Dillerus²⁹⁹ | Joannes Isemannus³⁰⁰

294. El delegat de l'emperador Ferran al col·loqui de Worms fou el bisbe de Naumburg, Julius Pflug, darrer bisbe d'aquesta diòcesi (1542-1564), que morí amb ell: EUBEL, III, 279. Personatge destacat en la lluita per a preservar la unitat de catòlics i protestants, ha estat diversament valorat: Cf. DTC, 12, cols. 1366-1369; DEER 442-444.

295. Otto Truchsess de Waldburg, bisbe d'Augsburg (1543-1573), creat cardenal per Pau III (1545): EUBEL, III, 32.

296. També dit Marbach. Cf. DU PIN, I-2, 551; TRE, XXII, 66-68; DEER 366. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 13, M 901-912.

297. L'identifiquem amb Johannes Mathesius, predicador a Joachimsthal, Bohèmia, per al qual Cf. EKL, IV (*Register*), 639a-b, DU PIN, I-2, 441-442. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 13, M 1408-1600.

298. Cf. DU PIN, I-2, 525-52; TRE, II, 672-680; DEER 22-23. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 1, A 2478-2726.

299. Cf. EKL, IV (*Register*), 397a; VD 16, I. Abteilung, Band 3, B 7851-7853, 7855; Band 10, K 1041-1045.

300. També dit Eisermann. Cf. EKL, IV (*Register*), 556b. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 5, E 873-897.

| Joannes Pistorius³⁰¹ | Andreas Hipperinus D.³⁰² | Nicolaus Roddingus³⁰³ | Jacobus Herbrandus D.³⁰⁴ | N. Georgius Karg³⁰⁵ | Nicolaus Gallus³⁰⁶ | Joannes Hartmannus³⁰⁷ | Caspar Goldtwurm Athesinus³⁰⁸ | Joannes Nicennus Haidelbergensis³⁰⁹ | Joannes Meccardus³¹⁰ | Mathias Erbius Reichenmeisen-sis pastor³¹¹ | Petrus Thossanus [M]ompelgartensis³¹² | Andreas Stolzius³¹³ | M. Joannes Conradus Vlmerus³¹⁴ | Colomannus Flischpa[r]chius³¹⁵ | Joannes Schawruck Bipatanus³¹⁶ | Georgius Neccerus Lindaiensis³¹⁷ | M. Petrus Geltnerus³¹⁸ | M. Ritt[n]erus³¹⁹ | Valentinus Herz Ecclesiae Pfathaimensis minister.³²⁰ | [*fol 357v*] Exemplum duarum conformium consultationum quas Theologi Franckfordiae existentes super propositione fecerunt et 23 Junii 1557 exhibuerunt».

301. Johannes Becker, superintendent a Alsfeld el 1541, mort el 1583. Cf. EKL, IV (*Register*), 722b. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 16, P 3033-3062.

302. També dit Hypperius, Gheeraerds/Gerhard/Gerardi. Cf. DU PIN, I, 102-104, V; DEER 283. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 7, G 1398-1432.

303. Dit també Roding. Cf. EKL, IV (*Register*), 758a. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 17, R 2709-2712.

304. També dit Heerbrand. Cf. DU PIN, I-2, 536-537; DEER 259-260. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 8, H 950-1092.

305. També dit Fuhrmann. Cf. EKL, IV (*Register*), 564b. Per al seu catecisme, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 10, K 116-118.

306. Cf. TRE, XII, 21-23; DEER 224. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 7, G 250-317.

307. L'identifiquem amb Johannes Hartmann aus Astern, autor d'una *Elegia* composta per a les exèquies de Joan Beltzii, editada conjuntament amb la de Joannes Fertsch: VD 16, I. Abteilung, Band 8, H 666.

308. Mort probablement després de 1571. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 8, G 2585-2603.

309. No identificat.

310. També dit Meckhart. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 13, M 1800-1808.

311. Cf. EKL, IV (*Register*), 422b. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 6, E 3699-3702.

312. És Pierre Toussaint, de Montbéliard, per al qual Cf. «Die Religion in Geschichte und Gegenwart³», VI, 965; DEER 558-559.

313. L'identifiquem amb Andreas Stoltzig, «Pfarrherr zu Michelstatt»: VD, I. Abteilung, Band 15, O 447.

314. Cf. *Historisch-biographisches Lexikon der Schweiz*, vol. 7, Neuchâtel 1934, 115. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 20, U 65-70.

315. També dit Cunmann Flinspach. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 7, F 1632-1634.

316. No identificat.

317. No identificat.

318. No identificat.

319. També Ritter i Ritttern. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 17, R 2535-2537.

320. No identificat.

2c. Identificació de l'autor i obra: *Articuli per theologos hic congregatos super quatuor punctis seu membris propositionis ipsius factae et compositi*, Francfurt, 23 juny 1557.

1d. Folis 358-361. Fol. 358r, *inc.*: «Post exortam diuisionem et dissensionem intrinsecam Theologorum hic existentium, qui Augustanam Confessionem sequi dicuntur de qua nuper scripsi ...».

Fol. 361r, *exp.*: «... ad Acta publica referri, siquidem id Catholicis magnopere et multifariam profuturum uindicent. Datum Wormatae sexta Octobris 1557. | [fol. 361v] Secreta informatio personae cuiusdam fidedignae de hiis que post enatam dissensionem intrinsecam Theologorum Augustanae Confessionis et intercessionem et tractationem a Domino Presidente inter susceptam Wormatae usque ad sextam Octobris 1557 ibidem acta sunt».

2d. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Informació secreta sobre el Col·loqui de Worms, fins al 6 d'octubre del 1557*].

[Altra còpia als fol. 395-397.]

1e. Folis 362-365. Fol. 362r, *inc.*: «Reverendissime Princeps, Venerabiles strenui nobiles doctissimi, gratiosi et obseruandi domini. Officiorum nostrorum paratissimorum in gratiam ...».

Fol. 365r, *exp.*: «... Saxoniorum Principum et Ciuitatis Brunswicensis ad praesens Colloquium euocati Theologi. Erhardus Schnepff D.,³²¹ Joachimus Mörlin D.,³²² Victorinus Strigel,³²³ Joannes Stössel.³²⁴ | [fol. 365v] Scriptum a Schnepffio et eius sequacibus domino Praesidenti secunda Octobris 1557 exhibitum».

2e. Identificació de l'autor i obra: Erhard SCHNEPFF, Joachim MÖRLIN, Victorinus STRIGEL, Johannes STÖSSEL, [*Escrit a l'assemblea, 2 octubre 1557*].

1f. Folis 366-368. Fol. 366r, *inc.*: «Serenissime et Potentissime Rex. Posteaquam litterae Maiestatis v. Regiae die nona praeteriti mensis Nouembris

321. Delegat de l'elector del Palatinat, Otto-Enric. Cf. DU PIN, *Table universelle des auteurs hérétiques du XVI et XVII siècles, tome IV*, París, André Pralard MDCCIV, 397-398; TRE, XXX, 233-235; DEER 505-506. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 18, S 3314-3323.

322. Delegat de l'elector del Palatinat, Otto-Enric. Cf. DU PIN, I-2, 454-456; TRE, XXIII, 193-196; DEER 388. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 14, M 5861-5897.

323. Cf. DU PIN, I-2, 446-448, TRE, XXXII, 252-255; DEER 542. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 20, S 9580-9648.

324. Fou superintendent del príncep elector de Saxònia, August I (1526-1586); aquest el va fer empresonar amb motiu de la polèmica protestant sobre l'Eucaristia: Hubert JEDIN, *Manual de Historia de la Iglesia*, t. 5, Barcelona, Herder 1972, 502. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 19, S 9218-9227.

ad me et Assessores mihi adiunctos datae mihi ad 16 diem eiusdem mensis vesperi redditae fuissent...».

Fol. 368v, *exp.*: «... tamquam humillimum eius Capellanum submise commendo. Datum Wormatae 7 Decembris 1557. E. Ro. Regiae Maiestatis infimus Capellanus Julius confirmatus Naumburgensis.³²⁵ | [fol. 368^v] Litterae Episcopi Naumburgensis ad Sacram Romanorum Regiam Maiestatem de 7 Decembris 1557».

2f. Identificació de l'autor i obra: {*Lletra del bisbe de Naumburg a l'emperador, 7 desembre 1557*}.

1g. Folis 369-372. Fol. 369r, *inc.*: «Reverendissime Princeps Sacrae Romanorum Regiae Maiestatis Praeses Domine observantissime. Dominatio v. Reverendissima benigne recordari potest quo studio nos Augustanae Confessionis substituti Assessores loco et nomine Illustrissimorum Electorum et Principum nostrorum...».

Fol. 372v, *exp.*: «... hanc quoque oblationem nostram Romanorum Regiae Maiestati significaturam esse. Actum Wormatae prima Decembris Anno 1557°. Ludouicus comes in Eberstain, dominus in Neugarten, Illustrissimi Electoris Saxonici³²⁶ substitutus Assessor. Henricus comes et dominus in Castel Wirtenbergensis substitutus Assessor».

2g. Identificació de l'autor i obra: {*Escrit del comte d'Eberstain³²⁷ i del comte de Wirtenberg³²⁸ al President del Col·loqui de Worms, 1 desembre 1557*}.

1h. Folis 373-379. Fol. 373r, *inc.*: «Notum sit quod in proximo Imperiali Ratisponensi Conuentu Sacra Romanorum Regia Maiestas dominus noster clementissimus et status ac Ordines Imperii, inter alia ardua Imperii negotia simul conuenerint ...».

Fol. 379r, *exp.*: «... et demum pro maiori rei certitudine presentem recessum manibus suis subscripserunt. Qui datus est Franckfordiae. | [fol. 379v] Recessus Franckfordiae publicatus 30 iunii 1557. | Collationata».

2h. Identificació de l'autor i obra: {*Acta del Recés de Frankfurt, 30 de juny 1557*}.

1i. Foli 380r, *inc.*: «Reverendissime Princeps Romanorum Regiae Maiestatis domini nostri clementissimi Praesidens ad praesens Colloquium deputate. Reverendissima Dominatio v. haud dubie recordatur quo pacto ...».

325. És Julius Pflug, per al qual Cf. supra, nota 294.

326. És Maurici de Saxònia.

327. No identificat.

328. No identificat.

Fol. 380v, *exp.*: «... cui omni tempore inseruire prompti sumus. Humiles³²⁹ Fridericus Dhun a Leyningen D. Officialis in Lauttern, Wernherus Eysen D., Christianus Kusten, Fridericus a Thanknebel, Samianus Knebel a Kazenelenpogen iunior. | Collationata».

2i. Identificació de l'autor i obra: F. DHUN, W. EYSEN, Chr. KUSTEN. F. THANKNEBEL, S. KNEBEL, [*Requisitòria al President del Col·loqui de Worms perquè insti la part catòlica que aclareixi si volen continuar o no*].

1j. Foli 381r, *inc.*: «Reverendissime Princeps Domine Praesidens Regie. Praemissa obsequiorum nostrorum promptitudine, Gratiose domine, agitur hodie septimus dies quo ob partis aduersae sophismata et quaesitas undique ambages frustra detinemur...».

Ib., *exp.*: «... Cui nos prompta obsequia nostra ubique declarare cupimus. Datum WORMATIAE XXIII Nouembris Anno 1557. Ludouicus Comes ab Eberstain et Dominus in Neugart, Henricus comes et Dominus in Cassel. | Collationata».

2j. Identificació de l'autor i obra: *Escrit al President del Col·loqui de Worms del comte d'Eberstain i del comte de Cassel (i Wirtemberg), 23 novembre 1557*.

1k. Folis 382-384. Fol. 382r, *inc.*: «Ad litteras Regias Collocutorum et adiunctorum ueteris religionis responsio. Testes nobis esse possunt omnes qui actibus Colloquii ab initio interfuerunt...».

Fol. 384r, *exp.*: «... Nec dubitamus has rationes recessui Imperiali Ratisponensi per omnia conformes esse, a quo recedendi nec potestatem nobis nec uoluntatem esse liquido testamur. Colloquutores et Adiuncti ex parte ueteris et Catholicae religionis».

2k. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Escrit al Col·loqui de Worms dels interlocutors i adjunts de la part catòlica*].

1l. Folis 385-387. Fol. 385r, *inc.*: «Reverendissime Domine praeses. Tametsi non dubitamus quin Reverendissima Dominatio v. locuples testis semper futura sit de diligentia et syncera fide nostra...».

Fol. 387v, *exp.*: «... gratias agimus, praecantes ut illa quam diutissime valeat incolumis. Datum WORMATIAE die septima Mensis Decembris, Anno Domini Millesimo Quingentesimo quinquagesimo septimo. Assessores substituti Catholicae partis».

329. Els noms dels signants vinents corresponen als representants dels prínceps reformats.

2l. Identificació de l'autor i obra: *{Escrit al President del Col·loqui de Worms dels assessors substituïts de la part catòlica, 7 desembre 1557}*.

1m. Folis 388-394. Fol. 388r, *inc.*: «Reverendissime Domine Praeses. Principio ingentes debemus et reuerenter agimus gratias Reverendissime Celsitudi tuae pro singulari studio suo, quod hactenus abunde declarat hac in Colloquii plus satis molesta causa ...».

Fol. 394r, *exp.*: «... instituti huius uel impediri uel abrumpi, sed frustra omnia. Omnipotens Deus conseruet nobis Reverendissimam Celsitudinem tuam incolumem. Datum Wormatiae vi Decembris 1557. Colloquutores et adiuncti Theologi ueteris et Catholicae religionis».

2m. Identificació de l'autor i obra: *{Escrit al President del Col·loqui de Worms dels interlocutors i adjunts de la part catòlica, 6 desembre 1557}*.

1n. Folis 395-397. Cf. supra, ad 1d.

1o. Folis 398r, *inc.*: «Reverendissime Princeps Romanorum Regiae Maies-tatis Domini nostri clementissimi Praesidens, gratiose domine. Posteaquam ab Illustrissimis, Illustribus, Generosis necnoc Magnificis et Nobilibus nostris gratiosissimis et gratiosis Dominis Electoribus, Principibus et Comitibus Augustanae Confessionis ad satisfaciendum...».

Fol. 398v, *exp.*: «... Id quod in perpetuum erga Reverendissimam Dominationem vestram promereri studebimus. Reverendissime Dominationis Vestre Humiles Fridericus Cdune (*sic*) a Leyning D. Officialis in Lauttern. Wernerus Eysen D. Christianus Kusten. Fridericus de Thanknebel de Kazenelenbogen Junior».

2o. Identificació de l'autor i obra: F. DHUN, W. EYSEN, Chr. KUSTEN. F. THANKNEBEL, *{Escrit de la part protestant al President del Col·loqui de Worms}*.

1p. Folis 399-400. Fol. 399r, *inc.*: «Reverendissime Domine praeses. Existimamus bono studio et ab inclito Rege et a Senatu Imperii hanc doctrinae collationem institutam esse. Ideo nos quidem qui ex nostra parte adsumus ...».

Fol. 400r, *exp.*: «... ut collatio doctrinae procederet, quam tamen ipsi detrec-terunt. Die Calendarum Decembris Anno 1557. Philippus Melanchton,³³⁰ Joannes Brentius,³³¹ Joannes Marbachius,³³² Joannes Pistorius Niddanus,³³³

330. Cf. TRE, XXII, 371-410.

331. Cf. TRE, VII, 170-181; DEER 66-67. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 3, B 7469-8000.

332. Cf. supra, nota 296.

333. Cf. supra, nota 301.

Michaël Dillerus,³³⁴ Jacobus Rungius,³³⁵ Jacobus Andrea D.,³³⁶ Georgius Cargius,³³⁷ Paulus Eberus».³³⁸

2p. Identificació de l'autor i obra: *{Declaració dels caps protestants al president del Col·loqui de Worms, 1 Desembre 1557}*.

4p. Catàlegs i bibliografia: a) Fonts: *Abschied | der gesandten Augspurgischer Confession | zum Colloquio inn Wormbs | welche so lang allda verbarret | biss die Widersacher | nicht haben weyter darinn Procediren woellen*, s. l., [Worms] 1557, Frankfurt a. M. 1557, Hamburg, Paul van Eitzen 1558 [VD 16, I. Abteilung, Band 18, S 5144-5146, 5150]; *Vom Abschied des Colloquii oder Gesprächs zu Wormbs | Bericht der Theologen vnd Gelehrten der Augspurgischen Confession zugethan*, s. l. [Wittenberg], 1557 [VD 16, I. Abteilung, Band 18, S 5147-5149, 5152-5153]; *Vom Abschied des Colloquii zu Wormbs M. D. LVII. Warhafftiger gegenbericht auff das Buechlin zu Frankfurt am Mein den VI. Dezember aussgegangen*, s. l. [1557?]; *Scriptum collocutorum Augustanae confessionis, qui in urbe Vangiorum fuerunt, donec adversarii colloquium abruperunt anno 1557*, Strassburg 1557 [VD 16, I. Abteilung, Band 18, S 5138-5139, 5142-5143]; *Ein Schrifft der Augspurgischen Confession zugethanen Colloquenten, | so zu Worms versamlet gewesen, | biss endtlich das Colloquium durch die Widerparth ist zertrennt worden | Im jar | 1557*, Pforzheim, bei Georg Raben 1557 [VD 16, I. Abteilung, Band 18, S 5151]; *Scriptum collocutorum Augustanae confessionis, qui un urbe Vangiorum fuerunt, donec adversarii colloquium diruperunt anno 1557, cum oppositis annotationibus, quae causam alterius partis declarant, ut ex hac collatione veritas intelligatur et ab aequis lectoribus indicetur*, s. l., 1558 [VD 16, I. Abteilung, Band 18, S 5140-5141]; *Historia et apologia vtriusque partis, Catholicae et Confessionariae de dissolutione colloquii nuper Vuormatiae instituti, ad omnes Catholicae fidei protestores*, per Fridericum Staphylum, Neisse 1558 [VD 16, I. Abteilung, Band 19, S 8585]; *Historia vnmnd Gegenbericht beyder partheyen, der Catholischen und Confessionisten, von zertrennung des Colloquiums, so amb juengsten zu Wormbs angestellt worden, an alle des Catholischen Glaubens beschuetzer. Erstlich durch D. Fridericum Staphylum in latein beschriben vnd newlich ... durch einen Catholischen Priester verteütscht*, Ingolstadt 1562 [VD 16, I. Abteilung, Band 19, S 8586]; *Wahrhaffte vnd Bestendige Antwort auff den unbegruendten Abschied der Confessionisten darinne angezeigt wirt das nit die Catholischen beklagten sondern die Confessionisten Ankleger selbst vrsach sind an zertrennung dises zu Worms Anno 1557 gehaltenes Colloquii. Durch D. Johann a Via Dhomprediger zu Wormbs*, s. l., s. a. [VD 16, I. Abteilung, Band 22, Z 657]; *Protestationschrift der Fürstlichen Sächsischen*,

334. Cf. supra, nota 299.

335. Dit també Runge. Cf. EKL, IV (*Register*), 765a. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 17, R 3751-3766.

336. Cf. supra, nota 298.

337. Cf. supra, nota 305.

338. Cf. DU PIN, I-2, 448-449; DEER 169-170. Per a les seves obres, Cf. VD 16, I. Abteilung, Band 5, E 10-72.

Mannsfeldischen und Braunschweigischen Theologen Den Herren Assessoribus und Notariis auff dem Colloquio zu Worms im 1557. jar vberantwortet. Eisleben. quarto (Die Messkataloge Georg Willers, Herbstmesse 1565 bis Herbstmesse 1573, Hildesheim – New York, Georg Olms Verlag 1972, 225) [VD 16, I. Abteilung, Band 16, P 5103 (s. 1.)].

b) Estudis: Gustav BOSSERT, *Beiträge zur Geschichte des Religionsgesprächs in Worms 1557*, dins «Blätter für württembergische Kirchengeschichte», NS 4 (1900), 35-56; Gustav KAWERAU, *Wormser Religionsgespräche*, dins «Realencyklopädie für protestantische Theologie und Kirche»³, 21 (1908), 489-496; Hans BARON, *Religion and Politics in the German Imperial Cities during the Reformation*, dins «English Historical Review», 52 (1937), 402-427, 614-633; SCHOTTENLOHER, *Bibliographie zur deutschen Geschichte im Zeitalter der Glaubensspaltung 1517-1585*, tom. 4, nn. 538ss; Hubert JEDIN, *An welchen Gegensätzen sind die vortridentinischen Religionsgespräche zwischen Katholiken und Protestanten gescheitert*, dins «Theologie und Glaube», 48 (1958), 50-55; M. HOLLERBACH, *Das Religionsgespräch als Mittel der konfessionellen und politischen Auseinandersetzung im Deutschland des 16. Jahrhunderts*, Frankfurt 1982; Gustav Adolf BENRATH, *Konfessionelle Irenik und Konkordienversuche im 16. und 17. Jahrhundert. Eine Skizze*, dins «Kirche und Traditionspflege. Referate des 5. Internationale Kirchenarchivtags», Budapest, Helmut Bauer 1987 – Neustadt a. d. Aisch 1989, 155-166; Benno von BUNDSCHUH, *Das Wormser Religionsgespräch von 1577 unter besondere Berücksichtigung der kaiserlichen Religionspolitik*, 1988 (Reformationsgeschichtliche Studien und Texte 124); Rolf DECOT, *Religionsgespräch und Reichstag. Der Regensburger Reichstag von 1556/1557 und das Problem der Religionsgespräche auf Reichstagen*, dins Erich MEUTEN, *Reichstage und Kirche* (Schriftenreihe der Historischen Kommission bei der Bayerischen Akademie der Wissenschaften 42) 1991, 220-235; TRE, XXVIII, 672, 675-681.

5p. Edició: Cf. supra, 4p, a). «Corpus Reformatorum», IX, 451-461, publica les dues relacions de Melancton del col·loqui de Worms, la primera en tudescc, la segona en llatí. És prevista l'edició dels documents gironins en un estudi ulterior.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura variable, a columna tirada. Als folis 93r-94v, a dos corondells.

2. Tipus de ratllat: No n'hi ha.

3. Tipus de lletra i mans: Cursives diverses de la segona meitat del segle XVI.

4. Reclams de foli a foli als fol. 97-104, 166-174.

5. Decoració: Al foli 85r, dibuix de la distribució dins el chor de la catedral d'Oriola de les dignitats i canonges.

6. Notes als fol. 4rv, 5v, 14r, 211r-212v, 214v-219v, 223v-226r, 229rv, 230v-231v, 233r, 234r, 237rv, 238v-240v, 242r, 243r.

7. Segells i timbres: Al foli 1r, timbre del «Seminario Episcopal de la Diocesis de Gerona»; al foli 79r, timbre de la «Biblioteca | Seminario | de | Girona». Segells i restes de segell de cera als folis 55v, 58v, 66v, 70²v, 73²v, 74v, 75²v (del duc de Gandia), 77²v, 91v, 92²v, 114³v, 117²v, 128r, 129v, 129³v, 165²v, 206v, 253²v, 255²v, 256²v, 258²v, 300v, 305²v, 308v, 309²v, 310²v, 311²v, 312²v, 317v, 318²v, 323²v, 324²v, 328²v, 331²v, 333²v, 334²v, 335²v, 336²v, 340²v, 341²v, 344v, 345²v, 346²v, 347²v, 348²v, 353²v.

9. Copistes diversos.

10. Revisions i correccions als fol. 4r, 105r, 126r, 211r-221v, 228v, 229r-234r, 237v, 238v-239r.

12. Notícies històriques: Tota la documentació continguda en la primera part del manuscrit es refereix al problema de la conversió, instrucció i assimilació dels moriscs. En la segona hi predomina la temàtica relativa al Concili de Trento. La tercera conté documents referents a la gestió del bisbat d'Oriola. La quarta és una miscel·lània on hom hi ha aplegat materials que podrien haver format part de qualsevol de les tres seccions anteriors. La cinquena recull documents del moment del Col·loqui de Worms.

El fil conductor de tot el ms. és la persona de Gregorio Gallo y de Andrade, bisbe d'Oriola entre 1565-1577 i de Segòvia entre 1577 i 1579, per al qual cf. EUBEL, III, 281, 314. Deixeble de Francisco de Vitoria i de Soto, és un bon representant de la primera escola teològica salmanticense. Autor d'una *Super epistolam ad Romanos c. 1-9 glossa*, conservada al ms. 2762, fol. 359-438, de la Bibl. Univ. de Salamanca, i d'un sermó sobre l'Assumpció de Maria, conservat al ms. 7874, fol. 134-154, de la BNM, treballà en l'elaboració dels estatuts de la Universitat salmantina del 1538. El ms. és un volum miscel·lani fet amb fragments de la correspondència rebuda per ell. Cf. C. GUTIÉRREZ, *Espanoles en Trento*, Valencia 1951, 540-546.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació. Hi ha folis despresos, alguns amb trencadures (fol. 45), d'altres amb oxidació avançada.

2. Datació: Segona meitat del segle XVI.

3. Origen oriolà.

4. Propietaris i procedència: Gregorio Gallo. Al fol. 2r, ex-libris de Benet Pañelles i Escardó,³³⁹ que el va poder adquirir a Madrid entre 1730 i 1735; monestir de Sant Feliu de Guíxols; BDSG.

339. Cf. supra, nota 161.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 190 x 267 x 15.

b) Material: Cartró recobert de pergamí esgrogueït.

2. Llom del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant cinc nervis interns que en treuen altres tants d'externs, formant sis seccions.

b) Descripció de les seccions: 1)-5) buides; 6) etiqueta de paper blanc enganxada, amb la cota actual del ms.: «BDSG |Ms | 20».

3. Altres elements:

c) Cobertes (folres) del mateix paper que la resta del ms.

d) Talls jaspiats.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavís del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: {5} + 61 + {1}.

5. Dimensions: 188 x 258 x 12.

6. Plecs:

1) Un foli escadusser que forma bifoli amb el paper de folre de la contratapa I, foli {1}.

2) Un bifoli, folis {2}-{3}, sense reclam.

3) Un bifoli, folis {4}-{5}, sense reclam.

4) Plec de 2 x 2, folis 1-4, sense reclam.

5) Plec de 4 x 2, folis 5-12, amb reclam: «Paro».

6) Plec de 4 x 2, folis 13-20, sense reclam.

7) Plec coix, de 3 /2, folis 21-25.

8) Un bifoli, folis 26-27, amb reclam: «bonam».

9) Plec de 4 x 2, folis 28-35, amb reclam: «Subrinus».

10) Plec de 3 x 2, folis 36-41, sense reclam.

11) Plec de 3 x 2, folis 42-47, sense reclam.

12) Un bifoli, folis 48-49, sense reclam.

13) Plec de 3 x 2, folis 50-55, amb reclam: «fol.».

14) Plec de 2 x 2, folis 56-59, sense reclam.

15) Plec coix, de 3/0 (= folre de la contratapa II).

Al capdavall del foli [1]r, al marge dret, escrit en llapis, signatura actual del ms.: «Ms | 20».

Al plec 7) després del foli 21 hi ha un foli en blanc que no ha estat numerat.

8. Foliació: El cinc primers folis no tenen numeració, com el darrer, no escrit, característica aquesta que sembla desautoritzar la feina del foliador. A partir del plec 4) la foliació és escrita en xifres aràbigues i en la mateixa tinta que la resta del ms.; se situa a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigrana de l'àncora encerclada i somada d'estela de sis puntes, d'un tipus que no hem trobat repertoriat.

12. Sistema de ratllat en sec, amb la particularitat que en el mateix foli hi ha al costat esquerre el solc, >, i al dret el relleu, <.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1. Folis [2]-[3]. Fol. [2]r, *inc.*: «Illmo y Rm. Señor En execució dels venerats ordres de V. S. Illustrissima y Rma. che se digná imposarme alasoras che logrí la sort mes desiderable de presentarme personalmente a la sua obediencia ...».

Fol. [3]r, *exp.*: «... quedant sempre a la sua disposició y suplicant S. D. M. la conserui y guarde sempre. De Roma 22 juliol 1730. B. L. M. de V. S. Ilma. y Rma. son mes vmlid seruidor obligat Gerardo Suri».

2. Identificació de l'autor i obra: GERARDO SURI, [*Endreça del contingut del ms. al bisbe de Girona Baltasar de Bastero i Lledó (1729-1745)*].

II

1. Folis [4]-[5]. Fol. [4]r, *inc.*: «Index. Avvertenza per la visita de Sagri Limini, che devono fare li signori vescovi f. 1 ...».

Ib., *exp.*: «... Decreto della congregazione de Vescovi sopra le disposizioni testamentarie f. 60».

Fol. [4]v-[5]v, buits.

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Índex del contingut del ms.*].

III

1. Folis 1-4. Fol. 1r, *inc.*: «Avvertenza per la visita de SS. Limini, o sia informazione, che devono dare gl'ordinari alla Sagra Congregazione del Concilio. Sulla richiesta fattami da V. S. Illma. nei mesi passati di darle un

instruïone sopra il modo col quale deve un zelante vescovo dar conto alla S Sede ...».

Fol. 4r, *exp.*: «... pregando la di lei bontá a gradirlo, mentre rassegnandole sempre piu la mia ubbidienza, mi soferivo».

2. Identificació de l'autor i obra: [Gerardo SURI], *Avvertenza per la visita de SS. Limini*.

IV

1. Folis 5-20. Fol. 5r, *inc.*: «Eminentissimi et Reverendissimi Domini, Domini mei Coelsissimi. Cum statutum sit in constitutione felicis recordationis Sixti Papae Quinti,³⁴⁰ vt cuncti christiani orbis Antistites ad Apostolicam Sedem (*iter* ad Apostolicam Sedem) accedant ad rationem reddendam sui Regiminis ...».

Fol. 20v, *exp.*: «... absolutionem et indulgentiam humillime peto, quantum iudicio praeceptisque et monitis mei animi sensum humillime subdens sacrarum purpurarum fimbrias reuerenter deoscolor. EE VV. In ciuitate Portalegrensi 1 septembris 1712 Deuotissimus obiedientissimus (*sic*) et obligatus seruus D. Aluarez Perez de Castro Noronsa (*sic*)³⁴¹ Episcopus Portalegrensis».

2. Identificació de l'autor i obra: Alvarez Perez de CASTRO NORONSA, bisbe de Portalegre (Portugal), *Relatio et status Ecclesiae et Dioecesis Portalegrensis in Regno Lusitaniae*.

V

1. Folis 21-22. Fol. 21r, *inc.*: «Eminentissimi et Reuerendissimi Patres. Cum jam placuerit Domino nostro Papae Clementi XI et EE. VV. humillimas meas preces super admissione Abbatis Antonii Fiocca ad sacra Apostolorum Limina visitanda reicere ...».

Fol. 21v, *exp.*: «... et animarum salutem et EE VV sacras purpuras cernuus deoscolor. EE. VV. Portolegri die 15 Martii 1713. Humillimus obligatissimus Deuotissimus Seruus D. Alvarus Episcopus Portolagrensis. Die 18 Novembris 1713. Die 1 Decembris 1713. Dentur sic cum attestazione pro 32 quadriennio».

2. Identificació de l'autor i obra: ÍD., *Epistola Reverendissimi Episcopi Portalegrensis ad Sacram Congregationem Concilii*.

Segueix un foli en blanc i no foliat.

340. Cf. *EdP*, vol. III, 202-222.

341. Alvaro Pires de Castro e Noronha, bisbe de Portalegre, Portugal, des del 1711 al 1740: EUBEL, V, 321; VI, 344.

VI

1. Folis 22-23. Fol. 22r, *inc.*: «Die 1 Decembris 1713. Portalegrensi Episcopo. Sacerdos Antonius Machado de Pacia, Procurator ab Amplitudine tua ad Sacra Limina prolabenti trigesimo secundo quadriennio visitanda ...».

Fol. 23v, *exp.*: «... Tenet ergo amplitudo tua Sacrae Congregationis laudes et responsa, eique interim de obito visitationis munere testantes, diuturnam felicitatem a Domino precamur».

2. Identificació de l'autor i obra: *Responsio Sacrae Congregationis*.

VII

1. Folis 24r-33r. Fol. 24r, *inc.*: «Eminentissimi et Reverendissimi Domini Domini mei Coelssissimi. In Episcopali Portalegrensis Ecclesie Sede, meritis licet imparibus, Deo ita disponente constitutus illam semper precipuam inter reliquas Pastoralis sollicitudinis curas ...».

Fol. 33r, *exp.*: «... sub quarum protectione me meamque Ecclesiam commendo sacras purpuras profunde inclinatus humiliter veneror. Portalegrie Aprilis 1719 die 30. Humillimus, Deuotissimus et obedientissimus seruus».

2. Identificació de l'autor i obra: *Secunda relatio status eiusdem Ecclesiae et Dioecesis Portalegrensis*.

VIII

1. Folis 34r-37v. Fol. 34r, *inc.*: «Visita de SS. Limini 1711. Nos Bandinus tituli S. Praxedis S. R. E. Presbyter Cardinalis Panciaticus³⁴² fidem facimus et attestamus qualiter Reverendissimus Dominus Episcopus Sutrinus et Nepesinus juxta constitutionem S. M. Sixti V sacra limina personaliter visitavit ...».

Fol. 37v, *exp.*: «... A me si pro tuo gerendo munere quidpiam dari adiumenti possit, cave dubites non daturum. Amplitudini tuae. Romae 6 Maii 1724. Vti frater Cardinalis Orighus³⁴³ Praefectus. P. de Lambertinis Secretarius».

2. Identificació de l'autor i obra: *Responsiones Sacrae Congregationis Concilii Reverendissimo Domino Episcopo Sutrino et Negresino*.

342. Bandino Panciatici, patriarca titular de Jerusalem el 1689, creat cardenal per Alexandre VIII el 13 de febrer del 1690, mort el 21 d'abril del 1718: EUBEL, V, 16, 220. 220.

343. Curtius de Urighis, creat cardenal per Climent XI el 18 de maig del 1712, mort el 18 de març del 1737: EUBEL, V, 28-29.

IX

1. Folis 38r-39v. Fol. 38r, *inc.*: «Mechliniensi Archiepiscopo. Postquam Sanctissimus D. N. benigne annuit ut Dominus Egidius uti Amplitudinis tuae procurator ad sacra limina eius nomine visitanda pro hac vice admitteretur ipseque demandati sibi muneris partes explevit, relatio hodierni status ...».

Fol. 39v, *exp.*: «... eique omnia prospera precamur a Domino, nostraque officia dedimus ex animo. Romae 6 Julii 1680».

2. Identificació de l'autor i obra: *Responsio Reverendissimo Archiepiscopo Mechliniensi*.

X

1. Folis 40-41. Fol. 40r, *inc.*: «Episcopo Cariensi Perillustrissimo. Ingemuerunt quidem Illustrissimi Patres Tridentino Concilio interpretando, ac praelatorum limina Beatorum Apostolorum Petri et Pauli visitantium postulatis audiendis praepositi ...».

Fol. 42v, *exp.*: «... Et bene valebit in Domino, quam ei beneficentissimum ex animo cupimus. Romae die 8 Julii 160[?].».

2. Identificació de l'autor i obra: *Responsio Reverendissimo Episcopo Cariensi*.

XI

1. Folis 42-44. Fol. 42r, *inc.*: «Die 8 Augusti 1716. Vassionensi Episcopo. Data fuit attestatio V. SS. L. pro 32 et 33 quadrienniis eique responsum super infrascriptis postulatis ...».

Fol. 44v, *exp.*: «... Ad XII. Nullum ius competere Episcopo pro executione piorum Legatorum, negligentibus administratoribus a testatore designatis».

2. Identificació de l'autor i obra: *Responsio ad Postulata Reverendissimi Episcopi Vassionensis* (Vaison, França).

XII

1. Folis 45-47. Fol. 45r, *inc.*: «Die 12 Decembris 1716. Cracoviensi. In relatione hodierni status Ecclesiae D. Episcopus sacra limina canonici ablegatus visitans infra exponit et sacram Congregationem consulit super eisdem ...».

Fol. 47v, *exp.*: «... eius operosum zelum collaudarunt; nosque de expleto visitationis munere testantes eidem omnimodam felicitatem precamur a Domino».

2. Identificació de l'autor i obra: *Responsio similis Reverendissimo Episcopo Cracoviensi*.

XIII

1. Folis 48-49. Fol. 48r, *exp.*: «Auriensi Episcopo Perillustrissimo. Est quidem in Amplitudine tua quicquid bene ac prudenter gerenti Episcopale munus, gravissimum illud quidem ac laboriosum convenit, summa scilicet vigilantia, pietas, religio ...».

Fol. 49v, *exp.*: «... tuoque gregi sanctitatis suae benedictionem deferam, de sacra huius Congregationis erga te benevolentiam, de mea in tua commoda voluntate commonefaciam. Romae 29 Februarii 1723».

2. Identificació de l'autor i obra: *Responsio similis Reverendissimo Episcopo Auriensi* (Ourense, Galícia).

XIV

1. Folis 50-59. Fol. 50r, *inc.*: «Decreti della Congregatione de Vescovi e Regulari. Napoli. Fa bene V. S. a non permettere che li caualieri di S. Pio Jerosolimitano vadino à parlare à Monache senza licenza di questa Sacra Congregatione ...».

Fol. 59v, *exp.*: «... ut intersint processionibus, nec ab eis discedant, nisi finitis, et in eis Magistro Ceremoniarum obediant».

Identificació de l'autor i obra: *Decreta Sacrarum Congregationum Episcoporum et Regularium et Concilii Tridentini*. Adreçats a Nàpols, al regulars en general, als observants, a Bolonya, Spoleto, Gènova, Belluno (2), Sabina, Auximan, Cività Castellana, Verulana, Forosempronienesi, Cracòvia.

XV

1. Folis 60-61. Fol. 60r, *inc.*: «Decreto della Congregazione de Vescovi e Regulari, in torno alle Disposizioni Testamentarie...».

Fol. 61v, *exp.*: «... eseguirà con applicazione, et diligenza, et il Signore Iddio la felicità. Roma 19 Agosto 1678. Ita reperitur in Registro authografo Sacrae Congregationis Episcoporum et Regularium. In fidem C. hac die 15 Martii 1724. V. Archiepiscopus Damascenus Loco + sigilli Eminentissimi Praefecti Paulucci».

2. Identificació de l'autor i obra: *Decreto della Congregazione de Vescovi sopra le disposizioni Testamentarie* (1678).

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 140 x 210, a columna tirada, de 25 línies. Impaginació del foli 6r: 25 + 140 + 23 x 25 + 215 + 20.

2. Tipus de ratllat: Dues línies horitzontals i dues verticals de justificació. Escripura de justificació a justificació. UR = 7, 1.

3. Tipus de lletra i mans: Escripura cursiva itàlica del segle XVIII, molt regular, d'una mateixa mà.

4. Reclams de foli a foli a l'interior de cada document.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» al fol. [2]r.

9. Copista únic.

12. Notícies històriques: La lletra-endreça de les peces contingudes al ms., escrita en català per un curial de Roma —que reproduïm en apèndix—, és indicativa d'una pràctica o és un fet singular? Si la darrera hipòtesi fos la bona, caldria posar en relació el seu autor, Gerardo Suri —cognom altrament conegut a Barcelona— amb el cercle romà d'Antoni de Bastero i Lledó,³⁴⁴ canonge i germà del bisbe, que va residir a Roma des del 1709 al 1724, menant la seva particular batalla intel·lectual a propòsit de les qüestions filològiques relatives al provençal i al català.

Tal com indica l'endreça que es transcriu tot d'una, el volum és un recull d'escriptures relatives a la visita ad limina que els bisbes han de fer cada quatre anys a Roma. Gerardo Suri ja havia fet aquest favor l'any 1724 al bisbe portuguès de Portoalegre, i per això al ms. hi ha quatre documents que es refereixen al prelat d'aquella diòcesi, Alvarez Perez de Castro Noronsa. Gerardo Suri es perfila així com l'agent o l'home de confiança del bisbe Bastero a Roma.

D'altra banda, cal remarcar l'esment d'Antonio Fiocca supra, III, V, 1, autor dels mss. 6 i 7 del nostre catàleg, personatge que pren un relleu remarcable en l'estada o en les estades del bisbe Bastero a Roma, com a contacte amb la Cúria o en virtut d'afinitats intel·lectuals i polítiques que estudis ulteriors hauran d'aclarir.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació bo.

2. Datació: Segle XVIII, amb l'any 1730 com a *terminus ad quem*.

3. Origen: Cúria Romana.

4. Propietaris i procedència: Baltasar de Bastero (*ca.* 1730), Biblioteca del Seminari de Girona (1760-1770).

Apèndix

Transcripció de l'endreça del contingut del ms. al bisbe de Girona Baltasar de Bastero i Lledó (1728-1745), feta en català per Gerardo Suri:

(Fol. [2]r) Illustrissimo y Reverendissim Señor: En execucio dels venerats ordres de V. S. Illustrissima y Reverendissima, che se dignà imposarme alasoras,

344. Nasqué a Barcelona el 1675 i morí a Girona el 1737. Va sojornar molts anys a Roma com a encarregat dels negocis que hi tenia la Cúria gironina, i també a causa de la seva adscripció al partit austriacista. Cf. DBA I, 240.

che logré la sort mes desirabile de presentarme personalment a la sua obediencia, rebentne moltes gracias y onors, vmilio à Sua Illustrissima algunas escripturas appartenents a la visita ad Sacra Limina, che deuen fer los Señors Prelats de quatre en quatre anys, donant compte a la S. Sede Apostolica de llurs Dioceses per lo che toca a la Disciplina Ecclesiastica, ab la Resposta, che se los dona de la mateixa S. Sede, y per eixa della Sagrada Congregacio del Conclili (*sic*) Tridentino, no ja perche io supposia, che V. S. Illustrissima ne hage menester per son regolament, sabentse qual sia la recitit, ab che feruorosament de zelantissim Pastor governa lo seu Grege, de che ne corre publica la fama, fentseli la deguda alabança y justizia entre eixos doctes y exemplars Ecclesiastichs, y també entre los secolars de totas condicions; sino perche en las oras menos ocupadas de son Pastoral ministeri se entretinga en la lectura de ellas per una simple curio-(fol. [2]v)-sitat de saber la manera, ab che adempleixen tal offici altres doctes y vigilants Prelats de diferents Regnas y Prouincias; no dubtant io, che li enconterà una qualche satisfació almenos en los Postulats, che se fan, y suas Respostas, che se los dona de la Dita Sagrada Congregació nomine et auctoritate Summi Pontificis.

Totas eixas Escripturas remetí à Portogal en lo any 1724 à Monseñor Illustrissim y Reverendissim Señor D. Alvaro Pérez de Castro y Noronha Bisbe dignissim de Portalegre del qual remeto tambe lo Sinodo, en ocasió, che me ordenà de enuiarli una particular instrucció sobre lo modo de complir à son offici envers la S. Sede. Y encaraque fos dita instrucció en ydioma italià ne envio la copia, che trobarà en primer lloch, y despues las Relaciones, o gran (*sic*) Enformacions, che lo dit zelantíssim Prelat remeté als Señors Cardenals de la Sagrada Congregació del Concili, y seguidament algunas Respostas de ella fetas à diferents Prelats; portant en fi los Decrets citats en aque-(fol. [3]r)-llas de Monseñor de Portalegre, che men donà lo precís ordre, y altres com veurà.

Si per cas V. S. Illustrissima fos anziós de altres semblants noticies, y de qual-seuulla altra cosa de esta Curia Romana, me farà grazia de donarmen son autoreuol manament, indiuiduant lo Bisbat, y lo temps, che ab tota la deguda puntualitat sarà obeida, conforme demana lo seu alt merit, y com io me considero obligat a seruir-la, quedant sempre a la sua disposició, y suplicant S. D. M. la conserui, y guarde sempre.

De Roma, 22 Juliol 1730.

B. L. M. de V. S. Illustrissima y Reverendissima

Son mes vmil seruidor obligat

Gerardo Suri.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 188 x 272 x 20.

b) Material: Pergamí de color groc.

2. Llom ras, del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis interns que no en treuen d'externs i no formen seccions.

b) Descripció dels sectors: 1) buit; 2) escrit en tinta sèpia: «Discursos | Variables»; 3) a baix, etiqueta de paper blanc enganxada, amb la cota actual del manuscrit: «BDSG | Ms | 21».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: I + I, que, de fet, formen bifoli amb el folre de les dues contratapes. Foli de guarda inicial Ir, a dalt i centrat, escrit en tinta per una mà diferent de la de la resta del volum: «Govèrn Canonge»,³⁴⁵ a baix, cap al marge dret, escrita en llapis, signatura actual del volum: «Ms | 21».

c) Cobertes (folres) del mateix paper que els folis de guarda.

d) Talls sense particularitat.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

f) Queix del mateix pergamí, de 6 mm.

g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: I + 01 + [142] + I.

5. Dimensions: 190 x 265 x 15.

6. Plects:

1) Plec de 3 x 2, pàgines 01-9, amb reclam: «Dis-».

2) Plec de 6 x 2, folis 10-21, amb reclam: «bas-».

3) Plec de 4 x 2, folis 22-29, amb reclam: «en».

4) Plec de 5 x 2, folis 30-38, amb reclam: «Ga-».

5) Plec de 6 x 2, folis 39-50, amb reclam: «tempe-».

6) Plec de 4 x 2, folis 51-58, amb reclam: «-ferme-».

7) Plec de 6 x 2, folis 59-70, amb reclam: «-nen».

8) Plec de 4 x 2, folis 71-78, amb reclam afollat: «Passi».

9) Plec de 6 x 2, folis 79-90, amb reclam: «leyes».

10) Plec de 4 x 2, folis 91-98, amb reclam: «toparemos».

³⁴⁵. El 1780 Sebastià Govern, jurista de Girona, feia patrimoni al seu fill Narcís, D-435, fol. 187r. El 1783 hom certificava els seus mèrits, G-166, fol. 127r, i el 1784 ja era prevere, conferint-li el vicari general la rectoria de Garrigàs, D-439, fol. 109r, 165r. El 1795 el rei el presentava a una canongia de la Seu, vacant per òbit de Faust Feliu, D-450, fol. 216r, i el mateix rei presentava un altre candidat a la rectoria de Garrigàs, vacant per promoció de Narcís Govern, D-450, fol. 431r.

- 11) Plec de 6 x 2, folis 99-110, amb reclam: «es el».
- 12) Plec de 4 x 2, folis 111-118, amb reclam: «de los».
- 13) Plec de 6 x 2, folis 119-129 bis, amb reclam: «Discurso».
- 14) Plec de 4 x 2, folis 130-137, amb reclam: «alabanza».
- 15) Tres folis escadussers enganxats al plec anterior, folis 138-140.

El foli 01 ha perdut uns mm. del marge superior, que deuen haver estat retallats amb una certa cura, tal com ho delata la nitidesa del tall. Per això el text de l'endreaça que hi havia escrita a partir de dalt de tot del marge ha estat afegit per una altra mà (Cf. infra, III, A), que no pot haver estat diferent de la del qui va fer el tall.

Al plec 4) hi ha el foli 37bis.

8. Foliació contínua, en xifres aràbigues, posada a l'angle superior dret del recto dels folis. Fins al foli 9r hi ha paginació escrita en tinta; bo i no comptant el foli 9v, des del foli 10 fins al final hi ha foliació.

10. Filigrana dels tres cercles coronats, grifolls a les dues bandes, amb creu a l'interior del primer cercle i amb les lletres «BD» a l'interior del cercle central, d'un tipus que no hem trobat repertoriat.

12. Sistema de ratllat: Plegat tabel·liònic, amb relleu en el sector del marge esquerre i solc en el del marge dret.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Foli 01r: «*al man*) Muy señor mio: En los discursos remito a Vd, en que dezeava mi (*fin al man*) cariño y veneracion verlos juntos, enel enque se hallauan, sinque hubiesen reciuído la ultima mano de correccion, ni acauadose otro no pequeño numero de semejantes discursos, que aun estan del todo imperfectos conque no ha sido posible unirlos aestos. Me fue preciso hacerlos poner en limpio, y enquadernarlos juntos para satisfacer asu gusto prefiriendole al mio como lopiden las leyes dela Verdadera Amistad».

2 Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Endreaça del volum a un destinatari no expressat*].

B

1. Folis1-140. Fol 1r, *inc.*: «EL HOMBRE PRACTICO. DISCURSO PRIMERO. De la capacidad del Hombre. No se puede negar que hay en el Hombre ciertos principios naturales, capaces por si solos de darle atodas las hauilidades Artes y ciencias que veemos se han sauido ...».

Fol. 140v, *exp.*: «... La introduccion y amistad de aquellos con quien no hemos tratado y la entrada y lugar de que seamos capaces en las Cortes y otras partes donde nos sea honroso, Vtil o instructiuo tenerla».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *El Hombre Práctico*.

6. Contingut:

Pàg. 5: Discurso Segundo De la Generacion.

Pàg. 7: Discurso 3º De la Instruccion Infantil.

Fol. 11v: Discurso 5º De los egercicios corporales Artes y Ciencias en general.

Fol. 12v: Discurso Sexto Exercicios Corporales.

Fol. 13r: Discurso Septimo De las Lenguas.

Fol. 15v: Discurso Octauo De las matematicas en general y del Aritmetica Geometria y sus dependencias en especial.

Fol. 17v: Discurso Septimo (*sic*) Pintura y escultura.

Fol. 18v: Discurso X Musica.

Fol. 19v: Discurso XI Astrologia

Fol. 21r: Discurso XII Magia y Encantaciones.

Fol. 23v: Discurso XIII De la Historia.

Fol. 31r: Discurso XIV De la Filosofia en general y de la Chimica.

Fol. 36v: Discurso XV Leyes y Cánones.

Fol. 37v: Discurso XVI Medicina.

Fol. 42v: Discurso XVII Poessia (*sic*).

Fol. 45r: Discurso XVIII Teologia.

Fol. 48r: Discurso XIX De el miedo y el Valor.

Fol. 52v: Discurso XX De la prudente y sauia desconfianza.

Fol. 54r: Discurso XXI De las Virtudes y de los Vicios.

Fol. 61v: Discurso XXII Del aplauso y amor de las gentes y de las amistades y promessas.

Fol. 70r: Discurso XXIII De la virtud y Arte Militar.

Fol. 74v: Discurso XXIV De la nobleza.

Fol. 77r: Discurso XXV De la cortesia y de la estimacion.

Fol. 81r: Discurso XXVI De la Fortuna y de la desgracia.

Fol. 83v: Discurso XXVII Del Teatro y Representaciones.

Fol. 88r: Discurso XXVIII De la eleccion de empleos merito y agrado de las gentes.

Fol. 90r: Discurso XXIX De la sociedad y Magistrados o Imperio entre los Hombres.

Fol. 96r: Discurso XXX Del ocio y del Trauajo.

Fol. 101r: Discurso XXXI De la mentira y de la Verdad.

Fol. 103r: Discurso XXXII Del Imperio Romano y su ruina.

Fol. 109v: Discurso XXXIII De las Pendencias y desafíos.

Fol. 112v: Discurso XXXIV De los Tributos y Rentas publicas y Monedas.

Fol. 121v: Discurso XXXV Del campo su cultura y recreacion.

Fol. 123r: Discurso XXXVI De el conocimiento y tolerancia en la Justicia y otros defectos de los Hombres.

Fol. 124v: Discurso XXXVII De las pasiones en general y de su Vencimiento.

Fol. 129bis: Discurso XXXVIII Del conocimiento propio.

Fol. 133v: Discurso XXXIX De los mayorazgos o bienes Muertos.

Fol. 137r: Discurso XL De la Adulacion y sequedad.

Fol. 130v: Discurso XLI De la Cortedad y del entrometimiento.

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: 125 x 220, a columna tirada, de 19-21 línies. Impaginació del foli 11r: 35 + 125 + 28 x 25 + 220 + 18.

2. Tipus de ratllat: Dues línies verticals de justificació, escriptura de justificació a justificació.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva cal·ligràfica del segle XVIII.

4. Reclams de foli a foli, directament posats sota la caixa d'escriptura, a tocar del marge dret.

5. Decoració pròpiament dita no n'hi ha; a partir del foli 22 potser un canvi de ploma determina en l'escriptura una tendència que no farà res més que agumentar: el contrast entre traços febles i traços forts, sobretot en astes, majúscules, llaços i corbes.

6. Notes marginals als folis 18r, 121r.7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» als folis 1r, 79r.

9. Copista únic.

10. Revisions i correccions: El volum és realment una còpia en net, tal com es diu en l'endrea; només hi ha quatre pulcres correccions al foli 89v, 104v, 114v i 123v.

12. Notícies històriques: Alguns mots («Europenses», pàg. 2, fol. 50r, 77r; «infante», pàg. 9), alguns encadenaments sintàctics poc flexibles i naturals fan sospitar que el volum és una traducció o, almenys, un volum que ha estat confegit sobre un text precedent. Ho corrobora el discurs setè, que tracta de l'ensenyament de les llengües (fol. 12v-15v): després d'establir com imprescindible l'estudi del llatí, dóna la llista de les altres llengües que cal estudiar: francès, italià i alemany.³⁴⁶ Ni un mot de l'anglès ni del castellà.

Traducció directa o suma de discursos escrits sota la influència abassegadora d'una obra escrita per un altre, el text apunta cap a un original francès del segle XVIII. Això es veu en la recomanació de la llengua francesa: «La Lengua Francesa es preciso sauer oy con perfeccion, assi por lo mucho y bueno que hay escrito en ella como por lo general que es en casi toda Europa donde hay rara Corte de Principe o Republica donde no se hable mejor o igualmente que las Maternas», fol. 14v. L'italià es recomana «por lo mucho que hay que aprender en sus excelentes escritores, mas que por lo que sirve a el comercio de las gentes Europeas», *ib.* Finalment la llengua alemanya «es vtilissima en los egercitos donde ha hauido siempre gran numero de esta velicosa nacion, no

³⁴⁶ L'estudi del francès i de l'italià també és recomanat, perquè en aquestes dues llengües «han florit las cièncias naturals, històricas y dogmàticas ab gran primor per los molt ingenis vius y de sutil discurs que han tingut ditas nacions», en l'*Advertència final* d'una edició sense data de les *Instruccions per a l'ensenyança de minyons*, probablement de principis del segle XIX, ara conservada a la Biblioteca Lambert Mata, de Ripoll, p. 358-366. Cf. Pep VILA, *Una edició gironina del segle XIX de les «Instruccions per la ensenyança de minyons» de Baldiri Reixac*, dins «AIEG», XLIX (2008), 595-618, esp. 602-606.

solo oy sino en todo lo que alcanza la memoria de las gentes», fol. 14v-15r. Cal recordar-ho a Girona, on hi ha el carrer i caserna dels «Alemanys»? Un altre tret que situaria a França l'original del text es pot collir al final del discurs dedicat a les llengües: «... no se deue contar por Sauiduria la noticia de las lenguas pues ellas no siruen (como queda dicho) mas que a la comunicacion de las gentes y a explicarnos lo que en ellas se ha sauido y se saue. Y en quanto a la Comunicacion, Lo primero es que *no habiendo de andar siempre peregrinando la redondez de la Tierra*, basta con entender las Naciones mas vecinas y frequentadas de la parte dellas donde se viue. Y en quanto a el sauer solo necesitamos de las lenguas de los Pueblos mas cultos de que | hemos tenido noticias, que son las que dejamos referidas como necesarias y en donde hallamos todo lo que saueamos ser scible».

Un altre aspecte que conuenç de la font francesa del nostre volum és la condemna de la filosofia i lògica aristotèlica de les escoles i la recomanació de Gassendi, així com la inclusió de «Renato Descartes» en una llista abreujada de grans filòsofs, entre els quals un admirador de Gassendi havia d'incloure Epicur (fol. 33v). La diatriba contra la filosofia Hermètica és una altra conseqüència de la devoció gassendiana de l'autor dels *discursos*, home pràctic, antidogmàtic i antimetafísic, partidari de l'experiència, de la racionalitat i de la mesura. És un il·lustrat o, almenys, un pre-il·lustrat.

Coneix els Argensola, Solís (i Rivadeneyra) i els posa al costat del Tasso, Cornelio (Corneille), Voilo (Boileau) i dels clàssics antics, fol. 44r; amb la qual cosa delata el seu gust pel [Neo]classicisme i el seu disgust pel Barroc, recomanant el cultiu de la poesia mitològica, entesa com a «mundo aparte», fol. 44rv.

En alguns passos l'autor del ms., si és traductor, esdevé adaptador: «El Teatro ... ha llegado a la perfeccion en diferentes tiempos y Naciones y ha padecido la corrupcion, *de que en parte nos puede seruir de exemplo la que oy vemos en el nuestro español*; contra esta y no contra el es contra lo que han hablado y hablan tantos Barones Santos ...», fol. 83v. Més avall fustiga les «comedias de capa y espada», fol. 84r, el galan que «se llame Don Pedro de Guzman o de Mendoza», *ib.*, etc. Al fol. 94r es refereix al ministre com a «valido».

En un sol moment l'autor es refereix a la guerra dels Trenta Anys com «los tiempos de nuestros abuelos», fol. 104v, cosa que el situaria dins el segle XVIII. El discurs XXXIX contra «los mayorazgos», escrit des del punt de vista dels interessos del fisc, sembla inequívocament castellà.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació satisfactori, llevat del procés d'oxidació, que ja es comença de menjar parts de text, sobretot majúscules i astes, on la tinta és més carregada. Estrip al foli 139. A les pàgines 5-7, reforços de paper han recobert estrips antics per causa d'oxidació.

2. Datació: Segle XVIII.

3. Origen castellà.
4. Propietaris i procedència desconeguts.

22

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 215 x 315 x 18.

b) Material: Ànima de pasta, recoberta amb un pergamí envellit i tacat. La tapa II presenta a partir del llom una gran taca obscura rectangular, produïda pel contacte amb algun llibre o lligall la coberta del qual havia entrat francament en estat de descomposició.

2. Llom ras, del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis interns que no en treuen d'externs.

b) Descripció de les seccions: 1) A dalt, escrit en tinta sèpia: «Coll»; 2) a baix, etiqueta rectangular de paper blanc enganxada, amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms | 22».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: I + I, amb la cota del ms. escrita en llapis a l'angle inferior dret del foli de guarda inicial Ir: «Ms | 22». Filigrana de «GASPAR RIBAS», del tipus VALLS I SUBIRÀ 729, documentada a Barcelona el 1814.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que el foli de guarda inicial.

d) Talls sense particularitats.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Principis del XIX.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: I + 178 + I.

5. Dimensions: 211 + 305 + 10.

6. Plecs:

1) Plec de 5 x 2, pàgs. 1-20, sense reclam.

2) Plec de 5 x 2, pàgs. 21-40, amb reclam: «y este».

3) Plec de 5 x 2, pàgs. 41-60, amb reclam: «cum».

4) Plec de 5 x 2, pàgs. 61-80, amb reclam: «inimi».

- 5) Plec de 5 x 2, pàgs. 81-100, amb reclam: «pleyto».
- 6) Plec de 5 x 2, pàgs. 101-120, sense reclam.
- 7) Plec coix, de de 5/4, pàgs. 121-138, sense reclam.
- 8) Plec de 5 x 2, pàgs. 139-158, sense reclam.
- 9) Plec de 5 x 2, pàgs. 159-178.

Al plec 7) entre la pàg. 128 i la 129 hi ha dues pàgines no numerades.

8. Foliació: El ms. és paginat per una mà coetània en tinta sèpia i xifres romanes fins a la pàgina 39; després una mà del segle XX ha continuat la paginació posant únicament els números corresponents a les pàgines senars; ambdues paginacions són a l'angle superior dret del recto dels folis.

9. Numeració de plecs: Al recto de cada primer foli de plec, centrada i al capdamunt del marge superior, hi ha la numeració de plecs, que consta del mot «Codern» i el número que correspon fins al plec 6); després només hi ha el número («7», «8», «9»).

10. Filigrana «ALVA», del tipus VALLS I SUBIRÀ 18, documentada a Olot els anys 1769-1770.

12. Sistema de ratllat en sec: >>>><<<<.

III. CONTINGUT LITERARI

1. Pàg. 1, *exergue en majúscules romanes*: «Pegueram volvant | alii tu quis quis | agendum esse | forum censes hac | gradiare via».

Pàg. 3, *títol i díptic*: «PRAXIS | Juris prudentiae Cataloniae quam optime | et facillime explanatae. | Authore D. Raymundo Coll, et Faure, jam | pridem editae. | Nuperrime vero ejusdem Curis non parum lo-|cupletata et augta (sic).| Disticon Authoris opusculum modestissime com-|-mendans | Vos Juvenes, temidos, qui vultis munia sacra | efficere: en librum; pandite ritus adest. | Barcinone anno â nativitate Domini 1763 | Scriptis mandavit».

Pàg. 5, *inc.*: «Gregorio Vendrell Jornalero vecino de la presente Ciudad contra Salvador Rull Maestro Hortelano de la misma. Original proceso En la Curia ordinaria y Juzgado de la presente Ciudad de Barcelona El señor Pedro Alier, Nottario publico de Barcelona [pàg. 7] Petición presentada por Gregorio Vendrell. Magnifico Señor ...».

Pàg. 177, *exp.*: «... en la Ciudadela de esta plaza y sus adjacentes por 4 años y devolviendose los autos al Bayle Real de la Villa de Olot escriba el señor Fiscal cierta orden de estilo».

2. Identificació de l'autor i obra: Ramon COLL I FAURE, *Praxis iurisprudentiae Cataloniae*.

3. Altres manuscrits: BC, ms. 411, de l'any 1817; Biblioteca del Col·legi d'Advocats de Barcelona, ms. 154, fol. 1-92.

6. Contingut: Transcrit el primer document, l'autor desenvolupa la matèria en els capítols següents:

Pàg. 10: C. 1. De citatione seu in jus vocatione.

- Pàg. 14: C. 2. De iniciandarum actionum modis. Capibrevium.
- Pàg. 17: C. 3. Causa redditionis compotorum.
- Pàg. 18: C. 4. Causa recisionis alicuius contractus.
- Pàg. 19: C. 5. In causa qua quis compellere vult creditores ad firmandam concordiam.
- Pàg. 21: C. 6. Causa qua quis Precarium reuocare vult.
- Pàg. 22: C. 7. Clamum vel retroclamum.
- Pàg. 23: C. 8. De domibus euacuandis.
- Pàg. 27: C. 9. Causa nuntiationis novi operis.
- Pàg. 28: C. 10. De empara.
- Pàg. 30: C. 11. Decretum operarum.
- Pàg. 31: C. 12. Stabilimentum a Bajulia.
- Pàg. 32: C. 13. De Rey Revendicatione.
- Pàg. 34: C. 14. Sequestrum.
- Pàg. 36: C. 15. Quando quis a duobus molestatur super decimae prestatione suam quisque pretendens dicas.
- Pàg. 37: C. 16. De Legitima.
- Pàg. 39: C. 18 (*sic*). De alimentis et quando principaliter petuntur.
- Pàg. 40: C. 19. De iudicio concursus creditorum.
- Pàg. 45: C. 20. Si Aduocatus vult compellere suum clientulum ut sibi solvat salarium dicat.
- Pàg. 45: C. 21. Praxis Beneficialium causarum ex occasione quod Beneficium vacans ad se pertinere quis pretendat.
- Pàg. 47: C. 22. De tollenda empara sigilli curiae ecclesiasticae.
- Pàg. 48: C. 23. De pretensione alicuius ad distributionem causae piae.
- Pàg. 49: C. 24. Modus petendi aliquem subrogari in manumissorem testamentarium.
- Pàg. 50: C. 25. De interdictis.
- Pàg. 52: C. 26. Bannum quo modo ab intendente generali petatur.
- Pàg. 53: C. 27. Reproductio litterarum.
- Pàg. 59: [C. 28]. De variis articulandi modis.
- Pàg. 63: C. 29. Comparitio Rey.
- Pàg. 64: C. 30. De exceptionibus que a Reo opponi solent in litis ingressu.
- Pàg. 67: C. 31. De exceptione excutionis.
- Pàg. 69: C. 32. Articuli ex parte rey offerendi.
- Pàg. 71: C. 33. Citatio Tertii.
- Pàg. 72: C. 34. Citatio heredis Rey decedentis inter litis moras.
- Pàg. 72: C. 35. Cum causa diu dormierit.
- Pàg. 73: C. 36. De tertio opponente.
- Pàg. 73: C. 37. De productione plicae.
- Pàg. 74: C. 38. De publicatione testium et processus denuntiatione.
- Pàg. 76: C. 39. De schedulis resolutivis: resolutiva actoris.
- Pàg. 77: C. 40. Resolutiva Rey.
- Pàg. 77: C. 41. Formula quaedam variarum schedularum pro diversitate casuum inter litium moras incidentium.
- Pàg. 78: C. 42. Comparitio et deductio facienda per partem instantem visuram in loco questionis.
- Pàg. 79: C. 43. Miserabilitatis allegatio.

- Pàg. 80: C. 44. *Schedula qua petitur a pauperi solemnitate, ut pars altera salarii sententiae deponat.*
- Pàg. 80: C. 45. *Modus petendi notarium causae ut suspectum cum testes recipiendi sunt.*
- Pàg. 80: C. 46. *Scripturarum adprehentio.*
- Pàg. 81: C. 47. *Manualis Adprehentio.*
- Pàg. 82: C. 48. *Unio Processus.*
- Pàg. 83: C. 49. *De attentatorum revocatione.*
- Pàg. 84: C. 50. *Revocatio attentatorum via privilegiata.*
- Pàg. 85: C. 51. *De instantiae renuntiatione.*
- Pàg. 85: C. 52. *De falliti creditoribus consulendo.*
- Pàg. 86: C. 53. *De apellatione et comodo (sic) interponatur.*
- Pàg. 88: C. 54. *Interpositio apellationis apud Iudicem ad quem (ratllat: scedula) scedula.*
- Pàg. 88: C. 55. *De executione sententiae.*
- Pàg. 90: C. 56. *Designa bonorum.*
- Pàg. 95: C. 57. *Specialia quaedam que inter exequendum accidere solent vel possunt. De executione contra Cive Barcinonensem.*
- Pàg. 96: C. 58. *De tertio executioni se opponente.*
- Pàg. 97: C. 59. *De opositione (sic) seu optione dotali.*
- Pàg. 98: C. 60. *De iure offerendi.*
- Pàg. 99: C. 61. *De executione ad actionem hipotecariam consequente.*
- Pàg. 100: C. 62. *De liquidationis decreto.*
- Pàg. 102: C. 63. *De Capitulis ex parte Rey.*
- Pàg. 104: C. 64. *De scedula Resolutiva Actoris.*
- Pàg. 105: C. 65. *De scedula resolutiva ex parte Rey.*
- Pàg. 106: C. 66. *Schedula circa liquidationem seu verius purgationem quae pocsorium (sic) spectat.*
- Pàg. 107: C. 67. *De testamento Sacramentali.*
- Pàg. 108: C. 68. *De priuilegio dotali et quibus competat.*
- Pàg. 110: C. 69. *Petrus Rex in Curia Perpiniani anno 1351 cap. 32 [const. Hac nostra].*
- Pàg. 110: C. 80 (sic). *Transcripta quae a Francisco Ferrer adducuntur super constitutionem Hac nostra supra scripta; quae prima est sub titulo «soluto matrimonio»; eaque est ex insignioribus cathaloniae constitutionibus.*
- Pàg. 117: C. 72 (sic). *Petrus 3us in Curia Montissionis (sic) anno 1363 [const. Los impúbers].*
- Pàg. 118: [C. 73] *Transcripta quaedam depropmta ex commentario Francisci super supra adductam constitut. Los Impubers.*
- Pàg. 123: C. 74. *An et quando emptor rei subhastatae maneat securus.*
- Pàg. 125: C. 75. *De iure contrahentis ex aliquo privato titulo super re hypotecata, tum respectu rei tum creditorum anteriorum.*
- Pàg. 128: C. 76. *De iure contrahentis non creditoris.*
- Pàg. [128ter]: *De liquidationis decreto.*
- Pàg. 130: *De Capitulis ex parte Rey [interromput a partir del títol].*
- Pàg. 131-138 *buides.*
- Pàg. 139-161: *Metodo para substanciar las causas Criminales de officio de parte formada, y por denuncia.*

Pàg. 161-177: Forma de hacer una Sumaria quando se tiene noticia haberse encontrado en despoblado un cadaver con diferentes heridas sin saber quien es ni quien lo mato.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 162 x 250, a columna tirada, de 36-41 línies constatades.

2. Tipus de ratllat: Dues línies verticals de justificació, escriptura de justificació a justificació.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva del segle XVIII.

4. Reclams a l'extrem inferior dret, immediatament sota la caixa d'escriptura.

5. Decoració: No n'hi ha.

6. Notes d'una altra mà [versemblantment, un usuari posterior] a les pàg. 11, 79

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» a la pàgina 1.

9. Copista únic, probablement el mateix autor, Ramon Coll.

10. Revisions i correccions *passim*.

12. Notícies històriques: Ramon Coll contraposa en l'exergue preliminar la seva *Praxis* a la de Lluís de Peguera (1540-1610), juriconsult famós, autor d'obres celebrades sobre dret penal i procediment criminal i civil, els *Usatges*, el dret feudal, emfitèutic i públic, per al qual i per a les edicions de les obres del qual remetem a TORRES AMAT, 464-465, BROCÀ, 415-416 i, del mateix Brocà, a *Autores catalanes que antes del siglo XVIII se ocuparon del Derecho penal y procedimiento criminal*, dins «Revista Jurídica de Cataluña», VII (1901), 145-155.³⁴⁷ Tenint en compte que Peguera és un dels juristes catalans més prestigiosos de l'època de la monarquia federal, l'esperit amb què s'hi contraposa Coll delata l'absoluta falta de crítica davant la situació jurídica creada per la Nova Planta a Catalunya i el caràcter servil-instrumental de la seva *Praxis*. No causa estranyesa que Brocà se'n desentengui.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte.

2. Datació: Anys 1763-1779.

3. Origen barceloní.

4. Propietaris i procedència desconeguts.

347. Cf. també Jordi NIEVA FENOLL, *Praxis Civilis (Estudi introductori)*, dins «Revista Catalana de Dret Privat», 11 (2010 [2011]), 121-165, on s'anuncia la reedició anastàtica de la *Praxis* de Peguera, es valora l'obra com a font del dret processal català i s'indexa.

23

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 220 x 320 x 28.

b) Material: Pergamí enfosquit.

c) Indicacions escrites. Tapa I, dalt de tot i centrat, restes d'escriptura en tinta sèpia: «Puj» (?)

2. Llom del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis interns que no en treuen d'externs.

b) Descripció dels sectors: A baix, etiqueta quadrada de paper blanc amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms. | 23».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: I + I. Foli de guarda inicial Ir: «RESVMEN HISTORIAL QVE TRATA DE LA fundacion, fundadores y progressos de la Ciudad de Gerona. Hecho por fray Juan Gaspar Roig y Jalpi, del orden de los mínimos, natural de la muy Antigua y leal Villa de Blanes, Chronista de Su Magestad en todos los Reynos de la Corona de Aragón». Dessota, dos timbres, amb escut episcopal i inscripció entorn: «Bibliotheca Seminarii Gervndensis». A l'extrem dret, en llapis, signatura actual: «Ms | 23». Foli de guarda final, gargots en tinta a totes dues cares.

b) Tancadors de cintes de pergamí; s'han conservat les dues de la tapa II.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que el foli de guarda.

d) Talls sense particularitat, fatigats.

e) Capçalera a dalt i a baix.

g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 0 + 323 pàgs. + 50 pàgs. + I.

5. Dimensions: 214 x 310 x 25.

6. Plecs:

1) Foli que forma plec de 1 x 1 amb el folre de la contratapa I, numerat 0.

2) Plec de 9 x 2, pàgs. 1-36.

3) Plec de 5 x 2, pàgs. 37-56, amb reclam: «que».

- 4) Plec de 6 x 2, pàgs. 57-80, amb reclam: «que».
- 5) Bifoli, pàgs. 81-84, amb reclam: «y».
- 6) Plec de 5 x 2, pàgs. 85-104.
- 7) Plec coix, de 25/24, pàgs. 105-202, amb reclam: «-rias».
- 8) Plec de 25 x 2, pàgs. 203-[326], amb el plec següent intercalat entre les pàgs. 288 i 309.
- 9) Plec de 5 x 2, pàgs. 289-308.
- 10) Plec de 6 x 2, pàgs. 1²-24², amb reclam: «haze».
- 11) Plec coix, de 7/6, pàgs. 25²-50².

8. Foliació: Dues paginacions. La primera abasta els nou primers plecs, la segona els dos darrers. És coetània de l'escriptura del ms., en tinta i xifres aràbigues, posada a l'angle superior dret del recto i a l'angle superior esquerre del verso dels folis.

10. Filigranes: a) Pàg. 0, armes de la ciutat de Girona dins escut pompòs somat de corona i lleons a cada costat, del tipus VALLS I SUBIRÀ III, *Cataluña* 6, documentada el 1737.

b) Pàgs. 1-104, 211-323, 1²-12², de l'aspa posada dins quadre o escut quadrat, molt semblant, si no igual, a la de VALLS I SUBIRÀ III, *Cataluña* 57, documentada entre 1769 i 1789.

c) Pàgs. 105-202, 26²-, 50², de les armes de Girona, posades dins escut escut tancat per rombe somat de corona gran, semblant a la de VALLS I SUBIRÀ III, *Cataluña* 22, documentada el 1821, del molí d'Agustí Domènech, de Borgonyà. La del nostre ms. no porta el nom de Domènech, de manera que pot ésser diferent i més antiga.

11. Forats per a marcar la construcció de la caixa d'escriptura, visibles a la part superior.

12. Sistema de ratllat en sec: >>>><<<<. Primera línia escrita.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1. Pàgines 1-323. Pàg. 1r, *inc.*: «RESVMEN QVE trata de la fundacion y fundadores de la ciudad de Gerona. La nobilissima Ciudad de Gerona, siempre inclita y fidelissima, reconoce por su primer fundador al Rey que fue de toda España llamado Gerion ...».

Pàg. 323, *exp.*: «... Padeció grandes trabajos por sacar y saber la verdad de lo que buscaua; y no fue el menor auer de tratar con gente idiota, de quien auia de sacar y uer autos para mejor escribir. Mucho de esto me ha sucedido, por todo lo qual sea dios alabado. Amen».

2. Identificació de l'autor i obra: Joan Gaspar ROIG I JALPÍ, *Resumen historial que trata de la fundación y fundadores de la ciudad de Gerona*.

4. Catàlegs i bibliografia: Dolors CONDOM I GRATACÒS, *Notes sobre una interpretació de Titus Livi en la nostra historiografia*, dins «AIEG», XXV (1979-1980), 79-95.

5. Edicions: J. G. ROIG I JALPÍ, *Resvmen historial de las grandezas y antigüedades de la Ciudad de Gerona, y cosas memorables suyas Eclesiasticas, y Seculares, assi de nuestros tiempos como de los passados. Vida martyrio y patrocinio de San Narciso natural della, y su Obispo. Y defensa de la entrada de Carlos el Grande en Cataluña en una carta apologética*, Barcelona, Jacinto Andrew M. DC. LXXVIII, 17 fols., 526 + 48 p.

II

1. Pàgines [325] + 1²-50². Pàg. [325]r, *inc.*: «AL QVE LEIERE LA SIGVIEN-TE CARTA APOLOGETICA. La Carta Apologetica que se sigue dirigida al Exce-lentissimo Señor don Joseph Galceran de Pinos contiene la respuesta que ha ocasionado lo que escribió el Illustrissimo Señor Don Gaspar de Ivañez Peralta y Segovia ...».

Pàg. 49²-50², *exp.*: «... de este convento de los minimos de Barcelona. Junio 17 de 1677. EXCELENTISSIMO SEÑOR B. L. M. D. S. E. SV AFFECTVOSIS-SIMO SERVIDOR F. IVAN GASPAR ROIG Y IALPI CHRONISTA DE SV MAGESTAD. ERRATAS CORREGIDAS. Pagina 6 linea 57. Esperia; lege Hispania. Pagina 8, linea 44. Arçobispo; lege Arcediano. Pagina 30 linea 35. Carlo Magno; lege Carlomano. Pagina 31 linea 5. hablan; se ha de acabar con Interrogacion di-ziendo hablan? Pagina 38 linea 20. Sitio Real; lege Solio Real. Pagina 39 linea 11. habla; lege hablava. Otras erratillas ay, aunque pocas, que facilmente se pueden corregir».

2. Identificació de l'autor i obra: Joan Gaspar ROIG I JALPÍ, *Carta Apologé-tica por la entrada de Carlos el Grande en Cataluña*.

3. Altres manuscrits: BC ms. 508.

5. Edició: Cf. supra, III, I, 5

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 139 x 270, a columna tirada, de 49 línies en pàgina plena dels primers folis, més endavant arriba fins a les 71 línies. Impaginació del foli 1r: 20 + 139 + 20 x 22 + 270 + 50.

2. Tipus de ratllat: Tres línies horitzontals i tres línies verticals de justifica-ció, escriptura de justificació a justificació. De les línies horitzontals, dues són dalt de tot, la tercera tanca la caixa per baix; de les verticals una tanca la caixa per l'extrem esquerre, les altres dues per l'extrem dret; l'espai que queda entre l'extrem dret i el marge és aprofitat per a posar-hi les notes. UR variable.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva minúscula dels segles XVII-XVIII.

4. Reclams de foli a foli, posats sota l'angle inferior dret de la caixa d'es-criptura.

6. Notes *passim*, la major part citacions bibliogràfiques.

7. Segells i timbres: Ultra els timbres ementats, n'hi ha un altre a la pàg. 79: «Biblioteca | Seminari | de | Girona».

9. Copistes: a) pàgs. 1-36, 84-104, 279-323; b) pàgs. 37-83, 105-204; c) pàgs. 205-278; d) 1²- 50².

12. Notícies històriques: Les filigranes del paper obliguen a datar el ms. durant el segle XVIII. Manifestament és una còpia de l'edició de 1678, ometent la carregosa pàgina de títol, les llicències, censures i aprovacions, la dedicatòria al bisbe de Tortosa, Josep Fageda (1664-1685), el pròleg i l'índex, i les lloances de Joan Pau Gener i de Narcís Cassart.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació precari. La contratapa II és estripada

2. Datació: Segle XVIII.

3. Origen català, probablement gironí.

4. Propietaris i procedència: ADG.

24

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 223 x 325 x 34.

b) Material: Coberta de pergamí aprofitat, de color groc, força gastat, tacat i amb forats.

c) Indicacions escrites: Tapa I, a dalt, «Constitutiones Episcopatus Taracoenensis | Constitutiones Sinodales Vicensis». Les dues contratapes contenen un document de Pedro de Burgos, abat de Montserrat entre 1512-1536, adreçat a l'arquebisbe de Tarragona i als bisbes de Barcelona i Mallorca, datat l'any 1526. Al capdavant del document, *probationes pennae* en tinta vermella.

2. Llom del mateix pergamí, ras, estripat als extrems superior i inferior, amb dos reforços de cuir marró fosc.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes amb quatre nervis que treuen els cordills d'unió a l'exterior, travessant els reforços.

b) Descripció dels sectors: A baix, etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 24».

3. Altres elements:

d) Talls sense particularitats.

e) Capçalera i capçada inexistents.

g) Llavis del mateix pergamí, tapa I, part inferior, força recremada. Tapa II, part dreta, ratada.

4. Conclusió. Data: Segle XVI, segona meitat.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani, amb el plec final factici.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 0-187.

5. Dimensions: 220 x 320 x 31.

6. Plecs:

1) Plec de 13 x 2, folis 0-XXVII; entre els folis II i V hi ha intercalat un bifoli, folis III-IV.

2) Plec de 15 x 2, folis XXVIII-LVII.

3) Plec de 14 x 2, folis LVIII-LXXXV.

4) Plec de 13 x 2, folis LXXXVI-CXI.

5) Plec de 14 x 2, folis CXII-CXXXVIII.

6) Plec de 13 x 2, folis 140-165.

7) Plec de 6 x 2, folis 166-177.

8) Plec de 5 x 2, folis 178-187.

8. Foliació: Al començament, un foli 0. Del foli I al CXXXVIII, foliació coetània de l'escriptura del manuscrit, en tinta i xifres romanes, a l'angle superior dret del recto dels folis. Del foli 140 al 187, foliació moderna, en llapis i xifres aràbigues, feta per M. Ll. X, el dia 28 d'abril de 2011, també a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigranes: a) Folis III-XXVI, LXXXVI-CXXXVIII, de la mà somada d'estela de cinc puntes, amb les lletres «GRA» al palmell, d'un tipus que no trobem repertoriat.

b) Folis XXVII, LXXXVI, de la mà somada de margarida de cinc pètals, amb les lletres «ARA» encerclades al palmell, d'un tipus que es pot relacionar amb BRIQUET 10733, documentada aquesta a Gènova entre 1572 i 1590.

c) Folis XXVIII-LXXXV, 140, 161, 164, de la mà somada de margarida de cinc pètals, semblant al tipus BRIQUET 10790, documentada a Roma els anys 1567-1568.

d) Folis 143, 161-163, de la columna somada de creu, del tipus BRIQUET 4361, documentada a Narbona el 1488.

e) Folis 146-160, 166-176, de la mà somada d'estela de cinc puntes, amb les lletres «RM» al palmell, que no trobem repertoriada.

12. Sistemes de ratllat, en sec, a la mina de plom i en tinta sèpia: >>>><<<<, i 1111 2222. Als folis 142-171, plegat tabel·liònic de dos plegatges. Als folis 179-186, plegat tabel·liònic d'un sol plegatge.

III. CONTINGUT LITERARI

I

Foli 0, dalt de tot, notes de propietat: «(en tinta negra) Es de mi Jonot de valgornera y de Montagut | (en tinta sèpia i al man) 1591 | Es del magnifich Senyor Josephi de Vallgornera | et de monteacuto domini Inferioris loci | Villenoue Sambuce Gerundensis diocesis | (al man) Qui hunc inuenerit conforme la Scriptura | en lo seu cami tenetur reddere [?] | (al man) Ex libris Balthasaris de Vallgorne-|-ra, Montagut, olim de Llunés, Oloti».

II

1. Folis Ir-IIr. Fol. Ir, *inc.*: «(rúbrica) Libellus in causa matrimoniali (fi de rúbrica). Coram vobis venerabilibus officialibus etc. Eo meliori modo et forma quo melius valeat dicit et proponit Maria filia etc contra ...».

Fol. IIr, *exp.*: «... in castro de Sancta perpetua xv^a die octobris anno a natiuitate domini M^o CCCCL quinto».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Libellus in causa matrimoniali* (1455).

III

1. Folis IIv, *inc.*: «(rúbrica) Computum regum francie (fi de rúbrica) Primus rex franchorum qui fuit pipinus qui regnauit xxxxi annis ...».

Ib., *exp.*: «... Et per consequens quilibet alius Et sic inuenies certum numerum eorumdem».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Llista de reis francesos, des de Pipí fins a Lluís el Jove*].

IV

1. Folis IIIra-IVvb. Fol. IIIra, *inc.*: «(rúbrica) Taxie Archiepiscopatus et Episcopatum Tarrachonensis prouincie congeritur inferius vt sequitur (fi de rúbrica)». Archiepiscopatus tarrachonensis est taxatus ad xxii^m ccxv libras xii sol. ...».

Fol. IVvb, *exp.*: «... Sunt xiii^m libre».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Taxes de l'arquebisbat i bisbats de les províncies tarraconense i saragossana, amb detall de les taxes de les dècimes de les rectories de l'arquebisbat de Tarragona (Camp, Conca de Barberà i Muntanyes de Prades), i de les ciutats de Tarragona, València, Tortosa, Lleida, Vic Seu d'Urgell, Girona, Barcelona i abadia d'Àger*].

V

1. Fol. Vra, *inc.*: «(rúbrica) Hec sunt Capitula que requiri debent a Sinodalibus testibus super inquisitionem clericorum (*fi de rúbrica*). interrogentur (*sic*) testes Sinodales si clericus bene facit officium ecclesiasticum de cantico gradu (*sic*) vsque ad completorium ...».

Fol. Vrb, *exp.*: «... Item si requisitus infra mensem denegauerit facere copiam de ipso rescripto excommunicationis».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Capítols que han d'ésser exigits als testimonis sinodals en la informació sobre els clergues*].

VI

1. Folis VIra-VIIrb. Fol. VIra, *inc.*: «infrascripti (*sic*) per ordinem fuerunt Archiepiscopi Tarrachonenses ab vetera populacione Ciutatis Tarrachone citra Et vide quot annis mensibus et diebus quilibet ipsorum sedit ...».

Fol. VIIrb, *exp.*: «... Vicesimus sextus fuit Reverendissimus dominus Petrus de Vrrea prouisus per dominum Eugenium papam quartum anno M^o CCCC XLV°».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Archiepiscopologi de Tarragona, des de Berenguer {Sunifred de Lluçà, 1091-1099}, fins a Pero Urrea {1445-1489}*.

Fol. VIIv en blanc.

VII

1. Folis VIIIr-XIIIv. Fol. VIIIr, *inc.*: «(rúbrica) Primus ordo quomodo fiat processus per constitutionem sacri concilii Tarrachone contra inuasores, raptores et malefactores etc. (*fi de rúbrica*)».

Fol. VIIIr, *inc.*: «(rúbrica) Secundus ordo qualiter fiat processus per constitutiones sacri concilii Tarrachone contra inuasores, raptores et malefactores (*fi de rúbrica*)».

Fol. VIIIr, *inc.*: «(rúbrica) Ordo tertius procedendi vsitatus per constitutiones sacri concilii Tarrachone contra inuasores, raptores et depredatores hominum bonorum et rerum ecclesiasticorum in Curia tarrachone, qui etiam variatur ad arbitrium iudicis secundum accidenciam ac qualitatem, condiciones et statum personarum delinquentium et in quas delinquitur, consideratis, editus et ordinatus per venerabilem Bartholomeum çesanares (?), decretorum doctorem (*fi de rúbrica*)».

Fol. Xr, *inc.*: «(rúbrica) Sequitur quartus modus siue ordo procedendi vsitatus et editus tempore domini Eneci archiepiscopi Tarrachone³⁴⁸ si quomodo

348. Ènnec de Vallterra, bisbe de Girona (1362-1369), de Sogorb (1369-1380) i arquebisbe de Tarragona (1380-1407).

de cetero fiat processus per constitutiones sacri concilii Tarrachone contra inuasores, raptores, et depredatores hominum ecclesiasticorum rerum ecclesiasticorum locorum, religiosorum et sanctorum et receptores eorumdem. Et hoc quomodo agitur contra minores personas (*fi de rúbrica*)».

Fol. XIr, *inc.*: «(*rúbrica*) Si vero agitur contra maiores personas ciuitatis, ville uel loci vbi est informacio recipienda (*fi de rúbrica*)».

Fol. XIIr, *exp.*: «... debet semper salarium temperatum habere vt in cunctis constitutionibus plenius habetur».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, {*Quatre formularis per a procedir contra els invasors, raptors i malefactors de persones i béns eclesiàstics, el tercer obra de Bartomeu Çesanares*}.

VIII

1. Fol. XIIv, *inc.*: «(*rúbrica*) De exempditare (*sic*) decime domorum leprosororum, hospitalium et ordinis captiuuorum (*fi de rúbrica*)».

Ib., *exp.*: «... se nouerit incursum. Datum Viterbii xv^o kalendas Nouembris pontificatus nostri anno primo».

2. Identificació de l'autor i obra: Papa JOAN XXII, *Butlla* «*Ipsa nos cogit pietas*», *d'exempció de delme a favor de les cases de leprosos, hospitals i de l'orde de la Mercè*.

IX

1. Folis XIIv-XIIIv. Fol. XIIv, *inc.*: «(*rúbrica*) De indempnitate minorum beneficiorum (*fi de rúbrica*). | fol. XIIIr | Johannes episcopus seruus seruorum dei ad perpetuam rei memoriam. Sancta Romana Ecclesia ...».

Fol. XIIIv, *exp.*: «... ase nouerit incursum. Datum Auinione tertio idus junii pontificatus nostri Anno decimo septimo».

2. Identificació de l'autor i obra: JOAN XXII, *Butlla* «*Sancta Romana Ecclesia*»

5. Edició: C. EUBEL, *Bullarium Franciscanum*, t. V, n. 297, p. 137.

X

1. Folis XIIIv-XIIIr. Fol. XIIIv, *inc.*: «Petrus dei gratia rex Aragonum Valentie Maioricarum Sardinie et Corsice, comesque Barchinone et rosilionis (*sic*) et Ceritanie, Nobili et dilecto nostro Dalmacio de queralto militi, salutem et dilecionem ...».

Fol. XIIIr, *exp.*: «... nec permittatis eum in possessione ipsa inquietari a quocumque nec aliqua litera perturbari. Datum Barchinone XXIII die aprilis Anno a natiuitate domini m^o CCCLXXX^o».

2. Identificació de l'autor i obra: PERE III, *Lletra a Pere de Queralt*.³⁴⁹

XI

1. Folis XIIIv, *inc.*: «Nota bene quod quando habet fieri aliqua exempcio super aliquam constitutionem vel constitutiones ...».

Ib., *exp.*: «... e apres compte XIII dies en la següent dominica auras pascha sens fallir».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Notes sobre exempcions i sobre la manera de trobar la data de Septuagèsima i de Pasqua*].

XII

1a. Folis XVra-XXra. Fol. XVra, *inc.*: «(*rúbrica*) TABULA libri constitutionum sacrorum prouincialium consiliorum tarrachonensium. Et primo de inuasoribus (*fi de rúbrica*). De pena incendiariorum et raptorum fol. 29».

Fol. XXva, *exp.*: «... eorum suffraganeis absoluendi etc».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Taula del llibre de les Constitucions dels Concilis Provincials Tarraconenses*.

Fol. XXv-XXVIIIv en blanc.

1b. Folis XXVIIIra-LXXXXIII. Fol. XXVIIIra, *inc.*: «(*rúbrica*) Constitutiones prouinciales (*seq* et sinodales ciuitatis et diocesis et *cancell*) prouincie Tarrachonensis. Et primo prouincialium. Iohannes patriarcha alexandrinus ac administrator ecclesie Tarrachonensis in spiritualibus et temporalibus a sede apostolica deputatus in primo concilio celebrato Tarrachone quarto kalendas Marcii anno domini Millesimo Tercentesimo vicesimo nono redigi fecit subscriptas constitutiones editas a predecessoribus suis aliis constitutionibus reseratis. Que quidem constitutiones redacte sunt sequentes (*fi de rúbrica*). Ad officium pertinet presidentis constitutiones a se vel a predecessoribus suis editas quas obesse conspicit potius quam prodesse reserare simpliciter vel in melius reformare ...».

Fol. LXXXXIIIv, *exp.*: «... Copia huiusmodi constitutionum prouincialium sacri concilii Tarrachonensis nouiter per Illustrissimum et Reverendissimum dominum Petrum de Cardona diuina prouidencia concilio Barchinone celebrato editarum tres foleas cum presenti continens et manu aliena scriptas (*sic*) fuit abstracta a suo vero originali et cum eodem veridice et fideliter comprobata et collacionata per me anthonium de Ferraria notarium ac secularium

³⁴⁹. Poeta i diplomàtic, per al qual Cf. M. de RIQUER, *Miscelánea de poesía medieval catalana*, dins «BRABLB», XXVI (1954-1956), 156-168; *Història de la Literatura Catalana*², vol. II, 112-116; J. MOLAS – J. MASSOT I MUNTANER, *Diccionari de la literatura catalana*, Barcelona 1979, 590-591.

dicti Reverendissimi domini Archiepiscopi et prefati concilii prouincialis scribani sic), et vt fides eidem copie in iudicio et extra adhibeatur meum sic quo vtor notarii Appono | Sig † num».

2b. Identificació de l'autor i obra: *Constitutiones provinciales sacrorum Conciliorum Tarraconensium*.

3. Altres manuscrits: París, BNF, ms. lat. 4670-A; Barcelona, Biblioteca del Col·legi d'Advocats, ms. 3, fol. 22r-26; Girona, ADG, ms. 4; Vic, BE, ms. 147, fol. 27-64; ms. 148, fol. 1-50; ms. 258, fol. XXXIII-104; Tortosa, Arxiu de la Catedral, ms. 187, fol. 2-52; Barcelona, BUB, ms. 588; AHMB, ms. A-349; Madrid, RAH, *Papeles de Jaime Villanueva*, lligalls I i II.

4. Catàlegs i bibliografia: F. FITA, *Concilio de Tarragona en 1318. Revisión crítica*, dins «Boletín de la Real Academia de la Historia», 28 (1896), 237-259; *Concilios tarraconenses en 1248, 1249 y 1250*, dins *ib.*, 40 (1902), 444-459; *Concilio inédito de San Celoni en 1168. Bulas inéditas de Alejandro III y Benedicto VII*, dins *ib.*, 41 (1902), 256-271; SANÇ CAPDEVILA, *Un concilio provincial de Tarragona desconegut*, dins «AST», 2 (1926), 495-251; F. VALLS I TAVERNER, *Notes sobre la legislació eclesiàstica provincial que integra la compilació canònica tarraconense del Patriarca d'Alexandria*, dins «AST», 11 (1935), 251-272; J. M. MADURELL MARIMON, *El Concilio de Tarragona de 1530*, dins «AST», 16 (1943), 173-199; *El Concilio de Tarragona de 1533*, dins «AST», 17 (1944), 145-160; *Concilios Tarraconenses (1455-1469)*, dins «AST», 20 (1947), 103-149; J. ZUNZUNEGUI, *Para la historia del Concilio Provincial Tarraconense de 1357*, dins «Scriptorium Victoriense», 5 (1958), 339-343; J. M. MADURELL MARIMON, *Edición de las Constitutiones Provinciales Tarraconenses de 1557*, dins «Gutenberg Jahrbuch», 41 (1966), 209-213; O. ENGELS, *Los reyes Jaime II y Alfonso IV de Aragón y los concilios provinciales de Tarragona*, dins «VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón. Valencia, 1 a 8 de octubre de 1967. II. La Corona de Aragón en el siglo XIV», vol. II, Valencia 1970, 253-262; G. MARTÍNEZ-F. M. TULLA-P. J. TORRENT-D. LOMAS, *Concilios nacionales y provinciales*, dins DHEE I 537-577; M. PÉREZ GUALLAR, *Los concilios tarraconenses celebrados en Lérida (siglos VI-XV)*, Lleida 1975; J. A. BRUNDAGE, *The Provincial Council of Tarragona 1239: a New Text*, dins «Bulletin of Medieval Canon Law», 8 (1978), 21-27; J. PERARNAU I ESPELT, *Sobre el Concilio Provincial de 1312*, dins «AST», 20 (1978), 145-154; G. GONZALVO BOU, *Cànons del concili de Lleida de 1173 al·lusius a la Pau i Treva*, dins «Mediaevalia», 9 (1990), 153-160; J. RAVENTÓS I GIRALT, *Concilis Provincials Tarraconenses. Revisió de la cronologia*, dins «25 Anys de servei episcopal. Miscel·lània Dr. Ramon Torrella i Cascante», Tarragona 1993, 179-191; Josep Maria MARQUÈS, *Concilis Provincials Tarraconenses* (Clàssics del Cristianisme 50bis), Barcelona, Edicions Proa 1994, 195 p., amb bibliografia; DHEC I 591-608.

5. Edició: a) Cardenal d'ÒRIA, *Constitutiones Sacrorum conciliorum Tarraconensium sub illustri et Reverendissimo in Christo patre D. D. Hieronymo de Aurea, miseratione divina tituli divi Thomae in Parione sanctae Romanae Ecclesiae diacono cardinali et Terraconensi perpetuo administratore, collectae decreto sacri concilii Tarra-*

conensis celebrati anno MDLV. Barcinone, cum gratia et privilegio. Apud Claudium Bornatium 1557, 216 p.; l'edició compila les constitucions segons l'ordre de les Decretals i conté un *Index rerum memorabilium*.

b) Antoni AGOSTÍ, *Constitutionum Provincialium Tarraconensium libri quinque*, Tarragona, Felip Mey 1580, 411 p.; reproduïda dins Antoni AGUSTÍ, *Opera omnia*, t. III, Lucca 1767, 371-520.

c) Joan TERÉS, *Constitutionum Provincialium Tarraconensium libri V*, Tarragona, Phil. Robert 1593, 395 i 132 p.

d) J. D. COSTA I BORRÀS, *Collectio novissima Constitutionum Provincialium Tarraconensium*, dins *Obras*, ed. Ramon de Ezenarro, Barcelona, 2 vols, 1866-1867.

e) Josep M. PONS I GURI, *Els Concilis Tarraconenses de la primera compilació (1229-1330)*, dins «AST» XLVII (1974), 65-128, i XLVIII (1975), 241-363; reeditat amb el títol *Constitucions Conciliars Tarraconenses*, dins *Id.*, *Recull d'estudis d'Història jurídica Catalana*, vol. II, Barcelona, Fundació Noguera 1989, 223-387.

6. Contingut:

Fol. XXIIIra-XXXVIIv, [Compilació conciliar de l'infant Joan, patriarca d'Alexandria, any 1330].

Fol. XXXVIIIr-Lr, [Constitucions del concili de 1331].

Fol. Lv-LIIIr, [Constitucions del concili de 1333].

Fol. LIIIr-LVIIIv, [Constitucions i documentació complementària del concili de 1338].

Fol. LVIIIr, [Constitucions del concili de 1354].

Fol. LX-LXIIIr, [Constitucions del concili de 1357].

Fol. LXIIIr, [Prima confirmatio apostolica constitutionum de invasoribus domini Clementis papae VI impetrata per dictum dominum fratrem Sancium Archiepiscopum].

Fol. LXIIIv-LXVIr, [Constitució de Pere I contra els perseverants en l'excomunió i contra els assassins de clergues i confirmació de la mateixa pel papa Gregori IX].

Fol. LXVIv-LXXIv, [Constitucions del concili de 1364].

Fol. LXXIv-LXIIIv, [Constitucions del concili de 1370].

Fol. LXXIIIv-LXXVIIIv, [Constitucions del concili de 1391].

Fol. LXXVIIIv-LXXXr, [Constitucions del concili de 1395].

Fol. LXXXv-LXXXIIIv, [Constitucions del concili de 1407].

Fol. LXXXIIIv-LXXXIIIv, [Confirmacions papal i reial de les constitucions contra els invasors de béns eclesiàstics].

Fol. LXXXVr-LXXXVIr, [Constitucions del concili de 1414].

Fol. LXXXVIr-LXXXIv, [Constitucions del concili de l'arquebisbe Dalmau de Mur (1419-1431)].

Fol. LXXXIv-LXXXIIIv, [Constitucions del concili de Pere de Cardona, 1517].

XIII

1. Folis LXXXXVr-LXXXXVIIIv. Fol. LXXXXVr, *inc.*: «(rúbrica) Constitutio domini Jacobi Sabinensis Episcopi apostolice sedis legati Quod clerici in sacris ordinibus constituti et beneficiatum (*sic*) in domo vel aliud detinentes publice concubinas sunt suspensi. Et concubine excommunicate. Et sobolem in bonis paternis non succedit (*fi de rúbrica*). Ad extirpandam clericorum incontinentiam statuimus ...».

Fol. LXXXXVIIIv, *exp.*: «... nichilominus tam ipsi quam ipse careant ecclesiastica sepultura. Datum Gerunde Nono kalendas Nouembris Pontificatus domini nostri domini clementis pape Septimi Anno duodecimo».

2. Identificació de l'autor i obra: {*Constitució del cardenal Sabinense contra els clergues concubinaris. Constitució del cardenal Gil que confirma l'anterior. Constitució del cardenal Pere de Luna, legat papal, sobre el mateix*}.

XIV

1. Folis Cr-CIIIv. Fol. Cr, *inc.*: «(rúbrica al fol. LXXXVIIIv) Concordia inter dominum regem Petrum et prelatos super quibusdam grauaminibus intercedentibus Regina et Cardinali Conuenarum³⁵⁰ apostolice Sedis legato (*fi de rúbrica*) In dei nomine Amen. Super pretensis quatuor grauaminibus ...».

Fol. CIIIv, *exp.*: «... Datum Rome apud sanctum Petrum anno Incarnationis domini M^o CCCC^o XXX tertio VII Kalendas junii Pontificatus nostri anno tercio».

2. Identificació de l'autor i obra: {*Concòrdia de la reina Elionor (1372). Butlla del papa Martí V sobre la festa de Corpus. Butlla del papa Eugeni IV sobre el mateix*}.

XV

1. Foli CIIIr-CV. Fol. CIIIr, *inc.*: «Nicolaus episcopus seruus seruorum dei ad futuram rei memoriam. Sedis Apostolice circumspecta benignitate circa concessionum gratias ...».

Fol. CV, *exp.*: «... Datum Rome apud Sanctum Petrum sub anniculo piscatoris die xxvi ffebroarii M DXV Pontificatus nostri Anno Sexto.».

2. Identificació de l'autor i obra: {*Butlles del papa Nicolau V, del papa Eugeni IV i del papa Lleó X*}.

Folis CVI-CXII, en blanc.

350. Probablement es tracta de Joan de Comminges (de Convenis), canonge de Narbona, bisbe de Magalona (1309-1317), arquebisbe de Tolosa (1317-1327), creat cardenal per Joan XXII el 18 de desembre del 1327, mort el 20 de Novembre del 1344: EUBEL, I, 15, 334, 515.

XVI

1. Folis CXIIIr-CXXXVIIIv. Fol. CXIIIr, *inc.*: «(rúbrica) Constitutiones sinodales Episcopatus Vicensis (fi de rúbrica). Galcerandus ...».

Fol. CXXXVIIIv, *exp.*: «... Expliciunt constitutiones sinodales domini Gregorii episcopi Vicensis facte in prima sinodo per eum celebrata XXII die aprilis anno Domini MCCCCXXXIII».

2. Identificació de l'autor i obra: *Constitutiones Synodales Episcopatus Vicensis*.

3. Altres manuscrits: Vic, BE, ms. 147, fol. 1-24; ms. 148, fol. 56-77; ms. 220, fol. 41-66; ms. 221; ms. 258, fol. I-XXXIV.

4. Catàlegs i bibliografia: E. JUNYENT, *Constitucions sinodals vigatanes*, dins «Ausa», VII (1972-1974), 325-329.

Fol. CXXXIX i 140-141 en blanc.

XVII

1. Folis 142-171. Fol 142r, *inc.*: «(rúbrica) Formae practicarum vtilium Iurisperitis nouiter in practica rementibus In curiis ordinariorum ciuitatis Barcinone et Regis et Gubernatoris Cathalonie composite per me, Petrum de Vallo, Intitulate Thesaurus pauperum. | Forma clami seu querele. (fi de rúbrica). Conqueritur P. notarius ciuis Barchinone de scilicet mercatore et siue (sic) Barchinone ...».

Fol. 171v, *exp.*: «... et premissa dicto tali adiudicari et iustitie complementum super premissis sibi administrari iuxta constitutiones».

2. Identificació de l'autor i obra: Pere de VALL,³⁵¹ *Thesaurus pauperum*.

351. Pere de Vall, Desvall o deç Vall, conseller i tresorer de Pere III, fou el destinatari de la lletra en la qual el rei catalano-aragonès feia l'elogi del Partenó d'Atenes, RUBIÓ, *Documents*, I 286-287; el 1360 comprava un astrolabi per al rei, *ib.*, 192-193; el 1371 paga per al rei un ms. de la *Vida del sant rei en Jacme*, *ib.*, II, 163; l'any sobre paga una imatge de Maria pintada en un drap, *ib.*, II, 163-164; i un astrolabi i un llibre de Marco Polo, *ib.*, II, 165-166; el 1373 el rei li fa pagar 50 florins d'or a fra Francesc Eiximenis perquè es doctori a Tolosa, *ib.*, II, 168; el 1374 compra un astrolabi, uns llibres d'astrologia i un Marco Polo per al rei, *ib.*, II, 171; aquest mateix any pagava 30 florins a fra Francesc Martí per obtenir el mestratge en teologia a París, *ib.*, II, 216; l'any 1377 el rei li feia pagar 2000 sous a Berenguer Veray, de l'escrivania reial, pel treball de copiar-li uns llibres, *ib.*, II, 182-183; el 1378 paga 9.000 sous a Pere Bernés, argenter, *ib.*, II, 191-194; el 1380 el rei li feia pagar 100 florins per reparar una clau de volta de Santa Maria del Mar, que ostentava una efígie del rei Alfons III, destruïda per un incendi, *ib.*, II, 217; el mateix any pagava 5000 sous a Francesc Pereta per haver copiat per al rei una gran obra d'astrologia, *ib.*, II, 212; i encara 30 florins d'or a Joan d'Arràs, «maestre en art de trovar de la casa del duc de Bar», *ib.*, II, 221-222; el 1381 li feia pagar 100 florins a Guillem Nicolau pel treball de traduir les *Cròniques d'Aragó i de Sicília*, *ib.*, I, 288; i el recriminava perquè no havia volgut donar recepte a Dalmau Planes per a escriure una obra d'astrologia, *ib.*, I, 290-291; l'any 1382 ha de pagar 150 florins d'or d'Aragó a Cresques Abraham per un mapamundi, *ib.*,

6. Contingut:

- Fol. 142r: Forma clami seu querele. Forma firme rei ad querelam. Forma petitionis et demande.
- Fol. 142v: Forma proponendarum exceptionum dilatoriarum et litis ingressum impediendum.
- Fol. 143r: Forma petitionis missionis ex primo decreto. Forma declarationis super dicta missione. Forma petitionis missionis realis post declarationem. Forma prouisionis iudicis. Forma interlocutorie super dictis exceptionibus dilatoriis et litis ingressum impediendum. Forma reclamacionis.
- Fol. 143v: Forma petitionis restitutionis in integrum in reclamacionis causa. Forma declarationis in reclamacionis causa. Forma alia declarationis reclamacionis.
- Fol. 144r: Forma articulationis in causa ciuili. Forma responsionis ad articulos medio calumnie Juramento. Forma declarationis articulos pro confessis habere.
- Fol. 144v: Forma litis contestationis. Forma reconuentionis. Forma reconuentionis iudicis.
- Fol. 145r: Forma petitionis publicationis testium et qualiter publicantur. Forma obiectionis testium.
- Fol. 145v: Forma petitionis Sententie. Forma diffinitiuie Sententie iudicis delegati. Forma taxationis expensarum.
- Fol. 146r: Forma appellationis.
- Fol. 146v: Forma apostolorum reuerentialium. Forma apostolorum negatiuorum. Forma libelli in appellationis causa per appellantem. Forma libelli in appellationis causa per appellatum. Forma libelli cum non est delatum appellationi.
- Fol. 147r: Forma sententie in causa appellationis. Forma secunde appellationis et alia in tertia instantia.
- Fol. 147v: Forma petitionis executionis. Forma consilii executionis. Forma oppositionis vxoris ad executionem.
- Fol. 148r: Forma oppositionis uxoris mortuo viro. Forma petitionis tutoris assignandi pro parte agnatorum et cognatorum.
- Fol. 148v: Forma petitionis curatoris bonis indeffensis. Forma declarationis cum curator assignatur. Forma pronunciandi contra tutorem super quantitate in

II, 253; el 1383 li fa comprar una Bíblia, «la pus bella que si puix trobar», *ib.*, I, 312-313; el 1384 el rei li manava de pagar 3.000 sous de Barcelona a Joan de Barbastre, de l'escrivania reial, pel treball de copiar les *Ordinacions de la Casa Reial*, *ib.*, II, 273; el 1385 pagava 26 florins a fra Joan de Montçó, OP, com ajuda d'estudis a París, *ib.*, II, 178; i 100 florins d'or a fra Joan de Fornells, bisbe de Torres, perquè es pugui comprar una Bíblia, *ib.*, II, 280; el 1386 pagava 40 florins d'or a fra Francesc Marmany «per ço com lo tramet per alguns afers secrets de la sua cort», *ib.*, II, 181; el seu nom també apareix en una lletra d'ACA, Canc., reg. 1825, fol. 173r, que vam publicar dins *Alguns documents sobre Antoni de Ginebreda, O. P. (1340-1395)*, dins «ATCA», 19 (2000), 515-516; i en una que li adreça el rei Pere III el 10 de juny de 1374 manant que no pagui el salari a l'inquisidor Eimeric, publicada en *El pagament dels inquisidors a la Corona d'Aragó durant els segles XIII i XIV*, dins «ATCA», 22 (2003), 211. Pere deç Vall també és esmentat a *Cortes de los antiguos reinos de Aragón y de Valencia y Principado de Cataluña publicadas por la Real Academia de la Historia*, t. III, 419.

- litem jurata per pupillum factum adultum. Forma cum petitur tutor seu curator minori furioso seu prodigo.
- Fol. 149r: Forma declarationis cum tutor vel curator predictis assignatur. Forma petitionis licentie vendendi bona tutele vel cure. Forma concessionis licentie vendendi bona tutele vel cure.
- Fol. 149v: Forma libelli Jactatorii. Forma Sententie cum Jactans nullam petitionem obtulit. Forma cessions bonorum.
- Fol. 150r: Forma admissionis cessionis bonorum. Forma Sententie Graduationis.
- Fol. 150v: Forma generalis precepti de soluendo. Forma proponendarum rationum ad predictum preceptum.
- Fol. 151r: Forma precepti vt quis exeat domum. Forma rationum proponendarum ad predicta. Forma declarationis seu consilii super predictis.
- Fol. 151v: Forma quelele in processu de Sono a Sacramentali. Forma sententie in dicto proximo processu.
- Fol. 152r: Forma quelele processus de Sono emissio. Forma sententie in processu de Sono emissio.
- Fol. 152v: Forma petitionis juxta vsaticum «Mariti vxores». Forma sententie in processus vsaticvi «Mariti vxores».
- Fol. 153r: Forma preuentionis in Inquisitionis causa. Forma petitionis fisci in Inquisitionis causa. Forma deffensionis reorum.
- Fol. 153v: Forma sententie interlocutorie tormentorum. Forma sententie diffinitive cum delatus absoluitur.
- Fol. 154r: Forma quelele pacis et treuge. Forma declarationis fori per querelatum simpliciter tonsuratum.
- Fol. 154v: Forma comparitionis cum pignoribus tenentibus. Forma comparitionis cum vno anulo.
- Fol. 155r: Forma comparitionis in forma pauperum.
- Fol. 155v: Forma comparitionis plurium citatorum et querelatorum.
- Fol. 156r: Forma adiudicationis clami seu quelele.
- Fol. 156v: Forma comparitionis eictorum post adiudicationem cum non sunt soluendo (*sic*). Forma quelele contra fautores.
- Fol. 157r: Forma comparitionis per fautores querelatos. Forma sententie contra fautores.
- Fol. 157v: Forma quelele pacis et treuge pro pensionibus censualium.
- Fol. 158r: Forma firme Juris per acydatum seu diffidatum. Forma litterarum monitoriarum de predictis. Forma sententie arbitrorum et arbitratorum.
- Fol. 159r: Forma practicarum in Curia Gubernatoris Cathalonie. Forma Supplicationis. Forma supplicationis euocationis cause. Forma supplicationis cum causa euocata in regio consilio continuatur in Audientia Gubernatoris. Forma Sententie interlocutorie Gubernatoris.
- Fol. 159v: Forma reclamationis ad interlocutoria in curia Gubernatoris. Forma sententie in causa reclamationis per Gubernatorem. Forma sententie diffinitive Gubernatoris. Forma taxationis expensarum Gubernatoris.
- Fol. 160r: Forma appellationis a sententia Gubernatoris. Forma apostolorum traditorum per Gubernatorem. Forma petitionis executionis coram Gubernatore. Forma prouisionis ad petitam executionem. Forma prouisionis fiende ad predicta per consiliarium. Forma consilii prestiti portario de exequendo.

- Fol. 160v: Forma consilii quando pars non vult firmare venditionem et in eius contumacia firmatur per curiam.
- Fol. 161r: Forma practicarum in Curia, audientia et consilio Regio. Forma supplicationis ad Regem.
- Fol. 166r: Forma processus in vsatico «Auctoritate et rogatu». Et primo querimonia clami seu processus. Littera commissionis super informatione recipienda.
- Fol. 167r: Forma processus et primo querele in vsatico «Simili modo». Fforma responsionis ad querelam. Forma replicationis ad responsionem. Forma sententie condemnatorie in processu vsatici «Simili modo». Alia forma sententie in vsatico «Simili modo».
- Fol. 167v: Alia forma querele in vsatico «Simili modo». Forma comparitionis citati pro processu «Simili modo».
- Fol. 168r: Forma supplicationis in vsatico «Camini et strate». Forma littere monitorie super dicto vsatico
- Fol. 168v: Forma comparitionis in hoc vsatico in aliis terminis.
- Fol. 169r: Forma querele secundum Constitutiones Sacri Concilii Tarracone.
- Fol. 170r: Forma supplicationis per quam petitur quod aliquis citetur pro pacibus et treugis violatis et quod causa euocetur. Forma querele pacis et treuge secundum Barchinonenses aduocatos.
- Fol. 170v: Forma alia eiusdem querele per eosdem aduocatos. Forma querele seu clami contra sustentatores ieictorum pacium et treugarum.
- Fol. 171r: Forma comparitionis et firme et tornandi pignora pro citatione pacis et treuge. Forma acusationis contumatie citati pro pacibus et treugis coram rege. Forma sententie pacis et treuge.
- Fol. 171v: Forma apostolorum quando appellatur a predicta sententia. Forma publicationis a pace et treuga. Forma cedula quam querelans post publicationem facere debet.

Folis 161v-165v i 172-177 en blanc.

XVIII

1. Foli 178rv. Fol. 178r, *inc.*: «Hanc constitutionem fecit patriarcha a Sede apostolica legatus super beneficiorum seruiciis et notariis et de pertinentiis eorum in suo proximo Consilio. Et in sui forma publica in curia venerabilis Vicarii Ceruarie ...».

Fol. 178v, *exp.*: «... Fuit facta fides quod dictus Rex Petrus fecit seu licenciam dedit Rectori de Pratis quod non obstante prouisione etc. Barcinone die XXVI aprilis M CCC LXXIII°».

2. Identificació de l'autor i obra: {*Constitució conciliar tarraconense del 1329, i Pragmàtica de Pere III prohibint que les notaries eclesiàstiques intervinguin en testaments i contractes dels civils, 18 octubre 1373*}.

4. Catàlegs i bibliografia: Josep M. PONS I GURI, *El conflicte de la notaria de Girona*, dins «AIEG», XXV-I (1980), 167-236; reeditat dins ID., *Recull d'estudis d'Història jurídica Catalana*, vol. I, 33-93.

XIX

1. Folis 179r-186v. Fol. 179r, *inc.*: «F | 30 Festa que compelluntur colere in prouincia tarraconensi videlicet festa Domini Jhesuchristi, Sancti Vincentii, Purificationis Beate Marie, Apostolorum et Evangelistarum ...».

Fol. 186v, *exp.*: «... Liber Ceremoniarum vltra consuetam sit in vnaquaque ecclesia vbi sunt vltra duodecim officiantes iuxta constitutionem fol. 75 quam innouat; et Episcopus vel capitulum Cathedralis contrafacientes 25 librarum alii vero decem librarum penam eo ipso incurrant».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Índex de les Constitucions contingudes en el volum, amb remissió al foli on són transcrites*].

L'índex sembla mal embastat, segons l'ordre que presenten els encapçalaments alfabètics:

Fol. 179r:v F, G, C.

Fol. 180rv: A.

Fol. 181rv: C.

Fol. 182r: C, D.

Fol. 182v: E.

Fol. 183r: M N.

Fol. 183v: O, P.

Fol. 184fr: Q, R.

Fol. 184v: S.

Fol. 185r: T, V.

Fol. 185v-186r: Constitutiones legatorum apostolice Sedis.

Fol. 187v: L.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: a) Folis I-II, VIII-XIV, XXVIII-CV, CXIII-CXXX-VIII, 122 x 241, a columna tirada, 45 línies constatades; impaginació del foli Ir: 52 + 122 + 46 x 31 + 241 + 47.

b) Folis III-IV, 165 x 265, a columna tirada, línies, 27 línies constatades; impaginació del foli IIIr: 27 + 165 + 28 x 37 + 215 + 67.

c) Folis V-VII, XV-XX, 172 x 248, a dos corondells, 40 línies constatades; impaginació del foli Vr: 23 + 80 + 21 + 70 + 26 x 35 + 248 + 37.

d) Folis 142-171, 110 x 240, a columna tirada, 50 línies constatades; impaginació del foli 156r: 53 + 110 + 57 x 29 + 240 + 50.

e) Folis 179-186, 185 x 270 a dos corondells, 50-56 línies constatades; impaginació del foli 181r: 24 + 185 + 6 x 9 + 270 + 27.

2. Tipus de ratllat: En els folis a columna tirada, llevat dels folis III-IV, dues línies horitzontals i dues línies verticals de justificació; escriptura de justificació a justificació. En els folis a dos corondells, llevat dels folis 179-186, quatre línies verticals de justificació; escriptura de justificació a justificació i de justificació a justificació. UR variable.

3. Tipus de lletra i mans: a) Folis I-XX, LXXXVI-CV, escriptura cursiva humanística del segle XVI.

b) Folis XXVIII-LXXXV, escriptura humanística del segle XV, amb influències de la gòtico-bastarda.

c) Fol. CXIII-CXXXVIII, escriptura humanística del segle XV.

d) Fol. 142-171, humanística amb influències de la bastarda, d'una mà molt regular i segura, amb el *ductus* lleugerament decantat a la dreta.

e) Fol. 179-186, escriptura humanística cursiva del segle XVI, diferent de la primera, més aviat dextrogira.

5. Decoració: Rúbriques i calderons vermells. Hom ha deixat espais per a les capitals, no executades.

6. Notes als fol. XXXr-XXXIIr, XXXVIIv, LIIr. És profusament anotat als marges, pràcticament glossat, i amb el mateix tipus d'escriptura que el text principal, el text del *Thesaurus pauperum*, fol. 142r-168v.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» al foli Ir i al LXX-VIIIr.

9. Copistes: Cinc.

10. Revisions i correccions abundoses a l'interior dels paràgrafs; hom en troba de marginals als fol XXXr, XXXIv, XXXIIrv, XXXVIr, XXXVIIIv, XXXXVIIIrv, LXIIIr, LXVIIIr, LXXXVIIIr, LXXXVIIIr, LXXXVIV, CXIIIr-CXVIIr, CXXrv, CXXIIIr.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació mediocre, per culpa de l'oxidació de les pàgines, particularment avançada en els folis escrits per mans del segle XVI.

2. Datació: Segle XVI.

3. Origen català, probablement tarragoní.

4. Propietaris i procedència: ADG.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 215 x 233 x 29.

b) Material: Cobertes de pergamí groc clar, amb taques més fosques a la part inferior. Ànima de cartró.

c) Indicacions escrites: A la tapa I, part superior, «Nº 1 | Para la Inquisición de Valencia.».

2. Llom del mateix pergamí, amb una inscripció ratllada, probablement escrita de dalt a baix.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis de pell, que afloren a l'exterior.

b) Descripció dels sectors: A dalt «LIBRO | AVREO», A baix etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 25».

3. Altres elements:

c) Cobertes (folres) del mateix paper que la resta del pergamí.

d) Talls sense peculiaritats.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data. Segle XVIII, últim quart.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: paper.

4. Folis: 204.

5. Dimensions: 209 x 298 x 25.

6. Plecs:

1) Bifoli, folis 1-2.

2) Plec coix de 6/5, folis 3-13.

3) Plec de 5 x 2, folis 14-23.

4) Plec de 5 x 2, folis 24-33.

5) Plec de 5 x 2, folis 34-43.

6) Plec de 5 x 2, folis 44-53.

7) Plec de 5 x 2, folis 54-63.

8) Plec de 5 x 2, folis 64-73.

9) Plec de 5 x 2, folis 74-83.

10) Plec de 5 x 2, folis 84-93.

11) Plec de 5 x 2, folis 94-103.

12) Plec de 5 x 2, folis 104-113.

13) Plec de 4 x 2, folis 114-121.

14) Plec de 5 x 2, folis 122-131.

15) Plec de 5 x 2, folis 132-141.

16) Plec de 5 x 2, folis 142-151.

17) Plec de 5 x 2, folis 152-161.

18) Plec de 5 x 2, folis 162-171.

19) Plec de 5 x 2, folis 172-181.

20) Plec de 6 x 2, folis 182-193.

21) Plec coix de 4/5, folis 194-202.

22) Bifoli, folis 203-204.

Fol. 1r, angle inferior dret, en llapis «Ms | 25».

8. Foliació moderna, contínua, feta el dia 21 d'abril de 2011, en llapis, a l'angle superior dret de recto dels folis. Hi ha una altra numeració, paginada, coetània de l'escriptura del manuscrit, contínua, en tinta i xifres aràbigues, que comença a l'actual foli 24.

9. Numeració de plecs: Del foli 24 al foli 194 cada plec va numerat amb xifres aràbigues a l'angle superior esquerre del recto del foli inicial de plec.

10. Filigranes: a) Foli 1, filigrana dels tres cercles somada de corona, amb una creu dins el primer cercle, una lletra «P» dins el segon, i el tercer buit, que no trobem repertoriada.

b) Foli 5, filigrana dels tres cercles somats de corona reial amb creu; el primer cercle és un òval dins el qual hi ha una creu i a banda i banda hi ha sengles grifolls; dins el segon cercle hi ha les majúscules «A» i «C»; dins el tercer cercle hi ha un «3». Es pot relacionar aquesta filigrana amb les de VALLS i SUBIRÀ III, *Italy*, n. 24, documentada a Toledo el 1669, i n. 29, documentada el 1693 a Càceres.

12. Sistemes de ratllat en sec.

III. CONTINGUT LITERARI

1a. Folis 1-24. Folis 1-2 buit. Fol. 3r, *títol*: «Copia completa del Libro Aureo. Remitida por los testamentarios del sr. Xaramillo en Febrero de 1782». Fol. 4r, *inc.*: «Tractatus qui hoc Volumine continentur ...». Fol. 7r, *inc.*: «Index rerum et materiarum que continentur in hoc volumine. A. Absentia vell infirmitate Regens detentus ...».

Fol. 23r, *exp.*: «... et interim nihil nouandum. Pag 1. Num. 2. Vide Verbo Competentia Verbo Contentiones».

2a. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, [*Taula del volum i Índex alfabètic de matèries*].

1b. Folis 24r-176v. Fol. 24r, *inc.*: «De forma et praxi ineundae contentionis inter Nostrum Sancti Officii Tribunal et reliqua regia Tribunalia in hoc Regno Valentiae. Tractatus Primus. Praxim firmandae contentionis inter haec Tribunalia Sancti Officii et Regii in hoc Valentiae Regno refert D. Laurens Matheu³⁵² Senator Valentinus in suo «de Regimine Regni Valentiae»³⁵³ tom. 2, cap. 7 ...».

Fol. 176v, *exp.*: «... Sospechosa que dicha Adiccion fue êcha por el Consejo de Aragon y no por su Magestad pues huuiera conformidad en ambos Decretos remitidos a este Tribunal y a la Real audiencia. SIT DEO LAVS».

352. Per a Llorenç Matheu i Sanç, Cf. J. P. FUSTER, *Biblioteca Valenciana*, t. I, València 1827, 271.

353. Obra impresa a València el 1655 i a Lió els anys 1677 i 1704: PALAU, 158132-158134.

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Copia del Libro Aureo de la Inquisición de Valencia*].

6b. Contingut:

Fol. 4r: Tractatus primus. De forma, et Praxi ineunde contentionis inter Nostrum Sancti Officii Tribunal et Reliqua Regia Tribunalia in hoc Regno Valentie tam in Ciuilibus, quam in criminalibus causis, fol. 24r.

Tractatus secundus. De contentione Jurisdictionis, inter hec tribunalia Sancti Officii et Judicis Ordinarii Ecclesiastici, fol. 41r.

Tractatus tertius. De casibus mixti fori inter Nostrum et Regium Tribunal, fol. 44v.

Tractatus quartus. De familiari Sancti Officii, reo absenti, et contumace, fol. 51r.

Tractatus quintus. De remissione Reorum ad suum Judicem competencia Jurisdictionis declaratione Sedata, fol. 54v.

Tractatus sextus. In quibus casibus, DD. Inquissitores cognoscunt an sua sit jurisdictio, fol. 59r.

Tractatus septimus. De jurisdictione DD. Inquissitorum in exemptos (*sic*) a sua jurisdictione, fol. 61r.

Tractatus octavus. De potestate Principis in concedendo Jurisdictionem et ipsam limitando, iddem (*sic*) quod in largiendis et temperandis privilegiis ministris Santi Officii concessis, fol. 73v.

Tractatus nonus. De potestate pro regis et eiusdem jurisdictione in exemptos, fol. 75r.

Tractatus decimus. Quibus modis privilegium fori Sancti Officii a familiaribus et reliquis ministris amitatur, ad tempus etim (*sic*) perpetuum, fol. 78v.

Tractatus undecimus. De firmis juris, ad materiam Legis *difamari C de ingen. manu miss.* et Legis *si contendat ff de fideiusoribus* pro oficialibus et familiaribus Sancti Officii firmantibus de iure in tribunali Sancti Officii, vel judicis secularis, fol. 91v.

Tractatus duodecimus. De personis gaudentibus privilegio fori Sancti Officii, fol. 96v.

Tractatus decimus tertius. De preventionem Jurisdictionis, in casibus mixti fori inter nostrum, et regium tribunal, fol. 100r.

Tractatus decimus quartus. De concordiarum nostrarum obseruantia et earum stricta intelligencia, fol. 104v.

Tractatus decimus quintus. Privilegios y exempciones que gozan los oficiales titulados y salariados del Sancto Oficio, fol. 116r.

Tratado decimo sexto. Arancel de derechos y salarios que llevan los Ministros del Santo Oficio, de las pruebas de limpieza, causas criminales, de sodomia, de honor de oficio, y otros diversos, fol. 119r.

Tratado decimo septimo. Practica y orden de procesar en el Santo Oficio de la Inquisicion en el crimen, y delicto de sodomia, y bestialidad, cum notis, in jure et facto, fol. 121v.

Appendix ad tractatus contentionum jurisdictionis. Questio prima. De competencia jurisdictionis cum Consulibus Magistratus Longie maris, fol. 130r.

Questio secunda. De competencia jurisdictionis ratione concursus privilegiatorum fori, fol. 231v.

Questio tertia. De competencia jurisdictionis cum tribunali Sanctae Cruciatæ, fol. 132r.

- Questio quarta. De competentia jurisdictionis cum equitibus militaribus in hoc Regno Valentiae, fol. 132v.
- Questio quinta. Comisarios, notarios, y calificadores del Santo Oficio si gosan de este fuero?, fol. 141r.
- Questio sexta. Familiaris Sancti Officii recurrens ad judicem secularem per viam violentiae a gravamine illato a iudice ordinario eclesiastico, num censeatur ex hoc facto prorogase (*sic*) jurisdictionem eclesiastici, vel iudicis laici, ita ut nequeat amplius declinare eorum jurisdictionem, et recurrere ad tribunal Sancti Officii, fol. 143r.
- Allegationes pro jurisdictione Sancti Officii. Allegatio prima. Sobre eleccion de fuero en concurso de litigantes para que se siga su fuero, fol. 144r.
- Allegatio secunda. Si aviendo procedido ambos tribunales, el del Santo Oficio, y Real Audiencia por procesos de ausencia contra un reo executada primero la sentencia del seglar, en la pena pecuniaria que le impuso, si podra executar la de su sentencia el Santo Oficio, extat ibidem decisio, fol. 150r.
- Allegatio tertia. Si los familiares del Sancto Oficio pueden ser compelidos con carceles y otras vexaciones, a testificar en causas criminales ante los jueces Reales y de la inteligencia del capitulo 16 de la segunda concordia, fol. 150r.
- Allegatio quarta. Si es caso de proceder contra los Ministros Reales sobre no remitir el proceso informatiuo, echo contra algun familiar reo a quien capturaron y encarçeraron antes de moverse formiter competentia de jurisdiction, fol. 156r.
- Allegatio quinta. Si los oficiales titulados y salariados, estan comprendidos en la Prematica del año 1613. Y cedula Real del año 1633. sobre la prohibicion de llevar, y tener en sus casas Armas de fuego prohibidas, y que se ha observado respecto de los familiares, fol. 162r.

1c. Folis 177r-196v. Fol. 177r, *inc.*: «Índice de los Libros de Contenciones âsta el folio 168 del tom. 4º que ês asta donde ôy se allan continuadas en 1º de Noviembre 1663. A. Abogado de Presos goza en causas ciuiles active et pasive del fuero del Santo oficio ...».

Fol. 196v, *exp.*: «... Vandoleros siendo receptador dellos el familiar Vide Verbo receptador de bandoleros».

2c. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Índex dels llibres de Contencions}*

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 140 x 262 a columna tirada, de 35 línies. Impaginació del foli 52r: 37 + 135 + 37 x 17 + 263 + 17.

3. Tipus de lletra i mans: escriptura de finals del segle XVIII. Lletra d'una sola mà.

5. Decoració: Lletres adornades amb dibuixos a la ploma.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona», al foli 3r i al 63r.

9. Copista únic.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació bo.
2. Datació: El *terminus ad quem* és el febrer del 1782.
3. Origen valencià.
4. Propietaris i procedència: Tribunal de la Inquisició valenciana, ADG.

26

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 211 x 315 x 34.

b) Material: Cobertes de pergami groc embrutit, ànima de pasta.

c) Indicacions escrites: La contratapa I és farcida amb tres elements. El primer és una inscripció on s'hi arriben a distingir tres mans: «[1ª man] Die 29 augusti 1766 F. C. G. B. | Die 10 septembris dixit Salvi nil teneri me | vi illius, et ipsum praesumere debere | omnia esse facta [2ª man] Dixi Postilla primo somnuque uti et dubia e necessita-|-te C. P. [1ª man] Bene – ita Frisonell – Pere Pau [3^a man] Celles | qui et quando non faciundo G. P. Pons quando | mihi esset nociva». El sentit de les tres notes escrites és opac per ara.

El segon element és un dibuix en tinta, situat al bell mig de la pàgina, que reproduceix una rosa dels vents, amb el cercle format per tres circumferències concèntriques, amb diàmetre extern de 155 mm., diàmetre intern de 124 mm., i distància entre la circumferència exterior i la interior de 15 mm.; a l'interior del cercle hi ha dues línies diametral que s'intersequen perpendicularment i serveixen per assenyalar els quatre punts cardinals, N, E, S, O, amb cada lletra inserida en l'espai que hi ha entre la primera i la segona circumferència. Fora la primera circumferència, a pic sobre els quatre punts cardinals, hi ha sengles qualificacions genèriques: [N] «sere saludable», [E] «saludable sutil y colonich», [S] «Plujos tempestuos Pestifero», [O] «tonitruos flematich». Els quadrants formats pels dos diàmetres perpendiculars són dividits en setze quartes. Al primer quadrant, dins el cercle superior, hi ha sigles de vents ratllades. Al segon quadrant, dins el cercle superior hi ha aquestes abreviacions: segona quarta «LSE», tercera quarta «S.E.», quarta «SSE». Al tercer quadrant, segona quarta «SSO», tercera quarta «SO», quarta «OSO». Al quart quadrant les abreviacions han estat tatxades. En el cercle inferior, hi ha més abreviacions: Primer quadrant, primera quarta «nort», segona quarta «NNS», tercera quarta «NE», quarta «LESTNE». Segon quadrant, primera quarta «LESTE», segona quarta «LSE», tercera quarta «SE», quarta «SSE». Tercer quadrant, primera quarta «SUD ESTSE», segona quarta «SS OUESTE», tercera quarta «SO», quarta «OUEST SO». Quart quadrant, primera quarta «oueste», segona quarta «ONO», tercera quarta «NO», quarta «NNO». Sota la tercera circumferència concèntrica que limita l'interior del cercle, hi ha més inscripcions: Sota el pri-

mer quadrant, «frescs y sechs»; entre les quartes, «Boreas | Nudos», «Decias | grech». Sota el segon quadrant, «calents y sechs»; entre les quartes, «creburno | sec furios | nebulos», «cuanoto». Sota el tercer quadrant, «calents y humits»; entre les quartes, «Libonot», «llebeig | tempestuos». Sota el quart quadrant, «Frets y humits»; entre les quartes, «mestral», «Cierço | o | Gallego».

El tercer element és una inscripció que es llegeix sota la rosa dels vents i que no hi té res a veure: «Illustrissimo Sr. Al cura y comunidad de S. Jayme venimos à rendirnos a su obediencia alegran-|donos que haya llegado con toda felicidad á esta silla Episcopal tan devida | á sus meritos y virtudes, y á expresarle los deseos de que Dios le conceda | mucha gracia y dilatados años de vida para gobernarla prosperamente | y tambien a solicitar su santa bendicion como â Primicias de | la dichosa suerte que nos ha cabido de un Prelado tan Benemerito». El lector veu clarament que es tracta d'un borrador de la literatura que ha circulat en aquestes diòcesis per a llagotejar el bisbe nou de torn i, tractant-se d'un bisbe del segle XVIII, naturalment en castellà.

Contratapa II, a dalt, escrit en tinta per la mateixa mà que ha intervingut en les inscripcions de la rosa dels vents: «Die 3 April. 1767 vi Regiae Pragmaticae publicatae Barci-|none die 14. eiusdem expulsi fuerunt Jesuitae Patres á | collegio Betleemitico ob motiva Regi reseruata», nota que no pot ésser més explícita. A sota, nota sobre equivalència en pams del *colze* bíblic: «Cubitus sunt septem palmi siue pes cum dimidio. Alapide in Pentateuch. pag. 82». Finalment, nota en català: «Deu ans auxi de camera valet. 4 Julios. Ferrarii v. pensio n° 118 | 29 (*ratllant la inscripció i entreescrit per una altra mà*) 46». Al capdavant de la pàgina, nota de propietat: «De Mn. Joseph A. doctore in iure canonico».

Tota aquesta part fou escrita quan el ms. ja era acabat i relligat.

2. Llom ras, del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis que es marquen a l'exterior formant cinc seccions.

b) Descripció de les seccions: 1) «SOLATIUM PAROCHORUM»; 5) Etiqueta de paper blanc quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 26»

3. Altres elements:

b) Tancadors: dos de metall, en molt bon estat.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que la resta del manuscrit.

d) Talls sense particularitats.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix, ben conservades.

g) Llavís del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data. Segona meitat del segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: III + 288.
5. Dimensions: 209 x 304 x 29.
6. Plecs:
 - 1) Plec de 2 x 2, folis 1-4.
 - 2) Plec coix de 6/2, folis 5-12, amb 4 talons al final de plec, corresponents als folis 13-16 arrencats.
 - 3) Plec coix de 1/4, folis 20-24, amb 3 talons a l'inici del plec, corresponents als folis 17-19 arrencats.
 - 4) Plec coix, de 5/0, folis 35-39, amb 6 talons al final, corresponents als folis 40-45, arrencats.
 - 5) Plec coix, de 3/5, folis, 46-55, amb dos talons, corresponents als folis 49-50, arrencats.
 - 6) Plec de 5 x 2, folis 56-65.
 - 7) Plec coix 0/2, folis 74-75, amb 8 talons a davant, corresponents als folis 66-83, arrencats.
 - 8) Plec de 5 x 2, folis 76-85.
 - 9) Plec de 5 x 2, folis 86-95.
 - 10) Plec de 5 x 2, folis 96-105.
 - 11) Plec de 5 x 2, folis 106-115.
 - 12) Plec de 5 x 2, folis 116-125.
 - 13) Plec de 5 x 2, folis 126-135.
 - 14) Plec de 5 x 2, folis 136-145.
 - 15) Plec de 5 x 2, folis 146-155.
 - 16) Plec de 4 x 2, folis 156-163.
 - 17) Plec de 5 x 2, folis 164-173.
 - 18) Plec de 5 x 2, folis 174-183.
 - 19) Plec de 5 x 2, folis 184-193.
 - 20) Plec de 5 x 2, folis 194-203.
 - 21) Plec de 5 x 2, folis 204-213.
 - 22) Plec de 5 x 2, folis 214-223.
 - 23) Plec coix de 5/1, folis 224-229, amb 4 talons a final de plec, corresponents als folis 230-233, arrencats.
 - 24) Plec coix de 3/5, folis 236-242, amb 2 talons a començament de plec, corresponents als folis 234-235, arrencats.
 - 25) Plec de 5 x 2, folis 243-252.
 - 26) Plec de 5 x 2, folis 253-262.
 - 27) Plec de 4 x 2, folis 263-270.
 - 28) Plec de 5 x 2, folis 271-280.
 - 29) Plec coix de 5/4, folis 281- folre.

Al plec 24, entre els folis 238-239 hi ha un foli sense numerar.

8. a) Foliació contínua, coetània de l'escriptura del manuscrit, en tinta, a l'angle superior dret de recto dels folis, en xifres romanes, folis I-III; b) foliació contínua, coetània de l'escriptura del manuscrit, en tinta, a l'angle superior dret del recto dels folis, en xifres aràbigues, folis 1-288.

10. Filigrana «ROMEUV», posada dins òval somat de gran corona, del tipus VALLS I SUBIRÀ 854, documentada a Barcelona l'any 1764.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1a. Folis I-II. Fol. Ir, *inc.*: «INDEX | rerum notabilium ex Theologia et Jure. | A | De Apellationibus fol 1 ...».

Fol. Iir, *exp.*: «... virtutibus moral. seu cardin. 246».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, {*Índex alfabètic del contingut del volum*}.

1b. Fol. Iir, *inc.*: «Yo etc. considerando mi adelantada edad ...». Ib., *exp.*: «... como lo espero de la conocida Bondad de su Señoria Illustrissimo. Barcelona y enero de 1793. firma».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Model d'instància per a renunciar a un benefici amb cura d'ànimes i sol·licitar una pensió*].

1c. Fol. IIIr, *inc.*: «Advertentia de Thesibus damnatis á Clemente 13. Die 26 Februarii 1761 per Inquisitionem Romanam iussu Clementis 13 damnata fuerunt quaedam theses ...».

Ib., *exp.*: «... solum ergo damnatus est folium dictarum Theseum non autem singulae propositiones in eo contentae, sed solum illae quae censura dignae sunt».

2c. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Advertentia de thesibus damnatis a Clemente XIII* [relacionades amb el probabilisme].

B

Folis 1-248. Fol. 1r, *inc.*: «De Apellationibus. De recursu Innocentium ab Ecclesiasticis ad laicam Potestatem, Ligori³⁵⁴ in *Append. de Privileg.* tom I, pag. 56, n° 24 ...».

Fol. 248v, *exp.*: «... Parochi nequeunt impedire Regulares ne funus associet quando defunctus in eorum Ecclesiis tumulatur. bene tamen possunt

354. Per sant Alfons Maria de Liguori, les seves obres i la seva bibliografia, cf. DBI, 2, 342-350.

impedire ne associet cum Cruce si non sit talis consuetudo, Amostazo,³⁵⁵ de locis Piiis lib. 6, cap. 3, nº 30 et 70 S. Cong. 15 Junii 1633».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Solatium Parochorum*.

6. Contingut: [Llevat del cas de la primera entrada, cal suposar la proposició llatina *de* davant totes les altres. Davant l'índex hi ha un advertiment: «(al man) Nota lo señal en esta forma ◊ significa que lo titol no esta tractat allí hont se cita». Quan ha estat possible, hem suplert entre claudàtors el lloc correcte. La majoria de les entrades que duen el senyal vindrien en folis que han estat arrancats.]

De appellationibus fol. 1.	◊ Dote fol. 67 [<i>bi ha una llacuna entre els folis 66-73</i>].
Administratoribus fol. 4.	Dispensationibus fol. 247.
Alienatione fol. 5.	Denuntiatione vide Correctione
Abortu fol. 25	Dictionarium ciuitatum fol. 163.
	Dubis fol. 188.
Beneficiis fol. 8.	
Benedictionibus fol. 20.	◊ Exemptis fol. 71 [<i>íd.</i>]
Baptismo fol. 21.	Eucharistia fol. 74.
Biblia fol. 237.	◊ Ecclesiis fol. 76 [<i>foli buit</i>].
	Episcopi potestate fol. 80.
Concurso fol. 23.	
Confraternitatibus fol. 24.	Funeribus fol. 85.
◊ Causis piis fol. 26 [<i>bi ha una llacuna entre els folis 25-34</i>].	Fide fol. 84.
◊ Censuris fol. 33 [<i>íd.</i>].	Festis fol. 115.
Consuetudine fol. 36.	
◊ Conservatoribus fol. 37 [<i>foli buit</i>].	Gabellis fol. 88, 132; vide Contributionibus.
Contractibus fol. 39.	
Correctione Fraterna fol. 46.	◊ Historicis fol. 90 ³⁵⁶ [<i>foli buit</i>].
Contentione fol. fol. 47, 48, 204.	
Circumstantiis peccatorum fol. 53.	Jejunio fol. 100.
Consuetudinario fol. 55.	Irregularitate fol. 101.
◊ Canonicis et Dignitatibus fol. 56.	◊ Judiciis fol. 102 [<i>foli buit</i>].
Concordia de la casa Delmera y escusado fol. 245.	Immunitate fol. 111.
Constitutionibus Cataloniae fol. 93.	Jure Patronatus fol. 119.
Capellania fol. 201.	
Contributionibus fol. 121.	
	Legatis fol. 125.
Distributionibus fol. 58.	◊ Licentiis fol. 130 [<i>foli buit</i>].
Decimis fol. 61 et 245.	Legibus fol. 132.
◊ Delictis fol. 63.	◊ Laudemiis fol. 134 [<i>íd.</i>].

355. Es tracta de Francisco Amostazo i de la seva obra *De causis piis in genere et in specie*, Lugduni 1717.

356. El foli 90 és en blanc.

- Missis et Anniversariis fol. 136.
 Monialibus fol. 139.
 Meretricibus fol. 142.
 Matrimonio fol. 143.
- Naturalibus rebus fol. 150.
 Necessitate fol. 159.
 Notabilia ex Sanchez fol. 203.
- Oblationibus fol. de Parocho fol. 60.
 Oratorii fol. 161.
 Occasione proxima fol. 162.
 ◇ Operariis fol. 163 [*ocupat pel* «Dic-
 tionarium civitatum»].
 ◇ Officiis fol. 165 [*íd.*].
 Odio et dilectione inimicorum fol.
 170.
- Parocho ex Thoul[onensi Episcopo]
 fol. 63, 171 et 225.³⁵⁷
 Peccatis 180.
 Privilegiis fol. 181.
 Poenitentia fol. 183.
 Praeceptis Decalogi fol. 185.
 Praescriptionibus fol. 268.
 Praesumptionibus fol. 188; vide
 Dubiis.
 ◇ Probationibus fol. 190 [*foli buit*].
 ◇ Possessione fol. 191 [*foli buit*].
 Praecedentia fol. 193.
 Peculio clericorum fol. 88.
 Probabilismus fol. III.
- Restitutione fol. 194.
 Rubricis fol. 197, 241.
 Regularibus fol. 248.
- Sacramentis fol. 200.
 Statu clericali fol. 202.
 ◇ Statu Regulari fol. 209 [*foli buit*].
 ◇ Sacramentalibus fol. 215 [*foli buit*].
 Sepulturis fol. 216.
 ◇ Sententiis fol. 218 [*foli buit*].
 Sigillo fol. 219.
 Simonia fol. 220.
 Stupro fol. 221.
 Successionibus ab intestato fol. 222.
 ◇ Synodo fol. 223 [*foli buit*].
 Scandalo fol. 224.
 (*ratllat*) S. Scriptura fol. 225.
 (*ratllat*) Scrupolis fol. 230.
 Scrupolis fol. 227.
 Sanchez Notabilia fol. 203.
 Salarium vide in Abecedario fol. 273.
- ◇ Testamentis fol. 231 [*hi ha una lla-
 cuna entre els folis 230-235*].
 ◇ Transactionibus fol. 234 [*íd.*].
 ◇ Tutoribus fol. 236 [*foli en blanc*].
 ◇ Testibus fol. 237 [276].
- Vicario Generali fol. 239.
 Vsuris fol. 241.
 Uxoribus fol. 243.
 Unionibus fol. 244.
 Viduis fol. 245.
 Virtutibus fol. 244 et 246.
 Variis rebus Juris fol. 252.
 Vocabularium vide Dictionarium.
 Vitiis capitalibus et virtutibus oppo-
 sitis fol. 244.
 Virtutibus moralibus seu cardinalibus
 fol. 246.

357. Foli també en blanc.

Folis 249-251 buits

C

1. Folis 252-282. Fol. 252, *inc.*: «A. de Absolutione Juramenti vide Peguera³⁵⁸ in Praxi, Cortiada³⁵⁹ et Ventriglia ...».

Fol. 282, *exp.*: «... X. Z.»

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Abecedarium*.

Folis 282v-288r buits.

D

1. Fol. 288v, *inc.*: «Tutius semper est ordinarium contra subditum procedere juris ordine servato quam ex informata conscientia ...».

Ib., *exp.*: «... id tamen debet facere idem Episcopus, non Vicarius (*al man recent.*) idem tenet Benedictus XIV de synodo lib. 123, cap. 8, n° 3».³⁶⁰

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Nota sobre quan és millor que el bisbe procedeixi judicialment o «ex informata conscientia»*].

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 142 x 290, a columna tirada, de 45 línies. Impaginació del foli 2r: 28 + 142 + 39 x 7 + 291 + 6.

2. Tipus de ratllat: No n'hi ha.

3. Tipus de lletra i mans: Escriptura del segle XVIII.

6. Notes *passim*.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona», al foli Ir i al 79r.

9. Copista únic.

12. Notícies històriques: L'obra és un directori de caràcter més pastoral que no pas jurídic, per a ús de rectors i clergues amb cura d'ànimes. El seu caràcter pràctic es demostra en el fet que les matèries hi són organitzades per ordre alfabètic. S'hi tracten matèries litúrgiques, jurídiques i morals, sempre en relació amb la cura d'ànimes. D'aquí el nom de l'obra que ostenta el lloc: *Solatum parochorum*. En l'epígraf «*Dictionarium civitatum*» dels folis 163r-169v, es donen els noms llatins de moltes ciutats europees i hispàniques i llur equivalent en vulgar.

358. Cf. supra, n. 22, IV, 12.

359. Cf. supra, nota 70.

360. Per a Prospero Lambertini (1675-1758), papa Benet XIV (1740-1758), cf. *EdP*, III, 446-461.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació acceptable.
2. Datació: Segle XVIII, darrer quart.
3. Origen barceloní.
4. Propietaris i procedència desconeguts.

27

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 227 x 326 x 35.
 - b) Material: Pergamí enfosquit.
2. Llom del mateix pergamí, ras
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis interns de cinta de pergamí, que no en treuen d'externs.
 - b) Descripció dels sectors: De dalt a baix, escrit en tinta negra i caràcters humanístics: «VARIAE MATERIAE JUR[ISDICTION]NUM».
3. Altres elements:
 - b) Tancadors: Eren de cinta de pergamí. N'han subsistit els forats i la cinta inferior de la tapa I.
 - d) Talls irregulars, tal com correspon a un conjunt del tot factici.
 - e) Capçalera i capçada a dalt i a baix, molt fatigades.
 - f) Queix del mateix pergamí.
 - g) Llavis del mateix pergamí.
4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani i factici.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: XX + 168 pàgs. + 262² pàgs.
5. Dimensions: 222 x 317 x 30.
6. Plecs:
 - 1) Plec coix, de 11/10, folis I-XX, amb taló final.
 - 2) Plec de 12 x 2, pàgs. 1-48, sense reclam.
 - 3) Plec de 8 x 2, pàgs. 49-80.
 - 4) Plec de 5 x 2, pàgs. 81-100.
 - 5) Plec de 6 x 2, pàgs. 101-124.

6) Plec coix, de 5/6, pàgs. 125-146, amb taló a la primera meitat de plec, entre pàg. 134 i 135.

7) Plec coix, de 6/5, pàgs. 147-168, amb taló a la segona meitat de plec, entre pàg. 162 i 163.

8) Plec de 12 x 2, pàgs. 1²-48².

9) Plec 23 x 2, pàgs. 49²-140².

10) Bifoli, pàgs. 141²-144².

11) Plec de 12 x 2, pàgs. 145²-192².

12) Plec coix, de 12/11, pàgs. 193²-238², amb taló final.

13) Plec de 3 x 2, pàgs. 239²-250², descosit.

14) Tres bifolis, pàgs. 251²-261², sense senyals d'haver estat mai cosits.

Al foli Ir, a l'extrem dret inferior, escrit en llapis, signatura actual del ms.: «Ms | 27».

7. Fragments: Entre pàgs. 138 i 139 hi ha tres fragments: a) Bifoli de paper sense filigrana visible, de 151 x 205, escrit per dues mans en totes dues cares. La primera mà escriu el recto del primer foli, la segona mà el verso del primer i el recto del segon, quedant en blanc el darrer verso.

b) Bifoli de paper amb filigrana de la creu encerclada dins escut, del tipus VALLS I SUBIRÀ 1488, documentada a Olot el 1506, de 207 x 307, escrit des del recto del primer foli fins al recto del segon per una mateixa mà, diferent de les anteriors.

c) Bifoli de paper sense filigrana visible, de 159 x 213, escrit com els altres, per una tercera mà.

d) Entre les pàgs, 22²-23², bifoli de paper amb filigrana de les armes de Girona posades dins escut somat de corona i amb una creu al final, escrit només al recto i verso del primer foli.

Entre pàgs. 32²-33², hi ha quatre fragments: e) Bifoli de paper, de 157 x 212, escrits per les tres primeres cares.

f) Dins el bifoli precedent, hi ha un tros de paper, de 133 x 94, escrit al recto i amb un sol mot al verso.

g) Foli solter, de 159 x 208, escrit només per una cara.

h) Foli solter, de la mateixa mida que els dos anteriors, escrit per les dues cares, amb filigrana dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i grifolls al voltant, lletres «AM[.]» dins el segon cercle i buit el tercer; no la trobem repertoriada. En el recto hi ha unes anotacions de caràcter jurídic i al verso el nom d'un destinatari, amb restes de segell de cera vermella; els plegatges múltiples del paper demostren que era una lletra o un paper que serví per a embolicar-hi i trametre una quantitat mòdica de diners.

i) Entre pàgs. 44²-45², bifoli de paper amb filigrana de creu posada dins cercle i voltada per una aurèola ampla, escrit al primer foli i quatre línies al segon.

j) Entre pàgines 48²-49², bifoli de paper, de 201 x 310, amb filigrana de creu grega, del tipus VALLS I SUBIRÀ 1488, documentada el 1506, amb el primer foli escrit i una data al recto del segon.

k) A l'interior del susdit bifoli, fragment de paper amb inici de filigrana escapçat, de 153 x 205, amb anotacions de caràcter jurídic en una cara i restes de segell i nota de deu misses per al canonge Domingo Miró,³⁶¹ tresorer de la catedral de Girona.

l) Entre pàgs. 62² i 63², bifoli de paper amb filigrana com la de l'apartat j), de 205 x 310, escrit per totes quatre cares.

m) Dins el mateix bifoli, un altre bifoli de paper amb la mateixa filigrana, de 162 x 210, escrit per les tres primeres cares.

n) Entre pàgs. 100² i 101², un fragment de paper sense filigrana visible, de 210 x 161, escrit pel recto i amb dues línies al verso.

o) Allí mateix, un bifoli de paper sense filigrana, de 160 x 215, escrit per tres cares.

p) Entre pàgs. 120² i 121², fragment de paper sense filigrana, de 211 x 320, escrit per totes dues cares.

q) Allí mateix, dos folis solters de paper amb filigrana de la creu posada dins cercle del tipus VALLS I SUBIRÀ 1488, documentada el 1506, l'un escrit per totes dues cares, l'altre només per una, tots dos per mà de Domingo Miró.

r) Allí mateix encara, bifoli de paper sense filigrana, de 162 x 203, escrit per totes les cares.

s) Finalment, un altre bifoli amb un full solter al seu interior, tots de paper amb filigrana de la creu posada dins cercle del tipus VALLS I SUBIRÀ 1488, documentada el 1506, de 162 x 210; el bifoli és escrit per totes les cares, el foli solter només per una.

t) Entre pàgs. 144² i 145², foli solter de paper amb filigrana de les armes de Girona dins escut simple, que no trobem repertoriada, de 152 x 202, escrit per una sola cara.

u) Allí mateix, foli solter de paper sense filigrana, de 157 x 205, escrit per totes dues cares.

v) Allí mateix encara, un altre foli solter de paper amb filigrana de les armes de Girona posades dins escut somat de corona i amb creu al final, del tipus VALLS I SUBIRÀ 474, documentada el 1700, de 212 x 199, escrit per una sola cara.

x) Entre pàgs. 162² i 163², bifoli de paper amb filigrana de creu posada dins cercle del tipus VALLS I SUBIRÀ 1488, documentada el 1506, de 154 x 204, escrit per les dues primeres cares.

y) Allí mateix, bifoli i foli de paper amb filigrana de les armes de Girona posades dins escut somat de corona i amb creu al final del tipus VALLS I SUBIRÀ 474, documentada el 1700, de 163 x 212, escrit per totes les cares.

z) Allí mateix encara, bifoli de paper sense filigrana, de 160 x 212, escrit per tres cares.

361. Cf. supra, nota 201.

α) Allí mateix finalment, foli solter de paper sense filigrana, de 150 x 209, escrit per una sola cara.

β) Entre pàgs. 208² i 209², foli solter de paper de 143 x 252, escrit per les dues cares.

γ) Allí mateix, foli solter de paper sense filigrana i amb restes de segell de cera vermella, de 160 x 212, escrit per les dues cares.

δ) Allí mateix, un altre foli solter de les mateixes característiques que el precedent, escrit per una sola cara.

ε) Allí mateix, un altre bifoli solter de paper amb filigrana dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer cercle i basiliscs a cada costat, lletres aglutinades «TR» dins el segon cercle i lletra «D» dins el tercer, que no trobem repertoriada, de 150 x 214, escrit per tres cares.

ζ) Allí mateix, un altre foli de paper sense filigrana, de 161 x 206, escrit per una sola cara.

η) Allí mateix finalment, un altre foli solter de les mateixes característiques que l'anterior, escrit per les dues cares.

θ) Entre pàgs. 250² i 251², foli solter de paper amb filigrana truncada de les armes de Girona posades dins escut i somades de corona, per a la qual Cf. infra, 10, g), de 160 x 211, escrit per les dues cares.

ι) Allí mateix, bifoli de paper amb filigrana com la del fragment b), de 160 x 210, escrit per tres cares.

8. Foliació: Els folis I-XVIII han estat foliats el mes d'abril del 2011. Una primera paginació coetània del ms. abastava des de l'actual pàg. 1 fins a la 65. Fins a la pàg. 168 la paginació és moderna i acompanya pàgines buides. En endavant comença la segona paginació, contínua fins al final del volum; la paginació de les pàgs. 1²-35² és antiga, la resta ha estat acabada l'abril del 2011. Els fragments s'han deixat en el lloc on eren i han estat assenyalats amb la lletra que els ha estat atribuïda ací. El caràcter factici del volum és del tot evident.

10. Filigranes: a) Folis I-XX, 82-168, 51²-140², de la creu posada dins òval que per la part inferior es revinclu per anar a tocar el pal inferior de la creu; no la trobem repertoriada.

b) Pàgs. 1-40, 49-78, 1²-44², 149²-230², dels tres cercles somats de corona, amb una creu dins el primer, les lletres «C | CC» dins el segon i el tercer buit. No és igual, però es pot posar en relació amb les de VALLS I SUBIRÀ 1385 i 1386, documentades respectivament el 1653 i el 1661.

c) Pàgs. 45-48, dels tres cercles somats de corona, amb basilisc a cada costat, creu dins el primer cercle; no la trobem repertoriada.

d) Pàgs. 143², com la del fragment b)

e) Pàgs. 233²-236², filigrana dels tres cercles somats de corona i amb basilisc a cada costat, amb creu dins el primer, lletres «AO» dins el segon i lletra «B» dins el tercer; no la trobem repertoriada.

f) Pàg. 237², filigrana dels tres cercles somats de corona, amb creu dins el primer, lletres «D S | C A» dins el segon i buit el tercer; no la trobem reperiada.

g) Pàgs. 239²-262², de les armes de Girona posades dins escut somat de corona, com la del fragment θ . Semblant a les del tipus VALLS I SUBIRÀ 474-477, però amb cul de llàntia com la 473, documentades a Olot el 1700, a Olot el 1715, a Vic el 1721, a Vic a l'any 1754. La 473 és documentada a Capellades l'any 1669.

12. Sistema de ratllat: Als folis XIX-XX, línia vertical en sec per a separar dues columnes.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1a. Folis I-XVIII buits. Fol. XIXra, *inc.*: «Index omnium materiarum quae continentur in sequenti Foleo³⁶² continens 63. Foleos; numerus paginam indicat. A. Acceptilationibus pag 50 ...».

Fol. XXvb, *exp.*: «... Vsurpantibus jurisdictionem 62».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Índex de la primera part del volum}*.

1b. Pàgines 1-65. Pàg. 1r, *inc.*: «De priuilegiis Collectanea. Tractant de hac materia DD in rubrica codicis de mun. prin. et in rubrica ... ».

Fol. 65r, *exp.*: «... vbi citat Antonel.³⁶³ *De loco legali* lib. 2 cap 35 et alia».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Repertori bibliogràfic jurídic}*.

6. Contingut: *{Davant cada entrada cal suposar la preposició llatina de}*

Acceptilationibus p. 50

Adquirenda vel amittenda hereditate
p. 17

Adquisitione dominii p. 6

Ageribus p. 9.

Agnationis contemplatione, verbo
contemplatione.

Alienari per quos possint res sub-
jectae fideicommissariae, vide res
etc.

Alienationibus et dominii translati-
one p. 12.

Alienationibus meticulosus p. 13.

Alienationibus rerum dotalium, vide
dotalium etc.

Alimentis p. 45.

Allodio et dominio directo p. 43.

Alluione p. 8.

Amortitzatione p. 44.

Angaribus vide prestationibus.

Apellatione vocatorum qui veniant,
vide vocatorum etc.

Apertura testamenti p. 14.

Aphocis publicis p. 50.

362. Hauria de dir «codice»: cf. infra, II, 1a.

363. Es tracta de Giovanni Carlo Antonelli i del seu *Tractatus de loco legali in tres libros distributus, in quibus nedum utriusque Iuris controversiae difficiliore et in Foro frequentiores quod locum singulariter tractantur et resolvuntur ... argumentis, summaris et diversis indicibus et praesertim materiarum decoratum*, Venetiis, apud Nicolaum Pezzana 1687, [14] + 306 + [32] p.

- Apostasia et apostasis p. 58.
 Aqueductis p. 9.
 Arbitres y arbitradors p. 65.
 Argentariis, vide campsoribus.
 Armis licitis et illicitis et quae nomine eorum veniant p. 63.
 Assueto et solito p. 4.
 Atrocitate criminis lesae magestatis p. 63.
 Atrositate (*sic*) criminis heresis p. 58.
 Auctoritate Notariorum Regii Concilii, regiae audienciae et Senatus p. 1.
 Augmento dotis, vide dotis augmento.
 Bannis p. 3.
 Bannitis, vide [*ratllat deporta*] pena deportationis.
 Banqueriis, vide campsoribus p. 38.
 Bello et adquisitione illius p. 7.
 Benefitio ne egeat p. 52.
 Bigamia p. 59.
 Blasphemia et maledictione p. 59.
 Bonorum possessionibus p. 30.
 Caducatione fideicommissi p. 28.
 Cambiis p. 32.
 Campsoribus p. 33.
 Captura, vide pena carceris.
 Carceratis, vide pena carceris.
 Carceres priuatos facientibus p. 62.
 Carceribus, vide pena carceris.
 Casibus fortuitis p. 42.
 Censibus p. 46.
 Censibus publicis p. 29.
 Censualibus p. 48.
 Codicillis p. 29.
 Collatione bonorum p. 29.
 Collectis, vide talleis.
 Collegiis illicitis p. 62.
 Comenda p. 33.
 Commentariensibus p. 55.
 Commercio, vide mercatura.
 Commodato p. 32.
 Compensationibus p. 50.
 Compulsione per censuras p. 14.
 Comuni diuidendo p. 50.
 Conatu in crimine Lezae Magestatis p. 63.
 Conditionibus p. 32.
 Conditionibus et demonstrationibus p. 28.
 Conductione, vide locatione.
 Conductoribus rerum ecclesiae p. 48.
 Confessione dotis, vide solutione etc.
 Confidentialia p. 33.
 Confiscatione, vide pena confiscationis.
 Congregationibus p. 62.
 Coniuratione contra principem p. 61.
 Consensu p. 39.
 Conspiratione p. 61.
 Constitutionibus p. 2.
 Consuetudine p. 3.
 Consulentibus opemque ferentibus reis criminis Lezae Magestatis p. 62.
 Contementibus mandata principum p. 61.
 Contemplatione qualitatum ad inducendum fideicommissum p. 22.
 Contrabando p. 52.
 Contractibus p. 31.
 Contributionibus p. 48.
 Conuenticulis p. 62.
 Conuentionibus p. 31.
 Crimine Lezae Magestatis p. 60.
 Culpa p. 42.
 Custodia p. 33.
 Custodibus carcerum p. 55.
 Dationibus in solutum p. 51.
 Datis bullis etc. p. 48.
 Debitore suspecto et fugitio p. 34.
 Decimis, primitiis taschaque p. 46.
 Delegationibus p. 51.
 Delictis et criminibus p. 53.
 Delictis Militum p. 61.
 Deposito p. 33.
 Die p. 28.
 Diffidamento p. 7.

- Districtualibus p. 10.
 Diuisione haereditatis et familiae hersiscundae p. 18.
 Domini acquisitione, vide acquisitione etc.
 Domini translatione, vide alienationibus etc.
 Dominio directo, vide allodio etc.
 Donatione propter nuptias p. 35.
 Donationibus p. 12.
 Donationibus quae fiunt in Capitulis nuptialibus p. ibid.
 Dos an sit soluenda ex bonis vinculis p. 38.
 Dotalium rerum locatione alienatione etc. ibid.
 Dote de paratico p. ibid.
 Dote legata et prelegata ibid.
 Dote p. 35.
 Dote stimata et inestimata et fundo dotali ibid.
 Dotibus inoficiosis congruitate etc. p. 36.
 Dotis augmento propter nuptias ibid.
 Dotis constitutione obligatione etc. p. ibid.
 Dotis hypotheca prelatione, vide prelatione etc.
 Dotis interesse vsuris etc. ibid.
 Dotis repe[ti]tione constante matrimonio p. 38.
 Dotis repetitione soluto matrimonio ibid.
 Dotis solutione confessione etc. p. 37.
 Duello p. 7.
 Edificatione p. 8.
 Edilitio edicto p. 65.
 Educatione et instructione pupilli p. 6.
 Efractoribus carcerum p. 55.
 Emancipatione p. 5.
 Empara carceratorum, vide Recommendatione etc.
 Emphiteusi p. 43.
 Emptione et venditione p. 40.
 Encantu, vide maleficiis.
 Et que requirant (*sic*) ad illius probationem ibid.
 Euictionibus p. 41.
 Exceptione non numeratae pecuniae p. 39.
 Exemptione clericorum a gabellis, vide immunitas clericorum.
 Exemptione gabellarum, vide immunitas.
 Exemptione reorum captorum e manibus iustitiae.
 Exheredatione p. 15.
 Facientes carceres priuatos et illicitis (*sic*), vide Carceres etc.
 Falcidia p. 20.
 Familiae hersiscundae, vide diuisione etc.
 Feudis p. 44.
 Feudo Regali et non Regali p. 45.
 Fideicommisso progeniae et primogeniturae p. 27.
 Filiationis probatione p. 4.
 Fructibus intereseque (*sic*) dotalibus, vide dotis fructibus etc.
 Fructibus p. 7.
 Fuga carceratorum, vide efractoribus etc.
 Gabellis p. 47.
 Generatione et conceptione p. 5.
 Guidaticis et saluoconducto etc. p. 56.
 Herede ibid.
 Hereditare p. 14.
 Hereditatis diuisione, vide diuisione etc.
 Hereditatis petitione, vide petitione etc.
 Heresis crimen, vide atrocitate etc.
 Honore, vide pena infamiae etc.
 Hypotheca dotis, vide dotis etc.
 Immunitate clericorum a gabellis p. 47.
 Immunitate conductorum rerum ecclesiae a gabellis p. 48.

- Immunitate gabellarum ibid.
 Impositionibus ibid.
 Impunitate promissa delinquentibus p. 56.
 Inobediencia principis, vide contemnentibus etc.
 Inoficiosis dotibus, vide dotibus etc.
 Inquisitoribus hereticae prauitatis p. 58.
 Insolutum dationibus p. 51.
 Instigationibus, vide pena fustigationis etc.
 Institutione et nominatione heredis p. 16.
 Inuentario p. 17.
 Inuocatione brachii secularis p. 64.
 Itinere, vide viis etc.

 Judici comuni diuidundo, vide Comuni etc.
 Jure accrescendi p. 18.
 Jure deliberandi p. 17.
 Jure dicendi nullum testamentum, vide exheredatione.
 Jure offerendi p. 34.
 Jure protomiseos et iure congrui, vide retractu.
 Juribus Generalitatis, vide Datis etc.
 Jurisdictione eorum ibid.

 Laudemiis p. 44.
 Legatis et fideicommissis p. 19.
 Legibus p. 2.
 Legitima p. 15.
 Lesdis (*sic*) et pedagiis p. 48.
 Literarum obligationibus p. 39.
 Litteris Requisitoriis p. 64.
 Locatione et conductione p. 42.
 Locatione predecessorum qui teneantur stare p. 43.
 Locatione rerum dotalium, vide Dotalium etc.
 Loco in relictis appposito p. 28.
 Logia maris, vide Mercatura.

 Maledicentibus Principi aut Imperatori p. 62.
 Maledictione, vide Blasphemia.

 Maleficiis p. 59.
 Mandato Generali cum Libera ibid.
 Mandato p. 49.
 Masculinitatis contemplatione, vide Contemplatione etc.
 Matrimonio p. 52.
 Mense, vide Conditionibus etc.
 Mercatoribus p. 32.
 Mercatura ibid.
 Mercedis remissione, vide Remissione etc.
 Metu et timore p. 63.
 Modo, vide Conditionibus etc.
 Molendinis p. 9.
 Moneta et nummis p. 40.
 Monopoliis p. 62.
 Mota p. 34.
 Mulcta p. 57.
 Muneribus etc., vide Prestationibus etc.
 Mutuo p. 31.

 Negotii gestis p. 50.
 Nominatione heredis, vide Institutione.
 Nouationibus p. 51.
 Noui operis nuntiatione p. 64.
 Nudis sollicitationibus, vide Sollicitationibus etc.
 Nummis, vide Moneta.
 Nundinis p. 65.

 Obligationibus p. 30.
 Obseruantia p. 4.
 Occultantibus et offendentibus obsides p. 61.
 Oneribus publicis, vide Prestationibus etc.

 Pactis p. 30.
 Pacto de retrouendendo p. 40.
 Peculio p. 53.
 Pedagiis, verbo Lezdiis.
 Pena berlinae ibid.
 Pena bullationis in scapulis ibid.
 Pena capitali et ordinaria p. 54.
 Pena carceris p. 55.
 Pena certa et arbitraria ibid.

- Pena confiscationis bonorum ibid.
 Pena damnationis in metallum ibid.
 Pena demolitionis castrorum etc.
 ibid.
 Pena deportationis ibid.
 Pena exilii ibid.
 Pena fustigationis seu verberationis
 ibid.
 Pena indignationis Principis p. 56.
 Pena infamiae p. 57.
 Pena mortis naturalis et civilis ibid.
 Pena palydoniae (*sic*) ibid.
 Pena priuationis officii ibid.
 Pena relegationis ibid.
 Pena seruiendi in trirremibus ibid.
 Pena tallionis ibid.
 Pena ultimi supplicii ibid.
 Penis criminis heresis p. 58.
 Penis delictorum p. 53.
 Penis temperandis commutandis etc.
 Pensionis remissione, vide Remissione.
 Perduellione et rebellione p. 61.
 Perjurio p. 59.
 Permutationibus, vide Rerum permutatione etc.
 Petitione hereditatis p. 19.
 Pignoris et hypothecis p. 33.
 Plantatione p. 8.
 Plateis, vide Viis etc.
 Pollicitationibus p. 30.
 Pontibus, vide Viis etc.
 Posthumis p. 5.
 Prelatione ad fideicommissum p. 22.
 Prelatione dotis, vide Dotis etc.
 Prescriptione immemoriali p. 11.
 Prescriptionibus et vsucapionibus p.
 10.
 Prescriptionibus statutariis ibid.
 Prestationibus in genere, vide Redditibus etc.
 Prestationibus publicis p. 48.
 Preteritione, vide Exheredatione.
 Primitiis p. 46.
 Primogenitura p. 27.
 Priuilegiis p. 1.
 Probatione filiationis, vide Filiationis
 etc.
 Processu et penis Criminis Leze
 Magestatis p. 63.
 Proditoribus p. 61.
 Querela inoficiosi testamenti p. 15.
 Questionibus, vide Tortura.
 Qui teneantur vel non stare locationi
 predecessorum p. 43.
 Rebellibus p. 60.
 Recomendatione et empara carceratorum
 p. 56.
 Redditibus et prestationibus in genere
 p. 45.
 Redemptione rei venditae p. 41.
 Regaliis p. 45.
 Releuantibus secreta Principum,
 magistratuum et congregationum
 p. 62.
 Remissione mercedis propter sterilitatem
 (*sic*) aut alias p. 42.
 Renuntiatione filiarum dote contentarum
 p. 36.
 Repetitione dotis, vide Dotis repetitione.
 Representatione et subingressione
 graduum in fideicommissis p.
 26.
 Rerum permutatione p. 41.
 Res fideicommissariae quando alienari
 possunt p. 22.
 Rescriptis p. 1.
 Retractu ibid.
 S. Compendiosa ibid.
 S. Exemplari ibid.
 S. fideicommissaria p. 22.
 S. Pupillari ibid.
 S. Reciproca ibid.
 S. uulgaris p. 21.
 Sacrilegio p. 59.
 Saluo conducto, vide Guidaticis.
 Schisma et schismaticis p. 58.
 Scripturis p. 8.
 Secundis nuptiis et secundo nubentium
 p. 52.
 Securitate, vide Guidaticis etc.
 Seditio, vide Tumultu.

- Separatione bonorum p. 19.
 Seruitutibus p. 9.
 Simonia p. 60.
 Societate p. 49.
 Solito et assueta p. 4.
 Solutione dotis p. 37.
 Solutionibus p. 50.
 Sono emisso et sacramentali (*sic*)
 vulgo somatent p. 7.
 Sortilegio, vide Maleficiis.
 Sponsalibus p. 51.
 Sponsalitie et augmento dotis p. 37.
 Statica p. 43.
 Statutis p. 2.
 Stipulationibus p. 39.
 Strata, vide Viis.
 Stylo p. 4.
 Subingressione graduum p. 26.
 Substitutionibus p. 20.
 Successione p. 13.
 Successionibus ab intestato p. 29.
 Superficiebus et superficiariis p. 44.
 Superstitione, vide Maleficiis.

 Tabulariis p. 33.
 Taciturnitate, vide Consensu.
 Talleis p. 49.
 Tasca p. 46.
 Tempore, vide Conditionibus

 Testamentis p. 13.
 Thesauris p. 6.
 Timore, vide Metu.
 Tortura et quaestionibus p. 54.
 Traditione p. 6.
 Transactionibus p. 51.
 Transactionibus p. 64.
 Transfugis p. 61.
 Transgredientibus mandata Principum p. 61.
 Transmissionibus p. 18.
 Trebellianica p. 28
 Tributis p. 48.
 Tumultu p. 61.
 Turbantibus jurisdictionem p. 62.
 Tutelis p. 5.

 Verborum obligationibus p. 39.
 Vi publica et priuata p. 63.
 Viis publicis p. 9.
 Violariis, vide Censualibus.
 Vocatorum appellatione qui veniant p. 22.
 Vsu ibid.
 Vsufructu p. 10.
 Vsuris p. 31.
 Vsurpantibus jurisdictionem p. 62.
 Vsurpationibus, vide prescriptionibus.

Pàgs. 66-162 buides.

II

1a. Pàgines 163¹-35²r. Pàg. 163, *inc.*: «Index materiarum aliarumque rerum in sequenti codice contentorum; numerus paginam significat. A. Abbatibus Abbatyi 24 ...».

Pàg. 167, *exp.*: «... Virtutibus Theologalibus 30. Voto 30».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Index de la segona part del volum*].

1b. Pàgines 1²-35². Pàg. 1², *inc.*: «De clericis et clericatu in genere. Nauar.³⁶⁴ in indice *consil. libr.* hoc verbo ...».

³⁶⁴. El *doctor Nauarrus* és el canonista navarrès Martín de Azpilcueta (1492-1586), cosí de sant Francesc Xavier, de jove legitimista navarrès, canonge regular de Roncesvalles, professor

Pàg. 35^{2r}, *exp.*: «... Peguera Decisiones aureae cap. 13 et cap. 77 per tot. Cortiada Decis. 99 n° 55 et authores ibi citati».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Repertori bibliogràfic jurídic*].

6. Contingut: [Davant cada entrada cal suposar la preposició llatina *de*]

Abbatibus p. 24 ² .	Beneficiis de genere ibid.
Abbatyi (<i>sic</i>) p. 24 ² .	Beneficiis de parentela ibid.
Abiuratione p. 25 ² .	Beneficiis de sanguine ibid.
Absentia distributionum p. 3 ² .	Beneficiis Ecclesiasticis Electiuis p. 15 ² .
Abstinentia p. 26 ² .	Beneficiis Litigiosis 20 ² .
Accessu et regressu ad beneficia p. 10 ² .	Beneficiis perpetuis et temporalibus p. 14 ² .
Adjunctis capitularibus p. 10 ² .	Beneficiis Regularibus ibid.
Adjunctis p. 11 ² .	Beneficiis secularibus ibid.
Affectatione p. 18 ² .	Beneficiis simplicibus ibid.
Affinitate spirituali et carnali p. 5 ² .	Beneficio titulado et qualificato ibid.
Aggrauatione, v. Censuris.	Beneplacitis Apostolicis p. 31 ² .
Agnatione spirituali et carnali p. 5 ² .	Bigamia p. 22 ² .
Alienatione rerum Ecclesiasticarum p. 11 ² .	Bonis clericorum p. 5 ² .
Altaribus p. 13 ² .	Camera apostolica p. 21 ² .
Amortitzatione rerum Ecclesiasticarum p. 32 ² .	Canonica portione et Episcopali p. 12 ² .
Anatematitzatione, vide Censuris.	Canonicatibus p. 6 ² .
Aniuersariis p. 31 ² .	Canonicatibus penitentiariis ibid.
Annatis p. 25 ² .	Canonicatu Doctorali ibid.
Apellatione et Comissione p. 2 ² .	Canonicatu magistrali ibid.
Approbatione, oppositione, vide Examine etc.	Canonicatu Theologali, Lecturae et Sacrae Scripturae p. 28 ² .
Archidiaconis p. 27 ² .	Canonicis p. 6 ² et 28 ² .
Archiepiscopis p. 19 ² .	Canonitzatione sanctorum 31 ² .
Archipresbiteris ibid.	Cantoribus ibid.
Arris p. 32 ² .	Capella ibid.
Baculo Pastoralis et Pontificali p. 19 ² .	Capellaniis ibid.
Beneficii fundatione etc. Ibid.	Capellanis ibid.
Beneficiis amobilibus et manualibus ibid.	Capellis p. 13 ² .
Beneficiis arctatis p. 12 ² .	Capitulo Cathedralium et Collegiarum Ecclesiarum p. 7 ² .
Beneficiis Curatis ibid.	Capitulo p. 4 ² .
Beneficiis de descendencia ibid.	Cardinalibus p. 18 ² .
	Carnium esu et abstinentia p. 26 ² .

de dret canònic a Cahors, Tolosa del Llenguadoc, Salamanca i Coimbra, defensor a Roma de l'arquebisbe Carranza. L'obra citada és *Consiliorum et responsorum libri quinque iuxta quinque libros et titulos Decretalium distincti*. Per a la seva biobibliografia Cf. DDC, I, 1579-1583; *Dictionnaire d'Histoire Ecclésiastique*, V, 1370-1373; DHEE, I, 167-169.

- Causis beneficialibus p. 32².
 Causis Ecclesiasticis p. 8².
 Celebratione missarum diuinorum-
 que officiorum p. 19².
 Cementeriis et Sepulturis p. 13².
 Censuris p. 9².
 Cessatione a diuinis ibid.
 Chatachismatis ibid.
 Chatachismo p. 25².
 Chrismate p. 14².
 Cimiliarca p. 28².
 Clausura p. 9².
 Clericatu in genere ibid.
 Clericis Coniugatis p. 22².
 Clericis p. 1².
 Cognatione spirituali et carnali p.
 5².
 Cohadjutoriis (*sic*) et futura successio-
 ne p. 11².
 Collatione beneficiorum p. 7².
 Collectoribus Camerae Apostolicae
 p. 21².
 Comenda beneficiorum p. 15².
 Comenda Ordinum Militarium p.
 16².
 Comissione p. 2².
 Commissariis ibid.
 Commissariis iudicibus p. 21².
 Commissionibus p. 31².
 Commutatione vltimarum volunta-
 tum p. 4².
 Concilio Synodali et Diocesano ibid.
 Concubinis p. 5².
 Concursu ad Beneficia p. 8².
 Confessione peccatorum p. 30².
 Confidentialia p. 25².
 Confirmatione prelatorum p. 5².
 Coniugibus ibid.
 Coniugio ibid.
 Consanguinitate ibid.
 Consecratione Ecclesiae p. 3².
 Consecratione oleorum p. 14².
 Consilio Irritanti ibid.
 Consuersione Beneficiorum p. 6².
 Contributione propter Ecclesias
 ibid.
 Conuentibus p. 9².
 Correctione fraterna p. 25².
 Criminibus clericorum, vide Delictis
 etc.
 Cultu Sanctorum p. 31².
 Curialitate p. 17².
 Custodibus p. 22².
 Decanis p. 26².
 Decimis p. 11².
 Deductionibus Ecclesiasticis p. 6².
 Degredandis (*sic*) ibid.
 Delictis variis clericorum p. 22².
 Deponendis p. 2².
 Depositario fructuum beneficiorum
 p. 20².
 Deuolutione beneficiorum p. 20².
 Diebus festiuis et feriatis p. 10².
 Diffidamento p. 12².
 Dignitatibus in genere p. 20².
 Diocesanis p. 3².
 Dispensationibus p. 4².
 Distributionibus quotidianis p. 3².
 Domicilio prouidentorum p. 22².
 Donationibus eisdem factis ibid.
 Donis factis Deo et sanctis p. 14².
 Ducatis aureis Camerae p. 21².
 Duello p. 12².
 Ecclesia Collegiata p. 13².
 Ecclesia Parrochiali, vide Parrochiali
 etc.
 Edificatione Ecclesiarum p. 3².
 Egidiana p. 31².
 Electione Prelatorum et aliorum p.
 5².
 Ereptione Ecclesiarum p. 3².
 Eremitis p. 29².
 Esu Carnium p. 26
 Etate prouidentorum p. 22².
 Euocatione causarum ad Metropolita-
 tanum p. 32².
 Examine ad beneficia p. 8².
 Excommunicatione p. 9².
 Execratione Ecclesiae p. 14².
 Executoribus gratiarum Apostolica-
 rum p. 21².
 Exemptionibus clericorum p. 13².
 Extinctione beneficiorum p. 6².
 Familia Episcopi p. 12².

- Feriatis et festiuis diebus, vide Diebus etc.
 Fide Catholica et humana p. 6².
 Filiis clericorum p. 12².
 Fori Priuilegio p. 5².
 Foro Ecclesiastico competenti p. 8².
 Fructibus Ecclesiasticis p. 4².
 Fundatione Beneficii p. 15².
 Funere, vide Sepulturis.
 Funerum impensa, vide Priuilegia.
 Futura successione prebendarum p. 11².
 Graduatione prouidentorum p. 29².
 Gratificatione p. 31².
 Gratiis p. 2².
 Habilitate Litterarum p. 22².
 Habitu clericorum p. 2².
 Hebdomedariis p. 32².
 Honestate Clericorum p. 2².
 Hospitalibus p. 11².
 Idoneitate prouidentorum p. 22².
 Illegitimis clericorum p. 12².
 Imaginibus sanctorum p. 9².
 Impensis funerum p. 13².
 Incompatibilitate beneficiorum p. 20².
 Instantia p. 8².
 Institutione beneficiorum ibid.
 Institutione beneficiorum p. 16².
 Instrumento Guarentigio p. 12².
 Insufficiencia ad beneficia p. 6².
 Interdicto Ecclesiastico ibid.
 Introductione Causarum ad Metropolitanum p. 32².
 Intrusus p. 21².
 Inuestitura beneficiorum p. 7².
 Inuocatione brachii secularis p. 13².
 Inuocatione sanctorum p. 9².
 Irregularitate p. 6².
 Jejunio p. 26².
 Iudicibus Commissariis p. 21².
 Iudicibus delegatis p. 31².
 Jure in re et ad rem p. 21².
 Jure Patronatus Ecclesiae secularis et mixto p. 16².
 Jurisdictione Ordinaria Ecclesiastica p. 82².
 Justificatione narratiuarum gratiarum p. 19².
 Legatione p. 18².
 Legatis a Latere p. 8².
 Legatis Apostolicis ibid.
 Legatis et relictis piis causis p. 1².
 Libellis famosis seu famosis libellis p. 34².
 Litterarum habilitate etc. p. 22².
 Litteris declaratoriis ibid.
 Litteris in genere p. 2².
 Litteris Monitoriis p. 21².
 Litteris reuelatoriis p. 32².
 Locatione rerum Ecclesiasticarum p. 11².
 Magistris Puerorum, vide Pedagogis.
 Magistro scolae p. 22².
 Matrimonio p. 32².
 Mensibus reseruatis p. 18².
 Mentione narratiua gratiarum p. 19².
 Monialibus p. 9².
 Mulieribus Deo datis ibid.
 Narrandis Pontifici propter gratias obtinendas p. 19².
 Narratiue gratiarum ibid.
 Naturalitate prouidentorum p. 22².
 Nominatione prouidentorum ad beneficia p. 29².
 Noualiis p. 33².
 Nouitiis p. 9².
 Nuntiis Apostolicis p. 19².
 Nuptiis, vide Matrimonio.
 Obedientia p. 26².
 Obitu beneficiorum p. 17².
 Obligationibus clericorum celebrandi, recitandi etc. p. 21².
 Obrreptione gratiarum p. 19².

- Officialibus Episcoporum p. 12².
 Oleis Sacris p. 14².
 Oppositione ad beneficia p. 8².
 Optione beneficiorum dignitatum et
 prebendarum p. 17².
 Oratoriis p. 13².
 Ordinibus Sacris p. 1².
 Ordinibus, vide Regularibus.
 Origine prouidendorum p. 22².

 Pallio Episcopali p. 19².
 Parrochiali Ecclesia ibid.
 Parrochianis p. 3².
 Parrochis ibid.
 Patriarchis ibid.
 Patrimonio clericorum p. 4².
 Pauperibus ibid.
 Paupertate p. 26².
 Peccatis mortalibus, vide Septem p.
 30².
 Peculio clericorum p. 4².
 Pedagogis ibid.
 Penitentiariis p. 28².
 Pensionibus Ecclesiasticis p. 6².
 Percussentibus (*sic*) clericos p. 29².
 Permissionibus p. 30².
 Permutatione beneficiorum p. 17².
 Personatibus p. 26².
 Plebania p. 28².
 Plebaniis ibid.
 Pluralitate beneficiorum p. 20².
 Pollutione Ecclesiarum p. 14².
 Pontifice, vide Summo ibid.
 Portioneriis p. 28².
 Possessione beneficiorum p. 20².
 Possessione violento et intruso p.
 21².
 Postulatione prelatorum p. 5².
 Precedentiis p. 10².
 Precentore p. 27² et 28².
 Preceptis decalogi p. 30².
 Prepositis p. 27².
 Presentatione beneficiorum p. 7² et
 16².
 Prestimoniis p. 16².
 Primatibus p. 27².
 Primitiis (*sic*) p. 28².
 Primitiis p. 11².

 Prioratibus ibid.
 Prioribus p. 28².
 Priuilegiis clericorum p. 13².
 Priuilegiis funerum impensarum p.
 13².
 Processionibus ibid.
 Procuracione portionata p. 17².
 Procuratoria ibid.
 Profanatione Ecclesiarum p. 14².
 Professione fidei p. 6².
 Proposito etc. p. 30².
 Protonotariis Apostolicis p. 27².
 Prouisione beneficiorum p. 7².

 Qualitate beneficiorum p. 21².
 Qualitatibus prouidendorum p. 22².
 Quarta funerali et parrochiali p. 12².
 Quarta subsidii et excusati p. 1².
 Quotidianis distributionibus, vide
 Distributionibus etc.

 Rationeriis p. 28².
 Rebus Sacris p. 14².
 Rectoribus p. 3².
 Redditibus Ecclesiasticis p. 4².
 Reductione beneficiorum p. 6².
 Referendariis p. 22².
 Regrauatione etc. ibid.
 Regressu ad beneficia p. 10².
 Regularibus p. 9².
 Regulis Cancellariae p. 21².
 Religiosis p. 9².
 Remissione peccatorum p. 30².
 Renuntiatione etc. p. 17².
 Renuntiatione proprii fori, vide Ins-
 trumento guarentigio.
 Reseruacione beneficiorum, dignita-
 tum prebendarumque p. 18².
 Reseruacionibus pensionum p. 8².
 Residentia p. 3².
 Resignatione beneficiorum p. 17².

 Sacramentis in genere p. 29².
 Sacramento babtismi p. 25².
 Sacramento confirmationis p. 30².
 Sacramento Eucharistiae p. 25².
 Sacramento extremae unctionis ibid.
 Sacramento penitentiae p. 30².

- Sacrificiis p. 19².
 Sacrista p. 27².
 Sacrosanctis Ecclesiis p. 3².
 Satisfactione peccatorum p. 30².
 Scrutinio p. 4².
 Sede vacante p. 26².
 Septem peccatis mortalibus p. 30².
 Sepulcris p. 13².
 Sepulcris ibid.
 Sequestratione beneficiorum p. 22².
 Seruitoribus Episcoporum p. 12².
 Signo Crucis p. 25².
 Simonia p. 19².
 Spectatiuis p. 8².
 Spolio clericorum p. 21² et 29².
 Sponsalibus p. 32².
 Subcollectoribus Camerae Apostolicae p. 21².
 Successione clericorum p. 29².
 Successione in beneficiis ibid.
 Suffraganeis ibid.
 Suffragio etc. p. 4².
 Summa Trinitate p. 26².
 Summo Pontifice p. 18².
 Supplenda negligencia prelatorum ibid.
 Suppressione beneficiorum p. 6².
 Surreptione gratiarum p. 19².
 Suspensione p. 2².
 Sustentatione Ecclesiae p. 3².
 Testamentis clericorum p. 29².
 Thesaurariis p. 27².
 Turnariis p. 12².
 Turno ibid.
 Vacatione beneficiorum etc. p. 17².
 Vacationibus p. 10².
 Valore beneficiorum p. 21².
 Variis delictis et criminibus clericorum p. 22².
 Vasis sacris p. 14².
 Veneratione sanctorum p. 9².
 Verberantibus clericos p. 29².
 Vicariis conductricibus et amobilibus ibid.
 Vicariis perpetuis p. 16².
 Vicariis temporalibus ibid.
 Vicario Generali Capituli Sede Vacante ibid.
 Vicario Generali Episcopi p. 7².
 Violenti possessione p. 21².
 Virtutibus Theologalibus p. 30².
 Vita clericorum p. 2².
 Voce in Capitulo p. 4².
 Voto p. 30².

Pàgs. 36²-140² en blanc.

III

1a. Pàgines 141²-143². Pàg. 141², *inc.*: «Index de tots los titols y materies se contenen en lo present Codern. Lo numero significa lo foleo. A. Aduocats y patrons fol. 5 ...».

Pàg. 143², *exp.*: «... Variacio fol. 36».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Índex dels títols i matèries contingudes en el quadern*].

1b. Pàgines 145²-234² Pàg. 145², *inc.* : «tit. 1. De tribunalibus Concistoriis Magistratibus Curiis foro ...».

Pàg. 234², *exp.*: «... Excellentissime domine. Non indebite molestatur ... (*fine mutilus*)».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Repertori bibliogràfic jurídic i pràctica judicial*].

6. Contingut:

- Absolucio de juraments, p. 198².
 Aduertencias per causas summarias,
 p. 171².
 Aduocats fiscals, p. 155².
 Aduocats y patrons, p. 153².
 Aliments, p. 171².
 Assegurament de diners, p. 223².
 Assessors, p. 153².
 Assignacio de Curador, p. 197².
 Assignacio de Tudor, p. 197².

 Batxillers, p. 155².
 Bras Real y Secular, p. 209².

 Causa Ciuil quant perjudica a la Cri-
 minal y al Contrari, p. 217².
 Causes de mixto for, p. 213².
 Causes de pencions de Censals, p.
 172².
 Causes executiuas y rigurosas, p.
 168².
 Causes executiuas, p. 157².
 Causes mes summarias, p. 184².
 Causes plenarias, p. 192².
 Causes possessorias, p. 180².
 Causes Spirituals y altres Species, p.
 193².
 Causes summarias, p. 169².
 Causes Verbals, p. 184².
 Causes y plets, p. 156².
 Causidichs y Solicitadors, p. 156².
 Comutacio de Judici o Causa Ciuil y
 Criminal, p. 221².
 Concistoris, p. 145².
 Concurs de acrehadors, p. 233².
 Contentions, p. 205².
 Continentia de causes, p. 193².
 Corts, p. 145².
 Cosas litigiosas, p. 193².

 Decimas, p. 177².
 Doctors, p. 155².
 Dots, p. 176².

 Empara Real, p. 168².
 Executio en virtut de Carta de Coman-
 da, p. 166².
 Extractio de portas, p. 167².

 Falcedat incident, p. 180².
 For competent de Comanadors, p.
 212².
 For Competent per raho de altre, p.
 198².
 For competent per raho de la Admi-
 nistracio de offici o dignitat, p.
 206².
 For competent per raho de la Cosa
 situada, p. 205².
 For competent per raho de la Patria
 Comuna, p. 202².
 For competent per raho de origen o
 domicili, p. 199².
 For competent per raho del delicte,
 p. 203³.
 For competent per raho del llegat o
 fidei commis, p. 203².
 For competent per raho del lloch del
 Contracte, p. 202².
 For Competent, p. 198².
 For e priuilegi de aquell, vide Pri-
 uilegi
 For Ecclesiastich y Secular, p. 206².
 Fors, p. 145².

 Instrument Guarentigi, p. 157².
 Interdits, p. 180².

 Jactats, p. 223²-234².
 Judicis, p. 145² i 151².
 Jurisdiccio, p. 146².
 Jutges, p. 152².

 Licenciats, p. 155².
 Lletres de manutentio, vide Manu-
 tencio
 Lletres executorias, p. 191².

 Magistrats, p. 145².
 Manutentio y lletres della, p. 188².
 Mutacio, p. 216².

 Nullitat de execucions, p. 165².

 Opp[osi]tions, p. 163²-165².
 Oppositions contra execucions, p.
 163².

- Plets, vide Causas
 Precari, p. 174².
 Preparatoris per introductio de Causas, p. 196².
 Preparatoris per la cognitio si la Causa es Ciuil o Criminal, p. 217².
 Preuencio de judici, p. 224².
 Preuencio en Causes Ciuils, p. 225².
 Preuencio en Causes Criminals, p. 224².
 Preuencio per Causes de mixto for, p. 213².
 Priuilegi de Aduocats, p. 155².
 Priuilegi de for y qui pujan allegar aquell, p. 214².
 Procurador, p. 156².
- Quorum bonorum | Quorum Legatorum | Saluà | de la L. Fin. Cod. de interd. diui Adriani | Retinendae p. | Recuperandae p., p. 181².
- Remissio de delictes, p. 203².
 Renuntiatio, p. 216².
 Represalias, p. 168².
 Reuocar precari, vide Precari
- Scriptura de ters, p. 157².
 Secret y preparatoris per ell, p. 224².
 Seguretat en judici, p. 166².
 Sobrechiments, p. 159².
 Spoli, vide interdum Recuperandae Summarissim o interim, p. 185².
- Tribunals, p. 145².
 Turbants jurisdiccio, p. 151².
- Variacio, p. 216².
 Vnitat de Causas, p. 193².
 Vsuras, p. 179².

Pàgs. 235-238 en blanc

IV

1. Pàgines 239²- 262². Pàg. 239², *inc.*: «Duda 1^a. Si el señor don Gregorio de Matas con el poder atribuido por el Muy Illustre Don F. Manuel de Mir y Cadena,³⁶⁵ y por consiguiente su substituto Juan Bautista Prats pudo, o no hazer la gracia del forscapio ...».

Pàg. 262², *exp.*: «... como esta en practica esa consuetud en todo el presente obispado, se sigue que no aviendo el Señor de Matas echo mencion ... (*fine mutilus*)».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Solució de quatre dubtes en matèria jurídica, en dues còpies*].

6. Contingut:

Pàg. 239², Duda 1^a. Si el Sr. Don Gregorio de Matas con el poder atribuido por dicho Muy Illustre Don F. Manuel de Mir i Cadena, y por consiguiente

365. Manuel de Mir i Cadena, natural de Puigcerdà, monjo de Montserrat des del 1685, estudià a Salamanca i obtingué el doctorat en teologia. Fou elegit abat de Sant Pere de Galligans el 1708 i prengué possessió el 1712. Filipista i conseller reial, morí el 1735. Cf. E. ZARAGOZA PASQUAL, *Abaciologi benedictí de la Tarraconense*, Balmes, Fundació Balmesiana MMII, 192-193.

su substituto Juan Bautista Prats pudo, o no hazer la gracia del foriscapio que se disputa en la presente Causa, siendo la dicha venta voluntaria, y si aquella queda ratificada por dicho Muy Illustre Señor Abad.

Pàg. 245², Duda 2^a. Si, en caso que no constase aver dicha gracia ratificado el referido Muy Illustre Abad, está obligado a ratificarla, y tenerla por firme en fuerza de las palabras contenidas en dicha Procura, allí «que à todo releva en forma, y aver por firme este poder, y todo lo que en su virtud se otorgase».

Pàg. 247², Duda 3^a. Si en virtud de la definicion echa por el mencionado Muy Illustre Abad a favor de dicho Sr. Don Gregorio de Matas à 22 Abril 1718, quede aquel abdicado de poder poder pedir la cantidad, que pretende de dicho Narciso Viñas en atencion de la Carta de pago del foriscapio echa por Juan Bautista Prats Procurador en el referido nombre.

Pàg. 249², Duda 4^a. Si consta como se requiere, que en tiempo, que hizo la dicha venta, que Juan Bautista Prats fuese arrendatario de los foriscapios pertenecientes á dicha Abadía, si y en caso de no subsistir lo referido, la mitad, de la cantidad que pretende del foriscapio el mencionado Muy Illustre Abad perteneceria al dicho Juan Bautista Prats, como arrendatario pretendido.

Pàg. 251², Duda 1. *Repeteix el text de la p. 239².*

Pàg. 256², Duda 2. *Repeteix el text de la p. 245².*

Pàg. 258², Duda 3. *Repeteix el text de la p. 247².*

Pàg. 260², Duda 4. *Repeteix el text de la p. 249².*

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: a) Folis XIX-XX i pàgs. 163-167: 190 x 295, a dos corondells, de 52 línies constatades. Impaginació del foli XIXr: 6 + 190 + 7 x 10 + 295 + 10.

b) Resta de ms.: 165 x 290, a columna tirada, de 44 línies constatades. Impaginació de la pàg 5: 50 + 165 + 05 x 10 + 290 + 15.

2. Tipus de ratllat: a) Una línia vertical que separa les columnes. b) Tres línies verticals de plegat tabel·liònic. Només la de l'esquerra defineix per aquella banda la caixa d'escriptura.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva del segle XVII, derivada de la humanística, de diverses mans.

6. Notes marginals escasses.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de| Girona» a les pàgs. 1 i 79.

8. Fragments: a) Fol. 1r, *inc.*: «Dub. 1. Tempora probatoria in causis Emphiteoticariis an terminentur vnica dilatione vel potius sint concedenda secunda, et tertia dilaciones ...». Fol. 2r, *exp.*: «... ad difinitivam restricte bistracta».

*Solució de dos dubtes sobre petició de dilació del temps probatori en causes emfiteu-
tiques, d'autor anònim.*

b) Fol. 1r: *inc.*: «Satisfactio pro parte Ignatii de Pera et de Cortada, et Raphaelis Parra, ad dubia tradita per Magnificum Dominicum Miró³⁶⁶ V. I. D. Judicem Emphiteoticarium causae vertentis inter Illustrem Joannem de Ciurana³⁶⁷ V. I. D., Precentorem Maiorem Ecclesiae sedis Gerundae ex vna, et supradictos de Pera et Parra ex altera, scriba Ignatio Roig nottario. Dubium 1. Tempora probatoria in causis Emphiteoticariis ...». Fol. 2r, *exp.*: «... Ex quo fortius conuincitur in minimo p̄fatam et concessam dilationem currere potuisse, et casu quo iam expirauisset, aliam nouam ad articulandum et probandum huic parti indulgeri debere. Et ita sentio etc., saluo semper etc. Gerundae die 30 Iunii 1722. Petrus Rossellò V. I. Doctoris».

Solució dels mateixos dubtes donada per Pere Rosselló, doctor en quiscun dret.

c) Fol. 1r, *inc.*: «Se destrueix la resposta feta al 1° dubte donada per part de Rafel Parra y de Ignaci de Pera³⁶⁸ en la qual volen justificar ...». Fol. 2r, *exp.*: «... apar que ante Omnia se deu declarar hauerhi lloch à la publicacio de berbis nous. Ita saluo semper. Dr. Paner».

Solució dels mateixos dubtes proposada pel dr. Paner.

d) Fol. 1r, *inc.*: «J. M. J. En lo fet consultat per Ramon Vila Notari publich de Gerona als Aduocats infrascrits sobre si pot repetir³⁶⁹ de Jacinta Soler sa mija germana los aliments de menjar y beurer que li ha prestat en sa casa ...». Fol. 1v, *exp.*: «... Per tant y altrement son de vot y parer que dit Ramon Vila pot repetir dits aliments mentres que dita Jacinta Soler no justifique ab conjecturas mes vrgents y poderosas, que dit Ramon Vila son mitg germá li hagues prestat dits aliments ab animo de donar. Saluo semper etc. Barcelona a 10 de febrer 1724. Rouira. Serra y Portell».

Dictamen dels advocats Rovira i Serra i Portell, de Barcelona, sobre el dret de Ramon Vila, notari públic de Girona, de demanar a la seva germanastra Jacinta Soler, vídua, el preu dels aliments que li ha subministrat a casa d'ell durant els darrens 13 anys.

e) Fol. 1r, *inc.*: «Dubitatur an Joannes Ravell Agricola Vicinatus de St. Amans termini Sancti Felicis Guixolensis possit repetere quod impendit in alendo Franciscum Reig nepotem suum per spatium 18 annorum ...». Fol. 2r, *exp.*: «... et cum in nostro casu dictus Franciscus Reig esset dominus bonorum et hereditatis quae fuit patris sui recte potuit impendere suum patrimonium

366. Cf. supra, nota 201.

367. Cf. PONTICH, fol. 210v.

368. En un context de causes beneficials escau de recordar que Ignasi de Pera i Cortada, de Puigcerdà, senyor del Castell de Palol d'Onyar, procurador de Joan Canci de Pera i Tord (oncle, fill, nebot?), resident a Cervera, l'any 1758 instava la col·lació del benefici de Santa Maria de les Puel·les de Girona, vacant per òbit de Jaume de Tord i de Cortada (parent dels dos sobredits), al qual havia estat presentat pel dit Ignasi de Pera: ADG, D-412, fol. 5r. En aquest document no deixa de causar un cert efecte el triangle geogràfic des del qual es mouen els fils de familia per a capturar un bé tan relatiu com un benefici: Puigcerdà-Girona-Cervera.

369. Traducció literal del llatí *repetere*, ací amb el sentit de *demanar, recuperar*.

ad se alendum non sufficientibus redditibus ut deductum est. Et ita sentit saluo semper etc. Miró».

Dictamen de {D.} Miró sobre el dret de Joan Ravell, pagès de Sant Amans, de demanar al seu nebot Francesc Reig el preu dels aliments subministrats durant 18 anys.

f) Recto: «Surdus de Alimentis tit. 4, qu. 9 á n. 19 et 21, 23 et 24.³⁷⁰ Alimenta presumuntur prestita animo repetendi ab eo qui non tenebatur alere Niger Ciriac *controversia* 163, n. 12³⁷¹ et ibi Surdus citat». Verso: «grupera».

Fitxa separada de la citació de Surdus i de Niger Ciriac sobre el preu dels aliments que es pot recuperar.

g) *Inc.*: «Quod semper prevaleat resolutum a majori parte Capituli et plus quam certum et ita comuniter (*sic*) receptum ...». *Exp.*: «... ut fuit firmatum a rota in dicta Gerunde. Anniversariorum et comuniter tenetur á repetentibus ad cap. cum omnes lib. I decretal tit 2 de constitutionibus».

Notes jurídiques sobre capacitat dels Capítols de resoldre per majoria.

h) Recto, *inc.*: «Personalis residentia non probatur nisi in fundatione dicatur quod qui obtinebit beneficium per alium celebrare et servire non valeat ...». *Exp.*: «... (*al man*) Canonicus Camps et Benedictus Turó contra Joan Pons |26 octobris».

Notes sobre residència de beneficis.

Verso: «Al dr. Domingo Miro guarde | Deu molts anys com desitjo | Sis diners. Gerona».

i) Fol. 1r, *inc.*: «Jesus Maria Joseph. Juridica Respuesta. Ala duda dada en esta causa de Apellacion por el Magnifico Antonio Miro en A. D. D. de la Ciudad de Gerona, Juez Comisario de ella, Por Eulalia Gispert y Perramon, viuda de Raymundo Gispert y Verdalet, Ciudadano honrado de Barcelona en la villa de la Bisbal domiciliada, Contra Ines Canija, viuda de Juan Canija, del manso Labrador de dicha villa, en Auctos de Antonio Pares, Notario, y otro de los Escrivanos de la Curia de vulpellach ...». Fol. 2r, *exp.*: «... Por lo que siento assi saluo semper etc. Bisbal y mayo 21 de 1729. Savch y Casas V. I. D.».

Solució donada pel dr. Sauch a un dubte en el plet entre Eulàlia Gispert i Agnès Canijà, de la Bisbal. Escrit per dues mans.

j) Fol. 1r, *inc.*: «En lo fet consultat als DD. infrascrits sobre si lo Illustre Sr. Dr. Don Francisco de Bertran Ardiaca Major de la Santa Iglesia de Gerona pot preténder com á hereu o donatari que es de la quondam Misenyora dona Mariangela de Massa y de Bertran la manutencio en la pcessio, que en un ó altre de dits noms ha presa dels bens de la casa de Massa los quals tenia y

370. Es tracta de Giovanni Pietro Sordi, autor del *Tractatus de alimentis plenissimus et omni boninum generi praesertim in praxi et foro utilissimus*, Coloniae Allobrogum, Petrus de la Roviere 1613; Genevae, Stephanus Gamonetus 1645.

371. És Franciscus Niger Cyriacus, autor d'unes *Controversiarum forensium*, Genevae, Samuel Chouët 1652, i Lugduni apud Math. Liberal et socios 1672. Autor també d'una *Grammatica*, Venècia 1480, i d'un *Modus epistolandi*, Venècia 1490.

pocehia la dita Misenyora en lo temps de sa mort per son dot ...». Fol. 2r, *exp.*: «... en Gerona als 6 Agost 1709».

Dictamen sobre el dret de Francesc de Bertran, Ardiaca de Girona, a succeir en béns dotals de Mariàgnela de Massa i de Bertran.

k) Recto: «Fructus recompensativi debentur ex equitate Lex Curabit ...». Verso: «Al perinllustre Dr. Domingo Miró Canonge y Tesorer de la Iglesia Catredal (*sic*) Guarde Deu nostre Senyor | Per Feruor | Gerona».

Notes sobre la llei *Curabit*, en relació amb el dictamen anterior.

l) Fol. 1r. *inc.*: «Jesus Maria Joseph Juridicus Discursus Pro Jacobo Miró Medico Gerundensi contra Petrum Vergoynós Agricola villae Castilionis Empuriarum Diocesis Gerundensis Sub examine egregii Don Christophori de Potau,³⁷² comitis de Vallcabra litteratissimi, ac Regii Senatoris. In actis Galceràn ...». Fo.12v, *exp.*: «... Quare et alias saluo semper etc. Barcinone 7 Decembris 1703. Franciscus Hortet V.I.D.».

Solució donada per Francesc Hortet a dos dubtes en el plet entre Jaume Miró,³⁷³ metge de Girona, contra Pere Vergonyós, pagès de Castelló d'Empúries, a propòsit de lletres citatòries.

m) Fol. 1r, *inc.*: «Respondetur magis esse tutam opinionem inter Authores personalem partis citationem non requiri ...». Fol. 2r, *exp.*: «... Peguera in sua *praxi* rub. 29 a n° 21 ad 22 et n° 28 cum multis ibi relatis fit inde etc. Palleja et Riera V.I.D.».

Dictamen de Pallejà i Riera sobre el mateix assumpte.

n) Recto: «Heredum nomen in jure patronatus denotat illud esse simpliciter hereditarium ...». Verso: «Quis teneatur probare gravatum sine filiis decederisse Censal ad Peregrin.³⁷⁴ art. 43 vers. secundo observa».

Notes sobre hereus i successors en matèria de patronat.

372. L'any 1693 Cristòfol Potau, Ferran i de Lladó presentava Narcís Camps, ardiaca de la Selva, al benefici de sant Bernat III de la Seu, ADG, D-348, fol. 250v. Per al personatge, jutge de Cort el 1681 i austriacista repressaliat, cf. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya a la segona meitat del segle XVII*, Barcelona, Fundació Noguera 2006, 263 i 279

373. No podem saber amb seguretat des de quan Jaume Miró exercia la medicina a Girona. El seu nom apareix en un document del 1685, en el qual els marmessors de Mateu Pellisser, rector de Fornells, funden una causapia a favor dels descendents de Pau Pellisser, de Sant Feliu de Guíxols, d'Antoni Pellisser, metge de Girona, i de Jaume Miró, metge també de Girona, dotada amb 900 lliures: ADG, D-340, fol. 62r. L'any 1711 Jaume Miró fa patrimoni al seu fill Vicenç Miró clergue, de 70 lliures, ADG, D-365, fol. 89r; i el 1715 fa patrimoni del mas Caça, de Fontclara, i d'una casa situada al carrer de la Força al seu fill Domènec Miró, ADG, D-369, fol. 172r. Més endavant, el 1747, s'aclareix el vincle familiar dels Pellisser amb els Miró i concretament amb Jaume Miró. Aquell any Domènec Miró, canonge de la Seu, com a marmessor de Joan Portell, de Garriguella, havia fundat el benefici dels sants Joan i Josep a la capella de Sant Sebastià de Garriguella, i declarava que el patronat havia d'ésser dels hereus d'Antoni Miró i Pellisser, jurista de Girona, i dels hereus de Jaume Miró, metge de Girona, progenitor seu, ADG, D-401, fol. 89v.

374. Es tracta de Francesco Censali i de la seva obra *Observationes singulares cum additionibus ad Tractatum de Fideicommissis Marci Antonii Peregrini*, Nàpols, J. Gaffari 1645.

o) Fol. 1r, *inc.*: «Sub prohibitione alienationis minime comprehenditur in feudatario ...». Fol. 2r, *exp.*: «... Marquilles³⁷⁵ in *Vsatic.* de Regulis Vertic. 2 fol. 287».

Notes bibliogràfiques sobre alienacions.

p) Recto, *inc.*: «En lo fet consultat per part del Capítol de la Insigne Col·legiata y Secular Iglesia de Vilabertran sobre si pot donar llicència al Archipastr (sic) de dita Iglesia de mudar en alguna manera los Abits de Chor o llur color diferent del que fins avui han acostumat los Artchipastras usar ...». Verso, *exp.*: «... que dit Capítol fes la desimulació se ha dit en lo capítol antecedent y axí ho sentan salvo sempre etc.».

Dictamen anònim sobre el dret de l'Arxiprest de Vilabertran de portar alguna diferència en l'hàbit de cor o en la seva color.

q) Fol. 1r, *inc.*: «En lo fet consultat per part de Joan Pasapera de la vila de Lloret sobre si Pere Feliu sastre de la mateixa vila pot assisenar o fer nova oferta al arrendament del vint que feu y firma la universitat de la dita vila al dit Pasapera y Bernat Pla arrendadors ...». Fol. 2r, *exp.*: «... (*in marg*) se pot admetrer y donar lloch a las noves y majors offertes».

Dictàmens de Domingo Miró sobre l'arrendament del vint a Lloret de Mar per part de Pere Feliu, sastre.

r) Fol. 1r, *inc.*: «Josephus Barnoy agricola termini Castri de Palafrugell et alii litis consortes pretendunt in presenti iudicio quod Reverendus Josephus Deulofeu presbyter et Beneficiatus Ecclesiae dicti Castri debet restringi ad eos liberandum ab aliqua obligatione fideijussoria per ipsos contracta pro maiori tuitione et securitate alicuius arrendamenti cuius ipse Reverendus Deulofeu est Principalis debitor ...». Fol. 2v, *exp.*: «... adhuc hac peculiari ratione essent reyiciendi articuli per adversam oblati declarando in favorem huius partis punctum principale et ita etc.».

Dictamen anònim sobre el dret de Josep Deulofeu, prevere i beneficiat, d'exigir a uns fideijussors les obligacions contretes en un arrendament del qual Deulofeu és el deutor principal.

s) Fol. 1r, *inc.*: «Pro Joanne Pou. F. Simon agricola de Monjuich locavit Johanni Pou per spacium 5 annorum aliquas versanas terrae, cum pacto in instrumento ipsius locationis adjecto, quod si dictus Simon elapsis 5 annis non satisfecerit ipsi Pou pretium certi censualis quod antea ei vendiderat et creaverat, curreret locatio seu arrendamentum ipsarum versanarum terrae per alios 5 annos ...». Fol. 3rv, *exp.*: «... Ex quibus sentit salvo sempre etc. non teneri dictum Pou (*in marge*) Domino directo (*fi de marg*) ad solutionem laudemii ex locatione, prout in hypotesi ei facta etc.».

Dictamen anònim sobre si procedeix o no pagar l'luïsmè d'un arrendament de terres amb certes condicions estipulades en el pacte.

375. Cf. TORRES AMAT, 377; BROCA, 394; DBA, 77.

t) *Inc.*: «Censuale creatum ex luitione alterius censualis non capit prioritatem pro pensionibus secundi censualis ...». *Exp.*: «... Ita Senatus referente D. Narciso de Anglasell³⁷⁶ 8 septembris 1630 inter Raymundum Romà et eius creditores notario Ceruera».

Nota bibliogràfica sobre prioritat de pensions en censals encavallats, amb esment de jurisprudència.

u) *Recto, inc.*: «Dominus directus alicuius petiae terrae de pertinentiis alicuius mansi quando ipsa venditur separatim potest uti jure praelationis seu faticae ...». *Verso, exp.*: «... Confines ponuntur ad certificandum rem confinatam, L. *Forma* in princ., ff. de censibus, L. *Cum servo* § 1, ff. de *contrahenda emptione*, Gratianus³⁷⁷ discep. fori, cap. 657, n. 29».

Notes jurídiques bibliogràfiques sobre dret de fatiga, necessitat d'escriure per parts, el concepte d'indemnitat, canvis de nom i confins de les coses.

v) *Inc.*: «Venditor anuncians rem venditam existere sub dominio directo non probat dominium in favorem personae anunciatae ...». *Exp.*: «... an tribuat jus illam petendi personae nominatae Cancer³⁷⁸ Var. 3 cap 1 á n. 29».

Tres notes jurídiques tretes de Cancer.

x) Fol. 1r, *inc.*: «Responent esta part de Sist Verdera y dant satisfacio anal dubta per V. R. donat que es com segueix: Lata et publicata aliqua sententia etc. ... ». Fol. 1v, *exp.*: «... Et sic in favorem huius partis esperatur (*sic*) saluo semper. Parer V. I. D.».

Resposta de Parer a una consulta sobre la jurisdicció del Vicari General quan no hi ha bisbe i si la seva jurisdicció és perpètua per citació o per contestació del plet.

y) Fol. 1r, *inc.*: «Dels merits del present proces resta exclosa la pretencio de la part altra de Jacinta Soler ...». *Exp.*: «... ab esmena de bon propos y com millor sia de justicia y per a tos. D. Miró».

Peça solta i complementària de d).

z) Fol. 1r, *inc.*: «(*initio mutilus*) ... se pot demanar per via privilegiata spoliis sia restihuida antes de tot la Dona al Marit segons los textos literals del Cap. *litteras de restitutione spoliat.*, y lo Capitol *ex transmissa eodem* ...». Fol. 2r, *exp.*: «... Caldero³⁷⁹ decis. 1 n. 33, et decis. 71 n. 9, et decis. 72 n. 5».

Notes anònimes sobre restitució d'expoli.

376. Narcís d'Anglasell i Roca fou col·legial de la Universitat d'Alcalà i oïdor del regent de l'Audiència de Catalunya el 1670: cf. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya a la segona meitat del segle XVII*, Barcelona, Fundació Noguera 2006, 226-227, 230, 242-244, 255, 262-264 i 281 A l'ADG hi ha notícia que l'any 1663 Narcís d'Anglasell i Roca, assessor de la Batllia General de Catalunya feia patrimoni de 70 lliures anyals a Francesc Roca clergue de Barcelona, D-318, fol. 84r.

377. Cf. DBI, 59, 1-9.

378. Per al jurista Jaume Càncer i les seves *Variarum resolutionum juris caesarei, pontificii et municipalis Principatus Cathaloniae*, Barcelona, Cendrat 1594-1598, cf. BROCA, 401-402.

379. Per al jurista Miquel de Calderó i les seves *Decisiones Sacri Regii Criminalis concilii Cathaloniae*, Barcelona 1688-1701, cf. TORRES AMAT, 130; BROCA, 412.

α) *Inc.*: «Barbosa³⁸⁰ seu 24 de reform. Matrim. cap. 5. N. 13. Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius angustiam virum sibi non consanguineum vel affinem paris conditionis cui nubere possit inuenire nequeat ...». *Exp.*: «... Los 2 la donzella falta de pares y tenir laazienda en paratge hun esta grossana la guerra, de modo que los exercits del frances han entrat y campejat los dos anys passats (*fine mutilus?*)».

Raons per a pledejar a favor d'un matrimoni entre parents, escrites per una mà anònima.

β) *Recto, inc.*: «Praescriptio interrumpitur lite de Luca³⁸¹ de Cred. Disc. 129, n. 11 ...». *Verso, exp.*: «... Al Dr. i Canonge Pere Pau Mallol garde Deu molts anys en Gerona».

Notes anònimes sobre prescripció per causa de plet.

γ) *Recto, inc.*: «Fructus fundi in quo est proprietarius et usufructuarius a jure comuni pertinent ad proprietarium ...». *Verso, exp.*: «Al Dr. Domingo Miró garde Deu molts anys en Gerona».

Notes sobre dret dels successors d'un clergue usufructuari sobre fruits d'una peça de terra o de vinya.

δ) *Inc.*: «Periculum rei locatae non expectat conductori imo locatori ...». *Exp.*: «... Pactum quod fieri non debeat remissio mercedis in casibus fortuitis est iniquum, dictus Pacion.³⁸² de locat., cap. 49 n. 72 et 74 et a n. 75».

Notes jurídiques sobre lloguers i llogaters.

ε) *Fol. 1r, inc.*: «Monachi et Religiosi in comuni viventes sub regula et instituto a sede Apostolica approbatis, civiliter nec criminaliter non possunt conveniri coram iudicibus ecclesiasticis ordinariis sed exempti sunt». *Fol. 2r, exp.*: «... observant doctores allegati nec creditur quod inveniatur doctor aliquis qui contrarium teneat».

Nota sobre exempció judicial dels religiosos.

ζ) *Inc.*: «Biretum venire nomine vestium tenet Alex. in cons. 5, col. vlt. ...». *Exp.*: «... per no haveri ningun senyal en tota la dita Iglesia en ninguna pedra per lo qual se puga dir hi aje sepultura propria de la casa y familia dels Carbonells, com axi ho diran los testimonis ministradors practichs y novicios del sobredit, que si hi agues algun senyal ells ho sabrian per las rahons de sciencia individuaran, y es ver public y notori».

Notes sobre vestits i sepultura de la família Carbonell en l'església.

380. Molt probablement es tracta de Pedro Barbosa, del llinatge de juristes portuguesos d'aquest nom, mort el 1606 i autor, entre d'altres obres, d'un tractat *De soluto matrimonio*, Madrid 1595.

381. Podria tractar-se del jurista del segle XIV Luca da Penne, per al qual i per als seus comentaris del dret civil i canònic cf. DBI, 66, 251-254.

382. Es tracta probablement de Giulio Pacio de Beriga (nascut a Vicenza el 1550, mort a Valence el 1635). L'obra citada ací, en la mesura que va de lloguer, pot pertànyer al seu *De contractibus*, o a les *Definitiones*.

η) Fol 1r, *inc.*: «Parochus habet ius sepeliendi decedentes absque electione sepulturae, Luca *de Parochis*³⁸³ ...». Fol. 1v, *exp.*: «... y en sa consecuencia en haver de cessar de totas y qualsevols turbacions y molestias forçan fetas y fahedoras, y entretant sobresegut».

Notes sobre dret de sepultura

θ) Recto, *inc.*: « (*initio mutilus*) ... cum forma et mandatum sit quid indivisibile ...». Verso, *exp.*: «... L. *cum mandati* 12 Cod. Eodem tit.».

Nota sobre el mandat hereditari.

ι) Fol. 1r, *inc.*: «Tropeçamos otra vez en el ingreso de esta duda con la definicion, de que se ha echo ya mencion en la inmediata respuesta ...». Fol. 2r, *exp.*: «... quando en el poder a que se refiere no ser de Matas se comprende facultad para hazer semejantes gracias».

Nota referent als dubtes tractats en les pàgs. 382-383, supra III, IV, 1.

9. Copistes diversos.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació precari.
2. Datació: Segle XVII-XVIII.
3. Origen gironí.
4. Propietaris i procedència: ADG.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 210 x 300 x 75.

b) Material: Ànima de cartró, recoberta de pergamí enfosquit, que presenta a l'exterior el costat pèl. Al costat carn, interior, hi ha un instrument públic, amb lletra de finals del segle XV o principis del segle XVI. Com que les tapes són pràcticament despreses del cos del volum, pel llom interior es pot veure que l'escriptura és en català i molt probablement pertany a literatura de Corts.

2. Llom del mateix pergamí, ras, pràcticament després del volum.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis interns que no en treuen d'externs. En els espais entre els nervis interns quatre tires de paper imprès enganxades reforcen per dintre el llom. El paper imprès sembla correspondre a una edició moderna de les *Constitucions* o dels *Capítols i Actes de Cort de Catalunya*.

383. Cf. supra, nota 381.

b) Descripció dels sectors: 1) A dalt, en tinta sèpia: «Decisiones | Senatus | tº I»; 2) a baix, etiqueta rectangular de paper blanc enganxada, amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms | 28».

c) Indicacions escrites: A la tapa Ir, dalt de tot, molt esvaït: «L. P[...]».

3. Altres elements.

a) Folis de guarda: I + I. Al foli de guarda inicial Ir, a baix, cap al marge dret, signatura actual del ms., escrita en llapis: «Ms | 28».

b) Tancadors de cordill. S'ha conservat el superior, de l'inferior només en queda un tros; els botons s'han perdut.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que la resta del manuscrit.

d) Talls sense particularitat.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavis del mateix pergami.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: {2} + 511 + {1}.

5. Dimensions: 206 x 296 x 70.

6. Plecs:

1) Plec de 5 x 2, folis {0}-9, sense reclam.

2) Plec de 5 x 2, folis 10-19, sense reclam.

3) Plec de 5 x 2, folis 20-29, sense reclam.

4) Plec de 5 x 2, folis 30-39, sense reclam.

5) Plec de 5 x 2, folis 40-49, sense reclam.

6) Plec de 5 x 2, folis 50-59, sense reclam.

7) Plec de 5 x 2, folis 60-69, sense reclam.

8) Plec de 5 x 2, folis 70-79, sense reclam.

9) Plec de 5 x 2, folis 80-89, sense reclam.

10) Plec de 5 x 2, folis 90-99, sense reclam.

11) Plec de 5 x 2, folis 100-109, sense reclam.

12) Plec de 5 x 2, folis 110-119, sense reclam.

13) Plec de 5 x 2, folis 120-129, sense reclam.

14) Plec de 5 x 2, folis 130-139, sense reclam.

15) Plec de 5 x 2, folis 140-149, sense reclam.

16) Plec de 5 x 2, folis 150-159, sense reclam.

17) Plec de 5 x 2, folis 160-169, sense reclam.

18) Plec de 5 x 2, folis 170-179, sense reclam.

19) Plec de 5 x 2, folis 180-189, sense reclam.

20) Plec de 5 x 2, folis 190-199, sense reclam.

21) Plec de 5 x 2, folis 200-209, sense reclam.

22) Plec de 5 x 2, folis 210-219, sense reclam.

- 23) Plec de 5 x 2, folis 220-229, sense reclam.
- 24) Plec de 5 x 2, folis 230-239, sense reclam.
- 25) Plec de 5 x 2, folis 240-249, sense reclam.
- 26) Plec de 5 x 2, folis 250-259, sense reclam.
- 27) Plec de 5 x 2, folis 260-269, sense reclam.
- 28) Plec de 5 x 2, folis 270-279, sense reclam.
- 29) Plec de 5 x 2, folis 280-289, sense reclam.
- 30) Plec de 5 x 2, folis 290-299, sense reclam.
- 31) Plec de 5 x 2, folis 300-309, sense reclam.
- 32) Plec de 5 x 2, folis 310-319, sense reclam.
- 33) Plec de 5 x 2, folis 320-329, sense reclam.
- 34) Plec de 5 x 2, folis 330-339, sense reclam.
- 35) Plec de 5 x 2, folis 340-349, sense reclam.
- 36) Plec de 5 x 2, folis 350-359, sense reclam.
- 37) Plec de 6 x 2, folis 360-371, sense reclam.
- 38) Plec de 5 x 2, folis 372-381, sense reclam.
- 39) Plec de 5 x 2, folis 382-391, sense reclam.
- 40) Plec de 5 x 2, folis 392-401, sense reclam.
- 41) Plec de 5 x 2, folia 402-411, sense reclam.
- 42) Plec de 5 x 2, folis 412-421, sense reclam.
- 43) Plec de 5 x 2, folis 422-431, sense reclam.
- 44) Plec de 5 x 2, folis 432-441, sense reclam.
- 45) Plec de 5 x 2, folis 442-451, sense reclam.
- 46) Plec de 5 x 2, folis 452-461, sense reclam.
- 47) Plec de 5 x 2, folis 462-471, sense reclam.
- 48) Plec de 5 x 2, folis 472-481, sense reclam.
- 49) Plec de 5 x 2, folis 482-491, sense reclam.
- 50) Plec de 5 x 2, folis 492-501, sense reclam.
- 51) Plec de 5 x 2, folis 502-511, sense reclam.

8. Foliació contínua, contemporània de l'escriptura del ms., en tinta sèpia i xifres aràbigues, a l'angle superior dret del recto dels folis, deixant fora de numeració un foli [0].

9. Numeració de plec a partir del segon, numèrica, amb la xifra posada a l'angle superior esquerre del recto del primer foli de cada plec.

10. Filigranes: a) Folis 1-217, 270-309, 475-476, 483-511, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dintre el primer i basilisc a cada costat, les inicials «TB» dins el segon i el tercer buit.

b) Folis 221-239, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer i basilisc a cada costat, lletres «AIB» dins el segon i signe semblant a un «2» dins el tercer. Es pot posar en relació amb la de VALLS I SUBIRÀ III, n. 24, documentada el 1669.

c) Folis 240-266, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dins el primer i basilisc a cada costat, lletres «AR» dins el segon i el tercer buit.

d) Folis 310-470, 479-481, dels tres cercles somats de corona, amb creu llatina dintre el primer i basilisc a cada costat, les inicials «GOS» dins el segon i una «M» dins el tercer.

Tal com es presenten, llevat de b), no les trobem repertoriades.

12. Sistema de ratllat: Plegat tabel·liònic de tres plegatges verticals per a definir la caixa d'escriptura.

III. CONTINGUT LITERARI

1. Folis 1-511. Fol. 1r, inc.: «Decisio 1. Alimenta praestanda sunt a creditore Debitori Inopi qui carceribus eo instanti Mancipatus fuit ...».

Fol. 511v, *exp.*: «... Ita Senatus in dicta causa die 16 Januarii 1687 sententia verbalis Torres et Mesierà».

2. Identificació de l'autor i obra: [Josep DE PASTOR I MORA],³⁸⁴ *Decisiones Senatus 1498-1700*.

3. Altres manuscrits: a) Barcelona, Biblioteca del Col·legi d'Advocats, ms. 95 (dos vols., de 737 i 511 pàgines respectivament, amb 997 decisions numerades.

b) Barcelona, Biblioteca del Col·legi d'Advocats, ms. 181, amb 617 decisions numerades, índex i addenda.

c) Lleida, Arxiu Capitular de Lleida, plec de paper relligats dins un incunable de les *Constitucions i altres drets de Catalunya*, edició del 1495.

d) Girona, Arxiu Diocesà de Girona, ms. 14, de 186 folis, amb índex (fol. 1-34) i 439 decisions.

4. Catàlegs i bibliografia: Johannes-Michael SCHOLZ, «Rechtsprechungsammlungen. Spanien», dins Helmut COING, *Handbuch der Quellen und Literatur der neueren europäischen Privatrechtsgeschichte*, II-2, München 1976, 1271-1309; Maria Elena FARAUDO GUILOCHE, *Catàleg de l'Exposició Bibliogràfica*, dins «Llibre del II Congrés Jurídic Català», Barcelona 1972, 882; Antoni VAQUER I ALOY, *Catàleg del fons jurídic de la biblioteca del Seminari Diocesà de*

384. Josep de Pastor i Mora, oïdor del regent a la Reial Audiència de Catalunya el 1682, és un dels aprovadors de l'obra de Bonaventura de TRISTANY, *Sacri Supremi Regii Cathaloniae Senatus Decisiones. Tomus Primus*, Barcelona, Rafael Figueró 1686, [pàg. inicials sense numerar 27-31]; de la de Miquel CALDERÓ, *Sacri Regii Criminalis Concilii Cathaloniae Decisiones ... Pars Secunda*, Barcelona, Rafael Figueró 1687, [pàg. inicials sense numerar 18-19]; de la de Miquel de CORTIADA, *Decisiones Reverendi Cancellarii et Sacri Regii Senatus Cathaloniae pro recto contentionum, et competentiarum Regnorum Inclytae Coronae Aragonum super Iurisdictione Ecclesiastica in Clericos et Laicos, et iurisdictione seculari in Laicos et Clericos. Pars Quarta*, Barcelona, Rafael Figueró 1689, [pàg. inicials sense numerar 11-14]; i de la de Pere D'AMIGANT, *Decisiones et evocaciones criminales, sev Praxis Regii Criminalis Consilii Cathaloniae*, Barcelona, Rafael Figueró 1691, [pàg. inicials sense numerar 40-43]. El ms. 118 del Col·legi d'Advocats de Barcelona conté una altra obra de Pastor i Mora: *Questiuncule iuris que de facto ut plurimum evenire solent in Administratione Domus et Civitatis Barcinone et aliarum*, 137 fol. Cf. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya a la segona meitat del segle XVII*, Barcelona, Fundació Noguera 2006, 266 i 281.

Lleida (s. XVI-XIX), Lleida 1992, 67-78; *La Biblioteca de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona*, Barcelona 1997 p. LXXIV.

5. Edició: Antoni VAQUER ALOY, dins *Un fragment de les Decisions de la Reial Audiència de Catalunya* (de Josep Pastor i Mora?) *descobert a l'Arxiu de la catedral de Lleida*, dins «Ilerda. Segona època. Humanitats», LII (1998), 163-185, edita les 74 primeres decisions, encapçalades amb un pròleg sobre el dret únic inherent a la persona del rei de convocar i celebrar Corts i els casos especials en els quals pot delegar la facultat en la reina o en el primogènit, amb ratificació i aprovació de la Cort. Aquest pròleg o nota introductòria manca en el nostre ms. gironí. Com que també es troba al ms. 95 de la Biblioteca del Col·legi d'Advocats, es transcriu en apèndix.

6. Contingut:

- Fol. 1r: Decisio 1. Alimenta praestanda sunt a creditore debitori inopi ...
 Fol. 1v: Decisio 2. Absens a provincia hoc modo citari oportet vt si domum habeat in Provincia ...
 Fol. 2r: Decisio 3. Depositum factum fuit in Tabula Civitatis Barcinone de mense may 1653 pro luitione censualis et pentione ...
 Fol. 2v: Decisio 4. Testes recepti contra formam Constitutionis et contra iuris dispositionem ...
 Fol. 3r: Decisio 5. Tenuta conceditur cum beneficio faciendi fructus suos filiis heredibus vxoris ...
 Fol. 3v: Decisio 6. Ius acresendi locum habet inter fideicommissarios vniversales ...
 Fol. 4r: Decisio 7. Inter creditorem et debitorem fuit conventum vt certa die pecunia non soluta creditor faceret fructus suos predii a debitore assignati quosque satisfactus esset ...
 Fol. 4v: Decisio 8. Causa mota a ciuitate Dertusae in R. Audientia concursus et graduationis contra creditores ...
 Fol. 5r: Decisio 9. Decretum quod requiritur in alienatione rerum minoris requiritur ...
 Fol. 5v: Decisio 10. Scribae Mandati huius Principatus non possunt se cohoperire in aulis Regalis Audientiae ...
 Fol. 6r: Decisio [11]. Placuit decisio Vincentis de Franch ad evitandum inutiles circuitus Senatui ...
 Decisio 12. Bello stante in hoc Principatu, vnus ex Gallis exhegit pentiones censualis quod praestabat Vniversitas sub eius ditione et armis subjecta militi fideli suae Magestatis in locis suae obedientiae commoranti ...
 Fol. 6v: Decisio 13. Curia Ecclesiastica tenetur firmare contentionem cum Ministerio Curiae Ecclesiasticae illius Civitatis in qua iudicet Realis Audientia ...
 Fol. 7r: Decisio 14. Evocari nequit ad R. Audientiam Causa iudicii Tabulae officialis Regii non solum ad instantiam officialis verum etiam nec ad instantiam querelantis ...
 Fol. 7v: Decisio 15. Exceptio dilatoria qua reddit iudicium retronullum potest apponi post litem contestatam, et ideo in Cathalonia etiam lapsis 8 diebus intra quos opponenda est dilatoria ...

- Fol. 8r: Decisio 16. Etsi pro exceptione escussionis iudicem ex officio, si voluerit, posse rationem habere scripserit Cancer³⁸⁵ ...
- Fol. 8v: Decisio 17. Ferae estivales deducuntur e dilatione seu temporibus probatoriis, etsi maiorem dilationis partem non absorbeant ex Senatus decisione...
- Fol. 9r: Decisio 18. Fructus in iudicio summarissimi pocesorii veniunt a die intentati interdicti pendente lite ...
- Fol. 9v-10r: Decisio 19. Venditio rei immobilis facta in incantu aut sub hasta fiscali parvo pretio in triplo vel saltem in duplo minus iusto rei valore (*sic*) rescindit tamquam facta mala fide et ob gratiam et favorem emptoris ...
- Fol. 10v: Decisio 20. Licet tempora probatoria in causis plenariis ad articulandum non currant reo ...
- Fol. 11r: Decisio 21. Tertius possessor etiam anterior omissis posterioribus potest a creditore conveniri hypothecario ac ei agendi electione concessa ...
- Fol. 11v: Decisio 22. Aditio hereditatis inducitur ex eo quod filius possidebat bona et hereditatem patris ...
- Fol. 12r: Decisio 23. Dummodo apellans a sententia producat copiam sententiae et instrumentum apellationis, apellatus tenetur justificare sententiam, cum alias apellans fundatam habeat intentionem ...
- Fol. 12v: Decisio 24. Dote constituta in legato annuo ad vitam vxoris, soluto matrimonio, non restituuntur ab heredibus mariti defuncti redditus ab eo percepti, sed jus ipsius legati annui ad vxorem superviventem, ad instar vsufructus ad dotem constitutus, revertitur, ideoque dum vixit maritus fructus suos fecit ...
- Fol. 13r: Decisio 25. Electione heredis nominandi concessa, an et quando sufficiat generalis que inducitur ex institutione heredis, vel specialis necessaria sit ...
- Fol. 13v: Decisio 26. In causis graduationis creditorum in distributione facienda bonorum debitoris fit condemnatio expensarum hoc pacto, quia primo loco graduatur salarium iudicis et ceterae expensae ...
- Fol. 14r: Decisio 27. Sententia nulla etiam ex defectu iurisdictionis confirmata a iudice competenti, cum tamen primitiva sit justa et equa, nullitas sententiae primitive non influit in secundam confirmantem, sed executionem meretur et decernitur executio ex confirmante ...
- Fol. 14v: Decisio 28. Fidejussor qui ut principalis accessit obligationi censualis nulliter a tutoribus minoris factae absque decreto tenetur ...
- Fol. 15r: Decisio 29. Procurator fisci regii patrimonii, etsi justa (*sic*) Constitutionem 5 de officio Advocati, *Procurador ve*, non possit petitionem facere de re ad regem pertinente, nisi consultis duobus Dominis Regii concilii ac habito voto illorum in scriptis, nihilominus (*sic*) potest se opponere causae ab alio introductae pro interesse Regii Patrimonii ...
- Fol. 15v: Decisio 30. Vbi in eadem causa et processu contra plures contenditur respectu vnus sententiam ferri posse et quoad alios, suspendi, vti ferri posse super vno capitulo seperato (*sic*), alio reservato ...
- Fol. 16r: Decisio 31: Vt habeat locum dispositio L. *Quicumque* Cod. de *apochis pub.* lib. 10, oportet quod constet de solutione per tres distinctas et separatas solutiones ...

385. Cf. supra, nota 378.

- Fol. 16v: Decisio 32. Testes citati et jurati intra decem dies contrarii Imperii recipi possunt post elapsos dictos decem dies ...
- Fol. 17r: Decisio 33. Magistratus minores aut ad beneplacitum creati aut perpetui, etsi durante officio conveniri possunt, temporales tamen Magistratus Majores durante officio conveniri prohibentur ...
- Fol. 17v-18vr: Decisio 34. Emptio et venditio solo consensu contrahitur, nec ad illius validitatem requiritur scriptura, nisi inter partes conuentum sit vt contractus celebretur in scriptis ...
- Fol. 18v: Decisio 35. Causa reclamationis de faciendo verbo: Non posse recedere ab oblatione facta in subhastatione, quamvis actum esset de instrumento faciendo, quia venditio fiebat judicialiter et coacte, quo casu oblatores cogitur adimplere, secus si extrajudicialiter et voluntarie res vendatur ...
- Fol. 19r: Decisio 36. Sententia lata in Consolatu Logiae Maris, appellacione introducta in R. Audientia, executioni mandatur, prestita cautione usque ad quantitatem 400 ll. ...
- Fol. 19v: Decisio 37. Appellatio non admittitur a provisionibus latis in Baiulia Generali, etsi vim diffinitive habeant, sed solummodo reclamatur et ita observatur ...
- Fol. 20r: Decisio 38. In causis feudalibus, etsi iudicium subeundum sit coram iudicibus de partibus Curiae, de consensu tamen domini feudi et vasalli potest litigari coram iudice a domino feudi assignato ex doctrina Joannis Andree ...
- Fol. 20v: Decisio 39. Depositum conventum fieri in uno banco non relevatur, si fiat in aliquo eque idoneo, quia non potuit mutare depositarius concordatus ...
- Fol. 21r: Decisio 40. Si locus in quo conventum est fieri deposita est impeditus, puta occasione pestis vel belli, tenetur debitor requirere creditorem ut designet alium locum, vel velit pecuniam recipere ...
- Fol. 21v: Decisio 41. Exemptio (*sic*) solutionis opposita in diffinitiva non potest iterum opponi in decreto executionis, quamvis impleretur restitutio in integrum ex clausula generali, sed ea repulsa decretum executionis deserendum (*sic*) est ...
- Fol. 22r: Decisio 42. Supplicare non licet a sententia revocatoria prolata in causa Supplicationis in forma a provisione mere interlocutoria, sed a revocatione prolata in causa Supplicationis contrarii Imperii a simili provisione supplicare licet ...
- Fol. 22v: Decisio 43. Alimenta relicta in domo heredis prestanda sunt alimentario, quamvis recedat a domo heredis, dummodo habeat justam causam ...
- Fol. 23r: Decisio 44. Bona acquisita per viduam intra annum luctus presumuntur mariti et ex illius bonis acquisita ...
- Fol. 23v: Decisio 45. Universitas habens privilegium faciendi ternam pro officio Bajuli, et in terna proposuerit domino regi vel baroni aliquem vel aliquos inhabiles, an ad dominum regem seu baronem devolvatur pro illa vice tantum totum jus eligendi libere et absolute personam sibi bene visam absque terna; an vero licitum sit Vniversitati novam ternam proponere ...
- Fol. 24r: Decisio 46. Amortizare non tenetur emptor cum pacto de retro, quia dominium est revocabile ...
- Fol. 24v: Decisio 47. Licet in conditionibus alternativis sufficiat vnam adimplere, vt sit locus conditionali dispositioni, si tamen inter conditiones alternativas

- in aliqua dispositione apposita adjecta fuerit conditio vt sine liberis, tunc favore liberorum resolvuntur omnes conditiones ...
- Fol. 25r: Decisio 48. In praestationibus quae scilicet (*sic*) non debentur ratione re, sed solum virtute personalis obligationis aliquando datur manentio ...
- Fol. 25v: Decisio 49. Melioramenta seu expensae factae in reficiendis domibus aut re pignori aut hypothecae obnoxia, licet tribuant alias possessori retentionem, attamen quando ad instantiam creditorum ...
- Fol. 26r: Decisio 50. Responsiones personales, licet post conclusum in causa exigi valeant, super articulos oblatos ante conclusiones ...
- Fol. 26v: Decisio 51. Manentio in possessione exigendi censuale conceditur ex solutionibus factis a tertio, dummodo intercesserint adminicula ...
- Fol. 27r: Decisio 52. Ad officia cursoris civitatis Barchinonae in incultatione (*sic*) anni 1656 sua Magestas sex personas nominavit ...
- Fol. 27v: Decisio 53. Quando reconventio est summaria et conventio plenaria separato processu debent tractari ...
- Fol. 28r: Decisio 54. Manentio concedenda est viduae agentis pro dote virtute Constitutionis *Hac nostra* ...
- Fol. 28v: Decisio 55. Manentionis articulus, quando ad diffinitivam reservetur, ne in summarissimo pandantur merita causae principalis ...
- Fol. 29r: Decisio 56. Oppositiones quas mulieres et alii creditores faciunt pro dotibus de rebus (*sic*) suis respective in bonis confiscatis an sint proponendae et tractandae in regio Criminali Concilio et citato fisci Procuratore Regiae Curiae, an vero in Regia Audientia citato fisci procuratore Patrimoniali ...
- Fol. 29v: Decisio 57. Ex duobus ad officii administrationem electis an precedere debet qui prius possessionem accepit ei qui prius fuit nominatus posterior tamen in possessione, anceps questio est ...
- Fol. 30r: Decisio 58. In incorporalibus quasi possessio transit active et passive ad haeredes et successores ...
- Fol. 30r: Decisio 59. Provisio taxationis alimentorum executioni demandatur, non obstante supplicatione contrarii imperii interposita, quia, atenta necessitate alimenta suscipiendi, dicitur facta in iudicio executivo et privilegiato ...
- Fol. 31r: Decisio 60. Advocati et procuratores non possunt petere pensiones seu salaria sua ad Conductionum (*sic*) ultra tres annos ...
- Fol. 31v: Decisio 61. Mater ab intestato non succedit filio spurio nato ex damnato et punibili coitu, etsi legitimato ...
- Fol. 32r: Decisio 62. Matrimonium nec sub spe lucri cohereri potest, quo circa conditio nubendi de concensu (*sic*) talis elegato (*sic*) reycitur ...
- Fol. 32v: Decisio 63. Milites forenses gaudent in Cathalonia Privilegiis et Immunitatibus Militibus concessis ...
- Fol. 33r: Decisio 64. Vidua et tenentaria bonorum quae fuerunt viri sui, cuius sunt haeredes minores viginti quinque annorum, propter eorum inseparabile principale interesse, gaudet beneficio restitutionis in integrum adversus lapsum temporis probatorii ...
- Fol. 34r: Decisio 65. Actus qui dedit causam liti sufficit pro manentione vbi contradictio fuit facta post actum perfectum, quia per actionem praecedentem fuit quaesita possessio (*sic*) ...

- Fol. 34v: Decisio 66. Assistentia difert ab invocatione Brachii Secularis, quia in invocatione requiritur citatio partis et aliae solemnitates, in assistentia autem nulla solemnitas requiritur, sed petitur extra iudicialiter ...
- Fol. 35r: Decisio 67. Circa tutorum et curatorum administrationem, si plures fuerint assignati vel a testatore vel a iudice, disposuit expresse Imperator noster Iustinianus ...
- Fol. 35v: Decisio 68. Aestimatio valoris rei an per partes singulares ipsius rei an vero totius rei aestimatio in vniversum fieri debet, difficilis valde et confusa est quaestio ...
- Fol. 36r: Decisio 69. Barones quicumque sint exempti sunt a iurisdictione aliorum baronum et de iurisdictione vicariorum regionum, sicut milites ...
- Fol. 36v: Decisio 70. Correi inter se fide iubere censentur ...
- Fol. 37r: Decisio 71. Causa in qua jus partis tempore periret summarissime est tractanda et sic tales causae in Cathalonia tractari solent per *Compareant partes*, quod est iudicium ex summarissimis magis summarissimum ...
- Fol. 37v: Decisio 72. Clerici nomine seu apellatione in favorabili materia continentur ...
- Fol. 38r: Decisio 73. Cautionem de iudicio solvendo tenetur praestare in civilibus Procurator et quilibet alius defendens litem alienam ex parte rei ...
- Fol. 38v: Decisio 74. Terminus praefixus per statutum an sit continuus vel vtilis ...
- Fol. 39r: Decisio 75. Dilatio vltamarina seu extra regnum concedenda est cum termino novem mensium praestito juramento per partem illam petentem quod non petit maliciose et animo protelandi litem ...
- Fol. 39v: Decisio 76. Denuntiatio processus facta intempesive, ante scilicet lapsum tempus probatorium, confirmata fuit ...
- Fol. 40r: Decisio 77. Emphiteuta vel feudatarius conventus ratione domini, etsi respectu juris quod est apud alium, potest nominare dominum in iudicio et per talem nominationem liberatur ab illo iudicio, quatenus non repugnat domino suo vtili, cum enim haberet vnum vel alterum dominum directum nihil interest ipsi emphiteutae seu feudatario, fit inde ut non cogatur ipse litigare super dicto dominio directo quod ad se nihil attinet, sed liberatur a iudicio per solam nominationem domini; que quidem nominatio debet fieri ante litem contestatam, cum sit exceptio dilatoria seu intra tempus quo possunt exceptiones dilatoriae opponi; alias emphiteuta seu feudatarius qui praedictam exceptionem (*sic*) non opposuerunt suo tempore condemnari debent tamquam litti se offerentes, citra tamen domini praeiudicium ...
- Fol. 40v: Decisio 78. Domini iurisdictionales habent fundatam intentionem in toto territorio quoad iurisdictionalia, non autem quoad dominium directum ...
- Fol. 41r: Decisio 79. Empara realis per firmam juris factam domino per vassallum suspenditur et posita tollitur, sed fructus interim percepti non restituuntur ...
- Fol. 41v: Decisio 80. Mater per transitum ad securanda vota liberorum educatione privari non debet ...
- Fol. 42r: Decisio 81. Pupillus aduari non debet penes eum qui ipsi successurus est sive ex testamento, sive ab intestato ...

- Fol. 42v: Decisio 82. Si testator commiserit alicui nominationem personae penes quam pupillus aeducetur, poterit talis persona, cui electio a testatore commissa fuit, personam pupilli aeducationem nominare seu proponere; quae si iudici apta et idonea videatur, debet talis nominatio confirmari, vt sic est (*sic*) testatoris voluntas observetur et indemnitati pupilli consulatur ...
- Fol. 43r: Decisio 83. Fideicommissum iniunctum a testatore in re propria haeredis quae ad ipsum spectabat, titulo donationis vel fideicommissi antiqui seu alias, an subsistat ...
- Fol. 44r: Decisio 84. Si nec in haeredis institutione nec vi (*sic*) substitutione de rebus propriis haeredis facta sit mentio, tunc haeres de fidecommissio vniversali simpliciter institutus res proprias detrahare poterit ...
- Fol. 44v: Decisio 84. Fidejussores de iudicato solvendo qui pro certa quantitate se obligarunt non tenentur pro sorte et interesse intra quantitatem pro qua interesserunt ...
- Fol. 45r: Decisio 86. Dominus directus post factam declarationem quod vult vti fatica tenetur intra 30 dies a die dictae declarationis praetium solvere aut deponere ...
- Fol. 45v: Decisio 87. Quod dictum est supra, quod dominus directus post factam declarationem quod vult vti fatica teneatur intra 30 dies a die dictae declarationis praetium solvere aut deponere, intelligendum est ita ut dominus intra dictos 30 dies teneatur vere et realiter solvere praetium in pecunia numerata, et non sufficit quod consignet pecuniam inclusam in crumena vel in sacco absque numeratione ...
- Fol. 46r: Decisio 88. Id quod dictum fuit supra decis. 86 quod dominus directus tenetur intra 30 dies post factam declarationem quod vult vti fatica deponere praetium in pecunia numerata, limitatur casu quo emptor promissit censuale redimere, ad quod venditor erat obnoxius ...
- Fol. 46v: Decisio 89. Promissio facta per venditorem cum pacto de retrovendendo quod alteri non vendet jus luendi et casu quo vendat, quod praelatio seu fatica sit pro emptore ac pacto de retro et possessione rei, valida est et alienatio facta in prejudicium dictae faticae erit nulla ...
- Fol. 47r: Decisio 90. Pactum autem supra enarratum non potest aliquod prejudicium inferre domino directo in fatica quae ipsi competit de iure, ita ut in illa praeferrere debeat tali emptori ...
- Fol. 47v: Decisio 91. Dominus directus approbando seu firmando instrumentum venditionis in quo adest fatica conventionalis, ex tali firma solum inducitur consensus domini circa venditionem et renuntiatio vsu faticae ...
- Fol. 48r: Decisio 92. An executio nulliter facta possit convalidari ex instrumentis seu probationibus post eam factis et productis ex quibus de vero debito appareat ...
- Fol. 49v: Decisio 94. Restitutio in integrum non datur Ecclesiae in censualibus propter successionem et mutationem beneficiorum et praelatorum vltra centum annos ...
- Fol. 50r: Decisio 95. Socius etsi axiarius seu administrator, qui pecuniam societati mutuavit ..., potest executive agere contra alios consocios qui cum scriptura texti se obligarunt, quin valeat inpediri exceptione non redditae rationis administrationis seu societatis, cum ille representet duas personas diversas,

- videlicet alteram tamquam socius et axiarius, et alteram tamquam quemdam tertium seu extraneum, Gracian, Discept. Forenses, tom 5, cap. 948, n° 2 ...
- Fol. 51r: Decisio 96. Quae dicta sunt in decisione anteriori procedunt etiam in tutore ... Limitatur tamen si tutor non confecerit inventarium, nam cum tunch (*sic*) praesumatur satisfactus propriis creditis, non potest suas actiones expediri ...
- Fol. 51v: Decisio 97. Actio mere personalis, licet experiri nequeat contra singularem successorem seu tertium possessorem ...
- Fol. 52r: Decisio 98. Vtrum intentata actione personali et litte contestata res efficiatur litigiosa, discrepant Canc.³⁸⁶ et Carleval³⁸⁷ ...
- Fol. 52v: Decisio 99. Quae dicta sunt in decisione anteriori intelliguntur quando agitur actione personali ex empto vel donato, quia tunch agitur ad rem aliquam petendam ita ut in ea sit executio necessaria fienda, et sic tunc per litis contestationem res ista petita efficitur litigiosa, et in his terminis liquuntur et intelligendi sunt Canc. et Carleval ...
- Fol. 53r: Decisio 100. Instantia perempta non per renuntiationem partis, sed per lapsum temporis vel quia pars noviter iudicium introduxit super eadem re eademque actione, omissa primo, an fructus venient liquidandi a die primae litis contestate an vero a die renovationis instantiae, videlicet littis modernae, duae sunt pugnantibus ad invicem sententiae ...
- Fol. 54v: Decisio 101. Sponsalium, si non adest pecunia in haereditate ex qua solvatur, vtrum possit per haereditatem solvi ...
- Fol. 55r: Decisio 102. Testium dictis super interrogatoriis potius quam super articulis standum, cum in illis cesset subornationis praesumptio ...
- Fol. 55v: Decisio 103. Accipiens seu expendens pensionem census et ratam depositam cum sorte, etsi cum diversis partibus sortis ad solutam pensionem et rate libere videatur acceptasse sortis depositae solutionem, ex quo pensiones et ratae depositae et commixtae cum sorte faciunt unum corpus seu unum totum integrale ...
- Fol. 56v: Decisio 104. Ex receptione trium pro centenario facta per creditores ex pecuniis sibi scriptis in Banco presentis Civitatis de computo veteri vel decem librarum, iuxta deliberationem Civitatis, non inducitur approbatio depositi ...
- Fol. 57v: Decisio 105. Filius familiae non potest contrahere, nisi cum patris consensu, et ideo contractus per filium familias celebratus in favorem patris et juratus est nullus ...
- Fol. 58r: Decisio 106. Quae dicta sunt in antecedenti decisione procedunt quando pater et filius familias contrahunt inter se, quid vero dicendum sit quando contrahunt cum tertia parte ad patrem pertinente seu in eius commodum et utilitatem, valde intricata, difficilis et anceps est quaestio ...
- Fol. 59v: Decisio 107. Recognitio seu agnitio per debitorem, cessione facta in actu notificationis seu intimationis instante cessionario sibi factae, respondendo a caetero solvere pensiones censuales prout illas cedenti soluebat et praetium

386. Cf. supra, nota 378.

387. És Tomás Carleval (Baeza 1576 – Nàpols 1645), filòsof i jurista, autor d'unes *Disputationum iuris variarum ad interpretationem Regiarum legum Regni Castellae*, per a les edicions de les quals cf. PALAU, 44238-44244.

- in casu solutionis, probat veram existentiam censualis cessi, etsi parti illius originali creatione non constet ...
- Fol. 60r: Decisio 108. Dominus directus, nedum expresse, verum et tacite consentiens alienationi rei emphiteoticarum in manum mortuam seu incapacem, utpote per receptionem laudismi et census super firmam instrumenti, de opere non potest manum mortuam vt rem emphiteoticariam evacuet seu transferat in manum habilem ...
- Fol. 60v: Decisio 109. Causae capibrevationum cum incipiant per mandatum de soluendo sunt summarum ...
- Fol. 61r: Decisio 110. In fidei commisso dispositio et ordinatio a transversali non primi sed vltioris gradus non fit locus iuri representationis ...
- Fol. 61v: Decisio 111. Vtrum in successione ex dispositione hominis, id est, in fidei commisso ascendentis vel collateralis primi gradus (quiquid sit in primo genialibus) filius ingrediatur in locum patris praedefuncti, sive an et quando in fidei commisso sit locus representationi etiam nepos cum patruo concurrat quando non sunt fratres diversi et distincti gradus substitutionum pro filiis et nepotibus, pro fratribus et filiis fratrum, et non proprio et singulari nomine substituti superstites aut superuiuentes, nec in stirpes sed nomine colectivo vocati non constituto contraria mente testatoris, valde agitata et non minus controuersa questio est ...
- Fol. 63v: Decisio 112. Ex coniectura vocationum filiorum remotioris substituti nedum censentur vocati filii in conditione positi, sed etiam nepotes et omnes descendentes pariter in conditione positi, quia non potest dari ratio quare magis filii primi gradus in conditione positi sint vocati quam alii remotioris gradus, qui sunt pariter in conditione positi, cum non debeant diverso iure censeret et pro eis etiam militet coniectura praedilectionis ...
- Fol. 64r: Decisio 113. In executorialibus quae expediuntur solet opponi paena quingentorum florennorum auri contrafacientibus contra aliquem ex istis qui obtinuerit instaverit executionem pro praedicta poena ...
- Fol. 64v: Decisio 114. In provisionibus quae fiunt in calce supplicationis pro exequenda pena incurta delicti quando continuari potest, clausula post executionem intimetur, eo quia per eam impeditur purgatio morae, sed tantum clausula incontinenti.
- Fol. 65r: Decisio 115. Quando dies vltima termini est feriata, an computetur in termino ita ut non extendatur ad sequentem ...
- Fol. 65v: Decisio 116. Contradictio facta traditis litteris compulsoriis parti, non tamen plica articulorum, impedit istius traditionem, cum res adhuc sit integra.
- Fol. 66r: Decisio 117. Fidejussor soluens pensiones censualis pro principali recuperare potest non solum pensiones per eum solutas, sed etiam interesse illarum a die litis motae ...
- Fol. 66v: Decisio 118. Fidejussor luens seu redimens censuale recuperat a principali pensiones per eum solutas et pretium cum interesse pensionum ...
- Fol. 67r: Decisio 119. Fidejussor censualis qui diu stetit in obligatione nempe per decennium et passus fuit molestias vel soluit duas pensiones potest cogere principalem vt eum a fidejussione liberet ...
- Fol. 67v: Decisio 120. Attentata non habent locum nec declarantur in causis interdicti interim summarissimi retinendae possessionis, nec littere de nihil

innovando penales conceduntur, quia per declarationem attentatorum et concessionem dictarum litterarum panderentur merita causae interdicti intentati, cum an sit attentatum nunch (*sic*) pendeat ex eo, an qui praetenditur attentasse sit in possessione vel non ...

- Fol. 68r: Decisio 121. Laudimium ex pluribus locationibus simul accedentibus tempus decem annorum quamvis sigillatim diversis personis, diversis instrumentis multo minoribus, nempe solum trium vel quatuor vel quinque annorum, eadem tamen die penes eundem notarium coram eiusdem testibus sic quod vnico contextu, contemplatione vnus personae tantum, sed alicuius societatis, tanquam ad longum tempus in fraudem domini directi factis debet ...
- Fol. 68v: Decisio 122. Ex recognitionis acceptatione, nisi protestatio fuerit adjecta, praesumitur dominus directus satisfactus in censibus et pentionibus vsque nunc decursis, nec non in laudimiis, cum non nisi in illis solutis existimetur se solum possessorem ad emphiteusim approbaturum ...
- Fol. 69r: Decisio 123. Ad excludendam remissionem censuum et laudemiorum de qua in decisione anteriori sufficit clausula *iuribus meis semper saluis vel iuribus tamen dicti domini principalis* ...
- Fol. 69v: Decisio 124. Quae dicta sunt in decisione anteriori procedunt etiam si eadem die fuerit factum instrumentum recognitionis cum dicta protestatione seu clausula et aliud instrumentum cartae precariae, absque ea coram eisdem testibus in posse eiusdemmet notarii, quia tamquam vnico contextu confecta censetur vnum inesse alteri, et perinde habetur ac si in uno instrumento actum esset ...
- Fol. 70r: Decisio 125. Clerici ratione emphiteusis quam tenent possunt conveniri coram iudice seculari nominato seu electo per dominum directum ...
- Fol. 70v: Decisio 126. Laudimium debetur domino directo qui reperitur tempore contractus et traditionis res emphiteoticae seu successionis cum acceptatione possessionis qui illud iudicialiter petiit.
- Fol. 71r: Decisio 127. Legato praedicto super quo censuale erat constitutum seu illi specialiter hypothecatum non tenetur solvere, sed heres tenetur tale praedium a nexu dictae obligationis liberare.
- Fol. 71v: Decisio 128. Condomino in re comuni per alium condominum vendita competit jus praelationis seu faticae.
- Fol. 72r: Decisio 129. Dotis inter vsuria matrimonio durante decursa per maritum non exacta nec petita, eo soluto ad vxorem pertinent et ipsa habet plenam et veram actionem ad illa petenda, cum inter uzurium istud sit accessio dotis; idcirco dotem sequitur.
- Fol. 72v: Decisio 130. Pater recipiendo dotem simul cum filio tenetur ad dotis augmentum et aliorum jurium dotalium restitutionem seu solutionem, quamvis dicat se non firmasse nuptialia instrumenta ejus nurus.
- Fol. 73r: Decisio 131. Non potest agi contra debitorem conditionalem vel in diem ante conditionis adimplementum.
- Fol. 73v: Decisio 132. Commissarius qui dominus est rerum eligibilium eligere censetur instituendo heredem vniversalem vel bona vniversaliter dando absque vlla specifica (*sic*) mentione quod vti velit facultate eligendi (prout dictum est supra, decisione 25), quod procedit etiam si in casu non factae electionis alii

sint vocati per testatorem seu mandantem, quando electio est commissa in contractu ...

- Fol. 74r: Decisio 133. Dispositio L. *quicumque*, Codicis, *de apocbis publicis*, Lib. 10, solum habet locum quando solutiones sunt factae principali, secus si Procuratori cessionario et tutoribus.
- Fol. 75v: Decisio 134. Causa possessorii summarissimi evocata praetextu clausularum renunciationis proprii fori, vti maior quinquaginta librarum, si per reum conventum seu debitorem opponatur exceptio inevocabilitatis in viam dilatoriae, allegando non constare de instrumento creationis censualis cuius praetenditur manutentio, consequenter quae nec clausulis quarum pretextu fuit evocata, etsi non producaturs exceptio (*sic*).
- Fol. 76r: Decisio 135. Judex possessorii an sit judex inter personas diversi fori, imputa (*sic*) inter Ecclesiasticum et Secularem, quando laicus qui possessorium coram Iudice seculari etiam principaliter non intentato prius petitorio.

No és donen els íncipits de tot el contingut del ms., perquè implicaria gairebé copiar-lo de dalt a baix. Amb els fragments transcrits, creiem que és possible fer-se una idea de la coincidència quasi exacta del text de les 74 primeres decisions del nostre manuscrit amb les que edita Vaquer Aloy, el qual assegura que el text fragmentari del manuscrit de Lleida correspon fil per randa al del manuscrit 95 de la Biblioteca del Col·legi d'Advocats de Barcelona. Hi hem afegit els inicis de les seixanta decisions que segueixen per facilitar ulteriors comprovacions, tant amb els mss. del col·legi d'Advocats de Barcelona com amb d'altres que ara com ara són desconeguts.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: a) 136 x 257, a columna tirada. Impaginació del fol. 1r: 50 + 136 + 17 x 12 + 241 + 41.
- b) 134 x 265, a columna tirada. Impaginació del foli 333r: 52 + 158 + 16 x 15 + 257 + 14.
3. Tipus de lletra i mans: Cursiva del segle XVII, de dues mans: a) fol. 1r-182v; b) fol. 183r-511v.
7. Timbre blau de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» als fol. 1r i 79r.
9. Copistes: Dos.
10. Revisions i correccions als fol. 74r, 83v, 89v, 112r, 119r, 153v, 333r.
12. Notícies històriques: La majoria de *decisiones* recollides en el volum pertanyen al segle XVII i són especialment abundants les dels últims trenta anys. La que hem recollit de finals del segle XVI és única (Decisio 78, del 19 de novembre del 1580).

Segons els títols de les aprobacions esmentades *supra*, Josep de Pastor i Mora fou assessor en el Reial Consell de la Batllia General de Catalunya i del Mestre Racional, i, almenys a partir del 1686, membre del Reial Consell de

la Reial Audiència de Catalunya. És desconegut en l'obra de Brocà i, en conseqüència, tant en el DBA com en la GEC.

A la Biblioteca del Col·legi d'Advocats de Barcelona hi ha dos mss. més que contenen *Decisiones* de l'Audiència. El ms. 177 conté les *Decisiones* de Miquel Calderó. N'hi hem vistes que coincideixen amb les de Pastor, encara que no totes i, a més, presenten un altre ordre.

El ms. 71 de la mateixa biblioteca, anònim, miscel·lani i factici, conté 653 decisions, amb un ordre diferent del de Pastor (fol. 1-181). Deprés hi ha un aplec d'altres 58 *Decisiones*, amb l'índex corresponent (fol. 182-200). Finalment conté un *Tractatus variarum resolutionum de laudimiis*.

Deixant a part l'interès jurídic d'aquests aplecs, són interessants per a la història dels juristes catalans d'època moderna, puix que esmenten el nom del jutge autor de la *decisio* o *resolutio*.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Coberta despresa.
2. Datació: Segle XVII ex., post 1700 (Decisio 93, 100).
3. Origen català.
4. Propietaris i procedència: Biblioteca del Seminari de Girona.

Apèndix

Barcelona, Biblioteca del Col·legi d'Advocats, ms. 95, , fol. 4:

[*Fol. 4r*]: Curias in Catalonia, etsi non nisi Rex personaliter celebrare possit, cum autem ipse fuerit expeditione belli vel alias occupatus belli negotiis, Regina cum speciali mandato convocandi et celebrandi Curias cum refectione et approbatione Curiae celebrat, et convocat illas, et fuit observatum quod Rex illas convocat ut testatur Peg[uera] *de celebrar Cortes*, cap. 1, n. 4 et 5, Vinyes *de celebrar Cortes*, dic. 3. Late de hac Ferrer *obs. generalis Guber.* pag. 1, cap. 12, 13 et 14.

Ita fuit observatum de anno 1693 vbi Serenissimus D. Ioannes de Austria, filius Regis Philippi 4, virtute specialis mandati quod in privilegio suo locumtenentis Generalis (sicut in aliis privilegiis locumtenentis apponi est assuetum) expressum fuit, convocavit Parlamentum Generale in civitate Barcinonae; quod Parlamentum per Presidentes brachiorum et alias duas personas cuiuscumque brachii praesentarunt requisitionem dicto Serenissimo D. Ioanne (*sic*) de Austria quod pro ea vice ex causa pestis in Cathalonia quae maxime in hac civitate aduch durabat (legitima causa ne Dominus Rex interesset dictae convocacioni Parliamenti) habilitabant illius personam. Qua supplicationis requisitione praesentata respondit dictus Serenissimus Dominus se illa [*fol. 4v*] gerere sine praejudicio constitutionum generalium et iurium Patriae, et quod nullus (*sic*) praejudicium exinde iuribus fieret.

In Curiis ubi duo Sindici admituntur ad unius vocem admitantur. Ita observat Peg[uera] *de celebrar Cortes* cap. 16.

Contrarium fuit observatum in Parlamento congregato de anno 1653 per Serenissimum D. Ioannem de Austria, nam tot Sindici cuiuscumque Civitatis tot voces ac suffragia habebant.

29

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 209 x 310 x 39.

b) Material: Ànima de cartró recoberta de pergami de color clar.

2. Llom del mateix pergami.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis de pell, visibles a la sortida del llom.

b) Descripció de les seccions: 1)-4) buides; 5) a baix, etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 29».

3. Altres elements: Al recto del foli 1, a baix, marge dret, cota del manuscrit: «Ms | 187».

b) Tancadors: N'hi ha dos de cordill, desapareguts totalment de la tapa II.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que el de la resta del manuscrit.

d) Talls sense cap peculiaritats.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavis del mateix pergami.

4. Conclusió. Data: Primera meitat del segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 290.

5. Dimensions: 204 x 304 x 36.

6. Plecs:

1) Plec de 3 x 2, folis 1-6.

2) Plec de 6 x 2, folis 7-18.

3) Plec de de 4 x 2, folis 19-26.

4) Plec de 6 x 2, folis 27-38.

- 5) Plec de 4 x 2, folis 39-46.
- 6) Plec de 6 x 2, folis 47-58.
- 7) Plec de 4 x 2, folis 59-66.
- 8) Plec de 6 x 2, folis 67-78.
- 9) Plec de 4 x 2, folis 79-86.
- 10) Plec de 6 x 2, folis 87-98.
- 11) Plec de 4 x 2, folis 99-106.
- 12) Plec de 6 x 2, folis 107-118.
- 13) Plec de 4x 2, folis 119-126.
- 14) Plec de 6 x 2, folis 127-138.
- 15) Plec de 4 x 2, folis 139-146.
- 16) Plec de 6 x 2, folis 147-158.
- 17) Plec de 4 x 2, folis 159-166.
- 18) Plec de 6 x 2, folis 167-178.
- 19) Plec de 4 x 2, folis 179-186.
- 20) Plec de 6 x 2, folis 187-198.
- 21) Plec de 4 x 2, folis 199-206.
- 22) Plec de 6 x 2, folis 207-218.
- 23) Plec de 4 x 2, folis 219-226.
- 24) Plec de 6 x 2, folis 227-238.
- 25) Plec de 4 x 2, folis 239-246.
- 26) Plec de 6 x 2, folis 247-258.
- 27) Plec de 4 x 2, folis 259-266.
- 28) Plec de 6 x 2, folis 267-278.
- 29) Plec de 4 x 2, folis 279-286.
- 30) Plec de coix de 3/1, folis 287-290.

8. Foliació moderna, feta per Marta Lleopart el dia 21 de març de 2012, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

9. Numeració de plecs inexistent.

10. Filigrana «MARÍ», del tipus VALLS I SUBIRÀ 578, documentada a Olot el 1737.

11. Forats: No se'n veuen.

12. Sistema de ratllat a la mina de plom.

III. CONTINGUT LITERARI

1. Folis 1-284. Fol 8r, *inc.*: «Can. Placuit omnibus residentibus. 1.-Can. 16 q. 1. Gonz. lib. 3 Tit. 28. Cap. 1. n. 3 et lib. Tit. 33. Cap. 16. n. 10. (*in marg*) Pro hac Quest. vid. D. Thom. 2.2. q. 187. art. 1. et q. 188. Art. 2.».

Fol. 284v, exp: «Can. Si quatuor aut quinque. 34. Can.23. q. 8. S. Raymundus in Summa lib. 2. Tit. 1.§. 7. et lib. 3. Tit. 3. §6. Gonzales lib. 5. Tit. 12. cap. 18. n. 4 et per tot.».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, [*Títols de capítols per a un repertori jurídic canònic*].

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: 170 x 250 (fol. 54). Impaginació del foli 10r: 17 + 170 + 17.
2. Tipus de ratllat: Només hi ha tres línies verticals per a definir una caixa d'escriptura.
3. Tipus de lletra i mans: Lletra cursiva del segle XVIII d'una sola mà.
7. Segells i timbres: Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de| Girona», al foli 8r i 104r.
9. Copista únic.
12. Notes històriques: Es tracta d'un manuscrit començat i no realitzat.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: bo.
2. Datació: Primera meitat del segle XVIII.
3. Origen català.
4. Propietaris i procedència: ADG.

30

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 219 x 318 x 40.
 - b) Material: Ànima de cartró recoberta amb paper d'aigües de tons de color marron.
 - c) Indicacions escrites: A la tapa I, part superior, etiqueta de paper, centrada, de forma hexagonal: «Catàlogo». Contratapa I, angle superior esquerre: «N Ptas»
2. Llom de pell de color vermell granat, ras, força gastat.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec són cosits entre ells i directament lligats a les tapes mitjançant tres nervis interns que no en treuen d'externs.
 - b) Descripció dels sectors: A baix, etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 30»
3. Altres elements:
 - a) Folis de protecció i de guarda: I foli de guarda inicial; al recto, a baix, al marge dret, cota antiga del manuscrit: «Ms | 33».
 - c) Cobertes (folres) de paper blanc esgrogueït, del mateix paper que el foli de guarda.

- d) Talls sense cap particularitat.
 - e) Capçalera a dalt i a baix.
 - g) Llavis: havien estat recoberts amb el mateix paper que les tapes.
 - h) Cantoneres de metall; falta la inferior de la tapa II.
4. Conclusió. Data: Segle XIX.

II. COS DEL VOLUM

- 1. Composició material: Manuscrit homogeni.
- 2. Matèria: Paper de fabricació industrial.
- 4. Folis: I + 269.
- 5. Dimensions: 215 x 314 x 36.

6. Plects:

- 1) Plect de 4 x 2, folis 2-9.
- 2) Plect de 5 x 2, folis 10-19.
- 3) Plect de 5 x 2, folis 20-29.
- 4) Plect de 5 x 2, folis 30-39.
- 5) Plect de 4 x 2, folis 40-47.
- 6) Plect de 5 x 2, folis 48-57.
- 7) Plect de 5 x 2, folis 58-67.
- 8) Plect de 5 x 2, folis de 68-77.
- 9) Plect de 5 x 2, folis de 78-87.
- 10) Plect de 5 x 2, folis 88-97.
- 11) Plect de 5 x 2, folis 98-107.
- 12) Plect de 5 x 2, folis 108-117.
- 13) Plect de 5 x 2, folis 118-127.
- 14) Plect de 5 x 2, folis 128-137.
- 15) Plect de 5 x 2, folis 138-147.
- 16) Plect de 5 x 2, folis 148-157.
- 17) Plect de 5 x 2, folis 158-167.
- 18) Plect de 5 x 2, folis 168-177.
- 19) Plect de 3 x 2, folis 178-183.
- 20) Plect de 4 x 2, folis 184-191.
- 21) Plect de 5 x 2, folis 192-201.
- 22) Plect de 5 x 2, folis 202-211.
- 23) Plect de 5 x 2, folis 212-221.
- 24) Plect de 5 x 2, folis 222-231.
- 25) Plect de 5 x 2, folis 232-241.
- 26) Plect de 5 x 2, folis 242-251.
- 27) Plect de 9 x 2, folis 252-269.

7. Fragments: N'hi ha tres, ubicats entre la tapa I i el foli 1.

- a) Fragment de paper de 212 x 303, format per quatre folis. *Inc.*: «Llibre de memorias del Seminari Conciliar de la ciutat y Diocesis de Gerona que comensa en lo any 1850 ...». *Exp.*: «... 1852 ... fent un nou colador que las encamina per defora de la comuna.».

b) Fragment de paper de 211 x 303, format per vuit folis. «Comunicaciones entradas y salidas desde el curso de 1923-24». Dins d'aquest fragment n'hi ha un de paper quadriculat de 220 x 161, escrit per les dues cares. *Inc.*: «Supplementum in kalendarium diocesanum ...». *Exp.*: «... Hermenegildo Planadecursach».³⁸⁸

c) Fragment de paper de color cafè amb llet, format per onze fitxes bibliogràfiques, de 224 x 166, i una mitja fitxa. Descriuen dotze manuscrits del fons de sant Feliu, incorporats després del 1939 a la Biblioteca del Seminari. Sembla que es tracta dels dotze primers i reben cotes a continuació de les que tenien aleshores els mss. del Seminari.

8. Foliació contínua, fins al foli 193 coetània de l'escriptura del manuscrit, en tinta i xifres aràbigues, centrada a l'angle superior del recto dels folis; des de foli 194 fins al 255 continuada en llapis per Marta Lleopart Xifre, el dia 14 d'abril de 2011.

12. Sistema de ratllat industrial de llibre de comptabilitat, imprès a dues tintes.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1a. Fol. 2r, títol: « BIBLIOTECA del Seminario conciliar de Gerona.». Fol 3r, *Inc.*: «Catálogos de las obras. 1º segun el orden de los estantes ...».

Foli 12r, *exp.*: «... Total de los volumnes contenidos en los estantes: 8401.»

1b. Fol. 13r, *Inc.*: «Catalogo de los armarios ...».

Foli 28r, *exp.*: «... y estan sin numerar por tratar todas de igual materia. Sumas 5337, 10435, 15772.».

2b: Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, {*Catàleg de la Biblioteca del Seminari de Girona segons l'ordre dels volums en les estanteries*}.

B

1a. Foli 29r, *Inc.*: «Resumen de los volùmenes contenidos en la presente Biblioteca ...».

388. Nasqué a la Fajula, pairalia de Riudaura, el 27 d'octubre del 1877. Estudià al Seminari de Girona i fou ordenat prevere el 20 de setembre del 1902. Des d'aquest mateix any ensenyà al seminari menor de Girona fins al 1904, obtingué el doctorat en teologia i fou professor al seminari major a partir del 1909. També fou professor auxiliar de Religió a l'escola Normal de Girona, examinador sinodal, censor d'ofici, vocal de la Junta de Conferències diocesanes, capellà de les monges velladores des del 1916 i vocal de la Junta Provincial de Protecció de Menors. Canonge des del 1934, morí el 27 de maig del 1946.

Foli 30v, *exp.*: «... 98 pergaminos sin numerar. Total de los volúmenes: 17035.».

2^a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Resumen de los volúmenes contenidos en la presente Biblioteca.*

C

1a. Fol. 41r, *Inc.*: «Catálogo alfabético del título de las obras ...»

Fol. 194r, *exp.*: «... pero la materia especial de que tratan podra verse por medio de los rotulos de los volumenes, como se ha escrito en el folio 27 y 28.».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Catàleg alfabètic de la Biblioteca del Seminari de Girona}*.

D

1a. Fol. 196r, *Inc.*: «Biblioteca del señor Porcalla ...».

Fol. 226r, *exp.*: «... 1179. Legislacion de beneficencia, 1, Eustaquio Nenclares».³⁸⁹

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Catàleg de la biblioteca del sr. Porcalla}*.

E

1a. Fol. 228v, *Inc.*: «Registro de Salidas ...».

Fol. 237r, *exp.*: «... Teologia Dogmática, Mazella³⁹⁰ Bosch».³⁹¹

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *{Anotacions de préstecs efectuats entre 1940 i 1944}*.

F

1a. Fol. 252, *Inc.*: «Catálogo Autores. Título de las obras. Volumenes. Armarios 1 y 2. ».

Fol. 253, *exp.*: «... Total 111.».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *{Catàleg de la Biblioteca del Seminari de Girona per autors}*.

389. Es tracta d'Eustaquio María NENCLARES, autor, entre altres obres, del *Manual de la legislación vigente de beneficencia*, Madrid, Cuesta 1869.

390. Es pot tractar de Cesare Mazzella (mitjan segle XVI – primers anys del s. XVII), historiador napolità, per al qual Cf. CBI, LXXII, 554-557.

391. Es pot identificar amb Andreu BOSCH, autor del *Sumari, index o epítome dels admirables títols de honor de Catalunya, Rosselló y Cerdanya, y de les gracies, privilegis y prerrogatives, prebeminècies, llibertats e immunitats gosan segons les propies y naturals lleys*, Perpinyà, Lacavalleria, 1628.

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura variable.
2. Tipus de ratllat: Pautat de 35 línies horitzontals, de color blau; al marge esquerre, dues línies verticals en tinta vermella; al marge dret una línia doble vertical de color vermell, sis de verticals en tinta blava i dues de verticals en tinta vermella.
3. Tipus de lletra i mans: a) del segle XIX: fol. 2r-226r i 252r-253r; b) del segle XX: fol. 229v-237r
7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de| Girona», al foli 2r i al 79r.

8. Fragments: a) Escriptura del anys centrals del segle XIX. b) Escriptura dels anys 1923-1924. c) Escriptura de la segona meitat del segle XX.

11. Antiques signatures: Cf. I, , 2, b.

12. Notícies històriques: És l'únic testimoni de l'estat de la biblioteca del Seminari a mitjan segle XIX. No s'hi aprecien descripcions del fons de manuscrits, a part de les dotze fitxes de mss. de Sant Feliu. Però hi ha una al·lusió a pergamins, fol. 30v: «Además los 21 rollos de pergaminos, escluidos los 21 que están numerados, contienen 98 pergaminos sin numerar».

No cal dir que ara aquests pergamins no són a la biblioteca; es tracta probablement d'un grup de pergamins dels que més tard foren incorporats a l'ADG, on hi ha un número elevat de pergamins procedents de les dependències externes de la Catedral: Ardiaconats, Sacristia Major, Claveria i beneficis annexes a tals administracions. Aquesta seria la primera al·lusió a tal grup de pergamins o a una seva partida.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte, llevat dels folis 251-269, despresos, i el darrer estripat.
2. Datació: Segona meitat del segle XIX.
3. Origen: Seminari de Girona
4. Propietaris i procedència: Seminari de Girona.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 210 x 302 x 14.
 - b) Material: Pergamí groc tacat i enfosquit.
2. Llom del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis de pell, visibles a la sortida del llom.

b) Descripció dels sectors: A baix, etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 31».

3. Altres elements:

b) Tancadors de cordill, només en queden restes.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que la resta del manuscrit.

d) Talls fatigats.

e) Capçalera només a baix, la de dalt desapareguda. Capçada a dalt esfilagarsada, a baix en bon estat.

g) Llavis del mateix pergamí, ratats.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 98.

5. Dimensions: 210 x 296 x 11.

6. Plecs:

1) Plec de 5 x 2, folre contratapa I-foli 9.

2) Plec de 5 x 2, folis 10-19.

3) Plec de 5 x 2, folis 20-29.

4) Plec de 5 x 2, folis 30-39.

5) Plec de 5 x 2, folis 40-49.

6) Plec de 5 x 2, folis 50-59.

7) Plec de 5 x 2, folis 60-69.

8) Plec de 5 x 2, folis 70-79.

9) Plec de 5 x 2, folis 80-89.

10) Plec de 5 x 2, folis 90 + folre contratapa II.

7. Fragments: N'hi ha un de col·locat entre el foli 88 i 89. Amida 152 x 205 mm., i és escrit per les dues cares. Al recto hi ha esborrany d'una lletra que Narcís Fages, ardiaca de Girona, escriu el 22 de maig del 1727 a un seu corresponent eclesiàstic de Tortosa, demanat-li les *Decisiones* del Tribunal de la Rota de Veralló i la quarta part dels *Diversorum*. Al verso hi ha còpia de la resposta del tortosí del 28 del mateix mes i any; per dissort, hom no va copiar la signatura del corresponent.

8. Foliació moderna, contínua, feta el dia 27 març de 2012, en llapis, a l'angle superior dret de recto dels folis.

9. Numeració de plec: No n'hi ha.

10. Filigrana dels tres cercles somada de corona, amb una creu dins el primer cercle, dues lletres «C» dins el segon, i un cor al tercer, del tipus VALLS I SUBIRÀ 1391, documentada a Olot al 1722, de procedència italiana.

12. Sistemes de ratllat a la mina de plom.

III. CONTINGUT LITERARI

1. Folis: 1-89. Fol. 2r, *inc.*: «Folio. Matheus de Affictis³⁹² decissiones Neapolit ...».

Fol 89r, *exp.*: «... Caspar Zieglerius, de Juribus Majestatis opus.³⁹³ Idem, de Episcopis, eorumque iuribus et privilegiis opus».³⁹⁴

2. Identificació de l'autor i l'obra: JOSEPHI DEHONA, *Bibliotheca, seu Index librorum Josephi Dehona vtriusque Iuris Doctoris*.

Folis 89v-98 buits.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 160 x 252, a columna tirada. Impaginació del foli 13r: 17 + 160 + 29 x 23 + 252 + 30.

2. Tipus de ratllat: Tres línies verticals de justificació.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva magistral del segle XVIII.

5. Decoració: Al foli 1, títol escrit amb tinta negra.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona», al foli 1r.

8. Fragments: Escripures cursives del segle XVIII, diferents de les del manuscrit i entre elles mateixes.

9. Copista únic.

12. Notícies històriques: Com tot el material del fons Dehona (pergamins i papers diversos), el ms. prové del llegat de Cirus Valls i Geli (Rupià 1741-Barcelona ca. 1818).³⁹⁵

392. Per a Matteo d'Afflito, Cf. DBI, 31, 652-657. L'obra citada són les *Decisiones Sacri Regii Consilii Neapolitani*, Nàpols, Caneto 1509, títol familiar en l'àmbit de la jurisdicció catalana.

393. Es tracta de Caspar Ziegler i de la seva obra *De juribus maiestatis tractatus academicus*, Wittenbergae, sumptibus Haered. Doctoris Tobiae Mevii et Elerti Schumacherii, typ. Matthaei Henkelli 1681.

394. És l'obra *De Episcopis eorumque iuribus, privilegiis et vivendi ratione Liber Commentarius*, Norimbergae, impensis Johannis Hoffmanni, typ. Hebrici Meyeri 1686, del mateix Ziegler.

395. Per a Cirus Valls, Cf. Salomó MARQUÈS I SUREDA, *El «Discurso sobre la educación que se dirige a los padres y ayos» de mossèn Cirus Valls i Geli, de l'any 1790*, dins «AIEG», XXVI (1980-1983), 559-572; Josep Maria MARQUÈS I PLANAGUMÀ, *El Dr. Cirus Valls, pedagog, orador i acadèmic (1741-1818?)*, dins «Revista de Girona», 106 (1984) 39-44.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Deteriorat.
2. Datació: Any 1704
3. Origen: Família Dehona.
4. Propietaris i procedència: Família Dehona, BDSG.

32

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 208 x 315 x 25.
 - b) Material: Ànima de cartró recoberta de pergami grogenc, tacat i enfosquit pel pas del temps i l'ús. Tapa II, a la part superior, taques vermelles.
2. Llom del mateix pergami, força deteriorat.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant cinc nervis que es marquen a l'exterior formant sis seccions.
 - b) Descripció de les seccions: 1)-5) Buides 6) Etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 32»
3. Altres elements:
 - a) Folis de protecció i de guarda: : I + I, que formen bifoli amb el folre de les contratapes, del mateix paper que la resta de manuscrit. Foli de guarda inicial Ir, angle inferior dret: « Ms | 38».
 - b) Tancadors: N'hi havia hagut dos de pell.
 - c) Cobertes (folres): Del mateix paper del manuscrit.
 - d) Talls: sense cap particularitat.
 - e) Capçalera i capçada a dalt i a baix, ben conservades.
 - g) Llavis de la mateixa pell.
4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Homogeni.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: 148.
5. Dimensions: 205 x 310 x 20.
6. Plecs:
 - 1) Plec de 6 x 2, folis 1-12.

- 2) Plec de 6 x 2, folis 13-24.
- 3) Plec de 6 x 2, folis 25-36.
- 4) Plec de 6 x 2, folis 37-48.
- 5) Plec de 6 x 2, folis 49-60.
- 6) Plec de 6 x 2, folis 61-72.
- 7) Plec de 6 x 2, folis 73-84.
- 8) Plec de 6 x 2, folis 85-96.
- 9) Plec de 6 x 2, folis 97-108.
- 10) Plec de 6 x 2, folis 109-120.
- 11) Plec de 6 x 2, folis 121-132.
- 12) Plec de 6 x 2, folis 133-144.
- 13) Plec coix de 4/0, folis 145-148, amb talons finals.

8. Foliació moderna i contínua, feta el dia 16 d'Abril de 2012, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigranes: a) Folis 1-44, filigrana «FRIGOLA», semblant a la de VALLS I SUBIRÀ 431, documentada a Barcelona al 1735.

b) Folis 45-101, filigrana «BADIA», del tipus VALLS I SUBIRÀ 65, documentada a Olot al 1737.

c) Folis 107-148, filigrana «GERMÀ», del tipus VALLS I SUBIRÀ 458, documentada a Barcelona 1754.

III. CONTINGUT LITERARI

1. Folis 1-148. Fol. 4r, *inc.*: «A. Año Cristiano. 2 toms en 4. Estante y Letra G. And^a. 3 Número 83...».

Fol. 52r, *esp.*: « ... Zelt clericus curatus instructio. 3 tomos en 8. Estante y letra B. And^a 1. Numero 29».

Ibidem, colofó d'un usuari de la biblioteca: «Dia 20 de Janer de 1808. Jo Francesc Teixidor estudiant he portat a Mossèn Ramon Coma el Diccionario en castellano de Francesc de Sobrino. 2 tomos en 4.»³⁹⁶

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, [*Catàleg d'una biblioteca*].

Folis 53-148 buits.

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura a pàgina plena a dues columnes, de vint-i-dues línies.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva del segle XVIII.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona», al foli 4r.

396. Es tracta de l'obra de la qual coneixem l'edició *Sobrino aumentado o Nuevo diccionario de las lenguas española, francesa y latina*, 3 vols., Anvers, germans de Tournes 1775-1776.

9. Copistes: Un sol copista.
10. Correccions: Fol. 49v. Afegits: Fol. 11v, 14r, 16v.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte.
2. Datació: Segle XVIII.
3. Origen desconegut.
4. Propietaris i procedència: BDSG.

33

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 225 x 325 x 10.
 - b) Material: Pasta recoberta de paper de color verd amb aigües.
 - c) Indicacions escrites: Tapa I, etiqueta de paper blanc rectangular enganxada, amb sanefa i títol: «NOCIONES | DE | HISTORIA SAGRADA | por | DON ANTONIO DE BORDONS». Sota la sanefa inferior, en lletres molt petites: «Imprenta Torres - Gerona».
2. Llom ras, de tela marron,
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis interns que no en treuen d'externs.
 - b) Descripció de les seccions: A baix, etiqueta de paper blanc rectangular enganxada, amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms | 33».
3. Altres elements:
 - a) Folis de protecció i de guarda: I + I. Foli de guarda inicia Ir, cota del ms.: «Ms | 40». c) Cobertes (folres) del mateix paper que els folis de guarda.
 - d) Talls sense particularitats.
 - e) Capçalera a dalt i a baix.
4. Conclusió. Data: Segle XIX-XX.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: I + 60 + I.
5. Dimensions: 218 x 320 x 7.
6. Plecs: El ms. és format per 30 bifolis, folis 1-60, sense cap anomalia.

7. Fragments: Entre els folis 41 i 42, hi ha un fragment de paper, bifoli de 160 x 220, escrit pel recto i pel verso del primer foli, qua analitzarem més avall.

8. Foliació en llapis i xifres romanes, a l'angle superior dret del recto dels folis, feta el 23 d'octubre del 2010.

9. Numeració de plecs coetània de l'escriptura i relligadura del ms., en tinta i xifres aràbigues, posada a l'extrem superior esquerre del recto de cada primer foli de plec.

10. Filigranes: a) Folis 1-40, de «J. VILASECA»; b) folis 42-59, de «A. SABATER»; c) filigrana del fragment: «J G R», totes tres del darrer quart del segle XIX.

12. Sistema de ratllat en sec: ><.

III. CONTINGUT LITERARI

1. Folis1-60. Fol 1r, títol: «Nociones de Historia Sagrada | al alcance intelectual de los niños y niñas que concurren | a las Escuelas de primera enseñanza | por | Don Antonio de Bordons y Guillot | Director de la Escuela Normal de Maestros de Gerona | 1892 | la propiedad del Autor».

Fol. 2r, *inc.*: «Prologo | Proclamada por los más notables é ilustres Teólogos modernos y contemporáneos la grande importancia de la fé en todo lo que se relaciona con la Vida y Pasión de Nuestro divino Redentor ...».

Fol. 56v, *exp.*: «... los judios se convertirán y entrarán en el gremio de su Santa Iglesia. Esta última misericordia que Dios les reserva tendrá el más exacto cumplimiento, como tambien lo ha tenido la obra de su inexorable justicia».

Fol. 57r, *inc.* de la taula: «Tabla cronológica de los Papas que han venido rigiendo la Iglesia de Jesucristo, indicando el año de elevación al Trono Pontificio. | Años de J. C. | San Pedro ... ».

Fol. 59r, *exp.*: «... León XIII 1878. | Fin | 3 Abril 1892».

2. Identificació de l'autor i obra: Antoni DE BORDONS Y GUILLOT, *Nociones de Historia Sagrada*.

6. Contingut:

Fol. 2r: Prólogo. Introducción

Fol. 2v: Nociones de Historia Sagrada. Primera Sección. Lección 1ª. Preliminares.

Fol. 3v: Historia del antiguo Testamento. Epoca primera de la antigua ley. De la creación al Diluvio. Año primero del mundo – 1656. Antes de Jesucristo 4004-2348. Duración 1656 años.

Fol. 4v: Sección 3ª. Epoca segunda. Del Diluvio hasta la vocación de Abraham. Año del mundo 1656-2083. Antes de J. C. 2348-1921. Duración 427 años.

Fol. 6r: Segunda Sección. Lección 4ª. Epoca tercera. Desde la vocación de Abraham hasta la promulgación de la Ley por Moisés. Año del mundo 2083-2513. Antes de J. C., 1921-1491. Duración 430 años.

- Fol. 8v: Lección 6ª. Época cuarta. Desde la promulgación de la ley de Moisés hasta Salomón. Año del mundo 2513-2992. Antes de J. C. 1491-1012. Duración 479 años.
- Fol. 11v: Tercera Sección. Lección 8ª. Época quinta. Desde Salomón hasta el fin de la cautividad de Babilonia. Año del mundo 2992-3468. Antes de J. C. 1012-536. Duración 476 años.
- Fol. 14v: Lección 10. Época sexta. Desde el fin de la cautividad de Babilonia hasta la venida de Jesucristo. Año del mundo 3468-4004. Antes de J. C. 536-1. Duración 536 años.
- Fol. 16v: Cuarta Sección. Nuevo Testamento. Primera parte. Historia de Nuestro Señor Jesucristo.
- Fol. 22v: Quinta Sección. Vida pública de Jesucristo. Primer año.
- Fol. 26v: Año segundo de la predicación de Jesucristo.
- Fol. 31r: Sexta Sección. Tercer año del ministerio de Jesucristo.
- Fol. 39r: Séptima Sección. Pasión y muerte de Jesucristo.
- Fol. 49r: Octava Sección. Segunda parte. Historia de los Apóstoles.
- Fol. 54v: Lección 30. Conclusión.

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: 195 x 305, a columna tirada, de 34-37 línies a pàgina plena. Impaginació del foli 7r: 20 + 195 + 3 x 10 + 305 + 7.
2. Tipus de ratllat: Dues línies horitzontals i dues línies verticals de justificació, escriptura de justificació a justificació. UR variable.
3. Tipus de lletra i mans: Cursiva de finals del segle XIX, d'una mateixa mà.
7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de |Girona» al fol 2r.
8. Fragments: Fol. 1r, *inc.*: «Excmo. Sor. El opúsculo presentado a la censura por D. Antonio de Bordons Guillot ...». Fol. 1v, *exp.*: «... Dios guarde a V. E. Rvdma. Gerona 10 de Junio de 1892. Antonio M. Oms. Excmo é Ilmo Sor. Obispo de esta Diócesis». És l'escrit d'aprovació del censor eclesiàstic.
9. Copista: Probablement el mateix autor.
10. Revisions i correccions escasses.
11. Antigues signatures: Havia estat el ms. 40 de la Biblioteca del Seminari.
12. Notícies històriques. Antoni de Bordons fou director de l'Escola Normal de Girona del 1891 al 1893.³⁹⁷ Probablement originari de família madrilenya, fou col·laborador de «La Escuela Moderna. Revista Pedagógica Hispano-Americana», des del primer número de la revista, i això el vincula amb els moviments renovadors de la pedagogia espanyola de finals del segle XIX. Acaba el seu manuscrit el 3 d'abril del 1892 i el porta a les oficines del *nihil*

397. Cf. Joan PUIGBERT, *La Normal de Girona i el Magisteri públic (1914-1936). Edició commemorativa del 150è aniversari dels Estudis de magisteri a Girona*, Girona, Universitat de Girona 1994, 19

obstat de Girona, on fou informat favorablement, com s'ha vist, el 10 de juny següent. Com que la pàgina de títol duu esment de l'any 1892, és probable que el ms. hagi estat relligat aquell mateix any.

El 1891 Bordons havia publicat un *Ensayo histórico sobre la Edad Media* dins «La Escuela Moderna. Revista Pedagógica Hispano-Americana», n° 8 (1891), treball del qual n'hi ha un elogi al diari «El País. Diario Republicano Progresista» del dilluns 23 de novembre del 1891. Més tard, l'autor va publicar *Nociones de la Historia de España para los alumnos y alumnas de las Escuelas Normales*, Gerona, Imprenta y Librería de Paciano Torres 1896, 217 p., on cita com a fons del seu treball la *Crítica*³⁹⁸ de Masdeu, el P. Mariana,³⁹⁹ Ortíz,⁴⁰⁰ Modesto Lafuente,⁴⁰¹ el comte de Toreno⁴⁰² i Antonio Piralá.⁴⁰³ Aquel mateix any publicava *La mujer en la educación*, dins el n° 65 (agost 1896) de «La Escuela Moderna. Revista Pedagógica Hispano-Americana». El personatge i el seu pas per Girona seria mereixedor d'estudi.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte.
2. Datació: Any 1892.
3. Origen gironí.
4. Propietaris i procedència: Antoni de Bordons Guillot, Biblioteca del Seminari.

34

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

- a) Mides de superfície i gruix: 225 x 326 x 60.

398. És la *Storia critica della Spagna e della coltura Spagnuola in ogni genere*, de Joan Francesc MASDEU I DE MONTERO (1744-1817), començada a publicar a Itàlia el 1781, traduïda en castellà i publicada a Madrid des del 1784 al 1805. Cf. PALAU 157061-157064

399. És Juan DE MARIANA (1536-1623), jesuïta i autor de la *Historia general de España*, apareguda el 1601. Cf. PALAU 151667-151706.

400. És molt probable que es tracti de José ORTIZ Y SANZ (s. XVIII-XIX), autor d'un *Compendio cronológico de la Historia de España desde los tiempos más antiguos hasta nuestros días*, Madrid 1795-1803. Cf. PALAU 206020-206022.

401. És Modesto LAFUENTE Y ZAMALLOA (1806-1866), autor d'una celebrada *Historia general de España*, publicada entre 1850 i 1859 en trenta volums. Cf. PALAU 129783-129785.

402. És José María QUEIPO DE LLANO RUIZ DE SARAVIA (Oviedo 1786-París 1843), autor de la *Historia del levantamiento, guerra y revolución de España*, per a les edicions de la qual cf. PALAU 243006-243008.

403. És Antonio PIRALA (Madrid 1824-1903), autor d'uns *Anales de la guerra civil* (1853), d'una *Historia de la guerra y de los partidos liberal y carlista, aumentada con la regencia de Espartero* (1868) i una *Historia contemporánea* (1890-1895). Cf. PALAU 227300-227304.

b) Material: Ànima de cartró recoberta de pell groga. Taca ben definida, de color marron, a la tapa I, a baix al costat dret.

d) Elements decoratius: A la tapa I, part superior, etiqueta de 141 x 91, de paper blanc amb orla negra. Sense cap inscripció.

2. Llom ras, de la mateixa pell que les tapes, més enfosquit.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis de cordill. El nervi del mig és visible a la sortida del llom.

b) Descripció dels sectors: A baix etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 34».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: II + II (folis I-IV). Foli de guarda inicial Ir, angle inferior dret: «Ms | 41».

b) Tancadors: No n'hi ha.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que els folis de guarda.

d) Talls irregulars.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavis de la mateixa pell.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 489

5. Dimensions: 223 x 315 x 54.

6. Plecs:

1) Plec de 5 x 2, folis 1-10.

2) Plec coix de 6/5, folis 11-21.

3) Bifoli, folis 22-23.

4) Plec de 5 x 2, folis 24-33

5) Plec de 5 x 2, folis 34-43.

6) Plec de 5 x 2, folis 44-53.

7) Plec de 5 x 2, folis 54-63.

8) Plec de 5 x 2, folis 64-73.

9) Plec de 5 x 2, folis 74-83.

10) Plec de 5 x 2, folis 84-93.

11) Plec de 5 x 2, folis 94-103.

12) Plec de 5 x 2, folis 104-113.

13) Plec de 5 x 2, folis 114-123.

- 14) Plec coix de 6/5, folis 124-134.
- 15) Plec de 6 x 2, folis 135-146.
- 16) Plec de 3 x 2, folis 147-152.
- 17) Plec de 4 x 2, folis 153-160.
- 18) Plec de 5 x 2, folis 161-170.
- 19) Plec de 2 x 2, folis 171-174.
- 20) Plec de 5 x 2, folis 175-184.
- 21) Plec de 5 x 2, folis 185-194.
- 22) Plec de 5 x 2, folis 195-204.
- 23) Plec de 5 x 2, folis 205-214.
- 24) Plec de 5 x 2, folis 215-224.
- 25) Plec de 2 x 2, folis 225-228.
- 26) Plec de 5 x 2, folis 229-238.
- 27) Plec de 5 x 2, folis 239-248.
- 28) Plec de 3 x 2, folis 249-254.
- 29) Plec coix de 6/5, folis 255-265.
- 30) Plec de 2 x 2, folis 266-275.
- 31) Plec de 4 x 2, folis 276-283.
- 32) Plec de 5 x 2, folis 284-293.
- 33) Plec de 7 x 2, folis 294-307.
- 34) Plec de 5 x 2, folis 308-317.
- 35) Plec de 5 x 2, folis 318-327.
- 36) Plec de 5 x 2, folis 328-337.
- 37) Plec de 5 x 2, més un bifoli intercalat abans de l'últim foli del plec, folis 338-349.
- 38) Plec de 5 x 2, folis 350-359.
- 39) Plec 5 x 2, folis 360-369.
- 40) Plec de 5 x 2, folis 370-379.
- 41) Plec de 5 x 2, folis 380-389.
- 42) Plec de 5 x 2, folis 390-399.
- 43) Plec de 5 x 2, folis 400-409.
- 44) Plec de 5 x 2, folis 410-419.
- 45) Plec de coix de 10/11, folis 420-440.
- 46) Plec 5 x 2, folis 441-450.
- 47) Plec 5 x 2, folis 451-460.
- 48) Plec de 5 x 2, folis 461-470.
- 49) Plec de 5 x 2, folis de 471-480.
- 50) Plec de 5 x 2, folis 481-490.

Al plec 14), el foli 126 és col·locat a l'inrevés.

Al plec 1), folis 2r al 10v, en blanc.

Al plec 2), folis 17r al 21v, en blanc.

Al plec 4), folis 27r-28v, 30v-33r, en blanc.

Al plec 6), folis 38r-43v, en blanc.

Al plec 7), folis 56v-57r, 62r-63v, en blanc.

Al plec 8), folis 66v-68v, 71r-73v, en blanc.

Al plec 9), folis 78 i 83, en blanc.

Al plec 10), folis 92v-93v, en blanc.

- Al plec 11), folis 99r-103v, en blanc.
 Al plec 12), folis 109r-113v, en blanc.
 Al plec 13), folis 122v-123v, en blanc.
 Al plec 14), folis 132v-134v, en blanc.
 Al plec 17), folis 156v-160v, en blanc.
 Al plec 19), folis 172r-174v, en blanc.
 Al plec 21), folis 182r-184v, 192r-194v, en blanc.
 Al plec 22), folis 197v-199v, 202r-204v, en blanc.
 Al plec 23), folis 208v-211r, 213v-214v, en blanc.
 Al plec 25), folis 227v-228v, en blanc.
 Al plec 26), foli 234, en blanc.
 Al plec 27), foli 248, en blanc.
 Al plec 28), folis 250v-254v, en blanc.
 Al plec 29), folis 262 i 265, en blanc.
 Al plec 30), folis 268v-269v, 270v-275v, en blanc.
 Al plec 32), folis 280v-283v, 290v-293v, en blanc.
 Al plec 33), folis 297v-298v, 300v-301v, 304r-307v, en blanc.
 Al plec 34), folis 316v-317v, en blanc.
 Al plec 35), folis 326v-327v, en blanc.
 Al plec 36), folis 329r-330v, 332v-33v, 335v-337v, en blanc.
 Al plec 37), folis 340 i 342, en blanc.
 Al plec 38), folis 357v-359v, en blanc.
 Al plec 39), folis 364v-369v, en blanc.
 Al plec 40), folis 373, 376r-377v, 378v-379v, en blanc.
 Al plec 41), folis 382r-389v, en blanc.
 Al plec 42), folis 392v-393v, 396v, 398v-399r, en blanc.
 Al plec 43), folis 401v-403v, 408v-409v, en blanc.
 Al plec 44), folis 414, 417v, 418v-419v, en blanc.
 Al plec 45), folis 432v-440v, en blanc.
 Al plec 46), folis 443r-444v, en blanc.
 Al plec 47), folis 457r-460v, en blanc.
 Al plec 48), folis 463v-464v, 467r-470v, en blanc.
 Al plec 49), folis 475, 476v-477v, 480v, en blanc.
 Al plec 50), folis 484v-485v, 487v-IV, en blanc.

7. Fragments:

- a) Fragment de paper de 109 x 154, plegat en quatre plecs, col·locat entre el plec 25 i 26.
- b) Fragment de paper de 151 x 50, col·locat entre el foli 442 i el 443.
- c) Fragment de paper de 151 x 50, col·locat entre el foli 445 i el 446.
- d) Fragment de 153 x 217, format per un plec de 2 x 2. Col·locat entre el foli 454 i el de 455.
- e) Col·locat al foli 431v.

8. Foliació moderna i contínua, feta el dia 24 d'Abril de 2012, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigrana «ALVA», del tipus VALLS I SUBIRÀ 20, documentada a Olot al 1774.

12. Sistemes de ratllat a la mina de plom.

III. CONTINGUT LITERARI

1. Folis 1-487. Fol. 1r, *inc.*: «Avus in Catalonia Nepotibus tutores relinquere non potest neque habet usumfructum in bonis Nepotis ...».

Exp.: «... Pactum, vel consuetudo, quod nec vxor nec eius filii de bonis mariti nihil capere possint praeter illud, quod in pactis dotalibus conventum est valet: Canc.⁴⁰⁴ Loc. Cit. n 332...».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, [*Repertori jurídic*].

3. Altres manuscrits desconeguts.

6. Contingut:

De Avo, et Avia, foli 1.	De Fideicomissario, foli 175.
De Alimentis, foli 11.	De Fideicomissis, foli 185.
Attentata et Alimenta, foli 22.	De Interdictis et de Idempnitare (<i>sic</i>), foli 195.
De Arboribus, et de Adjudicatione Creditori, foli 24.	De Idempnitare, foli 200.
De Adjudicationibus, foli 29.	De Inventario, foli 205.
De Curatoribus, foli 34.	De Locatore et Conductore, foli 213r.
De Creditoribus, foli 44.	De Instrumentis privatis, publicis, et guarentigiis, foli 215r.
De Cautionibus, et Confessionibus, foli 54.	De Instrumentis publicis, foli 218r.
De Confessione, foli 58.	De instrumentis, et eius fide, foli 221r.
De Compensatione, et de Contumacia, foli 64.	De Instrumento guarentigio, foli 224r.
De Contumacia, foli 69.	De Juramento... De Supletorio... Litis decisivo.. in Litem, foli 229r.
De Censibus, et de Censualibus, foli 74.	De Juramento Supletorio, foli 232r.
De Censualibus, foli 79.	De Juramento Litis desisivo, foli 235r.
De Dominio Directo, foli 84.	De Juramento in Litem, foli 237r.
De Debitore, foli 94.	De Haerede, et De Fratere, foli 239r.
De Expensis, foli 104.	De Fratere, foli 249r.
De Exemptionibus (<i>sic</i>), foli 114.	De legitima, et de trebellianica, foli 255r.
De executione (<i>sic</i>), et De Executoribus testamentorum, foli 124.	De trebellianica, foli 263r.
De Emptore, et Venditore, foli 135.	De Libris computorum, et racionum, foli 266r.
De Venditore, foli 143.	
De Filiis, et de Successione amb intestato, foli 161.	
De Successione amb intestato, foli 169.	

404. Cf. supra, nota 378.

- De Locatore et Conductore, foli 270r.
 De Matre, foli 276r.
 De Marito, foli 284r.
 De Mulieris Obligatonibus, et de Repetitione Dotis, foli 294r.
 De repetitione Dotis, foli 303r.
 De Mulieris oppositione, et obtione (*sic*) dotali, thenuta (*sic*), et Sponsalitiu, foli 308r.
 De Mulieris thenuta, foli 311r.
 De Sponsalitiu, 315r
 De Minoribus, et restitutione in integrum, foli 318r.
 De restitutione in integrum, foli 325r.
 De Nullitatibus, Negativa, et de Novatione, foli 328r.
 De Negativa, foli 331r.
 De Novatione, foli 334r.
 De Observantia, Operariis, et Operibus: De Operis novi nuntiat. et oblatione, foli 338r.
 De Operariis et Operibus, foli 341r.
 De Operis novi nuntiatione, foli 343r.
 De Oblatione, foli 346r.
 De Posessione, foli 347v.
 De Inscriptione, foli 350r.
 De Pactis, foli 360r.
 De probationibus, et de Posessione (*sic*) immemoriali et Instrumentali, foli 370.
 De Posessione (*sic*) immemoriali, foli 374.
 De Posessione Instrumentali, foli 378.
 De Postoribus, foli 380.
 De Servitutibus, et Servitute aqueductus, et haustus, foli 390.
 De Servitute Aqueductus, et Haustus, foli 394.
 De Seviturum actionibus, foli 397.
 De Simulatione, et de Solutionibus, foli 400.
 De Solutionibus, foli 404.
 De Sequestro, et de Suplicatione contrario imperio, foli 410.
 De Suplicatione contrario imperio, foli 415.
 De testibus, foli 420.
 De Testore, et De Testamentis, foli 441.
 De Testamentis, foli 445.
 De transactionibus, foli 451.
 De tertio opositore, et De tertio possessore (*sic*), foli 461.
 De tertio possessore, foli 465.
 De Usufructuario, de Usufructu, et de Fructibus, foli 471.
 De Usufructu, foli 476.
 De Fructibus, foli 478.
 De Vidua, et De Quarta maritali, foli 481.
 De Quarta Maritali, foli 486.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 189 x 285, a columna tirada, de 30 línies. Impaginació del foli 12r: 20 + 189 + 5 x 18 + 285 + 7.

2. Tipus de ratllat: Dues ratlles verticals per a definir la caixa d'escriptura.

3. Tipus de lletra i mans: Diverses: a) Fol. Iv-IIv, 16r, 22v-23r, 56r, 70v, 126r, 270r, 347r, 395v-396r, 418r, 456v.

b) Fol. 1r-14v, 16r, 22r-22v, 24r-55v, 58r-70v, 74r-125v, 127r-256r, 257r-268v, 276r-347r, 349r-395v, 397r-417v, 420r-439v, 432r, 441r-442v, 445r-456v, 461r-487v.

c) Fol. 15r-15v, 256, 431r.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona», al foli IIr.

8. Fragments: Tots els fragments són de la mateixa mà que escriu el manuscrit menys a) i e). A més, e) és posterior i porta referències a una instrucció i a una cèdula Reials respectivament de 1805 i 1808.

a) «Textos jurídics de l'advocat Antoni Prim. 8 vols en fol. 1 vols en 8va».

b) «Notifique a Dⁿ Domingo Rigau Promotor Fiscal, que su Exª en la causa criminal que contra Sixto Puig, Isidro Suro y otros Sigue (C^{co} Prat Plana) ha provisto vn auto Señalando para Sentencia el dia primer Juridico despues del triduo de la notificacion y hagase saber».

c) «Notifique a Teresa Gruart en casa de Dⁿ Domingo Rigau que el Actor de su Exª a la peticion por el apoderado de Rosa Pujals (C^{co} Prat Plana) ha proveido por acetado. Por admitidas, mandare en todo como se pide y bajo pena de seis libras y notifique».

d) *Inc.*: «Periculum litis vel controversiae futurae sufficit...».

Exp.: «... In iuditiis non sufficit dicere, sed oportet probare ibidem. 4».

e) *Inc.*: «se inten[.] por el nombre apelido vecindad estado oficio y edad...».

Exp.: «... Real Cedula de 18 de Marzo de 1808».

9. Copistes: Tres.

10. Revisions i correccions: Fol. 44r, 88v, 120r, 127r, 217r, 238v, 240v, 250r, 266r, 296v, 325r, 341r, 348v, 405r, 441r, 442r, 447r, 451r, 466v, 474v-476r.

11. Antigues signatures: Cf. I, 3, a).

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Correcte.
2. Datació: Segle XVIII.
3. Origen català, de procedència incerta.
4. Propietaris i procedència: ADG.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 200 x 297x 23.

b) Material: Ànima de cartró recobert de paper d'aigües de color ocre i vermelloses amb fons verd.

d) Elements decoratius: A la tapa I, part superior, etiqueta de 98 x 56, de paper blanc amb orla verdosa. Sense cap inscripció.

2. Llom ras, de pell fosca, trencat.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis interns de cordill que no en treuen d'externs.

b) Descripció dels sectors: A baix etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 35».

3. Altres elements:

c) Cobertes (folres) del mateix paper que la resta del manuscrit.

d) Talls sense cap peculiaritat.

e) Capçalera a dalt i a baix.

h) Cantoneres de pell.

4. Conclusió. Data. Segle XIX.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 189.

5. Dimensions: 192 x 287 x 17.

6. Plecs:

1) Plec de 4 x 2, folis 1-8.

2) Plec coix de 5/4, folis 9-17, amb taló a l'últim full del plec.

3) Plec de 5 x 2, folis 18-27.

4) Plec coix, de 4/5, folis 28-36, amb taló entre el foli 30 i 31.

5) Plec de 5 x 2, folis 37-46.

6) Plec de 5 x 2, folis 47-56.

7) Plec de 5 x 2, folis 57-66.

8) Plec de 5 x 2, folis 67-76.

9) Plec coix de 4/5, folis 77-85, amb taló entre el foli 78 i 79.

10) Plec de 5 x 2, folis 86-95.

11) Plec de 5 x 2, folis 96-105.

12) Plec coix de 4/3, folis 106-112, amb taló a l'inici de la segona part del plec.

13) Plec de 5 x 2, folis 113-122.

14) Plec de 5 x 2, folis 123-132.

15) Plec de 5 x 2, folis 133-142.

16) Plec de 4 x 2, folis 143-150.

17) Plec de 5 x 2, folis 151-160.

18) Plec de 5 x 2, folis 161-170.

19) Plec de 5 x 2, folis 171-180.

20) Plec coix de 5/4, folis 181-189.

Al plec 1), folis 1r-2v i 8v en blanc.

Al plec 2), folis 17r-21v, en blanc.

Al plec 4), folis 27r-28v, 30v-33r, en blanc.

Al plec 6), folis 38r-43v, en blanc.

Al plec 7), folis 56v-57r, 62r-63v, en blanc.
 Al plec 8), folis 66v-68v, 71r-73v, en blanc.
 Al plec 9), folis 78 i 83, en blanc.
 Al plec 10), folis 92v-93v, en blanc.
 Al plec 11), folis 99r-103v, en blanc.
 Al plec 12), folis 109r-113v, en blanc.
 Al plec 13), folis 122v-123v, en blanc.
 Al plec 14), folis 132v-134v, en blanc.
 Al plec 17), folis 156v-160v, en blanc.
 Al plec 19), folis 172r-174v, en blanc.
 Al plec 21), folis 182r-184v, 192r-194v, en blanc.

Foli 1r, angle inferior dret: « Ms | 41 ».

8. Foliació moderna i contínua, feta el dia 29 de maig de 2012, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis. Del foli 146 al 164, numeració antiga, del 1 al 12, feta a llapis.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Folis 3-28. Fol. 1r, *inc.*: «Problema 1º. Por un punto de una recta indefinida levantar una perpendicular...».
 Fol. 28r, *esp.*: « ... Dividir una en media y extrema razon.».
2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, [*Problemas de geometria*].

B

1. Folis 29-57. Fol. 29r, *inc.*: «Inscripcion y circunscripcion de los poligonos regulares. Dado un círculo inscribirle y circunscribirle un exagono regular ...».
 Fol. 55r, *esp.*: «... Dada la elipse determinar los ejes.».
2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, [*Inscripción y circunscripción de los polígonos regulares*].

C

1. Folis 58-77. Fol. 58r, *inc.*: «Ejercicios de geometria plana». Fol 59r, *inc.*: «Teoremas. Las bisectrices de dos ángulos addiacentes son perpendiculares entre si...».
 Fol. 77r, *esp.*: «.... area = 22'5 (30-26) = 22'5 x 4 = 90'0».
2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, [*Ejercicios de geometria plana*].

D

1. Folis 78-94. Fol. 78r, *inc.*: «Geometria del espacio». Fol 79r, *inc.*: «Desde un punto fuera de un plano bajar una perpendicular a dicho plano...».

Fol. 93r, *esp.*: «... Pero como que el octaedro tiene dos piramides iguales tendremos que $235 \times 2 = 471 \text{ m}^3$ ».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Geometria del espacio*.

E

1. Folis 95-142. Fol. 95r, *inc.*: «Trigonometria». Fol 96r, *inc.*: «Caso de que radio = r. Conociendo una linea trigonometrica de un arco determinar las otras del mismo arco en funcion de ella ...».

Fol. 121r, *esp.*: «... T878891 = 2,777153 - c = 598'6».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Trigonometría*.

F

1. Folis 143-189. Fol. 143r, *inc.*: «Problemas de dibujo lineal». Fol 146r, *inc.*: «Tirar una perpendicular en medio de la recta dada A B...».

Fol. 181r, *esp.*: «... Trazar la curva del uevo determinado su eje A B y su anchura C D».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Problemas de dibujo lineal*.

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: Irregular.

3. Tipus de lletra i mans: Escripura del segle XIX, d'una mateixa mà.

7. Tímbrs: a) «Bibliotheca | Seminarii | Gervndensis» al foli 2r, 54r, 64r, 175v i 176r.

b) «Biblioteca | Seminari | de | Girona» al foli 3r i 43r.

9. Copista únic.

10. Revisions i correccions: Fol. 4r, 12r, 35r, 88r.

11. Antiques signatures: Cf. II, 6.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Correcte.

2. Datació: Segle XIX.

3. Origen: Desconegut.

4. Propietaris i procedència: BDSG.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 200 x 297 x 25.

b) Material: Ànima de pasta de paper, recoberta de pergamí groc clar.

2. Llom ras, del mateix pergamí, trencat a la part superior.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis de pell que afloren a l'inici del llom.

b) Descripció dels sectors: A baix, etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 36».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: I al principi del volum, que forma plec (bifoli) amb el folre de la contratapa I.

b) Tancadors: A la tapa I, dos, de cordill. A la tapa II, desapareguts.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que la resta de folis del seu plec.

d) Talls sense peculiaritats.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 67.

5. Dimensions: 200 x 290 x 20.

6. Plecs:

1) Plec de 3 x 2, folis 1-6.

2) Plec de 3 x 2, folis 7-12.

3) Plec de 5 x 2, folis 13-22.

4) Plec de 4 x 2, folis 23-30.

5) Plec de 5 x 2, folis 31-40.

6) Plec de 5 x 2, folis 41-50.

7) Plec de 5 x 2, folis 51-60.

8) Plec de 4 x 2, folis 61-foli de folre.

Al plec 2), els folis 11r-12v són en blanc.

Al plec 5), els folis 37v i 40 són en blanc.

Al plec 7), els folis 59 i 60 són, en blanc.

Al plec 8), els folis 61r-67v són en blanc.

8. Foliació moderna i contínua, feta el dia 19 de juny de 2012, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigranes: a) Foli de folre-II, folis1-6, fol. 61-foli de folre final, filigrana «BADIA», del tipus VALLS I SUBIRÀ 65, documentada a Olot el 1737.

b) Folis 7-12, filigrana «MARÍ», del tipus VALLS I SUBIRÀ 578, documentada a Olot el 1737.

c) Folis 13-60, filigrana «GERMÀ», del tipus VALLS I SUBIRÀ 458, documentada a Barcelona el 1754, i en aquest manuscrit a Roma el 1732.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1a. Folis 1-6. Fol. 1r, *inc.*: «Nos Don Balthasar de Bastero, y Lledó per la gracia de Deu, y de la Santa Sede Apostolica Bisbe de Gerona, y del Consell de sa Magestat etcetera. Com vn dels principals medis ab que los Ecclesiastichs se vajan sempre instruint mes y mes per la major observancia y cumpliment de las altas funcions de sos ministeris ...».

Fol. 4r, *exp.*: «... Y perque esta nostra disposicio vinga â noticia de tots los dits Ecclesiastichs manam que lo R^t Rector la Regesca estant tots congregats per est fi, y despues se registre y guarde en lo Arxiu per sa perpetua memoria u observancia. Dattum (*sic*) en la present Parroquia de Santa Maria de Hostalrich continuant los actes de Nostra Visita Pastoral als 13 del mes de mars del any de la Nativitat del S^{or} 1743. Balthazar bisbe de Gerona. De Manament de dit Illm. Y R.. Sor Bisbe misenyor Don Rafel bataller Prevere secretari de Camera y Visita. Lloch del sell+o».

2a. Identificació de l'autor i obra: Baltasar BASTERO I LLEDÓ, [*Decret del 13 de març del 1743 instituint les conferències sacerdotals setmanals a la parròquia de Santa Maria d'Hostalric*].

1b. Folis 4v-6v. Fol. 4v, *inc.*: « Nos Don Balthasar de Bastero, y Lledó per la gracia de Deu, y de la Santa Sede Apostolica Bisbe de Gerona, y del Consell de sa Magestat etcetera. La gravissima obligacio de ensenyar la Doctrina Christiana als Feligresos en la Missa en los Diumenges y dias de Festa ...»

Fol. 6v, *exp.*: «... invigilaran sobre sa deguda execució y observancia. Dattum etcetera. La qual clausula per cents motius se deixá de posár en lo despaix sobrescrit».

2b. Identificació de l'autor i l'obra: Baltasar BASTERO I LLEDÓ, [*Decret del 14 de juny de 1743 sobre ensenyament de la Doctrina Cristiana a la parròquia d'Avinyonet*].

B

1a. Folis 7-10. Fol. 7r, *inc.*: «Providencia en assumptos de Doctrina Christiana. Mandata. Nos Don Balthazar de Bastero y Lledó per la gracia de Deu, y de la Santa Sede Apostolica Bisbe de Gerona, y del Consell de sa Magestat etcetera. A tots los amats Feligresos de la present Vila y Parroquia de Sant Vicens de Besalú ...».

Fol. 10v, *esp.*: «... Dattum en la parroquia de Sant Vicens de Besalú continuant los actes de Nostra Visita Pastoral als tretse del Mes de Juliol del any de la natiuitat del S^{or} de mil set cents quaranta y tres. Balthasar Bisbe de Gerona. De manament de dit Il·lustríssim y Reverendíssim Senyor Bisbe misenyor Don Rafel de Bataller Prevera Secretari de Camera y de Visita. Lloc del Sell†o».

2a. Identificació de l'autor i l'obra: Baltasar BASTERO I LLEDÓ, [*Decret del 14 de juliol de 1743 sobre ensenyament de la Doctrina Cristiana a la parròquia de Sant Vicens de Besalú*].

C

1a. Folis 13-37. Fol. 13r, *inc.*: «Excellentissime Pater. Prius erat in votis Visitationem Pastoralem totius hujus peramplae Dioecesis ...».

Fol. 37r, *esp.*: «... Datum Gerundae die 27 Martii 1732. Eminentissimi et Reverendissimi Patres. EE. VV. Humillimus et obsequentissimus servus Balthazar Episcopus Gerundensis. Eminentissimi et Reverendissimi Domini mei Domini Cardinales Sacrae Congregationis Concilii ...».

2a. Identificació de l'autor i l'obra: Baltasar BASTERO I LLEDÓ, [*Informació a la Sagrada Congregació del Concili sobre l'estat de la diòcesi (1732)*].

6a. Contingut:

Fol. 13v: 1. De statu materiali Dioecesis.

Fol. 16r: 2. De Persona referente.

Fol. 25v: 3. De clero seculare.

Fol. 32v: 4. De Regularibus vtriusque Sexus, Seminario, Ecclesiis, Locis Piis et Populo.

Fol. 34v: 5. Postulata.

Fol. 36v: Conclusio

D

1a. Folis 38-39. Fol. 38r, *inc.*: «Epistola Sacrae Congregationis Concilii praecedenti relationi responsiva. Per Illustris et Reverendissime Domine vti Frater ...».

Fol. 39v, *esp.*: «... Hoc ejus nomine. Reliquum est, ut meam erga te voluntatem plenam benevolentia, data de tuis commodis aliqua agendi occasione,

sepius explores. Romae 13 Septembris 1732. Amplitudinis tuae. Uti Frater Studiosus. C. Cardinalis Origus⁴⁰⁵ Praefectus. Pater Amadorius Olim de Sanfredinij secretarius. Domino Balthazari Episcopo Gerundensi».

2a. Identificació de l'autor i l'obra: Cardenal URIGHIS, [*Resposta de la Sagrada Congregació del Concili a la relació del bisbe Bastero sobre l'estat de la diòcesi*].

E

1a. Folis 41-57. Fol. 41r, *inc.*: «Excellentissimi et Reverendissimi Patres. In hac secunda mea Visitatione Sacrorum Liminum in adimplementum meae obligationis, et conformiter...».

Fol. 57v, *esp.*: «... Excellentissimorum incolumitate in totius Ecclesiae decus et ornamentum. Gerundae die 31 octubris 1741. Eminentissimi et Reverendissimi Patres. EE VV humillimus et obsequentissimus Servus. Balthazar Episcopus Gerundensis. Eminentissimi et Reverendissimi Domini mei Domini Cardinales Sacrae Congregationis Concilii.».

2a. Identificació de l'autor i l'obra: Baltasar BASTERO I LLEDÓ, [*Informació a la Sagrada Congregació del Concili sobre l'estat de la diòcesi (1741)*].

F

1a. Folis 58. Fol. 58r, *inc.*: «Epistola Sacrae Congregationis Concilii praecedenti relationi responsiva. Per Illustris et Reverendissime Domine vti frater. Literae ab amplitudine tua de Gerundensis ecclesiae statu...».

Fol. 58v, *esp.*: «... Apostolicam Benedictionem peramanter, et cumulate impertitur Ego profecto semper ostendam, vbi se ferat occasio, quam sim ex animo. Romae 15 februarii 1744. Amplitudinis tuae. Vti Frater Studiosus. A. Cardinalis Gentili⁴⁰⁶ Praefectus. A. Furiettus Secretarius. Domino Balthazari Episcopo Gerundensis Gerundam.».

2a. Identificació de l'autor i l'obra: Cardenal GENTILI, [*Resposta de la Sagrada Congregació del Concili a la relació del bisbe Bastero sobre l'estat de la diòcesi*].

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: a) a columna tirada, de 24 línies constatades; impaginació del foli 3r: 50 + 133 + 11 x 12 + 259 + 17.

b) a columna tirada, de 34 línies constatades; impaginació del foli 8r: 59 + 129 + 6 x 11 + 266 + 10.

405. És Curzio de Urighis, creat cardenal per Climent XI el 1716, mort el 1737. Cf. EUBEL V, 28-29 i 53.

406. Antonio Xaverio Gentili, creat cardenal per Climent XII el 24 de setembre del 1731, mort el 13 de març del 1753: EUBEL, VI, 6. Cf. DBI, 53, 253-255.

3. Tipus de lletra i mans: Lletra cursiva dextrogira, de mans diverses: a) fol. 1r-6v; b) fol. 7r-10v; c) fol. 13r-58v.

9. Copistes: Tres.

10. Revisions i correccions: Fol. 14v, 16v, 25v, 27v, 29v, 31r, 33r, 34r, 34v, 35r, 36r, 45r, 55v, 56r i 58osr.

12. Notícies històriques: El manuscrit és precedit per un recull d'impresos de Baltasar Bastero, dels quals donem notícia perquè en la seva major partida no són ressenyats en PALAU ni els hem sabut detectar en l'obra de Mirambell,⁴⁰⁷ per bé que almenys de dos n'hi ha exemplar a la BDSG:

a) *Carta circular que el ilustrissimo señor Don Balthasar de Bastero y Lledò, Por la gracia de Dios, y de la Santa Sede Apostolica, electo Obispo de Gerona, del Consejo de su Magestad, &c. Escribe a los reverendos, Parrocos y curas de almas de su diocesi: En que despues de excitarles brevemente al mas exacto cumplimiento de su oficio, les exhorta a la continuacion, y progreso de las Conferencias Morales, enviandoles los assumptos (sic) para las que se han de tener en este presente año de 1729, XIX pag.*⁴⁰⁸

b) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el año que viene de 1730, {VIII pag.}.*

c) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1731, {VIII pag.}.*

d) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1732, {VIII pag.}.*

e) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el año que viene de 1733, {VIII pag.}.*

f) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1734, {VIII pag.}.*

g) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1735, {VIII pag.}.*

h) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1736, {VIII pag.}.*

i) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1737, {VIII pag.}.*

j) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1738, {VIII pag.}.*

k) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1739, {VIII pag.}.*

l) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1740, {VIII pag.}.*

m) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1741, {VIII pag.}.*

n) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1742, {VIII pag.}.*

o) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1743, {VIII pag.}.*

407. Cf. ENRÍC MIRAMBELL I BELLOC, *Història de la impremta a la ciutat de Girona*, Girona 1988, 237 p.

408. Cf. MARQUÈS, n. 70.

p) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1744, {VIII pag.}.*

q) *Assumptos para las conferencias que se han de tener en esta diocesi de Gerona, en el Año que viene de 1745, {VIII pag.}.*

r) *Nos Don Balthasar de Bastero, y Lledó per la gracia de Deu y de la Santa Sede Apostolica Bisbe de Gerona del Consell de sa Magestat, &c. A tots los Parrocos y demès Regint cura de Animas de est nostre Bisbat, Salut en nostre Senyor. La obligació de celebrar, y aplicar la Missa..., Gerona als 25 Agost del any 1743, {IV pag.}.*

s) *Nos Don Balthasar de Bastero, et Lledó, Dei, et Sanctae ac sedis apostolicae gratia Episcopus Gerunden. Regiusque Consiliarius, &c. Universis, et singulis parochis, seu curatis, et sacerdotibus, tam saecularibus, quàm Regularibus, per Civitatem, & Diocesim nostram Gerunden. & aliàs ubilibet constitutis, ac per Nos aut Praedecessores nostros, ad excipiendas confesiones approbatis, & deputatis, ac approbandis, & deputandis, praesentibus, & futuris, salutem in Domino. Noveritis, Eminentissimum Dominum Cardinalem Barni⁴⁰⁹ ..., Januarii anno Domini 1744, {VIII pag.}.⁴¹⁰*

t) *Nos Don Balthasar de Bastero, y Lledó per la Gracia de Dev, y de la Santa Sede Apostolica Bisbe de Gerona del Concill de sa Magestat, &c. A tots los RR. PP. Predicadors de un, y altre Clero Seculár, y Regular de esta nostra Diocesi; Salùt en nostre Senyor Jesu-Christ. Atenent, y considerant, que los RR. PP. Predicadors, de un, y altre Clero Seculár, y Regular de esta..., Gerona, als 27 de Desembre de 1731 {I full}.*

Les conferències morals per als preveres curats de la diòcesi de Girona foren instituïdes mitjançant un edicte del bisbe Bastero del 16 de juliol del 1718, ADG, G-148, fol. 193r.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació bo.
2. Datació: Primera meitat del segle XVIII.
3. Origen gironí.
4. Propietaris i procedència: Baltasar de Bastero i Lledó.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes: No n'hi ha. Les supleixen dues tapes solteres de cartró gris.
2. Llom recobert pel mateix paper del foli de guarda inicial I i del foli de guarda final II.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecés són cosits entre ells mitjançant sis nervis de cordill.

409. Cf. EUBEL, VI, 13, 205.

410. Cf. MARQUÈS, n. 85.

b) Descripció dels sectors: A baix, etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 37».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: II + II. Foli de guarda inicial Iv, escrit en llapis de color vermell: «1-Camps».

c) Cobertes sense folre.

d) Talls sense particularitat.

e) Capçalera i capçada desaparegudes.

3. Conclusió. Data: Segle XXI in.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 168.

5. Dimensions: 210 x 300 x 22.

6. Plecs:

1) Bifoli, folis 1-2.

2) Bifoli, folis 3-4.

3) Bifoli, folis 5-6.

4) Bifoli, folis 7-8.

5) Bifoli, folis 9-10.

6) Bifoli, folis 11-12.

7) Bifoli, folis 13-14.

8) Bifoli, folis 15-16.

9) Bifoli, folis 17-18.

10) Bifoli, folis 19-20.

11) Bifoli, folis 21-22.

12) Bifoli, folis 23-24.

13) Bifoli, folis 25-26.

14) Bifoli, folis 27-28.

15) Bifoli, folis 29-30.

16) Bifoli, folis 31-32.

17) Bifoli, folis 33-34.

18) Bifoli, folis 35-36.

19) Bifoli, folis 37-38.

20) Bifoli, folis 39-40.

21) Bifoli, folis 41-42.

22) Bifoli, folis 43-44.

23) Bifoli, folis 45-46.

24) Bifoli, folis 47-48.

25) Bifoli, folis 49-50.

26) Bifoli, folis 51-52.

27) Bifoli, folis 53-54.

- 28) Bifoli, folis 55-56.
- 29) Bifoli, folis 57-58.
- 30) Bifoli, folis 59-60.
- 31) Bifoli, folis 61-62.
- 32) Bifoli, folis 63-64.
- 33) Bifoli, folis 65-66.
- 34) Bifoli, folis 67-68.
- 35) Bifoli, folis 69-70.
- 36) Bifoli, folis 71-72.
- 37) Bifoli, folis 73-74.
- 38) Bifoli, folis 75-76.
- 39) Bifoli, folis 77-78.
- 40) Bifoli, folis 79-80.
- 41) Bifoli, folis 81-82.
- 42) Bifoli, folis 83-84.
- 43) Bifoli, folis 85-86.
- 44) Bifoli, folis 87-88.
- 45) Bifoli, folis 89-90.
- 46) Bifoli, folis 91-92.
- 47) Bifoli, folis 93-94.
- 48) Bifoli, folis, 95-96.
- 49) Bifoli, folis 97-98.
- 50) Bifoli, folis 99-100.
- 51) Bifoli, folis 101-102.
- 52) Bifoli, folis 103-104.
- 53) Bifoli, folis 105-106.
- 54) Bifoli, folis 107-108.
- 55) Bifoli, folis 109-110.
- 56) Bifoli, folis 111-112.
- 57) Bifoli, folis 113-114.
- 58) Bifoli, folis 115-116.
- 59) Bifoli, folis 117-118.
- 60) Bifoli, folis 119-120.
- 61) Bifoli, folis 121-122.
- 62) Bifoli, folis 123-124.
- 63) Bifoli, folis 125-126.
- 64) Bifoli, folis 127-128.
- 65) Bifoli, folis 129-130.
- 66) Bifoli, folis 131-132.
- 67) Bifoli, folis 133-134.
- 68) Bifoli, folis 135-136.
- 69) Bifoli, folis 137-138.
- 70) Bifoli, folis 139-140.
- 71) Bifoli, folis 141-142.
- 72) Bifoli, folis 143-144.
- 73) Bifoli, folis 145- 146.
- 74) Bifoli, folis 147-148.
- 75) Bifoli, folis 149-150.

- 76) Bifoli, folis 151-152.
- 77) Bifoli, folis 153-154.
- 78) Bifoli, folis 155-156.
- 79) Bifoli, folis 157-158.
- 80) Bifoli, folis 159-160.
- 81) Bifoli, folis 161-162.
- 82) Bifoli, folis 163-164.
- 83) Bifoli, folis 165-166.
- 84) Bifoli, folis 167-168.

8. Foliació moderna i contínua, feta per Marta Lleopart Xifre el dia 23 de octubre de 2012, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

9. Numeració de plecs coetània de l'escriptura del manuscrit, amb xifres aràbigues del 1 al 84, posada a l'extrem superior esquerre del primer full de cada bifoli. A partir del bifoli 26, numeració antiga, corregida, substituïda per l'actual.

10. Filigrana d'«ANTONI LLOSAS», del tipus VALLS I SUBIRÀ 554, documentada a Barcelona el 1770.

11. Forats: No se'n veuen.

12. Sistemes de ratllat: a) folis 1-6, plegat tabel·liònic de quatre dobles, la caixa d'escriptura ocupant-ne tres. b) folis 7-168, plegat tabel·liònic de sis dobles, la caixa d'escriptura ocupant-ne quatre.

III. CONTINGUT LITERARI

1. Folis 7-168. Fol. 1r, *inc.*: «Discurso | Historico, Politico, y Legal por la verdad , y justicia, notoria de los Gremios y Artesanos unidos de la ciudad de Gerona | En el Pleyto pendiente en la Real Junta de Comercio, Moneda, y Minas | Con [*ratllat*: extranjeros] | Los tenderos de Lienzos [*interlin*: extranjeros] de aquella ciudad | Sobre | La facultad privativa de vender, y revender cada uno las maniobras, y extructuras proprias de cada Oficio, i que los Tenderos se contenten puramente con la venta de los Lienzos, y menudencias que no se hallan en el Pahis ...».

Fol. 168v, *esp.*: «... Esperando justamente confiados en su justicia, que sin dejar sin castigo la infidelidad, y malicia notoria del mismo Es^{no} se dignara de diferir en favor de los gremios y Artes unidas, revocando el auto definitivo del Subdelegado, y reintegrando a todos los Menestrales en la privativa y prohibitiva de que lastimosamente se hallan despojados. Assi lo esperan Sus Excelencias de todo su servidor. Madrid 10 de Junio de 1771.».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM [*Al·legacions jurídiques del gremis i artesans de Girona contra els botiguers que venen roba estrangera*].

3. Altres manuscrits: Cf. BUB, ms. 771, fol. 322-323, on s'exposen les raons dels botiguers contra els gremis i artesans.

6. Contingut:

a) Foli 1r-7v: Breve noticia de este pleyto y de los motibos (*sic*) que obligan a escribir sobre el y á procurar que lo escrito se dé al Publico.

b) Foli 7v-14r: Primer Argumento. Antigüedad de los Artesanos, y de los Gremios que litigan.

c) Foli 14r-20r: Segundo Argumento. En que se manifiesta la Posesión Pacifica Antigua, y moderna en que los gremios y artesanos unidos han estado, y conserban aun de vender cada uno privativamente todas las Maniobras correspondientes á su oficio: Ya sean fabricadas en sus obradores, o ya sean adquiridas de qualesquiera Naturales ó Estraños.

d) Foli 20r-26v: Tercer Argumento. En que se propone la utilidad de los Gremios y Artesanos unidos: Quanto importa que sus ordenanzas se obserben, y que por consiguiente nadie las interrumpa, ni se meta en vender si no las cosas, y maniobras de su oficio.

e) Foli 26v-36v: Cuarto Argumento. Los gremios, Artes y Fabricas siempre son utiles en qualesquiera Pueblo, y por esto han sido en lo antiguo, y son aun en nuestros dias muy particularmente estimados en los Reynos y Provincias mas cultas.

f) Foli 36v-48r: Quinto Argumento. Las Artes, Gremios y Fabricas han merecido siempre prerrogativas, y privilegios muy singulares.

g) Foli 48r-131v: Sexto Argumento. Los Gremios prescindiendo de su utilidad en todos tiempos, tienen acreditado lo que necesitan, y mucho mas para el intento que se proponen.

h) Foli 131v-140v: Argumento septimo. En que se insignuan (*sic*) como de paso las varias equivocaciones en que incurrio el Subdelegado Don Francisco Montero hasta en lo material de la Sentencia que promulgó con vista de Autos en la Ciudad de Barcelona el dia trece del mes de Febrero del año 1755.

i) Foli 140v-153r: Argumento octavo. En que se describe la ereccion del Gremio de los Tenderos Mercaderes de Gerona, y se demuestra que no tienen las facultades que dicen, y que las pocas que les corresponden, reducidas á Lienzos, y algunas Quincallas estrangeras: No las deven ni á sus Privilegios, ni á su ereccion, sino á la bondad, y tolerancia de los mismos Gremios que litigan.

j) Foli 153r-158v: Argumento noveno. Que significa la voz Merceria: Que importa esta voz en Latin, y Español; Y se demuestra que aun siendo Merceros los Tenderos, no pasan sus facultades de Lienzos, y Quincallas que no se fabrican ni en Cathaluña, ni en España; y aun esto sin facultat privativa.

k) Foli 158v-168v: Ultimo, y décimo Argumento. En que se manifiesta que a lo menos en Geròna son perniciosos los Mercaderes; y se demuestra como en un espexo, que en esta causa no dicen, ni justifican nada que pueda aprovecharles; y que asi muy lejos de ser atendidos en lo que piden, deben ser condenados en todas las Costas, y condenado el excelentísimo Ignacio Bayer, de quien se valieron en primera instancia, por el defecto de legalidad, y por los demas vicios que de los Autos resulten.

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: a) Folis 1-7: 160 x 272, a columna tirada, de 22 línies constatades. Impaginació del foli 3r: 50 + 160 x 11 + 272 + 14.

b) Folis 8-168: 134 x 280, a columna tirada, de 24 línies constatades. Impaginació del foli 22r: 80 + 134 x 10 + 280 + 10. En tots dos tipus de caixa no queda espai al marge dret.

2. Tipus de ratllat: a) Folis 1-6, quatre línies de plegat tabel·liònic.

b) Folis 7-168, sis línies de plegat tabel·liònic.

3. Tipus de lletra i mans: Escripura del segle XVIII, d'una sola mà.

6. Notes als fol. 16r («Es digno de lectura el Privilegio del Señor Infante Don Juan en favor de los veleros, dado en Gerona, 30 de diciembre de 1377, de que habla el primer Sup. Del memorial...»); fol. 52v, manícula; fol. 142r («Primera ereccion de Albadiveros en Cuerpo solemne de Comunidad»); fol. 142v (Quales oficios se entendieron por Albadiveros en los principios.), fol. 143r («Oficios que se agregaron á los Albadiveros despues del Real Privilegio, y entre ellos los tenderos que oy litigan»); fol. 167r («Al que fue Joan Geli»).

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona», al foli 1r i al 39r.

9. Copista únic.

10. Revisions i correccions: Fol. 127r, 129v,

11. Antiques signatures: Fol. de guarda IIr, a baix, a la dreta: «Ms | 44».

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Els folis de guarda són fatigats.

2. Datació: Segle XVIII, post 1755.

3. Origen gironí.

4. Propietaris i procedència: Narcís Camps, prevere de finals del segle XVIII i principis del segle XIX,⁴¹¹ BDGS.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes. El ms. és protegit per una membrana de plàstic transparent.

411. El 13 de novembre del 1798, a presentació reial, Narcís Camps era promogut a la càtedra de Retòrica del Seminari de Girona, G-169, fol. 9r, que tenia unit el benefici de Sant Domènec de la Seu; càtedra i benefici vacaven per la promoció de Cirus Valls a una canongia de la Seu d'Urgell, D-453, fol. 354r. Més endavant, el 1814, obtenia la doma de Parlavà, G-469, fol. 165r. L'any 1818 el vicari general li conferia els beneficis de Sant Antoni i dels Àngels, de Cabanes, i del Corpus, del Roser i de Sant Miquel, de Riudellots, en qualitat de llegats piadosos, D-473, fol. 156r. El 1821 renunciava la doma de Parlavà, D-476, fol. 109.

a) Mides de superfície i gruix: 210 x 300 x 40.

b) Material: Fins fa pocs anys hi havia una ànima de pasta, recoberta de pell gastada i corcada, de color marron fosc. A la tapa II, al marge inferior esquerre, trencadura i, en bona part, desaparició de la coberta. Ara, després de la restauració de tot el ms. al Taller de Restauració de documents gràfics del monestir de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona l'any 2014, l'ànima és de post i la pell és l'antiga restaurada.

c) Indicacions escrites: En l'antiga contratapa I s'hi podia llegir: «4 - Camps». Avui a la contratapa II, a l'angle inferior esquerre, hi ha l'etiqueta del taller que ha restuarat el ms.: «Monestir | Sant Pere de les Puel·les | Taller de Restauració de Documents Gràfics».

d) Elements decoratius: En totes dues tapes, ferros en sec: Dos rectangles de bordó i mitja canya, entre els quals corre una sanefa de cercles. A l'interior del rectangle menor, rombe doble. A l'interior del rombe menor, un altre rombe que conté la creu de Sant Jordi, en ferro daurat clapejat d'estrelles. La tapa II és igual, més fatigada i tenia un gran estrip a la part inferior, ara completament solventat i salvades les parts mínimes que en subsistien.

2. Llom ras, de pell nova, amb un fragment del llom primitiu.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis interns de pell, tres dels quals, a la tapa I, eren trencats i ara han estat adobats; els nervis interns en treuen quatre d'externs.

b) Descripció dels sectors: Buits. Abans de la restauració, a baix hi havia hagut una etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 38».

4. Altres elements:

a) Folis de guarda: II + III, amb filigrana «TORREJON | cotton» somada de torre, sense cap anotació.

b) Tancadors de cinta, de color marron clar, que surten de les dues tapes.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que els folis de guarda.

d) Talls sense particularitats.

e) Capçaleres i capçades a dalt i a baix, refetes.

g) Llavis de la mateixa pell, restaurats.

4. Conclusió. Data: La coberta originària és del segle XVII, restaurada el 2014.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 152.

5. Dimensions: 193 x 294 x 30.

6. Plects:

- 1) Plect de 4 x 2, folis 1-8.
- 2) Un foli solter, foli 9.
- 3) Plect de 5 x 2, folis 10-19.
- 5) Plect de 5 x 2, folis 20-29.
- 6) Plect de 5 x 2, folis 30-29.
- 7) Plect de 5 x 2, folis 30-39.
- 8) Plect de 5 x 2, folis 40-49.
- 9) Plect de 5 x 2, folis 50-59.
- 10) Plect de 5 x 2, folis 60-69.
- 11) Plect de 5 x 2, folis 70-79.
- 12) Plect de 5 x 2, folis 80-89.
- 13) Plect de 5 x 2, folis 90-99.
- 14) Plect de 5 x 2, folis 100-109.
- 15) Plect de 5 x 2, folis 110-119.
- 16) Plect de 5 x 2, folis 120-129.
- 17) Plect de 5 x 2, folis 130-139.
- 18) Plect coix 5/3, folis 140-147.
- 19) Plect coix de 2/3, folis 148-152.

Al fol. 1r, angle inferior dret, en llapis «Ms | 45». Al foli 3r, angle superior esquerre, d'una mà del segle XVIII: «de Roselló».

7. Fragments: a) Bifoli de 163 x 216, escrit per les quatre cares, antigament col·locat entre la tapa I i el cos del volum.

b) Bifoli de 157 x 209, escrit per tres cares, antigament col·locat entre la tapa I i el cos del volum.

c) Fragment de 76 x 208, escrit per les dues cares, antigament col·locat entre els folis 89 i 90.

Després de la restauració els tres fragments són posats per ordre dins una bossa de paper enganxada a la contratapa II.

8. Foliació moderna, contínua, feta el dia 20 d'octubre de 2012, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigrana de la creu, semblant a la de VALLS I SUBIRÀ 1487, documentada a Olot entre 1543 i 1548.

12. Sistemes de ratllat: Plegat tabel·liònic i pautat a punta seca, >>>><<<<. Després de la restauració el plegat tabel·liònic s'ha atenuat.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Folis 3-102 Fol. 3r, *inc.*: «[*al man*] de Roselló [*fin al man*]. Tornetix (*sic*) de Peu. Diumenge a XVIII de Janer de MDCXIII. En aquest dia despres dinar

en la plassa del vi de la present Ciutat de Gerona se feu en la forma y modo acostumats un torneig a peu que quiscun any per ordre dels molt Il·lustríssims Diputats del general de Catalunya La confraria del Glorios Sant Jordi de la present Ciutat acostuma de fer ...».

Exp.: « ... de todas las quals cosas fonch llevat acte per mi Salvi Fabrega notari de gerona i escriua del ofici de la deputatio local de la dita Ciutat y Collecta».

2. Identificació de l'autor i l'obra: CONFRARIA DE SANT JORDI, [*Torneigs, èpoques, extraccions (= eleccions), lletres de la Confraria, 1614-1631*].

3. Altres manuscrits desconeguts.

B

1. Folis 103-105 Fol. 103r, *inc.*: «REDRES, O, NOVES ORDINATIONS de la Confraria del Glorios Sant Jordi de la Ciutat de Gerona fet en lo Any MDCXXXI. Primerament ordenam que en la inseculatio dels confreres de dita confraria...».

Esp.: « ... es assaber en la firma de dits Cerda Nuet y albanya Antoni Busquets estudiant y Bernat Boris Seruent de Gerona aestes coses spacialment (*sic*) Cridats».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Redreç o noves ordinacions de la confraria del gloriós Sant Jordi de la ciutat de Girona de l'any 1631*.

C

1. Folis 106r-150r. fol. 106r, *inc.*: «Dimarts XXII de Abril MDCXXXI conuocada etc. Joan Agusti de Sauarrés Prior ...».

Fol. 150r, *exp.*: «... altro orde donat per lo prior y clauari de dita confraria prenent per testimoni montserrat Cassanyes [...] y Michael Janer perayre de gerona».

2. Identificació de l'autor i obra: CONFRARIA DE SANT JORDI, [*Torneigs, èpoques, extraccions (= eleccions), lletres de la Confraria, 1631-1640*].

A-C

3. Altres manuscrits: AHMG, *Liber actorum et negotiorum admodum Illustris confratriae Sancti Georgii personarum militarium in civitate et statione Gerundae {1643-1709}*.

4. Catàlegs i bibliografia: Enric-Claudi GIRBAL, *Noticias sobre los antiguos gremios y cofradías de Gerona*, dins «Revista de Gerona», XI (1887), 33-39; Pelai NEGRE I PASTELL, *La cofradía de Sant Jorge y la nobleza gerundense*, dins «AIEG», VI (1951), 271-322.

Folis 150v-152v buits.

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura irregular en altura i amplada.

2. Tipus de ratllat: Tres línies verticals de plegat tabel·liònic, la segona de les quals defineix el cantó esquerre de la caixa d'escriptura, quedant els marges superior, inferior i dret a l'albir dels diferents copistes.

3. Tipus de lletra i mans: Cursives del segle XVII.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona», als folis 3r i 49r.

8. Fragments: a) [Fol. 1r], *inc.*: «Comte del gastat per la cofradria de Sant Jordi de Gerona comensant vuy als 14 mars 1650 ...».

[Fol. 2v], *exp.*: «... y per deliberacio de dita confraria. [...] riera Bernat Famada per la conducta del [...] Ber]nat famada».

b)[Fol. 1v], *inc.*: «[...] de torrent, clauari de St Jordi que a 24 de abril 1650 ...».

[Fol. 2v], a l'angle inferior dret del verso del foli, *exp.*: «comptes de la confraria de St. Jordi».

c) [Entre folis 89 i 90], recto: «Me toca tot a mi | bo que Talleda ha | promes acabar de | pagar per Nadal prop | vinent | Gerona e de Juliol | de 1824 | Camps».

Verso: «Señor [ms.] Don Narciso Camps Pbro. [fi de ms.] | Esta Ilustre y Venerable Congre-|gacion de los Dolores de MARÍA | ha resuelto concluir el Septena-|rio, con una funcion de rogativa, | que se celebrará con Esposicion | del SANTISIMO SACRAMENTO, y cu-|yo objeto es suplicar al Señor por | intercesion de su Santisima Madre | se digne conceder la lluvia que | es de tanta urgencia para asegu-|-rar la cosecha, que está amena-|-zada de perderse enteramente; | Para la vela se convida á V. y | se espera tendrá la bondad de asistir desde la [ms.] una y media á las dos [fi de ms.] | con esto | concurrirá V. al alivio temporal, | si nos conviene, y ganará el me-|-rito correspondiente á tan devo-|-to acto».

9. Copistes: a) un copista escriu els folis 1-75v; b) un segon copista escriu els folis 76r-97v; c) un tercer copista escriu els folis 97v-102v, 116r-140r; ; d) el quart copista escriu els folis 103r-112v; e) el cinquè copia els folis 113r-116vr; f) un sisè copista és responsable dels folis 141r-147v; g) i un setè i darrer copista escriu els folis 148r-150r.

12. Notícies històriques: Es tracta d'un dietari o llibre d'actes de la confraria de Sant Jordi, secció de Girona, que el braç militar de la Generalitat de Catalunya organitzà el 1565, amb ordinacions d'aquell any, reformades el 1573.

La confraria de Sant Jordi és la corporació del braç militar més antiga de Catalunya. La primera confraria fou justament la de Girona, creada el 1386 pel primogènit Joan, duc de Girona, després que el 1371 Pere III hagués fundat l'orde dels cavallers de Sant Jordi.⁴¹²

412. Cf. Armand DE FLUVIÀ I ESCORSA, *Manual de nobiliària catalana*, Barcelona 2012, 31.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació bo.
2. Datació: Segle XVII (1614-1640).
3. Origen: Confraria de Sant Jordi de Girona.
4. Propietaris i procedència: Narcís Camps, prevere, BDSG.

39

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 210 x 300 x 25.
 - b) Material: Ànima de pasta, recoberta de pergamí fosc i embrutit.
2. Llom del mateix pergamí.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant dos nervis interns que a l'exterior treuen sengles teixells de cuir amb quatre fils del cosit, formant tres seccions rases.
 - b) Descripció de les seccions: 1)-2) buides; 3) al capdavant, etiqueta quadrada de paper blanc, amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms | 39».
3. Altres elements:
 - a) Folis de protecció i de guarda: I al final, del mateix paper que els altres folis del ms.
 - b) Tancadors de cintes de roba conservats (2), llevat de la inferior de la tapa I.
 - c) Cobertes (folres) del mateix paper que el de la resta del ms.
 - d) Talls sense particularitat.
 - e) Capçalera a dalt i a baix; no hi ha capçada perquè els fils del cosit intern es recullen a l'exterior del llom.
 - g) Llavis del mateix pergamí.
4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: 46-[95] + I.
5. Dimensions: 205 x 298 x 10.
6. Plecs: 1) Restes d'un plec de 9 x 2, del qual només es conserven en forma semblant a talons els fragments mutilats de la meitat inferior dels folis.

2) Restes d'un plec de 11 x 2, del qual només es conserven en forma semblant a talons els fragments mutilats de la meitat central dels folis.

3) Plec de 13 x 2, folis 46-71, sense reclam.

4) Plec de 12 x 2, folis 72-95.

Al foli 46r, marge inferior dret, escrita en llapis, signatura antiga del ms.: «Ms | 48».

8. Foliació contínua, coetània de l'escriptura del ms., en tinta i xifres aràbigues, a l'angle inferior dret del recto dels folis, des del foli 46 al 87; continuada per l'autor d'aquest catàleg en llapis fins al final.

9. Numeració de plecs: No se'n veu rastre.

10. Filigrana de «GASPAR RIBAS», semblant al tipus VALLS I SUBIRÀ 729, documentada l'any 1814.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Folis 46-87. Fol. 46r, *inc.*: «... (*initio mutilus*) cum hoc discrimine quod justus potest petere ut sibi actiones cedantur, et ad id creditor cogi potest minime vero injustus (q. 65) ...».

Fol. 87r, *exp.*: «... R. Porque en las criminales es prohibido por constitucion, exceptuada la provision de tormentos».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{Praxis iudiciaria}*.

B

1. Folis 88-89. Fol., 88r, *inc.*: «Index titulorum qui hocce libro continentur. A. Addita ad titulum de jure contrahentis ... 62 ...».

Fol. 89 r, *exp.*: «... De variis initiendarum (*sic*) actionum modis ... 53 vuel.».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Praxis iudiciaria*.

3. Altres manuscrits desconeguts.

6. Contingut:

Amb ajut de l'índex final es pot reconstituir el contingut tant de les parts perdudes com de les parts conservades del volum:

Fol. 1r: De libelli oblatione.

Fol. 3r: Circa citationem notae.

Fol. 6r: Reproductio litterarum et de articulando.

Fol. 8v: De responsionibus.

Fol. 9v: De interrogatoriis seu interrogationibus.

Fol. 10r: De testibus et plica.

- Fol. 11r: De dilationibus.
 Fol. 11r: De domibus evacuandis.
 Fol. 12r: De variis articulandi modis.
 Fol. 14r: De probatione privatae scripturae.
 Fol. 16r: Comparitio rei.
 Fol. 17r: De communicatione processus.
 Fol. 18r: De exceptionibus quae a reo opponi solent in litis ingressu.
 Fol. 19r: De exceptione fori declinatoria.
 Fol. 20r: De reconventionem.
 Fol. 20r: De exceptionibus dilatoria et peremptoria.
 Fol. 21r: De exceptione excussionis.
 Fol. 23r: Articuli ex parte rei offerendi.
 Fol. 25r: De productione instrumentorum.
 Fol. 25v: De productione plicae.
 Fol. 27r: De publicatione testium et processus denuntiationis.
 Fol. 29r: De schedulis resolutivis. Resolutiva actoris.
 Fol. 30r: De resolutiva rei.
 Fol. 31r: De Apellatione, et quando interponatur.
 Fol. 32v: Scheda interpositionis appellationis apud iudicem ad quem.
 Fol. 33r: De executione sententiae.
 Fol. 34r: Designa bonorum.
 Fol. 40r: De executione contra civem Barcinonensem.
 Fol. 41r: De tertio executioni se opponenti.
 Fol. 45r: De iure contrahentis ex aliquo privato titulo super re hypothecata, tum respectu rei, tum creditorum anteriorum.
 Fol. 46v: De executione ad actionem hypothecariam consequendam.
 Fol. 47r: De liquidationis decreto.
 Fol. 49r: De capitulis ex parte rei.
 Fol. 50r: De scedula resolutiva actoris.
 Fol. 50v: De scedula resolutiva ex parte rei.
 Fol. 51r: Spetialia (*sic*) quaedam circa liquidationem, seu verius purgationem, quae possessorium spectant.
 Fol. 52r: Addita ad titulum De iure contrahentis etc., citum (*sic*) in pag. ss.
 Fol. 53v: Titulus 13us. De variis initiendarum (*sic*) actionum modis.
 Fol. 54v: Causa redditionis computorum.
 Fol. 55v: Decretum operarum.
 Fol. 56r: Causa rescissionis alicujus contractus in causa qua quis compellere vult creditores ad firmandam concordiam.
 Fol. 57v: De causa qua quis praecarium reuocare vult.
 Fol. 58v: De clamore et retroclamo.
 Fol. 59r: Provisio Judicis.
 Fol. 59v: De domibus evacuandis.
 Fol. 61r: De causa nuntiationis novi operis.
 Fol. 61v: De Empara.
 Fol. 62v: Stabilimentum à Baiulia.
 Fol. 63r: De Rei vindicatione.
 Fol. 64v: De Sequestro.
 Fol. 65v: Quando quis à duobus molestatur super decimae praestatione.

- Fol. 66r: De Legitima.
 Fol. 67v: De Iudicio concursus creditorum.
 Fol. 70r: Si advocatus vult compellere suum clientulum, ut sibi solvat salarium.
 Fol. 70v: Praxis beneficialium causarum, ea occasione, quod beneficium vacans ad se pertinere quis pretendat.
 Fol. 71v: De tollenda empara sigilli curiae ecclesiasticae. De pretentione alicujus ad distributionem Causae piae.
 Fol. 72r: Modus petendi aliquem subrogari in manumissorem testamentarium.
 Fol. 72v: De Interdictis.
 Fol. 73v: De tertii citatione. De citatione haeredis rei decedentis inter litis moras.
 Fol. 74r: De causa diu dormiente.
 Fol. 74v: De tertio liti sese opponenti. De quibusdam formulis variarum schedularum pro diversitate casuum inter litium moras incidentium.
 Fol. 75r: Comparitio et deductio facienda per partem instantem visuram in loco quaestionis.
 Fol. 76r: De miserabilitatis allegatione.
 Fol. 76v: De schedula quâ petitur a paupere solemnitate, ut pars altera salarium deponat. De modo petendi Notarium Causae ut suspectum, cum testes recipiendi sunt. De scripturarum adprehensione
 Fol. 77r: Manualis adprehensio.
 Fol. 78r: De unione processus.
 Fol. 78v: De attentatorum revocatione.
 Fol. 79r: De revocatione attentatorum via privilegiata.
 Fol. 79v: De instantiae renuntiatione.
 Fol. 80r: De falliti creditoribus consulendo.
 Fol. 82r: Titulus 15us. De rescissione sententiae in iudicatum transactae vigore instrumenti de novo reperti.
 Fol. 82v: Bannum quomodo ab Intendenti Generali petatur.
 Fol. 84v: Formula absolutionis iuramenti.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura irregular, a columna tirada, de 20-31 línies constata-des. Impaginació del foli 72r: 15 + 175 + 10 x 15 + 260 + 20.
3. Tipus de lletra i mans: Escriptura cursiva del segle XVIII, de diverses mans: a) fol. 46-70; b) fol. 71-79r; c) fol. 79r-87r; d) fol. 88-89.
7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de |Girona» als folis 46r i 79r.
9. Copistes: Quatre.
10. Revisions i correccions escasses.
11. Antigues signatures: *Olim* ms. 48.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació precari, a causa de les taques d'humitat que han estovats el paper.

2. Datació: Principis del segle XIX.
3. Origen barceloní.
4. Propietaris i procedència: No consten.

40

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

- a) Mides de superfície i gruix: 215 x 308 x 27.
- b) Material: Ànima de cartró recobert de pell jaspiada, de color marron.
- d) Elements decoratius: A totes dues tapes, orla de ferros daurats que ressegueix els quatre cantells; al centre i als quatre angles ferros daurats.

2. Llom de la mateixa pell que la resta del manuscrit, gastat.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres dobles nervis interns, que no en treuen d'externs.

b) Descripció dels sectors: 1)-5), ferro daurat en forma de gerra; 6) el ferro és amagat per una etiqueta quadrada de paper blanc, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 40». Entre aquest sector i la capçalera que manca hi trobem quatre línies de ferros daurats.

3. Altres elements:

- a) Folis de protecció i de guarda: I + I, formant bifoli amb el folre de les dues tapes. Porta filigrana de «LLUBIÀ», del tipus VALLS I SUBIRÀ 569, documentada a Barcelona al 1801.
- c) Cobertes (folres) de paper d'aigües, de color verd predominant.
- d) Talls sense particularitats.
- e) Capçalera a dalt, desapareguda pel desgast la de baix.
- g) Llavís de la mateixa pell, els inferiors molt deteriorats.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: I-V fol. + 231 pàgs. + 84² pàgs.
5. Dimensions: 205 x 299 x 20.
6. Plecs:
 - 1) Plec coix de 2 x 1, folis I-III.
 - 2) Bifoli, folis IV-V.
 - 3) Bifoli, pàgines 1-4.

- 4) Bifoli, pàgines 5-8.
- 5) Plec de 3 x 2, pàgines 9-20.
- 6) Plec de 4 x 2, pàgines 21-36.
- 7) Plec de 4 x 2, pàgines 37-52.
- 8) Plec coix, de 5/4, pàgines 53-72.
- 9) Plec de 4 x 2, pàgines 73-88.
- 10) Plec de 4 x 2, pàgines 89-104.
- 11) Plec de 2 x 2, pàgines 105-112.
- 12) Plec de 2 x 2, pàgines 113-120.
- 13) Plec de 5 x 2, pàgines 121-140.
- 14) Plec de 5 x 2, pàgines 141-160.
- 15) Plec de 5 x 2, pàgines 161-180.
- 16) Plec de 10 x 2, pàgines 181-218.
- 17) Plec de 4 x 2, pàgines 219-6², amb un bifoli intercalat entre la pàg. 224 i la 229 (pàg. 225-228).
- 18) Plec de 5 x 2, pàgines 7²-26².
- 18) Plec de 5 x 2, pàgines 7²-26².
- 19) Bifoli, pàgines 27²-30².
- 20) Bifoli, pàgines 31²-34².
- 21) Plec de 5 x 2, pàgines 35²-54².
- 22) Plec de 2 x 2, pàgines 55²-62².
- 23) Plec coix, de 5/6, pàgines 63²-83².

Al fol. IIIr, al marge inferior dret, possible signatura antiga: «S-5».

8. Foliació: a) Folis I-V, feta el dia 20 de novembre de 2012, en llapis, a l'angle superior dret recto dels folis. b) Pàgines 1-190, antiga, en tinta i xifres aràbigues, a la l'angle superior dret/esquerre del recto/verso dels folis. c) Pàgines 191-232, feta el dia 29 de novembre de 2012, en llapis, a l'angle superior dret/esquerre del recto/verso dels folis. d) Pàgines 1²-57², antiga, en tinta i xifres aràbigues, a l'angle superior dret/esquerre del recto/verso dels folis. e) Pàgines 59²-84², feta el dia 4 de desembre de 2012, en llapis, a l'angle superior dret/esquerre del recto/verso dels folis.

10. Filigranes: a) Fol. II, pàg. 121-180, 181-190, 209-228, 17²-26², filigrana «PUIGDENGOLAS», molt semblant a la del tipus VALLS I SUBIRÀ 713, documentada a Capellades del 1800 al 1817.

b) Fol. V, pàg. 229, filigrana «ANTON FERRER», de Capellades, com la de VALLS I SUBIRÀ 360, documentada a Manresa el 1809.

c) Pàg. 1-36, 53-72, 105-112, filigrana «ALMIRALL», del tipus VALLS I SUBIRÀ 11, documentada a Barcelona el 1807.

d) Pàg. 37-52, 113-120, filigrana «MIQUEL», del tipus VALLS I SUBIRÀ 601, documentada a Lleida el 1811.

e) Pàg. 73-104, filigrana amb les lletres «An» i «G» dins rosari, que no trobem repertoriada.

f) Pàg. 191-208, 63²-82², filigrana «ROMANÍ», semblant a la del tipus VALLS I SUBIRÀ 813, documentada a Capellades el 1823. Presenta alguna

variació en la figura de l'ocell i, a més, li manca a sota la inscripció «CAPELLADES».

g) Pàg. 27²-34², filigrana «MIQUEL», del tipus VALLS I SUBIRÀ 601, documentada a Manresa el 1811.

h) Pàg. 45²-62², filigrana «PASQUAL», del tipus VALLS I SUBIRÀ 676, documentada a Capellades al 1817, a Barcelona els anys 1818-1819 i a Cardedeu l'any 1820.

i) Pàg. 83²-84², filigrana «ROMANÍ», del tipus VALL I SUBIRÀ 827, documentada a Capellades el 1804.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Foli III- Pàg. 189. Fol. IIIr, *tit.*: «Praxis utraque civilis nempe et criminalis. Ad recentiore[m] hocque seculo vigentem, fori Catalonici stilum municipalesque Leges accomodata. Pars Prima civilem Praxim continens Auctore Anonimo. In Meliorem vero quo nunc husque methodum ordinatore et adictionatore Don Joanne Stephano Anglada et Torrents⁴¹³ Causarum Patro- no Barcinonensi Iuris Civilis Cervariensi et hujus florentissimae Academiae Professorum Competitore».

Fol. IIIv buit.

Folis IVr-Vv. Fol. IVr, *inc. de l'índex*: «Index ad praxim civilem. Petitio prima, quae introductoria dicitur... ».

Fol. Vv, *exp. de l'índex*: «... De modo petendi ab Advocato sua honoraria solvenda a Clientulo 1888».

Pàg: 1, *inc. del tractat*: «Petitio prima, quae introductoria dicitur. Maginifico Señor ... ».

413. Desconegut de BROCÀ i de VILA. Cf. TORRES AMAT, 44, que el cita com autor d'un discurs sobre el *Sumari de batalla a ultrança* de Pere Joan Ferrer, en estat manuscrit el 1799. Segurament Torres es referia al que ara és el volum IX del ms. 729 de la BC, fol. 183s., on hi ha, efectivament, el «Sumari de batalla a ultrança fet per mosèn Pere Joan Farrer, cavaller. Proceheix (*sic*) un breu discurs del doctor en dret don Joan Esteve Anglada y Torrents, advocat de la Reial Audiència de Catalunya, en què descobreix les circumstàncies de l'escrit i de son autor, ab altres curiositats que fan apreciable est manuscrit. Any de 1799», citat a RMC, I, 231. És coautor del *Informe de Manuel Argemi, administrador de censos y censales del Principado de Cataluña, sobre el modo de redimir y vender, en particular, los censos perpétuos de las temporalidades y sus dominios* [signat per] *Manuel Argemir, Juan Esteban Anglada y Torrents, ante Ignacio Clos y Vilar, notario* [1793], obra conservada a la BNM, ms. 18572/17, 12 fol. També va escriure un pròleg a un exemplar de les *Consuetudines Episcopatus Gerundensis*, el ms. 67 de l'ACG, esmentat supra, ms. num. 8, III, III, 3, (L).

Pàg. 189, *exp.*: «... por lo que trabajé T. día y siguientes para formar los articulos presentados t. dia, tanto, et sic de ceteris, infine. Vid. Mich. Ferrer part 3. observant⁴¹⁴ Cap. 6».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM i Joan Esteve ANGLADA I TORRENTS, [*Praxis Civilis*].

6. Contingut:

Index ad praxim civilem.

- Pàg. 1. Petitio prima que introductoria dicitur.
- Pàg. 8. De assignatione (*sic*) Curatoris.
- Pàg. 9. De reproductione Litterarum.
- Pàg. 10. De presentatione Articulorum.
- Pàg. 15. De Interrogatoriis.
- Pàg. 16. De exhibitione Litterarum, earumque speciebus.
- Pàg. 18. De dilationibus.
- Pàg. 20. Variis articulandi modis.
- Pàg. 25. De Rei comparitione.
- Pàg. 27. De Processu Communicatione petenda.
- Pàg. 29. De exceptionibus que â Reo opponi solent in littis ingressu.
- Pàg. 32. De Reconvencione.
- Pàg. 34. De Exceptione executionis.
- Pàg. 37. De articulis ex parte Rei offerendis.
- Pàg. 42. De Citatione Tertii.
- Pàg. 43. De Citatione Heredis Rei descedentis (*sic*) inter Littis moras.
- Pàg. 44. De Tertio se litti opponente.
- Pàg. 45. Cum causa diu dormierit.
- Pàg. 46. De productione plicae.
- Pàg. 47. De publicatione testium, et Processus denuntiatione.
- Pàg. 51. De Schedulis Resolutivis. Resolutiva Actoris.
- Pàg. 54. Resolutiva (*sic*) Rei.
- Pàg. 55. De Sententiis.
- Pàg. 56. De Appellationibus.
- Pàg. 60. De Supplicationibus (*sic*).
- Pàg. 63. De Apellatione ad Regium Concilium.
- Pàg. 64. De Nullitatibus.
- Pàg. 65. De Reclamationibus.
- Pàg. 65. De Executione Sententiae.
- Pàg. 82. Specialia quedam que inter exequendum accidere solent vel possunt.
- Pàg. 82. De Executione contra Civem Barcelonae.
- Pàg. 83. Respontio (*sic*) Requisitionis.
- Pàg. 84. De tertio se executioni opponente.

⁴¹⁴. Per a Miquel Ferrer, conseller de la Reial Audiència de Barcelona, cf. TORRES AMAT, 246; BROCA 402. L'obra citada és *Observantiarum Sacri Regii Cathaloniae Senatus eius olim celebrimi conciliarii Michaelis Ferrer Editio*, Barcelona, Joan Simon 1608. Per a les altres obres de M. Ferrer, cf. PALAU 90357-90362.

- Pàg. 85. De oppositione seu optione Dotali.
 Pàg. 90. De Jure offerendi.
 Pàg. 91 De executione contra obligatum per Hipotecarium.
 Pàg. 93. De Securitate exemptoris Rei subhastatae.
 Pàg. 95. De Liquidationis Decreto. Articuli ex parte Actoris.
 Pàg. 99. Articuli ex parte Rei.
 Pàg. 101. Melioramenta.
 Pàg. 103. Resulatoria (*sic*) Actoris.
 Pàg. 104. Resulatoria Rei.
 Pàg. 109. De Clamo et Retroclamo.
 Pàg. 113. De Varis (*sic*) intendarum (*sic*) Actionum modis. De Domibus euacuan-
 dis.
 Pàg. 117. De Novi operis Nuntiatione.
 Pàg. 120. De Exempara.
 Pàg. 122. De Sequestro.
 Pàg. 124. De Judicio concursus Creditorum.
 Pàg. 132. De Falliti Creditoribus Consulendo.
 Pàg. 134. De modo compellendo Creditores ad transigendum.
 Pàg. 137. De jure contrahentis non Creditoris.
 Pàg. 139. De attentatorum revocatione.
 Pàg. 140. De attentatorum revocatione via privilegiata.
 Pàg. 142. De Resisione (*sic*) sententiae et in integrum restitutione adversus eam.
 Pàg. 143. De Resisione Contractus.
 Pàg. 144. De Judicio redditionis computorum.
 Pàg. 146. De Judicio Emphiteutico.
 Pàg. 150. De Fidejussoris liberatione invito principaliter obligato.
 Pàg. 151. De Revocatione Precarii.
 Pàg. 153. De Revendicatione (*sic*) rei in vim pacti de retro.
 Pàg. 157. De Interdictis.
 Pàg. 161. De Alimentis.
 Pàg. 163. De Legitima.
 Pàg. 166. De Decimis.
 Pàg. 168. De his quae obligando contingunt litte pendente. De Attentatorum
 revocatione.
 Pàg. 169. De attentatorum revocatione via privilegiata.
 Pàg. 171. De probatione quae fit per ocularem inspectionem vulgo visura.
 Pàg. 172. De comparatione et deductione facienda per partem instantem visuram
 in loco quaestionis.
 Pàg. 175. De Actorum cumulatione.
 Pàg. 176. De Manuali sive Protocoli apprehensione.
 Pàg. 178. De Escripturarum apprehensione.
 Pàg. 179. De recusatione scribae in testium receptione.
 Pàg. 180. De modo cogendi à Paupere Divitem ut deponat Salar[i]um pro sua
 parte.
 Pàg. 180. De Miserabilitatis allegatione.
 Pàg. 181. De Littis renuntiatione.
 Pàg. 182. Extraordinaria quaedam. De operarum faciendarum licentia et Judicis
 Decreto.

- Pàg. 183. De Subrogatione Manumissorum, et ipsorum excusatione.
 Pàg. 184. De Modo petendi Stabilimentum â Bajulia generali.
 Pàg. 185. De Banno.
 Pàg. 188. De modo petendi ab advocato sua honoraria solvenda â Clientulo.
- Pàgs. 190-208 buides.

B

1. Pàgs. 209-212, *inc.*: «Index ad praxim civilem ...» [*Repeteix índex dels folis IV-V*].
 Pàgs. 213-226. Pàg. 213, *inc.*: «Additiones ad Praxim Civilem. A. ad. tit. *de Dilationibus* fol. 20 adde quod ad impediendam Dilationem ...».
 Pàg. 225, *exp.*: «... y particular de la Ciudad de Barcelona ex extensivo â la Ciudad de Gerona que le tiene comunicado por una de sus costumbres escritas como expresa Mieres lugar ultimamente citado. n 9.».
2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM i Joan Esteve ANGLADA I TORRENTS, *Index ad praxim civilem* i *Additiones ad Praxim civilem*.

C

1. Pàgines 227-57². Pàg. 227, *tit.*: «Praxis utraque Civilis nempe et Criminalis ad recentiore, hocque Seculo vigentem, fori Catalonici stilum, municipalesque Leges accomodata. Pars altera Criminales Praxim complectens».
- Pàg 229-230: «Indice de los tratados».
- Pàg. 231-232 buides.
- Pàg. 1²-57². Pàg 1², *inc.*: «Praxis Criminalis. Suplica criminalis introductoria Instante Parte. N. De la villa de ... ».
- Pàg. 57², *exp.*: «... Y al ultimo de la Sumaria, despues de Concluido todo, pondra la cuenta de todas las costas.».
2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM i Joan Esteve ANGLADA I TORRENTS, [*Praxis Criminalis*].
6. Contingut:

Indice de los Tratados.

- Pàg. 1. Suplica criminalis Introductoria Instante Parte.
 Pàg. 3. Supplicatio venia impetrata facienda.
 Pàg. 5. Instancia Fiscii quando quis iterum acusaturs obtenta remissione (*sic*).
 Pàg. 6. Supplicatio pro parte Fiscii.
 Pàg. 7. Comparatio Rei in Causa Criminali.
 Pàg. 7. De evocatione Causae Criminalis in Regia Audientia.
 Pàg. 8. Evocatio per simplicem Recursum arreptionis Itineris.
 Pàg. 9. Accusatio Delicti ab eo qui Injuriam passus est.
 Pàg. 10. Supplicatio liberationis Rei.

- Pàg. 11. Relaxatio Opretionis (*sic*) Rei.
 Pàg. 11. De Paupertate Rei.
 Pàg. 12. Comparitio Rei.
 Pàg. 12. Discussio Allegationum.
 Pàg. 12. Supplicatio Agentis Fiscalis.
 Pàg. 13. Communicatio Processus Criminalis.
 Pàg. 14. De Injuria Verballi illata.
 Pàg. 14. Demanda de Strupo.
 Pàg. 16. De denuntiatione delicti Instante Parte.
 Pàg. 17. Inquisitio Fiscalis.
 Pàg. 18. Forma praeventionis Inquisitionis de Processu via ordinaria et per inquisitionem coram Domino Rege vel eius Locumtenente generali aut alio quocumque iudice.
 Pàg. 18. Provision de captura.
 Pàg. 25. Provision de tortura.
 Pàg. 26. Sentencia.
 Pàg. 27. Preguntas, Respuestas, que enseñan el modo de proceder con toda rectitud en las Sumarias Criminales, con sus respective Peticiones para empezar dichos Juicios en los tres modos que se deben empezar, quales son, por acusacion, Denunciacion, y de officio.
 Pàg. 35. Pedimento de acusacion.
 Pàg. 40. Pedimento de officio.
 Pàg. 48. Pedimento de denunciacion.
 Pàg. 49. Formulario para substanciar toda especie de causas, al estilo de la Real Sala Criminal de la Real Audiencia del Principado de Catalunya.
 Pàg. 55. Cabeza, y pie de la deposicion de un Testigo.
 Pàg. 56. Auto de Embargo de Bienes.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 155 x 270, de 27-34 línies. Impaginació de la pàgina 3: 30 + 155 + 20 x 10 + 270 + 15.
3. Tipus de lletra i mans: Lletra cursiva del segle XVIII, de diverses mans.
6. Notes a les pàg. 219, 220, 221.
7. Timbres: Bibliotheca | Seminarii | Gervndensis, al foli III i a la pàg. 79.
9. Copistes diversos.
10. Revisions i correccions a les pàg. 32, 33, 37, 46, 93, 98, 114, 120, 128, 133, 19².
12. Notícies històriques: Tal com diu la pàgina de títol, l'obra era anònima i fou reorganitzada i ampliada per Joan Esteve ANGLADA I TORRENTS, causídic a Barcelona i a Cervera en dret civil.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació acceptable.

2. Datació: Segle XIX in.
3. Origen barceloní.
4. Propietaris i procedència: No consten.

41

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 155 x 222 x 45.
 - b) Material: Ànima de cartró recoberta de pell marron, molt gastada, trençada a les tapes I i II, a la part superior de la banda del llom.

2. Llom de la mateixa pell que la resta del manuscrit, força trencat.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec són cosits entre ells i a les tapes mitjançant cinc nervis interns que en treuen d'externs i formen sis seccions.
 - b) Sis seccions separades per set ferros daurats en forma de flors; a la secció cinquena, el ferro daurat és amagat per l'etiqueta quadrada de paper blanc, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 41». Sota l'etiqueta sobresurt un paper blanc, probablement d'una cota antiga, ara tapada.
3. Altres elements:
 - a) Folis de protecció i de guarda: I + I. Tots dos folis de guarda formen bifoli amb el paper de folre de les tapes.
 - c) Cobertes (folres) del mateix paper que els folis de guarda.
 - d) Talls jaspiats, amb aigües de color vermell força esvaït.
 - e) Capçaleres desaparegudes, conservada la capçada inferior.
 - g) Llavis fatigats.

4. Conclusió. Data. Segona meitat del segle XVII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: 362.
5. Dimensions: 150 x 207 x 38.
6. Plecs:
 - 1) Plec coix, de 5/4, folis 1-9.
 - 2) Plec de 4 x 2, folis 10-17.
 - 3) Plec de 4 x 2, folis 18-25.
 - 4) Plec de 4 x 2, folis 26-33.
 - 5) Plec de 4 x 2, folis 34-41.
 - 6) Plec de 4 x 2, folis 42-49.

- 7) Plec de 4 x 2, folis 50-57.
- 8) Plec de 4 x 2, folis 58-65.
- 9) Plec de 4 x 2, folis 66-73.
- 10) Plec de 4 x 2, folis 74-81.
- 11) Plec de 4 x 2, folis 82-89.
- 12) Plec de 4 x 2, folis 90-97.
- 13) Plec de 4 x 2, folis 98-105.
- 14) Plec de 4 x 2, folis 106-113.
- 15) Plec de 4 x 2, folis 114-121.
- 16) Plec de 4 x 2, folis 122-129.
- 17) Plec de 4 x 2, folis 130-137.
- 18) Plec de 4 x 2, folis 138-145.
- 19) Plec de 4 x 2, folis 146-153.
- 20) Plec de 4 x 2, folis 154-161.
- 21) Plec de 4 x 2, folis 162-169.
- 22) Plec de 4 x 2, folis 170-177.
- 23) Plec de 4 x 2, folis 178-185.
- 24) Plec de 4 x 2, folis 186-193.
- 25) Plec de 4 x 2, folis 194-201.
- 26) Plec de 4 x 2, folis 202-209.
- 27) Plec de 4 x 2, folis 210-217.
- 28) Plec de 4 x 2, folis 218-225.
- 29) Plec de 4 x 2, folis 226-233.
- 30) Plec de 4 x 2, folis 234-241.
- 31) Plec de 4 x 2, folis 242-249.
- 32) Plec de 4 x 2, folis 250-257.
- 33) Plec de 4 x 2, folis 258-265.
- 34) Plec de 4 x 2, folis 266-273.
- 35) Plec de 4 x 2, folis 274-281.
- 36) Plec de 4 x 2, folis 282-289.
- 37) Plec de 4 x 2, folis 290-297.
- 38) Plec coix de 5/3, folis 298-305.
- 39) Plec de 4 x 2, folis 306-313.
- 40) Plec de 4 x 2, folis 314-321.
- 41) Plec de 4 x 2, folis 322-329.
- 42) Plec de 4 x 2, folis 330-337.
- 43) Plec de 4 x 2, folis 338-345.
- 44) Plec de 4 x 2, folis 346-353.
- 45) Plec coix, de 4/5, folis 354-362.

8. Foliació moderna i contínua, feta per Marta Lleopart Xifre el dia 8 gener de 2013, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigranes: a) Fol. 1, filigrana dels tres cercles, d'un tipus relacionable amb VALLS I SUBIRÀ, III, *Italy*, n. 25, documentada el 1725.

b) Folis 3-4, 7-8, 10, 13-14, 17, 19-20, 23-24, 26, 28, 31, 33, 35, 37-38, 40, 42, 44, 47, 49, 52-55, 59-60, 63-64, 67, 69-70, 72, 74, 77-78, 81-82, 85-86, 89-90, 92, 95, 97, 99, 101-102, 105, 106, 109-110, 113, 115, 117-

118, 120, 123, 124-125, 127, 130, 133-134, 137-138, 140, 143, 145-146, 149-150, 153, 155-156, 159-160, 162, 165-166, 169-170, 173-174, 177, 181-182, 187, 188-189, 192, 195, 197-198, 199, 202, 204, 207, 209, 211, 213-214, 216, 219-220, 223-224, 291, 296, 298-299, 302-303, 307-308, 311-312, 315, 317-318, 319, 322, 325-326, 339, 331-332, 335-336, 340-343, 346, 353, 356, 359, filigrana dels tres cercles, somats de corona reial amb creu; el primer cercle és un oval dins el qual hi ha una creu llatina i a banda i banda hi ha sengles grifolls; dins el segon cercle hi ha unes lletres indiscernibles; dins el tercer cercle hi ha una «I» majúscula; es pot relacionar aquesta filigrana amb les de VALLS I SUBIRÀ, III, *Italy*, n. 24, documentada a Toledo el 1669, i n. 29, documentada el 1693 a Càceres.

c) Folis 227-228, 232, 234, 237-238, 241, 244, 245-246, 248, 250, 253-254, 257-258, 265, 267, 269-270, 271, 273, 277-278, 280, 283, 285-286, 288, 293-294, 296, filigrana dels tres cercles, somats de corona reial amb creu; el primer cercle és un oval dins el qual hi ha una creu llatina i a banda i banda hi ha sengles grifolls; dins el segon cercle hi ha unes lletres indiscernibles; dins el tercer cercle hi ha el número quatre; no la trobem repertoriada.

III. CONTINGUT LITERARI

1. Folis 1-358. Fol. 1r, *inc.*: «Agit gratianus in 2a c.1ª questione ostendere quod sine iudiciario ordine nemo damnari debet...».

Fol. 358v, *exp.*: « si episcopus gravet clericos possunt recurrere ad eorum Metropolitanum [...]».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, [*Comentaris al Decret de Graciana, II, Causa II, q. I – Causa X, q. III*].

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: 90 x 160, a columna tirada, de 21/23 línies Impaginació del foli 4r: 20 + 90 + 30 x 17 + 160 + 30.

3. Tipus de lletra i mans: Cursiva del segle XVII, amb llaços en les astes ascendents, nexos i enllaços entre lletres del mateix mot i de mots diferents, d'una sola i mateixa mà.

6. Notes al marge, de la mateixa mà, per a indicar els passos del *Decretum* que són objecte de comentari.

7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de| Girona», als fol. 2r i 89r.

9. Copista únic.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació passable.

2. Datació: Segle XVII.

3. Origen incert, català o italià.

4. Propietaris i procedència: BDSG.

42

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 151 x 203 x 22.

b) Material: Pasta de paper recoberta de pergamí groc enfosquit.

2. Llom ras, del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant dos nervis de cordill que treuen els cordills d'unió a l'exterior del llom.

b) Descripció dels sectors: A baix, etiqueta quadrada de paper blanc amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms. | 42».

3. Altres elements:

b) Tancadors de cordill, desapareguts a la tapa II.

c) Cobertes (folres) de paper.

d) Talls sense cap particularitat.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data. Segona meitat del segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Ms. homogeni.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 150

5. Dimensions: 150 x 201 x 20.

6. Plecs:

1) Plec de 9 x 2, folis I-17.

2) Plec de 10 x 2, folis 18-38.

3) Plec de 10 x 2, folis 39-58.

4) Plec de 10 x 2, folis 59-77.

5) Plec de 10 x 2, folis 78-97.

6) Plec de 10 x 2, folis 98-117.

7) Plec de 10 x 2, folis 118-137.

8) Plec coix de 7/6, folis 138-150.

Al plec 2 hi ha un salt del foli 36 al 38.

Al plec 4 hi ha el foli 63 bis.

Entre foli 149 i 150, foli retallat.

7. Fragment al fol. 150v, que conté una «Glosa».

8. Foliació: a) Folis 1-28, foliació coetània de l'escriptura del manuscrit, en tinta i en xifres aràbigues, a l'angle superior dret del recto dels folis.

b) Folis 29-150, foliació moderna, en llapis i xifres aràbigues, feta a finals del segle XX, posada a l'angle superior dret del recto dels folis, corregida el 29 de gener de 2013.

10. Filigranes: a) Folis I, 17, filigrana «LLOSAS», del tipus VALLS I SUBIRÀ, 558, documentada a Olot, el 1750, 1760, 1768; a Lleida, el 1752; a Vic, el 1790.

b) Folis 6-12, filigrana «LLOSAS», semblant a la de VALLS I SUBIRÀ III, *Catalunya*, 53, i a la del tipus VALLS I SUBIRÀ, 560, documentada a Barcelona, el 1762. Se'n diferencia per la creu.

c) Folis 23-32, filigrana «LLOSAS», semblant a la de VALLS I SUBIRÀ, 558, esmentada suara mateix.

d) Folis 39, 45-52, 58, 60-64, 72-79, 83-88, 96-102, 113-117, 120-123, 126, 129, 132-135, 138, 140-142, 147-150, filigrana «OLOT», del tipus VALLS I SUBIRÀ, 663, documentada a Barcelona, el 1761.

12. Sistemes de ratllat: Plegat tabel·liònic.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Folis: 1r-35v. Foli 1r, *inc.*: «+ Amando Pedro a Dios alcanzó a la Gloria. Cum Petrus amaret Deum, impretavit Gloriam. SVMMARIUM ARTIS NOTARIATUS EX SUMMA DOMINI ROLENDINI ET FLORE VLTIMARVM VOLVNTATUM COMPENDIUM. Fundamentum artis Notariae consistit in Theorica, et Practica ...».

Foli 35v, *exp.*: «... conventionem recipientis, promitionem dantis arras, clausulam finalem. Finis Compendy.».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Summarium artis notariatus ex summa domini Rolandini*⁴¹⁵ *et Compendium ultimarum voluntatum*.

3-5. Altres manuscrits, catàlegs i bibliografia, edicions: Per a l'obra de Rolandino, Cf. Friedrich Karl von SAVIGNY, *Histoire du droit romain*, vol. II, 542-545.

6. Contingut:

Fundamentum artis Notariae consistit in Theorica, et Practica, fol. 2.

De contractibus, fol. 6.

415. Rolandino Passageri (1215-1297), mestre de la ciència bolonyesa del notariat, autor de la *Summa artis notariae*; se li atribueix també un *Flos ultimarum voluntatum* i altres obres, per al qual cf. DDC, VI, 1251-1253.

- Personarum divisionibus, fol. 8.
 Prima divisio personarum est, fol. 8.
 Secunda divisio, fol. 9.
 Tertia divisio, fol. 9.
 Quarta divisio, fol. 10.
 Quinta divisio, fol. 10.
 Sexta divisio, fol. 11.
 De contractibus inutilibus ratione Personarum, fol. 11.
 De infante, fol. 12.
 De proximo infantiae, fol. 12.
 De proximo Pubertati, fol. 12.
 De Pubere, fol. 13.
 De Filio Familias, fol. 13.
 De Furioso, fol. 15.
 De Muto et surdo, fol. 15.
 De prodigo, fol. 15.
 De Heretico, fol. 16.
 De Apostata, fol. 16.
 De Comitente Crimen lesae, fol. 16.
 De Rebus super quibus contrahi non potest, fol. 16.
 De fundo dotali, fol. 17.
 De Re Litigiosa, fol. 18.
 De Pignore, fol. 18.
 De Obligationibus, fol. 19.
 Expositio definitionis, fol. 19.
 De Stipulatione, fol. 20.
 Explicatur definitio, fol. 20.
 De Pactis, fol. 21.
 Pacta consistunt alia, fol. 22.
 Accidentalibus fiunt tribus modis, fol. 24.
 Et Valent dita pacta, fol. 24.
 De pena, fol. 24.
 De Renuntiationibus, fol. 25.
 Macedonianum, fol. 26.
 Restitutio in Integrum, fol. 26.
 Fori beneficium, fol. 26.
 Juri revocandi Domum, fol. 26.
 Nova Constitutio de pluribus rebus debendis, fol. 27.
 Epistola divi Adriani, fol. 27.
 Quod prius Conveniatur (*sic*) Princippalis (*sic*) quam fideissuor, fol. 28.
 Cedendarum actionum, fol. 28.
 Errori Calculi, fol. 28.
 Doli Mali, fol. 29.
 Conditionis incertum, fol. 29.
 Hipothecarium, fol. 29.
 De Meyanum, fol. 29.
 Si qua Mulier ad Velleyanum, fol. 29.
 Actio reddibitoria, fol. 30.

Quanto Minoris, fol. 30.
 Legis qua deceptis, fol. 30.
 Lex Juliae de fundo dotali, fol. 30.
 Arbitrio boni viri, fol. 31.
 Insinuatio donationum, fol. 31.
 Vbi Ceptum est Juditium, fol. 31.
 Metus, fol. 31.
 Ferys, fol. 31.
 Legibus ff *comunibus de legatis*, fol. 32.
 De Actionibus, fol. 32.
 De Instrumentis, fol. 33.
 De Arris, fol. 35.

B

1. Folis: 36r-147v. Foli 36r, *inc.*: «Capitulum primum Emptionis et Venditionis membrum primum. Venditio est ...».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Theorica artis Notariae ex summa domini Rolandini et Compendium ultimarum voluntatum*.

3-5. Altres manuscrits, catàlegs i bibliografia, edicions: Cf. supra, A, 3-5.

6. Contingut:

Capitulum Primum Emptionis et Venditionis membrum primum, fol. 36.

De Possessione, fol. 41.

De Evictione, fol. 42.

De Fidejusione (*sic*), fol. 43.

De Terrenario et Superficiario (*sic*), fol. 44.

De Permutatione secundum membrum, fol. 45.

De Insolutum (*sic*) datione tertium membrum, fol. 47.

De Donatione quartum membrum, fol. 47.

De Revocatione huius simplicis donationis, fol. 49.

De Feudis quintum membrum, fol. 51.

De Emphiteosi Sextum membrum, fol. 54.

De Natura Emphiteosis sunt Quinque, fol. 56.

De Amortizatione Septimum membrum, fol. 57.

De Usufructu Octavum membrum, fol. 60.

De Servitutibus Nonum membrum, fol. 61.

Secundum Capitulum de Dotibus, membrum primum, fol. 62.

De Donatione propter nuptias (*sic*) secundum membrum, fol. 63.

De Esponsalibus (*sic*) tertium membrum, fol. 65.

De Matrimonio quartum membrum, fol. 67.

Tertium capitulum de Debitis et Creditis de mutuo primum membrum, fol. 68.

De Precario secundum membrum, fol. 70.

De commodato tertio membrum, fol. 70.

De deposito quartum membrum, fol. 72.

De Delegatione quintum membrum, fol. 73.

Quartum Capitulum de Cessionibus primum membrum, fol. 74.

De Transactione secundum membrum, fol. 75.

De Pacto de non petendo tertio membrum, fol. 76.

De Acceptilatione (*sic*) quartum membrum, fol. 76.

De Aquiliana stipulatione quintum membrum, fol. 76.

De solutione quintum membrum, fol. 77.

Quintum Capitulum de Locatione, et Conductione primum et secundum membrum, fol. 78.

De Socida tertium membrum, fol. 79.

De Electione quartum membrum, fol. 79.

Sextum capitulum de Compromissis membrum primum, fol. 80.

De Pace et concordia secundum membrum, fol. 84.

De Societate tertium membrum, fol. 85.

De Divisione quartum membrum, fol. 86.

Septimum Capitulum De Adopcione et Arrogatione Primum Membrum, fol. 87.

De Professione et ofertione, secundum membrum, fol. 89.

De Manumissione tertium membrum, fol. 89.

De Emancipatione quartum membrum, fol. 90.

De Tutela quintum membrum, fol. 92.

De Cura sextum membrum, fol. 94.

De Inventario. Septimum membrum, fol. 95.

De Procuracione octavum membrum, fol. 97.

De Repudiatione nonum membrum, fol. 99.

Octavum Capitulum de Ultimis Voluntatibus. Testamenti primum membrum, fol. 100.

De Legatis, fol. 105.

De Heredum Institutione, fol. 107.

De Heredum qualitate et differentia, fol. 109.

De Linea Parentela, fol. 109.

De Liberis seu Descendentibus secundi gradus, id est, nepotibus, fol. 111.

De legitimis tantum, fol. 112

De Spuriis 1. Illegitimis nec naturalibus, fol. 113.

De Ascendentibus

De transversalibus, vel Collateralibus, seu extraneis heredibus seu voluntariis, fol. 115.

De Exheredatione et praeteritione. Fol. 115.

De Substitutionibus, fol. 117.

De Vulgari substitutione, fol. 118.

De Pupillari Substitutione, fol. 121.

De Exemplari substitutione, fol. 124.

De Breviloqua seu reciproca substitutione, fol. 126.

De Compendiosa Substitutione, fol. 128.

De Trebellianica, fol. 131.

- De Falcidia, fol. 131.
- De Codicillis secundum membrum, fol. 132.
- De Donatione causa mortis tertium membrum, fol. 134.
- De testibus Ultimarum Voluntatum, fol. 136.
- De Juditiys (*sic*) nonum Capitulum, fol. 137.
- De Criminali Juditio, fol. 142.
- De exemplificationibus Scripturarum decimum et ultimum Capitulum, fol. 145.

C

1. Folis: 147v-148r. Foli 147v, *inc.*: «Aliqua pars quae deficit in sumulis ...».
- Foli 148r, *exp.*: «... Officium notariae cum Divinis intendere debeat».
2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, {*Aliqua pars que deficit in sumulis*}.

D

1. Fol. 151v, *inc.*: «Glosa ...».
- Ib., *exp.*: «... la primera».
2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Glossa*:

«Es preciso vaya fuera
Lo que en el pecho me pesa
Y asi no estranes Tresa
Que seas tu la primera».

IV. ESCRITURA

1. Caixa d'escriptura: 116 x 175, a columna tirada, de 27-33 línies. Impaginació del fol. 2r: 20 + 116 + 14 x 11 + 175 + 15.
2. Tipus de ratllat: Dues línies verticals; únicament la de l'esquerra defineix el marge del recto dels folis.
3. Tipus de lletra i mans: a) Folis 1r-17v, 28r-148r, lletra cursiva de la segona meitat del segle XVIII.
- b) Folis 18r-28r, lletra cursiva d'una altra mà, de la segona meitat del segle XVIII.
6. Notes als fol. 2v, 3v, 18r.
7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona» als fol. 1r i 79r.
10. Revisions i correccions als fol. 12v, 52r, 71r, 74v, 120v.
12. Notícies històriques: La nota inicial posada davant del títol i la *glosa* final són notes d'un possessor, del qual tot el que es pot conjecturar és que potser es deia Pere.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte.
2. Datació: Segona meitat del segle XVIII.
3. Origen català.
4. Propietaris i procedència: BDSG.

43

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 160 x 204 x 27.
 - b) Material: Pergamí groc, tacat, esquinçat a la part superior de la tapa I.
2. Llom ras, del mateix pergamí.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis de pell, sobressortint a l'exterior els punts d'unió.
 - b) Descripció de sectors: A baix, etiqueta quadrada de paper blanc amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms. | 43».
3. Altres elements:
 - b) Tancadors de pell, en queden restes a la tapa II.
 - c) Cobertes (fòlres) del mateix paper que els folis de la resta del ms.
 - d) Talls sense particularitats.
 - e) Capçalera i capçada a dalt i a baix. Capçalera inferior fatigada.
 - g) Llavis de la mateixa pell, desapareguts els superiors.
4. Conclusió. Data. Segle XVI.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Ms. homogeni.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: XI + 165.
5. Dimensions: 152 x 196 x 21.
6. Plecs:
 - 1) Bifoli, folis I-II.
 - 2) Plec de 16 x 2, folis III-23.
 - 3) Plec de 11 x 2, folis 24-45.
 - 4) Plec de 13 x 2, folis 46-71.
 - 5) Plec de 13 x 2, folis 72-97.
 - 6) Plec de 14 x 2, folis 98-125.

- 7) Plec de 11 x 2, folis 126-147.
- 8) Plec de 7 x 2, folis 148-162.
- 9) Plec coix de 2/1, folis 163-165, amb taló final.

7. Fragments: a) Fragment entre el foli 97 i 98, de paper, bifoli, 114 x 168, 3 línies, escrit només en el recto del primer foli.

b) Fragment entre el foli 116 i el 117, de paper, de 117 x 55, 8 línies, escrit per una sola cara.

8. Foliació: Folis I-XI, foliació moderna, en xifres romanes, a l'angle superior dret del recto dels folis; folis 149-165, foliació moderna, en xifres aràbigues, a l'angle superior dret del recto dels folis, fetes en llapis el dia 12 de febrer de 2013.

Folis 1-148, foliació coetània de l'escriptura del manuscrit, en tinta, en xifres aràbigues, a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigrana de la creu posada dins escut ovalat, del tipus VALLS I SUBIRÀ, 1488, documentada a Olot el 1506.

12. Sistemes de ratllat en tinta sèpia.

III. CONTINGUT LITERARI

1a. Folis: VIII-XI, foli VIIr, *inc.*: «Adeo Celebris Vetusta est...»

Foli Xv, *exp.*: «... Benefitium obtentum obsequio gratitudinis prestito rependam. Dixi.»

2a. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, {*Pròleg*}.

1b. Foli XIr, *inc.*: «Gratiarum actio Ad Impossibile nemo Tenetur. Igitur cum...»

Foli XIr, *exp.*: «.... Cum grata recordatione versabitur, et me Deuictum obligatumque Cognoscetis».

2b. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, {*Acció de gràcies pel benefici rebut*}.

1c. Folis 1-12, foli 1r, *inc.*: «Jhesus Sacri ventris Fructus pie matris prece Ductus Sit via dux et conductis liber, in hoc opere Amen. Quoniam prima cuiuscumque tractationis parts (*sic*) est earum rerum que explicandae sumuntur diffinitio, recte atque ordine faciemus si ab ipsis Notariatus et Notarii Diffinitionibus presens de Arte Notariatus compendium exordiamur ...».

Fol. 4v, *exp.*: «... Decimum Capitulum de exemplificatione continet tria membra: 1. Exemplificationis scripturae alienae. 2. Exemplificationis propriae et refectionis emisse. 3. Suspectionis instrumentorum et comparitionis literarum».

2c. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, {*Definicions prèvies i divisió del tractat*}.

1d. Fol. 5r-145r. Fol. 5r, *inc.*: «Ars Notariae versatur seu diuiditur circa contractus, vltimas voluntates, iudicia ...».

Fol. 145r, *exp.*: «... Presens capitulum per tria diuiditur membra. 1. Exemplificationis scripturae alienae. 2. Exemplificatonis proprie et refectionis amisse. 3. Suspectionis Instrumentorum et comparitionis literarum».

2d. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Theorica Artis Notariae*.

6. Contingut:

Taula Theorica Artis Notariae, (fol. 155r-159r).

Primo Incipit

[Quid sit contractus et de contratum diuisionibus, fol. 5r.]

[De contractibus innominatis, fol. 6r.]

[De contractibus magis innominatis, fol. 6v.]

[Quotuplex est contractus, fol. 77.]

[De personis et personarum diuisionibus, fol. 8r.]

De Contractibus Inutilibus ratione personarum, fol. 12.

De Infante, fol. 12.

De proximo Infantiae, fol. 12.

De proximo pubertati, fol. 13.

De Pubere, fol. 13.

De quibus operatur Juramentum, fol. 14.

De Deffinitione Juramenti, fol. 14.

De Juramento Corporali, fol. 15.

De filio familias, fol. 15.

De Servo, fol. 16.

De furioso, fol. 16.

De muto et Surdo, foli. 17.

De Prodigio, fol. 17.

De Heretico, fol. 17.

De Apostata, fol. 17.

De Comitente Crimen lezae magestatis, fol.17.

De Muliere, fol. 18.

De Inutilibus Contractibus ratione rerum, fol. 18.

De aduentitio Peculio, fol. 19.

De Castrense Peculio, fol. 20.

De quasi Castrense Peculio, fol. 20.

De fundo Dotali, fol. 20.

De quasi Dotali fundo, fol. 20.

De re litigiosa, fol. 21.

De Pignore, fol. 21.

De Hypotheca, fol. 21.

De rebus esemptis (*sic*) a Comertio (*sic*) hominum, fol. 22.

De Jure naturali, fol. 22.

De Jure Gentium, fol. 23.

De Jure Civili, fol. 23.

De Prescriptione, fol. 24.

De obligationibus, fol. 24.

De Ciuili obligatione, fol. 24.

- De Naturali et Ciuili simul, fol. 24
De obligationibus que nascuntur ex Malifitio (*sic*), fol. 25.
De Stipulationibus, fol. 25.
De Dolo, fol. 26.
De Renuntiationibus, fol. 26.
De Macedoniano, fol. 26.
De Benefitio (*sic*) restitutionis in Integrum, fol. 27.
De Benefitio fori, fol. 27.
De lege *si Conuenerit* -- de Jurisdictione, fol. 27.
De Jure reuocandi Domum, fol. 28.
De Foro Clericorum, fol. 28
De Exceptione non numeratae pecuniae, fol. 28.
De noua Constitutione, fol. 29.
De Epistola Diui Adriani, fol. 29
De lege quid prius conueniatur principalis, fol. 29.
De consuetudine Bar., fol. 29.
De Cedendarum accionum, fol. 29.
De Conditione Indebiti, fol. 30.
De Conditione sine Causa, fol. 30.
De errore Calculi, fol. 30.
De Dolo malo, fol. 30.
De foro Escolario (*sic*), fol. 31
De Benefitio Conditionis Incerti, fol. 31.
De Jure hypothecar., fol. 31.
De Benefitio valleyani, fol. 31.
De Benefitio *si qua mulier*, fol. 31.
De accione reddibitoria, fol. 32.
De Benefitio quanto minoris, fol. 32.
De lege *Deceptis*, fol. 32
De Benefitio auctentice *sine a me*, fol. 32.
De lege Julia de fundo Dotali, foli. 32.
De Arbitrio Boni viri, fol. 33.
De Insinuatione Donationum, fol. 33
De Benefitio vbi Ceptum est Juditium, fol. 33.
De metu, fol. 33.
De Renuntiatione utili, fol. 33.
De Ferys, fol. 33.
De generali Renuntiatione, fol. 33.
De pactis, fol. 34.
De pena, fol. 38.
De Alienatione pprohibita (*sic*) a testatore, fol. 39.
De Instrumentis, fol. 39.
De Instrumento quarentigiato, fol. 40.
De Arris, fol. 40.
Primum Capitulum Emptionis et venditionis, fol. 41.
De venditione, fol. 42.
De Decima, fol. 44.
De pessione (*sic*), fol. 45.

De fidejussore, fol. 47.
 De Terrenario et superficiario, fol. 47.
 De Permutatione, fol. 48.
 De Insolutumdatone, fol. 49.
 De Donatione, fol. 50.
 De Reuocatione hujus simplicis Donationis, fol. 52.
 De feudis, fol. 52.
 De Emphiteosi, fol. 56.
 De Vsufructu, fol. 59.
 De Servitutibus, fol. 60.

Secundum Capitulum de Dotibus, fol. 61.
 De Dote, fol. 61.
 De Donatione propter nubtias (*sic*), fol. 63.
 De sponsalitäts, fol. 64.
 De pactis nubtialibus (*sic*) siue Screxio, fol. 65.
 De matrimonio, fol. 66.

Tertium Capitulum de Debitis et Creditis, fol. 68.
 De mutuo, fol. 68.
 De Precario, fol. 70.
 De Commodato, fol. 70.
 De Deposito, fol. 71.
 De Delegatione, fol. 73.

Quartum Capitulum de Cessionibus, fol. 73.
 De Cessione, fol. 73.
 De Transactione, fol. 74.
 De pacto de non petendo, fol. 75.
 De acceptilatione, fol. 76.
 De Aquiliana Stipulatione, fol. 76.
 De Forma Aquiliana Stipulationis, fol. 76.
 De solutione, fol. 76.

Quintum Capitulum de locatione et Conductione, fol. 78.
 De locatione et Conductione, fol. 78.
 De Socida, fol. 80.
 De Electione, fol. 80.

Sextum Capitulum de Compromissis, fol. 81.
 De Compromissis, fol. 81.
 De Pace et Concordia, fol. 84.
 De Societate, fol. 85.
 De Diuisione, fol. 86.

Septimum Capitulum de Contractibus et pactis, fol. 87.
 De Adoptione et Arrogatione, fol. 87.
 De Efectu Arrogationis, fol. 88.

- De Professione et ofertione, fol. 88.
De Efectu Professionis, fol. 88.
De manumissione, fol. 89.
De Efectu manumissionis, fol. 89.
De Emancipatione, fol. 89.
De Efectu Emancipationis, fol. 90.
De Tutelis, fol. 90.
De Cura, fol. 92.
De Inuentarys (*sic*), fol. 93.
De procuratione, fol. 95.
De Repudiatione, fol. 96.
- Octauum Capitulum de Testamentis et vltimis voluntatibus, fol. 97.
Quibus prohibitum sit facere Testamentum, fol. 98.
De Subscriptionibus ponendis In Testamentum Seci (*sic*), fol. 99.
De Definitione Testamenti, fol. 100.
De Diuisione (*sic*) Testamentorum, fol. 101.
Que sint necessaria In Testamentum, fol. 102.
De ordine Testatoris, fol. 102.
Que et quod Solempnitates requiruntur In Testamentum In scriptis, fol. 103.
De legatis, fol. 103.
Que res possit legari, fol. 103.
De heredum Institutione, fol. 104.
In qua vltima voluntate fit heredis Institutio, fol. 105.
De heredum qualitate et Differentia, fol. 107.
De hijs qui omnino Institui vel Exeredari (*sic*) debent, fol. 107.
De Exeredatione (*sic*), fol. 108.
De Posthumis, fol. 109.
De liberis secundi gradus utrum et quando Instituendi vel Exeredandi, fol. 110.
De legitimis Tantum, fol. 112.
De naturalibus Tantum, fol. 112.
De spurys (*sic*), fol. 113.
De legitima filiorum, fol. 114.
De Assendentibus (*sic*), fol. 114.
De Extraneis, fol. 115.
De substitutionibus, fol. 117.
De vulgari substitutione, fol. 118.
De Pupillari substitutione, fol. 119.
De Exemplari substitutione, fol. 124.
De Forma Exemplaris substitutionis, fol. 127.
De Compendiosa substitutione, fol. 127.
De prima forma hujus substitutionis, fol. 129.
De secunda forma, fol. 130.
De tertia forma, fol. 130.
De quarta forma, fol. 130.
De Breuiloqua seu reciproca substitutione, fol. 131.
De quarta trabellianica, fol. 133.
De falcidia, fol. 134.

- De prohibita alienatione alicujus Rei a testatore facta, fol. 135.
 De preceptis et Dispositionibus testatoris quibus adjicienda est pena, fol. 136.
 De verbis Degoratorijs, fol. 136.
 De Codicillis, fol. 137.
 De Donatione Causa Mortis, fol. 138.
 De Clausula finali, fol. 141.
 Quid operatur Clausula finalis, fol. 141.
 De Testibus, fol. 141.
 Qui prohibentur esse testes, fol. 142.
- Nonum Capitulum de Juditijs, fol. 142.
 Qui possunt vel non possunt In Juditio Interesse, fol. 143.
 Decimum et vltimum Capitulum de Exemplificationibus Scripturarum, fol. 144.
 De accionibus, fol. 145.
 De Amortitzatione, fol. 146.

E

1. Fol. 145v-148v. Fol. 145v, *inc.*: «De actionibus. Actio est jus prosequendi in Iudicio que sibi debentur ...».
 Fol. 148v, *exp.*: «... resurgit dominium directum cum eius iuribus asmartitzatione (*sic*) in aliquo non obstante».
2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *De actionibus* (fol. 145v). *De successionibus ab intestato* (fol. 145v-146r). *De amortitzatione* (fol. 146v-148v).

Fol. 149r-154v i 159v-165v buits.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 113 x 173 a columna tirada, de 28 línies a pàgina plena. Impaginació del foli 13r: 26 + 113 + 11 x 9 + 173 + 12.
2. Tipus de ratllat: Dues ratlles verticals per a definir la caixa d'escriptura.
3. Tipus de lletra i mans: Humanística cancelleresca del segle XVI.
5. Decoració: Foli VIIIr, lletra inicial decorada en tinta.
6. Notes: Fol. 37r, 37v.
7. Timbre de la «Biblioteca | Seminari | de | Girona», al foli VIIIr i al 79.
8. Fragments: a) Possible nota de compra: [*al man*] «Pera cervia 2 Pa del | mes moreno 10 mitja | 18 St Jordi mitja».
- b) Petit vocabulari llatí-català de termes familiars útils en literatura jurídica [s. XVI-XVII]: «Stirps, la planta o generacio | Matertera, la germana de la mare | Matertera magna la germana da (*sic*) la auia | Auunculus magnus germa de la auia | Proauus lo besauí pare del auí | Proamita la germana del besauí | Patruus patruí oncle germa del pare | amita magna tia germana del Auí».

9. Copista únic.

10. Revisions i correccions als fol. viii^r, ix^r, xr, 1r, 10v, 11v, 20v, 36r, 53r, 59v, 63v, 66r, 68r, 76v, 78v, 79v, 81r, 82r, 84r, 87v, 88r, 89v, 92v, 95v, 97v, 99r, 102r, 111r, 111v, 125r, 148v.

11. Antigues signatures: Al fol. 165r, signatura de Pere Bohigas: «Reg. 1649».

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Bo.
2. Datació: Segle XVI.
3. Origen català.
4. Propietaris i procedència: BDSG.

44

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

- a) Mides de superfície i gruix: 150 x 208 x 25.
- b) Material: Pergamí aprofitat.
- c) Indicacions escrites: A la contratapa II hi ha el text d'un document datat a la Bisbal el 1611.

2. Llom del mateix pergamí, ras.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant dos nervis interns que no en treuen d'externs.

b) Descripció de les seccions: A dalt, etiqueta rectangular de paper blanc enganxada, amb el títol del ms. escrit a màquina durant el segle XX: «Liber Psalmorum | s. XVII».

3. Altres elements:

- b) Tancadors de cordill i botons de fusta.
- c) Coberta (folre) només a la contratapa I, del mateix paper que la resta del ms., tapant el text del document esmentat suara.
- d) Talls sense particularitats.
- e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.
- f) Queix del mateix pergamí.
- g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit homogeni.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: IV + 154 +
5. Dimensions: 155 x 198 x 20.
6. Plecs:
 - 1) Plec coix, de 10/7, folis I-13, amb tres talons doblegats al final i sense reclam.
 - 2) Plec de 6 x 2, folis 14- 25, sense reclam.
 - 3) Plec de 6 x 2, folis 26-37, sense reclam.
 - 4) Plec de 6 x 2, folis 38-49, sense reclam.
 - 5) Plec de 6 x 2, folis 50-61, sense reclam.
 - 6) Plec de 6 x 2, folis 62-73, sense reclam.
 - 7) Plec de 6 x 2, folis 74-85, sense reclam.
 - 8) Plec de 6 x 2, folis 86-97, sense reclam.
 - 9) Plec de 6 x 2, folis 98-109, sense reclam.
 - 10) Plec de 6 x 2, folis 110-121, sense reclam.
 - 11) Plec de 6 x 2, folis 122-133, sense reclam.
 - 12) Plec de 6 x 2, folis 134-145, sense reclam.
 - 13) Plec coix, de 5/9, folis 146-[159], amb quatre talons inicials doblegats.

El foli 56, primer de la segona meitat del plec, ha estat retallat i ara té la forma d'un simple taló; sense pèrdua de text.

8. Foliació coetània del ms., després de quatre folis inicials, en tinta, del 1 al 154 (folis escrits), completada el 8 de novembre del 2010.

10. Filigrana de la creu posada dins escut acabat en punxa, d'un tipus semblant a VALLS I SUBIRÀ, 1488, documentada a partir del 1506.

12. Sistema de ratllat de plegat tabel·liònic.

III. CONTINGUT LITERARI

1a. Foli IVr, títol: «LIBER | PSAL-|-MORVM | DAVID».

1b. Folis 1-154. Fol. 1r, *inc.*: «Psalmus primus. Beatus vir qui non abiit in concilio impiorum et in via peccatorum non stetit, et in cathedra pestilentie non sedit ...».

Fol. 154r, *exp.*: «... Laudate eum in cymbalis bene sonantibus. Laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis spiritus laudet Dominum. Alleluÿa».

2. Identificació de l'autor i obra: *Saltiri en llatí*.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 93 x 165, a columna tirada i caixa ordinàriament depassada; 18-24 línies. Impaginació del foli 14r: 20 + 93 + 40 x 20 + 165 + 10.

2. Tipus de ratllat: Dues línies de justificació verticals per a definir la caixa d'escriptura. UR variable.

3. Tipus de lletra i mans: Lletra del segle XVIII d'una sola mà.

5. Decoració: Al foli IVr, el títol és escrit en tinta i amb majúscules calligràfiques; sota el títol, dibuix d'un cap d'àngel.

9. Copista únic desconegut.

10. Revisions i correccions interliniades, escasses.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte.

2. Datació: Segle XVIII.

3. Origen gironí.

4. Propietaris i procedència desconeguts.

45

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 150 x 211 x 20.

b) Material: Pergamí esgroguet.

2. Llom ras, del mateix pergamí.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant dos nervis interns que no en treuen d'externs.

b) Descripció de les seccions: A baix, etiqueta blanca de paper rectangular enganxada, amb la cota actual del ms: «BDSG | Ms | 45».

3. Altres elements:

a) Folis de guarda: I al principi, amb escrits. Al recto: «Paulino ferrer Petraescisae | Diocesis Gerundae incipit Philosophia | Sexto Kalendas Decembris | anno á nativitate Domini Millesimo | Septingentesimo nonagesimo. | Sub Doctore Josepho | Blanch Praesbitero | et Cathedra thico». Més avall, *al man*: «Sant Climent». Al verso: «Signos del Any començan lo die de sta. | llucia y lo endema de Nadal | est any lo signo de juny significa Pluja | 1800».

b) Tancadors de cordill, el segon malmès, i faltant el segon botó d'os o d'ivori a la tapa II.

c) Cobertes (fòlres) del mateix paper que el del pergamí.

d) Talls sense particularitats.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

f) Queix del mateix pergamí.

g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani
2. Matèria: Paper.
4. Folis: I + 198 pàgs.
5. Dimensions: 148 x 203 x 13.
6. Plecs: 1) Plec de 7 x 2, pàgs. 1-28, amb reclam: «in fide».
- 2) Plec coix de 6/7, pàgs. 29-54, amb taló inicial i reclam: «universales».
- 3) Plec de 4 x 2, pàgs. 55-70, amb reclam: «quod».
- 4) Plec de 6 x 2, pàgs. 71-96, amb reclam: «Circa».
- 5) Plec de 4 x 2, pàgs. 97-112, sense reclam.
- 6) Plec de 5 x 2, pàgs. 113-134, amb reclam: «et».
- 7) Plec de 5 x 2, pàgs. 135-154, sense reclam.
- 8) Plec de 5 x 2, pàgs. 155-174, sense reclam.
- 9) Plec coix de 4/2, pàgs. 175-186, amb dos talons finals i sense reclam.
- 10) Plec de 3 x 2, pàgs. 187-198.

7. Fragments: Entre les pàgines 28 i 29 hi ha un fragment de paper que amida 102 x 154, amb filigrana «ALVA», del tipus VALLS I SUBIRÀ, escrit per les dues cares. Al recto es llegeix: «als 5 de Agost de 1781 se feu la comedia dels Pecats Mortals en Peratallada». Al costat, llista dels personatges: «Luxuria, Angel ...». Al verso continua la llista: «Porter Prolech Angel al Prolech ...»; *exp.*: «... Avaricia Liberalitat (*clau que abraça les dues paruales anteriors*) Angel».

8. Paginació coetània de l'escriptura del manuscrit, en tinta i xifres àrabi-gues a l'angle superior dret de la pàgina senar i a l'angle superior esquerre de la pàgina parella.

10. Filigrana: a) Pàgs. 1-96, filigrana «ELB».

b) Pàgs. 101-134, filigrana «RIBÉ», d'un tipus que no trobem repertoriat.

c) Pàgs. 135-186, filigrana «ROMEUV», del tipus VALLS I SUBIRÀ 856, documentada el 1771.

12. Sistema de ratllat amb màstara. >>>><<<<. Primera línia escrita, sovint línia escrita sota la línia de justificació horitzontal inferior.

III. CONTINGUT LITERARI

I

1. Pàgines 1-183. Pàg. 1, *inc.*: «PHILOSOPHIA A R. P. F. A VILLALPANDO CERVARIENSIS ACADEMIAE AVDITORIBUS ACCOMODATA. PROOEMIUM. Facul-

tatem aggredimur lectissimi et dilectissimi Juvenes virtutum Magistram scientiarum matrem legum inventricem morumque ...».

Pàg. 183, *exp.*: «... Philosophiae dignitatem quam maximam de qua in tractus (*sic*) propte (*sic*) locuti fuimus, vobis in memoriam religimus (*sic*), quod si mentibus vestris perpetuo alteque infixam spectatissimos reddet atque omnibus aetate vivendum praesidiis cumulavit. Finis».

2. Identificació de l'autor i obra: Francisco de VILLALPANDO,⁴¹⁶ *Logica*.

3. Altres manuscrits: BC, ms. 1642, 1649, 1651; BUB 1272.

4. Edicions: Cf. F. de VILLALPANDO, *Philosophia ad usum Scholae FF. Minorum S. Francisci Capuccinorum accomodata, auctore...*, Matriti, apud Joachim Ybarra, Typ., MDCCLLVII [MDCCLXXVII-MDCLXXVIII], 3 vols.; PALAU 366966-7.

6. Contingut: Cf. infra, III, ad pàg. 185-186.

II

1. Pàg. 184, *inc.*: «Oracio ques deu dir quant se passa devant de alguna imatge de Cristo. Divino Jesús y Deu meu per aquellas mortals agonias ...».

Ib.: «Altre al mateix intent. Señor Deu meu Jesu-Crist, Pare Dulcissim, per lo goig que tingue vostre querida Mare ...».

Ib., *exp.*: «... Vostra Santissima voluntat tots los dias de la mia Vida. Amen».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Oració que es deu dir en passar per davant d'alguna imatge del Sant Crist*.

III

1. Pàg. 185-186. Pàg. 185, *inc.*: «INDEX capitum quae in hoc libello continentur.

Caput 1um De philosophia universim spectata, fol. 2. Solvuntur Objectiones, folio 10.

Philosophia pars 1^a, seu Logica, folio 14.

Logica pars 1^a. De simplici rerum perceptione, 27.

Caput 1um. De ideis, folio 27.

416. Caputxí i filòsof de tendència eclèctica. Un cop publicada la seva obra, fou adoptada oficialment a Cervera com a llibre de text entre 1779 i 1792 per ordre del consell reial. Villalpando és un pensador magre, l'obra del qual fou qualificada per Francisco Alvarado (*Cartas aristotélicas* [1825], 273) com una «moixiganga». De fet, la universitat de Cervera no va obeir l'ordre del rei fins al 1788. I és curiós que el nostre ms. digui que l'obra de Villalpando ha estat «acomodada» als estudiants de Cervera. Deu voler dir que fou revisada. La comparació del text dels manuscrits amb l'edició d'Ibarra podria, doncs, donar sorpreses. És opinió de Federico VILA, *Reseña histórica científica y literaria de la Universidad de Cervera*, 1981², 231ss., que després de l'expulsió dels jesuïtes i la mort de Josep Finestres, les ingerències contínues d'altres instàncies en la vida de Cervera van precipitar la decadència inexorable d'aquella universitat.

- Caput 2um. An admitenda (*sic*) sint ideae innatae, 38. Solvuntur Objectiones, folio 43.
- Caput 3. Nun (*sic*) idea, seu rerum simplex perceptio possit esse falsa, folio 49.
- Caput 4. De erroribus qui ex ideis derivant, de regulis quibus vitari possunt, fol. 53.
- Caput 5. De signis, de vocibus quibus idae (*sic*) manifestantur, folio 55.
- Caput 6. Vtrum voces naturaliter significant cogitationes et res, aut solum ex hominum arbitrio, fol. 61. Solvuntur Objectiones, folio 63.
- Caput 7. De secundaria, de accessoria vocum significatione, folio 66.
- Caput 8. De recto vocabulorum usu, folio 70.
- Disputatio 2da. De 2^a mentis operatione, seu iudicium et ejusdem signis, 73.
- Caput 1um. De iudicii natura et divisionibus, 73.
- | *pàg.* 186 | Caput 2. De varia iudiciorum divisione, 77.
- Caput 3. De iudiciorum motivis, 79
- Caput 4. De probabilitate, 84.
- Caput 5. De fide, 100.
- Caput 6. De scientia, 105.
- Caput 7. De Veritatis Criterio, 109. Solvuntur Objectiones, 111.
- Caput 8. De iudiciorum signis, 123. Articulus 1us. De propositionis natura, 124. Articulus 2us. De propositionis divisione, 125. Articulus 3. De proprietatibus propositionis, 131. Articulus 4us. De difinitione, de divisione, 137.
- Disputatio 3^{ia}. De 3^{ia} mentis operatione, seu discursu, 140.
- Caput 2um. De argumentationis speciebus, 145.
- Caput 3. De materia, de forma sillogismorum, 150.
- Caput 4um. De sillogismorum regulis, 156.
- Caput 5um. De variis sillogismorum speciebus, 162.
- Caput Vltimum. Da argumentationum fallaciis, 166.
- Disputatio 4ta. De methodo, 170.
- Paragraphus 1us. De methodo Analitica, 172.
- Paragraphus 2us. De methodo sintetica, 175.
- Caput 2um. De methodo disputandi, 176.
- Caput 3um. De methodo studendi, 177.
- [*Exp.*:] Apendix De errorum quibus obnoxiae sunt mentis operationes, fontibus et remediis, 179. Finis.

IV

1. Pàgs. 188-198. Pàg. 188, *inc.*: «Noticias que â de Fer lo bon Jardinér per cultivar las flors; compostas per un curiòs y molt experimentat en semblant Materia. Capítol 1. De algunas Reglas Generales y es: que lo Jardinér tinga cuýdado de plantar las plantas cada especies de ella en sas horas ...».

Pàg. 198, *exp.*: «... Lo mateix cuidado volen los tolipans despues de esser arrencadas volen esser en secas y posadas en part aixuta fins que se agian de plantar».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Què ha de fer lo bon jardiner per cultivar les flors*.

V

1. Pàg. 198, *inc.*: «Dia 15 desembre de 1831. Amado y carisimo ...».
Ib., *exp.*: «... mania de son seruidor Jaume Vilahur».
2. Identificació de l'autor i obra: Jaume VILAHUR,⁴¹⁷ [*Esborrany de lletra a Miquel Casellas*].⁴¹⁸

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 110 x 173, a columna tirada, de 34-36 línies.
2. Tipus de ratllat: Dues línies horitzontals i dues línies verticals de justificació, escriptura de justificació a justificació. UR = 5-4, 8.
3. Tipus de lletra i mans: Lletra cursiva de principis del segle XIX de tres mans: a) pàgs. 1-186; b) pàgs. 188-198; c) pàg. 198.
4. Reclams de pàgina a pàgina.
5. Decoració: A les pàgs. 1-186, els encapçalaments de tractats, disputacions i capítols són en majúscules, que ocupen dues i tres ratlles ordinàries de pautat, sovint executades amb calats puntejats.
8. Fragments: La lletra del fragment és més semblant a la del qui escriu el tractadet de jardineria que a la del qui escriu el tractat de *Lògica* del volum.
9. Copistes: a) pàgs. 1-186, Paulí Ferrer, de Peratallada; b) pàgs. 188-198, anònim; c) pàg. 198, Jaume Vilahur.
10. Revisions i correccions escasses.
12. Notícies històriques: Paulí Ferrer, de Peratallada, escriu la nota del foli de guarda inicial Ir, datada el desembre del 1790, quan comença els seus estudis de Filosofia sota la direcció de Josep Blanch.⁴¹⁹ La mateixa escriptura és la que trobem a les pàgs. 1-186. Per tant, la part principal del ms. fou escrita entre 1790 i 1791. La nota del foli inicial de guarda Iv, datada el 1800, és escrita en una lletra molt semblant a la del qui escriu el tractadet de jardineria, pàgs. 188-198. En un marge inferior d'aquest tractadet, pàg.188, s'hi llegeix

417. L'ADG documenta un Jaume Vilahur i Vallmanya, de Sant Climent de Peralta, que Martí Carreras, jornalero de Fonteta presenta el 1806 al benefici de sant Sebastià i santa Llúcia de Palau-Sator, A-122, fol. 91r.

418. L'ADG documenta un Miquel Casellas o Caselles, prevere de Foixà, que el 1830 és presentat per al benefici de sant Antoni de la Seu, D-484, fol. 120v; A-138, fol. 1r. Consta mort el 1863, D-494, fol. 307r.

419. Josep Blanch, d'Olot, rep llicència episcopal d'ensenyar a Sant Feliu de Guíxols el 7 d'abril del 1801, G-169, fol. 169r. El 1815, a presentació reial, obté la rectoria del Mercadal, vacant per promoció de Miquel Blanch, parent probable, D-470, fol. 85r. El 1826 optava per al benefici dels sants Bartomeu i Nicolau, cinquè d'aquesta advocació, de la Seu, renunciant-hi tot d'una, D-480, fol. 197r. L'any sobre Miquel Blanch, claver, el presentava al benefici de santa Anna, primer d'aquesta advocació, de la Seu, que obtenia, A-136, fol. 497r; D-481, fol. 121r. Fins al 1832 Josep Blanch, beneficiat de la Seu, no renunciaria a la rectoria del Mercadal, D-486, fol. 284r, a la qual el 1833 fou presentat Salvi Cabruja, D-487, fol. 153r.

la data «1806». L'esborrany de lletra final escrit per Jaume Vilahur porta data del 1831. El fragment sobre la representació de la comèdia dels *Pecats Mortals* a Peratallada és del 1781; aquest fragment sembla incorporat al ms. com a punt de llibre o altra funció purament externa. Per tant, és clar que el *terminus a quo* del ms. és l'any 1790 i el *terminus ad quem* és el 1831, passant pels anys intermedis 1800-1806.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació correcte, llevat del foli inicial de guarda, que és a punt de desprendre's del cos del volum.
2. Datació: 1790-1831.
3. Origen gironí.
4. Propietaris i procedència: Paulí Ferrer, de Peratallada, BDSG.

46

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

- a) Mides de superfície i gruix: 150 x 210 x 18.
- b) Material: Ànima de cartró, coberta de pergamí groc tacat.

2. Llom ras, del mateix pergamí.

- a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant dos nervis interns de cordill, que no en treuen d'externs.
- b) Descripció dels sectors: De dalt a baix, títol en tinta: «Tarifa de Notaris, y Varias R...». A baix, etiqueta quadrada de paper blanc, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 46».

3. Altres elements:

- a) Folis de protecció i de guarda: I foli de guarda inicial que forma bifoli amb el foli de guarda. Al recto del foli, a dalt: «Ex lib. D Hierony Ros⁴²⁰ precio una pesseta Any 1786».

420. Tenint en compte que la filigrana orienta cap al darrer terç del segle XVIII, caldria identificar el copista del ms. amb el clergue homònim al qual l'any 1793 el vicari general confereix el benefici del Roser, de Juià, acabat de fundar pel seu germà, ADG, D-448, fol. 69r. Aquest germà és possiblement Josep Ros i Caldes, que l'any 1794 presenta un altre germà seu, Joan Ros, prevere, per al benefici de Sant Jaume de Juià, vacant per mort de Jeroni Ros, D-449, fol. 129r. Podria ésser que el Jeroni Ros mort el 1794 no fos el nostre copista, perquè molts pocs anys després, el 1805, hi ha notícia que el vicari general confereix en virtut de sentència el benefici de Sant Joan de l'Erm, de Juià, a Jeroni Ros, prevere, D-460, fol. 204r, que podria ésser el copista. Cal advertir que durant tot el segle XVIII hi ha algun pagès de Juià, de nom

- c) Cobertes (folres) de paper; la coberta de la tapa II és escrita.
- d) Talls irregulars.
- e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.
- g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani i factici.
2. Matèria: Paper.
4. Folis: 43.
5. Dimensions: 152 x 210 x 15.
6. Plects: 1) Plec de 3 x 2, folis 1-6.
- 2) Plec de 2 x 2, folis 7-10.
- 3) Plec de 2 x 2, folis 11-16.
- 4) Bifoli intercalat a la primera part del plec anterior, folis 13-14.
- 5) Bifoli, folis 17-18.
- 6) Plec de 6 x 2, folis 19-30.
- 7) Bifoli, folis 31-32.
- 8) Plec de 2 x 2, folis 33-36.
- 9) Bifoli, folis 37-38.
- 10) Bifoli, folis 39-40.
- 11) Plec coix de 2/3, folis 41-43.

8. Foliació moderna i contínua, feta el dia 21 de febrer de 2013, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigranes. a) Foli 2-5, filigrana «BES», del tipus VALLS I SUBIRÀ, 100, documentada a Cardedeu el 1746.

b) Folis 12-13, 14-15, filigrana «ALVA», semblant a la del tipus VALLS I SUBIRÀ, 24, documentada a Capellades el 1786 i a Olot el 1787.

c) Folis 20-21, 28-29, filigrana «ALVA», semblant a la del tipus VALLS I SUBIRÀ, 19, documentada a Olot el 1769 i el 1770.

d) Folis 23, 26, filigrana «LLADÓ», del tipus VALLS I SUBIRÀ, 532, documentada a Barcelona el 1754.

e) Folis 31-32, filigrana «FARRÉ», del tipus VALLS I SUBIRÀ, 381, documentada a Barcelona el 1787.

f) Folis 33, 36, filigrana «LLOSA», del tipus VALLS I SUBIRÀ, 556, documentada a Lleida el 1772, a Barcelona el 1773 i a Olot el 1773 i el 1794.

Ros, que fa actes diversos a favor d'algun Jeroni Ros, clergue, i d'algun altre Ros, o el presenta a benefici: Cf. D-337, fol. 270r; D-388, fol. 175v; D-393, fol. 142v, 144v; D-395, fol. 74v, 84v; D-408, fol. 111v; D-420, fol. 115r; D-432, fol. 48r; D-434, fol. 123r; D-465, fol. 324r; D-472, fol. 50r; G-155, fol. 93v; G-163, fol. 64r; G-169, fol. 222v, 226r; U-2893, fol. 98r.

- g) Folis 37-38, filigrana molt poc visible, que no s'ha pogut identificar.
 h) Foli 43, filigrana en forma de sol, d'un tipus que no trobem repertoriat.

12. Sistema de ratllat en sec.

III. CONTINGUT LITERARI

1a. Folis 4-10, foli 4r, *inc.*: «Algunas de las ordenansas de la Real Audiencia de el Principado de Cathaluña mandadas imprimir por su Magestad año 1742.».

Foli 10v, *exp.*: «..... se tomarà por la persona que dessinare la... (*fine mutilus*)».

2a. Identificació de l'autor i l'obra: *{Ordenances de la Reial Audiència del Principat de Catalunya del 1742}*.

4a-5a. Catàlegs, bibliografia i edició: PALAU 202661.

1b. Folis 12-13, foli 12r, *inc.*: «Real Pragmatica de la reduccion de los censales de 5 al 3 por ciento publicada en todo el Principado de Cathaluña el dia ...».

Foli 13v, *exp.*: «... todo lo que va expresado quando cumplan, dado a Barna â 18 de Julio de 1750.».

2b. Identificació de l'autor i l'obra: *{Pragmàtica Reial sobre reducció de censos del 5 al 3 per cent}*.

1c. Folis 14-16, foli 14r, *inc.*: «Real Provision sobre la inteligencia de la precedente Real pragmatica de reduccion de censales ...».

Foli 16r, *exp.*: «... dado en Barna a 14 de Agosto de 1753. Publicado en Barna â 19 Agosto de 1753.».

2c. Identificació de l'autor i l'obra: *{Provisió reial sobre la interpretació de la pragmàtica reial de reducció de censos}*.

1d. Folis 17-18, foli 17r, *inc.*: «Real Decreto, que el Rey se ha servido expedir con fecha de 10 Abril 1803. Deben ceñirse a el todos los Tribunales, y...».

Foli 18r, *exp.*: «... Tendrase entendido en el Consejo, y se dispondrá por el lo correspondiente â su cumplimiento.».

2d. Identificació de l'autor i l'obra: *{Decret reial del 10 d'abril del 1803}*.

1e. Foli 18r, *inc.*: «Real Orden comunicada al Consejo sobre lo precedente, por el ministerio de Gràcia y Justicia con fecha de 26 de Mayo 1803. Para evitar las dudas, que se han suscitado ...».

Foli 18v, *exp.*: «... se gobiernen, substancien, y determinen por las cédulas, y ordenes, que gobernaban hasta entonces.».

Identificació de l'autor i l'obra: *{Ordre reial sobre el decret anterior}*.

1f. Folis 19-20, foli 19r, *inc.*: «Real Determinacion sobre los instrumentos de Notarios, y curas Parrocos. Don Felipe por la gracia de Dios Rey de Castilla...».

Foli 20v, *exp.*: «... en la falta de gastarse el papel sellado; y que lo mas negociable y de maior perjuicio â la jurisdiccion .».

2f. Identificació de l'autor i l'obra: *{Determini reial sobre les escriptures de notaris i rectors}*.

1g. Foli 21r, *inc.*: «Cedula de 26 Octubre de 1784 relativa a otra de 16 de setiembre anterior, y dispone que los artesanos, menestrales, jornaleros, criados, y acreedores...».

Foli 21r, *exp.*: «... se halla en la gazeta de 13 de Noviembre de 1787.».

2g. Identificació de l'autor i l'obra: *{Cèdula del 26 d'octubre del 1784}*.

1h. Foli 21r, *inc.*: «Edicto del Conde de Ricla⁴²¹ Capitan General de Cathaluña publicado en Barña, â 23 de Noviembre de 1768 que dice que el Supremo...».

Foli 21r, *exp.*: «... porque deben ser los intereses correspondientes al daño o lucro, que comunmente se considera â los comerciantes.».

2h. Identificació de l'autor i l'obra: *{Edicte del comte de Ricla del 23 de novembre del 1768}*.

1i. Foli 23r, *inc.*: «En el libro, ô registro tercero intitulado de Acordados de la Real Audiencia de Cathaluña...».

Foli 26r, *exp.*: «... señalado de la Mano de su Magestat; En Buen-Retiro â 3 Octubre de 1748 de qua Martinez lib. de Jueces⁴²² tomo. A. verb. Patronato.».

2i. Identificació de l'autor i l'obra: *{Acords de la reial Audiència de Catalunya}*.

1j. Foli 27r, *inc.*: «Pregon para que los Notarios observen ciertas reglas. Don Ignacio Francisco de...».

Foli 30v, *exp.*: «... dada en Madrid â 29 de noviembre de 1736. Publicada en Barña â los 8 enero de 1737.».

2j. Identificació de l'autor i l'obra: *{Pregó del 29 de novembre del 1736 sobre notaris}*.

421. Ambrosio Funes de Villalpando Abarca de Bolea, comte de Ricla, fou capità general des del 1767 al 1772: Cf. Joan MERCADER, *Els Capitans Generals*, Barcelona, Ed. Vicens i Vives 1963, 1, 104,107. L'edict no figura en PALAU.

422. L'autor és Manuel Silvestre Martínez, *Librería de Jueces*, 4 vols., Madrid 1763-1768 (PALAU 154486).

1k. Foli 31r, *inc.*: «Real cedula de 25 de Noviembre de 1764 en que se dice: que por la inobservancia (*sic*) de los reales decretos expedidos para que los Eclesiasticos Seculares y Regulares ...».

Foli 31v, *exp.*: «... y cobran los estraños por medio de personas à la causa publica y al real servicio.».

2k. Identificació de l'autor i l'obra: *{Reial Cèdula del 25 de novembre del 1764}*.

4k. Catàlegs i bibliografia: PALAU 249310.

1l. Foli 31v, *inc.*: «Real Pragmatica de 18 enero de 1762 En que el Rey como Protector de la quietud publica, con consulta de hombres doctos...».

Foli 32r, *exp.*: «... y en seguida à los demas segun el ministerio que ocupan Publicada en Barña à 6 Marzo de 1762».

2l. Identificació de l'autor i l'obra: *{Pragmàtica reial del 18 de gener del 1762}*.

1m. Foli 32r, *inc.*: «Real Pragmatica de 6 Febrero de 1766. En que se dispone que los bienes de los que mueren sin testamento vengan à los ...».

Foli 32v, *exp.*: «... y aunque no se ha establecido por ley, se ha observado siempre la convocacion del Curado secular à los Sinodos V. Salcedo⁴²³ de leg. Polit. Lib 2 posth. Cap. 9&3. Elizondo⁴²⁴ tom. 3 pag. 46. et 47.».

2m. Identificació de l'autor i l'obra: *{Pragmàtica reial del 6 de febrer del 1766}*.

1n. Foli 33r, *inc.*: «Concordato de España con el Papa de 1753. Concordato por el ...».

Foli 40r, *exp.*: «... Vid Benedict XIV⁴²⁵ de Synod. dioces. lib 12.⁴²⁶ Cap. 9 nov. Edit. Ubi congrua beneficis (*sic*) assignat».

2n. Identificació de l'autor i l'obra: *{Concordat del 1753}*.

1o. Foli 41r, *inc.*: «Sobre esponsales real cedula de 23 Octubre de 1785. Don Carlos...».

Foli 41v, *exp.*: «... Dada en San Lorenzo a 23 de Octubre de 1785. Yo el Rey».

2o. Identificació de l'autor i l'obra: *{Cèdula Reial del 23 d'octubre del 1785 sobre esposalles}*.

4o. Catàlegs i bibliografia: PALAU 249981.

423. No creiem que es tracti de l'obra de Jerónimo SALCEDO, *Commentarii ... in opusculum D. Thomae ... De Regimine Principum ...*, Frankfurt 1665 (PALAU 286976).

424. AGUILAR PIÑAL, III, 148. L'obra citada és la *Práctica Universal forense de los Tribunales de esta Corte, Reales Chancillerías de Valladolid y granada y Audiencia de Sevilla*, 3 vols., Madrid 1774 (PALAU 79112).

425. Cf. supra, nota 360.

426. És l'obra *De Synodo diocesana libri tredecim*, Roma 1748, 1755, Ferrara 1750, Roma 1767 i ss., 1806.

1p. Folí 41v, *inc.*: «Sobre esponsales real cedula de 25 de Febrero de 1786. Don Carlos, â los de mi consejo, sabed que a consecuencia de una circular ...».

Folí 42v, *exp.*: «... dada en el Pardo de 1 Febrero de 1785. Yo el Rey, Publicada en Barña â los 25 Febrero de 1786».

2p. Identificació de l'autor i l'obra: {*Cèdula Reial sobre esposalles del 1 de febrer del 1786*}.

1q. Folí 43r, *inc.*: «Otra cedula real sobre esponsales de 18 de Setiembre de 1788. Don Carlos por la gracia de Dios ...».

Folí de folre, tapa II, *exp.*: «... y subtanciacion de las causas. Nuestro Colegio de Abogados de Madrid en su informe al Consejo que comprende la provision de 6 setiembre de 1770. n. 146».

2q. Identificació de l'autor i l'obra: {*Cèdula Reial sobre esposalles del 18 de setembre del 1788*}.

4q. Catàlegs i bibliografia: PALAU 250090.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 110 x 200, a columna tirada, de 29 línies q2r, 3v-5v, 7r-10v, 12r-16r, 19r-folí de folre II.

b) Fol. 2r-3v, 5v-7r.

c) Fol. 17r-18v.

6. Notes: Signes de nota *passim*.

9. Copistes: Tres.

10. Revisions i correccions als fol. 31r, 32v, 39r, 39v, 40r, 42r, 42v, 43r, 43v, folí de folre II.

12. Notícies històriques: El volum conté els impresos següents:

a) *Nueva Planta de la Real Audiencia del Principado de Cataluña. Real Cedula instructora de su Magestad sobre el Gobierno Político, y Económico de los Ayuntamientos. Real Decreto de 8. De Enero de 1775.* Cf. MIRAMBELL, 150, 187.

b) *Nueva Planta de la Real Audiencia del Principado de Cataluña. En Barcelona: Por Joseph Texido, Impresor del Rey Nuestro Señor. Y Reimpreso en Gerona; Por Joseph Bró, Impresor del Rey Nuestro Señor.* Cf. MIRAMBELL, 150, 187; PALAU 196266.

c) *Real Cedula Instructora en la Qual su Magestad establece, y declara diferentes puntos al gobierno Político, y Económico de los Regimientos de la Ciudad de Barcelona, y demás Ciudades, y Villas Cabezas de Corregimientos del Principado de Cathaluña. Dada en Balsain à treze de Octubre de mil setecientos diez y ocho.* Cf. PALAU 249251.

d) *Confirmacion de la Nueva Planta de Cataluña. El Rey. Barcelona siete de Marzo de mil setecientos setenta y cinco.*

e) *Edicto. Publicado en 22. Marzo de 1734. Para la observancia de los nuevos aranzales generales. Barcelona: Por Joseph Teixidó, Impresor del Rey. Y Reimpreso en Gerona; Por Josef Bró, Impresor del Rey.* Cf. MIRAMBELL 148, 174; MARQUÈS 248; PALAU 78404.

- f) *Aranzales Generales*. Cf. PALAU 14821-14827.
- g) *Esponsales, y Matrimonios. Pragmatica-Sancion*. Cf. PALAU 235652-55.
- h) *Real Cedula de S. M. y Señores del Consejo. 23. de Marzo de 1776*.
- i) Pàg. 343-346, d'un imprès fragmentari del segle XVIII, al qual li falten els dos primers folis, i que conté decrets del rei Carles IV.
- j) *Real Cedula de S. M. y Señores del Consejo. Declarando por punto general que todos los Oficiales artistas, o Menestrales, naturales de estos Reynos...*
- k) *A Don Bernardo O-conor, señor de Ophalia, Gentil-Hombre de Cámara con entrada de S. M., Comendador de Bedmar, y Albanchez en la Orden de Santiago, Teniente General de los Reales Exércitos, y Gobernador Militar, y Político de esta Plaza, y Ciudad de Barcelona, y su distrito. Dado en Barcelona à 13. De Abril de 1769.*
- l) *Real Cedula de S. M. y Señores del Consejo, por la qual se establecen las reglas y providencias que deben observarse en lo sucesivo para el modo de proveerse y servirse los Corregimientos y Alcaldías mayores de los Reynos de Castilla y Aragon, è Islas adyacentes. Año 1783. En Madrid. Y Reimpreso en Gerona: Por Joseph Bró, Impresor del Rey.*
- m) *El secretario del Real Acuerdo de este Principado. Gerona 9 de Febrero de 1784.*

Es tracta, doncs, d'un volum factici de temàtica jurídica, per a ús d'un professional de la matèria.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Fatigat.
2. Datació: 1736-1803.
3. Origen català.
4. Propietaris i procedència: Jeroni Ros [cf. supra, I, 3, a)], BDSG.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes
 - a) Mides de superfície i gruix: 158 x 205 x 20.
 - b) Material: Pergamí color groc, tacat.
2. Llom ras, del mateix pergamí.
 - a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis de pell que afluïren a l'inici del llom.
 - b) Descripció dels sectors: A baix, etiqueta quadrada de paper blanc esgroguet: «LOGICA DIALECTICA | 1724», etiqueta quadrada de paper blanc, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 47».
3. Altres elements
 - a) Folis de protecció i de guarda: II +II. El segon foli de guarda inicial i els dos folis finals porten filigrana amb pedestal triangular sobre el qual reposa

una creu llatina encerclada, remuntada de creu grega de braços concaus, i coronada de creu llatina, amb braç inferior acabat amb forma de punta de llança, que no trobem repertoriada.

c) Cobertes (folres) del mateix paper que els folis de guarda. S'observa part de la filigrana esmentada, Cf. supra, I, 3, a).

d) Talls sense particularitats.

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavis del mateix pergamí.

4. Conclusió. Data: Primer quart del segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit factici.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 161.

5. Dimensions: 154 x 201 x 18.

6. Plecs:

1) Plec coix de 6/5, folis 1-9.

2) Plec de 5 x 2, folis 10-19.

3) Plec de 5 x 2, folis 20-29.

4) Plec de 5 x 2, folis 30-39.

5) Plec de 5 x 2, folis 40-48.

6) Plec de 5 x 2, folis 49-58.

7) Plec de 5 x 2, folis 59-68.

8) Plec coix de 2/5, folis 69-75.

9) Plec de 5 x 2, folis 76-85.

10) Plec de 5 x 2, folis 86-95.

11) Plec de 5 x 2, folis 96-105.

12) Plec de 5 x 2, folis 106-115.

13) Plec de 5 x 2, folis 116-125.

14) Plec de 5 x 2, folis 126-135.

15) Plec de 5 x 2, folis 136-145.

16) Plec de coix de 7/9, folis 146-161.

Hi ha folis sense numerar entre els folis 5 i 6, 8 i 9, 44 i 45.

8. Foliació moderna i contínua, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigrana de la creu grega posada dins cercle somat de corona i creu, amb fullatge als dos costats, en la meitat superior de la qual esdevi doble cercle amb sanefa interior a la part inferior. No l'hem sabut trobar repertoriada.

12. Sistemes de ratllat en sec: <<>>.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Folis 2-68. Foli 2r, *inc.*: «Tractatus sumularum juxta miram Altissimi et angeli praeconii domini Thomae Aquinatis doctrinam Desumptis. Proemium. Scientiarum omnium ...»

Foli 68v, *exp.*: «... constanti animo defendere promitto. Sumularum omnium FINIS sexto idus Februarii anni 1724. ».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÓNIM, *Tractatus sumularum (sic) juxta miram Altissimi et angelici praeconii divi Thomae Aquinatis doctrinam Desumptus. Proemium.*

3. Altres manuscrits: BC, ms. 446, folis 4-46, segueix el mateix ordre que BDSG, ms. 47, folis 2-68.

6. Contingut:

Questio proemialis de operatione intellectus, fol. 2r.

Articulus primus quot sunt operationes intellectus, fol. 2r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 3r.

Articulus secundus. comodo operationes intellectus nostri distinguantur inter se, fol. 5v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 5bis recto.

Liber primus de his que pertinent ad primam mentis operationem, fol. 6v.

Questio prima de signo, fol. 6v.

Articulus primus. Quid sit signum, fol. 7r

Solvuntur argumenta contraria, fol. 8r.

Articulus secundus vtrum detur signum sui ipsius, fol. 8bis recto

Solvuntur argumenta contraria, fol. 9r.

Articulus tertius quenam sit differentia essentialis (*sic*) constitutiva signi, fol. 10v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 12r.

Articulus quartus Vtrum relatio signi ad signatum sit predicamentalis vel transcendentalis (*sic*), fol. 14r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 15r.

Articulus quintus Quotuplex sit signum, fol. 17r.

Articulus sextus Vtrum divisio signi in formale et instrumentale sit adequata, fol. 18r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 18v.

Articulus septimus Vtrum divisio signi naturale et applicitum (*sic*) sit adequata, fol. 19r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 19v.

Articulus vltimus. Vtrum signum formale sit vere et proprie signum, fol. 20v.

Solvuntur Argumenta contraria, fol. 21r.

Questio 2. De termino, fol. 24r.

Articulus primus quid sit Terminus, fol. 24r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 24v.

Articulus secundus Vtrum actu componere sit de essentia termini vel solum posse componere, fol. 27r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 28r.

Articulus tertius Vtrum copula verbalis abeat (*sic*) rationem termini logicalis, fol. 30r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 30v.

Articulus quartus in quo diuisiones termini traduntur, fol. 31v.

§ 1. Quotuplex sit terminus ex parte materie remote, fol. 32r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 33r.

§ 2. Quotuplex sit terminus ex parte materie proxime, fol. 33v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 34v.

§ 3. Quotuplex sit terminus ex parte forme constitutive, fol. 35r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 35v.

§ Vltimus in quo relique divisiones termini traduntur, fol. 35v.

Questio 3. De nomine et verbo, fol. 36.

Articulus primus Quid sit nomen logicale, fol. 36v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 37v.

Queres primo an nomen infinitum sit vere et proprie nomen, fol. 38r.

Queres secundo an casus obliqui sint vere nomen, fol. 38v.

Articulus secundus quid sit verbum logicale, fol. 39r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 39v.

Articulus vltimus vtrum verum in propositionibus eterne veritatis possit absovi (*sic*) a tempore, fol. 40v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 41v.

Liber 2. Sumularum. De his que pertinent ad secundam operationem intellectus, f. 41v.

Questio prima de oratione et modo sciendi, fol. 41v.

Articulus primus quid sit oratio dialectica, et quotuplex, fol. 41v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 42v.

Articulus secundus qid (*sic*) et quotuplex sit modus sciendi, fol. 43r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 44r.

Questio 2 de difinitione, (*sic*) et divisione, fol. 45r.

Articulus primus qid (*sic*) et quotuplex sit difinico, fol. 45r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 46r.

Articulus secundus de legibus bone definitionis et difiniti, fol. 46v.

Articulus tertius quid, et quotuplex sit divisio, fol. 47v.

Articulus quartus de legibus bone divisionis et de locis arguendi, in divisione, fol. 48r.

Questio tertia de enuntiatione, fol. 49r.

Articulus primus quid sit enuntiatio, fol. 49r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 49v.

Articulus secundus quotuplex sit enuntiatio, fol. 50r.

Questio tertia de proprietatibus terminorum, fol. 50v.

Articulus primus quid sit suppositio, fol. 51r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 51v.

Articulus secundus quotuplex sit suppositio, fol. 52r.

Articulus tertius de apellatione, et illius regulis, fol. 53v.

Articulus vltimus de aliis proprietatibus terminorum, fol. 54v.

Questio tertia de proprietatibus enuntiationis, fol. 55v.

Articulus primus quid, et quotuplex sit opositio, fol. 55v.

Articulus secundus quid et quotuplex sit equipollentia, et de illius regulis, fol. 56v.

Articulus tertius quid et quotuplex sit convertio (*sic*), fol. 57r.

Questio 4 de propositionibus modo hypothetica et exponibili, fol. 57v.

Articulus primus quid et quotuplex sit propositio modalis, fol. 57v.

Articulus secundus de proprietatibus propositionum modalium, fol. 59r.

Articulus tertius de propositionibus hypotheticis et exponibilibus, fol. 60r.

Liber tertius de his que pertinent ad terciam mentis operationem, fol. 61v.

Questio de argumentatione, fol. 61v.

Articulus primus quid et quotuplex sit argumentatio, fol. 62r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 62r.

Articulus secundus de regulis bone concequentie (*sic*), fol. 62v.

Questio vltima de silogismo, fol. 63r.

Articulus primus quid et quotuplex sit silogismus, fol. 63r.

Articulus secundus quid, et quotuplex sit figura et modus silogismorum, fol. 63v.

Articulus tertius de regulis silogismorum, fol. 65v.

Articulus quartus de reduccione silogismorum, fol. 65v.

Reductio per impossibile, fol. 66v.

Articulus sextus (*sic*) de fallatiis sophistarum, fol. 67r.

Articulus vltimus quenam sit ars inveniendi medium verum, fol. 68v.

B

1. Folis 72-157v. Foli 72r, *inc.*: «TRACTATVS IN VERAM PORPHIRII ET ARISTOTELIS LOGICAM JUXTA VERIDICAM MENTEM ANGELICI PRECEPTORIS DIVUM TOMAM AQUINATEM. die 4 Februarii PROEMIUM 1724. Postquam totius dialectice ...».

Fol. 157v, *exp.*: «... Et hec de toto longo tractatu sint satis dicta, FINIS LOGICE KALENDIS JULII ANNO 1724».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Tractatus in veram Porphirii et Aristotelis logicam juxta veridicam mentem angelici praeconii divi Thomae Aquinatis*.

6. Contingut:

Proemivm [questio proemialis], fol. 72r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 72v.

Articulus secundus vtrum logica dirigat operationes intellectus, fol. 74r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 74v.

Articulus tertius vtrum logica sit simpliciter nessesaria (*sic*) ad alias ciencias adquirendas, fol. 76r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 78v.

Articulus quartus vtrum logica sit scientia et ars, fol. 80v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 82r.

Articulus quintus vtrum logica sit scientia practica vel speculativa, fol. 83v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 85r.

Articulus sextus Vtrum logica sit simplex qualitas fol. 87r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 88r.

Articulus septimus Vtrum abitus logice docentis et vtentis realiter distingvatur, fol. 90v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 91v.

[Dubium primum Quodnam sit obiectum materiale logice], fol. 93v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 95r.

[Dubium secundum Quodnam sit obiectum formale logice], fol. 96v.

[Paragraphus primus An operationes intellectus vt dirigibiles sint obiectum formale logice, fol. 96v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 97r.

[§ secundus vtrum operationes intellectus vt actualiter directe sint obiectum formale logice], fol. 98r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 99v.

[§ tertius vtrum ens rationis sit obiectum formale logice], fol. 101v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 102r.

[§ vltimus vtrum obiectum attributionis logice sit tamen modus sciendi obiectiuus], fol. 104r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 104v.

[Questio secunda. De ente rationis], fol. 105v.

[Articulus primus an detur ens rationis], fol. 105v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 106v.

[Articulus secundus Quid sit seu in quo consistat ens rationis], fol. 106v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 107v.

[Articulus tertius Quotuplex sit ens rationis], fol. 110r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 110v.

[Articulus quartus Vtrum ens rationis potuit existere per essentiam sui fundamenti], fol. 111v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 112r.

[Articulus quintus Per quam portam eformetur ens rationis], fol. 113r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 114v.

[Articulus sextus Vtrum intellectus diuinus causet ens rationis], fol. 117r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 118r.

[Articulus vltimus Vtrum ens rationis fiat per actum comparatiuum et an abeat
spesiem (*sic*) propriam per quam representetur], fol. 120v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 121v.

[Questio 3 De vniuersalibus], fol. 122r.

[Articulus primus Vtrum detur vniuersale in rebus], fol. 122r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 123v.

[Articulus secundus Vtrum gradus superiores et inferiores distinguantur formaliter
ex natura rei], fol. 124v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 125v.

[Articulus tertius Vtrum inter gradus superiores et inferiores detur distinctio
uirtualis intrinseca], fol. 126v.

[Articulus quartus Vtrum inter predicata identificata detur precisio obiectiua],
fol. 128v.

[Articulus quintus In quonam sensu sit natura una in pluribus comunis],
fol. 131v.

[Articulus sextus In quo consistat et per quem actum fiat vniuersale methaphy-
sicum], fol. 134v.

[Articulus vltimus In quo consistat vniuersale logicum formaliter et per quem
actum fiat], fol. 136v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 137v.

[Questio quarta De predicabilibus in comuni], fol. 139r

[Articulus primus Vtrum predicabilia sint tantum 5], fol. 139v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 139v.

[Articulus secundus Vtrum vniuersale sit genus ad 5 predicabilia], fol. 140r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 140r.

[Questio quinta De genere, specie et indiuiduo], fol. 141r.

[Articulus primus An definitio generis sit vera], fol. 141r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 141v.

[Articulus secundus Quodnam sit definiens in definitione generis], fol. 143r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 143v.

[Articulus tertius Quomodo et de quibus predicetur genus], fol. 144v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 145v.

[Articulus quartus de speciei definitione]

Solvuntur argumenta contraria, fol. 148r.

[Articulus quintus Vtrum natura specifica angeli suposita sententia divi Thome
sit positue vniuersalis et species predicabilis], fol. 148v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 150r.

[Articulus vltimus De indiuiduo], fol. 152v.

[Questio sexta De differentia, proprio et accidenti], fol. 153r.

[Articulus primus Quid et quotuplex sit differentia], fol. 153v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 154r.

[Articulus secundus Vtrum differentia sit vniuersalis per ordinem ad inferiora],
fol. 154r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 154r.

[Articulus tertius De proprio predicabili], fol. 154v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 155r.
 [Articulus vltimus De accidenti quinto predicabili], fol. 155v.

[Questio vltima De predicationibus], fol. 156r.
 [Articulus primus Quid sit predicatio], fol. 156v.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: Caixa d'escriptura irregular, a columna tirada, de 37-45 línies. Impaginació del foli 4r: 2 + 110 + 24 x 12 + 178 + 11. Impaginació del foli 67v: 33 + 115 + 6 x 18 + 161 + 22.

2. Tipus de ratllat: Dues línies de justificació horitzontals i tres de verticals per a definir la caixa d'escriptura. UR variable.

3. Tipus de lletra i mans: Escriptura cursiva del primer terç del segle XVIII, d'una sola mà.

5. Decoració: Als fol. 1v i 158r, làmina impresa amb tinta negra, estampa de sant Tomàs d'Aquino; a baix, angle esquerre, inscripció: «F. R. lemuli d.».

Al fol. 71v, làmina impresa amb tinta negra, estampa de la Puríssima Concepció; a baix, angle esquerre, inscripció: «Dominicus Pauner⁴²⁷ Fecit.».

Als fol. 72r, 87r, 90v, títols de lletres majúscules aglutinades i decorades a tinta negra intensa amb traços diversos.

9. Copista únic.

10. Revisions i correccions marginals als fol. 14v, 113v, 149r. Revisions dins la caixa d'escriptura *passim*.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Correcte.
2. Datació al títol: Any 1724.
3. Origen català.
4. Propietaris i procedència: BDSG.

48

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes.
 - a) Mides de superfície i gruix: 149 x 200 x 32.
 - b) Material: Pergamí groc, molt enfosquit.
2. Llom ras, del mateix pergamí, fatigat.

427. Per a Domènec Pauner, cf. RÀFOLS II 314; PÁEZ RÍOS II ; *Allgemeines Künstlerlexikon. Biobibliographischer Index A-Z*, vol. 7, 611 b.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec són cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant tres nervis de pell que afloren a l'inici del llom.

b) Descripció dels sectors: A baix, etiqueta quadrada de paper blanc amb la cota actual del ms.: «BDSG | Ms. | 48».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: IV, formant plec de 2 x 2. Al foli de guarda inicial Ir, dalt de tot, inscripció: «Ad Usam Josephi Tomae Vilar | Sacri Ordinis Praedicatorum Professi». «David [...] Cor [mundum] crea in me Deus | et spiritum rectum [inn]ova in visceribus meis.». A baix, al centre, escut esvaït.

b) Tancadors de pell. Eren dos; en queden restes a les dues tapes.

c) Cobertes (folres) de paper.

d) Talls irregulars, inscripció: «JOSEPHI THO. VILAR».

e) Capçalera i capçada a dalt i a baix.

g) Llavís del mateix pergamí, ratats a la tapa II.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani i factici.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 286.

5. Dimensions: 149 x 196 x 31.

6. Plecs:

1) 5 x 2, folis 1-10.

2) Plec de 6 x 2, folis 11-22.

3) Plec de 6 x 2, folis 23-34.

4) Plec de 6 x 2, folis 35-46.

5) Plec de 5 x 2, folis 47-56.

6) Plec de 5 x 2, folis 57-66.

7) Plec de 4 x 2, folis 68-75.

8) Plec de 6 x 2, folis 76-87.

9) Plec de 4 x 2, folis 88-95.

10) Plec de 6 x 2, folis 96-107.

11) Plec de 5 x 2, folis 108-117.

12) Plec de 3 x 2, folis 118-123.

13) Plec de 4 x 2, folis 124-131

14) Plec de 6 x 2, folis 132-143.

15) Plec de 4 x 2, folis 144-151.

16) Plec de 6 x 2, folis 152-163.

17) Plec desaparegut, segurament coix, de 3/4 o 4/3, del qual subsisteixen quatre talons, dos de cada meitat de plec, folis [164-170].

- 18) Plec de 4 x 2, folis 171-178.
- 19) Plec de 6 x 2, folis 179-190.
- 20) Plec de 4 x 2, folis 191-198.
- 21) Plec de 6 x 2, folis 199-210.
- 22) Plec de 4 x 2, folis 211-218.
- 23) Plec de 6 x 2, folis 219-230.
- 24) Plec de 4 x 2, folis 231-238.
- 25) Plec de 6 x 2, folis 239-250.
- 26) Bifoli, folis 251-252.
- 27) Plec de 6 x 2, folis 253-264.
- 28) Plec de 4 x 2, folis 265-272.
- 29) Plec de 6 x 2, folis 273-284.
- 30) Bifoli, folis 285-286.

Al plec 5, retallats el tres últims folis del plec.

Entre el plec 6 i 7, hi ha un salt en la numeració.

Al plec 12, retallats els quatre folis del mig del plec.

Al plec 25, retallats els dos últims folis del plec.

Al plec 26, retallats tots els folis, només se'n veuen 2 talons.

Al plec 27, retallat el foli inicial del plec.

8. Foliació antiga en tinta sèpia i xifres aràbigues, a l'angle superior dret del recto dels folis.

10. Filigranes: a) Folis 3-34, 123-152, 160-186, 237-281, filigrana de la creu, del tipus VALLS I SUBIRÀ 1488, documentada a Olot el 1506 i 1531, i a Capellades el 1557.

b) Folis 28, 60-103, 114-118, filigrana semblant a la del tipus «BADIA» de VALLS I SUBIRÀ 59, documentada a Barcelona el 1715.

c) Folis 47-53, 112-113, filigrana «BADIA», del tipus VALLS I SUBIRÀ 59, documentada a Barcelona el 1715.

d) Folis 156-159, 190-264, filigrana que no trobem repertoriada.

12. Sistemes de ratllat: Plegat tabel·liònic.

I. CONTINGUT LITERARI

A

1. Folis 2-53, foli 2r, *inc.*: «Cursus Philosophicus Juxta Miram Aristotelis et Divi Thomae Aliorunque Philosophorum Doctrinam. Fauste ac felicissime nobis illuxit dies dum jucundissimum ingredimur minerve theatrum augustumque suscipimus sapientiae munus ...».

Foli 53r, *exp.*: «... angelici preceptoris Aquinatis et Dalmatii moneri, Beati Josephi et omnium Santorum Celestis Curiae AMEN.».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Cursus Philosophicus Juxta Miram Aristotelis et Divi Thomae Aliorunque Philosophorum Doctrinam*.

3. Altres manuscrits: BC, ms. 446, fol. 142-205, correspon a BDSG, ms. 48, fol. 123-163.

6. Contingut:

Questio Vnica Proemialis Sumularum de Operationibus Intellectus, fol. 2r.

Articulus Vnicus Vtrum Operationes Intellectus Sint Tres, fol. 2r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 3r.

Liber Primus De Pertinentibus Ad Primam Mentis Operationem.

Questio Prima De Signo. Articulus Primus Quid Sit signum, fol. 5r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 5v.

Articulus Secundus Vtrum Omne Signum Aliud a Se Representet, fol. 6v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 7r.

Articulus Tertius Quotuplex Sit Signum, fol. 8v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 9r.

Articulus Quartus Vtrum Signum Formale Sit Vere Et Proprie Signum, fol. 10v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 12r.

Questio Secunda De Termino Comuni, fol. 14r.

Articulus Primus Quid Sit Terminus Logicalis, fol. 14r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 14v.

Articulus Secundus Vtrum propositio Sit Terminus, fol. 15v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 15v.

Articulus Tertius Utrum Verbum Sit terminus enuntiativus, fol. 16v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 17r.

Articulus Quartus Vtrum Voces Extra Orationem Logicalem Sint Actu et formaliter termini, fol. 18r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 19v.

Articulus Quintus De Divisionibus Termini, fol. 20v.

§ Primus Quotuplex Sit Terminus Ex Parte Materiae Remote (*sic*), fol. 20v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 21v.

§ Secundus Quotuplex Sit Terminus Ex Parte Materiae Proximae, fol. 22r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 23v.

§ Tertius Quotuplex Sit Terminus Ex Parte Formae, fol. 23v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 24r.

§ Vltimus De Reliquis Divisionibus Termini, fol. 24v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 25r.

Articulus Ultimus Utrum Terminus Deus Sit Terminus Communis (*sic*), fol. 25r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 26v.

Questio Tertia De Nomine Et Verbo Logicali, fol. 27r.

Articulus Primus Quid Sit Nomen Logicale, fol. 27r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 27v.

Articulus secundus Quid Sit Verbvm, fol. 28v.

Solvuntur Argumenta Contraria, fol. 28v.

Sed Queres utrum Verbum Possit Informati Intra Propositionem, fol. 30r.

Questio Quarta De Oracione et modo sciendi, fol. 30r.

[Articulus primus Quid et quotuplex sit oratio logicalis], fol. 30r.

- Solvuntur argumenta contraria, fol. 30v.
 Articulus Secundus Quid Sit Modus Sciendi, fol. 31r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 31v.
 Articulus Tertius Quotuplex sit Modus Sciendi, fol. 32r.
- Questio Quinta De Definitione et Divisione, fol. 33r.
 [Quid et quotuplex sit definitio], fol. 33r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 33v
 [Articulus secundus de deffinitione absoluta et per additamentum], fol. 34r.
 [Apendix de legibus bone deffinitionis], fol. 34v.
 Articulus Ultimus Quid Et Quotuplex Sit Divisio, fol. 35r.
 [Solvuntur argumenta contraria, fol. 35v.
- Liber Secundus Sumularum, fol. 36r.
 [Questio prima De secunda operatione mentis], fol. 36v.
 [Articulus primus De enunciatione (*sic*)], fol. 36v.
 [Articulus secundus Quotuplex sit enuntiatio], fol. 38r.
- [Questio secunda De suppositione et aliis proprietatibus termini], fol. 39r.
 [Articulus primus Quid sit suppositio], fol. 39r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 39r.
 [Articulus secundus Quotuplex sit suppositio], fol. 39v.
 [Articulus tertius de signis que diversificant suppositionem], fol. 40r.
 [Articulus quartus De ampliacione, alienacione, remotione], fol. 40r.
 [Articulus ultimus De apelacione et eius regulis], fol. 41r.
- [Questio tertia De proprietatibus enuntiationis], fol. 42r.
 [Articulus primus Quid et quotuplex sit opositio (*sic*)], fol. 42r.
 [Articulus secundus De equipollentia], fol. 43r.
 [Articulus ultimus De conversione simplicium propositionum], fol. 43v.
- [Questio quarta De propositione modali], fol. 44r.
 [Articulus primus quid et quotuplex sit propositio modalis], fol. 44r.
 [Articulus secundus De proprietatibus propositionum modalium], fol. 44v.
 [Articulus tertius De propositionibus hipotheticis], fol. 45v.
 [Articulus ultimus de exponibilibus], fol. 46v.
- [Questio quinta De argumentatione], fol. 47v.
 [Articulus primus Quid et quotuplex argumentatio], fol. 47v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 48r.
 [Articulus secundus Vtrum mala contraria sit bona contraria et de regulis bone contrarie], fol. 48v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 49r.
- [Questio ultima De sillogismo et figuris], fol. 49r.
 [Articulus primus Quid et quotuplex sit sillogismus], fol. 49r.
 [Articulus secundus Vtrum conclusio sit de essentia sillogismi], fol. 49v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 50r.

[Articulus tertius Quid et quotuplex sit figura et modus sillogismorum], fol. 50v.

[Articulus quartus De reductione sillogismorum imperfectorum ad perfectos], fol. 51v.

[Articulus ultimus De fallacia], fol. 52v.

B

1. Folis 57-116, foli 57r, *inc.*: «Comentaria In Universam Aristotelis Logicam Juxta Angelici Preceptoris Divi aquinatis doctrinam. Proemium. Absolutis iam dialecticis questionibus ad logicam pergo ...».

Foli 116r, *exp.*: «... contineat totum id quod abstractum, non tamen supponit pro eodem pro quo supponit abstractum. Hec dicta sufficient».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Commentaria In Universam Aristotelis Logicam Juxta Angelici Preceptoris Divi Aquinatis doctrinam*.

6. Contingut:

Proemium, fol. 57r.

Questio Prima Proemialis. Hec Est Prima Totius logicae, fol. 57r.

Articulus Primus An Detur logica artificialis dirigens operationes intellectus, fol. 57r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 57v.

Articulus Secundus Utrum Logica Sit simpliciter necessaria ad alias scientias acquirendas, fol. 58.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 59v.

Articulus Tertius quomodo Distingantur logica docens et utens, fol. 62r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 62v.

Articulus quartus Utrum logica Sit Scientia et ars liberalis, fol. 63v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 64r.

Articulus quintus utrum logica sit habitus practicus vel speculativus, fol. 65r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 65v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 68r.

Questio secunda De Obiecto logicae, fol. 69v.

Articulus Unicus Quodnam Sit Objectum materiale et formale logice, fol. 69v.

§ Primus in quo Traduntur Divisiones Objecti, fol. 69v.

§ Secundus Quodnam Sit Obiectum Materiale Logice, fol. 70v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 71r.

§ Tertius In quo Contrariorum Sententiae Refutantur, fol. 71v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 72r.

§ Quartus In quo conclusio Stabilitur, fol. 73r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 73r.

§ Ultimus in quo resolvitur ultimo nostra sententia circa obiectum formale logice.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 74v.

[Questio tertia De ente rationis], fol. 75r.

[Articulus primus An detur et quid sit ens rationis], fol. 75r.

- Solvuntur argumenta contraria, fol. 76r.
 [Articulus secundus De existentia entis rationis], fol. 76v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 77v.
 [Articulus tertius Quotuplex sit ens rationis], fol. 78v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 79r.
 [Articulus quartus Per quam potentiam efformetur ens rationis], fol. 79v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 80r.
 [Articulus quintus Vtrum sensus interni et intellectus essent ens rationis], fol. 80v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 81r.
 [Articulus sextus Per quem actus intellectus efformetur ens rationis], fol. 82r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 82r.
 [Articulus septimus Vtrum intellectus diuinus efformet ens rationis], fol. 82v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 83v.
 [Articulus ultimus Per quam speciem cognoscatur ens rationis], fol. 85r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 86r.
- [Questio quarta De particulari ente rationis], fol. 87r.
 [Titulus articuli primi deest]
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 88r.
 [Articulus secundus Quomodo distinguantur gradus superiores et inferiores], fol. 89r.
 § 1. In quo aliqua probabilia proponuntur et in quo distinctio scotica incipit impugnari, fol. 89r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 89v.
 § 2. In quo totaliter impugnatur sententia Scoti circa distinctionem inter gradus superiores et inferiores, fol. 90r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 90r.
 § 3. Vtrum inter gradus metaphisicos detur distinctio virtualis intrinseca, fol. 91r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 92r.
 § Ultimus. An inter gradus superiores in inferiores detur precisio obiectiva, fol. 93r.
 [Articulus tertius In quo statu natura habeat unitatem requisitam ad uniuersalitatem formaliter], fol. 94r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 94v.
 [Articulus quartus In quo statu conservatur nature aptitudo requisita ad uniuersalitatem], fol. 96r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 96v.
 [Articulus quintus Quid constituat uniuersalitatem], fol. 97r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 97v.
 [Articulus sextus Per quem actum intellectus fiat uniuersum metafisicum], fol. 98r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 99r.
 [Articulus ultimus Per quos actus intellectus fiat uniuersum logicum formaliter], fol. 99v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 100v.

- [Questio quinta De predicabilibus], fol. 101r.
 [Articulus 1. An predicabilia sint tantum quinque], fol. 101v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 101v.
 [Articulus 2. Vtrum universum sit genus ad 5 predicabilia], fol. 102r.
- [Questio sexta De genere primo predicabili], fol. 103r.
 [Articulus primus Quid sit genus], fol. 103r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 103v.
 [Articulus secundus Quodnam sit deffinitum formale in deffinitione generis], fol. 104r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 104v.
 [Articulus tertius Vtrum genus possit conservari in unica specie et species conservari in vnico indiuiduo], fol. 105v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 106r.
 [Articulus ultimus in quo plures difficultates resolvuntur], fol. 106v.
- [Questio septima De specie et indiuiduo], fol. 107v.
 [Articulus 1. Quid sit species subiicibilis et predicabilis], fol. 108r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 108r.
 [Articulus 2. Vtrum species subiicibilis ut talis sit formaliter universalis], fol. 108v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 108v.
 [Adhuc de potentia Dei absoluta non possunt repetiri duo angeli solo numero distincti sub eadem specie], fol. 109r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 110r.
 [Articulus ultimus De indiuiduo], fol. 111v.
- [Questio octava De differentia], fol. 112r.
 [Articulus 1. Vtrum differentia bene dividatur a Porfirio], fol. 112r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 112v.
 [Articulus 2. Quid sit differentia constituens tertii predicabilis], fol. 112v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 113r.
 [Articulus 3. Per ordinem ad quod differentia constituatur universalis], fol. 113r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 113v.
- [Questio ultima De proprio et accidentali], fol. 114r.
 [Articulus 1. Quod et quale sit proprium constituens quartum predicabile], fol. 114r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 114v.
 [Articulus 2. Quid sit accidens quintum predicabile], fol. 114v.
 [Articulus ultimus Utrum omne predicatum conveniens alicui subpossit predicanti de ipso], fol. 115r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 116r.

Folis 116-117 buits.

C

1. Folis 123-163, foli 123r, *inc.*: «Liber Cathegoriarum Aristotelis. Liber iste quem Philosophus Cathegoriarum apellat in coordinatione predicamentorum consistit...».

Fol. 153v, *exp.*: «... et hec sint satis de toto libro Cathegoriarum Aristotelis».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ARISTÒTIL, [*Exposició sobre el Liber Cathegoriarum d'Aristòtil*].

6. Contingut:

Questio Prima de Antepredicamentis, fol. 123r.

Articulus primus quid sint univoca, echivoca (*sic*) et denominativa, fol. 123r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 123v.

Articulus ultimus utrum divisiones et regulae antipredicamentales recte a philosopho tradantur, fol. 123v.

Questio secunda de analogis, fol. 124r.

Articulus primus quid et quotuplex sit analogum, fol. 124r.

Articulus secundus utrum transcendentia (*sic*) rationis superioris respectu inferiorum causet analogiam, fol. 124v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 125r.

Articulus tertius utrum dependentia sit causa suficiens analogiae, fol. 125v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 126r.

Articulus quartus utrum ratio communis entis transcendat omnes differentias, fol. 126v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 126.

Articulus quintus utrum ens sit analogum in ordine ad sua inferiora, fol. 127r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 127v.

Articulus sextus qua analogia ens sit analogum in ordine ad Deum et creaturas, substantiam et accidens, fol. 128r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 128v.

Articulus ultimus utrum detur unus conceptus entis perfecte precisus a differentiis, fol. 129r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 129v.

[Questio 3. De obiecto metafisice], fol. 130v.

[Articulus unicus Quodnam sit obiectum metafisice], fol. 130v.

[Questio 4. De ente predicamentali], fol. 131v.

[Articulus 1. Quid sit predicamentum et que condiciones requirantur ut aliquid collocetur directe in aliquo predicamento], fol. 131v.

[Articulus 2. Utrum ens reale creatum a Deo dividatur in decem predicamenta], fol. 132r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 132r.

[Questio 5. De substantia], fol. 132v.

[Articulus 1. Quid sit substantia], fol. 132v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 132v.

[Articulus 2. De divisionibus substantie eiusque partibus], fol. 133v.

[Articulus 3. Utrum Deus collocatur in predicamento substantie], fol. 134v.

[Articulus 4. Utrum collocetur Christus in predicamento substantie], fol. 135v.

[Questio 6. De accidenti in comuni], fol. 136v.

[Articulus 1. Quodnam sit constitutivum essentiale accidentis], fol. 136v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 137r.

[Articulus 2. De existentia accidentis], fol. 137v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 137v.

[Questio 7. De predicamento quantitatis], fol. 138r.

[Articulus 1. Quodnam sit constitutivum essentiale quantitatis], fol. 138r.

[Articulus 2. Utrum quantitas distinguatur realiter a re quanta], fol. 138v.

[Articulus 3. Utrum substantia corporea ante quantitatem habeat partes extensas], fol. 139v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 140r.

[Articulus 4. Utrum substantia corporea ante quantitatem habeat partes discretas], fol. 140r.

[Articulus 5. Utrum linea, superficies et corpus sint partes quantitatis continuæ], fol. 142r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 142v.

[Articulus ultimus. De speciebus quantitatis discretæ], fol. 143r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 143v.

[Questio 8. De Relatione], fol. 144r.

[Articulus 1. Quid sit relatio *deest*], fol. 144r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 144r.

[Articulus 2. Quot sint fundamenta relationis et quotuplex ista sint], fol. 145r.

[Articulus 3. Utrum substantia possit immediate fundare relationem predicamentalem et una relatio aliam], fol. 146r.

[Articulus 4. Utrum relatio predicamentalis distinguatur realiter a predicamento], fol. 147v.

[Articulus 5. Utrum omnis relatio terminetur ad relativum formaliter], fol. 148v.

[Articulus ultimus. A quo sumatur unitas relationis], fol. 150r.

[Questio 9. De qualitate], fol. 151r.

[Articulus 1. Quid et quotuplex sit qualitas], fol. 151r.

[Questio decima. De sex ultimis predicamentis], fol. 152r.

[Articulus 1. De predicamento actionis et pationis (*sic*)], fol. 152v.

[Articulus ultimus. De ubi, quo, situ et habitu], fol. 152v.

[Questio undecima. De postpredicamentis], fol. 153r.

[Articulus unicus in quo explicantur omnia postpredicamenta], fol. 153r.

D

Folis 154r-163v. Fol. 154r, *inc.*. «Quia Aristoteles Logicam dividit in 3 partes juxta 3 operationes intellectus, in parte 1 agit de terminis ...».

Fol. 156r, *exp.*: «... precedit natura terminum, aut est contraria, sed simul sunt natura et cognitione».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *De signo*.

6. Contingut:

[Articulus 1. Quenam sit differentia essentialis adequata constitutiva signi], fol. 154r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 154r.

[Articulus 2. Utrum relatio signi ad significatum transcendentis vel predicamentalis sit], fol. 155r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 155v.

E

1. Folis 156r-163v. Fol. 156r, *inc.*. «Questio 1. De demonstratione. Quia enim demonstratio ad tertiam mentis operationem pertinet, ordinem doctrine servant, de his que prerequiruntur ad demonstrationem prius tractare debemus ...».

Fol. 163v, *exp.*: «... potest Philosophus Christianus habere scientiam de hac propositione: Deus est; sed adquisita scientia circa illam non predicatur (*fine mutilus*)».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *De demonstratione. De scientia*.

6. Contingut:

[Questio 1. De demonstratione], fol. 156r.

[Articulus 1. De his que prerequiruntur ad demonstrationem], fol. 156r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 156v.

[Articulus 2. Quid et quotuplex sit propositio immediate et per se nota], fol. 157r.

[Articulus 3. Quid et quotuplex sit demonstratio], fol. 157v.

[Articulus 4. Utrum assensus premissarum efficienter concurrat ad assensum conclusionis], fol. 158v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 158v.

[Articulus 5. *deest*].

Solvuntur argumenta contraria, fol. 159v

[Articulus 6. Utrum intellectus ex assensu premissarum quo ad exercitium ad assensum conclusionis necessitetur], fol. 160r

Solvuntur argumenta contraria, fol. 161v.

[Questio ultima. De scientia], fol. 162r.

[Articulus 1. Quid et quotuplex sit scientia], fol. 162r.

[Articulus 2. De unitate scienciarum], fol. 162v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 162v.

Folis 164-170 manquen.

F

1. Folis 171-282, foli 171r, *inc.*: «Peractis his que ad rationalem philosophiam et metafisicam pertinent nunc acturi sumus de Philosophia Naturali que precipue philosophia debet appellari ...».

Foli 282r, *exp.*: «... quia agens naturale non potest recuperare actionem numero eandem quam antea habuit ».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Philosophia Naturalis*.

3. Altres manuscrits: BC, ms. 403, 597.

6. Contingut:

[Questio proemialis], fol. 171r.

Articulus 1. Utrum philosophia sit scientia, fol. 171r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 171r.

Articulus 2. Utrum philosophia (*sic*) sit una scientia secundum spetiem (*sic*) atomam, fol. 171v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 172r.

Articulus unicus [ultimus] quodnam sit objectum filosofie naturalis, fol. 172v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 173v.

Questio prima de ordine cognoscendi, fol. 174v.

Articulus 1. Utrum in cognitione sit procedendum ab universalioribus ad minus universalia, fol. 174v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 174v.

[Articulus 2. *deest*].

Solvuntur argumenta contraria, fol. 175v.

[Questio 2. De principiis entis naturalis in comuni], fol. 176v.

Articulus 1. Quid sint principia et an sint contraria, fol. 177r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 177r.

Articulus 2. Quot sint principia entis naturalis, fol. 177v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 178r.

[Questio 3. De materia prima], fol. 179v.

Articulus 1. An sit et quid sit materia prima, fol. 179v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 179v.

Articulus 2. Utrum materia prima habeat ex se aliquem actum entitativum, fol. 180r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 180v.

[Articulus 3. An materia prima habeat actum ex se metafisicum], fol. 181r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 181v.

[Articulus 4. Utrum materia prima ex se habeat propriam existentiam], fol. 182v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 182v.

[Articulus 6 [5]. Utrum materia prima possit existere sine omni forma], fol. 183v.

[Articulus 6. Utrum materia prima habeat appetitum ad formam], fol. 184v.

[Articulus 7. Utrum materia prima appetat (*sic*) formas amissas], fol. 185v.

- [Questio 4. De forma substantiali], fol. 186v.
 [Articulus 1. An detur forma substantialis et quid ista sit], fol. 186v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 187r.
 [Articulus 2. Quid sit formam educi de potentia materie], fol. 187r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 187v.
 [Articulus 3. Utrum anima rationalis educatur de potentia materie], fol. 187v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 188r.
 [Articulus 4. Utrum forma celorum et elementorum in prima productione fuerint de facto educendae de potentia materiae], fol. 189r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 189v.
 Articulus 5. Utrum formae celorum et elementorum in prima productione potuerint educi de potentia materiae, fol. 190r.
 [Articulus 6. Utrum formae accidentales educantur de potentia subiecti], fol. 190v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 192r.
 [Articulus 7. Utrum duae formae substantiales possint informare eandem numero materiam], fol. 192r.
 [Articulus 8. Utrum in composito naturali detur forma corporeitatis discreta], fol. 192r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 192r.
- [Questio 4 {5} De toto composito], fol. 193r.
 [Articulus 1. Utrum totum distinguatur a partibus simul sumptis et unitis], fol. 193r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 193v.
 [Articulus 2. Utrum in composito naturali detur unio discreta realiter a materia prima et forma], fol. 194r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 194v.
 [Articulus 3. Quid sit subsistentia et quisnam sit effectus proximus illius], fol. 196r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 196v.
 [Articulus ultimus. Utrum subsistentia creata distinguatur realiter ab existentia], fol. 197r.
- [Liber secundus Phisicorum], fol. 198v.
 [Questio 1. De natura, arte et violento], fol. 199r.
 [Articulus Quid sit natura], fol. 199r.
 Articulus 2. Quibus conveniat ratio naturae, fol. 200r.
 [Articulus 3. Utrum ars possit perficere opera naturae], fol. 201r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 201r.
 [Articulus quartus de violento], fol. 201v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 202r.
- [Questio 2. De causis in communi], fol. 202v.
 [Articulus 1. Quid et quotuplex sit causa], fol. 202v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 203r.
 [Articulus 2. Utrum omnis causa distinguatur realiter a suo effectu et sit prior et practior illo et an sint sibi ad invicem causae], fol. 203v.

- [Solvuntur argumenta contraria], fol. 204r.
 [Articulus 3. Utrum idem numero effectus possit provenire a duplici causa totali et adequata], fol. 204r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 205r.
 [Articulus quartus. Quid et quotuplex sit causa efficiens], fol. 206r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 206v.
 [Articulus 5. Utrum forma substantialis sit principium quo radicale operationis], fol. 206v.
 [Articulus 6. Utrum substantia creata sit immediate operativa], fol. 207v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 208r.
 [De causa mali], fol. 210r
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 210v.
 Articulus ultimus utrum omne instrumentum debeat habere aliquam actionem previam ad producendum effectum principalis agentis, fol. 211r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 211v.
 [De predeterminatione], fol. 211v.
 § Primus in quo aliqua sponuntur et explicantur, fol. 211v.
 § 2. Utrum causa 1^a actu et immediate concurrat ad omnes operationes cuiuslibet causae creatae, fol. 212r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 212v.
 § 3. Utrum Deus physice predeterminet causas secundas necessarias ad operandum, fol. 212v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 213r.
 § 4. Utrum Deus predeterminet fisice creaturas ad operandum seu causas secundas liberas, fol. 213v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 214r.
 § 5. Utrum Deus predeterminet voluntatem ad materiale peccati, fol. 216v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 217v.
 [De causa finali], fol. 218v.
 Articulus primus. Quid et quotuplex sit finis et an sit vera causa realis], fol. 218v
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 218v.
 Articulus secundus quaenam sit ratio formalis finalisandi (*sic*) in fine, fol. 219r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 219v.
 Articulus 3. Quaenam sit causalitas finis, fol. 220r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 220v.
- Questio ultima de casu, fortuna et fato, fol. 221r.
 Articulus unicus de casu, fortuna et fato, fol. 221r.
 Queres secundo ad quid sint huiusmodi monstrua, fol. 221v.
- [Liber 3 Physicorum. Summa textus], fol. 222r.
 Articulus primus Quid sit motus, fol. 222r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 222v.
 Articulus 2. Quibus conveniat deffinitio motus, fol. 223r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 223v.
 Articulus 3. Utrum motus distinguatur realiter a termino ad quem, fol. 223v.
 Articulus 4. Utrum actio et motus distinguantur realiter, fol. 224r.

Articulus 5. Utrum actio transiens subjectetur in agente vel in passo, fol. 224v.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 225r.

[De infinito], fol. 226r.

Articulus unicus Utrum sit possibile infinitum in actu, fol. 226r.

[§ 1. Utrum possit dari infinitum in actu secundum essentiam], fol. 226v.

[§ secundus. Utrum possit dari infinitum in actu secundum magnitudinem], fol. 227r.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 227r.

[§ 3. Utrum sit possibile infinitum in actu secundum multitudinem], fol. 227v.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 228r.

[§ 4. Utrum possit dari infinitum in actu secundum intencionem], fol. 228v.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 229r.

[Liber 4 Physicorum], fol. 229r.

[Questio 1. De loco], fol. 229r.

[Articulus 1. De loco circumscriptivo], fol. 229v.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 230r.

Articulus 2. Utrum corpora sint in loco, fol. 231v.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 231r.

[Articulus tertius. Utrum duo corpora possint esse simul circumscriptive in eodem loco], fol. 231r.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 231v.

[Articulus 4. Utrum idem corpus possit esse circumscriptive in duplici loco], fol. 232r.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 233r.

[Questio 2. De vacuo], fol. 233v.

[Articulus 1. Utrum detur vacuum in rerum natura], fol. 233v.

[Articulus ultimus. An si daretur vacuum posset corpus moveri per illum et an moveretur in instanti], fol. 234r.

[Questio 3. De tempore], fol. 235r.

[An detur tempus et an sit aliquid reale et quid sit], fol. 235r.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 235v.

[Articulus ultimus. An tempus existat ratione partis vel ratione instantis], fol. 235v.

[Liber 5 Physicorum. Summa textus], fol. 237r.

[Articulus unicus. Ad que predicamenta detur per se motus], fol. 237r.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 237v.

[Questio ultima. De unitate et varietate motus], fol. 238r.

[Articulus 1. A quo sumitur unitas specifica motus], fol. 238r.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 238r.

[Articulus ultimus. De varietate motus], fol. 238v.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 238v.

[Liber Sextus Physicorum. Summa textus], fol. 239r.

[Questio prima. De compositione compositi], fol. 239r.
 [Articulus 1. Utrum in continuo dentur indivisibilia], fol. 239r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 239v.
 [Articulus 2. Utrum continuum componatur ex solis indivisibilibus], fol. 239v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 239v.
 [Articulus ultimus. Utrum in continuo dentur infinitae partes proportionales], fol. 240r.

[Questio secunda. De inceptio et decisione motus], fol. 242r.
 [Articulus primus *deest*].
 [Articulus ultimus. Quomodo incipiant et desinant res permanentes], fol. 242v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 243r.

[Questio ultima. De termino magnitudinis et parvitatatis rerum naturalium], fol. 243r.
 [Articulus *deest*].
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 244r.

[Liber 7 Physicorum. Summa textus], fol. 244r.
 [Questio De conditionibus requisitis ad motum], fol. 244r.
 [Articulus 1. Utrum omne quod movetur ab alio moveatur], fol. 244v.
 [Articulus 2. Utrum gravia et levia moveantur a se vel a generante], fol. 245r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 246r.

[Liber 8 Physicorum. Summa textus], fol. 246v.
 [Questio unica de eternitate mundi et primo motore], fol. 246v.
 [Articulus 1. Utrum mundus potuerit esse ab eterno quantum ad res permanentes], fol. 246v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 247r.
 [Articulus 2. Utrum mundus potuerit esse ab eterno quantum ad res successivas], fol. 247v.
 [Articulus ultimus. De primo motore], fol. 248r.

Foli 248v buit. Folis 249-253 manquen. Foli 254r buit.

G

1. Folis 254v-266v. Fol. 254v, *inc.*: «(*initio mutilus*) ... Nota tamquam certum dari animam cum experiemur ...».

Fol. 266v. *exp.*: «... ad aliud arguitur quando scilicet dictio est prior intentione. Respondetur quod hec prioritas est inadequata et praecisiva».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Comentari als llibres sobre l'ànima d'Aristòtil*].

6. Contigut:

[Questio proemialis], fol. ?

[Articulus 1. An sit et quid sit anima], fol. 254v.

- [Solvuntur argumenta contraria], fol. 254v.
 [Articulus 2. Quotuplex sit anima et quot modi vivendi], fol. 254v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 255r.
 [Articulus 3. Utrum anima vegetativa contineatur in sensitiva et utraque in rationali], fol. 255r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 255v.
 [Articulus 4. Utrum anima sit indivisibilis], fol. 256r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 256r.
 [Articulus 5. Utrum anima omnes partes corporis informet], fol. 256r.
- [Questio 1. Utrum animae diversae spetiei (*sic*) possint esse equales in essentiali perfectione], fol. 257r.
 [§ 1. Utrum anima viri sit substantialiter perfectior anima feminae], fol. 257r.
 [§ 2. De proprietatibus anime in comuni (*sic*)], fol. 257r.
 [Articulus 1. Utrum potentiae animae specificentur ab actibus et obiectis], fol. 257r.
 [Articulus 2. Quot sint genera potentiarum anime], fol. 257v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 258r.
- [Questio 1 (2). Quot sint potentiae animae vegetativae et quid sint], fol. 258r.
- [Questio 3. De sensibus externis in comuni], fol. 258v.
 [Articulus 1. Quid et quotuplex sit sensus exterior et sensibile], fol. 258v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 259r.
 [Articulus 2. Utrum sensibile positum supra sensum impediatur sensationem (*sic*)], fol. 259r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 259v.
- [Questio 1 (4). Utrum vehemens sensibile ledat sensum], fol. 259v.
- [Questio 2 (5). An obiectum non extensum possit per sensum externum attingi], fol. 260r.
- [Questio 4 (6). De sensibus externis in particulari], fol. 260r.
 [Articulus 1. De sensu visus], fol. 260r.
 [Articulus 2. De sensu auditus], fol. 260v.
 [Articulus 3. De sensu odoratus], fol. 260v.
 [Articulus 4. De sensu gustus], fol. 261r.
 [Articulus 6. De sensu tactus], fol. 261r.
- [Liber 3 de anima], fol. 261v.
 [Questio 1. De sensibus internis], fol. 261v.
 [Articulus 1. De sensu comuni], fol. 261v.
 [Articulus 2. De sensu interno qui dicitur fantasia], fol. 262r.
 [Articulus 3. An detur sensus internus qui dicitur estimativa], fil. 262r.
 [Articulus 4. An detur sensus qui est internus et dicitur memoria], fol. 262v.
- [Questio 2. De anima rationali et eius potentiis], fol. 262v.

[Articulus 1. Utrum detur in nobis intellectus agens a patibili (*sic*) realiter distinctus], fol. 262v.

[Articulus. Utrum intellectus sit perfectior voluntate], fol. 263r.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 263r.

[Articulus 3. An in potentia intellectiva detur memoria], fol. 263v.

[Questio 3. De spetiebus intellectivis impressis et intelligibilibus], fol. 264r.

[Articulus 1. An species impressae concurrant effective ad intellectionem], fol. 264r.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 264r.

[Questio 1 (4). An species impressa sit formalis similitudo obiecti], fol. 265r.

[Questio 2 (6). An obiectum habeat esse perfectiori modo in specie impressa quam in se ipso], fol. 265r.

[Questio 3 (7). An species distinguatur ab intellectu et sit eiusdem naturae cum obiecto], fol. 265r.

H

1. Folis 267r-281r. fol. 276r, *inc.*: «Hic liber continet decem capita in quorum 1. intendit tractare de generatione secundum opinionem antiquorum et in 2. querit in quo consistat generatio ...».

Fol. 281r, *exp.*: «... Ratio autem quare repugnat quod reproducantur naturaliter est quia agens naturale non potest recuperare actionem numero eandem quam antea habuit».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, (*Comentari al llibre sobre la generació i la corrupció d'Aristòtil*).

3. Altres manuscrits: BC, ms. 403.

6. Contingut:

[Questio 1. De generatione substantiali], fol. 267r.

[Articulus 1. Utrum detur generatio substantialis], fol. 267r.

[Articulus 2. Quid sit generatio], fol. 267v.

[Articulus 3. An generatio substantiae creatae sit essentialiter mutatio], fol. 268r.

[Articulus 4. Utrum generatio substantialis creata sit actio realiter distincta ab alteratione], fol. 268r.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 268v.

[Articulus 5. Quodnam sit subiectum generationis substantialis], fol. 269r.

[Articulus 3 (6). Quisnam sit terminus generationis substantialis], fol. 269r.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 269v.

[Articulus 7. Utrum dispositiones causent formam genitam], fol. 269v.

[Solvuntur argumenta contraria], fol. 270r.

[Questio 2. De corruptione], fol. 270v.

[Articulus 1. Quid sit corruptio], fol. 270v.

[Articulus 2. Utrum corruptio sit naturalis et per se], fol. 271r.

- [Questio 3. De alteratione in comuni], fol. 272r.
 [Articulus 1. Quid sit alteratio], fol. 272r.
 [Articulus 3. Ad quas species qualitatis detur per se alteratio], fol. 272v.
 [Articulus 3. Ad quas formas detur intentio et remissio], fol. 273r.
 [Articulus ultimus. Quomodo fiat intentio qualitatis], fol. 273v.
- [Questio 4. De nutritione et aumentatione (*sic*)], fol. 274v.
 [Articulus 1. Quid sit nutritio et aumentatio], fol. 274v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 274v.
 [Articulus secundus. In qua actione consistat formaliter nutritio], fol. 275r.
 [Articulus 3. Utrum nutritio et aumentatio fiant toto tempore vitae], fol. 275r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 275v.
- [Questio 5. De actione et reactione], fol. 275v.
 [Articulus 1. Utrum simile possit agere in suum simile], fol. 275v.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 276r.
 [Articulus 2. Utrum activitas agentis debeat esse maxima resistentia passi], fol. 276r.
 [Articulus ultimus. An agens in agendo repatiatur a suo passo], fol. 276v.
- [Questio 6. De mixtione, condensatione et rarefactione], fol. 276v.
 [Articulus 1. De mixtione], fol. 276v.
 [Questio (Articulus) 2. Utrum mixta maneant in elemento et elementa maneant formaliter in mixto], fol. 277r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 277v.
 [Articulus ultimus. Quid sit condensatio et rarefactio et qui termini earum], fol. 278r.
- [Questio 7. De principio indivisibili rerum naturalium], fol. 278r.
 [Solvuntur argumenta contraria], fol. 278v, 279r.
- [Liber secundus de generatione. Suma (*sic*) textus], fol. 279r.
 [Questio 1. De generatione elementorum], fol. 279v.
 [Articulus 1. Quid sit elementum et quotuplex sit], fol. 279v.
 [Articulus 2. Utrum elementa habeant unam qualitatem in summo et aliam citra summum], fol. 280r.
 [Articulus 3. De primis qualitibus elementorum], fol. 280r.
- [Questio ultima. De temperamento et reproductione rei], fol. 280v.
 [Articulus 1. Utrum possit dari temperametum ad pondus], fol. 280v.
 [Articulus ultimus. Utrum repugnet rem corruptam reproduci], fol. 280v.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: a) Fol. : 93 x 156, a columna tirada, de 43 línies.
 Impaginació del foli 11: 21 + 90 + 36 x 21 + 153 + 20.

b) Fol. : 112 x 157, a columna tirada, de 48 línies. Impaginació del foli 159: 12 + 112 + 19 x 16 + 157 + 18.

2. Tipus de ratllat: Dues línies verticals per definir els marges de la caixa d'escriptura.

3. Tipus de lletra i mans: Escripura cursiva del segle XVIII, d'una sola mà.

4. Reclam de foli a foli als fol. 2-36.

5. Decoració: Als fol. 42v i 45r figures de la contrarietat de les proposicions, la primer plena, la segona buida. Al foli 282v, dibuix infantil de dos velers, un de gran i un de petit. Al 284v, dibuix infantil d'una creu. Al foli 285v, dibuix infantil d'un Sant Crist.

6. Notes: Al fol. 11r, «Codex 2». Al fol. 23r, «Codex 3». Al fol. 35r, «Codex 4». Al fol. 57r, «Codex Logicae primus». Al fol. 61v, «codex primus Logicae». Al fol. 77r «codex 3». Al fol. 87r, «codex 4». Al fol. 97r, «codex 5». Al fol. 133r, «codex secundus Metaphysicae». Al fol. 112r, «F. Josephus Th. Vila». Al fol. 123r, «Codex Primus Methaphysicae». Al fol. 133r, «Codex Secundus Metaphysice». Al fol 143r, «Codex Tertius Metaphysicae». Al fol. 153r, «Codex Quartus Metaphysicae». Al fol. 1r3r, «Codex ultimus methaphysicae». Al fol. 180r, «Codex Secundus». Al fol. 190r, «Codex Tertius». Al fol. 200r, «Codex quartus». Al fol. 210r, «Codex quintus». Al fol. 220r, «Codex Sextus». Al fol. 230r, «Codex septimus». Al fol. 240r, «Codex octavus» fol. 240r.

Al foli 286v, *probationes pennaee*: «Jaume Coll | Jaume Coll [*espaï*] Francisco | Marul des dez [*espaï*] Al F. Jaume Coll».

Als folis 125r i 221v notes sobre la matèria annexa.

9. Copista únic.

10. Revisions: Una de llarga al foli 78r. Correccions *passim*.

12. Notícies històriques: L'autor, tomista integral, coneix les teories modernes sobre l'existència del buit.

Les notes que hi ha al recto dels folis suara ressenyades evidencien la cura esmerçada pel copista en l'ordenació del material que anava copiant, per tal d'orientar la feina del relligador del volum.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació precari, amb els primers folis en mal estat.

2. Datació: 3 març 1721 (fol. 248r).

3. Origen gironí. L'autor és dominicà i tomista; quan al fol. 53r acaba el seu primer tractat de lògica, invoca el beat Dalmau Moner, santedat del convent gironí O. P. de Sant Domènec.

4. Propietaris i procedència: Als folis 61r, 80r, 106v, escrit al marge: F. Josephus Thomas Vilar, dominicà; entenem que és el possessor del ms., perquè res no autoritza a pensar que sigui l'autor dels textos.

49

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes: No hi ha cobertes pròpiament dites. Les supleixen dues tapes solteres de cartró i un full independent de paper de barba que envolta el cos del volum.

a) Mides de superfície i gruix: a) de les tapes de cartró: 164 x 206 x 29;
b) del full independent: 334 x 200.

b) Material: Cartró.

2. Llom suplert pel paper esmentat anteriorment.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plecs són cosits entre ells mitjançant tres nervis de pell, gairebé desaparegut el primer.

b) Descripció dels sectors: A baix, etiqueta de paper blanca, quadrada, enganxada al paper que envolta el cos del volum, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 49».

3. Altres elements:

a) Folis de protecció i de guarda: II, formant bifoli. Al foli de guarda Ir hi ha la inscripció «EX LIBRIS HIERONIMUS | ROS PLUYA | JESUS MARIA JOSEP | Hic liber pertinet ad me | Hieronimum Ros [... ...] | [... ...] dabo [... ...] | [... ...] Ros [... ...]».

d) Talls irregulars.

e) Capçada a dalt i a baix.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Manuscrit miscel·lani.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 146.

5. Dimensions: 150 x 200 x 39.

6. Plecs:

1) Plec de coix de 7/5, folis 1-12, amb un taló al final.

2) Plec coix de 6/4, folis 13-22, amb dos talons.

3) Plec coix de 6/5, folis 23-33, amb un taló.

4) Plec de 5 x 2, folis 34-43.

5) Plec de 5 x 2, folis 44-53.

6) Plec de 5 x 2, folis 54-63.

7) Bifoli, folis 64-65.

8) Plec coix de 7/4, folis 66-76, amb dos talons.

9) Plec de 5 x 2, folis 77-86, gairebé desaparegut l'últim foli.

10) Plec de 5 x 2, folis 87-96.

- 11) Plec de 5 x 2, folis 97-106.
- 12) Plec de 6 x 2, folis 107-118.
- 13) Plec de 5 x 2, folis 119-128.
- 14) Plec de 5 x 2, folis 129-138.
- 15) Plec coix de 5/3, folis 139-146.

Dels folis 64-66 en queda la meitat inferior. Del foli 86 en queden restes.

8. Foliació moderna i contínua, feta el dia 11 d'abril de 2013, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis. Hi ha indicis d'una paginació antiga, en tinta, de l'època de l'escriptura del manuscrit.

10. Filigranes: a) Foli I-12, i 13-146, de la creu llatina posada dins escut, relacionable amb VALLS I SUBIRÀ, n. 1029 i 1030, de l'any 1779.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Folis: 4r-62v. Fol. 4r, *inc.*: «TRACTATVS SVMMVLARVM IVXTA MIRAM ANGELICI PRECEPTORIS DIVI THOME AQVINATIS ET ARISTOTELIS DOCTRINAM. PROEMIUM. Cum vim ...».

Fol. 62v, *exp.*: «... beati patris nostri Dominici et sancti Geronimi et omnium sanctorum uisionem dei fruentionum».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Tractatus summularum*.

6. Contingut:

Questio Proemialis. Articvlvs primus quot sunt opera nostri intellectus, fol. 4r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 5r.

Articvlvs 2. Qvo modo opera nostri intellectus infra se distinguuntur, fol. 6r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 7r.

Liber I De Pertinentibus ad primam mentis operationem. Questio de Signo, fol. 7v.

Articvlvs 1. Quid sit Signum, fol. 8r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 8v.

Articvlvs 2. Vtrum Detur Signum, fol. 9r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 9v.

Articvlvs 3. Vtrum Significatum debeat esse imperfectius suo signo, fol. 11r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 11v.

Articvlvs 4us in quo aliqua queruntur et resoluuntur. Querens 1º utrum unum simile sit signum alterius, fol. 13r.

Querens 2 an omnis causa sit signum sui effectus, fol. 13v.

Articvlvs 5vs. Qvotvplex sit signum, fol. 14v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 15v.

Querens an detur signum naturale, fol. 16v,

Questio 2a. De Termino, fol. 17r.

Articulus primus. Quid sit terminus logicalis, fol. 17r.

- Solvuntur argumenta contraria, fol. 17v.
 Articvlvs 2. Qvenam sit diferentia ultima constitutiva termini, fol. 18v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 19v.
 Articulus 3us. Quibus conueniat ratio termini, fol. 21v.
 Paragrafus 1us. An ratio termini conueniat vocibus extra orationem logicalem, fol. 21v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 22r.
 Paragrafus 2. An ratio termini conueniat copule uervali, fol. 23v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 24r.
 Paragrafus 3. An ratio termini conueniat termino sincattegorematico (*sic*), fol. 25r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 25r.
 Articulus 4. Quotuplex sit terminvs, fol. 25v.
 Paragrafus 1. Quotuplex sit terminus ex parte materie remote, fol. 25v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 26v.
 Paragrafus 2. Quotuplex sit terminus ex parte materiae proxime, fol. 27r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 28r.
 Paragrafus 3. Quotuplex sit terminus ex parte forme, fol. 28v.
 Paragrafus 4. De reliquis definitionibus termini, fol. 29v.
- Questio 3. De nomine et verbo.
 Articulus primvs. Quid sit nomen Logicale, fol. 30r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 30v.
 Articvlvs 2. An nomen infinitvm et casvs obliqui sint vera nomina, fol. 32r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 33r.
 Articvlvs 3. Quod sit verbum, fol. 34v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 35r.
- Qvestio 4. De numero, ratione et modo sciendi.
 Articvlvs primus. Quod et qvotvplex sit ratio logicalis, fol. 35v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 36r.
 Articvlvs 2. Quod et qvotvplex sit modus sciendi, fol. 37r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 38r.
- Questio 5. De definitione, et divisione. Articvlvs I Qvot et qvotvplex sit definitio, fol. 39r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 40v.
 Articvlvs 2. De regvlis definitionis et definiti, fol. 41r.
 Articvlvs 3. An definitio formaliter pertineat ad primam mentis operationem, fol. 41v.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 42v.
 Articvlvs 4. Quod et qvotvplex sit divisio et de eivs regvlis, fol. 43r.
- Liber 2. De his qve pertinent ad secvndam mentis operationem.
 Qvestio prima. De enuntiatione.
 Articvlvs 1. Quid sit enuntiatio, fol. 44r.
 Solvuntur argumenta contraria, fol. 44v.
 Articvlvs 2. Quotvplex sit enuntiatio, fol. 45v.

Qveres an aliqva divisio propositionis sit essentialis et univoca, fol. 47r.

Questio 2. De proprietatibus enuntiationis.

Articulus 1. Quid et quotuplex sit sypositio, fol. 48r.

Articulus 2. De reliquis proprietatibus terminorum, fol. 49v.

Articulus 3. Quid et quotvplex sit appellatio et eivs regulis, fol. 50v.

Articulus 4. De oppositione prepositionvm (*sic*) absolvtarvm, fol. 51r.

Articulus 5. De equipolentia prepositionvm (*sic*) absolvtarvm, fol. 52r.

Articulus 6. De convertione prepositionvm (*sic*) absolvtarvm, fol. 52v

Questio 3. De propositione modali et exponibili.

Articulus 1. Quid et quotvplex sit propositio modalis, fol. 53r.

Articulus 2. De equipollentia et conversione propositionum modalium, fol. 53v.

Articulus 3. De propositionibvs exponibilibvs, fol. 54v.

Liber 3. De his que pertinent ad tertiam mentis operationem, fol. 55v.

Questio Vltima. De argumentatione.

Articulus 1. Quid et quotvplex sit argumentatio, fol. 55v.

Articulus 2. De silogismo (*sic*) et eivs legibvs, fol. 57r.

Qveres quot et que sint principia Artis silogistice, fol. 57v.

Articulus 3. Quid et quotuplex sit figvra, fol. 58r.

Articulus 4. De modis silogismorum, fol. 58v.

Articulus 5. De redvctione ostensiuia silogismorum, fol. 59v.

Articulus 6. De reductione silogismorum ad impossibile, fol. 60v.

Articulus 7. De locis arguendi, et silogismis sofisticis, fol. 61rv.

B

1. Folis 67-145. Fol. 67r, *inc.*: «*initio mutilus*» [PRAECEP]TORIS DIVI THOMAE AQUINATIS DOCTRINAM. PROEMIUM. Finita iam logica parua, que aliis terminis dialectica vocatur, uenit nunc de logica magna tractare ...».

Fol. 145, *exp.*: «... secula. AMEN».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, *Logica maior*.

6. Contingut:

...

Solvuntur argumenta contraria, fol. 69r.

Articulus 3. An logica sit simpliciter practica et speculativa, fol. 70v.

Articulus 4. An logica sit scientia, et ars, fol. 76r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 77v.

Articulus 5. Qvomodo distingvantur habitvs logice ut docentis et vtentis, fol. 80r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 81v.

Articulus 6. An logica sit vna scientia simpliciter atoma siue infima, fol. 83v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 84r.

Articulus 7. An logica sit vna simplex qualitas, fol. 84v.

Articulus 8. An logica sit simpliciter nessessaria (*sic*) ad alias scientias acquirendas, fol. 88v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 91r.

Questio 2. De obiecto logice.

Articvlvs I. Quodnam sit obiectvm materiale logice, fol. 94v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 96r.

Articvlvs 2. Qvod nam sit obiectvm formale logice.

§ I in qvo aliqua notabilia [...] signa adducentur et sententiae referuntur, fol. 97.

§ 2 in qvo statvitur prima conclusio, fol. 97r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 97v.

§ 3 in qvo statvitur secunda conclusio, fol. 98r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 98v.

§ 4 in qvo statvitvr tertia conclusio, fol. 99v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 100v.

§ 5 in qvo resolvitur nostra sententia circa obiectum metafisice et logice, fol. 103r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 103v.

Questio 3. De ente rationis.

Articvlvs I. An detvr ens rationis, fol. 104r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 104v.

Articvlvs 2. In qvo consistat essentia entis rationis.

§ I in quo statuitur prima conclusio, fol. 106r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 106r.

§ 2 in quo statuitur secunda conclusio, fol. 106v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 107r.

§ 3 in qvo statuitur tertia conclusio, fol. 107v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 108r.

Articvlvs 3. Per quam speciem cognominatur ens rationis, fol. 109r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 110r.

Articvlvs 4. An ens rationis possit existere per existentiam svi fvndamenti, fol. 111r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 112r.

Articvlvs 5. Qvovplex sit ens rationis, fol. 113r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 114r.

Articvlvs 6. Per qvam potentiam eformetvr ens rationis, fol. 114v.

§ I in qvo statvitvr 1a conclusio, fol. 115r.

§ 2 in qvo statvitvr 2a conclusio, fol. 115v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 115v.

§ 3 in qvo statvitvr 3a conclusio, fol. 116r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 116v.

Qveres per quem actvm intellectvs eformetvr ens rationis, fol. 118r.

Articvlvs 7. An intellectvs divinus posit eformare ens rationis, fol. 118v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 119v.

Questio 4. De vniverso in comvni.

Articvlvs I. An a parte rei dentvr naturae fvndamentaliter vniversales et an sint realiter identificate (*sic*) cvm singlaribvs, fol. 121v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 122r.

Articvlvs 2. An gradvs syperiores et inferiores distinguantur distinctione reali ex natura rei, fol. 122v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 123v.

Articvlvs 3. An inter gradvs metafisicos detur distinctio virtvalis intrinseca, fol. 124v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 125r.

Articvlvs 4. An inter gradus metafisicos detur precisio obiectiva, fol. 125v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 126r.

Articvlvs 5. In quo substantia sit vna, fol. 126v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 127v.

Articvlvs 6. In quo statv conueniat aptitudo requisita ad vniversalitatem, fol. 128r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 128v.

Articvlvs 7. De vniuerso metafisico, fol. 128v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 129v.

Articvlvs 8. Quenam sit forma constitutiua uniuersi logici, fol. 130r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 131v.

Articvlvs 9. An diuisio vniuersi in qvinque predicabilibus sit adequata, fol. 132r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 132r.

Articvlvs 10. An vniuersum sit genus ad quinque predicabilia, fol. 133r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 133r.

Questio 5. De genere.

Articvlvs I. Quid sit genvs, fol. 134r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 134v.

Articvlvs 2. Quodnam sit definitum reale in definitione generis, fol. 135r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 136r.

Articvlvs 3. Quomodo et de quibvs genvs, fol. 137r.

§ 1. In qvo statvitvr prima conclusio, fol. 137r.

§ 2. In quo statvitvr secunda conclusio, fol. 137v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 137v.

§ 3. In quo statvitvr tertia conclusio, fol. 138r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 138r.

§ 4. In quo pro questionis intelligentia aliqua sententia digna adducitur, fol. 138v.

Questio 6, De specie.

Articulus 1. Quid sit speties, fol. 139r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 139r.

Articvlvs 2. An natura angelica sit speties [...] et vniuersalis, fol. 139v.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 141r.

Articvlvs 3. De individuo, fol. 142r.

Solvuntur argumenta contraria, fol. 142v.

Questio 7. De differentia.

Articvlvs 1. Quid et quotvplex sit differentia, fol. 143r.

Articvlvs 2. In ordine ad quod differentia constituatur, fol. 143v.

Questio 8. De proprietate.

Articvlvs 1. Quid sit proprium, fol. 143v.

Articvlvs 2. Quid sit accidens quantum predicabile, fol. 144r.

Articvlvs 3. In qvo aliqva circa predicabile queres primo quid et quotuplex sit predicatio, fol. 144v.

Queres secundo qvomodo abstracta predicentur de concretis et [... ..], fol. 144v.

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: 115 x 172, a columna tirada, de 44 línies. Impaginació del foli 12v: 20 + 115 + 15 x 8 + 172 + 15.

3. Tipus de lletra i mans: Lletra d'una sola mà, cursiva del segle XVIII.

5. Decoració: Tots els epígrafs transcrits en l'apartat del contingut són executats amb lletres majúscules i aglutinacions de lletres. Als fol. 52v i 54r, figura de la contrarietat de les proposicions. Al marge dret del fol. 97r, dibuix en tinta de dues corones. Una altra al marge dret dels fol. 111r, 116r i 140r. Una altra encara al marge esquerre del fol. 118v.

6. Notes: Potser cal interpetar com a signes d'atenció les corones acabades d'esmentar.

9. Copista: Jeroni Ros⁴²⁸ (fol. 62v).

10. Revisions i correccions als fol. 96r, 119v, 124v, 126r, 131v (addicions).

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació: Molt deteriorat. Dels fol. 64-76 en queda una mica més del terç inferior. Molt danyat per taques d'humitat, que han esvaït gran part del text quasi en totes les pàgines. Als fol. 138-145 hi ha un gran estrip al primer terç de la pàgina, amb pèrdua de text. Els folis inicials i finals han estat devastats pels insectes.

2. Datació: Segle XVIII.

3. Origen barceloní.

4. Propietaris i procedència: Jeroni Ros, BDSG.

I. ENQUADERNACIÓ

1. Cobertes

a) Mides de superfície i gruix: 170 x 215 x 40.

428. Cf. supra, nota 420.

b) Material: Ànima de cartró recoberta de pergamí groc, brut, amb sola-pa.

2. Llom del mateix pergamí, ras, estripat a l'extrem inferior, amb dos reforços de cuir marron fosc.

a) Tipus, tècnica i nombre de relligadures: Els plec s'ón cosits entre ells i directament a les tapes mitjançant quatre nervis interns que treuen els cordills d'unió a l'exterior, travessant els reforços.

b) Descripció dels sectors: Al centre, entre els dos reforços, etiqueta de paper blanca rectangular: «*Apunts d'un estudiant | de Dret. Barna 1785 ca.*», A baix, etiqueta de paper blanca quadrada, amb la cota del ms.: «BDSG | Ms | 50».

3. Altres elements:

b) Tanca d'un sol cordill.

c) Cobertes (folres) de paper. A la contratapa I, *probationes pennae*:

1) a dalt, «l. 23 de liberali causa» | «An errato In d. tertia | quidlibet quod grac (?)».

2) Cum [*inscripció ratllada*] | Berardi de rebus ad canonum scientiam pertinentibus comentaria in jus ecclesiasticum universum tom 1. et 2. tom 3. et 4.»⁴²⁹ | «requeem» | «l. 16 § 6 quando dies legaliter cedat»

3) A baix: «Magí Donant Relotger viu â la Rambla â dos o tres portas antes de entrar an lo Carrer del Conde de Assalto, y me ha assegurat est any de 1791 lo relotge per quatre Anys dins quals mel adobaria de franch, y que fins a deu Anys lo assegura anirà be».

A la contratapa II, a dalt, remeis per arreglar problemes casolans:

1) «Per traura tacas de oli de robas blancas desmarta midó ab aiguardent y esto ho posarás a la taca Per trauer tacas de oli de robas negras posaras un poch de sabó per la taca y despres hi tiraràs aygua calenta y mentres si tirarà laygua aniras fregant la taca fent com dos dobles a la roba y dobla ab doblo (*sic*) fregaras la taca fins que lo sabó sia fos y de quant en quant expremaras la aygoa.»

2) «Altre probada: picaràs herba caxalera y lo picát ho posaras sobre la taca y quant será aixút la respallarás trehentne dit picát.»

3) «Altre millor per trauer tacas de roba negra: vullirás fullas de taronger ben bullidas, y despres de bullidas un bon rato, fregarás de esta aygua la taca ab un drapet negra».

⁴²⁹. Es tracta molt probablement d'una al·lusió a l'obra *Gratiani canones genuini ab apocryphis, discreti, corrupti ad emendationum codicum fidem exacti, difficiliores commoda interpretatione illustrati*, Torino 1752ss., de Carlo Sebastiano BERARDI, canonista partidari del regalisme contra les pretensions de la Cúria romana, per al qual cf. DBI, 8, 750-755.

4) «Per adobár pega de Violi: la fondràs ab rascal, o sendra armada que se derristesca poch a poch, y aixís bollint, hi tirarás 5 o sis gotas de vinagre , y sug de llimona de una mitad de ella, y desores ho deixarás continuar bollir per un quart de hora que bagia sempre bollint lentament.».

5) A l'extrem inferior: «Clausula comuniter impedit quin nova problemata finant in eadem instantia can. var. 3, cap. 17 n. 569».

d) Talls sense particularitats.

e) Capçalera inferior desapareguda, no hi ha capçades.

g) Llavís del mateix pergamí de les tapes.

4. Conclusió. Data: Segle XVIII ex.

II. COS DEL VOLUM

1. Composició material: Ms. factici.

2. Matèria: Paper.

4. Folis: 243.

5. Dimensions: 150 x 205 x 35.

6. Plecs:

1) Plec de 10 x 2, foli de folre de la contratapa I-19.

2) Plec de 10 x 2, folis 20-39.

3) Plec de 2 x 2, folis 40-43.

4) Bifoli, folis 44-45.

5) Plec de 10 x 2, folis 46-65.

6) Plec de 10 x 2, folis 66-86. Hi ha el foli 71b. Entre els folis 68 i 71, hi ha un bifoli intercalat sense cosir, folis 69-70, que fou afegit per compensar text omès.

7) Plec de 10 x 2, folis 87-109. Entre els folis 94 i 91, hi ha cosit un fragment de 210 x 156, amb taló, escrit per les dues bandes, foli 95. Entre els folis 104 i 107, hi ha un bifoli intercalat, folis 105-106. Darrera el plec hi intercalat un foli amb taló, foli 110.

8) Plec de 10 x 2, folis 111-131. Entre els folis 115 i 117, hi ha cosit el foli 116.

9) Plec de 10 x 2, folis 132-169. Intercalat entre els folis 133 i 150 s'hi troba un plec de 2 x 2, folis 134-137; un plec de 2 x 2 folis 138-141 i un plec de 4 x 2, folis 142-149.

10) Plec de 10 x 2, folis 170- 189.

11) Plec de 10 x 2, folis 190-209. Intercalat entre els folis 161 i 164 hi ha un bifoli, folis 162-163.

12) Plec coix de 4/3, folis 210-243. Intercalat entre els folis 214 i 241 s'hi troba un bifoli, folis 215-216, un altre bifoli, folis 217-218, i un plec de 10 x 2, folis 219-241 amb un bifoli inercalat entre els folis 220 i 223, folis 221-222.

7. Fragments: a) Fragment de paper de 153 x 45, escrit per una cara, intercalat entre els folis 110 i 111.

b) Fragment de paper de 144 x 208, escrit per una sola cara, entre els folis 115 i 116.

c) Fragment de 205 x 200, plegat en bifoli, escrit per les dues cares, entre els folis 142 i 143.

d) Fragment de 147 x 106, escrit per les dues cares, entre els folis 160 i 161.

e) Fragment de 75 x 219, escrit per les dues cares, entre els folis 165 i 166.

8. Foliació moderna i contínua, feta per Marta Lleopart Xifre el dia 30 d'abril de 2013, en llapis, a l'angle superior dret del recto dels folis.

9. Numeració de plec: No se'n veuen.

10. Filigranes: a) Folis 1-39, 46-68, 71-104, 107-115, 117-133, 150-161, 164-214, filigrana «ANTONI TOMÀS», semblant a la del tipus VALLS I SUBIRÀ 998 i 999 documentada a Barcelona el 1748.

b) Folis 40, 43, filigrana no identificada. Són les inicials «J P», que poden correspondre a Jaume Pertegàs, a Joan Plana, a Jaume Planas, a Jaume Pons, a Josep Prats, als dos Jacints i a Josep Puigdemoglas.

c) Folis 69-70, filigrana semblant, mancant les lletres, a la del tipus «ALVA» de VALLS I SUBIRÀ 17, documentada a Olot el 1757.

d) Folis 105-106, filigrana «ALVA» del tipus VALLS I SUBIRÀ 21, documentada a Olot el 1777 i a Barcelona 1797, 1798 i 1799.

e) Folis 135-136, 217-218, filigrana difícil d'observar, semblant a la de «GARDELA», del tipus VALLS I SUBIRÀ 437, documentada a Lleida el 1771.

f) Folis 139-148, 221-222, fragments molt residuals de filigranes.

g) Folis 219-220, 227-240, filigrana de «PERE MILÀ» de Capellades, del tipus VALLS I SUBIRÀ 596, documentada a Barcelona el 1780.

12. Sistemes de ratllat: Folis 26-33, plegat tabel·liònic central per a definir el text en dues columnes. Folis 40-45, 59-75, 105-106, 134-137, 139-140, 142-149, 162-163, ratllat en sec per definir el marge esquerre del recto i el dret del verso. Folis 215-222, plegat tabel·liònic de tres plecs per a definir els marges. Fol. 223-241, ratllat en sec per definir el marge esquerre del recto i el dret del verso.

III. CONTINGUT LITERARI

A

1. Foli 1r, *inc.*: «Sicut societas utpote iuris gentium per deportationem socii extinguitur ...».

Ib., *exp.*: «... si conualescat in alterius favorem sicque in [actorem?] l. 82, § 2 de legat. 2».

2. Identificació de l'autor i l'obra: ANÒNIM, [*Nota sobre els drets del desposat*].

Folis 1v-2v buits.

B

1. Folis 3r-14r. Fol. 3r, *inc.*: «LIBER | PRIMUS | Titulus primus | DE | iustitia et iure | Princip. titul.: Justitia est constans ...».

Fol. 14r, *exp.*: «... § 2 Inter eas quoque personas».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Index d'un tractat de dret romà*].

6. Contingut:

Fol. 3r: Titulus primus, De iustitia et iure.

Fol. 4r: Titulus 2. De jure naturali gentium

Fol. 7r: Titulus 3. De jure Personarum.

Fol. 8v: Titulus 4tus. De ingenuis.

Fol. 9r: Titulus 5tus. De libertinis.

Fol. 9v: Titulus 6. Cui et quibus ex causis.

Fol. 11v: Titulus 7. De lege Furia Caninia.

Fol. 10r: Titulus 8. De his qui sui vel alieni.

Fol. 10v: Titulus 9. De patria potestate.

Fol. 13v: Titulus 10. De nuptiis.

Fol. 14v buit.

C

1a. Fol. 15r-22. Fol. 15r, *inc.*: «Conjugaciones de los verbos. Tres son las conjugaciones de los verbos en lengua castellana ...».

Fol. 22r, *esp.*: «... y lo mesmo dezimos de las demas particulas, *me, te, nos, vos le*».

2a. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Conjugaciones de los verbos*.

Fol. 22v-24r, buits.

1b. Fol. 24v-25v. Fol. 24v, *inc.*: «Declinacion del articulo masculino o particula *el* ...».

Fol. 25v, *exp.*: «... ciento pierde la ultima syllaba como cien estudiantes cien doctores».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Articles i pronoms*].

D

1. Fol. 26r-28r. Fol. 26r, *inc.*: «Resumen de la practica civil del Sr. Don Luis de Peguera. 1. Absolucion de juramento ...».

Fol. 28r, *exp.*: «... el juez no esta tenido à declarar sobre las costas».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Resumen de la práctica civil de Peguera*.

6. Contingut:

1. Absolucion de juramento, fol. 26r.
2. Peticion de tutor y curador, fol. 26v.
3. Ante que juez se ha de poner la demanda, fol. 27r.
4. Casos en que puede la carta tratarse en primera instancia en la Audiencia, fol. 27r.
5. Lo que se ha de pedir y como en la peticion introductoria, fol. 27r.
6. Citacion, fol. 27v.
7. De la contumacia, fol. 28r.
7. Presentacion de libelo, fol. 28r.

Fol. 29v-33v buits.

E

1. Fol. 34r-45r. Fol. 34r, *inc.*: «Resumen de una disertació del Dr. Vicens Domenech⁴³⁰ Relator de esta Real Audiencia qual feu en la Academia de Jurisprudencia Tehorico-practica de Barcelona sobre recursos de forsa y competencias entre los Jutges Seculars y Ecclesiastichs ...».

Fol. 45r, *exp.*: «... La execucion de las Reales Letras de manutencencia acostumbra cometerse en esta ciudad de Barcelona â uno de los Tenientes Correidores de la misma [*fine mutilus*]».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, {*Resum d'una dissertació del dr. Vicens Domènech, relator de la Reial Audiència de Catalunya, feta a l'Acadèmia de Jurisprudència de Barcelona sobre recursos de força i competències entre jutges seculars i eclesiàstics*}.

6. Contingut:

1. Recursos de jurisdicció notòria, fol. 34r.
2. De la contenció o jurisdicció dubtosa, fol. 37v. Addició sobre la immunitat de sagrat, fol. 40v.
3. Dels recursos protectius o de força, fol. 41r.
4. De les manutencions, fol. 44v.

Fol. 46r buit.

F

1. Fol. 46v-49r. Fol. 46v, *inc.*: «Tit. de exheredationibus liber. lib. 2, tit 18. Circa exheredationes postumorum, scias eos succedere tamquam suos ab intestato ...».

Fol. 49v, *exp.*: «... extraneus solus reperitur institutus a quo videbatur defficere exheredari, nec a nepote, cum hic cum natus erit instituitur».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *De exheredationibus*.

430. Desconegut de BROCÀ.

G

1. Fol. 50r-104v. Fol. 50r, *inc.*: «Aranzels dels titols continguts en esta practica ...».

Fol. 104v, *exp.*: «... los siguientes para formar los articulos presentados a tal dia et in fine Dr. Tal, Facit Rieff, lib. 2, tit 20, n. 193, 195, 271 et seqq. et Cancer,⁴³¹ Var 1, cap. 20, n. 5, engel, lib. 2, tit 20, § 4, n. fin».

2. Identificació de l'autor i obra: T. COLL,⁴³² *Formulario con sus instrucciones para pedimentos conforme a la práctica recibida en el Principado de Cataluña. Su autor el Dr. T. Coll Murió en el año de 1785.*

6. Contingut:

1. Peticio (*sic*) introductoria litis, fol. 51v.
 2. Aliqua specialia notanda circa citationem, fol. 54r.
 3. Reproductio litterarum, fol. 56v.
 4. De variis articulandi modis, fol. 62v.
 5. Comparitio Rei, fol. 65v.
 6. De exceptionibus quae a Reo opponi Solent in litis ingressu, fol. 68.
 7. De excusionis exceptione, fol. 68v.
 8. Articuli ex parte Rei offerendi, fol. 71bis recto.
 9. Citatio tertii, fol. 73r.
 10. Citato Heredis Rei decedentis inter litis moras, fol. 74r.
 11. De tertio se liti oponente (*sic*), fol. 74v.
 12. Cum causa diu dormierit, fol. 75r.
 13. De productione plicae, fol. 75v.
 14. De publicatione et processus denuntiatione, fol. 76r.
 15. De Scheda resolutiva Actoris, fol. 78r.
 16. Resolutiva Rei, fol. 79r.
 17. De probatione quae admititur denunciato procesu scilicet visura, fol. 79r.
 18. Comparitio, et deductio facienda per partem instantem visuram in loco quaestionis, fol. 79v.
 19. Scheda qua petitur a paupere solemnitate ut pars altera salarium deponat, fol. 81r.
 20. Modus petendi Notarium causae ut suspectum quando testes recipiendi sunt, fol. 81r.
- [S. n. Scripturarum apprehensio, fol. 81r.]
21. Manualis apprehensio, fol. 81v.
 22. Vnio Processus, fol. 82v.
 23. De attentatorum revocatione, fol. 83r.
 24. Revocatio attentatorum via privilegiata, fol. 83v.
 25. De instantiae renuntiatione, fol. 84v.
 26. De variis incidendarum actionum modis. Capibrevium, fol. 84v.
- [S. n. Provisio iudicis, fol. 85v.]
27. Causa rescisionis alicuyus contractus, fol. 86.

431. Cf. supra, nota 378.

432. Deconegut de BROCA.

28. Miserabilitatis allegatio, fol. 86v.
 [29. Causa redditionis computorum, fol. 87r.]
 [30. In causa qua quis vult compellere creditores ad firmandam concordiam, fol. 88v.]
 [31. Causa qua quis precarium vult revocare fol. 89v.]
 [32. Clamum et reclamum, fol. 90v.]
 [33. De domibus evacuandis, fol. 92r.]
 [34. Causa nuntiationis novi operis, fol. 93v.]
 [35. De Empara, fol. 94v.]
 [36. Decretum operarum, fol. 96r.]
 [37. Stabilimentum a baiulia, fol. 96v.]
 [38. De rei revendicatione, fol. 97r.]
 [39. Sequestrum, fol. 98v.]
 [40. Quando quis a duobus molestatur super decimae praestatione, suam quisquam praetendens dicat, fol. 99v].
 [41. De Legittima, fol. 100r.]
 [42. De alimentis et quomodo principaliter petantur, fol. 101r.]
 [43. De iudicio concursus creditorum, fol. 101v.]
 [44. Si advocatus vult compellere suum clientulum ut sibi solvat salarium dicat, fol. 104v.]

H

1a. Fol. 105r-106v. Fol. 105r, *inc.*: «Praxis Beneficiorum, ex Martinez libreria de Jueces, tom. 2, cap. 6, pag. 226, n. 103.⁴³³ El que es presentado para un Beneficio u Capellania passa con el testimonio de su presentacion ...».

Fol. 106v, *exp.*: «... si quisiessen o no evitar los gastos de passar â Roma. Martinez d. loc. pag. 225, § 3, n. 101 y siguientes».

2a. Identificació de l'autor i obra: MARTÍNEZ, *Praxis beneficiorum* {fragment}.

1b. Fol. 106v, *inc.*: «Lo que he vist es que de la sentencia del Metropolità ...».

Ib., *exp.*: «... Y de la sentencia de dit jutge synodal se apella altre vegada al mateix Nunci».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, {Nota sobre apel·lació al Nunci}.

I

1. Fol. 107r-149r. Fol. 107r, *inc.*: «Praxis beneficialium causarum ea occasione quod beneficium vacans ad se pertinere quis pretendat ...».

433. Cf. supra, nota 422.

Fol. 149r, *exp.*: «... Sententia absolutoria in favorem rei, fol. 88».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Miscel·lània jurídica*].

6. Contingut:

Praxis beneficialium causarum ea occasione quod beneficium vacans ad se pertinere quis pretendat, fol. 107r.

De tollenda empara sigilli curiae ecclesiasticae, fol. 108r.

De pretentione alicuius ad distributionem causae piae, fol. 108v.

Modus petendi aliquem subrogari in manumissorem testamentarium, fol. 109r.

De interdictis, fol. 109r.

Bannum quomodo ab intendente generali petatur, fol. 111v.

De fallitis siue aere alieno gravatis, fol. 112v.

De attestatione et quomodo interponatur, fol. 113v.

Interpositio appellationis apud iudicem ad quem, fol. 114v.

De rescisione sententiae, fol. 114v.

De executione sententiae, fol. 115r.

Designa bonorum, fol. 117r.

Specialia quedam quae inter exequendum accidere solent vel possunt. De executione contra civem Barchinone, fol. 120r.

De tercio executioni se opponente, fol. 120v.

De optione seu oppositione dotali, fol. 121r.

De oppositione contra testes, fol. 122v.

De schedula resolutive actoris in liquidatione, fol. 123r.

De schedula resolutoria ex parte rei, fol. 124r.

Specialia circa liquidationem seu versus purgationem quae pecessorio (*sic*) spectant, fol. 124v.

De iure oferendi, fol. 126r.

De exequutione ad actionem hypothecariam subsequenter, fol. 126v.

De liquidationis decreto, fol. 127v.

De capitulis ex parte rei in liquidatione, fol. 129v.

Conclusion para quando hay contencion si una causa es civil o criminal, fol. 132v.

Formulae introducendi causas contentionum inter Regiam Audienciam et Baiuliam Generalem, fol. 133r.

Supplicatio ad faciendam bonorum cessionem, fol. 134v.

Supplicatio ad petendum in Bajulia stabilimentum cuiusdam peciae terrae pre-textu vacantis sicque Regii Patrimonii, fol. 135.

Supplicatio quae petit receptio (*sic*) testium de recessu die feriata, fol. 136r.

Supplicatio ad petendum litigantem tractari ut pauperem, fol. 136r.

Supplicatio ad petendum nuncupativum testamentum in publica scriptura et forma redigi, fol. 136v.

Supplicatio ad petendum declarari competere privilegium 12. filiorum una cum privilegio, fol. 137r.

Modus petendi securitatem iudicii, fol. 138r.

Peticio pro obtinenda absolute juramenti ubi sequuntur alia circa istud, fol. 139r.

Pedimento para que el vicario General expida censuras contra quien haia hurtado alguna alaja ô la oculte, fol. 141r.

- Requeriment en forma de memorial per presentarse a una Persona distingida per un Notari, fol. 142r.
- Para que queden aseguradas las mejoras à favor de quien posehe una finca y esta expuesto à salir de su posesion, fol. 143r.
- Supplicatio qua petitur interponi decretum superioris in deliberationibus confraternitatum ad imponendas collectas seu taleas ex *praxi formularum* doctoris Carrera,⁴³⁴ fol. 144v.
- Praxis redditionum computorum quam extraxi a quodam processu vertenti in Regia Audientia, fol. 145r.
- Petitio pro reddenda ratione contra tutores ex Gonzalo Suarez de Paz in praxi ecclesiasticata et seculari,⁴³⁵ tom. 3, p. 53, fol. 146v.
- Supplicatio qua tutor petit veniam ad alienationem immobilium pupilli vel adulti ex formulis doctoris Carrera, fol. 147v.
- Supplicatio ad petendum decretum pro concordia pupilli, fol. 147v.
- Sententia restitutionis in integrum adversus omissam probationem, fol. 148r
- Sentencia en la que se concede espera al deudor, fol. 148r.
- Auto en que el juez provee de curador a los bienes, Paz, fol. 90, fol. 148v.
- Sentencia absolutoria in favorem rei, fol. 88, fol. 149r (*no executada*).

J

1. Folis 150r-152r. fol. 150r, *inc.*: «Liber 3. titulus 1. De haereditatibus quae ad ...».
- Fol. 152r, *exp.*: «... ex lec. si post, § Cohaeredi, ff. 2^a, et § 2 Post, de assignatione liberti».
2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Còpia d'alguns paràgrafs del títol «De haereditatibus», tit. 1.*

K

1. Folis 152v-161v. Fol. 152v, *inc.*: «Instrucciones brebes para pedimentos conforme a la practica recibida en los Tribunales de Cataluña sobre el criminal ...»
- Fol. 161v, *exp.*: «... pido y suplico se proveha en esta cosa un escrutinio secreto describiendose por el escribano lo que se supiere ô sospechare sea de dicho N».
2. Identificació de l'autor i obra: [Tomàs] COLL,⁴³⁶ *Instrucciones breves para pedimentos.*

434. Obra i autor desconeguts de TORRES AMAT i de BROCÀ.

435. Es tracta de la *Praxis ecclesiastica et saecularis, cum actionum formulis et actis processum Hispano sermone compositis*, 3 vols., de Gonzalo Suárez de Paz, editada primer a Salamanca el 1583. Per a les altres edicions Cf. PALAU 334022-324037.

436. Desconegut de TORRES AMAT, BROCÀ, del DBA i de la GEC.

L

1. Folis 162r-165r. Fol. 162r, *inc.*: «Sentencia arbitral. Sia a tots notori com en la ciutat de N als dias de Abril de 1788 lo magnifich ...».

Fol. 165r, *exp.*: «... y costas de esta declaracion â cargo de los que lo han instado y que se nothe. D. Ramon Vilar J. Comisionado».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Una sentència arbitral, dues pro interdicto i una provisio altercati seu interloquutoria*].

M

1. Folis 165v-199r. Fol. 165v, *inc.*: «Tit. 15 lib. 3 quibus modis de con. Primus tit. ...».

Fol. 199r, *exp.*: «... quod si alius posuit haec actio non suficit sicque non tenetur et merito cum quod posuit auferre non possit posuit namque in alieno, sicque dici non potest dici positum habuisse quod acquirit § 6».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Notes i comentaris sobre els títols 15-22, 24-27, 30 i 38 del lib. III, i sobre els títols 3-4 del lib. IV del Còdex, algunes de les notes i comentaris previstos i no realitzats*].

Folis 173-174, 176-177r, 178-179r, 190-193v buits.

N

1a. Folis 200r-202v. Fol. 200r, *inc.*: «Despacho de la Intendencia para franquicia de Catastro y otras cargas a favor de unos Padres de 12 hijos. Don Manuel de Teran etc Intendente General de este corregimiento y Principado de Catalunya ...».

Fol. 201r, *exp.*: «... imposicion de catastro y demas daños que correspondan. Dado en Barcelona a los 10 Marzo 1786».

2a. Identificació de l'autor i obra: Manuel de TERÁN, *Franquicia de catastro y otras cargas a favor de unos padres de 12 hijos*.

Follis 201v-202v buits.

1b. Foli 203. fol. 203r, *inc.*: «Tit. 5 lib. 4 de actionibus. Primus tit. § 1. Nota quod actio in re sive vindicatrix ...».

Fol. 203v, *exp.*: «... quod tamen temperatur in glosa ex l. de procura.».

2b. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Nota o comentari sobre el títol 5 del llibre IV del Còdex*].

O

1. Folis 203v-209v. Fol. 203v, *inc.*: «Breves instrucciones sobre materias de dote y otras en especial sobre la celeberrima constitucion *hac nostra* segun lo que se practica en el Principado de Cataluña. su autor el dr. T. Coll Abogado en la ciudad de Barcelona (*al man*) mortuus jam est anno 1786 obiit anno praecedente ...».

Fol. 209v, *exp.*: «... De ultima declaratione vide supra notata ad notabilia ad 3 temp.».

2. Identificació de l'autor i obra: Tomàs COLL, *Tractatus de privilegio dotali et quibus competat*. [*inc.*: Iustinianus ut mulieribus in dote].

P

1. Folis 209v-212r. Fol. 209v, *inc.*: «Petrus III in Curia Montissonis anno 1363 cap. 1. Impuberibus ab intestato deffunctis ...».

Fol. 212r, *exp.*: «... possit esse nullum».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *{De impuberibus}*.

Q

1. Folis 212r-243r. Fol. 212r, *inc.*: «An et quando emptor rei subhastatae maneat securus ...».

Fol. 243r, *exp.*: «... solicitarlo de la Posshedora actual de los bienes de casa Jofre mediante declaracion».

2. Identificació de l'autor i obra: AA VV, *{Miscel·lània de notes i models d'escrits jurídics}*.

6. Contingut:

Fol. 212r: An et quando emptor rei subhastatae maneat securus.

Fol. 212v: De iure contrahentis aliquo privato titulo super re hipotecata tum respectu rei tum creditorum anteriorum.

Fol. 214r: De iure contrahentis non creditoris (*fine mutilus*).

Fol. 215r: Para vindicar unas fincas enagenadas por quien era gravado y assi no podia venderlas.

Fol. 219r: Para instar ante el ordinario electo se sirva diligenciar dispensa de parentesco.

Fol. 219v: Otra por impedimento publicae honestatis.

Fol. 220r: Otra por cognacion espiritual.

Fol. 221r: Para sequestro de una que dio palabra de casamiento.

Fol. 223r: Forma supplicationis in Regia audiencia contra iudicem ecclesiasticum, ut compareat ad informandum Banchem Regium.

Fol. 225r: Forma supplicationis ad adjudicationem Beneficii obtinendam ex vi praesentationis.

- Fol. 226r: Ad instandum collationem alicuius Beneficii coram executore Apostolico in vim litterarum Apostolicarum, facta gratia in forma *dignum*, pendente lite.
- Fol. 227r: Supplicatio ad invocandum brachium seculare.
- Fol. 228r: Supplicatio qua mulier petit assecurationem dotis ob vergentiam mariti ad inopiam, faciendo optionem dotalem.
- Fol. 230r: Ad petendam assistenciam in regio criminali consilio pro conservanda possessione.
- Fol. 231r: Para articular en causa de pedir legitima.
- Fol. 232r: Para articular en possessorio de la constitucion *Hac nostra*.
- Fol. 232v: Para articular en causa que se pide el importe de unos vales.
- Fol. 233r: Para articular en possessorio sumarissimo â fin de cobrar las pensiones de un censal y su luicion.
- Fol. 234r: Ad corrigendum errorem in articulis.
- Fol. 234v: Ad eximendum se â captura ex vi scripturae tercii.
- Fol. 235r: Ad alimenta consequenda per carceratum â creditoribus quorum instantia detinetur.
- Fol. 235v: Ad petendam absolutionem juramenti.
- Fol. 236r: Para conseguir la Muger alimentos pendiente la causa de option dotal estando sequestrados los bienes del marido a instancia de los acreedores.
- Fol. 236v: Para aconseguir alimentos debidos *officio iudicis*, pendiente la causa en que se pide la legitima Paterna.
- Fol. 237r: Para conseguir alimentos *iudicis officio* del Padre.
- Fol. 238v: Para pedir alimentos *jure actionis*. Para pedir alimentos *jure actionis* quando sobre ellos está pendiente pleito.
- Fol. 239v: Requirimiento vulgo requesta para reivindicar una pieza de tierra.
- Fol. 241r: Para excepcionar de no haverse citado en juicio verbal precediendo los ritos de atencion quien goza de fuero militar.
- Fol. 222 i 242r buits.

R

1. Folis 242v-243r. Fol. 242r, *inc.*: «Dia 16 [*ratllat*: he entregad] de Juliol de 1793 he entregat a la sra. Maria vna dobla de 20 pessetas ...».
2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Petit dietari des del 16 de juliol del 1791 al 5 de juliol del 1793*].

S

1. Folis 243rv. Fol. 243r, *inc.*: «Treballs per Jaume Bañas en la causa segueix contra Anton Bañas son Pare en lo Any 1793 ...».
- Fol. 243v, *exp.*: «... Item per un pedimento de Pigem dia 4 Juny 1 hora».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, *Comptes dels treballs fets per compte d'un advocat els anys 1793 i 1781*.

T

1. Fol. 243v, *inc.*. «Remey facil y provát per curar ronyá. Pendras baladra ...».

Ib., *exp.*: «... fragaràs ab la llet que haurá resultat».

2. Identificació de l'autor i obra: ANÒNIM, [*Recepta per curar ronyá*].

IV. ESCRIPTURA

1. Caixa d'escriptura: Diverses i variades, regularment de 30 línies. Impaginació del foli 35r: 12 + 133 + 1 x 5 + 196 + 3.

2. Tipus de ratllat: Cf. supra, II, 12.

3. Tipus de lletra i mans: Escriptura cursiva de finals del segle XVIII, de mans diverses.

6. Notes als folis 40rv, 44r.

8. Fragments: a) Entre els folis 110 i 111, fragment de 153 x 44, escrit per una sola cara: «Notifiquese al R. D. D. Geronimo Ros⁴³⁷ Patrono del R. Juan Jorda,⁴³⁸ que el Señor Provisor â la peticion del Patron del R. Cabildo de St. Feliu (Canonigo Burchboris) há provehido Restituyanse dentre el triduo de la notificacion baxo pena de 60 s. y no verificandolo, mandase como se pide y notifiquese».

b) Entre els folis 142 i 143, fragment de 127 x 122, amb un doblec al mig que distribueix les dues pàgines en quatre columnes, escrit i reescrit per les dues cares amb notes de tipus jurídic, una amb ratlladures. En una de les columnes es llegeix «A D. Geronimo Ros | guarde Dios m. a. En | Gerona Juyá». Al verso, escrit a l'inrevés: «A Dn. Pedro Bonet⁴³⁹ Agente | de los Reales Consejos | Madrid».

c) Entre els folis 160 i 161, fragment de 154 x 110, restes d'una pàgina escrita per dues cares, amb un text sobre la tutela.

d) Entre els folis 165 i 166, fragment de 75 x 218, escrit per les dues cares, amb notes jurídiques en una cara i comptes en l'altra.

9. Copistes diversos.

10. Revisions i correccions *passim*.

437. Cf. supra, nota 420.

438. A l'ADG hi ha documentat un Joan Jordà a qui l'any 1794 el vicari general confereix la claveria de Sant Feliu, D-499, fol. 48r. Consta mort el 1814, quan la claveria és conferida a un altre titular per òbit de Jordà, D-469, fol. 469r.

439. A l'ADG hi ha documentat un Pere Bonet, de Vulpellac, que el 1790 renuncia el benefici de Sant Miquel de la Seu, D-445, fol. 1r.

12. Notícies històriques: El volum és un aplec de textos jurídics, constituït sobretot per models de documents de tipus processal, que devia ésser propietat d'un estudiant o professional instal·lat a Barcelona entre 1793 i 1795. Pensem que el brevíssim dietari del final, amb anotacions de tipus comptable, i les dues minuts de treball que l'acompanyen han estat redactades pel propietari i compilador del volum. La lletra de les receptes és de la mateixa mà, i les receptes indiquen una certa preocupació per la netedat. S'avenen, doncs, amb un jove estudiant o un passant jove, que viu a dispesa, com revela el dietari, i ha de tenir cura de la seva indumentària.

V. CONCLUSIÓ

1. Estat de conservació millorable.
2. Datació: Final del segle XVIII.
3. Origen gironí. Ho fa pensar que en les sentències del folis 164-165 és esmentat el nom del bisbe Tomàs de Lorenzana (1775-1796), en un context de models de documents datats els anys 1788 i 1795.
4. Propietaris i procedència: BDSG.